

UGOR FÜZETEK.

ADALÉKOK AZ UGOR NYELVEK ISMERETÉHEZ ÉS ÖSSZEHASONLÍTÁSÁHOZ.

---

13. SZÁM.

CSEREMISZ SZÓTÁR.

(VOCABULARIUM ČEREMISSICUM.)

GENETZ ÁRVID KÖZREMŰKÖDÉSÉVEL

SZERKESZTETTE

SZILASI MÓRICZ.

KÜLÖNNYOMAT A NYELVTUDOMÁNYI KÖZLEMÉNYEKBŐL.

Ára 6 kor.

BUDAPEST.

KIADJA A MAGYAR TUDOMÁNYOS AKADÉMIA.

1901.

UGOR FÜZETEK.

ADALÉKOK AZ UGOR NYELVEK ISMERETÉHEZ ÉS ÖSSZEHASONLÍTÁSÁHOZ.

---

13. SZÁM.

CSEREMISZ SZÓTÁR.

(VOCABULARIUM ČEREMISSICUM.)

GENETZ ÁRVID KÖZREMŰKÖDÉSÉVEL

SZERKESZTETTE

SZILASI MÓRICZ.

KÜLÖNNYOMAT A NYELVTUDOMÁNYI KÖZLEMÉNYEKBŐL.

BUDAPEST.

KIADJA A MAGYAR TUDOMÁNYOS AKADÉMIA.

1901.

Cseremisiz szótár.

1. Források jegyzéke.

- Bál. = BÁLINT GÁBOR kazáni tatár szótár (Bpest, 1877.).
Bd. = BUDENZ JÓZSEF Erdei s hegyi cseremisiz szótár (Pest, 1866.).
Bk. — Букварь для луговыхъ черемисъ (Kazan, 1890.).
Bko. = id. (Kazan, 1873.)
B. = Novum Testamentum čeremissicum (Pétervár, 1827.).
BM. = Máté etc.
Bud. = Budagov tatár szótára.
Car. = Разказы изъ священной исторiй ветхаго завѣта (a kazáni, carevokoksáji stb. kerületbeli v. ö. sub Заг. cseremisizek számára. Kazán, 1894.).
G. = GENETZ Ost-Tscheremissische Sprachstudien (Journ. Finno-Ougr. VII. Helsingissä 1889.).
Gn. = Genetz saját gyűjtése (ha Gn. mellett szám is van, akkor azt jelenti, hogy az illető szó a „Sprachstudien“-ben is előfordúl).
Ist. = Священная исторiя ветхаго и новаго завѣта на луговомъ нарѣчiй чер. языка (Kazan 1891.).
Joh. = János evangelioma az 1827-iki bibliában.
Km. = Краткiй Катихизисъ (hegyi cseremisiz nyelven. Kazan 1871.).
Ks. = id. (mezei cseremisiz nyelven. Kazan, 1873.)
Krest. = Крещенiе Руси etc. (mezei cser. nyelven. Kazan, 1888.).
M. = Первоначальный учебникъ Русскаго языка для горныхъ черемисъ (Kazan, 1892.).
Máté = Святое Евангелiе отъ Матѳея (mezei cser. nyelven. Kazan, 1882.).
NyK. = Nyelvtudományi Közlemények.
Ocs. = Священная исторiя ветхаго завѣта, на восточно-черемисскомъ нарѣчiй (Kazan, 1879.).

Ostr. = OSTROUMOFF: Татарско-Русскій словарь (Kazan, 1892.).

P. = Volmari Porkka's Tscheremissische Texte herausgegeben von A. Genetz. (Journ. Finno-Ougr. XIII. Helsingissä 1895.) [*P.* a *Morki* falubeli; *Pn.* a *Nöröp-sola* falubeli; *Pu.* az *Unša* falubeli nyelvjárást jelenti.]

Radl. = RADLOFF Versuch eines Wörterb. der Türk-Dialecte (Petersburg, 1889.).

Sdre. Sdru. = Šedra nergen (himlőről) carevokoksáji s ufai nyelvjáráson (Kazan, 1897.).

Sm. = О силѣ молитвы (hegyi nyelvjárásban. Kazan, 1892.)

Step. = Житіе Св. Стефана (keleti nyelvjárásban. Kazan, 1892.)

Tb. = Требникъ на луловомъ нарѣчій (Kazan, 1885.)

Tr. = W. P. ТРОИСКІЙ: Черемисско-Русскій словарь (Kazan, 1894.).

W. = M. WESKE: Изслѣдованія: о нарѣчійхъ черемисскаго языка. I. Kazan, 1889.

Wied. = WIEDEMANN Versuch einer Grammatik der tscher. Sprache (Reval, 1847.).

Uf. = Разказы stb. для черемисъ Уфимскихъ, Пермскихъ. Елабужскихъ, Сарапулскихъ и Мамадышскихъ (Kazan, 1894.).

Zag. = О загробной жизни etc. для черемисъ уѣздовъ Казанскаго Царевкококшайскаго, Чебоксарскаго, Уржумскаго Яранскаго (Kazan, 1897.).

Zol. = Zolotnicki csuvas szótára.

RINGVALL Genetz utitársa.

2. Egyéb fontosabb rövidítések:

m. = hegyi cseremisiz.

ny. = nyugoti nyelvjárás.

k. = keleti nyelvjárás.

cs. = csuvas.

t. = tatár.

a. = arab.

p. = passivum.

v. a. = verbum activum.

passim = a mi több helyt előfordúl.

id. = idem.

ibid. = ibidem.

cf. = confer.

v. = vide.

Megjegyzendő : 1. Igék vagy az infinitivusban, vagy a præsens sing. 1. személyében vannak írva ; de egyik végzet se vétetik a betűrendben tekintetbe.

2. A hangsúly *rendesen* az első szótagon van, ha nincs külön megjelelve.

3. A betűrend a következő : *a ā ä, b, c ċ ċ̇, d ḏ, e ɐ, f, g g, i, o ȯ, j ĵ, k, l, m, n ŋ, o ȯ, p, r, s, ś, t, u ũ ü, w, z, ž ž̇*. Azaz a következő csoportok egy betű gyanánt szerepelnek : *a ā ä — c ċ ċ̇ — d ḏ — e ɐ — g g — o ȯ — j ĵ — n ŋ — o ȯ — u ũ ü — ž ž̇*.

4. Ezen betűk hangértéke a szokásos. Külön megemlítendők : a) az *ā*, mely az orosz я átírása, ha mássalhangzóra következik, pl. *mlānde, wār, jōrātāš* ; b) az *ũ*, mely az orosz ю átírása hasonló helyzetben, pl. *kūtāš*. Bizonyos, hogy mind a kettő magas hang, de nem lehet helyes őket *ä* s *ü*-nek írni, mint Budenz teszi, mivel ezek a hangok az orosz írású szövegekben külön betűkkel *Ä, Ÿ* vannak jelölve. Legvalószínűbb, hogy *a ~ ä, u ~ ü* közé eső közbülső hangok. A *o* írásban s részben hangzásban is az orosz ы megfelelője, s tudvalevőleg mély hang (külömben *i*, Budenz cseremis szótárában *i* a jele, de nekem az *o*-t kellett választanom forrásaim miatt) ; magas hangú megfelelője *ö*, orosz betűvel *и*, melyet Троицкий és Weske használnak. *ɐ* irrationalis hang ; Genetznél egy ' jellel pl. *m'lanem*, az orosz írású szövegek nem jelölik.

A mássalhangzók közül *g, ḏ* (Genetznél *γ, ḏ*) spiransok (Budenznél s az orosz szövegekben nincsenek megjelelve, de valószínű, hogy minden *d, g* így ejtendő, ha magánhangzók között áll) ; *ŋ* a gutturalis nasalis ; *w* bilabialis spirans (Genetznél *β*). Különösen megemlítendő a *j* jel. Biztosan nem tudom megállapítani az értékét. Ez a Porkka gyűjtötte némely szövegben, pl. az Unsa-falvi s a Morki-falviakban a rendes szókezdő *j* helyett használatos és Genetz, e szövegek kiadója *ž*-vel jelöli, azt mondván «*ž*, bei Porkka früher *ž* ; im Inlaute = *d + ž* ; im Anlaute mit *j* wechselnd = *d'?*» Világos tehát, hogy szó elején más hang s ennél fogva külön jelet is kell rá alkalmazni ; a miért is Genetz beleegyezésével a fönti *j*-t használom. Azonban nem igen hiszem, hogy értéke *d'* volna, mert akkor Porkka nem jelelte volna *ž*-vel, hanem inkább valaminő sziszegő spirans lehet hasonló a *ž*-hez s még gyengébb, mint a francia ki ejtésben.

A, ā, ä.

a (r.) de ; aber, Gn.

abá anya; mutter Ist. 54. *abā* (m.) Tr. voc. *abi* Bk. 22.

abartém fordít; wenden, kehren Tr.

abayá pikkely; schuppen; a mag héja; schale der körner Tr.

abdá (cs.) boszorka; alte hexe; яга баба Tr.

abor- v. *awor-*.

abtan (cs.) kakas; hahn Bk. 22. Maté 26. 34.

abun gabonaszárító szérű; korndörre Ist. 95. — v. *awon*.

acá atya; vater Gn. 27. *acá* Tr. Bd. voc. *acáj* Gn. *ací* Bd. Ist. *acój* Car. Uf. — *acoin awoin igožo ulam* des vaters u. der mut-
ter kind bin ich P. 51. (104. d.) — Össz. *ací-avaj* szülék; eltern —
ača-wél mostoha apa, stiefvater Bd.

[*ača*] : *ü-ača* (vajás) lepény; butterfladen P. 50.

acál- kijavít; ausbessern P. 46.

ad(r) pokol, hölle Km. 11. *ado* Bk. 51.

adák még, ismét; noch, wieder Gn. *adakat tolaš* zurück-
kehren Pu 39.

adazá (m.) lelkesedés, heves vágy; eifer, begeisterung; по-
рывъ къ чему Tr. cf. t. *atak* ein heftiger mensch Radl.

adazaemáltám hevesen vágyódik, lelkesedik, türelmetlenke-
dik; brennen vor begierde, ungeduldig sein; — siet; sich eilen;
порываюсь, тороплюсь Tr.

adazaemdém lelkesít; aneifern; привожу въ порыкъ Tr.

adašem (t.) elvadúl; wild werden, verwildern Gn. — *adaštare*
megtéveszt vlkit; irre machen Gn.

ademe (cs.) ember, mensch Gn. Ocs. 4.

aek (t.) józan, nüchtern Bd. cf. *ajøk*.

aeklanem józanodik; nüchtern werden — *aeklandarem* józa-
nit; nüchtern machen Bd.

aga (cs.) eke; pflug Gn. 58. szántóföld, acker Bd. — Össz.
agá-pajrém, *agá-padorám* pflug-fest; *agá-pajrém kúgo júmo* grosser
gott des pflugfestes Tr.

agam etc. v. *ogom*.

agármó gőz, pára; dampf, dunst Tr.

agotan (cs.) kakas, hahn P. 12. *agtan* Gn. *agután* P. 26.
aután B.

agúl (t.) falu; dorf P. 13. *aul* B.

agún(r) gabnaszárító szérű; riege P. 12.

agur (cs.) mély víz; tiefe stelle im wasser; омытъ Zol.

až ó; ach! Gn.

ažál (m.) bőven, dúsan; reichlich Bd. — Össz. *ažál-wid* viz-
áradás überschwemmung Tr. cf. t. *agol-* fließen, sich sammeln.

- aj-aj* ó, ej; oweh, ei Gn. 1.
aj nem, nem akarok; nein, ich will nicht Gn.
āj (t.) véső; meissel Bd. *aj* (m.) Tr.
ajás kidolgoz, befejez; elrendel, megállapít; tisztel; ünnepel;
 ausarbeiten; verordnen, festsetzen; ehren, achten; feiern Tr.
ajém (t.) meghajt; biegen. — *ajném* sich biegen; *ajndarém*
 sich beugen; *ajnemla* удобосгибаемый Tr. — *ājaš* (m.) id. M. 80.
ajem (m.) böjtöl; fasten Bd. cf. *ajás* праздновать Tr.
ajak (t.) kis csésze, năpfchen Gn. 70.
ajar fájdalom; schmerz *a. šinža* irigy szem; das böse auge;
a. jolme gonosz nyelv; böse zunge Gn. *ajar pokšem* starker frost
 Pu. 40. — Össz. *tul-a.* brandwunde Gn. 51. *a. lēpö* божия коровка
 M. 60. *a.-von-keče* ostersonnabend («страшный день») Gn.
ajar (t.) derű, hőség; schönes wetter, hitze Tr. — cf. *ojar*.
ajarém v. *ojarém*.
ajartém rágalmaz; verläumden Tb. 139. erzürnen Tr.
aidém (t.) ember; mensch P. 27. *ajdem* Pr. B. *ajdémó* Tr.
ademo Ocs. 41.
ajdái (cs.) rajta, menjünk; wohlan, gehn wir P. 10. — *aidza*
kaina lustig lasst uns gehn Pu. 42. *ajdoza*, *adak* Judejaško kajna
 wohlan gehn wir wieder nach Judea Ist. 240. (Joh. 11. 7.) —
 cf. *atsa*.
ājep szikra; funke Bd.
aji rég; längst Gn.
ajirlem v. *orlem*.
ajok (t.) józan; nüchtern Gn. аик Tr.
ajél (t.) nyeregşij, sattelgurt M. 32. аил Tr.
ajop (t.) hiba; schuld — *ajpán* hibás; schuldig. — *ajoptome*
 ártatlan; unschuldig Gn. аип Tr.
ajoplem vádol; beschuldigen Gn. *aiplandarém* id. *aiplan-* ent-
 schuldigen, verzeihen; извинять Tr.
ajnem (t.) józanodik; nüchtern werden Gn.
ajmal- (t.) téved, helytelenül gondolkozik v. cselekszik; sich
 irren, unrichtig denken o. handeln — cf. t. *ajmol* ошибка Tr. —
ajmoltás fehler, versehen, irrthum ibid.
ajran derült, rein (das wetter) M. 48. cf. t. *ajaz* .
ajr v. *ojr*.
ajrteman különösen, kiváltkép; besonders Km. 7. *ajrtemenok*
 id. Km. 15. *airtémés* id. Tr. — cf. *ojr*-.
ajža kis gyermek; kleines kind Gn. Ocs. 83.
ak v. *ok*.
-ak (nyomósító szócska; eine zu nachdrücklicher hervorhebung
 dienende partikel) — *te-ak ulda* ja, gewiss ihr seit es P. 58.
ak (cs.) ár; preis Gn. 60. — *äk* (m.) Bd.
aka (cs.) néne; ältere schwester, az apa huga; jüngere vaters-

schwester Gn. Bd. — *akaj* (t.) id. Tr. *ku-akáj* tante Tr. — *äkä*, *akä* (m.) Bd. — *äkä* M. 8.

ákol (t.) ész; vernunft Gn. — Össz. *uš-ákol* id.

akor (t.) utolsó, végső; der letzte Zag. 55. (j.)

aksarasá (m.) illetlenül; unanständig, ungebührlich (adv.) Tr.

akšak (t.) sánta, béna; lahm M. 73. — *akšaklaš* (m.) hinken ibid. 80.

aku néne Pu. 41. — v. *akaj*.

ál (t.) erő; kraft Bd. *al'* Tr. — *alán* erős; kräftig Bd. *ältema* (m.) beteg; krank Bd. — Össz. *ál-uké* erőtlenség, gyengeség; kraftlosigkeit, schwäche Bk. 62. *betegség*; krankheit Tb. 5.

além hársfaháncsot puhít; lindenbast weich machen; мягчить лыко Tr.

alá (t.) talán, lehetséges; vielleicht, möglich Gn. — Össz. *ala-kö* valaki; jemand Bd. *a-mo* valami; etwas Máté 20. 20. *a-kučen* vielleicht jemand Gn. 56. — *äla* Ocs. 16. *ale* Tr.

alá (cs. m.) város; stadt Tr. Bd.

alá gyanta; harz; смола Tr.

alá (t.) tarka; bunt, scheckig M. 34.

älä (t.) még; noch — *adak älä munar isken* még sok évig; noch viele jahre Ocs. 58.

alaemadém (t.) tarkít, bunt machen Tr.

äläk (t. *äläk*) gonosz, böse Bd. — Össz. *a-čäläk* rágalom; verläumdung; ябеда Tr.

äläkl- (t.) rászed, betrügen *äläklen altalaš* rútúl megcsal, rászed; stark betrügen Km. 85.

alal (cs.) tisztán, jámboran; rein, fromm (adv.) Zag. 35. — *barátságos*; freundlich Pu. 35. — *tido kumáldoš jumolán alál ližo* dieses gebet möge gott gefallen P. 21.

alalém megújít, kijavít; erneuern, renoviren — *alaltám* p. Tr. — cf. *alal*.

alama (t.) hitvány; wertlos; *lūdšö a. gyáva*; feig Ocs. 68.

alánoš (t.) vidék; gegend Tr. — *alániš* stadt (stadtbezirk?) Bd. — cf. t. *alan* lichte stelle im walde Radl. *alannok* Ostr.

alayö (m.) sigér; barsch окупъ M. 43. *alaya* Bd.

aláš v. *amém* Tr.

alášá (t.) herélt ló, wallach P. 27.

alawá (m.) v. *algá* Tr.

äle (cs.) még most; noch, jetzt Bd. — *álat* auch jetzt noch P. 14. — Össz. *ale-matke* bis jetzt; *a-tugok* dennoch — *al' kena* (m.) rajta menjünk; wohlan gehn wir Bd. *alok* (m.) menj; geh Tr.

aldör (cs.) meritő kanál; kelle Gn. 51.

aldörce (t.) gombolyító; instrument zum aufrollen der fäden auf die spule; скальница M. 28. *aldorca* Tr.

algá (t.) fülbevaló; ohrgehänge Bd. häckchen am ohrgehänge; гнѣтъ на крышѣ Tr.

algastar- (t.) elcsábít; verleiten; соблазнить Tb. 247.

ali (r.) vagy; oder Gn. *ali* Ocs. 13. *alø* Car. Uf. Zag. *äli* Km. *ale*, *ali* (m.) Bd.

alká (cs.) rét; wiese Tr. *alak* (m.) Bd.

almás (t.) fölváltás, csere; wechsel, Tr. *kok almaš wurgem két öltözö*; zwei anzüge (zum wechseln) Ocs. 98.

altá achselzwickel am hemd; ластовка Tr.

altal- v. *oltal-*.

altacá tyúkszem, daganat; hühnerauge, schwiele; мозоль Tr.

alwasta (t.) ördög, teufel Gn. 30.

alwastar- elcsábít, verleiten, соблазнить Tb. 247. cf. *algastar*.

amém penészedik; schimmeln; плеснивью (sic.) Tr.

amál- (m.) alszik; schlafen — *šizér amalén* geronnene milch; *wür a.* geronnenes blut; *kod, jol a.* erstarrte, steife hand, fuss Tr. *amalém* *wür* fekvőhely, ágy; lager, bett M. 27.

ámál (t.) példa; beispiel Ocs. 42. *amül* (m.) id. Bd.

amal (t.) csel; list Ist. 7. ürügy; vorwand Ist. 276. kunststück Gn.

amalém csalfaságban jártas; listig sein — *amalekal-* módot, eszközt talál vmire; ein mittel für etwas auffinden Tr. — *ške us dono šagalen amälen* mit eigenem verstand denkend u. sinnend Km. 67. — *amálzo* csalfa; listig Tr. — *amä'len* mindenképen; auf jede weise Bd.

amalá okosság; klugheit Tr.

aman (t.) láthatólag; sichtlich Pu. 42.

amaném behorpad; sich einknicken; надламываться — *amandarém* caus. Tr.

amás v. *omás* Tr.

amasá ajtó, thüre Tb. 249. M. 25.

amián milliom; million Pu. 17. *amión* Tr.

amin (a.) amen G. 56.

amorček rút; hässlich; скверный Tb. 246. *amorček* schmierig P. 23. — *amorček* piszok; schmutz Tb. 220.

amortém bepiszkit; beschmutzen Tr.

ámort (cs.) király-sas; königsadler — *ámert* (m.) баба птица Tr.

ámış (m.) nád; rohr Bd.

ámot (m. t.) lóiga; kummet Tr.

ampar (t.) hambár; M. 38. — *ambar* lóistálló; pferdestall Bd.

ämpicö v. *än*.

än (t.) gabnaszáritó szérű; riege, korndörre, овинь M. 38. *an* Bd. — Össz. *äm-picö* szérű; tenne M. 37. *ambíca* Tr. — *än-tepená* (m.) овинная яма Tr. — cf. *awon*.

an: *anés* előre; vorwärts Bd.

ay nyílás; öffnung der thüre, des sakes; riss am kleide Gn.
Tr. — *opša ayošte šinžemože gođem* mikor az ajtó előtt (ajtóban)
ült; als er vor der thüre sass Ocs. 15. — cf. cs. *ana*.

ay (m.) hólyag; harnblase Bd.

ayá (cs.) 1. egy telek szántóföld; ackerbeet (40×20 klaffer)
Gn. P. 7. *ayā* M. 21. — cf. cs. *ana* — 2. deszka, tábla; brett, tafel
Bd. — cf. *óya*.

áya (v. *podó*) harapófogó; zange; клещь Tr.

aná v. 1. *oná*.

aná gyökérrügy; auge an der wurzel; почка корневая —
háncs; rinde Tr.

ayáltoš pánda pálcza; stab; посохъ Tr. — *ayáltoš* (m.) Bd.

anarg v. *ayorgém* Tr.

anā t talán, vielleicht; *a. kũ* valaki, jemand BM. 12. 47. NB. vö.
határozatlan névmásokat Wied. §. 66.

ancacok előre; zuvor Km. 15.

ayđem oda lopózik; hinzuschleichen; подкрадываться Tr.

ayđem czéloz; zielen Ringwall.

andaktarém unalmat kelt; überdruss verursachen, belä-
stigen Tr.

andogém elgyengül; schwach werden Tr.

ándok szükség; noth, mangel Tr.

andokás szükséget szenved; noth leiden Tr.

andolč(o) házaló; hausirer P. 54.

anis (r.) *anis* Bd.

ánok rostély-kapu; gatterthor Gn. 48. kerítés, sövény; zaun,
umfriedung P. 57. — *ánik* glied einer kette; разбираемое на
время проѣзда Tr. — cf. t. *inojk* (?) Tr. *innik* Radl.

äyër (m.) horog; fischangel M. 43. — *ayorá* Tr. *änger*, *áyor*
Bd. *ayér*.

äyorâš horgászni, angeln M. 43.

ayorgém (t.) feledékeny (lenni); vergesslich sein; elalél; be-
wusstlos werden; безпамятствую; ургаю Tr. — *ayorgén úlot*
gerieten in not (? sic) P. 7. — *ayort*: *koren ayortomeño* miután
félholtra verték; nachdem er halb todt geschlagen wurde Zag. 62.

ayošer (cs.) keskeny, szűk; schmahl, eng Ist. 211. — *ayšor*
Gn. *áyosor* Tr. *äyēsör* (m.) M. 73.

ayosorem összehúzódik, szűkül; zusammenschrumpfen —
ayosoremđ- zusammenziehen Tr.

anozá (m.) kályhaajtó v. fedő füle; griff der ofenthüre o. ofen-
deckels; ручка у заслонки Tr.

ayrá (t.) együgyű, oktalan; einfältig, sinnlos Tr.

ayrālť- megfog, ölel; ergreifen, umfassen; обхатывать Tr.

ayrémša (m. cs.) pók, spinne Tr. *ayrmäšä* Zol.

ayér (m.) patak, folyó; bach, fluss Tr. *äyer* Bd.

anmás spross, sprossling; отрасль Tr.

anzal etc. v. *onžol*.

anzol: *kamaka anzol* kályha eleje, tűzhely; herd; местоокъ
M. 26.

anzoldás timsó; alaun Tr.

anžem, änžem v. *onžem*.

apana (t.) kincs; schatz P. 46.

appá (dort ist) heiss! (in der kindersprache) Gn.

apsát kovács; schmied Tr. Bd. *äpsät* (m.) M. 10. *äpsät kudē* kovácsműhely; schmiede M. 67.

äpsätläs kovácsolni, schmieden M. 67.

äptän (cs. m.) kakas, hahn M. 36. *äptän, äptän, atán* Bd.

aptran- (cs.) csudálkozik; erstaunen; megijed; bestürzt werden Gn. O. 50. j. — *aptrál-* elerőtlenedik, felindúl; von kräften kommen, aus der fassung kommen, erregt werden — *aptrat-*, *aptert* felizgat; erregen; akadályoz; beschränken; сѣснать Tr. — *äptirgem* (m.) akadályúl lenni; hinderniss sein — *äptertem, äptertem* (m.) bántására lenni, akadályoz; behindern, beleidigen Bd. — összekever; vermengen; мѣшать кому нибудь M. 80.

ar wätö (m.) menyecske; junge frau M. 8.

ar ludö kacsa-féle; eine entenart mit krummem schnabel
Gn. 47.

aráš körülfog; umfassen — *aráltás* поймать сѣтю; alle fische mit dem zugnetz ausfischen; выбродить Tr. — cf. *är-*.

är-: *jir ärenet xalam* körülvették a várost; sie umzingelten die stadt Bd.

arém kölcsön kér; sich geld ausleihen Bd. Tr. — fr. *aredem, ärem* (m.) Bd.

arem (m.) megdühödni; grimmig, wüthend werden Bd. — cf. *orem*.

ára (m.) harag, düh; zorn, wuth Bd.

ará (m.) sor, reihe Bd. 9. 14. — *aran* in der reihe BMaté 6. — szám; zahl: *tuménšawlän ará piš šukémen* число учениковъ весьма умножалось BAp. 6. 7. — csoport, sor; haufen, reihe Bd. — cf. t. *ará* köz; zwischenraum.

ará test, személy, arcz, kép; körper, person, antlitz Bd.

ará šējä (m.) légy; fliege M. 60.

ará (cs. m.) józan; nüchtern Tr. Zol. — ar, *ára* Bd.

aráda hús; fleisch (? sic). — Össz. *a-xayá* tabula carnea (cordis) (Bk. 2; 3. 3.) Bd. — cf. *arda*.

araká (cs. t.) pálinka; brandtwein Gn. Tr.

aralém megőriz, megment; behüten — *aralošo jumo* gott (unser) hort! — *araledem, araledelam* (fr.) id., *aralaldam* megmenekül; gerettet werden (passim).

aral- (m.) tökéletesedik; halad; sich vervollkommen; fort-schreiten Bd.

arám pléh; blech; жсть Tr.

aram (t.): *a. liaš* elvész, elpusztúl; umkommen Gn. Zag. 58. — *a. oštaš* elpusztít, megöl; umbringen Gn. — *arames* hiába, umsonsten P. 14.

arama égerfaliget; erlenwäldchen Gn. 48. — Össz. *a.-jér* der platz um das weidengebüsch P. 50. — cf. t. *ärämä* dichtes gesträuch Bál. Radl.

arama bőség; reichthum G. 60. *a. mužet ulo* du hast reichthum an rebbühnern G. 60. — cf. t. *art-* sich vermehren Bál.

aramá szeplő; sommersprossen — *arawá* id. — Össz. *a.-puséye* sandweide; тальник Tr.

aran sereg, menet; schaar, zug — *ménes*; pferdeheerde Tr. — *kkir. arān* haufen, heerhaufen, volk, geschlecht Radl.

arán felnőtt; erwachsen; воспитанный, взрощенный Tr. — v. *ärän, ären* Radl.

aránož (m.) vőlegény; bräutigam Tr. — v. *ärän, ären* Radl. cf. cs. *ar, aržon* Zol. — *arayaš, ärüyäš, aráyož* (m.) Bd.

aratá (m. t.) ráma; rahmen Tr. balken M. 40. — v. *arata* Radl. 1. *arawá* v. *aramá* 3. Tr. 2. *arawa* (m. t. cs.) kocsi; wa-gen M. 32.

arbá, arwá (cs. t.) polyva; spreu Tr., Gn. P. 25. — Össz *a.-kúdo* spreu-kammer Tr. — *arwá* az üres kalász; die leere ähre *arbá* (m.) spreu B., *ärwá* (m.) M. 37.

arbuz (r.) görög dinnye; wassermelone Bk. 26.

aremás beistand, vertreten (des weges); заступление Tr.

argém fonalat gombolyít; haspeln; — összebonyolódik; sich verwickeln Tr.

argék (t.) kriecheute; чирокъ Tr.

arok (t.) sovány; mager Bk. 40. száraz; trocken Tr.

arom pénzkölcsön; gelddarlehen Tr. — *aromes* *puém* hitelbe adok; auf borg leihen Step. 18. *aromes* *nalam* hitelbe veszek, ich nehme auf borg Tr. — v. *arom* Bd.

arom-šudo (t.) üröm, wehrmut Tr. — *arom-š.* Bd.

areslan (t.) oroslán; löwe O. 79. j.

arča (cs. t.) láda, skatulya; kiste, schachtel Bd. Tr.

ärdö v. *arda.*

arda ágyék; lende Tr. — *ärdö* (m.) csipő; hüfte M. 5. — cf. *erde* id.

arka (t.) hegy, földemelkedés; berg, anhöhe Gn. 46. 58.

arkálok (cs.) nyeregszíj; sattelriemen Tr.

arlás összekapcsol, egyesít; verknüpfen, vereinigen Tr.

arlán (cs.) patkány; ratte Gn. 36. hörsök; hamster Tr. va-kondok; maulwurf B. — *arláye* B. *orlaye* (s.), *ärläya* (m.) Zol.

- arlāndarém* sebet föltép; eine wunde aufreissen Tr.
ärlājē (cs.) vakond; maulwurf M. 39. — cf. *arlan*.
ārlu ajtó-, ablak-félfa; thür-, fensterpfosten Tr.
ārluk (m. szállógerezd, szálló; weintraube Tr. Bd.
arluktáš kijózanít; nüchtern machen Tr.
armán adós; schuldner Tr.
armia (r.) sereg; armee G. 60.
arńa (cs. t.) hét; woche — *ārńa* (m.) M. 52. — Össz. *ruš-a*.
 sonntag, *izí-a*. donnerstag, *kug-a*. freitag; — *ü-a*. *маcлѣница*,
 fastenwoche Tr. *arńa gečon šukčo* engel des freitags G. 55.
arogá (r. ?) kürt; horn (als blasinstrument) Tr.
arē (t.) józan; nüchtern M. 69. — *aru* hibátlan; fehlerlos
 Uf. 59. j.
aršas gyöngysor; perlenband P. 54. *aršas šerem* die perle
 meines schmuckes p. 46.
aršon (r.) arschin.
arsor dühös, vad; ungestüm, wild Gn. — t. *arsar* wild
 Radl. — cf. cs. *ar-šori* waldeufel, *рѣмнѣ* Zol.
artem (m.) rábíz, rákényszerít; anvertrauen, aufnöthigen
 Bd. Km. 26.
artáš (t.) beleütközik, ingerel; anstossen, necken; *задѣть* Tr.
artám képesség, tehetség; fähigkeit, talent; *способность* Tr.
artamán (m.) csökönyösség; eigensinn (bei thieren) Tr.
artana (t.) rakás, öl; stoss, klafter (holz). Gn. 16. 27.
artokš: *jumon kuštōmō leč artokšom om ošte* isten parancsától
 eltérőt nem cselekszem; von gottes gebot abweichendes thue ich
 nicht Ocs. 62. — cf. *artas*.
arwá v. *arbá*.
arwer (t.) tárgy; sache Bk. 14. — *ärwer* vagyon; habe Ocs.
 38. — *arwel* Zag. 41. *arber* Ks. 61.
arwom kölcsönzés; das leihen, borgen Tr.
aržá (m.) sörény; mähne Tr.
as (*nas*) (cs.): *jumon a*. gottes kraft: ein engel, der vor dem
 gotte schreitet Gn. 55.
asát (t.) 1. jólét, wohlleben: *asátom čotáš ok li* das wohlleben
 ist nicht zu ertragen Pu. 23. — 2. könnyű; leicht: *toškáltoš küzáš*
asát die leiter zu erklimmen ist leicht ibid.
asola (t.) kitünő; trefflich Pu. 36. *asolai pojan* rendkívül gaz-
 dag; ausserordentlich reich ibid.
asóra (*ažóra*) kólika; bauchgrimmen (bei pferden) Gn. 51.
aslan: *a. kajek* oroszlán (sas?); löwe (adler?) Gn.
aspidnoј doska (r.) palatábla; schiefertafel Bk. 30.
áš (t. cs.) tápláló, egészszéges; (eigentl. nahrung) was zur
 gesundheit gedeiht (von speisen u. getränken) Gn. Pu. 15. —

ízes; schmackhaft G. 57. — *aš liže* egészségedre váljék; zur gesundheit gereiche es G. 5. — *ášlok* id. Pu. 15.

ašem (cs. t.) üget; traben Gn. — *ašaltem* id. Gn. — *ašás* vorrücken, fortschreiten, gedeihen; *успѣть* Tr.

ašá haladás, siker; fortschritt, erfolg — *ašan* vorthailhaft Tr.

ašaka (t.) tisztátalan; unrein Ist. 322. rút; hässlich Tr.

ašaklandar (t.) bepiszkit; verunreinigen Tb. 31.

ašok lópokrócz hárskéregből; pferdedecke (aus bast), bastmatte Gn. P. 9.

ašondarém (t.) emlékeztet, figyelmeztet; erinnern, mahnen Tr. — *ášëndäráš* (m.) magához tér; wieder zu sich kommen, zur besinnung kommen; *опомниться* M. 80.

aškáltoš (m.) lépés, járás; schritt, gang Tr.

ašket- (m.) megy, lép; gehen, schreiten Sm. 5. — v. *ošked-*.

aškoném (t.) buzgólkodni; eifrig sein Tr.

ášnem tart, táplál; halten, ernähren Gn. *ášnaš* (m.) Km. 4. — *ášnošo* (gottes beiname) Bk. 108. — *ášnomo érge*, *üdür* pflegesohn, pflegetochter; *á. wolik* hausthiere Tr.

ašlám (t.) kamat, haszon; gewinn, procent Tr.

aštaráš andrücken, unterdrücken; *притѣнить* Tr.

aštoláš v. *atsoláš*.

-at is; auch.

atá, *äta* (m.) atya, vater Km. 4. — *atí* mein vater ibid. — *ku-a*. grossvater; *a-wel* stiefvater Tr.

atarém v. *utarém*.

áte edény: gefäss Gn. 59. *ätö* (m.) M. 27. — Össz. *ket-áte* körbchen Bd. *šazar ätö*. zuckerbehälter, *sanzal ä*. salzfass M. 27. *julošo pu-ü ato* lampe Ist. 261. *äte-šör* всякая посуда Tr.

ater nyúlfogó; hasenfalle Bd.

atlém 1. v. *utlém*. — 2. lenyúzni, abhäuten Tr.

atlamá (t.) vaskapocs a csónakon; eiserne klammer am kahn Tr.

atmá vízmerő lapát, veder; schöpfeschaufel, schöpfemer (wie es die fischer verwenden); *черпакъ* — t. *jatmä* Tr.

atšoláš nyilalásban szenved; an seitenstechen leiden Tr.

atsa jöjjetek; kommt Gn. 27. nos, rajta; wohlan, lasst uns Gn. 11. (der plural zu *ajda*.)

awá (voc. *awáj*) anya, nöstény; mutter, weibchen — *abā* (m.) Tr. *ävā* (m.) M. 8. — *abaj*, *abā*, *ävā*, *abā*, *abí* Bd. — Össz. *a-wel* stiefmutter Tr. Bd. *wará abā* (m.) id. Tr. *kres-a*. taufmutter Tr. *awá-wel-šúdo* viola tricolor Tr. — cf. cs. *aba* t. *äbā*, *äbej*.

awalaném (t.) mászik; kriechen; *ползати* Tr. — cf. kast. *aula*- heranschleichen Radl.

awap: *aj-aj* a. ó jaj; o weh! Gn.

awarém (m.) v. *owarém*.

awdín (cs.) kakas; hahn Tr.

awgém elszegényedik; verarmen; *бѣднѣю* Tr. — cf. t. *aukat* besitzt, vermögen Radl.

awol (t.) falu; dorf Gn. — *awul* Tr.

awolaném v. *awalaném*.

áwon gabonaszárító szín; darrscheune Gn. — *áwonom* korém csépelek; dreschen das getreide Tr. — cf. cs. *awon*; r. *овинъ*.

awor- (*abor-*), *awr-* hajt, kerget; treiben Gn. üldöz; verfolgen G. 27. — *jor abor-* körülkerít; umzingeln Ist. 91. *memnam aworen naloč* uns umzingelten sie Zag. 34. — *aworkal-* fr. Gn. 7.

awré (m.) erő, hatalom; kraft, macht Tr. Bd.

awrém legyűr; überwältigen Tr.

awšát üllő; amboss P. 31.

awuém (cs.) meghajt; biegen Tr. — *awuném* refl.

awún rieve P. 19. v. *awon*.

1. *azém* (t.) megtelepszik; seinen sitz nehmen (von einer krankheit?) — *kerdon püššože azen* an die spitze eines schwertes gerathend Gn. 50.

2. *azém* (t. m.) bátorodik, fölindúl, fölbőszül; sich muth nehmen, in zorn gerathen Bd. toben, lärmern; *буйствовати* Tr. — *azdarém* fölingerel; reizen Bd. reizen, necken Tr. *azdarokalém* fr. *azdaraltém* pass. Tr. *sulukaska azdaralten* bünre csábítatván; nachdem wir in die sünde verführt werden Km. 54. — cf. t. *az-*, *azdir* Bál. Radl.

azá gyermek; kind — *äzä* (m.) M. 9. *azza* Sdr. 4. *ajzä* Sdru. 4. — *azálok* kindheit; a.-püerge knabe Tr. — cf. cs. *ača*.

azá dühöngő, forró; rasend, glühend — *azažá* wuth, raserei Tr. — cf. *aza* teufel, böser geist Radl.

äzül (t.) halál; der tod Step. 8.

azap (t. cs.) járvány, seuche Gn. 56. betegség; krankheit Gn. — szükség; noth Pu. 23. — qual, pein Tr. wunder Tr.

azaplaném beteg; krank sein Gn. kínlódni; leiden Tr. — sich wundern Tr. *azaplaš* id. ibid. *azaplandar-* kínoz, kimerít; quälen, peínigen, erschöpfen Ist. 58. Tr. — *azaplaktáš* in erstaunen versetzen Tr.

azarlás (t.) irigyel, beneiden Tr.

azáš timsó; alaun Tr. — v. *azoltáš*.

azer v. *azorén*.

azoltáš timsó; alaun Tr. — f. t. *aču taš*.

ažor harapófogó; zange Gn. — *ázer* Bd.

ažora v. *ašora*.

azorén halál; der tod Bk. 110. *azarén* Bd. *azren* Gn. Tr. — cf. cs. *esrel*; *äzrail* Radl. a. *azrail*.

azle (t.) jós, próféta; seher Gn. 74.

azlor a rák ollója; krebsscheere; *клевня* Tr.

azú-pü (t.) agyar; hauzahn Tr.

äzr (m.) harapófogó; zange M. 67.

ažak maro (m.) özvegy ember; wittwer; *a. wātō* özvegy aszszony; wittwe M. 9.

aždāš (t.) mutat; zeigen Tr.

ažnalt (t.) csábítatik, verführt werden, *sulukaška* in sünde Ks. 39. — *ažnoktar-* caus. Tr. — *ažgondar-*, *ažgonokt* id. Tb. 247. — *ažgonomāš* kísértés; versuchung Tb. 219. — *ažgondarēm* мучаю, изнаряю; quälen, erschöpfen Tr. — cf. *ažēm*.

B.

bajar (r.) úr, fejedelem; herr, fürst Ocs. 97. *bajarin* id. Ist. 138.

-bal (?): *olombal* lóca; bank Gn. Bd.

barabanšik (r.) dobos; tambur Gn. 79.

bašnā (r.) torony, síremlék; turm, grabstein Bd.

bawš gyalom; fischernetz Ist. 229. — cf. *waws*.

bazár (r.) vásár; markt Bd.

bel oldal; seite: *purla belenžo* an seiner rechten seite Ist. 284. *kečo kas beloško kaen* a nap este felé ment; der tag neigte gegen abend Ist. 295; *ške belškožo* a maga részére; für sich Ist. 118. — Postp. *belen* vele, mit, Máté 19. 10. Tb. 53. Ist. 41. — *tudo pört belen mien tüknen ulut* stießen an dieses haus Ist. 212. *moj belenem it tükalto ne nyúlj hozzám* — *belko* hozzá, felé; zu, auf (mit acc.) Ist. 4. 275. — *belšo* róla; von Ist. 235. — *kas beleš* este felé; gegen abend Ist. 288. — *belon-kajat* lehullanak; sie fallen hinunter Ist. 260. — cf. *wel-*; t. *belän*.

beregaš (r.) őrizni; hüten Nyk. 3 : 150.

bjes (r.) ördög; teufel BM. 16. 17.

bosmola (áldás; segenspruch bei den tataren aus *beznen alla* zusammengesetzt) G. 61. *besmolla* Bk. 60. — *posmoltošt ile* bár áldának meg; mögen sie segnen G. 61.

bladka (r.) parázna; ehebrecher Bd.

blagodat (r.) malaszt; göttliche gnade Bd.

blagoslovajem (r. m.) megáld; segnen Bd.

blagoslovenjá (r.) áldás; segen Bd.

bokten mellett; bei: *toj boktenét šogošo* a melletted álló; der neben dir stehende Tb. 78. — cf. *wokten*.

bugol, *bug(o)l* nachahmung des lautes, den ein ertrinkender verursacht oder erzeugt Gn.

bukva (r.) betű; buchstabe Bk. 32.

buntovajem (r.) zenebonát csinál; tumult anstiften Bd.

butta (r.) mintha; als ob Bd.

C, č.

cacém (m.) megpróbál, megvizsgál: erproben, untersuchen — *cacektém* vizsgálatot rendez; eine untersuchung anordnen Bd. Tr.

cacomaš (m.) szorgalom, fleiss M. 69.

cadamaktás ropog, roppan; krachen, bersten Tr.

cadaraltás v. *cadamaktás*.

cagém (m.) tanuskodni vlki ellen; gegen jemanden zeugen, überführen Bd. Tr.

čagaém vitatkozik; mit einander streiten Tr.

cagaltás (t.) hákog; sich räuspern Tr.

cāgān (esm.) sás; riedgras M. 21. *cāgān* nád; rohr Tr.

čagrémse májkő, leberstein; печеночный камень Tr.

čaj talán; vielleicht Nyk. 3: 134. (777.)

čaj-sűdo thymian, quendel; ботородская трава Tr.

čajá (t.) fürge, ügyes; flink, gewandt Tr. Tb. 50. finom orra van, éber (kutya); mit feinem geruch versehen, wachsam (von hunden); чуткий Tr.

čák (t.) alig, kaum Step. 22.

čakem (cs.) hátrál, visszavonul; sich zurückziehen Gn. — *šeyeke čakem mien* rücklings gehen Ocs. 12. — *čaknem* id. Gn. *čaknem* hátrál; csökönysödik; sich zurückziehen, störrig sein Ist. 16. Bd. — *čaktarém* zurückstossen G. 50. zurücktreiben Bd. — aus der fassung bringen, verwirren Pn. 43.

čaká szűk; eng Tr.

čakemdás összeszorít; zusammendrängen, beschränken, beengen; сѣмнѣть — *čaklanás* refl. Tr.

čakén szerencsétlenség, szerencsétlen sors; unglück, unglückliches los Tr.

čáken (est. m.) tengeröböl; meerbusen Bd.

čaklém (t.) megért; begreifen, verstehen — megjelel, megjegyez; merken, bemerken, wahrnehmen; замѣчать — *čaklandarás* megmagyaráz; erklären — *čaklőktás*, *čaklőktarás* id. Tr.

čaklemás titok; geheimniss; таинство Tr.

čakmá (t.) tűzkő; feuerstein Tr.

čal (t.) ősz, szürke; grau Bd. *čal* Gn. *cale* Tr.

čalás őszül; grau werden Tr.

čalak (t.) tüzes (lóról); feurig, flink Gn. 59.

čalemam őszül, grau werden — *čalmedem* fr. Bd.

čalge (t.) gyors; flink Tr.

čalgožam (t.) kiabál, sikít; (ohne ursache) schreien, keifen Gn.

čalká (t.) kék; blau.

čalkaném kékül; blau werden — *čalkandarém* kékít; blau färben Tr.

čalko (t. m.) toll; feder Bd.

camá (m.) csikó, füllen M. 33. Tr. — *čamá* id. Tr. — Ossz. *camá-šudo* sauerampfer — *čamá bič* коневникъ (трава) Tr.

čamaném sajnál; bedauern, mitleid haben: *moim čamano* пожалѣй меня Bk. 22. Ist. 14. Ocs. 11. — megkímél; verschoonen Ocs. 16. Ist. 11. — ápol; pflegen: *abažo azažom* Bk. 48. — kegyelmez; erbarmen: *póro-píjalán ulut póro kumulán-šámoc*; *núno škeát čamánemo lít* glücklich sind die barmherzigen, denn auch ihrer wird man sich erbarmen Bk. 82. — *čamanem* bemitleiden, erbarmen, schonen, bewahren Gn. — *čamanem* nem mer, áttal, megköti magát; zögnern, halsstarrig sein Bd.

čay (cs. t.) harang, glocke Bd. Tr. — *čay* Gn. 47. — *čay* (m.) Bd. — *can* Tr. — Össz. *čankarem* (*čay-kerem*) läuten — *čay-šiam* (m.) id. Bd.

čayáš felemel; aufheben; поднимать Tr.

čáya (est.) holló, rabe Bd. — csóka; dohle Tr. Gn. — *čaya* Gn. *cāyā* (m.) M. 41. *cāyā*, *cāyā* Weske 23. *čaya* (m.) Bd. (*čayá*, *čayá* Tr.) dohle, галка.

čančorgém elgyengül, kimerül; schwach werden, sich erschöpfen Tr.

čandás kefe; bürste; щетка Tr.

čayor hang, ropogás, recsegés; laut, schall, krachen, knistern Tr.

čanžaš fejszeforgács; axtspähne Bd.

čap (cs.) hír, híresség; gerücht, ruhm — dicséret; lob: *jumolan čapom istožo* istennek dicséretet tegyen Bk. 50. — *kugu čap* dicsőség; ruhm Bk. 64. — *kécan čápšo* a nap fénye; glanz der sonne Tb. 195. — *čap* Gn.

čapan šüüş gallér; kragen (eig. halstuch); воротникъ M. 16. — cf. t. *čapan* sommerkaftan.

čaplaném híressé válik; berühmt werden Bd. — *čaplandarém* caus. Bd. Tr. Bk. 51.

čáplaja gém; reihér; цанля — cf. *čarlan*, *čarlaja*.

čáple híres; berühmt Bd. Tr. — *čapla* szép, dicső; schön, ruhmreich Bk. 120. *čapla liaš joratomašo* ruhmsucht Bk. 106. *čaplo* Ist. 31. — *čáple* mannhaft, tapfer Tr.

čar véknya; die weichen Bd. membrana, dünnes plättchen; перепонка, плена Tr. — *čará* Tr.

čarem, *čarem* (cs.) tartóztat, akadályoz, eltilt; aufhalten, hindern, verbieten Gn. Bd. — *cārem*, *carem* (m.) Bd.; *cārā* (sing. 3. sz. m.) er verbietet Km. 81. — *cāršö* (m.) tartózkodó, mértékletes; enthaltsam, mässig M. 69. — *carnem* stehen bleiben, aufhören Gn. *čarnem* megszünni; aufhören Bd. — *čarnedem* fr. Bd.; — *čarekt* caus. kieszközli, hogy megszüntessék; erwirken, dass etwas eingestellt wird: *jumon cerkom istaš čarekten ulut* sie erwirkten, dass

der bau des tempels gottes eingestellt (verboden) wurde Ist. 172; *carnektém* id. Tr. — *caraltás* verbieten Tr.

carédé (m.) unverboden Tr. *čarnodeáb* szüntelenül; unaufhörlich Tb. 185. *čarnadeák* id. Bk. 57. *čarnadegeče* id. Bd.

čara (cs.) meztelen, nackt Gn. 31. kopasz; kahl Gn. — *čará* id. Bd. Tr. nacktheit Ist. 6. Ocs. 5. tisztás az erdőben; waldwiese Bd. — *cārā* (m.) M. 35. *cārā wujan* kahlköpfig M. 73. — *čerá*, *carā* (m.) *cārā* (m.) Bd. — Össz. *carā-gek* (m.) (kopasz madár) böregér; fledermaus Tr.

cará (cs.) szolga; diener Tr.

čarák (cs.) támaszték; stütze — *carák* Tr.

čaraklém megtámaszt, stützen P. 6. *čaraklaltás* pass. Tr. — *carakláš* Tr.

cargás (m.) hasít; spalten; *cargaltás* hasad; sich spalten Tr.

cargá-jukán rekedt; heiser Tr.

cargaltarás elbocsát, elküld; entlassen, versenden; отпустить Tr.

čarka (r.) pálinkás pohár; schnapsglas Gn. — *čarka* Bd.

carakém hasábfá; holzscheit Tr.

čarlágo (cs.) gólya; storoh P. 56. *čarlán*, *čarlágo*, *carláne* (m.) *čarlányö* (m.) M. 41. gém; reiher; цапля Tr. — *čarlan* sirály; möve Bd.

carmán meggyőző, sürgős; überzeugend, triftig, dringend; убедительный Tr.

čarsá (est.) négyoszögletes sátor; zelt im viereck Gn. 67. —

caršó (m.) id. Bd. — *čarsán* vorhang; занавѣска, *caršán* (m.) id.,

caršo (m.) schirmdach über den treppen; зонть Tr.

čaršá v. *čar* Tr.

čarše gyors, fürge; flink, rasch Gn.

carskoj (r.) császári; kaiserlich Bd.

carstvo (r.) uralkodás, birodalom; regierung, reich Bd.

cartém szokás, csökönyösség; sitte, eigensinn Tr.

cartké nach dem strich (einen balken behauen); по чертѣ (обтесывать) Tr.

čas (r.) óra; stunde Gn. — *čas*, *cas* (m.) Bd. Tr.

cāš (cs. m.) azonnal; sogleich M. 117. *cāšok* Sm. 5.

cas, *cas* (r.) szerencse, boldogság; glück Tr. — *cāšan* (m.) boldog; glücklich; *cāšan agl* boldogtalan; unglücklich M. 78.

časánik (r.) kápolna; kapelle Tr.

časka nyír; birke Gn. 34.

časkar nyíres; birkenhain Gn. 42. dickicht O. 33.

čašmá palánk; pfahlzaun; частоколь.

čat kemény, erős; hart, stark, fest, Bd. Tr. *cat* (m.) Tr.

cátkédő (m.) kemény, merő; hart, fest M. 71. *cátkada* (m.)

Bd. — *čátkada* Bd. — *čatkata* rossz, kegyetlen; schlimm, grausam

Gn. — *catkodan* sehr stark, fleissig (adv.) Tr.

catkodemdém (m.) megerősít; stärken Tr. *catkedemdém* Bd.

čatkot (hangutánzó) чаршенифъ Tr.

cawatár (t. m.) fakó ló; falbes pferd Tr.

čaž seitenstrick zwischen der axe und der deichselstange,

тяжъ Gn.

čaža-guť, c.-guť eine art wilder rettig; дикая рѣдька Tr.

cažgatá üde, friss, velős, magvas; saftig, frisch, markig, kernig; ядреный.

cažgataemâm (m.) megerősödik; stark, kräftig werden Tr.

cažgožěš kaparja a torkomat a sok nyálka; es beisst, kratzt mir die kehle der zu viele saft; отъ ядрености въ горлѣ дереть, ломить, саднить Tr.

cebér v. *čewér*.

ceberlâném v. *čewergalesš*.

čebeštalám csíp; kneifen, zwicken Bd. — cf. cs. *čibít*.

čecén (r.) felcziczomázott; geputzt, geschmückt; stutzer; kellemes külsejű; von angenehmen äusseren Tr.

čečke wondo? Gn.

čegēt (cs.) sajt; käse Bd.

čekem (cst.) betesz, beledug; hineinstecken, hineinlegen — *čekedem* fr. Bd.

čeklek v. *čelt* Bd.

čekš oldalnyilalás; seitenstechen — *čekšte tolažem* ich habe seitenstechen; *čekš čuces* ich fühle seitenstechen Bd.

čelá mind, egész; alle, ganz; — *čelá, čelák* egészen, mindennütt; ganz (adv.), überall; *čelá, č. kodom* mindig; immer; *čeláže* egészen, egyáltalában; im allgemeinen — *cile, colá* (m.) Bd. — cf. r. пѣлый.

čalan (r.) kamara; kammer M. 31.

čalka lapa (m. cs.) kaczka; socken M. 15.

celkovej (tjänä) (r.) ezüst rubel; silberrubel M. 55. *čelkovej* G. 66.

čelt, čeltók tisztán, merőben; gänzlich, völlig, durchaus; — *čolt id; čolt, čoltók* (m.) id. — *čelt moš* mosd ki jól; wasche es gut aus; — cf. *čelá*.

čem (r.) mint, mintsem; als, mehr als Bd.

cemrá (r.) nyavalyatörés, ájulás; fallsucht, ohnmacht; *cemerá* (m.) Tr.

cena (r. m.) becs; werth Bd.

ceňem (r. m.) becsülni; schätzen Bd.

čənemdāš (m.) előmozdit; beschleunigen, befördern; ускорить M. 90.

čəngesen (= *šuoškedən*) vitatkozva; disputierend Zag. 33.

čer (cs. t.) betegség; krankheit Tr. *čer* Bd. *čerí*, *čer* Gn. *cer* (m.) Bd.

čer (cs. t.) serény, fürge, gyors; emsig, flink, schnell — *corä* (m.) Bd. — *čor* Tr.

čerá v. *čará* — *čera jola kaja meztílab* megy; barfuss gehen Bd.

čerá (t.) fáklya; kienspan, fackel Bd. *čirā*, *čorá* Tr.

čeralok fáklyának való fa; kienspanholz P. 48.

čerajam mezteleonné lenni; nackt werden; *čerajdam* meztele-nít; nackt machen Bd.

čar v. *čor* Tr.

čareän (m.) vörös; roth M. 48. cf. *čerián* Bd.

čareandarém (m.) ékesít; schmücken Bd.

čered (r.) sor, rend; reihenfolge, reihe, ordnung Ringw. *čerét* Tr. *ceréd* (m.) BL. 1. 5.

čerí (t.) arcz pirossága, jó szín; röthe der wangen, gute ge-sichtsfarbe; *čare* arcz, külső szín; gesicht, aussehen Bd. — *čerián* piros arczú, jó színben levő; der ein rothes gesicht hat, vom guten aussehen ist; *čorean* (m.) id. — *čerideme* halvány, rossz színben levő; blass, von schlechtem aussehen Bd.

čerilanem jó színt kap; ein gutes aussehen bekommen Bd.

čerke (r.) templom; kirche Tr. Bd. *čerke* Gn. *cerkwa* Ist. 76. *cerka* (m.) Bd.

čarlém ügyessé, gyorsá lenni; üdül, javul az egészsége; flink, gewandt werden, sich erholen — *čartém* mustrál; mustern; муштровать Tr.

čerlaném megbetegszik, krank werden Ist. 50. *čerläném* Ocs. 36. *čerlanaldam* fr. Bd. — *čerlandar*- beteggé tesz; krank machen Ist. 6. Ocs. 5. — *cerläném* (m.) etc.

čerle beteg; krank Ocs. 93. *čerlo*, *čerla* Ist. 110. Uf. 94.

čerlok (t.) kalitka; käfig Tr.

černila (r.) tinte M. 14.

cerpet (r.) negyed font; viertelpfund M. 54.

čes (*čet*) (r.) tisztelet; ehre Ocs. 30. *čes* Gn. *cest* Bd.

česlém megajándékozni, jól ellátni; beschenken, bewirten, угощать Tr. *česlén* költség id. Ocs. 63. Krest. 11.

česle szép, tisztességes, becsületes; schön, ehrlich; *cešle* (m.) id. Tr.

četem (cs. t.) tűr, szenved; dulden, leiden — *četedem* fr. Bd.

četlok (t.) bienenzelle Pu. 35. kalitka; käfig Tr.

čewem csepeg; tröpfeln; — *čewedem* fr. *čewuktem* caus. *čewaldem* cseppen (mom.) *čewaldukttem* caus. Bd.

čewáldeš csepp; tropfen Bd.

čewér (cs.) szép, csinos, egészséges; schön, hübsch, gesund Tr. *čever* Bd. *čewer* Gn. 48. *cewer* (m.) M. 76. boldog; glücklich Bd. *cebér* (m.) Tr. *ciber* Bd.

cewergales ékesíti magát; sich schmücken P. 50. — *ceberlâném* (m.) szépül; schön werden Bd. sich schmücken Tr. *ceberlân-darém* csinosít; schmücken Tr. Bd.

cawestöläs csíp; picken M. 36.

čezék (r.) fecske; schwalbe Tr. *hirundo apus* Bd.

čiem (*čijem*) felöltözik; sich anziehen Bd. Gn. *čiedem* fr. Bd. — *čiktem* öltöztet; ankleiden; *čiktedem* fr. Bd. — *nollom čikta* tort ünnepel; leichenschmaus (eig. die vierzig d. h. den vierzigsten tag) feiern G. 16.

čia szín, festék; farbe P. 24. Gn. *čiä* Tr.

čialdedem (fr.) csikland; kitzeln Bd.

čialtém (m.) fest; färben Tr. *čialdem* id. Bd. M. 91. *čialtőšö* (m.) karmazsinfestő; schönfärber; красильщикъ M. 10.

čibe (cs.) tyúk; huhn. *čibe* (m.) — Össz. *čibe-kután* szömölcs; warze; бородавка Tr.

cibiltás (m.) befejez; beenden — *cibilgás* refl. Tr.

cibištás (esm.) csíp, tép, szakít; kneipen, pflücken, rupfen; щипать; — szippant; eine priese nehmen — *cibistalás* pass. Tr. — cf. *čebeštalam*.

cibištőš (m.) szippantás; priese (tabak) Tr.

cibitán (m.) kis fogó; kleine zange Tr.

čičém megtölt; füllen Tr. — *cicemēmō* *äräkä ätö* (m.) nem egészen teli boros korsó; nicht voll gefüllter weinkrug Sm. 11.

čiči (cs.) aranyér, rákfene; hämorrhoiden, krebsgeschwür Tr.

cigäk (m.) fecske; schwalbe Tr.

čigaldem csikland; kitzeln — *čialdedem* fr. Bd. — *cigoltás* (m.) id. — *cigkoltoš* csiklandozás; das kitzeln Tr.

čiget (t.) kalapács; hammer Tr.

čide kevésbé; wenig (adv.) — *čidrák kodam* (m.) késik; sich verspäten Bd.

čidemdém kicsinyít, kevesbít, levon; vermindern, abnehmen, abziehen (vom gehalt); убавлять; *čidemältám* megkevesbedik; sich vermindern, abnehmen; vermindert werden Tr.

čidarás МИЛОВАТЬ (? sic) Tr.

čik (t.) határ, csík, szél; grenze, strich, linie Tr.

čikem (m.) v. *čekem* Bd.

čikedás horogba harap; an die angel beissen Tr.

čikmák (cs.) kerítésdúc; zaunpfeiler Tr.

čikš oldalnyílás; seitenstechen Tr. — cf. *čekš*.

čiktem v. *čüktem*.

čiktalás vlkire haragszik; zürnen grollen jemandem; it *čiktál* rossz néven ne vedd; nimm es nicht übel; не прогнѣвайся Tr.

čilä (m. r.) mind; alles M. 12. *cile* Bd.

čín (r.) hivatal, amt Bd. — *čín* rang Gn. — *čonan*: č. jey tisztviselő; beamter Gn. *činovnik* (r.) id. Bd.

- cin* (m.) hangosan; laut (adv.); громко Tr.
čina vízkereszt ünnepe; fest der drei heiligen könige Tr.
cinada józan, éberlelkű; nüchtern, gesunden geistes Bd.
cinalam megszúrni (fullánkkal); stechen (mit stachel) Bd.
cinkidemdás (m.) kinyújt; ausstrecken; протягивать Tr.
cinzi (t.) gyöngyház, perlenmutter Gn. 51. ziermünze Gn. —
 Össz. 4.-vol perlenmuschel G. 59. *cinjo-padrás* ziermünze P. 26.
cinjo-suldran ezüst szárnyú; mit silbernen flügeln Pu. 34. *cinje-kaik* zobel Tr.
ciptalmaš veszekedés; zwist, zänkerei Bd. — cf. *čebeštala m*
čirā (t.) fáklya; fackel Tr.
cire (m.) arcz; gesicht Bd.
cirkā (r.) kriecheute; чирокъ M. 40.
čište harkály; specht Bd.
čitem (est.) tűr, szenved; leiden, erdulden Bk. 41. Ist. 9. *citem* (m.) Bd. — cf. *četem, cotem*.
čitošášlok türelem; geduld Bk. 68.
čitrás (est.) reszket, zittern Tb. 25. — *citrem* (m.) Km. 47. id.
citrāl- (m.) megretten; erschrecken; *citrält-* megrendül; erbeben Bd. *čitoršo čeran joy* hideglelős ember; jemand der fieber hat. Zag. 66. — cf. *četerem*.
čize (cs.) csecs; zitze Gn. 32. *čize, čiza* (m.) Bd. *čize* Tr.
čizim kočšo ikšobo csecsszopó; säugling Ist. 254.
čizākš ferdén nőtt fa, görbület; krumm gewachsener baum, krümmung; погулька; — szoptató cső csecsemőknek; saugrohr für kinder, дѣтская соска Tr. Bd.
čižgižas (m.) sisterreg, zúg, búg; zischen, brausen; шипеть Tr.
čičak temen — tele telt; füllte sich voll Máté 14. 20. *čičak* id. 15. 37. *čič-ak, čēc* (m.) id. Tr.
čičkáš пестовать ребёнка (?) Tr.
čičkaltás meghibbant, kifczamít; verrenken, verstauchen Tr.
čodor, čodor v. šodor, šodor G.
čogás (cs.) fecske; schwalbe; ласточка Tr.
čoge, čogo (hangutánzó) nachahmung des lautes der elster Gn.
čogoltem csikland; kitzeln Gn., *čogoltém* id. Tr.
čogomand csipog (a madár fiókja); zwitschern; пицить (птенчикъ) Tr.
čogon (cs.) csökönyösség (állatoknál); eigensinn bei thieren; норový у животныхъ Tr.
čogonlém csökönyös (lenni), ellenkezik, nem engedelmeskedik; eigensinnig sein, widerstreben, sich widersetzen Tr.
čogordok (hangutánzó) nachahmung des lautes der elster und der krähe Gn. 23.
čogot (cs.) sajt; käse; — (kalapács; hammer) Tr.
čok (hangutánzó) nachahmung des lautes der meise Gn. 23.

čekém (est.) bedug, beletesz; einstecken Gn. Tr. *čekém* id. Gn. 28. — *čekal-* bemárt; eintauchen Ks. 18. *čekäl-* (m.) id. Km. 25. *čekal-* behoz vihová; bringen *čotor longoško* in den wald G. 64. *kugužaške čoken* királylyá tette; er hat ihn zum könig gemacht Ocs. 81. — cf. *čekém*.

cěkáš (m.) elveszt, elveszteget; verlieren, vergäuden; терять, тратить Tr.

čekma rács; gitter Gn. 17. — cf. *čikmak*.

čekmal- rácsot csinál; ein gitter machen G. 17.

čoknem felszáll; hinaufsteigen: *jumoško čoknalše šizš*, égbe felszálló füst; gegen den himmel steigender rauch Gn. 68. *čoknem*: *wüt-öngö kuzé čoknén šinjčš* wie die welle anprallend niedersinkt P. 32. — cf. *čokem*.

čoktalmaš viszály, verekedés; zank, streit Gn.

čolá mind, egész, egészen; alle, ganz; gänzlich Bk. 45. *čola* Gn. *čolá'*, *cile* (m.) Bd. *čolá* (m.) Tr., *cilä* (m.) M. 96. — *čolá* türkü mindenféle; allerlei Bk. 74. — *čolagé* valamennyi; alle insgesamt Tr. *čolágeok* id. Km. 62. *čolaak* id. Ks. 45. — *čolan* mindnyájan Ist. 304. *čolanat* id. Ist. 303. *čolāstān* id. Km. 21. — *čolalan* teljesen; völlig, durchaus Bk. 36. — cf. *čelá*.

čoldor- zörög (a kocsi); (der wagen) rasselt Pu. 38.

čolgož- fénylik; glänzen P. 7. *čolgužam* B. — *čolgoše* glänzend, schimmernd Tr.

čolok duda; dudelsackspfeife Tr.

čolom (est.) pipa; pfeife (zum rauchen) Pu. 28.

čolmá (t.) posztónadrág; tuchhosen Tr.

čolnenak valóban; wahrlich Zag. 19. — cf. *čelá*.

čolt (цѣльт) mindnyájan, minden; alle, alles BJ. 7. 53. BM. 26. 1. *čoltža*, *čěltokža* id. W. §.89; *čolt* id. Gn. — adv. teljesen; völlig, gänzlich: *čolt wüddemo* wer gänzlich wasserloser ort Uf. 64. *čolt ulán* (m.) tökéletes; vollkommen (von gott); *čolt kelesen* (m.) er hat seine rede beendet Bd. *čolat* id. ibid. 49. *čoltak* id. Ist. 18. *čoltók* (m.) id. Bd. — *čěltók* (m.) valamennyi; alle insgesamt BM. 5. 18. *čoltak* id. Gn. — cf. *čelt*.

čolt (cs. *šalt*) hirtelen, rögtön; plötzlich; вдругъ Tr.

čolwor láncz; kette Ocs. 67. *čolwor* id. Gn. 17. — cf. t. *čelber*, *čilbir*.

čomém kinyújt; ausdehnen (z. b. leder) Gn.

čomaltem fittyet hány; poczköl; (mit dem finger) knippsen, schnellen — *čomaltolam*, -*tedem* fr. Gn.

čon (est.) valódi, igaz; wahr, echt Gn. 70. (wahrheit Gn.) — *čon* id. Tr. *čonak* id. Gn. *čonak* igazi, valódi, igazán; wahrhaft, wirklich (adi. u. adv.) Bk. 88. bizonyosan; gewiss Ist. 19. *čonók* (m.) úgy van, igenis; so ist es, jawohl Bd. — *ččň čštčšš* (*pāšām*) gyorsan, ügyesen dolgozó; gewandt, flink (arbeitend) M. 72. *čonak*

waške nagyon gyorsan; sehr schnell Ist. 40. — *čonlan* luktoš megbizonyít; beweisen Ist. 43.

čňgäláš (m.) szúr (a méh); stechen (die biene) M. 62.

čondarlem fest; malen Gn. 65.

čop-čop hangutánzó, a csepegés hangja; laut des tröpfeln Tr. — *čop čowoldém* gyorsan megöntözöm (ill. öntözve öntözöm); schnell begiessen P. 27.

čoptá (est.) teletömött zsák; vollgestopfter sack; dupla gyékény; doppelmatte, matte, bastdecke Tr.

čer szorgos, dolgos, gyors kezű; emsig, arbeitsam, flink Tr.

čērā bátor, éber; muthig, wachsam Tr.

čorá (t.) fáklyának használt fahasáb; kienspanholz P. 26. *čora* fáklya; kienspan Gn. 35. — *čorá*; *čorá* (m.) id. Tr.

čorālāndarás v. *čöremdš* (*čöremáš*).

čorčok (t. *čojersok*) szarka; staar; скворецъ Tr.

čörcök (m.) katicza-bogár, isten tehénkéje(?); травяная кобылка Tr. libelle; стрекоза M. 60. cf. *čorok*.

čöremáš (m.) neki bátorodik; muth fassen — *čöremdš* bátorít; ermuthigen Tr.

čorgentoš v. *čorčok* Tr.

čorok (t.) negyed; viertel Tr.

čorkiém csipog; zwitschern Tr. — cf. r. чирикать.

čorkom pajgelde? G. 48.

čörknáš felfú, tele fú; aufblasen, vollblasen; надувать.

čörsonáš megerősödik; stärker werden; felfuvódik, megdagad; anschwellen; усиливаться, надуваться Tr.

čošnok erdő sűrűje; dickicht im walde; чаща Tr.

čoš mind; alle Gn. 75. — adv. *čon jumom čoš palote* a ki az igaz istent egyáltalán nem ismeri; der den wahren gott überhaupt nicht kennt Ocs. 13. *čoš pudorokten koškokten* egészen leromboltatta; liess es gänzlich zerstören Ocs. 117.

čotem (est.) tűr; dulden Gn. 51. kitart; ausharren Pu. 23. — *cötáš* (m.) Tr. *cětšš* (m.) türelmes; geduldig M. 69.

čotoman kitartó; ausdauernd Ist. 28.

čotor (t.) sűrű erdő; waldedickicht Gn. 64.

čotorém (est.) reszket; zittern Gn. *čotorém* P. *čotrém* Tr. — *čotornem*: *mālande čotorna* a föld megrendül; die erde bebt Gn. 64. — *čotraltám* megrezzen; vor furcht zusammenfahren Tr. *čotraltar-* megrendit; erbeben machen Tb. 24. *čotroktém* id. Tr. — *cétrém*, *cétraltám*, *cétréktáš* (m.) Tr.

cötörtöš (m.) földrengés; erdbeben Bd.

čotán (t.) palánk; pfahlzaun Tr.

cötködön: *cerkoškö cötködön kaštēn* a templomba mindig (kitartóan) járt; in die kirche ging er immer (ausdauernd) Sm. 12. — cf. *čotkodo*.

čowém csepeg; tröpfeln — *čowaltarém* id. cseppenként önt; tröpfelnd giessen Tr. *čowoldém* megöntöz; begiessen P. 3. *čowolt-fürdik*; baden Uf. 94. — cf. *čewem*; cs. *šowa* wasser.

čewâlâš fittyet hány; schnippchen schlagen; ударить щелчкомъ Tr.

čowáltos csepp; tropfen Tr.

čowe (t.) tyúk; henne Gn. *čowo* P. 48. *čowa* Bk. 18. *čówe* Bd. *čibe* Zol. (v. *čox*) Tr. *čewě* (m.) M. 36. *cibe* Tr. — Össz. *čowo-šole* tyúkhús; hühnerfleisch P. 48. *čowe-ige* Tr. *čöv-ige* Bd. *csibe*, *csirke*; hühnchen; *niemeč čowe* pulyka; indianhuhn Bd. *č.-sonža* tagsichtigkeit, nachtdämmerungsblindheit; куриная слепота Tr.

čěwěč fitty; schnippchen; щелчок.

čowoštém, *čowoštálám* Tr. *čowoštálám* (cs.) csíp; kneifen Gn. Tr. leszakít, letép; herabreißen P. 46. *ložerok* č. szétzúz; zerquetschen P. 46. — *čiboštaš* Zol. (v. *čibiť*.)

čowoštoš szippanat (csipet); priesse; щепоть Tr.

čowotan piőcza, harapófógó; blutegel, kneipzange Gn. — *čowotán* blutegel, schnecke; пиявка, улитка Tr. — Össz. *č.-kudo* csiga héja; schneckenschale; *olá* č. ló-bögyöly Tr.

čowozík barázdabillegető; bachstelze; трясогузка Tr.

čöčém csettent; schnalzen; щелкать Bd.

čočam etc. v. *šačam*, *šočam*.

čočmáš születés, szülőhely; geburt, geburtsort Tr.

čočno awaj szülő anyám; meine mutter (die mich geboren hat) Bd.

čočno hétfő; Montag; *šažma*, *šačma* (m.) id. Bd.

čodra durva, vastag, nagy; grob, dick, gross (von graupen, bäumen, menschen).

čodrá erdő; wald P. 3. *čoderá* Bd. *čodra* id. Bk. 20. fenyves erdő; fichtenwald Tr.

čogáš (t.) tolvajt bevádol; einen dieb anklagen; доказать вора; vlni bünt felfedezni; ein verbrechen entdecken Tr. — *cogáš* (m.) — cf. *cagém*.

čogomáš föladás; denunciation Tr.

čogot (t.) kalapács; hammer Tr.

čögön öntött vas; gusseisen Tr. — cf. r. чугунъ t. *čujin* v. *čöjon*.

čojá (cs.) ügyes; gewandt P. 7. ármányos; listig Tr. *cojá* (m.) ibid. — cf. *čajá* (*šoja*?)

čoján titkosan; heimlich (adv.) Tr. — cf. *čojá*.

čöjön-polát (t.) vasház; eisernes haus Pu. 28.

čök (t.) sallang; trodel, franse Gn. 78.

čök, *čoka*, *čokata* vastag, sűrű; dick, dicht (brei, kamm, gras) Gn. — *čoka* id. Bd.

čök- (est.) kopog; klopft P. 27.

čok (est.) illő, megfelelő; geziemend, passend — *čokešem toleš* es passt mir; *čokon ilä* illően, rendesen él; ein ordentliches leben führen Bd.

čok-čok (hangutánzó) der schall des messers oder der axt beim schneiden Tr.

čok (est.) pogány áldozat; heidnisches opfer Tr. — *cok* (m.) id. ibid.

čoka v. *čok*.

čokata v. *čok*.

čokaltarém v. *čowaltarém* Tr.

čokáltoš v. *čowáltoš* Tr.

čokajam megvastagszik, sűrűsödik; dick, dicht werden; *čokajdem* megvastagít; verdicken, verdichten Bd.

čóke, čókem (m.) általában; im allgemeinen; вообще Tr.

čokoném (t.) megkeresztelkedik, sich taufen lassen; *čokondar-* megkeresztel; taufen Step. 8.

čoklém áldoz; opfern Gn. 28. *čoklém* Ocs. 50. Ist. 71. *čokelaš* Uf. 89. *cöklem* (m.) Km. 67. *coklém* (m.) Tr. — *čokledem* fr. Bd.

čökl- szolgál; dienen Bk. 122. — cf. t. *čök-*.

čoklomo áldozat; opfer Bk. 74. *čoklome* Bd. — Össz. *čoklomo* ver altar Ocs. 88. *cokleme-čare* (m.) bálvány; götzen Tr. — *čoklomaš* áldozattétel; das opfern Bd.

čokmaltem rázza magát; sich schütteln Gn. 5. *čokmaltal-* id. G. 32.

čokmár (cs.) eine keule, zum betäuben der fische unter dem eis (beim fischfang gebraucht) Tr.

čokón чехоня (eine art fisch) Tr.

čokrak süket; taub Ist. 58. Tr.

čokrák közép állású; der vom mittleren stand ist; средний по состоянию Tr. — cf. *čok* passend.

čoktomaš zenélés; das musizieren Bd. — cf. *šoktem*.

čol (cs.) annyi; so viel als Gn. — v. *čolo*.

čolak (est.) félkezű; einhändig; cyхопыкий Tr.

čolo (cs.) -nyi; wie viel; so viel als Tr. Bd. — Össz. *kučolo, kudonč.* wie viel; *meň čolem* so viel als ich; *wese č. saen* so gut als der andere Bd. — *mon čolo* hányszor, wie oft; Zag. 40.

čolgužam, čolguštarem, colgozam (m.) Bd. — *colgožám, colgoš-* tarém (m.) Tr. v. *čolgožám*.

čolok esel, ravaszság; list, verschlagenheit Tr. — cf. *čojá*.

čolpan (t.) hajnali s esti csillag; der morgen- und abendstern Gn. 56.

čom- kinyújt (bőrt); leder ausziehen, ausdehnen Bd.

čoma csikó; füllen Gn. 57. *čomá* id. Tr. B.

čomán (t. *čumán*) schlitten mit einem kasten, worin man mist, schnee etc. hinausführt Tr.

comár (t.) galuska, gombóc; nockerl, klössen, (mehlspeise) Tr. — cf. *čukmár*.

čombak gödör; grube Gn. — mély kerécsapás, vízmosás a kerécsapásokban; tiefe radspur, wasserriss in den radspuren; глубокая колея, рытвина въ колеях; halom, hügel, бугоръ Tr.

čombál (t.) kis halom; kleiner hügel; кочка Tr.

comlém (m.) v. *somlém* Tr.

čoy-čoy (hangutánzó) schall des schmiedehammers Tr.

čoyem ácsol; zimmern, kerben Gn. ein ziel setzen; дѣлаю мѣту Tr.

čon (cs.) élet; seele, leben Gn. 63. *čon* id. Bd. Tr. *con* Bd. — als pron. reflex: *mon čonemlan oda išano-goń* ha nekem magamnak nem hiszitek; wenn ihr es mir selbst nicht glaubet G. 44.

coyá (m.) tészta leveses ételben; eine art nudel (mehlspeise) Tr.

čonan élő; lebend, lebendig Ocs. 59. állat; thier Bk. 32. *čondomo* lélektelen; seelenlos Ocs. 90.

čondá várj kissé; warte etwas; посто́й-ко Tr.

čondaj (t.) zseb az övön; gürteltasche Pu. 43. — *čondaj* pénz-
zes erszény; geldbeutel Gn.

čondarás, čonandarás megelevenít; beleben, beseelen; оду-
шевлять Tr.

čongá 1. schnepfe. 2. kis halom; kleiner hügel. 3. hegyfok; vorgebirge; мысъ Tr. — *čongá* (?) schnepfe (?) sic) Ringwall. — cf. *čaya*.

čongatá domb; hügel P. 25.

čonyestem, conyestem (t.) repül; fliegen Gn. M. 90. *čonyestám, čonyestolám* id. Tr. Bk. 49. *čonyestláš* M. 90.

čonyert (hangutánzó) schall des glases, wenn es zerbrochen wird Tr.

čoylá kis halom; kleiner erdhügel; кочка Tr. cf. *čombál*.

čoptárge (t.) isabellenfarbiges pferd; и́грень Tr.

čora irha; feines häutchen unter der haut Gn. cf? t. *čorak* Bud.

cora (cs. m.) szolga; diener Km. 47. Bd.

cordluk (m.) szolgás; dienst, sklaverei Bd.

coralandarem (m.) rabbá tesz; unterjochen, zum diener ma-
chen Bd.

čoroš (t.) ijedős (ló); scheu (von pferden) Bd.

čorše gyors (paripa); schnell, flink (von pferden) Tr. — cf. *čoroš*.

čortán (t.) csuka; hecht Tr.

čošť plautz (hangutánzó) Gn. 22.

[Tr.

čošťrá (t.) sörtés, durva szőrű; borstig, rauh-haarig Máté 3. 4.

čot (r.) szám, számítás; zahl, rechnung Bd. Tr. *čot* rech-
nung Gn.

čot erős; fest P. 22. *čot ola* erős város Ocs. 65.

čot (r.): *čoteš pištěmě* tiszteletre méltó; achtungswert M. 74.

čotkados vár; festung Tr.

čotkodo erős; fest, stark Ringwall; megerősített (város); befestigte (stadt) Uf. 68; *peš čotkodon suditlomo wer* sehr strenger gerichtshof Zag. 34.

čotl- (r.) számít, tart, tekint; zählen, rechnen, für etwas halten Step. 10. *čotlalt* gezählt werden Uf. 61. j.

čōwe v. *čōwe* Bd.

ču várj egy kissé; warte ein wenig Gn. 42. — *čuza* plur. Gn. 11. — *ču-ču* (t. *ču-ču*) id. Tr. cf. t. *čü* Bál.

čúan, *čuanále* v. *čonále* Tr.

čüč (r. m.) alig; kaum Bd. (цощь BL. 9, 39.)

čüč: *mōi čüč šinžom* ich kauerte mich nieder Pn. 11. cf. t. *čük*- Bál.

čüčam bezár; schliessen Gn. Bd. *čüčäs* (m.) M. 34. — *čüč*: *opsažomat čüčon-* šinden ulut sie verschlossen die thüre Máté 25. 10. — *čüčäs* Tr. — cf. *tüč*- Bd.

1. *čüčam* üt; schlagen Gn. 44.

2. *čüčam* látszik; es scheint Bd. Tr. cf. *tučäs*. — *čüčés* úgy tetszik, érződik; es scheint so, wird gefühlt: *tače južoštorač čüčés* heute kommt es mir kälter vor; *tošto jersamoč šukon č.* здѣсь кажется (видимо) много озеръ Tr.

čüčém 1. fúr, vés; bohren, meisseln Tr. *čüčäs* (m.) id. M. 66. — 2. fogát csikorgatja; die zähne knirschen Tr. — *čüčoltás* pass. Tr. — cf. *čosormak* schleifen, Vámbéry.

čüčem csepeg; tropfen (intr.) Gn. — *čüčokt*- csepegtet; tröpfeln, spritzen (trans.) Ist. 235. — *čüčaldás*, -tarás id. Tr.

čüčá fitty; schnippchen; щелчокъ Tr.

čüčáltás érint; berühren, anrühren; касаться, дотрогиваться Tr.

čüčáltoš csepp; tropfen Tr.

cucán közös; gemeinschaftlich; общественный — *cucánluk* общество Tr.

čüčás hurok; schlinge; силки Tr.

čüči, *čüču* (cs.) aranyér, rákfene; goldene ader, krebs (krankheit) Tr.

čüčkém arczát fintorítja; grimassen schneiden Tr.

čüčkém csepeg; tropfen Tr.

čüčkáltoš csepp; tropfen Tr.

čüčkodo sűrű; dicht (z. B. ein wald, ein kamm); *čüčkodon* gyakran; oft Gn. — *čüčkodo* Bd. *čüčkodo* Tr. *čüčkudo*, *čüčküdön* Bd.

čüčküdemam sűrűsödni; sich verdichten; *čüčküdemdem* caus. Bd.

- čüčü* (t.) nagybátya (anyairésztől); onkel (von mütterlicher seite)
 Tr. — *čüči* Bd. *čüču* Ist. 32. *čüču* Ocs. 24. id. — *tüču* Car. 37.
čudejáš csudálkozik; sich wundern Tr. *čüdejem* (m.) id. Bd.
čüčo (r.) csuda; wunder P. 7. — *čüča* Gn. *čüdü* (m.) Km. 69.
čüdä Bd. — *tugaje čüdesam solch'* ein wunder Ist. 125.
čüdnä (r.) csodálatos; wunderbar Bd.
čügo (cs.) férfi szemérem; das männliche glied Gn. Bd.
čüxi alattomos, szeszélyes; arglistig, capriziös Tr.
čüjáš csepeg; tropfen Tr.
čükor pohár; trinkglas, стаканъ Sdru. 6. — ? cf. r. *čarka*.
čüklém (r.) 1. szagol; schmecken riechen; чухать; 2. *čüx-čüx*
 schreien, rufen Tr. — cf. t. *čakır*-schreiben.
čükmár v. *čokmár* Tr.
čükšo kaik zöld harkály; grünspecht P. 20. *čüngsö* B. *čüngkšo*
kaik Pu. 16.
čüktem, čiktem meggyújt; anzünden Gn. Bd. *čüktém* Tr.
cuktém (m.) Bd. — cf. t. *čak*-, *ut č.* id.
čulan (r. t.) a konyhát elválasztó deszkafal; brettterwand zum
 absondern der küche; tornác; gang Bd. — *szoba*, zimmer Tr.
čulan kalter anbau Gn.
čülčik (cs. m.) nyaklószi; kummetriemen; супонь M. 32. —
culuk id. Tr.
čulká (cs.) harisnya; strümpfe; чулки Tr. békó; fessel P. 52.
culuzój (t.) csillamlás; das blitzen, funkeln Tr.
čumem megrüg; mit dem fusse stossen, ausschlagen — *čuma-*
lam mom. Gn. 43. *čumedem, čumedolam, čumolam* fr. Gn. Bd. Tr.
čumduláš (m.) megkeresztelkedik, keresztet vet; sich taufen,
 kreuzeszeichen machen Tr. — cf. t. *čum*-ins wasser tauchen.
čumor (cs.) együtt; zusammen Gn. Tr. — *čumur, čumurók*
 mindnyájan, egészen; alle mitsammen, gänzlich Bd.
čumorem összehalmaz; häufen Gn., *čumorgem* összehalmazó-
 dik, gyúlik; sich anhäufen G. 29. — *čumurem, čumurkalem, čumur-*
gem Bd. — *cumurgáš*, intr. *cumurtáš* trans. (m.) Tr. — *čumurtém*
 fordít; drehen; вертѣть; *čumurten-šinžám* mit gefalteten händen
 sitzen; сию сложа руки Tr.
čumoraš (cs.) gömbölyű; rund Gn. чумураш (m.) Zol.
čumuní cziczkány; spitzmaus Tr.
čumurka (cs.) gömbölyű; rund Tr. — *čumurka* Zol.
čumarmáš összejövetel, gyülekezet; zusammenkunft, ver-
 sammlung Tr.
čumrás (cs.) golyó; kugel; шаръ Tr.
čun-popoša (m.) barátságos; freundlich Tr.
čunduláš v. *čumduláš* Tr.
čüngem keresztet vet; megkeresztelkedik; sich bekreuzen;
 taufen — cf. *čumdaláš*.

ëüngem csíp, mar; (mit dem schnabel) picken, beissen (von der Schlange) Gn. — *ëüyal-* fr. *kiske ëüngalmo* schlangenbiss Gn. 52. — *ëüyal-* id. Ocs. 7. *ëüngedál-*: *kok agotán kuzé ëüngedálot* wie zwei hähne einander rupfen P. 33. — cf. t. *ëükü-*.

ëüngše Tr. *ëüňšö* Bd. *ëüňkše* P. v. *ëükše* — cf. *ëüngem*.

ëünža himlő, blattern Sdr. 6. — *ëunžá* 1. hitzblase, 2. flechte, schwindflechte; *лишай* Tr.

curát ei-ei, ja-ja Tr.

ëürát (? sie) eskü; schwur — *ë. kelesem* esküszik; schwören Bd. — cf. *curát*.

cürej- (m.) esküszik, schwören Km. 71. *cürejkt-* megesket, schwören lassen Km. 70. — *ëurejem, curejem* (m.) Bd. Tr.

ëuri arcz; gesicht, antlitz P. 45. — *ëuri* Gn. 68. *ëure* Bk. 72. *ëüre* Máté 16. 3. id. *ëurižat kajen* (elhalaványodott) megharagudott; erzürnte (eig. erblasste) Uf. 98. — Össz. *ëuri onžomo* spiegel Tr. — személy; person: *jumo ëüren ok-onžo* isten nem nézi a személyt; gott sieht die person nicht an Ist. 323. (Act. Ap. 10. 34.) — cf. *ëerí*.

ëurian hasonló; gleich G. 28. *ëurean* piros arczú, jó színben levő; mit rotem gesicht, vom guten aussehen Bk. 36. — cf. *ëerián*.

ëuriém kárt szenvedek; schaden erleiden — *ëurlaném* id. Tr.

ëuriém csömört, unalmat okoz; überdruss, langeweile erregen — *ëuriktarém* id. Tr.

ëürták pislogó; blinzeln; *щуренокъ* Tr.

ëüt (r.) alig; kaum Bd.

ëuvaldás csöpög; tropfen Tr.

ëuwar tarka; bunt Pn. 17. P. 26. — cf. cs. *ëobar* r. чубарый.

ëuurlanés (t.) daganat v. kelevény meggyűlik, felpattanik; ein geschwulst od. eine blase schwillt auf; *волдырь* вздуваются Tr.

ëuzík (t?) fecskendő, szivárvány; spritze, pumpe Tr.

ëužgrá sistereg a víz (valami izzó tárgyon); das wasser zischt (auf einem glühenden gegenstand) Tr. — cf. t. *ëoš-* id. Vámbéry.

D.

da (r.) és; und Gn.

dā (r.) igen; ja Gn.

-dak (nyomósító szócska; verstärkende partikel): *škendan sužardak* ulam hisz a ti húgotok vagyok; ich bin ja eure schwester P. 54.

däule (t.) előkelő; vornehm Ocs. 80.

i daže (r.) úgy szintén; so auch Step. 21.

debre nála, hozzá; bei, zu Tr. — cf. *der*.

demol kerti eper; gartenerdbeere; *кубника* Tr.

demož (t.) zöldség, gyümölcs; Gemüse, obst Tr.

der; *dor* (m.) névutók, postpositionen: *deke* (*derik* B.) hozzáf; zu; — *den*, *deno*, *dene*, *dere* 1. nála; bei; 2. vele; mit Bk. 90. *tendan dene me koklaštona* zwischen euch und uns Ist. 235. — 3. szerint; gemäß, nach: *nemnan žap dene a* mi időnk szerint; nach unserer Zeit Ist. 230. *jumon kűštömö dene* nach gottes gebot Ocs. 11. — 4. rajta; auf *ške kornošt dene az* utjukon; auf ihrem wege Ocs. 46. Ist. 65. — *deč*, *dečon*, *deč*, *dečon* töle; von — *derič*, *derič* id. Bd. — *deran* mellett; bei, neben Ocs. 19. hozzáf; zu Bd. — *delan* előtt; vor *Petron jolžo delan jörlon-vozon* P. lába előtt (elbukott) leesett; er viel vor P. fűssen nieder Ist. 310.

dérbe (t.) öv; gűrtel Bd.

djak (m. r.) írődeák; schreiber Bd.

diavol (r.) ördög; teufel Bk. 53.

dikij (r.) vad; wild Step. 10.

dor, *dor* (t.) van; ist (verb. substantivum) G. 77. P. 1. s. 48.

dozatka (r.) hasonlat; gleichniss B. Máté 13. 18.

dokazem (r.) megmutat; zeigen Bd.

dom (r.) ház; haus Km. 51.

dona otthon; zu hause Km. 41. *donat* id. ibid. 72. cf. r. *doma*,

dopros (m. r.) kihallgatás; verhör Bd.

dor-névutók; postpositionen: *dóko* hozzáf, zu; *dokala* (m.) felé; gegen zu Km. 60. *dokašla* (plur. *dokešila*) zu sich BL. 1, 23. 5, 7. — *dono*, *doně* (m.), *don* v. *dene* — *doran* (m.) v. *deran* — cf. *dórac* (m.), *dóracen* (m.) v. *derič* — *dorám*, *duré* у, передъ; противъ Tr.

děrbā v. *türwe* Tr.

dostaném (m. r.) osztályrészűl jut; zu theil werden Bd.

dužóvnaj (m. r.) testament Bd.

ďurák (r.) ostoba P. 27.

duré v. *dorám*, *dorán* Tr.

dušá (m. r.) lélek; seele Bd.

druk (r.) egyszerre; zugleich Ocs. 81. *truk* id. Ist. 44.

ďvor (m. r.) udvar; hof Bd.

E.

ē igen; ja Gn.

ečke-wonđo növényyszár; stengel P. 47.

edém (t.) ember; mensch — *edém edémam jarátena giní* ha egymást szeretjük, wenn wir einander lieben BJo. 1, 4, 13.

edemen idegen; fremder Bd.

eder (m.) leány; mädchen — *ederämăș* (m.) asszony; frau Bd.

eŕelem (m.) fű; blasen Bd. — v. *eŕlem*.

egéce (cs.) vajás tészta; buttermteig; сдобный хлебъ; wird auch als opfer verwendet (ленёнки для моления керемети) Tr.

egéle (est.) toboz; zapfen (an bäumen). — Össz. *kož-e. tan-nenzapfen*; *kož-e.-kajk* pfingstvogel; иволга; *tum-e. makk*; eichel Tr. — *egéle, eželä* (m.) eichel Bd.

egérce (cs.) turós lepény, fánk; piroge mit quark, pfannkuchen Tr. — *egérce* (m.) térdkalács; kniescheibe Tr.

egrémse (cs.) pók; spinne Tr. *egerémse* Bd. — Össz. *e.-wod* pókháló, spinnengewebe Bd. Tr.

ej jég; eis Bd. — v. *ij, i.*

ejam (*ajam*) úszik; schwimmen — *iäm, ijäm* (m.) Bd.

ejindalám megölel; umarmen Tr. — *ejndalam* id. Bd.

ekpél (t.) panasz; klage, beschwerde Tr. — cf. *ämgiä, äm-gäk* Radl.

ekpelém (t.) panaszkodik; sich beklagen Tr.

eksék (t.) sovány; mager Tr. — cf. *äksik* Tr.

ekseklänás soványodik; abmagern — *eksekländarás* kimerit; elerőtlenít; erschöpfen, entkräften Tr. — cf. *eksek*.

éksodomo állandó; verbleibend: *éksodomo perkém pu* verbleibendes gedeihen gieb P. 21.

el (*el'*) (est.) falu; dorf Gn. 74. — ország; land: *türlö el-goč mien ulut* sie kamen von allen ländern Ocs. 87. — nemzetség; geschlecht: *ala ojžan mükset ulo, ala el' mükset* vielleicht sind dir die bienen des hausvaters beschieden, oder allg emeine bienen sind dir anvertraut G. 59.

élažaj rest; faul Tr. — v. *jolagaj*.

elé v. *jole* Tr.

élék (est.) rágalom; verläumdung Tr.

elertém elcsábít, csalogat; verführen, locken Tr. — *el'dortém* id. *ibid.*

eloksor (t.) kedvetlenül, nem szívesen; widerwillig: *kue e. tuleš jüla* die birke will nicht im feuer brennen; *tiñ jöratet e.* du willst nicht lieben Gn. 63. — cf. t. *älük* sogleich, ohne verzug Radl.

eltalém megölel; umarmen Tr. — *eltalám* Bd.

eltaltoš öl; schoos Tb. 162.

[ХВАТЬ Tr.

eltém (m.) öl, kerület; ein arm voll, umfang; оханка, об-eltor báranybör; lammfell *eltor-türan upšožo* die mütze mit fell besetzt Pn. 35. — cf. *ältiri* id. Radl.

em (t.) orvosság; arznei P. 2.

emelkä (m.) árnyék; schatten Bd.

emgat (t.) bánt; zu leide thun: *lew-wlak miñim nomat emga-ten ogot ul* az oroszlánok engem semmit se bántottak; die löwen haben mir nichts zu leide gethan Ocs. 115. — beschädigen *jolžom* den fuss Uf. 40. — cf. *ämgiät*- Radl.

emlem gyógyít; heilen Gn. 4.

emratás (t.) vigasztal, fölfrissít; trösten, erquicken; *утѣмать* Tr. — cf. *emrän* liebkosen Radl.

en (t.) nagyon; sehr — *én-moktome*, *én-cáplo* nagyon dicsért, nagyon dicső; sehr gelobt, sehr ruhmvoll Bk. 102. steigerungsilbe: *en-kodšo* az utolsó; der letzte Máté 5, 26.

ej tűz, feuer Ocs. 113. *ejše* tüzes, feurig B.

ejáj v. *jajáj* Tr.

enát v. *anát*.

enem (t.) hisz, remél; glauben, hoffen — *enandarem* meggyőz; überreden Bd.

enemas hit; glaube, vertrauen Bd.

enamle hü, megbízható; treu, verlässlich Bd.

enamser meg nem bízható; unverlässlich Bd.

enydem megtüzesít; heiss machen G. 32. wärmen Gn. ég; brennen Bd. *keče enða* a nap süt; die sonne scheint Bd. — v. *ijem*.

enydalam ölel; umarmen — *enydaledem* fr. Bd.

enydaldeš ölelet, egy ölbe való, férő; ein armvoll: *ik e. pu* ein armvoll holz Bd. [ayer Bd.]

eyer folyó; fluss Gn. Ist. 13. patak; bach Bd. — *ayer* (m.)

eyer horog; angel Gn. Bd. — *ayer* (m.), *áyor* (m.) Bd.

eyerem horgász; angeln Gn. Bd. — *ayerem* (m.) Bd.

eneräs (t.) bög; brüllen (die kuh); мычнть (корова) Tr.

enerčák (t.) hámpárna, kummetpolster; седелка Tr.

eyeremše (cs.) pók; spinne Gn. — *enerémše* id. Tr.

enertás bizik, remél; vertrauen, hoffen Tr. — cf. cs. *ineñ*, *ineñder*-.

enertém (t.) támaszkodik; sich anlehnen; megérint; anrühren, прислоняться, прикасаться Tr. — *engertem* támaszkodik vmire; sich stützen; — bízik; vertrauen — *enyertektem* támaszt, dülleszt vmihez; anlehnen, anstützen Bd.

enyetem (t.) támaszkodik; sich stützen — cf. *engertem* Bd.

eyež himpér; himbeere Pn. 39. szeder B. *eyež* id. Gn. *ingiž* (m.) Bd. — Össz. *e.-vondo* beerenstrauch Bd.

eyežä (cs. m.) váll, nyakszirt; schulter, nacken — *ingižä* schulter Bd.

enker csengetyű; glöckchen Bd.

enyža (cs.) serpenyőtartó rúd; kesselhackenstange Gn. 46. — cf. *engežä*.

epére 1. tétlenül; müssig — hiába, haszontalanul; unnützer weise, umsonst (adv.). — 2. hiúság; eitelkeit; cyeta Tb. (hol?) — *eperész* напрасно.

epkaláš v. *öpkaláš* Tr.

er (cs.) reggel; korán; morgen (subst.) früh (adv.) — *erat er* korán reggel Pn. 35. cf. *kasat kas* késő este ibid. — *erák* korán;

früh Pn. 9. *er-weleş* reggelre, hajnalkor; früh morgens Ist. 22. *er-dene* id. Bd. — *er* Gn. Ocs. 17.

eráš megtalál, meglep; *antreffen*, *überraschen* Tr. — cf. *är-erreichen* Radl.

erem melegedik; sich wärmen — *erektem* caus. Bd. — cf. *ärtä-anzünden* Radl.

erän (t.) v. *örén* Tr.

erbeze gyermek, fiatal; kind, jung Bd.

érde czomb; schenkel Gn. Bd. *ärde*, *ärda* (m.) id. Bd.

erdä (m.) fa bele; baummark Bd.

ere (t.) tiszta; rein Gn. Bd. — *hibátlan*; *fehlerlos* Uf. 59. — *eren* rein (adv.) Ocs. 50.

ere (adv.) mindig; immer Pu. 35. P. 23. csak; nur P. 13. *ere*, *ereńok* merőben, épen; gerade nur Bd. — *ere* gyakran; oft Sdr. 4.

erelekeş mocsoktalanul; unbefleckt (adv.) G. 55.

erenok bizonyosan; gewiss Bd.

erész?: *zorjan-wlak* *erész* *čotlomo* *peš kugo* *kue šogeš* Step. 10. *ergém* a motolára czérnát fölgombolit; garn aufwinden auf die haspel Tr.

ergem öklel; mit den hörnern stossen Gn. 7. — *ergal* kolta felökleli G. 26. *ergedalaş* *tüyalot* öklelődzni kezdenek; sie fingen an sich zu stossen G. 7. — *ergedol-* szúr; stechen, *ergedolon* *iktožom* *pušton* *kođat* az egyiket agyon szúrták s ott hagyják G. 7. v. ö. *örgén* *púšton* P. 5. *ergen* *puštót* G. 7.

ergak serpenyőtartó rúd; kesselhackenstange Gn. 46.

erge fiú; sohn Gn. 2. — Össz. *ergo-aza* knabe Uf. 54; *e. vél* mostoha fiú; stiefsohn Bd. — *érgaluk* (m.) der stand eines sohnes; status pueri Bd.

erok (est.) szabad akarat, szabadság; freier wille, freiheit Gn. — *érik*, *irik* (m.) id. Bd. — *erikle*, *erikán* szabad; frei; *irikán* (m.) id. Bd.

erokt- megszabadít; befreien Ocs. 83. Ist. 117. megszentel; weihen Tb. 224. — *eroktaltam* megtisztul; rein werden: *jűštol-lek*, *eroktaltat* geh baden, du wirst rein Ist. 138.

erka lustaság, lusta; faulheit, faul Tr. *šumatkečo* *erkan* *kano-mašo* a szombati munkátlanóság pihenése Máté 12. 5.

erken csendesen, illően, óvatosan; langsam, leise, geziemend, vorsichtig adv. Tr.

erla (est.) holnap; morgen (eras) Bd. — *erlášožom* másnap, másnap reggel; am anderen tag, am morgen des anderen tages Uf. 55. P. 2. — *erlalok*, *erla* *kečalok* der morgige tag Ks. 37.

erležandáš mit masern bedecken, *покрывать* корью — *erležaneáš* refl. Tr.

erma bewundernswürdig; ausserordentlich Tr.

ermak (t.) mulatság; vergnügen Gn. 79. gelage G. 80. — cf. *ermäk* id. Radl.

ernem tisztúl; rein werden; — *ernedem* fr. *ernaldam* id. Bd. *ernelám* (t.) nyergel; satteln Tr.

ernër (t.) nyereg; sattel Tr.

ert lék a jégben; nicht zugefrorene stelle im eis; полынья Tr. — cf. t. *ere-* schmelzen (?).

ertem (est.) mellette elmegy, elmúlik; vorübergehen, vergehen Gn. Bd. — wandern G. 66. *erten kajem* vorübergehen Car. 28. — kimúlik; sterben Tb. 165. — *ertal-* id. G. 72. *ertedem, ertaldem* fr. id. Bd. — *ertarem* die zeit vertreiben Bd.

ertak valamennyi; alle (? sic) Gn. 73.

erte, ertak: *šuk e. régóta*; längst Gn.

ertar- áldoz, opfern Ocs. 116. — *žertwa ertarome* das opfern ibid. 74. — cf. *ärtä-* anzünden Radl. *erem* melegedik.

ešen (t.) egészséges; gesund — *e. li* jó egészséget; leben sie wohl (beim abschied) Gn.

ešenlaš elbucsuzik; sich verabschieden Ocs. 64. Ist. 92. — cf. *ešen li*.

esénlök (t.) jólét, wohlfinden Pu. 19.

eskerem (t.) észrevesz, megfigyel; wahrnehmen, beobachten Sdr. 5. megvizsgál, kipróbál; untersuchen, erproben Tb. 247. *eskerlem* id.

eskortem v. *elertém* (?).

está пойдемте cf. *ajda*.

eslék, eslók (cs.) sapka; mütze Bd.

eša getrockneter brasse; сухой лець Tr.

ěšak (t.) számár; esel Ocs. 61.

ěšé (r.) még; noch Tr. — *ěše* id. Km. 4.

ěške (*iške*), *ške* pron. reflexivum — *šket*: *šketem* etc. egymagam, ich allein; — *škedak* egymaga; alleinig.

ěštem tesz, csinál; thun, machen — *ištem* (m.) id. Bd. — v. *oštom, ištem*.

ěštarás, ešteráš posztó; wollstoff — *štráš* (m.) id. Bd. — v. *oštraš*.

ěštör lábravaló (vászon v. posztódarab, melyet harisnya helyett a lábra tekernek); fuss-fetzen, gebraucht anstatt socken Bd. — v. *oštar* id.

etarpéc patkány; ratte Tr.

etengeče tegnap; gestern v. *tengéče* Bd.

ěžil növény szára; stengel; стебель Tr.

ěžin íz; gelenk Tr. — cf. *jožon*.

ěžin, ežžin bűtyök a növény száron; knoten am pflanzen stengel Tr. — cf. *jožon*.

F. G.

fu ho-ho (indulatszó) G. 13.

(*ner*) *gač* orr háta; nasenrücken M. 4.

gač: *keleşemāža gocen gač istoša* másként tesz, mint mondta; handelt anders, als er sagte, seinen reden zuwider Km. 71. *juman irik gočen gač* isten akarata nélkül; ohne gottes willen Km. 80.

gaja v. *gaña*.

gala valjon; ob wohl *keče šaple ulo-gala?* ist die sonne stark Gn. 1.

gaña 1. kép; bild Km. 68. — *gaja* id. *joŋ-šamočom wolik-šamoč gajam išten ogol* er schuf die menschen nicht den thieren gleich Bk. 49. — 2. -ként; gleich wie (als comparations-suffix gebraucht) *tošto gañe lin* wurde ebenso wie früher Ocs. 47. *kolsaš-gaja kien* lag wie gestorben Ist. 147. *ragozva: gajam; jumo gañelan užon* verehrt gleich gott Ocs. 116. *gajelan* id. Ist. 208. — *ajdémom šké gačtom ištomenjet* nachdem du den menschen nach deinem ebenbild (gleich dir) geschaffen hast Tb. 29. *šké gájažo* hozzá hasonló; ihm gleichend Tb. 117. — Cf. *gañe* Ocs. 55. Bd. *gaña* G. 30. *gaño* Uf. 7. *gaja* Pu. 35. *gájo* P. 7. *gajo* Car. 7. — *kaña* id. — Össz. *mo-gañe tu-gañe mi van itt*; was ist da G. 30. *jumo čurin mogañzon ogeš onžo* isten nem nézi a szépség milyenségét; gott sieht nicht auf schönheit Ocs. 75.

gañak, gajak szintűgy; ebenso — *ik gajak* id. Bk. 44. — *jumo kečožom wolgaldaren kindam šočoktemožo gajak* isten a napot világítani hagyja eleséget teremtként, a. a. hogy eleséget teremtsen; gott lässt die sonne als nahrung schaffend (d. i. um nahrung zu schaffen) scheinen Bk. 44. — *gañök (n?)* id. Km. 5. *šočno gañök* kor szerint; dem alter nach Ocs. 33. — *gajarak* ugyanaz, ugyanolyan; dasselbe, ganz genau so: *rušla tajna manma marla šop manma gajarak* lies Ks. 18. *gañaräkok* id. Km. 24. — cf. *gaña*.

-*ge* vele; mit (partikel) *saj-ge osal-ge* jót s rosszat; gutes u. böses Ist. 257. — cf. -*ke* id.

-*geč* 1. -ból; ex — *góčon* P. 16. *góčát* P. 17. *géčeš* P. 21. *goč gočen* (m.) Bd. id. — 2. -tól; ab: *ške góčšo lūdšo-šamoč* die sich vor ihm fürchten Bk. 100. — *šūžo-gočen eltalon* nyakánál megölelte; hat ihn am hals umarmt Ist. 239.

gečak: *šojemte gečak* gond nélkül; ohne sorge Ocs. 5. cf. *sojemdeak* id. Ist. 6. — *ívek kolota g.* ewig unsterblich Ocs. 5. cf. *nokunamat kolodeak* id. Ist. 6. — *mländoške puren šute g.* mielőtt a világra jött; bevor er auf die welt kam Ocs. 63.

gig ... *gid* ... *gil* ... *gim* ... *gir* ... v. sub *ji, jo*.

gilt v. *čolt* id. Tr.

-*gen, -gin, -ken* ha; wenn Bd. -*gin* (m.) id. BIs. 1, 4, 11. —

mikor, als *užen giñ šuka Pharisejwlām* als er viele Ph. sah BM. 7. cf. BM. 3. 6; 5. 1. — *goñ* Tr.

ginat v. *gonat*.

gišān (m.) -tól, -ról, von Tr. M. 101. *ma gišān a miért*; wesswegen BL. 12. 48. *to gošān azért*; darum Km. 17. — cf. *gočen*.

gočke bogyó; beere Car. 32. cf. tat. *küçük* почка на деревѣ Bud.

goná 1. csak; nur Pu. 30. Zag. 30. 2. bár; obwohl P. 60. (erősítő; bekräftigend): *šoemo-kušmo mlan̄det kuškašet gona žören* in dem lande, wo gezeugt u. erzogen man ist, da war es wohl zu gedeihen Pu. 42. — *goña* ha; wenn Bk. 43. — *gonát*: *kunám g. bármikor*, ha valamikor; irgend einmal, wann immer P. 3. *mo gonat* etwas Ist. 197. *ke g. valaki*; jemand Ist. 317. — *ginat* etsi, etiamsi; *giñat* (m.) Bd. *magānam giñát púm* allerlei bäume BM. 3. 10. Km. 11. *goñat* Tr. *giñat* (m.) Bd. — cf. tat. *kina*, *kenā*. — v. *kona*.

god v. *kot*.

gorčincěj nōšmo mustármag; senfkorn Máté 13. 31. v. rop-
чичный.

gospod' úr; herr Bk. 53. r. господь.

grifel (r.) palavessző; griffel Bk. 30.

grozitlem, grozidlem (r.) fenyeget; drohen Gn.

gruša dinnye, tök; melone, kürbiss M. 23. r. рпыма (körte).

gubka (r.) spongya; schwamm Ist. 286.

gubár tarka; bunt Tr. cf. t. *kubul* Bud.

gutlá határ; grenze, gebiet Tr. cf. t. *kotanla* umzäunen Radl.

X.

žadōr (a.) vagyon; vermögen Km. 84. — *žadōr* Bd. id. — *žadōr, žadōr szerszám*; werkzeug Tr. Össz. *wursem-žadōr hadi szerszám*, fegyverzet; kriegsgeräthe, waffen Wied. §. 21.

žādērländār- szerszámmal ellát, felszerszámoz; mit werkzeugen ausrüsten, anschirren Tr.

žāk (cs.) ár; preis Bd.

žal (cs.): *sonžü žal szemhėj*; augenlied. — *sēnžü žal pēn* szemöldök, augenbraue M. 4.

žalok (cs.) nép; volk Tr. — cf. *kalok*.

žamt nyakló; kummet r. хомутъ. — Össz. *žamt partoš kummet-filz, ž-kerem kummet-riemen* M. 32.

žaná (m. t.) ág; zweig Bd. Tr. — Össz. *žaná-waštar* ág, vessző; zweig, ruthe Bd. cf. *ona* id.

žanáš ágazik; verzweigen Tr.

žanā (t.) deszka; brett M. 14. — cf. *oņa* id.

çay (m.) hólyag a vízen s a testen; wasserblase, finne Tr. — *şüsa* *ç.* *çerän* belpoklos; krätzig Bd.

çayayış hólyagzik; blasen werfen — *çayaltış* id. Tr.

çâr lelkiismeret; gewissen *çârsir*, *çârtomo* gewissenlos Tr. — cf. cs. *çarzer* *своеправный* Zol. — v. *çir*.

çârlânâş röstel, szégyenli; sich ein gewissen aus etwas machen, sich schämen; *çârlândar-* szívére beszél, int; ins gewissen reden, ermahnen Tr.

çastârlânem dolgozik, fáradozik; arbeiten, sich bemühen Bd. — cf. t. *çasrât* qual; *çasrâtlânêş-* sich quälen Bál.

çir (cs. m.) pusztaság; steppe, heide; — gewissen, *çârtet* Tr. cf. *çâr*.

çiriktem (m.) fölgerjeszt; erregen Bd. — cf. cs. *çirt-* (t. *kizit-*) erhitzen, anreizen; *торячить* Zol.

çirsâ: *körgö-ç.* belek; gedärme; *кишки* Tr. cf. cs. *çirim*.

çirtâş dobol; trommeln Tr. cf. t. *gurte* bruit. Bianchi.

1. *çoj* (t.) beszélgetés; gespräch.

2. *çoj* réteg, levél; schicht, lage, blatt; *слои* Tr. *çoj*, *çojá* (m.) bélyeg; stempel Bd.

çojâş (cs.) megijed; erschrecken — *çojân* ijedős; scheu Tr.

çot (r.): *çot kunamat* mindig; fortwährend Km. 51. *ç. ma-ğaia* bármelyik; jeder ibid. 31. *ç. ikanak* legalább egyszer; einmal wenigstens Ks. 23.

çöjâk v. *köjâk* Tr.

çrâş barna (ló); braun (von pferden) M. 34. Tr. cf. t. *kara*.

çuda (r.) rossz, hanyag; schlecht, nachlässig M. 11. Tr.

1. *çulâ* (cs.) pej; hellbraun (pferd) *çula* id. M. 34. Tr.

2. *çulâ* fährmann; postknecht; *ямщикъ* Tr. cf. t. *kul*.

çunâ (cs.) vendég; gast Tr. *çuna* id. Sm. 11.

çutor ügyes, gyors; flink, gewandt; *боикii* Tr. cf. t. *kadîr* mächtig.

çuturâş (m.) v. *kuturem* Tr. Bd.

çworajaş (r.) betegnek lenni; krank sein Km. 37. r. *хворать*.

çworajma (r.) betegség; krankheit Km. 76.

I.

i (r.) és; und Gn.

î *tode* sieh mal an Gn. 35.

î (cs.) véső, fészítő rúd; meissel, stemmeisen Gn. Tr.

î jég; eis Gn. Tr.

î esztendő; jahr Gn. Bd. Ist. 40. *wes i* jövő esztendő; das künftige jahr M. 52. *každoj in* alljährlich Uf. 60. cf. *şom işken* hét évig; sieben jahre lang Ocs. 30. *ik iştak* egy év mulva; nach einem jahr Ocs. 15. *ik işto wara* id. Ist. 20. *perwoj i-żak* az első évben;

im ersten jahr Ist. 42. p. *istok* id. Ocs. 31. — *ias*: *menar ias* wie viel jahre alt (*ijas* m.) Bd. — Össz. *i-dálok* egy esztendő; zeitraum von einem jahr Tb. 102. Bk. 114. Tr. *i-tálik* (m.) Bd. *tálik-ias* (m.) id. Tr. *idalokás* egy éves; einjährig Tr. — *i-gece* (év-nap) idő; zeit Bd.

i keresztfá, palló; querbalken, steg über einen bach; *неперекладина* Tr.

iam, ijam úszik; schwimmen Gn. Tr. M. 37. *in koštót* sie schwimmen Bk. 18. Uf. 21. Car. 22. *iäs* M. 37.

ia (t.) ördög; teufel Gn. Bd. wassergeist P. 12. *iä* id. Ocs. 6. *ijá* id. Bd. *домовой духъ* Tr.

iamlo (t.) tetszetösen, szépen; passend, schön (adv.) *muren* énekelve; singend Zag. 37. *iamsor* rútúl, hässlich (adv.) *tüsdome* rútúl a. a. végtelenül éktelen; sehr unförmlich Zag. 34. *iamdome* *šakšo* végtelen piszkos; ausserordentlich schmutzig *ibid.* 31.

iar-iar omož fuvolya; die klingende flöte P. 49.

ibešta (mt.) titkon; heimlich — *jibešt* id. Bd.

ibortem (m.) örül; sich freuen Tr. Bd. — *ibortaktem, ibortektem* (m.) örvendeztet; jemandem erfreuen Bd. *ibortošašlok* öröm; freude Bk. 49. cf. cs. *ziberde* id.

ičik = *izike* Tr.

idok elnézés, kényeztetés; nachsicht, das verwöhnen; *потачка* Tr. — *ujg. odok* Radl.

idokás elnézni; nachsichtig sein; *потакать* Tr.

idom (cs.) szérű; tenne Gn. Tr. — Össz. *i-peče* id. Tr.

idor (m.) leány; mädchen Km. 11. Bd. *idir, eder* id. Bd.

idrämäs, idoremäs, ederämäs (m.) asszony; weib Bd.

igar-pelät (t.) *ikertestvérek*; *zwillingsbrüder* Tr. — *igar-pelä's* id. Bd. s. v. *jigär*.

ige 1. állatnak fia; junges (von thieren) Gn. Bd. 2. gyermek; kind G. 61. *ača deno awan igožo* das kind des vaters u. der mutter Pn. 38. — Össz. *pi igē* kis kutya; hündchen M. 29. *cib-ig-abä* (m.) anyatyúk; henne Bd. v. ö. *iga* (m.) csibe; hühnchen Bd. — *igem eštaš* megkölykezni. megfiadzani; jungen bekommen Bd.

ige-oksá egy kis rézpénz; kleine kupfermünze Tr.

igeläs (m.) kikölt (a tojásból); ausbrüten (junge aus eiern) Tr. *šem-igolt* = *šem woštol* nem nevettem ki; ich habe nicht ausgelacht Zag. 17.

igən: *ignom oštaš* (t.) földet művelni; ackerbau treiben Ocs. 8.

igérce (cs.) fánk; pfannkuchen; *ленішка* Tr.

igšuvo gyermek; kind Ocs. 7. *igšowe* Tr.

ik (adj.) egy; ein. — Össz. *ik-gaňák* egyszer; einmal; *ik-maj* egyfolytában; unaufhörlich Tr. *ik-moňaro* egynéhány; einige Ist. 324. *ik-šketšak* egyedül; allein Tb. 90. Ist. 247. *ik-šketanakat* egyedül is; auch allein Ks. 30. *ik-šketenokat* id. Km. 41. *ik-törak* egy-

formán; gleicherweise Ist. 230. Máté 20. 12. *ik-türlo* egyforma; gleich (adj.) Ist. 17. *ik-türlak* id. adv. Ocs. 13. *ik-werés* együtt; zusammen Ocs. 20. Bk. 86. Tr. *ik-werešák* id. Tr.

iksü tengerszoros, folyócska, tengeröböl; meerenge, flüßchen, meerbusen Tr. cf. t. *nehr agzi* mündung des Flusses.

ikšowo gyermek; kind P. 4. *ikšebe* B. *ikšoba* Bk. 16.

ikte (subst.) egy; einer; *ikta*, *iktä*, *iktö* (m.) Bd. M. 6. *ikto* Czar. 8. Uf. 7. *iktot* Tr. *iktet*, *iktat*, *iktüt*, *iktot* Bd. id. — *iktešak* egyedül; allein Bk. 86. *iktók* Bd. *ikták* azonegy, egyenlő; derselbe, gleich Ks. 4. egyetlen; der einzige Bk. 84. *iktońek* id. Ocs. 82. *ik iktońek* id. G. 26. *ikta wele* id. Bk. 84. — *iktegec* egyenként; einzeln Bd. *iktan-iktan* (m.) id. Bd. *ikton-ikton* id. Tr. — *iktaže*, *iktaža* (m.) valamelyik; jemand, *iktaž-were* valahol; irgendwo, *iktaž-gana* valamikor; irgendwann, einmal Bd.

iktöröstäs (m.) kiegyenesít; ebenen; сравнять M. 81.

ilem készít; bereiten Gn. bőrt kikészíteni; leder ausarbeiten (gerben) Bd. *iledem* fr. *ilaldam* pass. *kovašt-iliče* timár; gerber Bd. cf. *ilä-* das leder weich reiben Radl.

ilem él, lakik; leben, wohnen Gn. *ilem* Bd. *elem* (m.) *ilkalem* (fr. m.) Bd.

ilamaš élet; das leben Bk. 48.

ilan- életre jön, születik; auf die welt kommen: ergo *ilanen* Ist. 181. *ilán šun ulmaš* wurde gross B. 12. *ilnen vel* aus leibeskräften P. 10. *ilanalteš* megelevenedik; lebendig werden Ist. 180. *ilandar-* föléleszt; beleben G. 53. P. 30. szül; gebären Bk. 72. — *ilanome*: *mlande i. gotšo* in der vorzeit (d. i. zur zeit, als die erde entstand) G. 53. — *ilānem* megered (az elültetett fa); wurzel fassen (vom neu gepflanztem baum) Bd.

ilaš örökség; erbtheil Bk. 80.

ilätēm (m.) teremt; erschaffen — *ilätēma* teremtetett állat; geschöpf, — *ilätēmäs* id. Bd.

ilemäs lakóhely; wohnort Bd. — *ilomaš* id. Uf. 36.

ileš, *iliž* (m.) ház, szoba; haus, zimmer Bd.

ilikša pu élő fa; lebender baum Bd.

ilindarem (m.) teremt; erschaffen Bd.

ilizām megéled; auferstehen Bk. 50. Bd. *ilež kinil* id. Bk. 51. — *ilištem*, *ilištarem* Bd. megéleszt; auferstehen lassen, *iložtén* *koniltén* erweckte die todtan Tb. 24. Bk. 116. — *iliž konilšašlok* auferstehung Bk. 50. *iložmo* id. Ist. 307.

ilizmaš élet; das leben Tb. 10.

ilome: *ilomem godom* életemben; während meinen lebzeit Ocs. 18. Ist. 24.

iloš élet, das leben G. 72. *iliš*, *ilikš* id. Bd.

ilmäs (m.) élet; das leben Bd.

ilom, -*oc*, -*e* etc. präter. von *ulam*.

ilniktarém (t.) félrevezet; verleiten; соблазнять Tr. — cf. t. *ilän*- sich woran gewöhnen; *iländir*- jemanden an etwas gewöhnen Radl.

ilän keverő fa, keverő kanál; rührstock, rührlöffel; лопатка для мѣшанія жидкостей Tr.

ile (t.) nyers, nedves; feucht, roh Gn. Tr. — *ile-kerwöc* vályog; ungebrannter ziegel Tr. — *ille* Bd.

ilčik (t.) 1. pelyva; spreu. 2. iskorpi, бѣлые волосы на мѣху Tr.

imä, *imäste* taval; im vorigen jahre; *imassé* taval; vorjährig Gn. Tr.

imbáko, *imbáce* vissza; zurück; обратно Tr.

ime tű; nadel. Gn. Bd. Tr. *imö* P. 26. *im* (m.) M. 28. — *imän* szurós; stehend M. 46. tűformájú; nadelförmig Tr. — Össz. *ime-sü* tű foka; nadelöhre Tr. — cf. t. *inä*, *ijnä* id. Radl.

imenija vagyon; vermögen Ocs. 24. r. имене.

imeštö a múlt esztendő; das vergangene jahr M. 52. — cf. *imä*.

imen (t.) titkon; heimlich Tr.

imil (m. t.) árnyék; schatten Bd.

imilka (t.) kísértet; gespenst BMk. 6. 49. Tr. Bd. látomány; vision Tr.

imie ló; pferd Gn. 2. *imni* (m.) *imi* (m.) id. Tr. *imio* P. 26. — *imni*; *imnin* lóháton; auf dem pferde (reitend) Bd.

ijem (m.) megég; verbrennen *ijdem* caus. megéget Bd.

inák évenként; alljährlich Tr.

inan (t.) szörös; zottig M. 35.

inanem (est.) hisz; glauben Bk. 22. Ist. 12. *inülem* id. Ocs. 10. — *inanodomás* gyanú; verdacht Tr.

inde (est.) már; schon Préd. 51.

indoraš (t.) sanyargatni; quälen O. 54. *indrem* plagen Gn. *indorokt*- caus. Uf. 103.

indés kilencz; neun P. 26. *indeše* neun, der neunte Gn. *indikše*, *indikš*; *endežše* (m.) *indekš* (m.) Bd. — *indikšemeše*, *indikšeše*; *endežšeže* (m.) kilenczedik; der neunte Bd.

iné tehát; also Km. 45. Bd.

ineže, plur. *inošt* 3. pers. coniunctivi verbi negativi; — *inže* id. imperativi; — *inošt(?)uglo* ne értsék meg; sie sollen es nicht verstehen Ocs. 13. — cf. *enže*, *eneže* id.

ijilkalaš (t. m.) morog, dadog; murmeln, lallen, stottern Tr. — cf. *inlä* seufzen, klagen Radl.

ijiža (est.) váll; schulter Bd. 15. 5. *ijiž* Tr. cf. *eježü*.

inor patak; bach Bd. — cf. *eyér*.

ip: *töl-ip* szikra; funke M. 27. *tul-ip* id. Tr.

ir (m. es.): *irgodém* holnap; morgen M. 52. *weš* irg. holnap-

után; übermorgen ibid. — *irok* reggel; morgens M. 53. *iroksa* id. Km. 41. — cf. *er*.

ir (cs.) mező; feld G. 49. steppe Gn. Tr. — Össz. *ir-mügoš* vad méh; wilde biene Ist. 193. *ir-pusta* lakatlan sivatag; unbehohnte wüste ibid. 183. *ir-kajik* vad, das wild Tr. *ir-mize* fogoly; rebhuhn Tr. — cf. *zir*.

1. *irem* melegszik; warm od. heiss werden Gn. Tr.

2. *irém* szid, korhol; schelten, einen verweis geben Gn. vö. *orolda*- knurren, murren Radl.

3. *irém* ráz, megingat; schütteln, zum schwanken bringen Gn. — elhengerget; fortwälzen; отваливать (древна), szétfeszíteni az összeszorított fogakat; die zusammengepressten zähne auseinander reissen, — a fogakat összeszorítani; die zähne zusammenpressen Tr.

1. *irá* fuge, nuthe, falz; паъ Tr. — cs. *orá* id.

2. *irá* hold, holdvilág; mond, mondschein Tr.

irde mécsbél; docht; свѣтильня Tr.

iré (m.) tiszta; rein Km. 22. — cf. *eré*.

irejem (m.) melegedik, sich wärmen — *irejektem* (caus.) Bd. *irejemált kolta* (m.) megtisztul; wird gereinigt Km. 25. cf. *ernen kolta* id. Ks. 19.

irem keresztléc az ajtón; querbalken an der thüre Bd.

irik (t.) tisztaság, ártatlanság; reinheit, schuldlosigkeit Ks. 11. Km. 14. — cf. *erik*.

iriktált- (t.) megszabadít, befriegen Km. 5. *irektalt*- Ks. 5.

irlälök (t.) a holnap nap; der morgige tag Km. 51. cf. *erla kečalök*, *erlälök* Ks. 37.

irlixán (t.) kanyaró; masern (krankheit) Tr.

iršem izgat; reizen Gn.

irt (t.) lék a jégben; wuhne im eise Tr. — cf. t. *ere*- schmelzen Bál. *iri*- id. Radl.

irveze v. *erbeze*.

is takácsborda; weberkamm Gn. 16

[dumm Radl.

iser (t.) ostoba, dumm Gn. 47. vad; wild Gn. — cf. *izär*

isor (cs.) meddő; unfruchtbar Gn. *isor* id. P. 16. Bd. *isar*

(m.) M. 35. — cf. cs. *chizir* id.

isop (r.) izsóp Bk. 72.

isnege, *šnege*(r.) szamócsa; erdbeere Gn.

ispowedaš (r.) gyónni; beichten Km. 32. v. исповедать.

istukan (r.) bálvány; götzen Step. 9.

1. *is*:- *tojn joret kalok šuko pogonen ulut, isat, pozorat* körülötted sok nép gyülekezett, *tolakodnak*, szoronganak; es versammelte sich viel volk um dir, sie drängen sich, sind zusammengedrückt. Ist. 218. vö. Tr.

2. *isém* (t.) evez; rudern Tr.

išan (t.) hű; treu Gn.

išanem (t.) remél, hisz; glauben, hoffen G. 23. Ocs. 50.

išanók két éves üsző, egy éves birka; zweijähriges kalb, einjähriges schaf P. 56.

iške ék; keil Bd. Gn. szeg; nagel P. 23. *iško* Tr.

ištem v. *eštem*.

išta istennek szentelt különféle fákból való vesszőcesomó a szent berekben; ein bundel zweige von verschiedenen bäumen im heiligen hain, gott geweiht Tr.

išta, ište (m.) öv; gürtel Tr. Bd. — v. *üstö*.

ištal (m.) övez; umgürten; *ištam ištalaš* den gürtel sich umbinden Bd.

ištoľ гребло для жита Tr.

ištolam, ištäläm (m.) megtöröl; abwischen Bd.

ištořáš durva posztó, daróc; grobes tuch — v. *štraš* id. Tr. *eštaráš štraš* (m.) Bd. cf. *oštor*.

ištor v. *eštor* Tr.

it, plur. *iđa* 2. pers. imperat. voc. negativi.

itáj hadd, megállj, várj; lass, warte Bd.

iten (= *peš*) nagyon; sehr Zag. 15. 42. — cf. t. *iti* scharf, spitz, schneidend Radl.

itn (t.) len, flachs M. 21. — cf. t. *itn* die leinensaat Radl.

itra tisztá, rein Bd. *iträ* (m.) id. Bd. pontos; pünktlich M. 75.

iträ agël piszkos, unsauber ibid.

itrājaš tisztít, reinigen M. 29. *itrajem; iträjem* (m.) id. Bd.

itte = *ikte* Gn.

iža, ižaj nagybátya (az atyánál ifjabb), testvérbátya; vatersbruder, jünger als der vater; älterer bruder Gn. 27. — *iza* geehrter gast Pn. 35. — Össz. *ižaj-šolaj* testvérek, geschwister Ist. 143. *ižak-solak-wlık* id. Ocs. 31. *ižak-šolak* id. Tr. Ocs. 20. — *izāj, zāj, izaj, zū* (m.) Bd. *izai* P. 3. — Össz. v. *kugo-za*.

izé császármadár; haselhuhn Pn. 28.

ize kicsiny; klein Gn. *izi* Tr. Bd. Ist. 47. *izie* Bd. *ize* Ocs. 34. — *ižewato* második feleség, mostoha anya; zweite frau, stiefmutter G. 28. 8. *izi korna* ösvény; fussweg Bd. — Össz. *iz-jarúa* csütörtök; donnerstag Bk. 34. cf. t. *az, äz* Radl.

ižin-ižin lassan-lassan; langsam u. langsam Bk. 52. Step. 5. mit der zeit Ocs. 78. Ist. 110.

izinek kis korában; in seiner kindheit Pu. 23.

iziš kevéssel, alighogy; ein weniger, kaum Ist. 41. Bd. *ižoš-kəna* kicsi hija hogy G. 20.

izemam kisebbedik; sich verringern, kleiner werden — *izem-dem* (fr.), *iziemam* (m.) Bd.

iziemdam kisebbít; verringern: *iziemdaš jozakom* leszállítani

az adót; die steuer verringern, herabsetzen O. 84. *iziemdemo lieš* megaláztatik; wird erniedrigt Máté 23. 12. — *izemdem* id. Bd.

iziké fáklyatartó; kienspanhalter Pn. 27.

izwar sármány; grünling (? sic), P. 55.

izara = *üzara* Gn.

ize csak most; erst dann, erst jetzt Gn. 35. 50. Pn. 36. Ocs.

15. *ize* (m.) Bd. cf. t. *äzä* früher Radl.

izdás (v. *orém*) megőrül; besessen, wahnsinnig werden Tr.

izgarás (sic!) v. *üzgár* szerszám, eszközök, holmi; werkzeuge habe Tr.

Ö. Ó.

öcik fáklyatartó; kienspanhalter Tr.

ödélás kér, imádkozik; bitten, beten M. 94.

ödör leány; tochter M. 8.

ödörös gereblyézni; harken M. 38. vakar; kratzen M. 93.

ödörkalaš, *ödöraltaš* sich kratzen M. 35.

ödörámás asszony; weib M. 9. *ödörém* *näläs* heiraten M. 94.

oflá fáj; wehen B. Ist. 3. 8. *öféläs* id. M. 94.

őj 1. jég; eis. — 2. véső; meissel Tr.

őjá (cs.) ördög; teufel Tr.

őjám úszik, schwimmen Tr.

őjp szikra; funken Tr.

öl esőféreg; regenwurm Tr. vö. *ilan* kígyó Radl.

ölčik v. *ilčik* Tr.

öläš lenni, sein M. 49.

ölem, *oleč*, *ölö* (m.) etc. præt. von *ulam*; (*ölö* Uf. 37. Car. 35.)

ölüs élni; leben M. 40. — *oložam* feléled, fellobog; auferstehen; auflodern Gn. M. 93. — *oložokten* *kiñelten* felélesztette, föltámasztotta; liess ihn auferstehen Ocs. 91. — *ölöstäs* id. M. 93, —

ölösč idős; bejahrt M. 9. — *ölāmäs* élet; das leben Km. 3.

ölik fáklyának való fadarab; holzscheit für kienspan Tr.

ološtaš levél; blatt Pn. 40. *ölöstäs* id. M. 46.

olma (m.) = *ulma* Km. 5.

-*ombal*, -*mbal* (postposition) = -*ümbal*: *küwarembalčon* a híd mentén; längs der brücke; — *ümbalč* a jég hosszában; längs dem eis: *wičambalke* az istálló padlásán; auf dem boden des viehstalles Gn.

ömne ló; pferd Tr.

őnanäs (t.) hisz; glauben M. 94.

őnat talán; vielleicht Gn.

onde (est.) már, most; schon, jetzt Gn. 3.

ondéysč kilencz; neun Tr.

ondrém (t.) kinez; plagen Tr. *ondoralt*- pass. Zag. 59.

onem, onét G. coni. verbi negativi Gn.

oŋga : korno oŋaes az úton, utazása alatt; auf seiner reise
Step. 16. Permoške lekton kajma oŋgašože als er nach P. gieng
ibid. 17. — cf. (?) oŋrai irány; richtung Radl.

önëka (r.) unoka; enkel, önëkan ergëžë dédunoka, ur-
enkel M. 8.

oŋolaš megért; verstehen Car. 4. oŋlém Tr.

ënëlēšë derék, tehetséges; tüchtig, talentvoll M. 74.

oŋor (cs.) csengetyű; schelle. — Össz. o-pū zápfog; backen-
zahn Tr.

ëŋëž málma; himbeere, малина M. 22. — šim ë. áfonya
heidelbeere ibid.

onëžü (t.) váll; schulter M. 5.

-or kopeke (von ur eichhorn): ikor, kokor, kumor etc. Gn.
-igor oksá kopeke P. 3.

oraš melegedni, fütözni; sich wärmen Ist. 274. koŋka peš
oren ulmaš a kemencze nagyon forró volt; der ofen war sehr heiss
Uf. 98. — oreäš, orém id. oroktém caus. Tr.

ërä (cs.) fuge; назъ.

orák (r.) rák; krebs Tr.

ërän torma; meerrettig M. 20.

ordandém rozsdásodik; rosten Tr.

orde a fa béle; mark des baumes Tr.

ërdë : tup ërdë, tup ërdë lu hátgerincz; wirbelsäule M. 6.

orés kereszt; kreuz P. 12. res B.

oresl keresztet vet; sich bekreuzigen P. 2.

oréwo (r.) répa; rübe P. 8.

ërg- varr; nähén kém ërgëžë varga, schuster M. 10.

ërgëš varrat, szegély; nath, saum M. 16.

orom (t.) babonaság, pogány (hamis, eretnek) vallás; aber-
glaube, irrlahre Step. 9. Zag. 39. — t. orom weissagung, omen,
aberglaube Radl.

orl- (t.) morog; murren, knurren P. 33.

oruám kötelet kinyújt; einen strick ausdehnen Tr.

orweže kicsi, fiatal; klein, jung Ocs. 29. Gn. orwëze gyermek,
kind P. 18. ërwežë (m.) id. M. 9.

orzás ráz, bólint, ingat; schütteln, winken, schwenken orzen-
kaštaš räuchern mit dem rauchfass; кадитъ Tr.

oš-oš hu! Gn. 63.

oš, š präteritumstamm des vermeinungswortes : 1. šom (ošom
Uf. 75. Car. 70.), 2. šoč, 3. oš, plur. 1. šna, 2. šta, 3. ošt (išť Ocs.
29.) Gn.

ëš-këc keäš megalondúl, önkívületbe jut; närrisch werden,
bewusstlos werden; одурѣть M. 93. cf. t. izgic- zanken Radl.

ëšan okos; klug M. 11. cf. uš, us.

ošoš hu! G. 63.

oške = *ške* maga; selber, selbst Uf. Car. *oškat* Ocs. 29. *oške-žak* magától; von selbst Uf. 70.

ošlandarém kényeztet; verwöhnen Tr.

oštem, *štem* tesz; machen P. Ocs. *ěštās* M. 34. cf. *ištem*, *ěštem* — *šinžās ošten* tudatta; machte kund Ocs. 17. *ošten pošta* átváltoztat; umändern lassen G. 20. *skal ěštās* fejni; melken M. 34. — *oštoktem* (caus.) bestellen G. 43. *ademlan jazokom oštokten* az embert bűnre vitte; verlasste den menschen zur sünde Ocs. 6. *jazokom istokten oltalen* verleiterte ihn zur sünde Ist. 7.

ěštö öv; gürtel M. 15.

ěštlāš seperi; fegen M. 25. *ěštonlěktās* kiséper, ausfegen. M. 94.

ošoltarāš kifütyül, kipisszeg; auspfeifen, auszisichen Tr. vö. t. *oškor-* pfeifen Radl.

oštop (r.) kehely; becher G. 65. *штофъ* (maass für flüssigkeiten) Gn.

oštor (t.) lábrongy; fusslappen Pn. 28.

ěštērāš posztó; tuch M. 16.

ětarāš megment, megvált; befreien, erlösen *ětaraltās* pass. M. 93.

ěwērā apró légy; kleine fliege, *мошка* M. 60.

owortém örül; sich freuen *owortoktém* caus. Tr. — cf. *ibortem*.

ožaj = *izaj* Tr.

J.

ja vagy, igen, úgy; oder, ja, so Tr.

ja nos, rajta; (auffordende interjection mit dem imperativ gebraucht) Gn. 26.

jabogás (t.) lesoványodik; abmagern Tr.

jača kemény, durva, mogorva; hart, rauh, mürrisch, grob Tr. — cf. t. *äci* sauer, herb Radl.

jačaká (m.) félig sült (kenyér); halb gebacken (brot) Gn. — kemény, hajthatatlan, nem hasítható; fest, hart, nicht spaltbar, unbeugsam; твердый, не кокий, не преклонный Tr. — szigorú; streng Bd. — cf. t. *äški* böse, hässlich Radl. *äci* sauer, herb.

jaěortaltém csikorog; knarren; скриплю Tr.

jačok (r.) sekrestyés, előénekes; kirchendiener, vorsänger Tr. v. *дьячокъ*.

jadám (m.) v. *jodám*.

jadrá (r.) golyó; kugel P. 7. *ядро* t. *jadra* Bud.

jaгém (cs.) simít; glatt machen Tr. dörgül, letöröl; reiben, abwischen Bd. — *jagaldém* mt. *jagkaldém* fr. *jagaldam* pass. *ibid*.

- jagor* (r.) horgony; anker Tr. v. якорь.
jagur tó; see Tr. cf. alt. *jagor* regen Bd.
jaxá piszok; schmutz *jaxnáš* bepiszkítja magát; sich beschmutzen Tr. — cf. osm. *jag* fetten, schmiere Bud.
jak (m.) ár; preis Tr. cf. *ak*.
jaklaka (cs. m.) sima, síkos, csúszós; glatt, schlüpfrig M. 65.
 Bd. Gn. *jaklaga* id. Bd.
jaklakandém síkossá tesz; glatt, schlüpfrig machen Bd.
jakleštám csúszik; gleiten Bd. Tr. M. 95. *jaklešt-vozá* m ausgleiten Tr.
jakšargö (m.) vörös; roth M. 7. *jakšargaš* elpirúl; roth werden, erröthen M. 95. [cf. *jaxá*.
jaktarás bepiszkít; verunreinigen, beschmutzen Tr. —
jakte, *jakte-ok* -ig; bis Wied. §. 49. *kizít jakteok* mostanáig; bis jetzt Km. 22. *jakte* (m.) Bd.
jakte mindennemű szálfa (fenyő, nyír stb.); hochstämmiger baum (Kiefer, fichte, birke u. s. w.) Gn. erdei fenyő; fichte, Bd. —
jäktö (m.) id. M. 45. *jäkte* (m.) Bd. *jakte* Tr.
jakter szálfaerdő; hochstämmiger wald Pm. 45.
jákterla fenyves erdő; fichtenwald Bd.
jal (cs.) falu; dorf Bd. Tr. *jal'* (яль m.) nép, mások: *jal' užat goňa* wenn es auch andere (die menschen) sehen Km. 57. *jalwlan* Km. 53. = *jon-šamočan* Ks. 39. — *jäl* (m.) nép; volk, — vidék, ország; gegend, land, — más ember, felebarát; anderer, nächster Bd. *jal-šamoč* посторонние люди Tr. — *jäl idor* (m.) fiatal asszony; junge frau Bd.
jal láb; fuss Tr. — Össz. *jal* wurdö lábszár; schienbein M. 5. *jal kawal* sarok; ferse M. 5. *jal kawälza* id. Tr. *jal-müskür* lábikra; wade Tr. — *amasa-jal* ajtószark; thür-angel M. 25.
jal' erő, tehetség; kraft, vermögen Tr. — cf. t. *jal* ruhe, erholung.
jalá (t.) rágalmazás; verläumdung — *jalalém* rágalmaz; verläumden Tr.
jalalá (m. cs.) sallang, czafrang; quaste, verbrämung Tr. *jalawá* Bd. — v. *jolawa*.
jalaxaj (t.) lusta; faul M. 13. lustaság; faulheit M. 69. — *jalaxaja* id. Km. 75. *jalaxaemäs* faulenzen M. 95.
jalan-keremet (t.) hamis bálvány, falscher götzen Ist. 77.
jalás v. *joláks*.
jalazás (m. t.) rágalmaz, eselt szó; verläumden, ränke schmieden — *jalazandarás* caus. Tr.
jalče (t.) szolgál; diener Ist. 19. — *jälče* (яльче) id. Ocs. 45.
jälöcöšte šogoma szolgáltság; sklaverei Ocs. 46.
jaldár haszon; vorteil, nutzen Tr. — cf. t. *jal* bér; miethe, lohn — alt. *jalda* miethen; нанимать.

- jaldás* (est. m.) szolga; diener Bd.
jaldém gombolyít; aufwinden Tr.
jalgan (t.) csaló; betrüger Tr.
jaleštás (t.) összeköt, összerő; binden, zusammenfügen Tr.
jalnok (t.) vadállat; wildes thier Tr. *kožla jalnok* vadállatok;
 das wild im walde Ocs. 20. (= *čodra kaik-šamoc* Ist. 27.) — *k.-j.-*
wlak id. Ocs. 4. — cf. *jālān* поле, равина, долина Bud.
jalpai szattyán; saffian (stiefel) Pu. 42.
jalt egészen; völlig *mlāndom i. lewedon* a földet egészen el-
 borította Ocs. 11. 29.
jaltelās nincs ereje; keine kraft haben Tr. — cf. *jal'*.
jamaš (m.) elveszni; verloren gehen M. 37. *jamdaš* elveszít;
 verlieren ibid. 17.
jamák (t.) közmondás; sprichwort; пословица Tr.
jamāl' (t.) okosság; klugheit Tr. — cf. *ämäl'*.
jamde (cs.) kész; fertig Gn. *jamde, jändü* (m.) Bd. *jamdo* Tr.
jamdol készen tart; fertig haben Pn. 43. *jamdolém* készít;
 vorbereiten, verfertigen Bd. *jamtolém* id. Ocs. 21. *jamdolém* Tr. —
jamdolém, jändülém (m.) Bd. *jamdeldalam* elkészülődik; sich vor-
 bereiten, fertig werden Bd.
jamdár üveg; glas, flasche — *černila jamdar* tintatartó; tin-
 tenfass M. 14. — cf. *jandár*.
jamonza (m. t.) vékony daróc, dünner filz; кошма Tr. —
jamončo bettdecke.
jamšok (r.) kocsis; postknecht, fährmann Tr. v. ямщикъ.
jan (nachgesetzt) aufforderungswort (nach imperativen) Gn.
jan lélek; seele Km. 8. Bd. *jan* Tr. (cf. яньг BM. 3. 17.) —
 Össz. *jan-kičemášwlā* szenvedélyek, szenvedések; leidenschaften,
 leiden — *j.-wošt* őszintén; aufrichtig (adv.) Tr. cf. t. *jan* id.
 (opsa) *janák* (est.) ajtófélfá, thürpfosten Gn. 49. ablak; fen-
 ster G. 74. — cf. *janak* (cs.) Ist. 63. Bd. Tr. — Össz. *janák-lu*
 pofacsont; backenbein Tr.
janälá (t.) hangos, csengő; laut, helltönend Tr. — cf. t. *janir-*
 schallen Bál.
janärält-keén (m.) teljes rothadásba jut; in völlige verwesung
 gerathen Tr.
janda 1. üveg; glas Máté 26. 7. Gn. — 2. világos, tiszta;
 hell rein Zag. 36.
jandapká = *jandár* Bd.
jandár 1. üveg, kupa; glas, becher Bd. — 2. világos, tiszta;
 hell, klar, rein Gn. *j. čonán-šamoc* die von reinem herzen Bk. 82.
j. juk csengő hang; helle stimme Bk. 94. *j. kapan-taga* hibátlan
 kos; fehlerloser widder Ist. 63. — adv. *jandar ušan* nagyon okos;
 sehr klug Bk. 36. ? cf. r. *jantár* bernstein.
jandawá = *jandá* Tr.

- jandáu* = *jandawa*.
jangalém (m.) elfárad; sich ermüden Bd.
jangár redves; morsch (? sic) P. 26.
jangargem megkeményedik; hart werden Gn. 60.
jangatá nagy szulák (*convulvulus sepium*) Bd.
jangortem (t.) megcsendít; schallen machen Gn.
janolém elfárad; sich ermüden Tr. M. 95. *jagoglaš* id. M.
 94. — *janolektém* caus. — *janoldarém* соблазнаю Tr.
janlok (?) vadállat; wildes thier Uf. 11. j. — cf. *jalnok*.
janlok drága; theuer (= *šerge-akašan*) Step. 10.
jančštás csépel, dreschen M. 39.
janrá (cs.) csendül, hangzik; klingen, tönen Tr.
janremš (cs.) pók, spinne M. 61. — cf. *eyerémše*.
jamí (t.) tűzkő; feuerstein Tr. aczél, melylyel tüzet ütnek;
 feuerstahl Bd. — cf. t. *jan-* brennen Bál.
janzok мошонка Tr. *jánzak* öv; gürtel Bd.
(jumo) *jäplä* heiligenschrank, божница M. 27.
japtortás akadályoz; hindern; препятствовать Tr.
jar (m.) tó; see Tr.
jarás megtalál, meglep; antreffen, überraschen Tr. Bd.
jará (cs.) üres, szabad, tétlen; leer, öde, frei unbeschäftigt
 Gn. Bd. Tr. *jará mlando* wüste Máté 14. 15. *jará šogošo jey* tétle-
 nül álló ember; einer der müssig dasteht Ist. 230. *jará god* ünnep;
 feiertag Ks. 31. — adv. hiába, nutzlos Bk. 46. ingyen; umsonst
 Máté 10. 8. — *jarak* adv. Ks. 54. *jaráš* id. *jaráš kodáš* elbocsát;
 entlassen Bk. 100. *tak jarášák* ok nélkül; ohne grund Máté 5. 22.
 — cf. *järä* (ny.) Weske 22.
jaral (est.) alkalmas; brauchbar M. 75. — *jardēmō* ártalmas,
 alkalmatlan; schädlich, unbrauchbar ibid. 49. 75.
jaralnás sebet felszakít, gennyeszt; eine wunde aufreissen,
 eitern lassen Tr. — cf. *jará*.
jarataš (est.) szeretni; lieben M. 23. — *jaratēmō* kedves;
 hold, lieb M. 11. *jaratemā's* szeretet; liebe BJs. 1, 4, 8.
jarča (t.) nyári rozs; sommerroggen Tr.
jardēmō v. *jaral*.
jardēmašwā amphibiën гады M. 61. — cf. *jaral*, *jardēmō*.
jarelá (m.) összekapcsolt, összefüggő; verbunden, zusammen-
 hängend Tr. — cf. *jaloštáš*.
jarok (?) sovány; hager, mager Tr. — v. *jawok*.
jarom: üp-j. hajfür; haarlocke Gn. 3.
jarjok предупреди! Tr.
jarlanáš összedől; zusammenstürzen Tr. — cf. t. *jaril-*
 bersten Bál.
jarlás magához tér; zu sich kommen, sich beruhigen обхо-
 диться Tr. cf. *jaršém* t. *jal* ruhe. erholung.

jarnem elfárad, kimerül; sehr ermüden, vor müdigkeit hinsinken Gn. изнемогать Tr. — reményel, bízik; hoffen, vertrauen (?) Bd.

jarrá (t.) 1. seb; wunde. 2. szabad idő; musse Tr.

jarsém (cs.) ráér, freie zeit muss haben; имѣть досугъ Tr. Bd. Km. 43. Ks. 31. leer werden, frei werden Gn. — *jarsedém* *jasa* = *jösa* Km. 17. Tr.

fr. Bd.

jasau (t.) készen; fertig (adv.) готово Ocs. 45.

jašok = *ašok* Tr.

jašok: *nél ogolanj* négyszögletű test; ein viereckiger körper M. 58. — ? cf. t. *jasa* csinálni.

jasla (r.) jászol; krippe Tb. 248.

jaslanás bänkodik; sich grämen; терпѣть горе, скорбѣть Tr. — cf. *jasa*.

jašman üdítő; labend G. 61. cf. tat. *jáš* üde. — *jašman šorva* mézes sör; mit honig gemischtes bier (ohne hopfen) Gn. 55.

jašmok (est.) lencse; linse Car. 33. *jasmok* id. Uf. 35. — *jašmek* id. ? P. 24.

jašnok láda, kasten Ist. 54. r. ящикъ.

jašt (m.) oldalt; seitwärts; набокъ Tr. *jaštak* id. Ocs. 39. titkon, hallgatagon; heimlich, schweigend Gn. — cf. t. *jášer* verhehlen, *jášerten* heimlich Bál.

jastarém (cs.) kiürít; ausleeren Gn. 37. Bd. *jästärém* (ny.) Weske 22. M. 95. — *jastarektém* id. Bd. — cf. *jarsém*.

jata = *ate* BM. 2. 11. Tr.

játás (t.) kedves; liebchen; душка Tr.

jator (t.) bőven; reichlich viel Uf. 53.

jatlás erősen követel, elítél, gáncsol; streng fordern, verurtheilen, tadeln Tr. dorgál; schelten, tadeln Bd.

jawaga két éves kancza; zweijährige stute P. 56.

jawalá (cs.) tárgy, holmi; object, habseligkeiten Tr.

jawogem (t.) lesóványodik; abmagern Gn. 47. *jawoktare* caus. *jawogaldam* fr. Bd.

jawok (t.) sovány; mager Ocs. 29. Gn.

jawol (r.) ördög; teufel Gn.

jawolok (t.) kendő; tuch, shawl Gn. 46. Tr.

- jawlem* (r.) kihirdet; verkünden Gn. r. являть.
jažár (cs.) kikapós, korhely; ausschweifend, licherlich; раз-
 вратный Tr.
jazä (t.) fiatal; jung Bd.
jazočnik pogány; heide Ist. 77. or. язычникъ.
jazok (t.) véték; sünde G. 79. versuchung Bk. 64. *jazik* id.
 Bd. — *jazikán* bünös; sündhaft Bd.
jažém javít; bessern — *jažoemdem* id. Tr. M. 94. *jažolanda-*
rém id. Tr. cf. *jažo*.
jažó (t.) szép; schön, gut, M. 10, adv. *jažon* Km. 3. *jazon*
 Weske 38. — *j. pušán* illatos; düftig, *jažoža* szépség; schön-
 heit Bd.
je igen, ja Ist. 310.
ječe hótalp, schneeschuh Gn. 47. B. *ječe* P. 24. — Össz. *j.-küč*
karika a hótalpon, melybe a lábat dugják; ein ring am schnee-
 schuh für die füsse Bd.
jeda -onként; jeder (nachgesetzt, undeklinabel) — *er j.* jeden
 morgen; *kas-j.* jeden abend Bd.
jedál bocskor (hársból); bastschuh Bd.
jekšük erdőben lakozó szellem; waldteufel Tr.
jelan asszonyi felöltő; kaftan, überzieher (der frauen) Gn. 48.
 cf. csag. *jelek* frauenrock Vámb.
jelé (r?) nemsokára, mindjárt; bald, sogleich Bd.
jelej (r.) olaj; öhl; *pu-ü.* O. 76.
jelem (t.) üget; traben Gn. 46. *jelen* koššo gyorsan futó; rasch
 trabend G. 59.
jelém (t.) enyv; leim Tr.
jelemlém enyvez, ragaszt; leimen, picken Tr.
jelkonaš tobzol, fényt üz; schwelgen, *mamerlokošto* ilaš (Ist.
 122.) Ocs. 86. — v. ö. t. *jalkanlan*-tunyáskodni.
jem- (m.) úszik; schwimmen *jim-* (m.) id. Zol. s. v. *jiš-*
 плавать.
jem élvezet; vergnügen Gn. cf. csag. *jim* speise Vámb.
jemalne Ocs. 50. v. *jemalno* Ist. 70.
jemoš (t.) gyümölcs; frucht, obst Ocs. 59. Gn. 70, *jemoš* cse-
 mege; naschwerk Pn. 43.
jempel gyalú; hobel; настругъ M. 66.
jeŋ ember; mensch Gn. 27. Ocs. 4. *jeŋon* más embereké,
 idegen; anderen menschen gehörend, fremd Gn.
jeŋga (cs. t.): *j. wate* ángy; die frau deines älteren bruders
 G. 79. *j.-aj* id. Gn.
jeř tó; binnensee Gn.
jer kör, körület; kreis, umkreis; als postposition u. adv.;
 körül; um; herum — *jerok* id. Bd.
jerän (cs.) veteményes ágy; gartenbeet M, 23. — *jeráng* Bd.

jergá mustra a nők fehérműjén; dessin, muster um der weiszwäsche die frauen; *узоръ* Tr. cf. *jerge*.

jerge (cs.) sor; reihe, ordnung — *ik-j. kok-j.* egy-két sorban; in einer reihe, zwei reihen Bd. reihe balken am gebäude Tr. — Össz. *j.-cer* epidemie ibid.

jernem (cst.) megundorodik, megutál; eckel bekommen, verabscheuen Bd.

jerr-jer (epp-ep) koresolya; schlittschuhe; коньки Tr.

ješ (cs.) feleség; gattin G. 61. család, familie P. 7. gatte, ehapaar Gn. *ješ* Pn. 15. — Össz. *ješ* perke familie G. 57. *kuda-jes* id. Ist. 19. *surt-jes* id. Th. 6.

ješa -onként; jeder *tu leč pošna jej ješa toj pučum puen* (vö. *jeŋ ioda ik pučum puen*) ausserdem gab er einem jedem mann eine messingene trompete Ocs. 68. *pört ješa* minden házban; in jedem hause ibid. 45.

ješon = *ješa* Zag. 63. jegyz.

jetén (t.) len; hauf Bd.

jewár (cs.) moschusratze; *sorex moschatus* Bd.

jewatem az időt elmulatni; die zeit vertreiben Bd.

ježey saure milch mit mehl aus gekochtem getreide Gn. cf. t. *äži*- sauer werden Radl.

ježény íz, hajlás; glied, gelenk Bd. — Össz. *jol-j.* térdhajlás; kniekehle ibid.

jibort (t.) alattomban, lopva; heimlich, verstohlen (adv.) Bd.

idal (m.) = *jedál*.

jidäŋ (g.) = *ježény* Tr.

jide = *jeda*; *dide* Km. 23. Ks. 17. *dideak* Ks. 23. *dideok* Km. 31. — Össz. *ará-jideók* (m.) egy-egy csoport; einzelne hau-

jidem = *jodem* Bd.

[fen Bd.

jiengü (cst.) az atyának nénje; tante Bd.

jigär (cst.) iker; zwillling — *ígar* (m.) id. *j. peläs, i. peläs* ikertestvér; zwillingsbruder Bd,

jigiltám (гигильтám) kinevet; auslachen Tr.

jiginžam csuklik; *iginžoktá minim* (m.) csuklom Bd.

jilé = *jelé* Bd. *jilt* (gilt) azonnal, egyáltalán; sogleich, durchaus Wied. p. 202. *гилът* Tr. *jiltók* (g.) id. BM. 4. 24. *jilerak* (g.) gyorsabban; schneller (adv.) BL. 19. 5. — cf. cs. *jolt* id.

jilma nyelv; zunge, sprache Bk. 66. *jilme, jilmä* (m.) Bd. — *jilmedeme* néma; stumm, *ves jilmän* más nyelvű, idegen; anderszűngig, fremd Bd.

jimem elsesendesedik, elhallgat; sich stillen, still werden — *jimiktem* caus. Bd.

jing = *jeŋ* Bd.

jingel (cs. m.) csengetyű; glöckchen Bd.

jir = *jer* körül; herum Bd.

- jirā'n* (g.★) = *jerān* Tr.
jirārāš (g.) обхо́дить кругомъ Tr.
jirem (m.) mosolyog, nevet; lächeln, lachen Bd.
jirge (cs.) kör, környék; kreis, umgebung — *jirgešte* körül;
circa, *jirgegeč*, *jirgeč* (m.) köréből; von — aus Bd.
jirgeške (m.) kerek; rund Bd. Tr.
jirgestáš (g.) körít; abrunden Bd.
jirik (g)-*pił* zivatarfelhő; gewitterwolken Tr.
jirmāš megvetés; verachtung Tr. — cf. *jirnem*.
jirnem (g.) = *jernem* Tr. cf. *jirem*.
jirnša (m.) körülötte való; im umkreise befindlich Bd.
jiš (cs.) család; familie Bd. *diš* Ks. 30. Km. 41.
jišá nyom, út; spur, weg — *to jišá-dono* azért; darum —
jišan (postpos.) -ért, -ről; wegen, von Bd. — cf. t. *is*, *iz* id. Radl.
 ez Bál.
jobár (cs.) = *jewar*.
jobortém v. *jowortém*.
jobortomas ünnepség; feier; торже́ство Bk. 114.
joč-. *kuguža lec jočen ulut* a királytól követelték; sie forder-
 ten es vom könig Ocs. 118.
jockeštam kimenyül; sich verrenken Tr.
jéd éjjel; nacht — *jédpel* éjfél; mitternacht M. 53.
jodal hársbocskor, bastschuh Bk. 24.
jode = *jeda* Gn. 74. *kéčo jodeák* tag u. nacht Tb. 63.
jédēm (cs.) cséplőhely a szérűn; dreschboden, M. 37.
jogem (cs.) dörgül; reiben Gn.
jogoltám kinevet, bolonddá tesz; auslachen, zum besten
 haben Tr.
jogonžam csuklik; schluchzen, schnucken Tr.
jogor iker, zwilling Gn. 67. *jogor* P. 48. — *j. poškočo* közel
 szomszéd; grenznachbar Gn. 59.
jogor, *jogrī* fecsegő; schwätzer Gn. cf. alt. *ogor*- t. *ogora*-.
jogošem utál; verabscheuen Tr.
jogožgo gőz; dunst, dampf Tr.
joklok azonnal; sogleich Sdru. 4.
jol esőféreg; angelwurm Gn. Tr.
jole nemsokára, hamarost; bald Gn.
jolém (t.) ég; brennen Tr. *jēlaš* id. M. 75. *jēlataš* eléget; ver-
 brennen ibid.
jolgožam (t.) fénylik; glänzen Gn. Ist. 280. Tr. Zag. 36. —
jēlgoštábēm fényesít; poliren Tr. elcsábít; verleiten Tb. 247.
jolkonalt- (t.) elcsábít; verführen Ist. 149. *jolkendar*- id.
 Ist. 109.

★ (g) azt jelenti, hogy az orosz írásban *j* helyett *g*-vel kezdődik.

jolkondemo: *moi nergem jolkondemo jøy poro pijalan a ki* bennem meg nem botránkozik, boldog; selig, der sich nicht am mir ärgert; Máté 11. 6.

jolkenomás csábítás; reiz, verführung Ist. 158. *osal j.* szenvedély; Leidenschaft, *ерпачъ* Bk. 70.

jolme = *jilme* Gn. *jolmo* P. 30. *jólmo* Pn. 15. *zülmä* Bd.

jolt = *jilt* Sdru. 4.

jomal alja; das untere Gn. *kuruk jomal a hegy töve*; fuss des berges Pn. 34. *šigš-j.-kálók ulná* wir sind ein volk unter dem rauch uP. 18. — Postpos. *jomalan* alatt; unter (wo?) G. 43. Tb. 3. unter (wohin?) Gn. — *jomalna* unter (wo?) Ks. 49. *jómálno* id. Pu. 27. *jümálno* id. Pm. — *jomalke* alá, unter (wohin) Gn. 17. *jomako* id. Car. 30. Uf. 32. — *jomalc* alól, von unten (woher?) Gn. 17. *jomačon* id. Ocs. 117. — *čon* Gn. — *jomalan* alsó ruha; unterkleid G. 60.

jömem elájúl, elszédül; ohnmächtig werden, schwindel bekommen Gn. — cf. *jimem*.

jomoš, jemoš (t.) gyümölcs; obst O. 12.

jomožgo finom; fein P. 51.

jøy P. 8. *jøy* P. 2. ember; mensch *jøygon*: *jøygonam užen kertde it košt a másét ne irigyeld*; beneide nicht das dem anderen gehörige Bk. 47. — Össz. *pörge j.* férfi; mann Ks. 26. *üdüramäs j.* asszony; weib ibid. *ör-jøy, or-jøy-wato* fiatal asszony; die junge frau P. 2.

jönga (t.) ángy; schwägerin Pu. 38. tante P. 23. feleség; gattin Pu. 39. voc. *jöngái*. — *jöngáj* id. Tr.

jëndörém = *öndrém* kinez; plagen Tr.

jëñël (cs.) csengő; schelle M. 44.

jëñgorčok: *jöngái jöngái j.* tantchen tantchen bitterböcs Pm. 23.

jøyosá unalom; langeweile Tr. — cf. t. *jamanse* id.

jöp bruch (krankheit, bei pferden; *грыжа*) Gn.

jöpost-jöpost (schallnachahmend: bedeutet das klatschen des wassers in der fussbekleidung) Tr.

jöpš, fulánk; stachel Gn. 52. *jöpš lándzsa*; lanze M. 62. *nyárs*; spieß Tr. *hegyes végű*; spitzig, *hálókötő tű*; nadel zum netzstricken Tr.

jöpšám nyárson süt; am spieß braten Tr.

jör = *jír* Gn. 28. *jör* id. P. 26. *kum j.* háromszor; dreimal Pn. 19.

jora irós tej; buttermilch Gn.

jörañ (cs.) veteményes ágy; beet (rain?) Gn. Tr. *barázda*; rain Tr. — cf. *jerāñ*.

jöráš = *oráš* — *jöröktem* = *oroktem* Tr.

jörgán = *jöráj* Tr.

jørge : *ške jørge woktenža* maga körül; um sich Máté 8. 18. — cf. *jirge*.

jørgeške gömbölyű; rund M. 24. — cf. *jirgeške*.

jørømcøk rút; hässlich Tb. 246. Tr. — cf. *jørørcøk*.

jørlem 1. körüljár, bekerít; umgehen, umzingeln. — 2. = *ørlem*.

jørnem = *jernem* Gn. *mej-gočem it jørno* wende dich nicht ab vor mir; verabscheue mich nicht Tb. 39.

još = *jiš* Tr. — Össz. *kudo-još* háznép, familie Máté 10. 13.

joše Gn. *joša* = *ješa* : *er joša* reggelenként; jeden morgen O. 63. j. *mime jošet* bei deinem jeden besuche G. 78.

jošnem összehúzódik; sich zusammenziehen; сжиматься Tr.

jøten = *jetén* Gg. Tr. *jøten* id. Pu. 41. — gyertyabél; docht Máté 12. 20.

jøtor (cs.) pastetenrolle Gn. — mángorló; rollholz, mangel; скалка Tr.

jøt(o)rá tisztaságkedvelő; reinlich, sauber Gn. Tr. *jøtoralok* reinlichkeit G. 56.

jøtreandém tisztít; putzen Tr.

jowolá sima szőrű; glatthaarig Tr.

jøwortem örvend, sich freuen G. 58. Ocs. 14. *jøbortem* id. Ist. 18. *jøbortém*, *øwortém* id. Tb. *jøworten*, *jøbortentak* szívesen, készségesen (ill. örvendő), breitwillig — *jøwortøktem* trösten, unterhalten Ocs. 75. *jøbortøktem* id. Ist. 106. *jøwortøktem* megörvendezett; freude machen Pn. 16.

jøwošt titkon; heimlich Gn. Tr.

jøwožamtém kisimít; glätten Tr.

jøwožgé titkon; heimlich (adv.).

jøžøn csukló, nem, osztály; gelenk, geschlecht, abtheilung Gn. csukló, tag Tr. *-jøžøndemo* béna; gelähmt Tr. — Össz. *mogør-jøžøn* testrés; körpertheil Tb. 93. *j-widemo* köszvényes; gichtbrüchig, Máté 9. 2. Ist. 215.

jøča kemény; hart Tr. *jøča čonan* kemény szívű; hartherzig Máté 19. 8. Ist. 83.

jøčalan megkeményedik; wird hart Máté 13. 15.

jøčør csikorog, nyikorog; knarren Tr. *pũm jøčør purløn* fogcsikorgatva; zähneklappernd Ist. 228. *pũstom jøčørt puren ulut* fogaikat csikorgatták; sie haben geklappt mit den zähnen ibid. 315.

jødam (cs.) kérdez, kér; fragen, bitten Gn. Bd. — *jødam* P. *jøden jødøgen ulut* kérdezgették; sie haben öfters gefragt Ocs. 34. *jødoštáš* kérdezősködik Ist. 204.

jødoštma vizsgálat; untersuchung Zag. 4.

jøgem (cs.) dörgül; reiben Ocs. 7. — cf. *jagem*.

jogem (cs.) folyik; fließen, auf dem wasser fahren : *puš tene jogemo* csónakázás; das zu bote fahren Gn. 45. — *jogøn* (wüt)

folyam; strom Gn. *ĵogešo* id. Pn. 38. *ĵogalal* fr. Pn. 37. *ĵogedem* fr. Bd. *är ĵogá* a jég indul; es ist eisgang, *pun ĵogá* a toll, szőr kihull; die federn, haare fallen aus, *ĵogen keaş* (m.) hajókázni; schiffahrt machen Bd. — *ĵogoktem* önt, giessen Gn. 50. Bk. 39. kifolyat; ausfliessen lassen Bd. szűr; seihen Gn. *ĵoktare*m, id. elszór; austreuen; цыпать M. 95.

ĵöget (cs. t.) iljúság; die jugend iuvenes P. 47.

ĵogonĵo (t.) gyapjú szőnyeg; wollener teppich G. 59. grosse weisse filzdecke Gn. — cf. *ĵamonza*.

ĵoj (m. t.) ravasz, hamis, tettetett, koholt; schlau, falsch, ausgesponnen Bd. — *ĵöj* id. ibid.

ĵölämmaş (m.) hamisság; falschheit Bd.

ĵójza (m.) ravaszság; schlaueheit Bd. — schlau Tr. — *j. master* ügyes mester; geschickter meister Bd.

ĵoklaká = *ĵaklaká*.

ĵokma (= *pälek*) ajándék; geschenk Ocs. 19.

ĵokrak hiba; fehler, irrthum Bd. ошибочно, скучно Tr.

ĵokşárga vörös, roth; Bd. Tr. *ĵakşárga* (m.) *ĵakşár* (m.) id. Bd. — *j. şamak* köszöntés; gruss Bd. *ĵokşár-onáj-kaik* снигирь; *j. uşmën* czékla; rothe rübe, *j. araká* bor; wein Tr.

ĵokşárgem vörösödik; roth werden — *ĵokşártem* vörösít; röthen Bd. Tr.

ĵol láb; fuss — *ĵol* P. 19. — *ĵolon* gyalog; zu fuss (gehen) Ist. 219. *jolen* id. Bd. *ĵoletom rudo* oldd meg saruidat; löse deine schuhe Ist. 56. — Össz. *ĵol-parna* Bd. *ĵol-warna* lábujj; zehe P. 46. *j.-kopták* sarok; ferse, talp; sohle Tr. *ĵol-wondo* motolya; haspel Tr. garngewinde P. 57. — *ĵol-wondem ĵoldém* garn auf die haspel aufwinden Tr. — *ĵolán-imñe-ümbälän lóhátan*; rittlings Tr.

ĵolá (t.) gyanú, irigység, rágalom; verdacht, argwohn, verdruss, verläumdung Gn. *ĵolá* Pu. 19. — Össz. *ĵola-wala*, *j.-wola*, v. *wala*.

ĵolagaj (t.) buta, félénk; blöde, unnöthig furchtsam Gn. *hanyag*, rest; nachlässig, faul Bd. Tr.

ĵolaş nadrág; hosen G. 28. *ĵoláš* P. 23. *ĵolakş* Bd. *ĵoláš ştanö* портки Tr.

ĵolaştem (*ĵolá eştem*) vádol, gyanusít, rágalmaz; anklagen, verläumden, verdächtigen Bd.

ĵolawá (cs.) rojtok; quasten Bd. verzierung, verbrämung Tr. — *ĵalawá* (m.) rojtos ruhaszegély; kleidersaum mit quasten verziert Bd. — *ĵolawá* Pn. 42. — *ĵolwá* Gn. P. 57.

ĵoldáš (est.) társ; genosse Bd. Tr. *ĵoltáš* P. 15. *ĵoltáš* Gn.

ĵoldém küszöb; schwelle, — *omasa-j.* id. Tr.

ĵoldém gombolyít; garn aufwinden Tr.

- *ĵoldært*: körtüő *čolwør* *ĵoldært* csörgesd meg a vaslánczot; lass

die eisenketten klirren Gn. 17. *j. kolta* csörögve leereszti (a lán-
czot); lässt (die kette) klirrend herab ibid.

jölgčštaras (t.) villámlik; es blitzt M. 49.

jolko (t.) lusta; faul, träg Gn. 59.

jolkolan lustalkodni; faulenzen Zag. 21.

jolken-(?): *tul jolkonošto (körgešto) liet* a tűzben lesznek;
sie werden mitten im feuer sein Zag. 59.

joleštem megkötöz; binden Gm. Ist. 321. *joleštem* Bd. *joleštem*
P. 26. *jolštem* Tr. Máté 21. 2. id. — *jalašém, jalšém* (m.) Bd.

jolt rögtön; plötzlich Gn. 29.

jolwonžo fehér darócz; weisser filz (? sic) P. 48. — cf. *jogonžo*.

jomak (est.) mese; märchen Gn. *jomák* szó; wort P. 3. —
j.-koldaš mesél; fabel erzählen Bd.

jomam elvész; verschwinden Gn. 23. Bd. eltéved; sich ver-
irren Gn. hiányzik; fehlen Ist. 13. *jömam* id. Ocs. 10. — *jomon*
pota wird zu nichte Ist. 312. — *jomold-* fr. G. 77. — *jomdarem*
caus. elveszt; verlieren Gn. Bd. vernichten G. 76; vernichten Ist.
12. *jömtar* id. Ocs. 9. vermissen Gn. — *jomdem* Bd. — *jamam*
etc. (m.)

jomdarmo veszteség; verlust Bd. *jomdarmaš* id. ibid.

jommaš pusztulás, rothadás; fäulniss, тля Bk. 116. kárhozat;
verdamnuiss, *kumda komo jommaško nalen kaja* der breite weg
führt zur verdamnuiss Ist. 211.

jönze boszorkánymester, varázsló; hexenmeister, zauberer Tr.

jon siker, szerencse; das gelingen, glück Tr.

joń (est.) olcsón; billig; дешево Tr.

joy (t.) üveg hangja; klang des glases; звонъ стекла Tr.

joy 1. tág, tágas, szabad; weit, geräumig frei. 2. szabad tér;
freies offenes feld Gn. 69. — 3. szabad idő Gn. — cf. *jongo*.

jön ész; verstand Gn. *jön* id. P. 22. okosság; vernunft G. 58.
rend; ordnung Step. 18. — t.2 *jün* mittel, fähigkeit.

jöyata hűvös, friss; kühl, frisch M. 70. — *joyata* üdülés
hűvösség, boldogság; erquickung, kühle, glückseligkeit; — feiertag
bei den čeremissen Tr. [jedál B.

jondal hársboeskor, bastschuh G. 36. — cf. *jodál* P. 26.

jongeštam szabad a munkától; frei sein von der arbeit, —
jong olam id. — *jongeštarem* tágít; geräumiger machen, ausdehnen
Bd. — cf. *jongo*.

jongo tág, bő; weit, geräumig, munkától szabad; von arbeit
frei — *jong' ulam* ich habe zeit Bd. — bequem, удобно Tr. *nimo-*
jonžát uke semmihez sem illő; zu nichts passend Tr.

jongođo = *joy* Gn. — *jongota* 1. tágas, kiterjedt; weit ge-
räumig. 2. kellemes; angenehm (von wetter) Bd.

jongor (est.) visszhang; wiederhall: *j. šokta* visszhangzik; es
wiederhallt Gn.

jonyež (*jonyež*) íj, kézij; pfeilbogen Gn. 43. *jonyež* id. P. 17. — *jonyéž* id. 2. gyapjuverő; wollschläger (werkzeug); шерстобитный 3. bárminő rugó; jedwede springfeder; всякая пружина Tr.

jonyolem (t.) téved, hibáz; sich irren Gn. 56.

jonyolós (t.) véletlenül; aus versehen O. 55. — *jonyolós* hibásan; irrig, falsch, fehlerhaft, ошибочно Tr. Ocs. 124. *jonyolst soneda* ihr denket falsch Máté 22. 29. — *jonyolotomo* der sich nicht irrt G. 60.

jonyožem 1. őrleni; mahlen G. 49. *jonyžem* id. Ga. *jonygožem*, *jonygoštem*, *jonygožedem*, -žaldam, *janygaštem* (m.) *janyogštem* (m.) id. Bd. — 2. rág; kauen Gn. — *jonyžém* wiederkauen, nagen Tr. *jonyoš-tém* mahlen Tr.

jonylo kényelmes; bequem Tr. — v. *jonygo*.

jonyuloš (t.) hiba; fehler — *j. liaš*, *eštaš* hibázni; irren, fehler begehen Bd. — cf. *jonyolós*.

jonyžaltam (t.) cseng; klingen Gn.

jör áldozat; opfer Ocs. 117. Ist. 165.

jörem kever; mischen Gn. *jorem*, *jarem* (m.) id. Bd. *jaraš* kneten M. 94. — cf. cs. *jor-* kneten, мѣсить.

1. *jörem* elalszik; erlöschen (intr.) Gn. Ist. 292. Ocs. 107 Bd. — *jörtem* elolt; auslöschen (trans.) Bd. M. 29. — *jörökt*-id. P. 23.

2. *jörem* gördít; rollen (transit.), wälzen Gn. Bd. *jörem šuaš* id. M. 95. *jöröktem* Ist. 290. *jöröktelam* id. Bd. — *jöraltam* Ocs. 77. *jörám*, *jörlam* Ist. 108. eldől; umfallen Gn. Bd. *jörlam* P. 22. — *jörédel*- leesik; herabfallen G. 56. *jörlan-* Wied. 20. *jörölt wazaš* id. M. 95.

3. *jörem* (cst.) vlmire való; taugen, gut sein Gn. 35. *jorem* id. Bd. *jörem* id. Pu. 42. — *järem* (m.) *jarem* (m.) Bd. *jorá* jól van; es taugt P. 8. Ist. 46. *jorá* Bd. Ocs. 34. *jará* (m.) id. Bd. — *j. lieš* megtetszik; es gefällt Bd. Ocs. 74. *jörošo lieš* id. Ist. 104. — *jöro* es taugt P. 22. reicht aus Pn. 41. *ok joro* nem lehet; kann nicht, darf nicht *puáš* geben Krest. 15.

jorá (t.) seb; wunde Bd. Gn. Tr. *jara* (m.) Bd. — *jöra* (k.), *jora* (ny.). Weske 29. — Össz. *j.-olmo* sebhely; narbe Tr.

jorále (cst.) vlmire való, használható; tauglich zu etwas Bd. Tr. *jorál* id. Tr. *jarál* (m.) Bd.

joráleš, -šok egészen, véglegesen; gänzlich, endgültig (adv.) Bd.

jorangol- megsebesít; verwunden Zag. 28. megpoklosít; mit wunden behaften O. 58. *jorang-* kisebesedik; wundig werden O. 74. j.

jöratem (cs.) szeret; lieben Gn. 63. *joratem*, *jaratem* (m.) Bd. *jörätome* geliebt Ocs. 36. *jöratome* id. Ist. 49. — *joraten* szívesen; herzlich (adv.) Ks. 44. *jaraten* id. Km. 61. — *joratedem* fr. *joraltem* Bd.

joratsášlok szeretet; liebe *šikéndom joratsášlokam pú* add hogy téged szeresselek; verleihe mir deine (gen. object.) liebe Bk. 70.

jorčor : *pām jorčor-jorčor purlen* fogukat csikorgatták; sie klapperten mit den zähnen Máté 8. 12.

jordás hizik; fett werden — *jordoktás* hizlal; mästen Tr.

jórdomo, *jordomas* vmire nem való; untauglich zu etwas, unbrauchbar Bd. — *jardemä*, *jardema*, *jaredema* (m.) Bd. id. — *jördemo* érdemetlen; unwürdig Tb. 165. *jüäs jórdomo osal wūd* untrinkbares schlechtes wasser Ist. 136. cf. *jüäs jöršem išten* er machte es trinkbar Ocs. 96. cf. *jörēm*.

jöre, *jöri* (est.) kizárólag, különösen; ausschliesslich, besonders Wied. 202. 1. *jorí* id. Bd. készakarva; mit vorbedacht Tr.

jorga (cs.) 1. ügető, poroszka ló; zelter Gn. 72. *jorga* id. Pn. 36. 2. gyors; schnell P. 25.

jorgalás kegyelem; gnade; жалованье Tr. — cf. *jorlok* t. *jarlika*- cs. *jorlok*.

jörödemo tul ki nem alvó, (örök) tűz; unlöschliches (ewiges) feuer Tb. 28. Ist. 193.

jöröšo alkalmas, használható; tauglich : *j. liež* est gefällt Ist. 104. *wūd jüäs jöršem išten* er machte das wasser trinkbar Ocs. 96. cf. *jöröšo* Tr. — adv. *jöršon* teljesen; völlig, gänzlich : *kud kečošto jumo molandom jöršon ošten šukten* in sechs tagen hat gott die welt gänzlich erschaffen Uf. Car. 10. *jöröšon* id. Ist. 3. — cf. *jörēm*.

jorlo (est.) szegény; arm Ist. 232.

jorlok (t.) kegyelem; gnade; жалованье.

jornčák = *enerčák* Tr.

joroktarás zavar; belästigen, stören Tr.

jöršés javára való vminek; etwas zum nutzen; въ пользу Tr. — cf. *jorales*, *jöröšo*, *jöröšon*.

jorzá kék; blau Tr.

jös (cs.) hölgymenyét; hermelin Gn. 47. *jös* id. P. — *kugo-j. id. kolá j. iltis* Tr.

jöslanem szomorkodik, busul; traurig sein Zag. 59. bajlódik, fárad vmivel; sich abmühen, abplagen Bd. károsodik, bajba kerül; schaden erleiden, ins unglück gerathen Uf. 77. — *jöslandarem* bántalmaz, kinez; peinigén, quälen Ist. 60. elpusztít; vernichten Tb. 28. übelkeit erregen, тошнить Tr.

jöső (est.) nehéz, unalmas, szomorú — fáradság, csapás, unalom; schwer, langweilig, traurig, — mühe, langweile, verdruss, elend Gn. 62. Ist. 59. Bk. 68. *jöse* P. 23. *jaso* (m.) Bd.

joškár vörös; roth Gn. 49. *joškarge* id. *joškár* P. 26. — *joškarrina pota* ein rother gürtel P. 58.

joškun (t.) iszap; schlamm Bd.

jot (cs.) idegen; fremd Gn. Bd. — *jođ* koldus; bettler P. 16.

jöter (cs.) laskanyujtó; nudelwalker Bd.

jotöšna idegenkedik; sich fremden G. 74.

jotke -ig; bis Gn. Bd.

jowatém habczik, késik; zögern, zaudern, säumen; медлю Tr.
jowr kicsapongó; ausschweifend, liederlich; потаскуша, развратный Tr.

jozá boszorkánymester; hexenmeister; колдунъ Tr.

jozák (cs.) adó; steuer Uf. 84. *jozák* P. 3. *jozak* Car. 81. id. —
 оброкъ Tr.

jož fecske fajta; eine art schwalbe; земляная ласточка Tr.

jožek sanda; schiel Sdru 3.

ju varázsló ige; zauberspruch Gn. 50.

ju olaj; öhl Tr.

jüam iszik; trinken Gn. Bd. Ist. — *jüam* Tr. Ocs. *jüäm* (m.)
 Bd. M. 19. — *jüktem* Bd. G. 57. Ist. 55. *juktem* Ocs. 40. Máté 10.
 42. Tr. itat; tränken, *jüktarem* (m.) *jüktülam* fr. *jüktükten* id. Bd.

jualge nedves; feucht Gn. — *hüvös*, nem száraz s nem ned-
 ves; kühl, weder trocken noch feucht Bd. *jualgo* id. Ist. 144. —
juálga levegő; luft; воздухъ Tr.

jubatás habozik, késik; zögern, säumen Tr. — cf. *jowatém*.

jubrá (cs.) apró légy, muszka; kleine fliege; мошка Tr. —
 cf. cs. *üpre* id.

jubunzas csuklik; seknucken, schluchzen Tr. — cf. *jogonžám*.

juc rossz szándék, rágalmazás; böse absicht, verläum-
 dung Tr.

judás (cs.) eszelőssé lesz; schwachsinnig werden; *judemâs*
 id. Tr. — *judogém* (nur part. *judogen*, *judgen*) különféle erős föld-
 indulást jelent, mikor az ember mintegy az eszét vesztí; bedeutet
 mancherlei starke aufregung, wo man gleichsam den verstand
 verliert, ausser sich ist) 1. megrémül; sehr erschrecken Ocs. 62.
 2. dühös; wüthend sein: *judogen šidože dene ešakšom koraš tųyalon*
 schlug wüthend in seinem zorne den esel Ocs. 62. 3. csudálkozik;
 sich wundern Ocs. 21. — 4. óhajt; wünschen, heftig verlangen:
kalok kočkaš judgen das volk verlangte zu essen Ocs. 31. *noğuš*
kajašat judogen ulut sie konnten nirgends hin (gehen) Ocs. 46. —
 cf. cs. *jude* изъ ума выжить (tat. *jüdü*-, alt. *jüül*-) Zol.

judál hársbocskor; bastschuhe Tr.

judor leány; tochter Tr. — v. *üdür*.

jügonžam csuklik; schlucken haben, schnucken, hicken Gn.
jogonžam id. ibid.

jugušto v. *jüktšö*.

juz család, nemzetség; familie, geschlecht Tr.

jük hang, kiáltás, zaj; laut, stimme, ruf, geräusch Gn. 17.
 P. 9. — *juk* id. Bd. Tr. Bk. 94. Ist. *žuk* (= *juk*) Bd. — *kel j. šokta*
 a hír hangzik; corda sonat Bd. *jukom lukton* szólt; sprach 221. —
 Össz. *jük jommo* rekedtség; heiserkeit G. 50.

juklanem (m.) lármáz; lärmen, zanken Bd. suhog, ugat, ásít
 (hangosan); sausen, rauschen, bellen, gähnen (geräuschvoll) Tr. —

juktem (m.) hangoztat; die stimme hören lassen Bd. összehív, zusammenrufen Tr. — *juktalam* (m.) hív; rufen Bd. — cf. *juk*, *jük*.

jukraká (m.) unalmas; langweilig Bd. Tr. — *jukrakaemäs* sich langweilen, *jukrakaemdaš* caus. Tr.

jüksem meghül; kalt werden Gn. Bd. — *jüksaldam* fr. *jük-šüktém*, *jüksüklandarem* lehüt; kühlen, — *üksém* (m.) *üksiktem* (m.), *jüksiktem* (m.) Bd. — *jüksem* etc. Tr.

jükša ittas, részeg; betrunken Km. 74. Tr. *jükše* (m.) *jükša* (m.) id. Bd. *jükső* iszákos; säufer M. 69. *jüks* mulatság; schmaus, trinkelage Tr.

jüksemäm (m.) ittasodik; sich betrinken Bd.

jüksöktáromö közömbössé tevés; das gleichgültigmachen P.

30. f. *jüksem* etc.

jükső (cs. t.) hatyú; schwan Gn. 1. — *jükső* Bd. *jükső* P. 17. *jükše* Bk. 26. *jükső* Tr.

jükstö etc. v. *jüstö*; *jükstülam* v. *jüstolam*.

jüktalmaš áldozat; opfer Bd. — cf. *jüktolam*.

jükté = *jotké* Tr.

jüktolam áldoz; opfern (libation?) Bd. — cf. *jüam*.

jukum erőszakosan, akarata ellenére; gezwungen, wider willen; *насилно, поневоле* Tr.

jul name des flusses Wolga Bd. Tr. — *jul* P. 16.

jülem (*jülem*) ég; brennen Gn. — *jülem* Bd. Tr. *jülem* P. 44. (*jülem* k. *jölem* ny. Weske 29.) — *jülaltem* éget; brennen (trans.) G. 27. — *julätä* Ocs. 88. *julatem* (m.) *julandarem* (m.), *jolatem* (m.) Bd. id.

julá (cs. t.) vallás, szertartás, szokás; religion, ceremonie, gebrauch Gn. — *julä* привычка, обычай — *julá* вѣра, клевета Tr. szokás; sitte Bd.

júla (m.) kártékony, veszedelmes (*edem*, ember); schädlich, gefährlich Bd.

jüfalt- pompássá csinálni; prangend machen G. 60.

jüldal- kiiszik; austrinken Pn. 36. f. *jüam* B.

jüle schwende P. 46.

julér (t.) buta; dummkopf Tr.

julgoždarém elcsábít, csalogat; verführen, locken Tr.

julgo friss; frisch (? sic) *omož* nád, schilf Gn. 58.

julna unten; внизу, низко см. *ülő* Tr.

jum *pundaš* ég; himmel Bd.

jümác alól; von unten P. 10. 52. *jümálnö* alatt; unten (wo?) P. 24. *jümake* be (alá); hinein (unter wohin?) P. 45.

jümäš zechen; *пировня* Tr.

jümo: *j. šušö* szomjas; durstig Bk. 80. *j. šumo* id. Tb. 165. *j. šun* szomjas lett; wurde durstig *ibid.* 167. *jümč* soas M. 95. —

jumó ivás; das trinken Tr. — *mlanem jüm šon* (m.) megszomjuhoz-
tam; ich wurde durstig Bd.

jumo 1. isten; gott — *juma* Km. 3. Bd. *jumo* P. *jomo* ny.
Weske 23. 2. ég; himmel Bd. — Össz. *jumon körge* égbolt; him-
melsgewölbe P. 49. *jumo-kinde* ostya; hostie, *jumon-tűs*, *j.-surén*
szent kép; heiligenbild, *jumo-on*, *jumon-on* úr isten; herr gott,
jumon tagá schnepfe, бекачъ Tr. — *jumonso* isteni; göttlich Uf.
Car. 4.

jumoltaš imádni; anbeten Uf. Car. 9. j. — *jumuldem* imád-
kozni; beten Bd. *jumoltem* id. Bd. *jumultem* id. Tr. (= *jumolan*
ultem).

jumor korno gyalogút; pfad Gn. 13.

jumuldomaš imádság; gebet Bd.

jumulká = *imilká* Tr.

juy, *wüd-j.* haarwurm; волокатиъ Tr.

juñ (est.) olcsó; billig Tr. — cf. *joñ* id.

jup haj; haar — cf. *üp* id. Tr.

jupšem szaglik; es riecht — cf. *üpšem* id. Tr.

juptaká elhervadt; verwelkt Tr.

jür eső; regen Gn. 72. *jur* B. *jür* Pn. 19. cf. cs. *jor* Schnee.

jüreš esik; es regnet G. 72. — *jüreš*, *juredes* B. — *juruktem*
esőt küld; regnen lassen Bk. 44. *juroktem* id. Tr.

jurá = *jará* seb; wunde Tr.

juriktaráš unaufhörlich verlangen, überwältigen; непре-
станно требовать, одолевать Tr.

jurongo kaulbarsch Gn.

juřtük kéneső; quecksilber; прыть Tr.

jusknér makacsság; starrsinn Tr.

jusknus makacs; starrsinnig Tr.

juskuráš csábít; verleiten Tr.

juš bunkó; knüttel — v. *űš* Tr.

juš ital, ivás; getränk, das trinken Bd. *juš* id. Tr. — cf. *jüks.*

juškulém csuklik; schluchzen Tr.

jušlém hangosan sír; laut weinen, heulen Tr.

jušlanáš megnedvesedik; feucht werden Tr.

jüštö hideg, hidegség; kalt, kälte Gn. 58. — *jüšto* id. Pu. 16.

jüšta (m.), *űšte* (m.) Bd. *jüšto* Bk. 26. *jugušto* id. Tr. — Össz.
jugušto-muž fieber Tr.

jüštölam fürdik; baden Gn. 71. sich mit frischem wasser be-
giessen Gn. — *jüštölam* baden Ist. 138. *jüštölám*, *juguštölám* id.
sich abkühlen Tr. — *jükštülam* baden, *jükštüldem* fürösz; jeman-
den baden Bd. — *jüštelmo* wer fürdöhely; badeplatz Tb. 113. *jük-
štülmö* ver id. Bd.

jüt éj, sötétség; nacht, finsterniss Gn. Pn. 11. *jüdom* éjjel;
nachts P. 11. 7. *jüt*, *jütom* P. 47. *jüdom* P. 2. — *jut*, *judom*, *judam*

(m.) Bd. *jud* (m.) Bd. Tr. Bk. 28. *jüt* (k.), *jot* (ny.) Weske 29. — *jutoso* éjjeli; *nächtlich* Bd. *judso* id. Tr. — Össz. *jüt-jomal* *mogor* éjszak; *norden* G. 72. *jüt-jümal* id. P. 51. *jut-pel*, *jud-pel* (m.) *jud-nimäl* (m.) id. Bd. — *jut-keče*, *keče-jut*, *jutke-kečege* éjjel-nappal; tag u. nacht Bd. *jüdšo kečožo* id. Zag. 71. *judet-kečet* id. Tr. — *pel-jud* éjfél; *mitternacht* Tr. *jut-pel* id. Bd.

juvatem vlhol mulat, késik; *verweilen*, *säumen* Gn. — *jüwátol-* id. P. 8.

juvurt titkon; *geheim* (adv.) Km. 84. *geheimniss* ibid. 24.

južo varázsló; *zauberer* Gn. — *juza-jon* id. Ist. 59. *južo jon* id. Zag. 64. Ist. 104. *južo* ráolvasó; *наговорщикъ* (лѣкаръ) Tr.

juzuklém csuklik; *schluchzen* Tr.

juž csendes idő, *friss* levegő; *stilles* wetter, *frische* luft Gn.

juža, *južálga* levegő, luft; *воздухъ* Tr. cf. *juž*. — Össz. *južawüd* wassersucht; *водника* Tr.

južgá söprü; *besen* Tr.

južo némely; *valaki*; *irgend ein*, *jemand* Gn. Bd. Tr. *juž* Tr. *juža* (m.) Bd. Bk. 55. *južoža* id. Ist. 12. Ocs. 9. — *južošto*, *južovere* néhol; *irgendwo* Bd. — Össz. *južo-kunam* némelykor, *manchmal* Uf. Car. 3. *južo-kunam*, *južnam*, *južanam* (m.) id. Bd. *južgnám*, *juž-kunám* id. Tr.

K.

kabá (t.) ég; himmel. — Össz. *k.-kugo-jumo* великій богъ судьбы Tr.

kābā végbél; mastdarm Tr.

kabálnaj (r. m.) rabszolga; slave Bd.

kaban v. *kawan*.

kabor (cs.) magas, nagy; hoch, stolz BM. 23. 12. *kabortalt-nagyra* csinál, gross machen ibid. 5. *kudawlā jāy šánamašta kabortaltat* die in ihrem herzens sinn gross thun BL. 1. 51.

kaboram magasán; hoch (adv.) B. Máté 23. 12.

kabožgém elhervad, kiszárad; welk werden, austrocknen Tr.

kač, v. *koč*, *goč*.

kačaká (cs.) kecske; ziege — *k.-tagá* kecskebak; ziegenbock Tr.

kače (t.) olló; scheere Gn. 45.

kače (cs.) vőlegény; bräutigam Gn. *kače* id. Bd. Tr. — *kačo* fiatal ember; junger mann P. 2. (Tr.)

kačē keserű; bitter M. 71. *káča* (m.) id. Bd. *kače* Tr.

kačkám, v. *kočkám*.

kačkizám viszketést érez; es juckt mich Bd.

kačlaném (t.) megkeményedik (a kenyér); hart werden (das brot); черствѣю — *kačlandarém* (caus.) очерствляю Tr. cf. *kaslaném*, *kaslandarém* id.

kädä, *käde*, *käda* v. *keđe*.

kadama göbhal, kövi ponty; grünling, cyprinus gobis, пискаръ M. 43.

kadik drehbaum, winde; воротъ Tr. — cf. *kádor*.

kádor görbe; schief Pu. 19. — cf. *kágör* P. 21.

kadorgol-kudorgol ide-oda forog; sich hin u. herwenden G. 2. *kadortém* görbít, hajlít; biegen Tr. *kadorgal* lehajlik; sich niederbeugen G. 64. — cf. *kádor*, *kágör*.

kãdøkãš (t.) ünnepelni; feiern Ocs. 45. tisztel; verehren
ibid. 12. 8.

kãdø galamb; taube M. 36. *tør* h. vadgalamb; turteltaube
M. 41.

kaek v. *kaik*.

kaerã kaesa-féle; eine art ente; нырокъ-утка Tr.

kagák (m.) horog; hacken Bd. 12.

kaqaklém gágog; gackern (von der gans) Gn.

kagalã š ás; graben Tr.

kágaz (t.) papiros; papier Bd. *kagaž* Tr. *kagaž* Zag. 8. — Össz.
k.-oksa bankó; banknote Tr.

kagel (m.) Bd. v. *kógolo*.

kágør (est.) görbe; schief P. 21. — *kágar*, *káger* Bd. *kágør*
Tr. id.

kagorgal- görbül; sich biegen P. 46. *kagergém* id. *kagertém*
(caus.) Bd. *kagorgém* гнусь; *kagortém* гну Tr.

kaqura (t.) törékeny; spröd P. 52. — rosszaság; schlechtig-
keit *tünan kaquražom šinžem øle gon* ha tudtam volna a világ
rosszaságát P. 48. indulatos; heftig Tr.

káyrém (t.) köhög; husten M. 83.

kaik vad, embergyülölő; wild, menschengescheu; дикій Tr. —
cf. *kajøk*.

kaiklan- megvadúl, megdühödik; wild, wüthend werden Tr. —
cf. *kajøk*.

kãj sarjú; grummet Tr.

kajám etc. (m.) Bd. v. *kojám*.

kajem (est.) megy, elmegy; gehen, fahren (giebt auch einem
vorhergehenden, im gerundium stehenden zeitwort perfektive be-
deutung) — *kajedem* (fr.) — *kajalēs* készül; sich bereiten G. 79.
kaiktém küld; schicken Ocs. 121. *kaektém* id. Bd. — *numal kaja*
ulmaš hozott; brachte cf. *numal miaš vinni*; hintragen Ocs. 118. —
kaidomaš: *kaidomašlan toløn ogoł* er kam nicht um zu bleiben P.
55. — *korno mučko kočkom kajašošt kindom puokten koltokten* er
gab ihnen getreide auf den weg zum essen Ocs. 32. — *kejém* (m.)
id. Bd. Tr. Zol. *marlan keáš férjhez menni*; heiraten (von der
frau) Bd.

kajaktém megbán; bereuen Gn. — *kajatlém* szomorkodik;
traurig sein Car. Uf. 15. j.

kajár (cs.) rossz, gonosz; schlecht, böse Tr. — cf. *ajár*
schmerz.

kajc (mt.) olló; scheere M. 29. *kajic* id. Bd. Tr. — cf. *kačé*.

kajdørče okos, ügyes, ravasz; klug, gewandt, listig Tr. —
cf. *kajla*.

kajøk (cs.) vad (állat v. madár); wildes thier (vogel od. vier-
füssiges) Gn. P. 7. *kaek* Bd. *kaik* Bd. Pu. 42. *kek* (m.) Bd. M. 36. —

Össz. pört-kaik veréb; sperling Pu. 42. *kek-kombë* vadlúd; wilde gans, *kek-lëdë* vadkacsa; wildente M. 40. *kajek-wusom* (acc.) = *kajekom* Car. 10. j. Uf. 11. *ëodrá-kaik* erdei vad; waldwild P. 6. Tr. *ëodera kaek* id. Bd. *jir-kaik* id. Tr. *kaik-tuëa* ein zug vögel Tr.

kajkalás látszik; es scheint M. 48. cf. *kojam*.

kajla (est.) ravaszság; schlaueit Tr. *kajlanëšë* (m.) kevély; stolz M. 77.

kajnaga (t.) az asszony bátyja; der ältere bruder der frau Gn.

kajzëm látszik, mutatkozik; scheinen, sich stellen M. 83.

kajzakt- mutat; zeigen BJ. 10, 32. Tr.

kajža kecske; ziege Gn. 24. — cf. *kaza*.

kajžange: k. *šüwö* diejenigen opferstücke die zuerst ins feuer geworfen werden Gn. 61. — cf. t. *kaizaga* die schuppen der fische (?).

kajzoktëmaš látomány; erscheinung Sm. 5.

kak (t.) kemény; hart Gn.

käk (m.) biborvörös; purpurroth; багровый Tr. — cf. *kakarga*.

kakalá kotkodácsol; gackern Tr. *käkelä* (m.) Tr.

käkän (t.) értékes; kostbar M. 75. — cf. *ak*.

kakargëm (t.) pirúl; erröthen Gn. *kakargemáš* багровѣть, синѣть Tr.

kakárga (t.) vörös; roth Sdr. 6. *kakárgë* синій, багровый Tr.

kaklaka (m.) uneben Gn. görbe, ravas; krumm, listig, falsch Bd. bucklig; горбатый Tr. — k. *korna* görbe út; krummer weg Bd. k. *šamak* ravaszság; schlaueit Bd. hizelgés; schmeichelei Tr.

kaklandöl- meggörbed; sich krümmen; извиваться Tr.

kaklart- meggörbít; biegen, krümmen M. 83.

kakní hársfaháncs; lindenbast; лыко Tr.

kakraká-rok sovány föld; magerer boden Tr. — cf. osm. *ḡāki* terrestre, vil, abject.

kalü (m.) egér, maus M. 34. — oš *kalä poḡö* fehér gomba; weisser pilz бѣлый грибъ M. 60. *šapki k. poḡë* подосиновыхъ M. 59.

kalaé (r.) kalács; kuchen Gn.

kalai (t.) bádog; blech P. 11. Gn. k. *koḡga* cserépkályha; kachelofen G. 78.

kalak (est.) kanál; löffel Gn.

kalakluk puhán főtt tojás; weich gekochtes ei; яйцо въ смятку Tr. — cf. *kalak*.

kalámbor kömény; kümmel Tr.

kalan (t.) vagyonos; vermögend Gn.

kalanžá (cs.) csésze; schale Tr. — cf. *klenžá*.

kalašëm (cs.) mond, elbeszél; sagen, erzählen Gn. *kalasem*

id. Bd. *kalaskal-* fr. Bd. *kalasol-* elmond; erzählen Car. Uf. 4. — *kelesem, keleskalem* (m.) Bd. — cf. *kalam; kelem* (m.) id. Zol.

kalok (est.) nép; volk Gn. Zol. *kálok, kalak, kalek, zalak* (m.) Bd. *zalok* (m.) Zol.

kalom (est.) menyasszonyi díj; kaufgeld für die braut Tr.

kalop (t.) kaptafa; leisten (zum bastschuh), Gn. 16. Tr. БОЛ-
ВАНЪ Tr.

kalóšt: *jumo kalóšton i joraten* isten kedvelte (?) s szerette; gott hatte ihn gerne (?) u. liebte ihn Ist. 121.

kalk- (t.) kiárad; überfließen *tengoz-wlak koc, eyer-wlak koc úud kalken, seřgoč lekton* a tengerekből, folyókból a víz kiáradt, a parton kiment Ocs. 11.

kalká parafa; kork, schwimmholz; ПОПЛАВOKЪ Tr. floss (am netze, an der angelschnur) Gn.

kalpak (t.) sisak; helm Bd. *tumonego kalpak* a makk héja P. 51. *kirtni kolpák* (m.) eiserner helm Bd.

kaltá (t.) bőrzacsó, melyet az övön hordanak; ledertasche am gürtel Gn. Bk. 24. Tr. *kalda* id. Bd.

kaltakaj hóczipő; schneeschuh, ski (ohne fellbekleidung) Gn. — cf. (?) t. *kaltak* ein hölzerner sattel; das holz des sattels Bud.

kamaka (es.) kályha; ofen M. 10.

kamiš gereblye; harke Tr.

kandalá (r. m.) békók; die fessel (plur.) Bd.

kanem (est.) pihen; ruhen Gn. Bd. Tb. 139. *kanedem* fr. Bd. — *kandarém* megpihentet; ruhen lassen Gn. Tb. 162. ápol; pflegen Ist. 137. Ocs. 97. *kantarém* beruhigen, erholung verschaffen Tr. — *kandara-* ruhen lassen P. 58. — m. *käném, kánaltam, kándarém, känaktém, känektém* Bd.

kana -szor, szer; -mal — *ikana* einmal Bd. *ikanašte* egyszerre; plötzlich Bd. *kum kanaštat* drittesmal Ocs. 71. *potartoš kanažom* zuletzt Uf. 59. *kanø* P. 21. Bk. 32. — cf. *gana, kanak*.

kanagá (r.) könyv; buch Tr.

kanák Bd. Ks. 5. *kaňak* Uf. 8. *kajak* Car. 8. *känäk* (m.) Km. 5. *känäk* (m.) Bd. — v. *kana* id.

kaňallok (t.) békesség; frieden G. 56.

kayaš (est.) tanács; rathschlag Gn. 56. — *käyáš* (m.) Bd.

kayaš tanácsol; rathen P. 3. *kayašén ulda* megegyeztetek; ihr habt euch vereinbart (besprochen) Ist. 310. *kängäšém* (m.) Bd.

känáš, käyáš, käyáž v. *keyež*.

kandáš nyolcz; acht P. 26. *kandaše* Gn. *kandakše, kandakš, kändäyše* (m.) Bd. *kandányše* Tr. — *kandakš-lu* achtzig Bd.

kändø kék; blau Pu. 38. *kande pol* sötét felhő Gn. 72. *kandowuj* kornblume Gn. *kándo vuj* id. Bd. *kande ojan üst* blauer gürtel G. 43. — cf. kir. *kandø* blutig, mit blut befleckt Radl.

kandok (cs.) üveg, ablaküveg; glas, fensterscheibe Tr.

kandrá (cs.) kötél; strick Bd. strick, geissel Tr. ágy; bett Ist.

216. *kandora* strick, schnur Gn. — *känträ* (m.) M. 66.

-*kañe* hasonló; ähnlich Gn. cf. *gañe*.

kangá sovány; mager: *kangázom* *kojám ósto* das magere mache fett P. 16. *kaná* sürű, kemény, durva; dicht, hart, rauh; плотный, жесткий Tr. *kaná aná* streifen mageres feld; плохая полоса земли Tr.

kanisorlém háborgat; beunruhigen, bekümmern Máté 26. 10. Tr. kísért; versuchen Tb. 43.

kañol nyugodt, esendes; ruhig Gn. *kāñil* (m.) könnyebbülés; erleichterung Km. 83. *kamle* Ruhe; спокойствие Tr.

kanolok nyugalom; Ruhe Tb. 116. — cf. *kañol*.

kanosor zavar; störung Pu. 15. *kanisor* nyugtalanság; unruhe Tb. 4. Tr. — cf. *kanem*, *kañol*.

kantor (t.) törvényház; gerichtsstube Ist. 282.

kap test; körper Gn. test, termet; körper, statur Bd. Tr. — *kapeš-šušo* felnőtt; erwachsen, mannbar Tr. *kugo kapán* nagy, magas; hochgewachsen; küzögő *kapán* vastag; dick Bd. — *käp* (m.) Bd.

kapajém (r. m.) ás; graben Bd. M. 83. *kapajen* léktaš kiás; ausgraben; выкопать M. 23.

kāpāñālt- tetet ölt; sich verkörpern Km. 5.

kapčák négyszögű függő gallér a nők ruháján; ein viereckiger herabhängender kragen am frauenkleide Bd. — cf. t. *kapčok* táschchen, beutel Radl.

kapčana (m.) rovátka; einschnitt, kerbe; запубка — czél; зель; мѣра (?) Tr.

kapšta (r.) káposzta, zöldség; kohl gemüse, k. *píčč* gemüse-garten M. 10.

kapká (est.) kapu; pforte Gn. Bd. Tr. *zapká* (m.) Bd.

kāpkāleók (m.) gyorsan; rasch, flink Tr.

kapkan (est.) tör, háló (a vad elfogására); falle, schlinge (zum einfangen wilder thiere) Tr.

kapke (r.) játék apró csontokkal; ein spiel mit kleinen knochen (бабки) Gn.

kapkol (m.) gyors; flink, geschwind Tr.

kaplém szab; zuschneiden; крою Tr.

kapla, *kaplák* mindenütt; überall Bd.

kaplaném (t.) megáll, csoportosul; stehen bleiben, sich gruppieren; останавливаюсь, группируюсь Tr. — *kaplandarém* megállit, föltartóztat, csoportosít; aufhalten, gruppieren Tr.

kapna asztag; schober M. 37. r. *kopna* cf. *kaban*, *kawan*.

kapšanjö cserebogár; maikäfer, жуки M. 60.

käpsültém (m.) lánczol; in ketten werfen Bd. *käpsöltém* id. Tr. verwickeln, umbiegen; спутывать, загибать Tr.

kapurká v. *kamís* id.

kar: *kar-tür-kandran šowočo* der an den kanten mit schnur benährte rock Pu. 35.

1. *karém* (cs.) száját tát; öffnen (den mund) Ringwall; открываю ротъ, глаза; *wapšom karém* netz aufstellen Tr. — aufblähen den magen; пучить Tr. — cf. *karneštám*.

2. *kar-* eszik; essen — *karm šon* megéhezett; wurde hungrig *karm* (m.) étvágy; appetit Tr. *karte iláš* (m.) böjtöl; fasten — *cicam karša* csecsszopó; säugling; *kárma* evés, étel; das essen Bd.

kārā' törekeny; zerbrechlich Tr.

kara: *k. wondo keresztpálcza*, mellyel a *kogo vuj vondo-t* (l. *vondo*) fölsavarják; ein querstab am *kogo vuj vondo*, zum aufwickeln desselben Bd. Gn. Tr.

karagáz gázló; sandbank, furt; мель, бродъ Tr.

karak (cs. m.): *ludő karak* varjú; krähe; ворона M. 41. *šim karak* vetési varjú; saatkrähe, грачъ M. 41. — *korak* id. Zol. Bd. Gn.

karaka (t.) kárász; karausche Gn. Tr.

karán (t.) égszínkék; himmelblau: голубой Tr.

karandaš (r.) plajbász, bleistift Bk. 30.

karangás elmegy; fortgehen M. 82. *karangokt-* eltávolít; be-seitigen ibid. 83.

karáp (r.) hajó; schiff P. 7.

1. *karas* (est.) mézlép; honigscheibe Bd. Tr. — *kāräs* (m.) Bd. *kāräs* M. 18. — *karašan mö* lépes méz; scheibenhonig Ist. 296.

2. *karas* (r.) kárász; karausche Tr.

karaban (t.) barát, szerzetes; mönch Bd. — *karatün* id. Tr.

karčok (est.) öreg asszony; alte frau Tr.

karda (t.) hurka; magenwurst; сычугъ Tr. — cf. t. *karta* magen, darm Radl.

kärekt kinyújt, kiterjeszt; ausstrecken, ausbreiten Tr.

1. *karem* hóró; schlucht M. 63. — cf. t. *karom* Radl.

2. *karem*: *šaja karem* tarkó; nacken; затылокъ M. 3.

kargém (t.) átkoz; verfluchen Ocs. 84. Ist. 119. *kargém* id. Gn. *karganém* id. Gn. Ocs. 12.

kargoč v. *karoš*.

kargš (m.) héj; rinde M. 46. — *kargoš* id. Bd.

karokšás ásít; gähnen Tr. — cf. *karnoštáš*.

karondok (cs.) ablakráma; fensterrahmen Tr.

käroš, kārš (tr.) hegedű; violine Bd.

karoš (cs.) haris; wachtelkönig Pu. 42. — *kārše* B. — *karoč, kārš* (id.) Zol. Tr. *largoč* id. Tr. [Radl. Bud.

karoz (t.) adó; steuer Step. 3. 18. — t. *karz* adósság; die schuld

karka pohár; becher Máté 10. 42.

karkalás das klopfen, poltern; стукъ Tr.

1. *karkalém* (t.) kijavít; ausbessern — ein muster dessin ausführen; вывожу узоры Tr. — cf. *kärkän*- sich schmücken, putzen Radl.

2. *karkalém* (t.) sir; weinen — cf. *kerkät*- zu thränen rühren Radl.

3. *karkalém* hálót állít; ein netz aufstellen — mit einer kette umgeben; оцѣпляю Tr.

karlánya héj; hülse, schale; мелуха Tr.

karlök (cs.) ablaküveg; fensterscheibe Tr.

karmazínaj (r.) karmazsinszínű; purpurroth Bd.

karne légy; fliege Ringwall. Car. 32. Máté 23. 24. *karmá*, *karmö* id. Tr.

kärném v. *karneštám*.

karneštám (est.) nyujtózkodni; sich strecken Bd. *karnoštám* id.; gähnen, позѣваю Tr. — *kärném* (m.) id. Tr.

karsák nyúl; grauer hase; заяцъ русакъ Tr. — cf. t. *karsak* steppenfuchs Radl.

kārś (t.) hárfa; harfe Tr.

karša v. *kašká*.

karšakán egyenetlen, göröngyös; uneben; негладкий Tr.

karše v. *karoš*.

karštem (m.), *karštoktém* (m.), *karštoš* (m.) Bd. v. *korštém*, *korštoš*.

kart (t.) pogány pap; heidnischer priester Tr. brautbewerberin Smirnoff p. 252.

kartopka (r.) burgonya; kartoffel Gn.

karu (t.): *karúm puen* veszekedni; zanken Bd. NyK. 6.

karžanya (cs. m.) lapu; klette Zol. *koržanya* id. ibid.

kaś : *ilat-kaśat* élnek s egészségesek; sie leben u. sind gesund G. 8. *ilem kašem* leben u. gedeihen Gn.

kaś (cs.) este; abend Gn. *kas* Bd. Tr. *kač* Bd. — *kaś-tene* estve; abends Bd. Tr. — *kasedžat* este is; auch am abend Pu. 41.

kasá (m. r.) seprő; hefe, bodensatz Tr.

kasak nyáj, bokor; heerde (z. b. von Schweinen); strauch Gn. — *kajk kasak* madárcsapat; ein zug vögel Ocs. 48. *jeŋ k. csa-lád*; familie Ocs. 59. *sőj kasak* hadsereg; heer Ocs. 68. — cf. t. *kázák* theil, abtheilung, haufe Radl.

kasálök-tene in parallelen reihen; параллельными рядами Tr. cf. t. *kázák* reihenfolge Radl.

kasarém (cs.) megbocsát; verzeihen Tr. Ocs. 16. meggyón; beichten Bd. *kasarakt*- meggyón; beichten Bk. 68. — *kesárem* (m.) Bd.

kasaremaš bűnbánat; busse Bd.

kāsir (m.) visszahajtott; zurückgebogen Tr.

kāsirg- visszahajlik; sich zurückbiegen Tr.

kāsor (m.) formás, jól berendezett; wohlgestaltet, gehörig eingerichtet Tr.

kaském v. *kawském*.

kaská v. *kašká*.

kaslaném (t.) megkeményedik; hart werden Tr. — cf. *kačlaném*; t. *kas* hart Radl.

kastarlanem, *kastartem* el van foglalva; beschäftigt sein Gn.

kaš (t.) gyp, gypü; rasen; rasenstreif (beim pflügen) Gn. 69. *ugaresík*; streifen der brache G. 58.

kaša v. *kašak*.

kašak tömeg; menge Ist. 273. *kašakon* csoportosan; haufenweise Step. 17. Ist. 60. — *kaša* id. Tb. 42. Tr.

kašár födélfészek; der obere dachsparren Tr. — Össz. *kašár-mučá* tető párkánya; dachzinne BM. 4. 5.

kašar parúa mutató újj; zeige-finger; *käzup*. hüvelyk újj; kleiner finger M. 5. — cf. *kaza p.*, *kača p.* (m.) cs. *kača-porúe*, *kuziň porúe* мизинец Zol.

kašár, *kašárge* (m.) hegyes; spitzig; остроконечный Tr. Bd.

kašártám befejez, bevégez; vollführen; совершаю, исполняю *kašaroktás* caus. Tr.

kaše v. *kaš* Tr.

kašok v. *kaša* Tr.

kaském (m.) savanyodik; sauer werden Bd. penészedik; schimmeln Tr.

1. *kaška* (cs.) eldőlt fa; umgefallener baum Gn. Bd. lagerholz, reisholz Tr. klotz P. 6. — *käškä* (m.) karó; pfahl Bd. — *karša* id. Tr.

2. *kašká* (m.) gyors, rohanó; schnell, ungestüm; быстрый, стремительный Tr. — ? cf. t. *kačkák* Radl.

käškä (m.) epe; galle Bd.

kaške (m.) savanyú; sauer Bd. penész; schimmel; плесень Tr.

kašmo étel; speise P. 21. — cf. *kačkam*, *kočkam*.

kaštám (m.) Bd. — v. *koštám*.

1. *kaštá* (cs.) gerenda; balken Gn. mestergerenda; hauptbalken Bd. — Össz. *avá-k.* mestergerenda; *kaštapál* wandbrett; полка Tr.

2. *kaštá* tűzhely; herd; шестокъ Tr.

kaštalás (m.) merit; schöpfen M. 34.

kaštrá (m.) göröngyös, darabos; rauh, holperig; шероховатый Tr.

katém (cs.) leszakít, leválaszt; losreißen, losspalten Gn. Bd. Tr. — *kât* id. M. 82. *kathalém* zerkrümmeln, крону Tr. Bd. —

katlém szakad; abreissen (intr.) *telže katlá* der mond nimmt ab Bd.

kata (t.) czipő; schuh Gn. 68.

kāta szélső, utolsó; das äusserste, letzte; крайній, послѣдній Tr.

katar (t.) betegség; krankheit Gn. 56. *kātär* veszedelem; gefahr Ocs. 100.

kátek (t.) töredék, vmi letört; etwas abgebrochenes, bruchstück Bd.

katokem- elfogy; ausgehen Uf. 88. — *katokamás* id. Tr.

katlamá vaskapocs a csónakon; eiserner klammer am kahn Tr. cf. *atlamá*.

katlán gyalú; fűgehobel; пазникъ Tr.

katmak v. *katman*.

katmaklém kapál; mit der hacke graben Tr.

katman (t.) kapa; hacke Gn. 53. *katmak* id. Tr.

kauño szövetséges, társ, barát, barátság; verbündeter, freund, freundschaft — *kauño liás* szövetkezik; sich verbünden — *kauñom eštáš* barátságot köt; freundschaft schliessen Bd. — cf. t. *kauš-* sich vereinigen, sich verbinden Radl. Bál.

1. *kawa* ég, himmel Ocs. 3. Uf. 10. eine gottheit Gn. 55. — 2. *műşkor k.* gyomor; eingeweide Gn. — *kawá* id. Tr.

kawak (r.) korsó, kancsó; krug, kanne P. 58.

kawal: *jal-gawal* (m.) sarok, lábsarok; ferse Bd.

kawañ (cs.) asztag; schober (von heu, getreide) passim; *kāwān* (m.) M. 38. *kāwān* (m.) Bd. — cf. *kabán*, *kapna*.

kawarém hirtelen meghal; plötzlich sterben — *kawarzás* döglőjön meg; чтобъ издохнуть Tr.

kawašta, *kabašta* (m.) Bd. v. *kowašte*.

kawértaltám csinosítja magát; sich putzen Tr. *kawirtaltém* stolzieren Bd. NyK. 6.

kaza (cst.) kecske; ziege Car. 34. j. — *káze* Bd. — cf. *kesü* (m.) Bd. *keso* Car. 34. j. *keze* (m.) Bd. NyK. 6. — Össz. *k.-şorok* ziege; *k.-tagá* ziegenbock Bk. 18. Bd. [sub *káče*.

kaza-parña (cs.) kis újj; kleiner finger, *kaca-p.* (m.) id. Zol.

kazak (r.) kozák Gn. 79.

kazak (t.) özvegy ember; wittwer; *k. wate* özvegy asszony; wittwe Gn.

kazamato (r.) börtön; gefängniss Bk. 38.

kazangá (t.) mindig; stets Pu. 17. — cf. t. *kačannay kačanga* id. *kašango* id. Radl.

kazarmat v. *kazarmato* Tr.

kazolá csíz; zeisig Tr. *kazlá* Bd. NyK. 6.

kazor (t.) egyszerre, azonnal; auf einmal, sogleich Ist. 83. Tr. *kāzor* id. Ocs. 59.

1. *kazná* (r. t.) kincs, kinestár; schatz, schatzkammer Gn. — böség; fülle: *mü-kazná-perkém pu* verleihe fülle des honigs Pu. 17.

2. *kazná*: *kongá-kazná* ofenbrett; *olombál-kazná* die feste bank in der stube (? sic) P. 27.

kažlaném aszal, kiszárit; dörren, austrocknen Tr. — cf. t. *kas* hart Radl.

kažnoj (r.) kiki, mindenik; jeder Gn. Tr.

ke ki; wer Pu. 40. — cf. *kő* B.

-ke, -ge, -ge -stül, vele; zusammen mit Gn. Bd.

keč, keł (r.) akár csak, legalább; wenngleich Bd. — Össz. *keč kunamat* soha; nie Zag. 3. *keč mogajo* bármely; jegleich Zag. 5.

kečém függ, lóg; hängen Bd. Gn. Tr. — *lepšošte kečoše erg(e) ajža* das in der wiege schaukelnde kind G. 54. — *kečeláš* függni vlkitől; abhängig sein; *зависѣть* Tr. — *kečaltam* beleakad; sich verwickeln; Ocs. 85. Ist. 119. *kečaldam* id. Bd. *kečalt piktalton kolen* felakasztotta magát; erhängte sich Ist. 278. Máté 27. 5. *kečalten* *todan šüješ* nyakába borúlt; er fiel ihm um den hals Bd. — *kečekté*m (caus.) függeszt, fölakaszt; aufhängen Bd.

1. *kečém* (m.) fog; fangen M. 61. fische fangen M. 43. — cf. *kučém*.

2. *kečém* tart; halten M. 81.

kečalám v. *kočalám*.

keče (m.) mint; wie; *какъ* M. 12.

keče nap, nappal; sonne, tag Gn. Bd. *kéčo* P, 1. *kéča* Bk. 37. Ist. 13. *kéčo* Ist. 35. napfény; sonnenschein P. 26. — *kečon* Sdr. 7. Ocs. 115. *kečonak* Ist. 306. *kečanök* Km. 19. *kečanók* BL. 1. 5. *kečonat* Pn 38. *kečen, kečeńok* Bd. *naponta*; täglich — *pervoj kečolašto* (*kečolaštošt*) in den ersten tagen Sdr. 5. — Össz. *k. volgodo napvilág*; sonnenschein Bd. *k. lekmáš* Bd. *k. l. mongor* Ocs. 44. *k. l. wel* Tr. osten; *k. lültma mongor* (m.) id. Bd. — *k. šečmáš* Bd. *k. šicmáš wel* Ocs. 44. *k. šóčmo wel* Tr. westen — *k. wal* mittag Bd. Tr. *k.-wal-k. déli* nap; mittagssonne P. 50. *kečowal-jümal* mittag P. 51. *k. wal-wel* süden Tr. *k.-walom* nappal; während des tages Bd. *kečewal* id. Ocs. 49. *keče-wül* (m.) Bd. — *anzél-kečö* vorgestern M. 52. *kukšo kečo* samstag Uf. 63. j. M. 52. *kukš-keča, kužše-geče* id. Bd. — *k.-sawortoš* sonnenblume; *подсолнухъ*; *k.-jol* napsugár; sonnenstrahl; *k.-on, k.-pujrošo-kugo jumo, k.-awá* (verschiedene namen des sonnengottes); *er-k. pujrošo* gott des morgens; *er-k. sažče* engel des morgens Tr. — *kečán* verőfényes; sonnig, *k. ogol borús*; bewölkt; *kečáš* napos; täglich Bd.

kečemáš függöny; vorhang Bd.

kečizü koldus; bettler Ks. 23.

kečkem, kečerem v. *kič*. . .

kedal derék, keresztesont; kreuz (am menschlichen körper) Bd. — *kedál, kidál* (m.) Bd. *kədál* (m.) M. 5. — cf. *kođal*.

- kedär* kikötöz, felment; losbinden, freisprechen Tr.
kedašäm v. *kudašäm*.
kede vadgalamb; waldtaube Gn. *kü-kede* id. Bd. *codrá-k.*
 id. Tr. *tur-gede* gerlicze; turteltaube Bd. — *kädä, kända* (m.) Bd.
käde (m.) Tr.
keder fajdkakas; birkhahn Bd. — cf. *ködör, küdör*.
kedetlém kotlik; glucken Bd. — cf. t. *kitla*- gackern Radl.
kejém v. *kajém*.
kek madár, vogel M. 36. v. *kajik*.
kekorék (t.) kakastaraj; hahnenkamm Gn. 46. — *kekerék*
 Bd. Tr.
kel (t.) húr; saite — *kil* (m.) Bd. — *res kel* a mellen hordott
 kereszt v. gyöngyfűzér; ein kreuz oder perlenschnur an der brust
 getragen *kisla k.* saite der guslica; *jongež k.* bogensehne Bd.
kelám gázol; waten Gn. Tr. sompolyog, kullog Bd. NyK. 6.
keladám nyargal; reiten M. 82.
kelanat (= *kanen ilat*) pihennek; sie ruhen sich aus
 Zag. 59.
kelat (r.) éléskamra; vorrathshaus Gn.
keldém kötözni; binden Bd.
keldám mélyít, bedug; vertiefen, hineinstecken Tr.
keldá (t.) kéve; garbe — *kiltá* (m.) Bd.
keldé (m.) háló; fischernetz; неводъ Tr. Bd.
keldés kötés, csomó; bund, knoten Bd.
kele guszli; harfe Tr. — cf. *kel*.
kelemde köldök; nabel Bd.
keleş (t.) szükséges; nothwendig Zol. Bd. *keleşe* id. Tr. —
keleşém дѣлаюсь нужнымъ Tr. *kələšt šumo dene* szüksége szerint;
 seinem bedürfnisse gemäss Step. 16.
keleşém v. *kalasém*.
kelge mély; tief Gn. *kelge* P. 15. *kelgä, kelga* (m.) Bd. —
kelgol mélység; tiefe P. 6. [fen Bd.
kelgemám mélyed; sich vertiefen; *kelgemdém* (fr.) vertie-
kelgeža (m.) mélység; tiefe Bd.
kelia (r.) czella; zelle, Zag. 69.
kelokoj (r.) süket; taub (глухой) Gn.
kélma illő; passend, geziemend Tr. — cf. *keleşém*.
kelomšák (t.) kóborló; landstreicher; бродяга Tr.
keleşe szükséges; nothwendig Tr. — cf. *kül*.
 1. *keleşém* szükségessé lesz; nothwendig werden Tr.
 2. *keleşém* (t.) beleegyezik; einwilligen P. 8. *ogot keleşo ulmaš*
 nem fértek össze Car. 26. illik; passen Gn. 68. *wujemlan keleşošo*
kalpak ein hut, der mir auf den kopf passt P. 58. *keleşaleš* id. Pu.
 36. vermögen, können Pu. 34. *kələstar* rendez, illeszt; anpassen,
 ordnen Gn. 58. Tb. 59. — id. Tr.

kəlt: *ik šəli kəltəm* egy hússzeletet; ein stück fleisch (?)
Sm. 13.

kəltəm miäs csépel; dreschen M. 22.

kəltal- ölel; umarmen Bd.

kəltəmäs (m.) ördög; teufel Km. 8. Bd.

kem csizma; stiefel Gn. Bd. Tr.

kemotaš (t.) kisebbít; verringern Step. 18. t. *kimet*-, *kem* kevés, kicsi.

-kəna, *-gəna*, *-gəna* (est.) csak; nur Gn.

kənam néha; bisweilen M. 12.

kəné kender; hanf Bd. *kəné* id. M. 20. *kine* (m.) Bd. — Össz.

kəné-tulé kendertiló; hanfbrecher P. 24.

*kəné*r alsó kar; unterarm (vom ellbogen an) Bd. *kəné*r (m.)
M. 5. *kiner* (m.) Bd. — *kəné*r-vuj könyök; ellbogen *kənār-vuj*
id. Bd.

kenetá (t.) hirtelen; plötzlich Tr. *keneták* Ocs. 50. Car. 54.

kənež nyár; sommer Gn. Bd. *kenež* Tr. *kənäs* id. Bd. — *kənež*,
kəyiž (m.) Bd. — *kənežem* nyáron; während des summers Bd. *kənežim*
Bk. 34. *kəyižəm* (m.) Bd. *kenežən* Tr.

kennám-süräs schminken; нарумянивать Tr.

kənzala kőcz; hede M. 28. — Össz. *k.-pandə* rokka; spinnrocken M. 28.

kəpäs v. *mastar*.

kəpšöl (t.) békó; fussfessel Gn. 8. *kəpšelt* Bd.

kəpšoltal- békóz; fesseln G. 70. *kəpšültem* Bd. NyK. 6.

ker (t.) igaz; wahr Ist. 72. Ocs. 124. *kere* id. Tr. Bd.

kerám, *kerám* szür, bedug, befűz; stechen, einstecken, einfädeln Gn. Bd. felfűz; auffädeln P. 30. *kerəd*- id. ibid. *kerl*- szür; stechen G. 52. *kerölt*- id. P. 21. *kerälám* втыкаю, насаживаю черенъ; *kerältám* (pass.) натыкаюсь; *kerl*- hineinstossen, stechen Tr. *kerl*- (m.) rádug Bd. *keredäs* felfűz (gyöngyöt stb.); auffädeln (perlen etc.) Tr. — *oške kerdešožo kerlolt kolen* saját kardjába dölve meghalt; er starb sich in sein eigenes schwert stürzend Uf. 81.

kerém üt, ver; schlagen Bd. *kirem* Bd. NyK. 6. *kəré*m schlagen, dreschen, schmieden Gn. tép; reissen M. 83. *ku dene kəren puštaš* megkövez; steinigen Ist. 81. — *kəré*m (m.) Bd. *kerkálém* (fr.) *keraldám* (pass.) *kereltám* (pass. m.) *kerektém* (caus.) Bd. *čay-šamočom kərokten* a harangokat megkondította; er liess die glocken anschlagen Krest. 12. *kerl*- задѣть, зацѣпить Tr. — cf. t. *kir*- 1. kratzen, 2. zerschlagen Radl.

kerál (cs.) hasznos; nützlich M. 75. Bd. *kerál* szükséges; nothwendig Tr.

keraser (cs.) gonosz, haragos, vad; böse, grimmig, wild — *kirásir* (m.) id. Bd. — *kerásor* забіяка, злой, неприступный Tr.

kəraž gerenda; balken Gn. — cf. t. *kərastä* id. Radl.

kerde (t.) kard, schwert Gn. 50. *kerda* Ist. 9. *kerde*, *kerdo* Weske 30. *kerdo* Tr.

kere v. *ker*; *kerže* igazság; wahrheit, *kir* (m.), *kirók* (m.) *kirža* (m.) Bd.

kæredalás küzd, harczol; kämpfen Bk. 76. *kæredalmaš* viszály, gyűlölség; Streit, hass Tr. — cf. *kerde*.

kerek (est.): *k.-kö*, *k.-mo* akárki, akármi; wer immer, was immer Gn. Bd. *k. mogaja* bárminő; was für ein Bk. 47. *k. kunamat* mindig; immer ibid.

kerem kötél; strick Uf. 79. j. Bd. Tr. riemen M. 32. einrichtung aus geflochtenen riemen (mit block?) um zu den bienenbäumen hinaufzusteigen; block Gn. — Össz. *sap-k.* gyeplő; zügel Gn.

keremét (t.) bálvány; götzen Bk. 56. böser geist; feindliche gottheit, sowie der ort, wo er sich aufhält u. wo ihm geopfert wird Bd. Tr. — *k.-šar* jedweder götzen Tr. *keremétašta* čoklaša götzen-dienner Bd.

keren bizonyosan; gewiss, sicherlich, *kereńók*, *kerńók* id. Bd.

kereš (cs.) sernicz; perca cernua Bd. *kireš* (m.) — *kerš*, *korš* sigér; kaulbars; perca fluviatilis Weske 26. *korš* Zol. *kerš* Tr.

kergáltém föltűr (ruhajjat); aufwickeln, aufschürzen Gn. 58. Tr. *kergaldém* id. Bd. *kārgáltém* id. M. 83.

kerge fekete harkály; schwarzspecht Gn. Bd. Tr.

kergelá halnak a teje; fischmilch Tr.

kæroštar- elcsábít; verleiten: *kæroštaren ulut keremetlan* čoklaš sie verleiteten ihn zum götzendienst Ocs. 87.

kerkelém felköt; aufbinden Gn. 59. — cf. *kertém*.

kerl- (t.) hajlít; biegen; загибать Tr.

kerméyga (r.) font; pfund Bd.

kernžá (r.) szoba; zimmer; горница Tr.

keršált- (pass.) begöngyölődik; verwickelt werden; удавляюсь (?) запутываюсь Tr. — *šuesže keržalt ušanen* egymás nyakába borultak (ill. dölve egyesültek); sie fielen sich um den hals Ocs. 36. — cf. *kerám*, *kertém* (?).

kæšangöš kengyelvas; steigbügel M. 32.

kerštomáš ellenmondás; widerspruch; прекословие Tr.

kertám bír, -hat; können, vermögen Gn. 50. bei kräften sein *ogeš kert* er ist nicht gesund Gn. 28. *čola kertšo jum*o allmächtiger gott Ist. 45. *temen kertemö* telhetetlen; unersättlich M. 40. — *kalasen kerttomáš* kimondhatatlanúl; unaussprechlich Ocs. 119. *kalasen kertdomon* id. Zag. 34. — cf. *ketám*.

kertém göngyöl; wickeln, windeln Gn.

kertelni (t.) kerítés, fal; umzäunung, mauer Zol. s. v. *karda* cf. t. *kirtä*.

kertni vas; eisen M. 64.

kerweyā (r.) font; pfund, *pel-k.* halbes pfund M. 54.

kerwēc (r.) téglá; ziegel. — Össz. *ile-k.* vályog; ungebrannter ziegel Tr.

keržák (t.) valóban, igazán; wirklich Tr. — *keržen* id. ibid.

keše (t.) vadkecske; wilde geis Gn. 7. — *kösö* id. Gn. *kesü* (m.) Bd. Tb. 249. *kesö* (m.) geis M. 33. — *kesö patā* gödölye; junge ziege, *k. tágā* ziegenbock M. 33.

kešten (t.) buzogány; keule Gn. 49. дубинка Tr.

kestéton: *tóju kestéton tüsožom istén* hozzád hasonlóan (?) alkotva képét; in dem du sein antlitz dir gleich (?) erschufest Tb. 15.

kešá nyom; spur Bd.

kašān zseb; tasche M. 15. — v. *küse*.

kašeděk bibicz; kiebitz; питалица M. 41.

kešér (t.) répa; rübe Bd. Tr.

keškām dob; werfen; *keškalām* kiönt; ausgiessen; *keškalám*, *keškaledém* (fr.) Bd. — *vöd kaškāš* megöntöz; begiessen M. 24.

keškar henger, melyre a fonal föltekерődik; zwirnwinde Bd. *kaškar* (m.) id. M. 26. *kaškar* Bk. 14.

kešké kígyó; schlange Bd.

kešték (cs.) ereszték, pálha (az ingen); achselzwickel am hemd Bd.

ket kéz; hand Bd.

ketám -hat, bír; vermögen, können — *ketteme* tehetetlen, ügyetlen; unvermögend, ungeschickt — *ulo ketmen* lehetőleg; möglicherweise Bd.

kātāš legeltet; weiden M. 34. — v. *kitém*, *kütém*.

kātō (cs.) nyáj; heerde M. 34. — v. *kitő*, *kütő*.

kewot (t.) árúbódé; verkaufsbude Pu. 35.

keža: *oš-k.* geissblatt, hartriegel, heckenkirsche Gn.

ki . . . v. sub *kü* . . . , *ke* . . .

*kia*k (t.) sás; riedgras Bd. Ocs. 39. Ist. 54. — t. *kojak* Radl.

kiamat (t.) alvilág; unterwelt Gn. 76. Ist. 201. Tr.

kiar (est.) ugorka; gurke Gn. Bd. Tr.

kičaká (m.) kemény, szigorú; hart, streng Bd. rauh, holperig; шероховатый Tr.

kičakáš ropog; knarren: скрипеть Tr.

kičalam keres; suchen, *kičälām* (m.) Bd.

kičiza (m.) koldús; bettler Km. 32. — *kičiza*, *kicoz* (m.) Bd.

kičkém lovat befog; vorspannen, anschirren Gn. 32. *kičkém* id. Pu. 17. — *kičikitém* (m.) igába fog; ins joch spannen Bd.

kičke (cs.) bogyó (a fákon), barka éger s nyírfán; beere (an bäumen), samengehäuse, kätzchen (an erlen und birken) Gn. fűrt; traube G. 46. szőlő Uf. 45. Car. 43. *kočke* Tr. *kečkő* (m.) M. 22. — Össz. *pizlo kičko*, *pozlo-kočko* vogelbeertrauben Pu. 28.

kičkoráš (est.) kiált; schreien Ocs. 34. *kičkorén* schreiend Ocs.

16. *kićkirém* Bd. *kićkorlém* Gn. 30. *kićkoralém* Ocs. 65. — *kićkoroct-caus.* Ocs. 65.

kićkizem sóhajjt, nyög; seufzen, stöhnen Bd. NyK. 6.

kidál v. *kedal*.

kidarás elbocsát; entlassen; *распускать* Tr.

kideštás elkerít; abzäumen; *kidežarás* oltalmaz; beschützen Bd. NyK. 6. bekerít; umzäumen; *kidežtarás* id. Tr.

kidéz szoba, rekeszték; zimmer, verschlag; комната, перепородка Tr. — cf. cs. *küdes* внутренний уголъ Zol.

kiem fekszik; liegen Gn. Bd. *kialém* id. G. 77. *kildam* (fr.)

Bd. — *kiše jing* fekvő beteg; krank liegend Bd. *kildo koštás* kóborol; herumstreichen *kild* (*kilt*)-*koltošo* landstreicher Bd.

kikán hunyor; niesswurz (helleborus) Tr.

kil v. *kel*.

kila (r.) orosz (nemi?) betegség; russische krankheit (syphilis?) cf. килаbruch Gn. 52.

kiltá (m.) Bd. v. *keldá*, *koltá*.

kiltám lustalkodni; faulenzen Tr.

kilton-kilton (ton der guslica) Tr.

kinde kenyér, gabona; brot, getreide Gn. Bd. *kindo* P. 26.

kindä (m.) *kinda* (m.) Bd. — Össz. *k.* *kom* kenyérháj; brotrinde, *k.-körgö* kenyérbél; brotkrumme Bd. *šer-gindo* (m.) pfannkuchen M. 17. — *kinde-šočen-kugo-jumo*; *k.-š.-k.-pujrošo*; *k.-sazče*, *k.-kaz-načéj*; *k.-serlägoše* (verschiedene namen gottes oder heidnischer

kiñe kender; hanf Gn. 42. 42. (m.) Bd. [götter] Tr.

kiñelam fölkel (a fekvésből); (vom liegen) aufstehen Gn. — *kiñilám* Bd. встаю послѣ лежанія Tr. *kiñiledem* (fr.) id. Bd. *kiñelám* (m.) Bd. — *kiñültém* (caus.) fölkel; aufwecken Tr. *kiñildém*, *kiñildalám* (fr.) — *kiñeltém* (m.) *kiñültém* (m.) id. Bd. — cf. *kiem* (?).

kiñer (m.) rőf; elle Gn. Bd. — cf. *keñer*.

kiñert-: *munder ümbalan kiñerten wozon* vánkosra támaszkodva (dőlve) feküdt; er lag sich auf ein polster stützend Máté 32. j. — cf. *kiem*, *kiñetam*.

kiñil kis csengettyű; glöckchen Bd. NyK. 6.

kinirä s fonálgombolyító; zwirnhaspel; нитная мотушка Tr.

kir, *kirók* (t. m.) igaz, igazán; wahr, wirklich Tr. — *kirokša* (m.) Km. 5.

kir (r.) súly; gewicht (гиря) Gn. P. 30. *kirá* id. Tr. — Össz. *k.-viša* mérleg; waage, *k.-mègá* font; pfunt Tr.

kiredalám (m.) fáradozik, gondoskodik; sich bemühen, sorgen Tr. — igyekszik, erőlködik; sich bemühen, bestreben Bd.

kirilik sirály; möwe Tr.

kiriltošdeok (m.) szakadatlanúl; unaufhörlich, ohne unterbrechung Bd. — cf. *kürám*.

kirpić (r.) téglá; ziegel Ringw.

kirtlém: *namasorlanén k.* bujálkodik; unzucht treiben Bd.

kisla (r.) hárfa; harfe Bd.

kiş gyanta; harz Gn. 49. szurok; pech Bd. — Össz. *k.-pu* fáklya; fackel Ist. 97. *k.-pot* szurokcatlan, pokol; pechwanne, hölle Bd. Tr. *k.-pad* (m.) id. Bd. *k.-pottul* hölle Máté 23. 33.

kiša pinty; meise Gn. *kisá* P. 9. Bd.

kišá nyom; spur Gn. 59. Bd. — *košá* P. — cf. *kešá*.

kišan (t.) zseb; tasche Tr. — *kišen* Zol. *küšen* (m.) ibid.

kišil (cs.) abroncs; reifen (am fass) Tr.

kiškém, *kiškälám*, *kiškal-kiškalt-* (m.) Bd. v. *keškém* — *kiškal-goltás* kiont (vért); (blut) vergiessen, *teres kiškás* földet ganéjózni; düngern Bd.

kiško kígyó; schlange P. 27. *kiške* Gn. Ocs. 6. *kiško* Ist. 7.

kiška (m.) Bd.

kiškšašluk forrás; quelle; источникъ Tr. — cf. *kiškém*.

kit kéz; hand (passim). — Össz. *kid-paša* kézi munka; handarbeit Tb. 23. *opša-k.* ajtókilincs; thürgriff G. 47. — cf. *ket*, *kot*.

kit-kol czethal; wallfisch Ist. 141. Ocs. 100. — cf. китъ.

kitő v. *kötő*.

kitokemdém (m.) rövidít; kürzen Bd. — cf. *kütük*, *küčo-kitkä* v. *kütkä*. [kemdém.]

kiwitka (r.) utazó szán; schlitten Pu. 42.

kiwot (r.) frigyszekrény; bundeslade Ist. 75. кивотъ.

kiža kéz (a gyermeknyelvben); hand (in der kindersprache) Gn.

kizirt lassú, ügyetlen; langsam, unbehülflich Tr.

kizirtatás folytat; fortsetzen; продолжать, разводить Tr.

kizöt most; jetzt Gn. *kizöt* Ocs. 36. *kizet*, *kizit* (m.) id. Bd. —

kizetse mostani; das jetzt seiende Bd. *kizitsa* (m.) Bd. Km. 22. *kizišü* (m.) id. Km. 21.

kiž (m.) köröm; nagel (am finger) Bd.

kižém fázik; frieren Bd. Tr. — *kižiktém* (caus.) megfagyaszt; gefrieren lassen Bd. — cf. t. *koš* winter.

kőč köröm; nagel (am finger) M. 5.

kočém Tr. v. *kučém*.

kočal keres; suchen G. 7. *kočalám* id. Gn. Tr.

kočí, *kóci* ? P. 24.

kočok hópehely; schneeflocke P. 26. — ? cf. cs. *kočok* knospe Zol. t. *koš* winter.

-koč(ön), *-goč(ön)*, *-goč(ön)* -ből; aus von Gn.

kočor (t.): pümm *kočor purlam* fogát csikorgatja; mit den zähnen knirschen.

kočorőčok knarren des thores (onomat.) Tr.

- këčsošë* tartózkodó, mértékletes; enthaltsam, mässig M. 69.
këčkém befog; einspannen Bk. 18. Tr. *këčkém* (m.) M. 34.
këcke (cs.) bogyó, gyümölcs; beere, frucht P. 52. Tr. — *këckë* (m.) id. M. 22.
këckorém Tr. v. *keckerém*.
këd hosszúság; länge — *këd wisä* hosszúságmérték; längen-mass M. 56.
këdač közepén; in der mitte *šudë këdač purlon* a füvet közepén rágya P. 54. — *k.-goč* in die quere, durch u. durch; *пoпepeдъ* Tr. — cf. *këdal*, *këdal*.
këdal dereka a testnek, lágyék; mitte, mitte des leibes, die weichen Gn. 17. P. 58. Tr. test; leib Pu. 28. középső rész; die mitte P. 20. — Postp. *këdálne* között; zwischen P. 26. *këdálne* közepén; in der mitte G. 64. — *këdaláš* középső; die mittlere hälfte (adi.) G. 16. közepes nagyságú; von mittlerer grösse; *средній по величинѣ* Tr.
këdeštáš bekerít; verzaunen Tr. — v. *kideštáš*.
këdeštaráš eljegyez; verloben Tr.
këdetlém (t.) kotlik; glucken, gackern Tr.
këdež (cs.) szoba; zimmer Car. 48.
këdë a ki; wer M. 12.
këdër fajdkakas; birkhahn *äwä këdër* fajdtyúk, birkhuhn M. 41. — cf. t. *körtlök* id. Bud.
këdërt- dörög az ég; es donnert M. 82. — *këdërtëš* menydörgés; donner M. 49. — cf. t. *kük döbördej* id. Voskr.
këdkë hangya; ameise M. 61.
këják Tr. v. *kiák*.
këjár Tr. v. *kiár*.
kol (t.) húr; saite G. 78. bogensehne; schnur am beutel; halfterriemen Gn. — *orés tol* das band des kreuzes, welches an der brust getragen wird P. 12. cf. *res kel* Bd. — *amasá-k.* schnur zum schliessen der thüre Tr. *možér-k.* kleiderhacken Tr.
kol-wót(o) eke; pflug Pu. 19.
kol: *kap-kolon motorlökšë* a test-forma (?) szépsége; die schönheit der körperform (ubi?).
kol- (t.) megérkezik; ankommen *šuoŋ ona-gološ* da sind wir angekommen G. 17.
kolat (r.) éléskamra; speisekammer P. 56.
koläks kender rostja; hanffaser Tr.
kolčak valaminő hal; eine art fisch; *чахоня (рыба)* Tr.
koldém köt; binden, knüpfen Gn. Pu. 11. *koltém* id. Tr.
koli (t.) sanda; schiel Radl. 3. — t. *koloj* 1. schief, 2. schiel Radl.
kolomde köldök; nabel Gn. Pu. 28. *kolomto* *пупокъ* Tr.
kolme fagyott, fagy; gefroren, frost Gn.

kolmém fázik; frieren Gn. — *këlmém* id. M. 83. *këlmëšë* fagyott, fagyos; gefroren, frostig M. 70. — *kolmał-* elfagy; erfrieren G. 63. *këlmëkt-* (caus.) gefrieren lassen M. 83.

koltá kéve; garbe Pu. 16. *këltë* (m.) id. M. 37. *këltë* (m.) Tr. — cf. t. *költä* id. Bál. Ostr. cs. *külde* id. Zol. — *Össz. k.-orá* ein kreuz von 5 garben Tr.

koltom koltom nachahmung des lautes der balalaika Gn. 78. *koldom-koldom* *küslëžë* es klingt die harfe P. 58.

koltos csomó a kötélén; knoten am strick etc. Tr.

këmdaem- kiszélesedik; sich ausbreiten M. 82.

-koń, *-goń* ha; wenn, ob — *-końat,* *-gońat* ámbár; obgleich Gn.

kona csak; nur O. 93.

konaga (r.) könyv; buch P. 57.

kondok (t.) jóbarát; herzensfreund Tr.

końé kender; hanf P. 26. Tr. — *Össz. k. sará* bier, womit beim hanfjäten die mädchen bewirtet werden; *k. wará* stange, worauf der hanf getrocknet wird Tr.

końél- fölkel; aufstehen: *kisá kórno goč końél kajén* die meise flog vom wege fort Pn. 10. — *këńël-* (m.) встать M. 81. *końield-* fölállit; aufstellen P. 30.

końer-wuj könyök; ellbogen Tr.

końsorlás kísérteni; versuchen Ist. 310.

końjalá-wondo orsó; kunkel P. 25. — cf. *künžolá*.

këpcëk (est.) vánkös; küssen M. 16.

kör (r.) súly; gewicht Tr. — *k.-visa* mérleg; wage Zag. 33. *korweńá* font; pfund Tr.

korém csépel; dreschen G. 58. üt, ver; schlagen Ist. 287. *koral-* id. G. 75. *körökt-* (caus.) veret Ist. 287. — *koredál-* verekedik; sich balgen P. 33. *körkalém-* klopfen; стучу Tr. *körkedolám* sich herumschlagen Tr. — cf. *kerém-* t. *köräš-* birkózni; ringen Bál. cs. *küreš-* бороться Zol.

kora šudo fejes hagyma; zwiefel; дикий лукъ Tr.

koráltode büntetlenség; straflosigkeit Tr.

koraž gerenda; balken G. 46. — cf. *koraž*.

korgaják (t.) kellerwurm; мокрица Tr.

korgošt- hengerit; wälzen, rollen M. 83.

körgožám fut; laufen M. 82.

köring- (t.) fölkurjant; aufjauchzen Bd.

koroš (cs.) sigér; kaulbars Tr. *kerš* id. Tr. *kërš* id. M. 43. — cs. *kordoš* id. Zol.

körëš kas hárs- v. nyirfaháncsból; korb aus birken- oder lindenrinde M. 38.

körkalás beüt, bever, beró; einschlagen, einkerben Tr. — cf. *kerám*.

korlák мартышка, чайка Tr.

kormalém (t.) edény száját befödi; die mündung eines gefäßses bedecken Tr.

kormén-kucém fára mászik; auf einen baum klettern Tr.

korpak (t.) *k.-lum* hó; schnee P. 58. — t. *korpak* dünner schnee Radl.

korš- elkezd, anfangen: *kičkorlaš koršenot* kiabálni kezdtek; sie fingen an zu schreien Ocs. 92. *keremetlan kumaláš koršen* er fing an den götzen zu dienen Ocs. 89.

kort majdnem; beinahe Ocs. 57. Tr. — *korták* очень мало Tr. — cf. t. *kort* auf einmal, kurz Radl.

körtő sigér; kaulbars Tr.

kosal savanyú kocsonya; saure gallerte (кисель) *košál* säuerlicher mehlbrei P. 22. Tr. *košál* (m.) M. 17. — cf. t. *košol-* sauer werden Radl.

košedok kis madár; ein kleiner vogel Gn. — cf. t. *kosacok* etwas kleines, dinkelchen o. *kuš* vogel Radl.

kosija 1. zseb; tasche Tr. — cs. *kazoja* Zol. 2. pinto; meise (?) Tr.

kosolém ráragad (vlmi betegség); anhaften, anstecken (von einer krankheit) Gn. 51. — ? cf. t. *kosol-* sich in etwas hineindrängen, sich in etwas hineinmischen Radl.

köson adósság; schuld (an geld) Ist. 137. Ocs. 97. — cs. *kiwzén* Zol.

kösközmö kedd; dienstag M. 52.

kostočhá czafrang, sallang; franse, quaste; кисточка Tr.

kostor- (t.) szorongat, követel; bedrängen: *pušáš joj-wlak peš kostoren jodot* die gläubiger verlangen es sehr dringend Uf. 92.

koš: *šedeš koš kol* ragadozó hal; raub-fisch M. 115.

košol (t.) 1. kicsévelt gabona; ausgedroschenes getreide Gn. P. 16. haufen getreide; ворохъ жита Tr. — t. *köšöl* куча зеренъ Ostr., 2. lapát; schaufel G. 58. *k.-kolmo* id. Tr.

koškém dob, önt; werfen, giessen Ocs. 39. Ist. 53. Pn. 11. *koškál-* säen P. 20. — (giebt einem voranstehenden verbum perfective bedeutung): *kušked pušton košken ulut széttépték*; sie zerrissen ihn Ist. 136. *puštokten koškoktén* megölette; er liess ihn ermorden Ocs. 79.

koškar 1. motolya; zwirwinde Tr. 2. oldal; seite, die seiten (eines geschirrs, eines kastens) Gn. — *okná-k.* ablakráma; fenster-rahmen Tr.

köškém M. 83. v. *keškém* id.

koško kigyó; schlange Tr. — *köškő* id. M. 61. — Össz. *jalan köškő sárkány*; drache M. 62. *toj k.* vak kigyó; blindschleiche Tr. *šeme wuján k.* гадюка Tr. *kömmőž wuján k.* síkló; ringelnatter;

ужъ M. 63. Tr. — *koško-wui-soga* kragen mit muscheln besetzt P. 52.

košta hol; wo Km. 38.

košték Tr. v. *kešték*.

koštrá (m.) söpredék, törmelék; kehricht, schutt Tr.

kot kéz, hand Car. 32. Bk. 53. P. 26. *kod* Tr.

kěték (cs.) rövid; kurz M. 7.

kětékülaš (m. t.) kotkodácsol; gackern M. 82.

kotlok rossz termés; schlechte fexung Step. 18. — cf. tör.

kötülík kár; schaden Bud.

kozdor- (t.) indulni késztet, siettet, eröltet; zum gehen bewegen Ocs. 17. 32.

kěžgě vastag; dick M. 26.

kěžö (t.) kés; messer M. 62.

kozot most; jetzt P. 13. — *kozotlan wučo* warte jetzt Ist. 239.

klát (r.) magtár; vorratskammer Pu. 34. P. 24. *klát-pura* speicher der vorratskammer P. 19.

klejmá (r.) bélyeg, bélyegző; stempel, stempeleisen; клеймо Tr.

klenža Tr. *klenža* Gn. (cs.) üveg; flasche.

klinán ránczos; fältig; бористый Tr. — cf. r. клинь keil.

klop šudě üröm; wermuth M. 21. — ? cf. r. клопъ wanze.

klowoj (r.) égszínkék, himmelblau M. 48. r. голубой.

klučká (r.) mankó; stelze, krücke Tr. — cf. t. kolčak ручная машина Bud.

knaga, kniga (r.) könyv; buch Gn. *knaga* Bk. 68. *kinagá*, *kenagá* Bd. *kniga* Step. 5. *knägä* Ocs. 105.

kňaz (r.) előkelő, főember; vornehmer Ocs. 62. — *knäz* (m.) Bd.

knižnik (r.) irástudó; schriftgelehrter Bd.

ko .... v. sub *ku* ..., *ka* ....

ko, kö ki; wer (passim) — v. *ku* (sammt. ableitungen u. zusammensetzungen). [sturm Tr.

ko hab, hab, hullám; welle Bd. Tr. — *koán-mardež vihar*;

koaš széni; weben M. 16.

koáš (m.) zátony, gázló; sandbank, furt Tr.

koč (r.) bár, legalább; wenngleich, wenigstens Gn. *-koč-kő* bárki; jeder Car. 38. *koč-kunam* bármikor, mindig, néha; wann immer, immer, bisweilen Gn.

koč át, keresztül; durch P. 26. Bd. über, nach (einer zeit) Gn. — *leč k. vľmin túľ, vľminél többet*; mehr als Bd. *leč k. id.* Gn. — *goč, goč id.* Gn. *goč* (m.) Bd. *kač* (m.) Bd. *kač liaš* (m.) fölül-múlui; übertreffen Bd.

koča, kočaj (= *kugo-ačaj*) nagyapa; grossvater Gn. *koča*, *kočai* P. 13. Ks. 34. *kugezo koča* ős; ahn Ist. 156. Ocs. 110.

kočar- (t.) csikorog; *knarren pum kočar-kočar purut* a fogat csikorgatják; mit den zähnen knirschen Bk. 51.

koče keserű; bitter Tr.

kočemám megkeseredik; bitter werden Bd. *kočestám* нарочить въ роту, горкнуть Tr. — *kočemdém* (caus.) keserít; bitter machen, *kočemdédém* (fr.) id. Bd.

kočört-kočört (onomat.) a csizma ropogása; das knarren der stiefel Tr. [ren Tr.

kočortatém a csizmáját ropogtatja; mit den stiefeln knarren *koč-* meghal; sterben (?): *ajdeman čonko úimamat ok-koč*, *kap vele kočeš* az ember lelke nem hal meg, csak a test hal meg; die seele des menschen stirbt nicht, nur der körper stirbt Bk. 45.

kočkám eszik; essen (passim) [præt. *kotna* wird haben gegessen NyK. 3 : 138. cf. *jüde kotte* itlan étlen; ohne u. speise (P. 45.). — *kočkodal-* (fr.) G. 36. *kočkold-* fressen G. 30. *kočkoldal-* id. G. 63. *kočkóktém* (caus.) etet; zu essen geben Bd. — *kačkám* (m.) Bd. M. 18. (Castrén coniunctivum verbi *kačkam* dicit *kartnem* esse cf. *kar-* Bd.) — *kačkön läktäs* sich nähren M. 40. — *kočmo kindože enni* való kenyere; sein brot zum essen Ocs. 48. — *kočmo suém* ich verlange zu essen Tr.

kočkaš eledel; speise, nahrung O. 99. Tb. 237. — *kočoš* id. Ist. 233. Pu. 19. O. 35. etc. (acc. *kočsom* Ocs. 111.) *kočoš* étel; speise Bd. O. 99. *kačoš* (m.) id. Bd. acc. *kačosom* bewirtung G. 55. — *kočos jeda* eledel; speise; Tr. *kočošet perikáj liže* jó étvágyat (kívánok); (wünsche) guten appetit; приятного аппетита Tr.

kočlaném keserűvé lesz; bitter werden Tr.

kočo keserű, fanyar; bitter, herb Gn. bitter Ocs. 48. Ist. 67. Bd.

kočám marad; bleiben Gn. Bd. etc. *kotšo* maradék; rest Bd. Tr. múlt; vergangen Bd. — cf. *kočem*.

kočém hagy, hátrahagy, elhagy; lassen, zurücklassen, ver-lassen Gn. Bd. Tr. — *kodedem* (fr.), *kodektem* (caus.) Bd. — *kodal-* dem megbocsát, abbahagy, megszűnik; verzeihen, auflassen, auf-geben Bd. *kudaltem* id. ibid. — cf. t. *kot-* 1. hinlegen, 2. verlassen, hinterlassen, überlassen Radl.

kodalám kísér; begleiten Bd. Tr. *kodolam*, *kodalkalem* (fr.) id. Bd. *kodalšás* id. Tr. — *kodoloktem* elbocsát; verabschieden, el-kísér; begleiten Bd.

koém zwirn-, wollenband; тесьма Tr.

kočtál (m.) hullám; woge, welle Tr.

kočtáltás (m.) hullámozik; wallen Tr.

kogar moly; motte Gn.

kogár (t.): *k.-űpš* bűz; gestank Tr. — cf. t. *kokar* übelrie-chend Radl.

kogargém (t.) megpörkölődik; anbrennen, versengt werden Gn. Tr. *kogargalám* (fr.) Gn. 69. — *kogartém* megpörköl; anbrennen lassen, versengen Gn. Ist. 145. *kogertäs* id. M. 83. — *kogertőse* forró; heiss M. 70. (*kogargém* megharagszik; erzürnen P. 57.); cf. t. *kok-* zu asche verbrennen; *kogo* asche Radl.

kogárše moly; motte Bd. Tr. — *kogárs* id. Bk. 30. — *kogérša* (m.) Bd. *kogerše* (m.) Tr. *kogerső* (m.) M. 61.

kogí (m.) nyírfa; birke Tr.

kógoľo (cs.) pástétom; pastete Pu. 29. Gn. *kogulo* lepény; fladen Bd. *kogol'* пирога Tr. — *kagel* (m.) Bd.

kogőnek, *kogor* v. *kok*.

kőgerčen (t.) galamb; taube Pu. 36. Ist. 14. *kőgerčan* B. *kőgerčen*, *kőgercén*, *kőgercén* Gn. *kőgerčen* Ocs. 11. *kügerčen* (m.) Bd. NyK. 6.

kogo (m.) tágas; geräumig M. 26. nagy; gross Bd. — Össz. *kog-arňa* péntek; freitag M. 52.

kogľo pástétom; pastete Gn. *kogolo* (m.) Bd. NyK. 6.

kőgőń (t.) lakat; schloss P. 26.

koin világos; klar; ябно Tr.

koirše csufolódó beszéd; höhnende worte Tr.

koiš tréfálkozás; schäckerei Pu. 43. öröm; freude P. 48. játék; spiel P. 55. — cf. *kojošan*.

koišlan- fénylik, ragyog; prangen P. 18.

kojám mutatkozik, látszik, megjelenik; sichtbar sein, erscheinen Gn. Bd. Tr. ragyog; glänzen G. 7. *kojedem* (fr.) Bd. *koildales* es scheint so Pn. 34. — *koišlaném* представляю разные штуки Tr. *kojzem* erscheinen, *kojzoktém* (caus.) Bd. — *kološon* *kojon* *kia* er liegt wie todt G. 18. *nuno šinžalan* *kojdomo* *lin-kolten* eltűnt szemük elől; er verschwand vor ihren augen Ist. 295. — *kajám* (m.) *kajaltám* (m.) id.; *kaješlaném* (m.) mutatkozik, előtűnik, támad; sich zeigen, erscheinen, entstehen Bd. *kajzektem* (m.) Bd.

koja (t.) kövér, kövérség; fett (subi. u. adi.) (passim); frucht-
kojangám kövéredik; fett werden Bd. [bar G. 64.

kojdarém tréfál; scherzen Bd.

kojdarček tréfa; scherz Bd.

kojerenáš (m.) vlkin nevet, mulat; lachen, sich lustig machen über jemanden Tr.

kojošan vidám; heiter Gn. 64. *kojšán* kevély; stolz Tr.

kojošlaném mulat; sich amüsieren (mit gesang, tanz, spiel) Gn. *kojošlandarém* fölvidít; heiter machen Gn. lieblich machen G. 58. glänzend machen G. 60. — *kojšlaném* kevélykedik; stolz sein Tr.

kojlanem segít; helfen, *kojlanolam*, *kojlanedem* (fr.) *kojlanoktem* (caus.) Gn. [NyK. 6.

kojonzém kitűz; herausstecken Tr. mutatkozik; scheinen Bd.

kok két; *zwei* (attributum), (passim) *kokote* ketté, két részre; in *zwei* theile, zu *zweien* Zag. 47, — *kogñek* beide Ocs. 37. *kogoñek* id. Bk. 40. *kogoñek* (m.) *kokoñek* (m.) id. Bd. *kogoništem-at* mindkettőjüket; sie beide Tb. 83. *kogolänošt*at beiden Ist. 223. *ugoc kokonažlan* újból másodszor is; vom neuen zum zweitenmal Sdr. 7. — Össz. *kogor* kopeke Pu. 39. *kogur* грошъ Tr. *koklu*, *koklá* (m.) húsz; zwanzig Bd.

kök (t.) barnás szürke; schwarzgrau M. 34.

kokaj (*kugo-akaj*) nagynéne, az *apa* idősebb testvére; a nagyapa v. nagyanya testvére; tante, vaterschwester, älter als der vater; schwester des grossvaters od. der grossmutter Gn. Tr.

kokorém (t.) köhög; husten Gn. *kokerém* Bd. *kokrém* Tr. *kokoredem* (fr.), *kokeraldém* (mt.) Bd. — *kayrém* (m.) Bd.

kokortoš köhögés; das husten, *kokortše* sorvadás; auszehrung Tr. — *kókurtuš* köhögés Bd. *kayretaš* (m.) id. Bd.

1. *kokla* köz; zwischenraum — *pört* k. padlás; hausboden, raum unter dem dache Gn. *eyger* k. folyóköz Bd. *k.-koštšo* közbenjáró; vermittler Bd. *koklase* közbenső; das mittlere Bd. — Postp. *koklašte* között; zwischen (wo), *koklaš*, *koklaške*, *koklaes* közé; zwischen (wohin), *koklageč* közül; von, zwischen (woher).

2. *kokla* erdő; wald; лѣсъ Tr.

koklaga (t.) kemény; hart Bd. — cf. t. *kaklik* trockenheit Radl.

koklagangám keményül; hart werden Bd. — *koklagangdém* (caus.) ibid.

koklal- rágalmaz; verläumden Ocs. 28. Step. 6. *kokláš* *koštáš* aufwiegeln, verläumden, *koklázo* verläumder Tr.

kokliáš (?) ifjú; jüdling M. 9.

kokraka egyenetlen, göröngyös (fagyott út); uneben, holperig (von gefrorenem wege) Gn. — cf. *koklaga*.

kokša (cs.) kopaszság; kahlköpfigkeit P. 26. *kopasz*; kahl Tr. rüh a fejen; grind Bd. Tr. — Össz. *k.-wuján šudo* löwenzahn (pflanze); одуваничъ Tr.

koktot kettő; *zwei* (subst.) — *koktot*, *kokta* Bd. — *kokten* kettesen; zu *zweien* Pu. 36. Gn. *koktote* ketté, két részre; in *zwei* theile Ocs. 87. *koktoško* id. Ist. 123. — *koktoso* második; der zweite Bd. *koktomša* (m.), *koktēša* másodszor, azután; zum zweiten male nachher Bd.

kol hal; fisch. — Össz. *kol-šem* halpikkely; schuppen, *k.-šire* cercopithecus; meerkatze; мартышка Tr. *k. kočšo* möve Bd. NyK. 6.

kolam hall; hören (passim) — *koledem* (fr.) Bd. *kološtám* szót fogad; gehorchen Ocs. 74. G. 27. *kološtóktém* (caus.) *ške šomakétam kološtóktó* gieb dass ich gehorche deinem worte Bk. 68. — cf. *kološtár* id. Ocs. 58. rábeszél; überreden Ist. 110. *kolštektém* (m.) in officio continere quem Bd. — *kolokto* (caus.): *kuanašášlok šomákam*

mejlanem kólokto facito ut audiam gaudium Bk. 72. *kološtálšo* hallgató; *zuhörer* G. 71. *kolaštám* (m.) *kolštám* (m.) *kološtám* (m.) Bd.

kolém meghal; *sterben* (passim) — *kološo* halott; *verstor-bener* Bk. 45. *kolokšo* id. Bd. *kolšaš* id. Ist. 213. *kolša* (m.) *koláša* (m.) *kolakša* (m.) id. Bd. — *kolókt-* Tb. 233. *kolt-* Uf. 80. megöl; *tödten* — *kolšalandarém* (m.) kivégez; *hinrichten* Bd.

kola egér; *maus* Gn. Bd. Tr. — *kala* (m.) Bd. — Össz. *ku-k.* Bd. *kugo-k.* Gn. *kogo-kala* (m.) Bd. *patkány*; *ratte*, *k.-jos* iltis; *mu-stela putorius* Tr. *k.-tol* szentjánosbogár; *johanniskäfer* Tr. *uröm tupán-k.* мышь житникъ Tr. *jokšár tupán-k.* höresög; *hamster* Tr. *k.-koršáye* lapú; *klette* Tr.

kolambor fenchel, *anethum foeniculum* — ? cf. t. *kalämbäk* Radl.

kolaném (cs.) szomorkodik; *sich bekümmern* Bd. Tr. *elcsü-ged*; *verzagen* Tr. — *kolanaldám* elszomorodik; *traurig* werden Bd. *kolandarém* (caus.) Bd.

kolatka (r.) koporsó; *sarg* Bd. Tr. *kasten* Gn. — *kolotká* (m.) *kaloda*; *cippus*, *pedica* Bd. *koladka* *sarg* Zag. 4.

kolawičá (r.) kút; *brunnen*; колодезь Tr. — cf. *kolweč*.

koléá (r.) gyűrű; *ring* Tr.

koldém v. *koltém*.

koldormác (t.) kivarrás a női ruha-vállon; *stickerei* am schul-terärmel der frauenkleider Tr. — t. *kolturmac* Radl.

koldomo süket; *taub* Bd.

kole (t.) *guslica* Tr. — cf. *kel*.

kolęga, *kolénka* (r. m.) nemzedék; *generation* Bd.

kölga sűrű *pünžer* fenyves, *dichter fichtenhain* Gn. 66. — cf. *kelge*.

kolí (r. m.) vajjon; *ob* Bd.

kološtěšaš akaratosság; *eigensinn* M. 69.

kolozo halász; *fischer* Tr.

kolmo lapát, *kapa*, *evező*; *spaten*, *schau-fel*, *runder* Gn. *lapát*; *schau-fel* Bd. Tr. G. 53. *kolma* (m.) Bd. *kolmë* (m.) M. 38. — Össz. *puš-k.* *evező*; *runder* Bd.

kölme fagyott, *hideg*; *erforen* *kalt*, Bd.

kölmém fázni, *fagyni*; *frieren* — *kölmedem* (fr.) *kölmöktém* (caus.) *kölmëktém* M. 83. *kölmektedem* (caus. fr.) Bd.

kolo húsz; *zwanzig* Gn. Bd.

kolomaš halál; *tod* Bk. 78. *kolomáš*, *kolmás* Tb. 232. *kolmás* Bd. *kolmo* Zag. 21.

kolotká (r.) koporsó; *sarg* P. 25.

kolowój (r.) *šudo* (m.) *buzavirág*; *kornblume* Tr.

kolra: *k. šoga* mennyibe kerül; *wie viel kostet* es Ringw.

kolšmaš engedelmesség; *gehorsam* M. 69.

koltém (koldém Bd.) 1. küld; senden Gn. *koltedém* (fr.) id. Bd. O. 86. — 2. ereszt; loslassen Gn. Bd. leereszt; herablassen Gn. *kuen ukšēšožo porson-ljūngaltošom koltošom* an den zweig der birke hängte ich (liess herab) eine schaukel Pu. 41. — 3. hervorspriessen lassen Gn. — 4. zsinórt ereszt; eine schnur (fransen) machen: *oka jolwan koltalóm* zsinórt készítettem; ich verfertigte posamenttressen Pu. 39. — 5. märchen erzählen Gn. — 6. elüz; vertreiben G. 55. (giebt auch dem vorangehenden verbum perfective bedeutung Gn. Bd. *pokten koltomo* üldözés; verfolgung Ocs. 78.) — *koltal-* laufen lassen G. 78. *koltalt-* (m.) remittere, condonare Bd. — *koltaltenon šolon kuržonot* megfutamodtak; sie liefen davon Ocs. 77.

kolu Tr. v. *kolo*.

kolweč (r.) pincze; keller G. 48. *padka*; ofenbank ibid. *kolkom* kenyérháj; rinde (vom brot) Gn. hēj; rinde Bd. — *Üssz. kanagá-k.* buchtafel Tr. *kinde-k.* brotrinde Bd. Tr. *piž-gom* (m.) keztyű; handschuh Bd.

koma (est.) vidra; otter Gn. 56. *wüd-k.* id. Pu. 17.

komagá (cs.) kályha; ofen P. 24. *komaka* id. P. 51. Tr. *komga* id. Pu. 41. *kongá* id. Pu. 23. — *kamaká* (m.) Zol.

komalá golyócska; klümpchen; *КОМОКЪ* — *k.-pu* hasábfa; holzscheit Tr. — t. *kumalak* Radl.

komán-kinde runde pastete Tr.

kombo lúd; gans Gn. *kombo* P. *kombē* (m.) M. 36. *komba* (m.) Bd. Bk. 18. — *kombo kajok* vadlúd; wildgans G. 44. *kaik k.* id. Bd. *k.-igē* liba; junge gans, *k. ozē* gunár; gänserich M. 36. *ašneme k.* házi lúd; zahme gans Bd. *kaik-kombo-korno* milchstrasse (am himmel) Tr.

kondo (cs.) gömbölyű doboz hárshéjból; runde schachtel aus birkenrinde Gn. 8. Pu. 27. Bk. 39. Tr. *komdē* (m.) M. 38.

komdōš fedél; deckel Gn. Bd. fensterladen; ставень у окна Tr. — *Üssz. šinža-k.* szemháj; augenlied Gn. Bd. — cf. *komdō*.

komdōk hanyatt; rücklings Gn. 33. *komduk* Bd.

komdōštáš befed; zudecken, zumachen Tr. Bd. *komdēš-tém* Bd.

komza-kem (t.) csizmaszár; stiefelschaft Tr. — t. *konc* Radl.

kon szapu; dicke aschlaug Bd. Gn. Tr. — *Üssz. k.-keče* hamvazószerda; aschermittwoch Tr. *k.-šudo* bitterwurzel Ocs. 45.

koy koy (lautnachahmung) Gn. I, 6. 5. 7.

köném (t.) beleegyezik; einverstanden sein Gn. Ocs. 27. Krest. 16. kíván; wünschen Gn.

konat (r.) kötél; tau (канатъ) Gn.

kondém hoz; bringen Gn. Bd. *kondedém* (fr.) Bd. *kondōš-vezet*; führen Ocs. 122. hordoz; tragen Bd. *kandem* (m.) Bd. — *hagy*; lassen: *kondo, moñ ruem hagyj* vágnom; lass mich hauen Gn.

- koyga* kemencze; ofen v. *komaga*.
kongolá sovány; mager Gn. — cf. t. *kunak*- die kräfte verlieren, schwach werden Radl.
koyormá (t.) schellentrommel; бубенчикъ Tr.
koyla: *koyla-nomal* hónalj; achselhöhle Gn. k. *löväl* id. Bd.
koyola jomač id. Sdr. 5.
koyrá breite u. hohe rinne; широкий и высокий жёлобъ Tr.
koñušňek (r.) lóistálló; pferdestall M. 31.
koñžem mutatkozik, megjelenik; sich zeigen, erscheinen
omešet koñžem ich zeige mich dir im traume Gn. 69. *kónžem* P. 14. *končem* Bd.
kopa tenyér; die handfläche, tatze Gn. 50. — Össz. *jol-k.* talp; fußsohle Gn.
kopér (r.) kapor; dillenkraut (anethum) Bd.
1. *kopka* eke; pflug Gn. 59.
2. *kopka*: *kid-kopka* tenyér; flache hand Máté 6. 27. *jol-k.* sarok; ferse Ocs. 7. — cf. *kopa*, *koptak*; t. *kabak* deckel cf. *tez kapkači* térdkalács; kniebein.
kopná (r.) kazal; schober Bk. 24. kéve; garbe P. 16. széna-kazal; heuschober Gn. — Össz. *k.-orá* garbenhaufen P. 3.
koprak ein stück brett (колобка), welches man im frühling gegen den koth auf die schuhe aus lindenbast bindet Tr. — Össz. *wuj-k.* koponya; hirnschale ibid.
kopšánga (cs.) bogár; käfer G. 58. Tr. féreg; wurm Bd. — Össz. *skal-k.* mistkäfer Tr. *kogo šuldurán kapsánga sáska*; heuschrecken Bd. — *kapsánga* (m.) Bd.
kópšelok kevélység; der stolz; гордыня Tb. 248. 31. — cf. t. *köpörlök* Ostr.
koptak: *ket-k.* kézfej; hand *jol-k.* lábfej; fuss Bd. — cf. *kopa*, *kopka* t. *kabak*.
korém vés, rajzol; ritzen, zeichnen Gn. Bd.
körá: *kaiklán körá múrožo* den vogel erkennt man (? sic) an seinem gesang P. 22. — cf. t. *kör*- sehen Radl.
korabla (r.) hajó; schiff Ocs. 10. *korabl'* Ist. 13.
körágá (cs.) csésze; schale Pu. 15. kancsó; becher Pu. 36.
körägä hölzerne kanne Tr. — cf. *korka*.
korak v. *karak*.
köran- irigyel; beneiden Uf. 100. — (vom t. verbum *kör*- sehen ?)
korayám letér az útról; (vom wege) abweichen Gn. Ist. 134. Bd. kitér; ausweichen Tr. Bd. *korayt*- (caus.) félre tol; auf die seite schieben Máté 15. 6. — *karayám* (m.) Bd.
koráya rettig Tr. — t. *korän* wurzel (?).
köräza jós, varázsló; prophet, zauberer Ocs. 62. 42. Step. 10. — cf. t. *kör*- sehen.

1. *korčák* (t.): *k.-wate* bábu; puppe Bd. Tr. *k.-kubá* id. Tr.

2. *korčák* (r.) fazék; topf Bd.

korčem (beim opfern den tisch mit einem brennenden kien-span) umkreisen (ohne selbst herumzugehen) *korčolam* fr. Gn. — *tulen šikšon korčol osalom koltogetta* mit feuer u. rauch uns umgebend vertreibt das böse G. 55.

korém (t.) völgy, mélyút, szoros; thal, schlucht Gn. Bd. — *karém* (m.) id. verem, barlang; grube, höhle Bd. — Össz. *šoja-k. кошичка у человека* Tr. *šoja-gorem* nyakszirt; genick Bd.

körgán üres; leer *körgölömö* nem üres; nicht leer Bd.

körgö 1. belseje vlminek das innere 2. belső; inneres (adiect.): *körgö šonoma* der innere gedanke Bk. 48. Ist. 318. — 3. *tehén-, birkaistálló*; kuh-, schafstall Gn. — Postp. *körgöštö* bent; drinn, *körges* (*körgoška* [m.] Bd.) be; hinein; *körgögeč* (*körgözgöčen* [m.] Bd.) belől; heraus, von.

korica (r. m.) fahéj; zimmet Bd.

koriká (r.) kanyaró; masern Tr.

koritá (r.) teknő; trog M. 31. r. корыто.

korittem (r.) megdorgál; einen verweis geben (укорять).

körész fülbevaló; ohrgehänge Tr. — cf. *körž*.

korká (cs.) tál; schüssel Bk. 39. merítőkanál; schöpfkelle Bd. napf, tasse Gn. — Össz. *šoja-k. nackengrübchen* Gn. — *karká* (m.) Bd. M. 27.

korláya héj; hülse; мелуха Tr.

korma légy; fliege; муха Tr.

kormož 1. marék; die hohle hand, handvoll Gn. Tr. *kormuž* id. Bd. *kormes* id. Tr. — 2. köteg (széna); büschel (heu), fogantyú; henkel, griff Tr. — (cf. t. *kol* hand). — Össz. *k.-pundáš* tenyér; flache hand Tr.

kormuštalám megmarkol; packen, angreifen (mit der hand) — *kormuštulám* (fr.) id. Bd. — *kormoštalám* Tr.

kornán csikos; gestreift Bd. — v. *korno*.

korno barázda; furche G. 69. út; weg (passim); csík; streifen Gn. Bd. — Össz. *k.-jey* utas ember; reisender Step. 10. *üp-k. haj-választék*; haarscheitel Gn. *jol-k. ösvény*; pfad Bd. Tr.

korop (r.) kosár; korb Gn. sír; grab Bd.

korsák (t.) lép; milz; селезенка Tr.

koršange (cs.) lapu; klette Bd. Tr. — Össz. *k.-wuj-kaik* stieg-litz Tr. *koržange-vuj* id. Bd. NyK. 6.

köršek (r.) csupor; töpfchen Gn. 36. Bd.

koršok (r.) korsó, edény; (irdener) krug; topf M. 10.

korštem fáj; schmerzen haben Gn. 51. Bk. 24. *wujem korštá* fejem fáj; ich habe kopfschmerzen Gn. — cf. *koštém*.

korštoš-erőtlenség; kraftlosigkeit немощь; Máté 10. 1. *korš-tošdémö* wer ein ort wo keine schmerzen sind Tb. 158.

körtneča (r.) vendégszoba; gastzimmer (горница) Gn. 63.

körž fülbevaló; ohrgehänge Uf. 66. Gn. *poleš körž* id. Ocs.

19. Ist. 25.

koržám fáj; schmerzen haben; *koržmaš* fájdalom; schmerz Gn. — cf. *korštém*.

koržana v. *koršana*.

kosa-tále fű a gabonában; ein unkraut im acker Bd. жабрей трава Tr. — *kusa-tála* (m.) bogáncs; distel Bd. — cf. *košatan*.

košatan bogáncskóró; distel Gn.

kosér (m.) büszke; stolz Bd. *kosir* id. Tr.

koškem savanyodik; sauer werden Gn.

koško savanyú; sauer Gn. 58.

košo quackente; fuligula; роголь Gn.

kösö (t.) kecske, gais G. 40.

kosoj (r.) sanda; schieläugig G. 76. félszemű; einäugig Gn.

kostán (tm.) bátor; tapfer Bd. — v. *koštán*.

köstén Tr. v. *kestén*.

košar (attr.) hegyes; spitzig Gn. — *kašár* (m.) Bd.

košárgo hegyes; spitzig (prædic.) P. 21. *košarge* Gn. 57. — *kašárga* (m.) hegyes ösztöke; stachel Bd.

koškem szárad, kiszárad; trocknen (intr.), austrocknen (passim) *koškedém* (fr.), *koškaldám* id. Bd. — *koštém* szárít; trocknen (trans.), dörren, *koštal-* id. P. 51. — cf. cs. *koža-*, *kožoga-* id. Zol.

košká knute; кнута Tr.

košmo, *gošmo* (*koštma*): nur k. *koštaš kaja* vadászni megy; er geht auf die jagd G. 11. nur *gošmom koštam* vadászni megyek; ich gehe auf die jagd ibid. — cf. *koštam*.

koššo (*koštšo*) v. *koštám*.

koštám jár (gyalog s kocsin); gehen, fahren (passim) — *kaštam* (m.) *kaštökalem* (fr.) Bd. — *koštökt-* vezet; führen Ist. 173. — *čo-yeštén koššo* repülő; der fliegende P. 17.

koštem Bd. v. *korštem* Gn.

koštalám merít; schöpfen (z. b. wasser) Gn. Tr. Bd. *koštale-* dem (fr.) *koštaleštam* (fr.) id. Bd. — *koštalaldám* (pass.) Bd. — *kaštal-* (m.) Bd.

koštán (cs.) gazember; spitzbube Pu. 17. prahlhans Gn.

koštošo fájás, baj, betegség; schmerz, krankheit, leiden Bd.

koštmaš járás; das gehen *koštmaštože jártában*; während er ging G. 60. *pašade k.* munkátlanság; arbeitslosigkeit Bk. 46. —

koštra (r.) törmelék; schutt Pu. 44. [cf. *koštam*.

koč v. *koč*, *goč*.

kot, *kod* kor, idő; zeit (passim) *god* (m.) Bd. — *kodom*, *godam* (m.) idejében; zur zeit, während; *kotšo* korú: *indešle iaš kotšo* 90 jahre alt G. 51. *kodsen*, *kodsek*; *godšen* (m.) *god goč* (m.) óta; seit Bd. — cf. r. годъ jahr.

- kotán* (t.) segg; arsch. — Össz. *jol-k.* lábsark; ferse Bd.
koti (t. m.) macska; katze Bd. M. 34.
kotór (t.) rüh; krätze Tr. *kotoremön-joraygon* rühes lett; wurde krätzig Uf. 57.
kötör kár; schaden Gn. 58.
kőlörem beschädigt (? sic) Gn. 47.
kotlaná Tr. v. *kočlaná*.
kötörma czipősarok; absatz (am schuh) Gn.
kotran koszos; krätzig Ocs. 41. Ist. 57.
ková arkangyal; erengel Tr. — cf. *kabá*.
kovák lapú; klette Tr.
kowar: *kowar-üps* bűz; gestank Tr. — cf. *kogár*.
kowárce keresztesont; kreutzbein Tr. — cf. t. *kaberga* rippe
- Radl.
kowašte bőr; haut, fell, leder Gn. Bd. *kobašte* Bd. NyK. 6.
kawašta, kabašta (m.) Bd. — *kowašto-mastar jöy* bőrcserző; gerber
kowceg (r.) bárka; arche (Noe's) Ocs. 10. Ist. 13. frigyláda; heiligenschrein Ocs. 65.
kowoštá (r.) káposzta; kohl P. 27. *kowoštán* id. Gn. *kowštá* Tr. — cf. cs. *kobusta* id.
kowel gyalú; hobel; пазникъ Tr.
kowož (cs.) maultrommel Gn. hegedű; violine Tr. — Össz. *k.-jagomo* vonó; violinbogen Tr.
köwök lakat; schloss (zum verschliessen) Tr. — v. *kögön*.
koworá (cs.) piperőcz; stutzer Bd. *kowrá* id. Tr. kevély; stolz Bd. *kábör* (m.) Bd. *kawr* (m.) Zol.
kowortatém esinosan öltözködik, piperézi magát; den stutzer spielen, sich putzen Bd. — *kabortaltem* (m.) kevélykedik; stolzieren Bd. *kowraltém* id. Tr.
kowzém (t.) köröskörül leszakít, kihánt; ringsum abreissen, ausschälen Tr. — cf. t. *kobar-* abschälen Bál.
közlök (t.) szemüveg; brille Ringw.
kozá hegehupás, göröngyös; rauh, holperig Tr. — cf. *kaštrá*.
kož (jegenye)fenyő; fichte; pinus abies Bd. Tr. — Össz. *k.-egéle* fenyőtoboz; tannenzapfen Tr. *k. egéle-kaik* pfingstvogel Tr.
kožár, kožárge Bd. Tr. v. *košár, košárge* id.
kožartém hegyez; spitzen Bd. Tr. befejez, bevégez; beendigen Bd. *kožartedém* (fr.) id. — *kašartém* (m.) Bd.
kožga durchdringend (vom winde): *k. mardež* éles szél; scharfer wind Gn. 59.
kožgan pusztaság; einöde Ocs. 56.
kožlá fenyves; tannenwald Bd. Tr. erdő; wald Ocs. 4.
kožlanaleš: *olók-šudet kožlanaleš* a fű a mezőn sűrűsödik; das gras auf der wiese wird dicht (?) (Porkka kennt die bedeutung nicht) P. 50. (101. dal) — cf. *kožla* wald.

- krâpla* (r.) gereblye; rechen M. 38.
kras (r.) halom; hügel; бугоръ Tr.
kren (r.) torma; krehn Tr.
krenjá (t. r.) font; pfund; Ist. 251. *kremga* id. Gn. — cf. *ker-ményga* r. гривенка t. gräünkä.
krepost (r.) erősség; festung Ist. 172.
kres, kreše (r.) kereszt; kereszt; kreuz. — Össz. *kres-kol* halsband mit einem kreuz Tr.
krest (r.) kereszt; kreuz.
křestl- megkeresztel; taufen Bk. 56.
kreščén (r.) kedves barátném; meine theure; катка Tr.
kreščénja (r.) keresztelés; taufe Bd.
kriľca (r.) lépcső; treppe.
kriwá (r.) gomba; schwamm, pilz Bd.
krovát (r.) ágy; bett Bd.
kruk (r.) kapocs; häckchen M. 16.
krukľás (r.) rőfög; grunzen Tr.
kruzem: *kruzemaš* (r.) hajóteher; schiffsfracht Bd.
kruzö (r.) pfefferschwamm M. 59.
kü (ismeretlen; bedeutung unbekannt) Pu. 28.
ku ki, wer (pron. interrog.) — *ko* (m.) Bd. — Össz. *ku-welc* honnan; woher G. 15.
ku (= *kugo*) nagy; gross: *ku-avaj* grossmutter *ku-akaj* tante, *ku-ači* grossvater, ahn (*ku-ača* id. G. 59.), *ku-geče, kogéča* (m.) osternfest Bd.
küám megérik, megfő; gar, reif werden Gn. Bd. Tr. megsül; braten (intr.) Bd. Tr. *küktén* (caus.); *küestám* süt; braten (trans.) Bd. Gn. 36. — *küäm* (m.) Bd. *kün soaš* reif werden Bd.
1. *kuém* ás; graben Gn. Bd. mit der schaufel werfen Gn. 58. — *kuedem* (fr.) *kualam* (mom.) Bd.
kuém sző; weben Gn. Bd. — *kuedem* (fr.) Bd.
kü kö; stein (passim) (*kü* Bk. Ocs. Tr.). — Össz. *tolgü* tűzkő; feuerstein Bd. *pecké-k.* köszörűkő; schleifstein Tr. *okonica pækedömö kü* diamant M. 64.
kuakš gázló, zátony; furt Bd. furt, sandbank Tr. — *kuas-és* (illat.) G. 32. [P. 22.]
kuan (t.) megörül; froh werden P. 2. Tr. kér; verlangen *küanggám* kövé válik, megkövesedik; zu stein werden, mit stein belegt werden Tr. — *küandém* (trans.) ibid.
kuas v. *kuakš*.
kuás (r.) der kwass Tr.
kuat (est.) erő; kraft, stärke Gn. Bd. Tr. *koat* (m.) Bd. — *kuatán*, *kuatlo* erős; stark ibid. *kuatteme* erőtlen; kraftlos Bd.
kuatlemám erősödik; kräftig werden, — *kuatlemdém* kräftigen (trans.) Bd.

kubul vízhólyag; wasserblase (vom regen); пузырь дождевой Tr. — t. *kabar* Radl.

kubuleštam hólyagzik; blasen werfen Tr.

1. *kučém* fog, megfog; tart, használ, elhasznál; festnehmen, greifen, fangen; halten, brauchen, verbrauchen Gn. fog, tart Bd. bír, hatalmában van; besitzen Tb. 36. — *čolám kučén jumo* gott der alles erhält Bk. 100. *kol-kučošo* fischer ibid. 20. — *kučal- bír*; besitzen G. 62. *kučokt- juttat* valakinek; jemandem zukommen lassen etwas Tb. 90. *kučedalam* összekap vlkivel; an einander gerathen, sich balgen Ist. 33. Bd. *kučolt potartome* kifogyhatatlan; unerschöpflich G. 60. *puš-poč-k.* hajót kormányoz; ein schiff lenken Bd. — *kučaldam* (pass.) capi, intercepti Bd. *kožém* (m.) Bd. *kučonzás* in sich fassen Tr. *kučolt- megtart* magának; für sich behalten P. 13. *kučokt- kézbe* ad; in die hand geben P. 48. *kučokten* *pua* elárul; verrathen Ist. 269. Máté 26. 23.

2. *kučém* köszörül; schleifen Gn.

3. *kučém* hág, fölhág, fölmegy; hinaufsteigen, klettern Bd. Tr. *kučuktém* (caus.) Bd. — *ömne vak k.* beschälen Bd. — v. *küz- kuz-*.

küčém kér, koldúl; bitten, betteln Bd. Gn. Tr. *meghív*; einladen P. 21. *kučedelám* koldúl; betteln Bd. *küčuktém* kéret; bitten lassen Bd. *küšt- hív*; rufen: *küčemožom küšten* die eingeladenen rufend P. 21. — *kičem* (m.) id.

küč láb, fuss G. 56. *köröm*; nagel Gn. Bd. *kiž* (m.) id. Bd. — *küčánkaik* vadállat, ragadozó madár; raubthier, raubvogel Tr.

kučedalmaš verekedés; schlägerei Bd.

küčédolše Tr. v. *küčözö* id.

kucelá (m.) hogyan; wie Km. 48. *kucé, kucela* id. Bd.

küčok (t.) rövid; kurz Gn. *küčük* id. Bd. *kütük* Bd. NyK. 6.

küčokemdém rövidít; kürzen G. 59. *küčükemdém* id. Bd. *küčikem-* megrövidül; sich verkürzen Bk. 52.

ku-čolo mennyi; wie viel (g-ld) Bd. Tr.

küčözö koldús; bettler Bd. *küčozo* id. Ist. 208. Bk. 80. aláza-
tos; demüthig Ist. 208. szegény; arm ibid. 209.

küčšec magasság; höhe Máté 6. 27.

küčüş (cst.) viszketés; das jucken Tr.

küčüşta viszket; es juckt Tr.

kuda-pečo udvar; hof Bk. 32. — cf. *kudo*.

kúd-kéčo hétköznapi; wochentag Bk. 122. — cf. *kudo*.

kudalam fut; laufen Gn. Tr. *nyargal, vágat*; rennen (reitend) Bd. *kudal-koldém* elszalad; weglaufen Bd. *kudaleštám* (fr.) Ist. 13. *kudalštám* id. Tr. — *kudalt-* megszünik; aufhören Gn. Ocs. id. Bd. 16. *elhagy*; verlassen Ocs. 14. Ist. 18. *odadob*; hinwerfen Gn. P.

13. — in perfectiver bedeutung: *pušton kudalten* megölte; erschlug ihn Ocs. 40. Ist. 55. *kudaltal-* elhagy; verlassen Pu. 35. G. 80.

kudakšám v. *kūdašám*.

kūdašám ruháját leveti; (sich) ausziehen, auskleiden P. 3. Ist. 268. *kēdašám* id. M. 17. *kudakšám* id. Bd. Tr. *kadašám* (m.), *kudašám* (m.) Bd. id. — *kūdašal-* (fr.) id. P. 54. *kudakšaldám* id. Bd. — *kudakšoktém* (caus.) ausziehen lassen Tr.

kudemám megalázkodik a fenyegetés előtt; sich demüthigen vor der drohung Tr.

kūdo ház; haus P. *kudē* (m.) M. 38. *kudo* Bd. *kuda* (m.) Bd. холодное лѣтнее помѣщение черемисъ Tr. *kūdo* siede u. waschhaus; gebärmutter Gn. — Össz. *kudo-pečo* palast Máté 26. 58. *kudo-wēce* udvar; hof Tr. *kudabiča* (m.) id. Bd. *kūdo* körgö család; familie G. 58. *kudoso* házbeli; häuslich Bd. — *kudošto* otthon; zu hause Gn. Bd. *kudoško* haza; nach hause Gn. Bd. *kudogēč* hazulról; von zu hause Bd.

kūdök mellé; neben (wohin) P. 6. *kūdökém*, *kūdökémrak* neben mich, zu mir ibid. *kūdoko* hozzá; zu Ocs. 28. — *kūdük* id. Bd. — cf. t. *küt* 1. after 2. vmely tárgy talpa; das gestell irgend eines gegenstandes Ostr.

kūdöl: *kūdölán* P. 21. *kūdölának* mellé; neben (wohin) Ocs. 20.) *kūdolkem* mellém; neben mir Zag. 8. *kūdölčem* tölem; von mir Zag. 40. *kūdólnák* mellett; neben (wo) Ocs. 89. *kūdülno* um, herum; около Tr. — *kūdülne* neben (wo); *kūdulan* mellé; neben (wohin), *kūdüc* mellől; von Bd.

kūdön mellett; neben (wo) Gn. 57. Ist. 31. *kūdön* Uf. 82. — cf. *kūdöl*.

1. *kudór* (t.) bodor, görbe; kraus, krumm Gn. *kudór* bodor; kraus Bd. *kudur*, *kutrá* (m.) id. Tr. — *k. upš* krause mütze G. 74. *k.-keman* einer mit gespornten (? sic) stiefeln P. 52.

2. *kudór* ér a fában, eres fából; maser, aus maserholz Gn. eres fa; maserholz; свилеватый Tr.

kūdör nyirfajd; birkhuhn Gn. *kūdör*, *keder* (m.) Bd. *ködör* (m.) M. 41. *kūdūr* Tr. id. — cf. t. *körtlek* id. Bál. *körtlök* Voskres.

kūdörčö (cs.) mennydörgés; donner P. 56. — *kūdörčö* zivatar, gewitter G. 58. — *kūdürtšö*; *kidär*, *kidäržä*, *kiderce*, *kidirtiš* (m.) Bd. — *kūdürčö* Tr. id.

kūdürč-: *kūdürčö* *kūdürčä* mennydörög; es donnert Tr. *kūdärč-* Ist. 61. — *kidörč-* id. Bd.

küdörg- felbodorodik; sich krüllen Pu. 35. — cf. *kudór* bodor Bd.

kudorlai-türan bodros szélű; mit krausen räudern P. 54. — cf. *kudór*.

küdörtém dörög; donnern: *jumo* *küdörtä* id. Gn. Ocs. 43. *küdürtém*; *kidärtém* (m.) Bd.

kudot (subst.) hat; sechs Gn. Tr. — *kudot*; *kudat* (m.) *kudut* (m.) Bd.

kudo mely, melyik; welcher — *kudaža* (m.) BM. 5. 19. 21. *kuduže* Máté 23. 17. *kuda* (m.) Bd. *koda* (m.) Bd. *kodaže* (m.) Bd. id.

küdömö éretlen; unreif Bd. — cf. *küém*.

küdül Bd. v. *küdol*.

kudumošo hatodik; der sechste Bd. *kudotošo* id. *kudumše* (m.) *kudumša* (m.) id. ibid.

kudurtém csavar, fon; winden, flechten Tr. — cf. *kudor*.

kue nyírfa; birke Gn. Bd.

kueče, *kueče* (< *kugo keče*) Gn. húsvét; ostern Gn.

kuer nyírfaerdő; birkenwald Pu. 37.

küer homokkő, kőlap; sandstein, flies-stein M. 65. — *küerán* каменистый Tr.

kuerla nyírfaerdő; birkenwald Bd.

ku-géde vadgalamb; turteltaube Tr. — cf. *kede*.

kugemdém nagyobbít, vergrößern Ocs. 81. Ist. 114. — *kugemám* sich vergrößern Bd. *kogojemám* (m.) id. Bd.

kugi nyír; birke M. 45. — *kogi* (id.) Bd.

kugizalaném uralkodik; regieren Bd.

kügoš magas; hoch Bk. 20. nagyság; grösse Ist. 158. *kügšon* fönt; oben (adv.) Pn. 38.

kugožá császár; kaiser P. 26. Gn. Ist. 50. *kugožá* Bd. *kuguža* Ocs. 36. Tr. *kugiža*, *kugižä* (m.) Bd. *kugiža* Bk. 39. — cf. *kugo*.

kugožanoš birodalom; reich Ist. 123. *kugižanoš* id. Bd. Bk. 45. *kugužanoš* id. Tr. Ocs. 87. — cf. *kugo*.

1. *kugo* nagy; gross Gn. Bd. magas, öreg, fontos; hoch, alt, wichtig Tr. — *kugo* Bd. Tr. *kugu* P. 7. Ist. 48. Bd. *kogo* (m.) Bd. Tr. — *k.-wate* erste frau, *iže wate* zweite frau G. 39. *škenoštom ške kugés* (*kugulan* Ist. 17.) *užon ulut* elbizakodtak; sie überhoben sich Ocs. 13. — Össz. *kugarňa* péntek; freitag Bk. 34. Tr. *kugoža* Gn. *kugo-záj*, *kugo- za* Bd. *kuguzáj* Tr. *kugezo* Ist. 156. *kugeze* Ocs. 110. onkel, greis, *kugo-mjor* eper; erdbeere Tr. *kugéče* húsvét; ostern Tr.

2. *kugo* napa; schwiegermutter Gn. *kugu* id. Bd. Tr. — v. *kugo* 1.

kuguemalteš felmagasztaltatik; wird erhöht Máté 23. 12.

kugurák vezér, főnök; führer, oberhaupt Bd.

kugišnomčž kevélység; der stolz Tb. 248.

kugža szárazság; durre Ocs. 4.

kujam baszik; beischlafen Gn. Bd.

kujok jó barát; herzensfreund; сердечникъ Tr.

kujrt- haját fonja; das haar flechten Bd. — cf. *kudort-*.

kukarin munkás; arbeiter P. 3. — t. *kukar* zimmermann

Radl.

kuko (*ku-aka?*): rožo *kukož* *dene* a rokonokkal; mit den anverwandten G. 59.

kuklém (cs.) tisztít, rostál; reinigen, räutern P. 8. *кочую, вырываю корни, деревъ* Tr.

küksemám magasodik; hoch werden, sich erhöhen, *küksangam* Bd. — *küksemdém, küksangdém* magasít; erhöhen Bd. *kükse-memdém* id. Tr.

kukson (t.) fazék; topf Tr. — cf. r. *кувшинъ*.

kukšo száraz; dürr trocken (passim) *kukša* Ist. 14. G. 34. Tb. 24. Bd. *kuxše* (m.) Bd. id. — *kukšö* (m.) sovány; mager M. 76. *kukša-keča* Km. 72. *kukš-keča* Bd. *kuxše-geče* Bd. szombat; sams-tag. — ÖSSZ. *k. wolgonžo* das wetterleuchten, *k.-logar* lufröhre Tr.

kükšö magas; hoch Gn. Ocs. 11. *kükš* id. Bd. *kükšü* Uf. 22. *kükše* (m.), *kükša* (m.) Bd. — *kükšön* fönt; oben Pn. 34.

kükšöt magasság; höhe Tr.

kuktá-wuj borzas; zottig; косматый Tr.

kuktém 1. összekúsál (pl. ezérnát); verwirren, verwickeln (z. b. garn) Gn. Tr. — 2. aufwiegeln, trüben; возмущаю Tr. — 3. zusammenschaukeln lassen. — 4. weben lassen Tr.

küktem süt; backen M. 83.

kuku kakuk; kukuk (passim) *kuko* id. Gn. — ÖSSZ. *kükü-muno-šadrá* szeplő; sommersprossen Tr. *k.-kunžala-wodno* hunds-blume, löwenzahn; одуванчикъ Tr.

kul (t.) szolga; diener Gn. 49. *szolgáló*; magd Bk. 124. — ÖSSZ. *üdürämäs-k.* magd Tr. *k.-majrä* id. Bd.

kül- Gn. *kül-* Bd. Car. Uf. (*kül-* Tr. Tb. Ocs.): *küleş* (*keleş*, [m.] *kileš*) Bd. 1. kell; nöthig sein, 2. a mi szükséges, kell; das nöthige: *koč mo küleşom-at jumo pua* das zum essen nöthige giebt gott Uf. Car. 7. *küleş wéřeško* kellő helyen; am ort, wo es nöthig ist Tb. 235. *škelanét küleş semon istás mojm túnuke* tanits meg úgy cselekednem, a mint neked kell; lehre mich zu thun gemäss deinem willen Tb. 206. *küleş joda* alkalmas időben; zur rechten zeit Máté 24. 25. *k. godóm* id. Tb. 237. — *külöm*: *mannam kočkon kü-lömmöšt-möyko* als sie des manna-essens satt wurden Uf. 63. — *akel'* nem kell; es ist nicht nöthig Tr.

kulá (t.) sárgásbarna; falb.

kuláp szőr (ló, tehén); haar (von pferden, kühen) Tr.

küldömaš szükségtelen; überflüssig Bd. *kultomáš* id. musse, müssiggang; бездѣлушка Tr. — *keltemáš* (m.) ördög; teufel Bd. *ija-kültemáš* id. Bk. 55. — cf. *kül-*.

küldömö kelleetlen, alkalmatlan; lästig, unangenehm Bd. — *keltema* (m.) id. ibid. — cf. *kül-*.

kule: *k.-guruk* der weg ging bergan (? sic) Gn. 1. (vielleicht: thurm u. berg; denn es ist ein scherzwort am ende eines mär-chens: *kule-guruk-jomak oňoš, moň ténoš*.) — cf. t. *kulá* thurm Radl.

küllö v. *kürle*.

kuľma fal; mauer Uf. 70. j.

küľnalám letép, elszakít; abreissen, losreissen (trans. < *kür[ön]-nalám?*) Ringv.

kuľok (r.) üres zsák; leerer sack Tr.

küľta (cs.) kéve; garbe Gn. 22. O. 41. *küľtä* Ocs. 26.

küľtarém teljesen lefizet; ganz auszahlen; уплачиваю сполна Tr. — cf. *küľ*.

kultok: *kultokom-sündáš* megesal, rászed; täuschen, betrügen; обманывать, обманому приводить Tr. — ? cf. t. *kultok* achselhöhle.

kuľuklém kotlik; glücksen, gackern Tr.

kum három; drei (passim). — Össz. *kum-lo*, *kum-lu* (m.) harmincz; dreissig *kum-ur* kopeke Tr.

küm tál; schüssel G. 6.

kumém szemet húny; die augen schliessen Gn. Bd. — *šinzam* *kumaltma* pillanat; ein augenblick Bd.

kumá (r.) koma, komaasszony; gevatte, gevatteerin Tr.

kümä (t.) kubitka Tr.

kumaga (cs.) kályha; ofen — *kamaká* (m.) id. Bd.

kumalám 1. meghajtja magát; sich bücken Gn. Bd. Ocs. 26. Car. 40. — 2. köszönt; begrüssen Bd. — 3. könyörög; flehen G. 55. — 4. engedelmeskedik; gehorchen Bk. 51. — 5. imádkozik; beten Bk. 61. — 6. áldoz; opfern Ocs. 11. Ist. 15. *kumalokt*-kényszeríti áldozni; zwingen zum opfern Uf. 87.

kumalđoš imádság; gebet P. 21.

kumalmo áldozat; offer Car. 18. Uf. 19.

kumalaktošasłok meghódítás, alávetés; unterwerfung *diavol škelanža* k. werčon az ördög, hogy magának alávesse Bk. 52.

kumazník (r.) zsebkendő; taschenbuch (бумажникъ).

kumbalke (kut ümbalke) — hová; wohin G. 15.

kumdá széles; breit, weit Gn. 46. Bd. *komdá* (m.) Bd. *kamda* (m.) M. 7. id.

kumdaygám szélesedik; breit werden — *kumdaydém* breit machen Bd.

kumdok széles; breit G. 59. — szélesség; breite Gn. *kumtok* id. Ocs. 4. 43. *kumduk* id. Ist. 5.

küme kályha; kemence Pu. 39.

kumok fölfordulva, arczczal lefelé; umgestürzt, auf dem gesichte liegend Gn. *kumuk* id. Bd. Tr.

kumoktém fölfordít; umstürzen Ist. 199. *kumuktém* Bd. Tr. *kumuktulám* Bd. — *kumuktaldám* (pars.) fölfordúl; umgestürzt werden Bd.

kumól (cs.) 1. kegyelem; gnade Ringw. *kumúl* id. Tr. — 2. kérés; bitte P. 58. — 3. öröm; freude Pn. 38. — 4. lieblich P. 57. —

5. *kumól* engedelem; erlaubniss Bd. — 6. (az ember) természete wesen (des menschen): *kumolemlan kelšőšo teak ulda* meinem wesen passt ihr P. 58. *kumološto šergo* ihre eigenschaften sind theuer Pn. 35.

kumulán kegyes; gnädig *poro k. šamoč* die barmherzigen Ist. 208. — *kumulán* id. Bd. Tr.

kumolček jóakaró, szives; wohlwollend, gefällig Gn.

kumolt- v. *kumultém*.

kumoltám auf dem wasser fliessen (?) Gn.

kumot (subst.) három; drei — *komot* Weske 23. *kumut* Bd. Tr.

kumotlo: *svatoj kúmotlo* szentháromság h. dreieinigkeit Bk.

62. sv. *kumudlu* id. Ks. 5. Km. 6.

kumož nyírfahéj; birkenrinde (die äussere) Gn. 77. P. 33. — *kumuž* Bd. *komoš* (m.) id. ibid.

kümož tányér, csésze; schüssel, schale Gn. Bk. 14. *kūmūž* Tr. — cf. t. *kumak* eine schale aus tannenholz Radl.

kumlök kegy; gunst Tr.

kumo posztó; tuchwaare Máté 9. 16. — cf. t. *kumač* es. *čomač*.

kúmul Bk. 60. v. *kumol*; *ške kumulém denák a magam akaratából*; aus eigenem willen Tb. 78. — *kumulán* kegyes; gnädig Bk. 66.

kumultém enged a rábeszélésnek; sich überreden lassen; *склоняюсь* Tr. *kumolt*:- *šiste gaŋe kumolt ilaš* wie das wachs weich (? sic) zu leben G. 56. *wüt šoy gaŋe kumolton šinžoža ilē* möget ihr leicht (? sic) wie der schaum des wassers thronen G. 61.

kumuso harmadik; der dritte, *kumašo*, *kumutoso*, *kumša* (m.) *kumše* (m.) id. Bd.

kumušto holnapután; übermorgen, *kúmšušta* id. Bd.

kumuzás Tr. v. *kowzém*.

kunám mikor; wann — *konám* (m.) id. Bd. *kunamsék* еъ какого времени Tr.

kunáre mennyi; wie viel — *kunarak* id. Ist. 320. *kunarško* id. Ist. 233.

kunark (*kunar*) bűn; sünde (?) Km. 33.

kunje: *kunje gona onžalom gonat bármerre tekintettem*; wohin immer ich schaute Zag. 38.

kunoš (m. t.) pizok, szemét; unreinigkeit, mist Tr.

künzá (t.) utálatos; ekel (adject.) Tr.

künžem ás; graben Gn. 43. vāj, kiváj, vés; micsoda Bd.

künžedém begurit; hineinrollen; выкативаю Tr.

künžola (cst.) kendermarok; flachsknocke Gn. 48. spinn-geräth Gn. *künčola bondo rokka*; spinnrocken Bk. 14. — *künžela*, *končala* (m.) Zol.

1. *kup* mocsár; morast Gn. 72. M. 63. Tr. — Össz. *kup-süle-*
kaik szajkó; holzhäher (corvus glandarius) Tr.

2. *kup* penész; schimmel Tr.

3. *kup* (dient zur verstärkung): *kup kuwöldém* gyorsan kihuzom (ill. húzva húzom); ich ziehe es schnell heraus P. 27.

küp-küp (onomatop. der schall vom anschlagen in einer schachtel) Tr.

küpcök (est.) vánkös, párna; kissen Gn. *küpcök* P. 26. *küpcük*, *kipček* (m.) Bd. *küpcük* Tr. id.

kupcörgem ránczosodik, összegyűrődik; sich knittern, runzelig werden, *kupcörtém* (caus.) összegyűr, ránczosít (arczát); knittern, knüllen, runzeln Gn.

kupec (r.) kereskedő; kaufmann Gn.

küplän- (t.): *küplänä šüm* a gyomor fölfuvódik; der magen bläht sich Tr.

kupšolo rigó; drossel (?) Gn.

kupturgem Bd. Tr. *kupturtem* Bd. v. *kupcörgem*.

kupturgo-pogo kucsmagomba; morchel (phallus esculentus) Tr.

kupturgošo ráncz; runzel Bd.

kür vastag hársfaháncs; (dicke) lindenrinde Gn. Tr. *kür* G. 40. Bd. — *kürän ter* oldalas szán; ein schlitten mit seitenbrettern Bd. utazó szán; reiseschlitten Pu. 40. *kirán t.* (m.) id. ibid.

kürám birkózik; ringen Uf. 40. tép, kitép; reissen, zupfen Gn. 48. Bd. Tr. *kër-* id. M. 82. *kürän koškém* letép; abreissen Tr. — *kerám*, *koram*, *kiram* (m.) id. Bd. *küredem* (fr.) id. Bd. *kürlám* id. Ocs. 6. Ist. 8. Bd. ketté tör; entzwei brechen Tr. — *kürl-kajá* Bd. *kürlalden kaja* Gn. elszakad; zerreißen (intr.) *pokšec rual kürlot* közepén ketté vágják; sie zerschneiden es in der mitte Zag. 44. — *kürüstám* tépdes; zausen Bd. *kuroštám* ritzen Gn. szétdarabol; zerfleischen G. 51. *kürokt-* gyomláztat; jäten lassen Ist. 227. — cf. cs. *küreš-* t. *köräš-* birkózik; ringen Zol. Bál.

kuralám szánt; pflügen Gn. 69. Tb. 240. Bd. Tr. — *karalám* (m.) id. Bd.

kuraš mari nebst *kugo weye* die von den eltern der braut ausersehenen würdenträger bei der hochzeit Gn.

kurćak-kuwa (t.) baba; puppe Gn. 48.

kürdömo v. *küroltömo*.

küren (t.) barna (ló); braun (von pferden) Pn. 36. Gn.

kuréz (t.) halszigony; fischgabel; ocrpora Tr.

kürgalám a szájából fecskend; spritzen aus dem munde Tr.

kurgužám fut; laufen Bd. Tr. *korgošám* (m.) id. Bd. *kurgužal-*
dém id. Bd. *kurguštalám* id. Bd. Tr. *kurguštém* futtat, hamar küld; laufen lassen; schnell schicken Bd.

kurgužgo félgömbölyű; halbrund Tr.

- kűrök* (est.) bunda, pelz G. 49. Tr.
kurok hegy; berg P. 18. Gn. *kuruk* Bd. Gn. Tr. *korok* Bd.
körök (m.) M. 63. id. — *k. mari* csuvas Bd.
kűröltömö a mi kifogyhatatlan; das nie versiegende G. 58.
k. kürlö endlos G. 61. — *küroldomo kürlü* id. Pu. 20. *kürlödomo türlo* Pu. 19. *kürdomo kürlü* Pu. 20. id. — cf. *kürám*.
kürka (t.) pulyka; truthahn Gn. Tr.
kurkalém fut; laufen Gn. 13. *lovat* hajt; das pferd lenken
Pn. 38.
kurkan (r. t.) sírdomb; grabhügel Tr.
kürlödomo v. *kűröltömö*.
kürlö sokféle; allerlei Gn. *kürlü* id. Pn. 20. *küllö* id. Gn.
kurmém fölmászik; hinaufklettern Tr.
kurmož holló; rabe M. 41. Tr. *kánya*; geier Tr. *kurnuš* id.
Bd. NyK. 6.
*kurmúzá*k szalonka; schnepe (scolopax) Tr.
kurnož holló; rabe G. 1. *kurnoš* id. *kurtnaž* (m.) id. Bd.
kürpék királlysas; königsadler.
kurš (r.) kosár; korb Gn. *kurša* (m.) id. Bd.
kurškaj az idősebb nővér férje; mann der älteren schwester
Gn. *kurskai* P. 46. *kurská* id. cousin von väterlicher seite Tr.
kuršanje lapú; kengyelvas (?); klette; (steigbügel? Ring-wall) Gn.
kuržánes kengyelvas; steigbügel; стремена Tr. *kuržánes*
id. ibid.
kürsü'ňűž kánya; geier Tr. r. коршунъ.
kürt (est.) hófuvatag; schneewehe Gn. 47. Bd. Tr.
kurt Tr. v. *kurúks* id.
kürtlőš zálog, fogadás, egyezség; pfand, wette, übereinkunft Tr.
kurtnik (r.) gömbölyű pástétom; runde pastete Tr. коповаяць Tr.
kürtő vas, bilincs; eisen, fesseln Gn. Bd. *kürtő* P. 27. ekevas; pflugschar G. 58. *kürtő* (m.) *kürtő* (m.) id. Bd. *kürtő* Tr. —
Össz. *k.-kol* желѣзница (ein fisch), *k.-nelekš* farnkraut, *ošo-k.* bádog; blech Tr.
kürtőék lóca; pritsche; нары M. 27. *kur. nəmal-* подиары
ibid.
kürtőlém megbilincsel; fesseln G. 43. *kürtőlém* (m.) id. Bd.
Ocs. 105. *kürtőlém* id. Ist. 325. *kürtőlöki-* caus. Ist. 149.
kurúks tarisznya (vékony hársból fonva); tornister aus lindenbast Bd. Tr.
kurum életkor; lebenszeit Bd. Tr. *kurum* id. Gn. *kurm* id. M.
51. élet; das leben Tb. 166. — *kurumaš* ewig (adiect. u. adv.) Bk.
46. *kurémaš* id. M. 78. *kurmész* id. Bd. *kurumók* ewig (adv.) Bk. 70.

Tb. 29. *kuramók* id. Km. 16. *k.-mučkók*, *k.-kurumešák* örökkön örökké; bis in aller ewigkeit Tr.

kuruská Tr. v. *kurská* id.

kuruz (r.) pfefferschwamm; гриздь Tr.

kuržám fut; laufen Gn. 3. P. 6. Bk. 38. Ist. 234. — *kuržoldal-*
(fr.) Pu. 34. *kurštál-* P. 7. id.

kurwa (r.) kurva; hure Gn.

kurvalan- paráználkodik; huren Bk. 122. *kurbalan* id.
Tb. 114.

küsem kölcsön venni; ausleihen Bd. *küslém* id. Tr. — cf. *küse*, *küson*.

küsem (t.) átköltözik; übersiedeln Bd.

küšan ér, ín; ader, sehne; жила Tr.

kusár- (t.) czipel, schleppen G. 58. átköltöztet; übersiedeln lassen Bd. lefordít; übersetzen *kniga-wlakom sorjan jolmoške kusa-*
ren a könyveket lefordította zürjén nyelvre; die bücher übersetzte er in das zürjänische Step. 6. — cf. *küsem*.

1. *küsé* (t. r.) zseb; tasche Bd.

2. *küse* szulok, loncz; geisblatt P. 52.

3. *küse* kölcsön; das geborgte — *küsä* (m.) id. Bd. — cf. *küson*.

küselá Tr. *küselok* Zol. v. *küšon* id.

küšen (t.) zseb; tasche Gn. 14. *küšen* id. Pu. 43. *küse* Bd.

küsilgá kölcsönösen; wechselseitig; взаимо Tr. — cf. *küselá*.

küšon (cs.) kölcsön; das geborgte Gn. adósság; schuld Uf. 92.
Ist. 223. *k. nalam* kölcsön vesz; borgen Gn. *küšén* id. Tr. *küšün*
nalaš Bd.

küšle (t.) hárfa; harfe (рысли) Gn. Ocs. 75. Ist. 106. Uf. 78.

küšmen (cs.) kormányrúd; steuerruder Ringw. Tr.

küšném (t.) átköltözik; übersiedeln Gn. *küšném* Bd. Tr. id. —
kušoktem, *kušarem* (caus.) (anderswohin) versetzen Gn. *küsnuktém*,
küsektém (m.) id. Bd. — *wes tünaško küšnoš* a másvilágba költözött,
meghalt; übersiedelte in die andere welt, starb Zag. 44. 74.

küšö áldozat; opfer Gn. Ocs. 86. Step. 10.

küstrá hoporosos, dombos; nicht eben, hügelig Tr.

kuš hol; wo P. 1. *kušak* id. G. 67. *kušakon-tušakon* a hol —
ott; wo — dort Ist. 23. *kušta* wo Ks. 5. *košta* Km. 7. *kušto* Bd.
kuštaken Ks. 30. *koštaken* Km. 41. *kušta* (m.) Bd. *košta* (m.) Bd. id.

küšan föl; hinauf Gn. Bd.

kušeč honnan; woher Tb. 95. *kušeč* Gn. *kušečen* Ks. 52. Km.
43. *kužeč*, *košeč* (m.) *kušeč* (m.) *kušečen* (m.) Bd. id.

küše érett, puhára főtt; reif, gar gekocht Tr.

küšedok v. *kužedok* id. Tr.

küšén (t.) zseb; tasche Tr.

küšočen felülről; von oben P. 32. *küšüč* Bd. *küšoč*, *küšočen*
Tr. *küšočen* (m.), *küšic* (m.), *küšicen* (m.) Bd. id.

küsol felső; das obere Gn. 59. Zag. Ocs. *küsil* (m.) Bd. *küsul* Bd. Uf. Car. *küselő jumo* gott im himmel Ocs. 116. Zag. 6.

kuškém köpöl; butter schlagen; нахтало Tr.

kušk- tép, szakít; zerreißen (trans.) *kušket* kolten *ulat wurge-mostom* sie zerrissen ihre kleider Ocs. 34. — *kuškedám* id. Gn. Bd. Tr. *kušketam* id. Bk. 108. Ocs. 72. — *kuškedalt-* elszakad; zerreißen (intr.) Ist. 286. *kušketlém* (m.) id. Bd. *kuskulaltám* (m.) id. Bd. Tr.

kuškám nő; wachsen Gn. Bd. Tr. Pu. 37. erjed; gähren Gn. — *kuškold-* id. Pn. 37. P. 69. *kuškókt-* növeszt; wachsen machen Ist. 4. *kuškukt-* id. Ocs. 4.

kuškebek meddig; bis wohin Wied. 194. 1. *kuškewen*, *kušken*, *kuškebek* (m.) *koškebek* (m.) Bd. id.

küskemdém magasít; höher machen, erheben; возвышать Tr. *küskilä* (m.) feljebb (fölfelé); hinauf zu Bd.

küško magas; hoch Uf. 22. Car. 21. — cf. *kükšo*.

kuškožám lovaglóformán ül; sich reitlings setzen Gn. 4. Bd. *kuškož-* Bk. 18. *kaškožám* (m.) id. Bd. — *kuškuš-šinžáš* id. Bd. *kuškuštém* lóra ültet; aufs pferd setzen Ocs. 122. Bd. *kuškužktém* сажаю верхомъ Tr.

kuškožmo kedd; dienstag Bk. 34. Gn. *kuškúžmo* Bd. Tr. id.

küškö föl; hinauf Gn. Bd. *küško* Tr. *kuško* Ist. 14. *küška* (m.) Bd. *küškä* (m.) Bd. id.

küšnő fent; oben Gn. Bd. *küšno* Tr. Bk. 48. *küšna* (m.) Bd. — *küšnöső* felső; das obere Bd.

kušo hová; wohin Ist. 42. *kušo* Ocs. 31. *kuško*, *kuš*, *kužak*, *kušagen*, *kuška* (m.), *kušak* (m.), *koška* (m.) Bd. id. *kuškala* merre felé; nach welcher richtung zu Ks. 43. Km. 66.

1. *kuštém* növeszt, fölnevel; wachsen machen, aufziehen P. 14. Gn. Bd. — cf. *kuškám*.

2. *kuštém* tánczol; tanzen Bd. Tr. Gn. — *kuštomás* táncz; der tanz Bd.

küštém hív; rufen P. 21. Gn. meghív; einladen P. 21. Gn. parancsol; befehlen Gn. 16. 24. Ocs. 5. Tb. 247. Uf. Car. 10. Tr. küld; schicken G. 23. megenged; erlauben Gn. — cf. *kücé*m.

kuštaltém (m.) megkönnyít; leicht machen Bd.

kuštolemám könnyüvé válik; leicht werden, — *kuštolemédém* könnyüvé tesz; leicht machen P. 31.

kuštolok könnyűség, enyhülés; leichtigkeit, linderung Gn. Tb. 197. — *kuštolokeš* könnyen; leicht G. 55.

kuštolgo könnyű; leicht Gn. O. 78. *kuštolgo* Tr. Bk. 22. *kuštolgo* Ist. 244. *kuštulgo* Bd. *kuštalga* (m.) Bd. id.

kuštolgemám könnyüvé lesz; leicht werden Gn. *kuštulgemám* id. Bd. — *kuštulgemédém* megkönnyít; leicht machen Bd.

kušturá (r.) forgács, szemét; späne, mist Bd. — *kuštrá* id. Tr.

kűsüt felülről; von oben Ocs. 55.

kut (attr.) hat; sechs (passim) — Össz. *kut-lo* hatvan; sechzig *kut-lu* (m.) id. Bd.

kut hosszúság; länge (passim) — *keher kut* egy rőf hosszú; eine elle lang Bd. *kečo gut* egész nap; den ganzen tag P. 5. — Össz. *k.-šürtö* a fonál hosszában véve a szövésnél Tr.

kütem(cst.) legeltet; weiden lassen Gn. Bd. Tr. Uf. Car. 18. — *kitem* (m.) id. Bd.

kután (t.) far; steiss Gn. Tr. fark; schweif Pu. 23. alapzat; fundament Tr. — Össz. *kutan-šol* végbél; mastdarm G. 53. *pot-k.* a bogrács alja; boden des kessels P. 23. *pu-k.* töke; klotz Tr.

kutorém beszélget; mit einander reden O. 91. *kutrém* sprechen Gn. vidám; munter sein, sich wohl fühlen Tr. *kuturém* dicsekedik; sich rühmen Bd. *zuturém* (m.) beszél; sprechen Bd. — *kuturzás* beszélget, tréfál; plaudern, scherzen Tr. — cf. t. *kudur-spässe* treiben Radl. cs. *kutar-*: *kalaza kutart* beszéld el; erzähle Zol.

kütorg- (m.) kevesbedik, elpárolog (a víz); sich vermindern, verdampfen Tr. — cf. *kütük*.

kutoš ruhadarab, mely egyenlő hosszú és széles; ein stück lappen gleich in der länge u. breite Tr.

kutká pulyka; trutzhahn Tr. — cf. *kürkä*. [böse Radl.

kütkä buta, mogorva; tölpisch, scheu Tr. — cf. t. *kötü* schlecht,

kutko (cs.) hangya; ameise Gn. Bd. Tr. *kutka* (m.) Bd. — Össz. *k.-šue* hangyaboly; ameisenhaufe Bd. Tr. [(m.) id. Bd.

kutkuž sas; adler; беркутъ Tr. Bd. — *kučkaž* (m.) *kučkuž* *kutla* környezet; die umgebung Bd. *kutlašte* körül; herum Bd. Tr. *kutlašta* (m.) id. Bd. *tudo kutlaštak* ugyanekkor; zur selben zeit Uf. 43. Car. 41. — *kutlageč* körülbelül, -től (időhat.); ungefähr, von — an (zeitbestimmung).

kutlok aufzug beim weben Tr.

kutlukš buzavirág; kornblume Tr.

kütö (cs.) nyáj; heerde Ocs. 21. *kütü* Ist. 28. Bd. Tr. — *kitö* (m.) Bd. *kütö* hirt (?) Bd. NyK. 6.

kütormá (t.) kiütés; ausschlag bei kindern; pips bei vögeln; молодница; тупунъ у птицъ Tr.

kütözö pásztor; viehüter Ocs. 14. *kütočo*, *kütozo* Uf. 27. Car. 26. j. *kütüzá* Bk. 104. *kütüčö* Bd. *kitözü* (m.) Bd. id.

kütrálás (t.) kihúz; herausziehen Tr.

kütük (m.) Bd. Zol. *kětök* (m.) M. 7. — *kitek* (m.), *kotok* (m.) *kitök* (m.) Bd. rövid; kurz — cs. *küdük* Zol.

kuturt- (t.) csábít; verleiten Ocs. 78. föllázít; aufreizen Ocs. 58. Step. 13. — cf. *kutorém* t. *kudurt-* aufregen, aufreizen Radl.

kuwá- öreg asszony; alte frau, *kubá* id. Tr. — *kuwo* schwiegermutter M. 8.

- kuwawa* (voc. *kuwawaj*, *kowaj*) nagyanya; grossmutter Gn.
 Tr. *ku-awáj* Bd. *kuwáj* Tr. id.
küwar (est.) híd, palló; brücke, diehle (passim) — *küwár*
 Bd. *kibér* (m.) Bd. *kübar* Bd. NyK. 6.
küwarlém hidat épít; brücke bauen Pu. 40.
kuwoléo fajdtyúk; auerhenne Gn. *kuwuléo* id. Tr. *kuwulžo*
 nyírfajd; birkhuhn Bd. *kubulco* Bd. NyK. 6.
kuwoldém kihúz; hinausziehen P. 27.
kuwo (t.) héj, pikkely; hülse, schale, schuppe Tr.
kuwsin (r.) korsó; krug Ist. 267. Ocs. 68.
kuwul gomboska a női ruhán, cziczoma az övön, — gyalú;
 knöpfchen am frauenkleid, berloque am gürtel, — hobel Tr.
küzém 1. fölmászik; aufsteigen, klettern Gn. 4. *küzém* id. P.
 23. Uf. 14. Car. 13. Ist. 321. *küzal-* id. P. 51. *küzökt-* hilft aufstei-
 gen G. 4. — 2. fölkel a nap; die sonne steigt auf M. 50. *erkečo kü-*
zaleš id. P. 50. — 3. emelkedik; steigen (das wasser) Ocs. 11.
küzökt- emel; heben Pu. 18.
 (wüd-) *küzán* (t.) iltisz Pu. 17. Tr. *bisamratze* Tr.
kuže hogyan; wie Gn. 52. *küže* id. Gn. 27. *kuce* (m.) *koce* (m.)
kuze Bd. id. — *kuž-at tug-at* valahogy; irgendwie G. 13.
kuzi-wóndo bokor; strauch; cf. кустъ; — елещевникъ. Tr.
küzo (est.) kés; messer Car. 32. Uf. 33. *küzö*, *küz* Bd. *kize* (m.)
kužok ein geschenktes (sic!) thier Gn. [*kizä* (m.) Bd. id.]
kuznec (r.) kovács; schmied Gn. *kuznič* Tr.
küžnet (r.) kovácsműhely; schmiede Gn. 43.
kuzuk nászajándék; heiratsgabe Tr.
kuzuktás becézget; liebkosen Tr.
kuzurge in der stille; по тихоньку Tr.
küž-kinde fánk; pfannkuchen Tr.
kužám hugyozik; urinieren Bd. Tr.
kuž-wüt húgy; urin Bd. Tr.
kužaža (m.) hosszúság; länge Bd.
kužédok kiebitz; abgezehrter, hagerer mensch; пиголица Tr.
kužemd- meghosszabbít; verlängern Ist. 148. Bd. *kužemám*
 meghosszabbúl; länger werden Bd.
küžgemám vastagodik; dicker werden Bd. *közgem-* id. M. 82.
küžgemdém vastagit; dick machen Bd.
küžgö vastag; dick Gn. Bd. *közgö* (m.) M. 7. *kižge* (m.) Bd.
küžgo-kumda wurgem, trauerkleid Máté 11. 21.
küžgüt vastagság; dicke Tr. Ist. 158. *kizgežä* (m.) id. Bd.
küžgütlok id. Ocs. 111.
kužikā hosszúkás; länglich M. 24.
kužo hosszú; lang Gn. Bd. Ocs. 51. *kuža* (m.) Bd. *kužö* (m.)
 M. 7. *kuže* Tr. *kužu* P. 18. Bk. 122. Ist. 71.

L.

1. *-la* (postp.) mint, szerint, gyanánt; wie, als Gn. Bd. Tr. *marla* cseremisziül; ceremissisch Tr. *tošta godšala ludat* a régi idő szerint számítanak; sie rechnen nach alter zeitrechnung Km. 44. cf. *tošta semin ludat* Ks. 32. *jumalan odolmala* istenhez imádkozva; zu gott betend Km. 44. *-lä* id. *ibid.* *-lak* id. Bd.

2. *-la* (postp.) -ért; für Gn. Bd. *oksala eštaš* pénzért dolgozni; für geld arbeiten Bd. *ömniem škalla vaštaldaš* lovat tehenért cserelni; ein pferd für eine kuh umtauschen Bd.

3. *-la* (postp.) felé; gegen, zu Bd. in der richtung (von od. zu) Gn. *jotpek-la* éjszak felé; gegen norden, *tiške-la* ide felé; nach dieser seite, *kok péla-la* (m.) kettő, kétfelé; entzwei, auf zwei seiten; *anzaka-la* (m.) előre; vorwärts Bd.

labžém bög, morajlik; brüllen, brausen; мычу, реву Tr.

1. *lač* így; so Ocs. 47. Ist. 66. alkalmas, helyes, ugyanúgy; passend, richtig, ebenso Gn. Tr. *lač tolšē* pontos; punctlich M. 75. *lačak* id. Tr. *lačók* точно именно Tr. *lač tenge* (m.) épenúgy; ebenso, *lač tegeňa* (m.) ugyanolyan; gleich *l.-gaňam ištaš* (m.) hasonlít; vergleichen *lač ištaš* (m.) mértéket tart; mass halten, *lačók* edem tökéletes ember; ein vollkommener mensch, *laž* (m.) épen; ebenso Bd. — *lečok* egyenlő, hozzáillő; gleich, passend, épen úgy; ebenso Bd. — *lačna ilna* (m.) úgy vagyunk, a mint hozzánk illik; wir sind so, wie es uns geziemt Bd.

2. *lač* halhólyag; fischblase: рыбій пузырь Tr.

lačak, *lačók* v. *lač* 1.

lačo kosár; korb Pu. 29.

lad (m.): *pizirtaš* *lad* prés; presse Bd.

ladatlém (r.) uralkodik; herrschen Gn. *ladejem* (r. m.) id. Bd.

ladoš-nerân piszeorrú; stumpfnäsigt Tr.

ladon (r.) tömjén; Weihrauch Bk. 94.

1. *ladrá* (cs.) alacsony; niedrig P. 47. Tr. низкій, малорослый Zol. rövid; kurz Tr. — *ladráška* alacsony emberek mellékeve; beiname kleingewachsener menschen Tr. — cs. *lotrá* Zol.

2. *ladrá* arányos, illő; angemessen Tr. — cf. r. ладъ.

ladraemdém arányossá teszem; angemessen machen; дѣлаю соразмѣрнымъ Tr.

lager (r.) tábor; lager Ocs. 46. *lager* Ist. 65. *l. dene šogomašeš* táborozó; im lager liegend Ocs. 46. v. ö. *lagerošto šogomaes kalokom* id. Ist. 65.

lagúška (t.) theergefäss; лагунъ, дегтярный сосудъ Tr.

lajetel (r.) uralkodó; herrscher Bd.

lajok gyors; flink, behend Ringw.

1. *lak* v. *la* 1.

2. *lak*, *lak* wer völgy, völgyecske, mélyedés; thal, thälchen, vertiefung Gn. *lak* gödör, mélyedés; grube, vertiefung Tr.

laká-pu ledült fa, mely a szomszéd fán megakad; ein gestürzter baum, der am nächst stehenden baum hängen bleibt Tr.

lakan fatuskó; holzklotz Gn.

lakatá völgy; thal P. 25.

lake üreg, horó; höhlung, hohlweg Tr.

lake pocsolya; morast P. 58. ухабъ Tr. *lako* gödör; grube Ist. 108.

lakká gödör, verem, sir; grube, grab; яма, могила Tr.

laksá mélyedés, völgy; vertiefung, thal Tr.

laksak (m.) verem, gödör; grube, *laksakán* gödrös, egyenetlen; löcherig, uneben Bd.

laksaká mélyedés, üreg, horó; vertiefung, höhlung, hohlweg, gödröcske az arczon nevetéskor; grübchen am gesicht beim lachen Tr.

laksorgém v. *laptorgém* Tr.

láktoš cséplés eredménye; ausdrusch — *laktosán* jól fizető gabona; ergiebig beim drusch; умолотный Tr.

lambe, *lambe* menyhal; quappe Gn.

lamost nyírfa törzse; birkenstamm G. 47. *lamošte* abgehaue-
ner junger lindenstamm, der geschält werden soll Gn.

lampat (r.) lámpás; lampe Ocs. 54. Máté 25. 8.

-lan (dat. ragja) -nek; (endung des dativs) 2. -ért; für *šoma-koštlanat* mutom quat szavukért felelősek; sie geben für ihr wort rechenschaft Zag. 5. *mānnam atarašašlok lanen a mi* megváltá-sunkért; für unsere erlösung Km. 5.

länž (ny) *lejež* (k) méh; biene; пчелякъ Weské 28.

laném meghajlik a teher alatt; sich senken unter der last Tr.

langorgém elágazik; sich verzweigen, elhasználódik; sich abnutzen; развѣтляюсь, изнашиваюсь Tr.

lanžrá hasított; gespalten; разщеперенный, надколо-
тый Tr.

lanžerá gyenge, erőtlen lesz; schwach, kraftlos sein, *lanžerá-čonan* csüggedt; kleinmüthig Tr. — *lonžerá* id.

lap (cs.) alacsony, sekély; niedrig, seicht Bd. völgy, alacsony

hely; thal, nieder gelegenes land Tr. *lap ver* id. Bd. *lap vär* (m.) völgy; thal Bd.

lapa (m. r.) tenyér; flache hand M. 5. Bd. *jal l. talp*; fuss-sohle Bd.

lapajás bepiszkít; besudeln; пачкать Tr.

lapan v. sub *šudě*.

lapas zabliszt tejjel; milch mit hafermehl G. 79. gedörktes hafermehl; толокно Tr. (m.) säuerlicher mehlbrei; кисель Tr. mischung von saurer milch und mehl aus gekochtem getreide Gn. — cf. t. *lakša*, *lapša* Bud. r. лапша suppe mit fadennudeln.

lapcá (m.) hártya, vékony bőr; membran, dünnes häutchen; плева Tr.

lāpcirtás (m.) сбуживать Tr.

lapčok darabka; stückchen, fetzen Tr. *kür-lapčok* kis darab hársfakéreg; ein stückchen lindenbast Pu. 28. *őstor-lapčok* kis darab lábrongy; kleiner fussfetzen ibid.

lapemám megalázni magát; sich erniedrigen Bd. *lapemdás* megaláz; erniedrigen Bd. понижать, спускать ниже Tr.

lāpememdás megalázkodik; sich demüthigen Tr.

lapoštem: *wujom lapošta* fejét hajt; sich verbeugen (sein haupt erniedrigen) Gn. 63.

1. *lapka* (r.) árúbódé; kaufladen Tr. *lapke* id. Gn.

2. *lapka* v. *lap* id. Bd. Gn. lejtős, lapos; abschüssig, flach Tr. *lapka ver* v. *lap ver* Bd.

lapkangám aláztatónak lenni; unterwürfig sein Bd. *lapkang-dém* caus. ibid.

laplandarém (cs.) a barátságot megszakítani; die freundschaft aufsagen; прекращать Tr.

lapsuk-lapsuk kacsázó járás; entenförmiger gang; перевалистая, утиная походка Tr.

lapša-piliš loggós fülű; der herabhängende ohren hat Tr.

lapšayö poszméh; hummel; шмель M. 60.

lapšem gyeplő; zügel M. 32. Tr.

laptorgém saжусь на корячки Tr. *lopturgén-šonjá* id. ibid.

lar lar lar (hangutánzó az ugatásra; nachahmung des bellens).

larkalam gágogva úszik; schnatternd schwimmen G. 78. schreien wie die ente Gn. *šümem l.* mein herz klopft in unruhe ibid.

laská (r.) barátságos; freundlich Zag. 45. Tr.

[P. 21.

laskálok illedelmesség; artigkeit Pu. 18. nyugalom; ruhe

lastok (cs.) folt; flick Gn. Tr. *lastuk* darab; stück Bd. *lastok*

Máté 14. 20.

lastra bojtos, sűrű; buschig, dicht Gn. *lostára* id. Gn. *lustra* id. Ringw. — *lastra wočan* bojtos farkú; buschschwanzig G. 59.

lašandás (m.) lisztel behinteni; mit mehl beschmutzen; заму́чить мукой Tr.

láska (r.) tejben főtt tészta; in milch gekochte mehlspeise Bd. nudel Gn. téstaleves; nudelsuppe; лапша Tr.

lašmán-tarakán fekete svábbogár; schwarze küchenschabe; черный тараканъ Tr.

laštok (cs.) sziget; insel Zag. 66. darab; stück Ist. 296.

laštortém széttipor, szétnyom, szétzúz; zertreten, zerdrücken, zerschmettern Ist. 9. Tb. 43. Uf. 16. Car. 17. — *lastortem* id. Ocs. 7. — cf. r. пастирать.

laštra-počan bozontosfarkú; mit buschigem schwanz P. 52.

latán illendően; anständig (adv.) *latés tolés* illendő lesz; er wird anständig sein Tr. — cf. r. ладъ.

latka (cs.) csésze; schale G. 23. fazék; irdener topf Gn. — *lotká* id. Zol.

latkók tizenkettő; zwölf Pn. 11. *luat kok* B.

1. *lawal* (m.) brachs; cyprinus brama Bd. M. 43.

2. *lawal sár*; koth (?) Tr.

lawala holmi; allerlei, möbel Bd. — cs. *jabala*.

lawertém, lawertes v. *lawratás*.

lawođan kalikó szövetből való; aus calico-stoff gemacht Gn. 63.

laworá (cs.) sár; koth P. 33. *lawrá* Bd. Tr. *lawora* Gn. *lawrân* sáros; kothig M. 25. *lawian* Bd. — *lawra lakoško wozesh* Ks. 12. 11. — cs. *lapra*.

lawkaš (m.) nyávog; miauen M. 35. *lawčžas* id. M. 84.

lawrá v. *lawora*.

lawratás (m. cs.) bepiszkít; beschmutzen M. 16. *lawortém* id. Tr. *lawertém, lawwirtém* (m.) id. Bd. *lawertalám* fr. *lawertaldám* pass. Bd. *laworgém* intr. Tr. — *lawortoš-keče* regenwetter Tr. *lawortoš* id. ibid. *lawertes* esős, sáros idő; regenwetter Bd. — *labortem, lawortem* Zol.

lazá (r.) mocsáros hely a réten; sumpfige stelle auf der wiese Tr. — r. лужа.

lazergém nedvesül; beázódik; nass werden. — *lazertém* nedvesít, beáztat; nass machen Bd. — cf. r. влажить.

lázirgás szétomlik, széttörik, megpuhul; zerfallen, zerbrechen, erweichen (intr.) — *lázirtás* szétzúz, összetör, megpuhit; zerschmettern, zerbrechen, erweichen (trans.) Tr. — cf. *lužertem* — *lázirga* es ist durchnässt, verliert seine kraft durch überflüssige feuchtigkeit Tr.

lazrá folyékony anyag; flüssige masse Ist. 193. Tr.

lázrâ schlackwetter; слякоть. Tr.

-*leč*, -*leč* (ablativus ragja; suffix des ablativs).

lec чрезъ Tr.

lečok v. *lač* 1.

lečkor (m.) csipkerózsa; hagebutte Tr.

lek-: *puren-lekmo* járás-keles; das herumgehen Pn. 39. — *lektam* kimenni; hinausgehen Gn. Bd. *läktäm* (m.) *läktam* (m.) id. Bd. fölkel (a nap); aufgehen (von der sonne) *keče lektes* id. Bd. Gn. *lektoldal-* üget; traben G. 62. *legeld-* fölmegey; hinaufgehen G. 79.

lékar (r.) orvos; arzt Bd.

lele nehéz; schwer Gn. Bd. *тяжелый, тажесть, поклажа* Tr. *lelő* id. M. 65. *lelä* (m.) Bd. — *lele pokšom* kemény fagy; strenger frost G. 58.

lelemám nehezedik; schwer werden *lelemdém* nehezít; schwer machen Bd.

lem leves; brühe, suppe Tr. Gn. M. 18. — *kol-l.* fischsuppe, *paréye-l.* kartoffelsuppe Tr. — *turi-l.* похлёбка, *šte-l.* kohlsuppe M. 18. *lem* (m.) id. Bd. *semen virile* Bd.

lame *kož* borókabokor; wachholderstrauch M. 45.

léngež (est.) egy darab fából kivájt veder; holzeimer; ка- дочка, дуплянка Tr. — *längész* (m.) id. Bd. M. 38. *längös, langes* (m.) Zol.

1. *lep* lép; milz Gn. Tr. *lepo* id. M. 6.

2. *lep* (cs.) fejtető; scheitel; темя Tr. *vuj-lep* (m.) id. NyK. 6 : 204.

lepé, lébè (ny.); *lobo, lobe* (k.) lepke; schmetterling W. 26. *lowé, lipe* (m.) Zol. Tr. *lippé* (m.) Tr. id. — cs. *libe*.

lepeñe lepke; schmetterling Gn. 68. — cf. *lepe*.

lepká (m.) homlok; stirn Bd. *lepká'* M. 3. Tr. *lebkä* id. — cs. *lipke, lipke* scheitel; темя Zol.

leps böleső; wiege Gn. 13. Tr. *lewš* id. Gn. *lipš* (m.) id. Tr.

lešāno az imént; so eben M. 12. *lešāna* id. Tr.

leštaš, lištás v. *loštaš*. [Ocs. 92.

let, leč: *Ilija let ožnok* előbb mint Illés; früher als Elias *letešká* (r.) летячка, летунъ (звѣрокъ) Tr.

lev (r.) oroszlány; löwe Bk. 32.

lewaš szin; schuppen Bk. 22. Tr. zelt Tb. 163. balkon Tr. scheune, winddach Gn. tető; dach P. 46. *leweš* sátor; zelt Ist. 247-*lewāš* dach M. 25. ágytakaró; bettdecke M. 16. *képčėk l. vān* kos huzat; polsterüberzug, *tūšak l.* lepedő; leintuch M. 16. *lebāš* (m.) *lebāž* (m.) fedél, hajlék; dach, hütte Bd.

lewēm lau werden Bd. Gn. Tr. olvaszt; schmelzen Bd. Gn. — *lewektēm* olvaszt; schmelzen (trans.); fölmelegit; wärmen (die suppe) Tr. Bd. *lewoktem* Zag. 59. *lewektolam* id. Bd. — *liwem* (m.) *liwektem* (m.) Bd.

lewe langyos; lau (vom wetter und wasser) Gn. Bd. *lewo* Sdr. 5. — *liwā* (m.) Bd. — cf. t. *leb* forróság; hitze, schwüle Bud.

lewedam fed; decken Ist. 8. M. 25. Tr. Gn. Bd. *lebetam* Ist. 13. *lebed-* Bd. NyK. 6 : 695. *lewedeštam* fr. id. Bd. *lewedaldam* be-takarózik; sich einhüllen Bd. — *lebedäm*, *lebedam* (m.) Bd. — *lewédokto* őriztesd; lass bewachen Tb. 4.

lewédoš takaró; decke Tb. 22. *lewétoš* Tb. 3. *lewédeš* id. fedél, házfedél; dach, hausdach Bd. *lewédoš* deckel, dach Gn.

leweškém v. *lowožgém*.

levok nincs befagyva; (das wasser) ist nicht gefroren NyK. 3 : 136. (803.) cf. *lewem* olvad Bd.

li (r.) (fragende partikel) Bd.

1. *liám* lenni; werden (passim) — lehetséges; möglich oder erlaubt sein Gn. készen lenni; fertig werden Gn. Бываю, дѣлаюсь Tr. — *liedem* fr. Bd. *lialdam* vlmivé válni; zu etwas werden Bd. *lildal-* lenni; sein Pu. 37. G. 73. *liältém* létezík; sein Km. 39. случился Tr. *liältär-* létrehoz, teremt; erschaffen Km. 4. — *lin šu* es ist geschehen, consummatum est, *lin šumo* a létező dolog; das seiende Ist. 286.

2. *liam* megellik; kalben Bd. Gn. — *liše škal* borjas tehén; trüchtige kuh Bd.

3. *liam* igér; versprechen Gn.

4. *liam* (mit *dene*) törődik vele; sich kümmern um etwas Gn. *libižgém* v. *lowožgém* Tr.

liem (= *lüem*) lõ; schiessen Gn.

liba (r.) vagy; oder Bd.

licá (r.) arcz; gesicht Bd.

lida szakadék, mély út; schlucht, hohlweg; овпaръ Tr.

lide: *lide ok-kod* meg nem történt nem marad; ungeschehen bleibt es nicht Ist. 181.

lidemo: *liškožát miáš lidemo* a megközelíthetetlen; der un-nahbare; неприступный Bk. 104. *tojn liškét miáš-lidemo čapét* a te hozzáférhetetlen dicsőséged; dein unnahbarer ruhm Tb. 42. *kalasen moštaš lidemo jumo ulat* kimondhatatlan isten vagy; du bist ein unaussprechlicher gott Tb. 42. — cf. *lide*.

lige (cs.): *kumož l. vékony nyírhéj*; die äusserste dünne schicht der birkenrinde Gn. — *oškuen ligože* der weissen birke rinde G. 70. *kuen ligež dene* mit dem birkenhäutchen G. 65. — cf. *logo*.

limá'k enyv; leim Tr.

limáš lét, létel; das sein Bd.

limdém igér; versprechen Bd. Tr. *limdóktáš* caus. Tr. — *lim-demáš* ígér; das versprechen Bd.

linejka (r.) linia; lineal Bk. 30.

lipkátá (m.) csendesén van; er ist still Tr. — cf. cs. *loplan-* still sein Zol.

lipš v. *lepš* id.

lirték nyírás; schur; стрижь Tr.

liste (r.) fehér s fekete pléh; weisses u. schwarzes blech; бѣлая и черная жсть Tr.

lístő (r.) ív papír; bogen papier M. 59.

liš közelség; nahe Bd. *liš, liše lišno* близь, вплоть Tr. — cf. *loš*.

lišal: *lišal joy* felebarát; der nächste Ks. 45. *ške lišawlām* felebarátait; seine nächsten Km. 62. — cf. *lišel*.

lišaš jövőendő; zukünftig; *mo lišašom a* jövőt (mi leendő); das zukünftige Ocs. 37. cf. *mo lišašlök* id. Ist. 51.

lišašlök: *mo lišašlök* das zukünftige Ist. 51. *svjátój-lišašlök* wod szentelt viz; weihwasser Tb. 44.

lišemam közeledik; sich nähern Bd. Tr. *lišemlaltás* id. Tr. — *lišemtás* trans. Tr. *lišemlaltár* id. Km. 3. — *lišematlēs* közel van; ist nahe Tb. 241.

lišan közelbe, -hoz; in die nahe, zu Bd. *lišonak* (?): *kuguža-wlak sajn ilen ogot ul, iktōšt wešštom, kuguža lišonak, pušton* Ocs. 89.

lišeč közelből; von der nahe aus Bd.

lišel közel, közel való; nah Bd. Tr. — cf. *lišol*.

lišičak mellett; neben, vorbei, vorüber *lišičak erten kaen elment* mellett; er ging neben ihm vorüber Ist. 237.

lišičon mellett; neben, vorüber, vorbei *ik jal lišičon kaja ulmaš egy falu mellett ment el*; er ging neben einem dorf vorbei Ist. 252.

lišol felebarát; nächster Bk. 122. *lišol joy* id. Ist. 238. *lišoleta* (?) id. Bk. 44.

liška közelbe; in die nahe, zu Ks. 3. *liško* id. Bk. 56. Tr. *liške* Bd. *liška, liškä* (m.) Bd. *liško* Uf. 87.

lišneše közelső; der in der nahe ist, *lišnaša* (m.) id. felebarát; der nächste Bd.

lišno közelben; in der nahe, bei Uf. 87. Tr. *lišne* Bd. *lišna, lišnā* (m.) Bd. *lošne* G. 59.

lišt-cselekszik; handeln NyK. 3 : 141.

litomašon vernichtend G. 53. — cf. *lide, lidemo*.

liwālna alá; unter (wohin) BM. 5. 15. — cf. *liwāl*.

liwán (r.) tömjén; weihrauch BM. 2. 11.

lo: *wič-lo, wiš-lo* ötven; fünfzig Uf. 64. j.

loč, ločák valóban, igazán; wirklich wahr, v. *keržák* Tr. cf. *lučo*.

loče: *loče lače kojōn šogaleš* steht wie zitternd da Gn. 70. *loče lače ide oda inogva*; hin und her schwankend Gn.

lodám olvas; lesen W. ny. 23. — *lědšō* (m.) olvasó; leser M. 10. — cf. *ludám*.

lědō (m.) kacsá; ente M. 36. *lodo* ny. W. 23. — cf. *ludo*.

leđorgem meghajlik; sich beugen Gn. 59.

lőge (cs.): *pűnző* l. die von der fichtenrinde sich ablösenden, leichten faserchen P. 26. — *logé* kosz a fejen; grind Tr. Zol. *lűgé* (m.) id. Tr. — cs. *lige* плоть въ головѣ Zol.

logo-logo onomat. (a papir szerzegése, mikor összegyűrik; das knistern des papiers beim zerknittern) Tr.

logortalém (cs.) morog; brummen; ворчу, бормочу — *lorgém* id. Tr.

logostés hámlik; sich schälen; шелушиться, лупиться Tr.

lőj (m.) nyest; marder M. 39.

lomā Ocs. 41. *lümān* Ist. 57. (= *oš kotran*) poklos; aus-sätzig.

lėmdolās csúfolni; verspotten Tb. 166. *lėmdolās* (m.) id. M. 84.

lomož vlmi vadállat; irgend ein wildes thier Gn. 60.

loy (= *šuko*) sok; viel Zag. 13. nagyon; sehr *űdorző* *loy* *pojen* das mädchen war sehr reich geworden G. 40. полный, черезъ верхъ Tr.

lonix szakadt ruha; zerrissenes kleid; изорванная одежда, вретнице Tr.

lonžorgém elgyengül; schwach werden Tr. — cf. *lanžerém*.

lėpė (m.) lepke; schmetterling M. 60.

lėpest-lėpest v. *lėp-lėp* id.

lėpš (m.) ostor; peitsche M. 32.

loptok, *loptok* lautbild vom wahrsagen (mit der schlag-ruthe) Gn.

lorgém v. *logortalém* id. Tr. — cs. *lorga-*, *lűrge-* id. Zol.

loš-: *lošėl* közeli; nahe M. 11. *lošėl* id. Gn. *lošoč*: *nunon* *lošočen* in ihrer nähe Ocs. 27. — cf. *liš-*.

lošemam közeledik; sich nähern Ocs. 36. *lėšlemaš* (m.) id. M. 84. — cf. *lišemam*.

lošolem-: *pűnző jőraltaš lošolemes* a fenyő inogni kezd; die fichte fängt an zu wanken G. 3.

lošt barátságos, szíves; freundlich, höflich Tr.

loštem csinál; machen Gn. 11. szerez; erwerben G. 56. épít; erbauen ibid. — *loštaltam* pass. Gn. *loštoš* a mi csinálva van; etwas gemachtes Gn. *to kugo űstelombalcón l. kučošom ezen nagy asztalról az én tőlem készített vendégséget*; von diesem grossen tische die von mir bereitete bewirtung G. 55.

loštaš kék; blau Gn.

loštās levél; blatt P. 27. Tr. — *leštaš*, *lištaš* Bd. *lištās* (m.) *ilistās* (m.) *ilštās* (m.) Bd.

loštok-loštok (hangutánzó, jelenti a zajt, a melyet a hársbocskor csinál táncz közben; onomat. das geräusch der bastchuhe beim tanze) Pn. 42.

lëwë (m.) meleg; warm, *lëwräk* langyos; lauwarm M. 69. — cf. *lewe*.

lowerge gyengéd; zart P. 52. biegsam; гибкий Tr. *lowergo jolmo* geläufige zunge Pu. 17.

lowortém hajlékonynyá tesz; biegsam machen Gn. *lowergém* intr. Tr.

lowožgém elhervad; verwelken Gn. Ocs. 102. Ist. 145. Tr. *lëwëžgäs* id. M. 84. — *lowoštém* elhervaszt; welk machen Gn. — *leweškém* id. *libežgém* (m.), *libizgém* (m.) id. elperzselődik; versengen (intr.) Bd.

lowšorgém (= *lowožgém*) elhervad; verwelken *lëwšortem* (= *lowoštém*) welk machen Gn.

ložorgém kicsorbul; schartig werden Gn.

lozorok: l. *toškaleš* le-, széttipor; zertreten P. 45.

lozmén bozontos; zottig P. 24.

lo (m.) köz; zwischenraum Bd. Tr. — *surt-lo mälände* der boden eines landgutes Gn. *lo-káša* közbenjáró; Vermittler Bd. Tr. *lo-liaš* vermitteln, *loješ koltema* idéten; fehlgeburt — *lošta* Bd. *lošto* (m.) Tr. loc. között, lat. *loška* közé, abl. *lógöcén*, *logic* közül; zwischen, unter Bd. — *loes-it-kod* не оставь даромъ Tr.

lökka bő; weit (kleid) Bd. — cf. *lopka*.

löbkangdém bővit; weiter machen — *löbkangdedem* fr. Bd.

loč (onomat. a tojás, dézsa, gerenda hangja, mikor megreped; laut beim bersten des eies, zubers, balkens) Tr.

lőčá dagad, felfuvódik; schwellen (von feuchtigkeit) Sdr. 6. (лечёт) намокая, разбухая Tr. *lőčejás* id. Tr. *lőčá* (m.) csirázik; keimen; распускаетъ ростки Tr.

ločo törpe; zwerg; карликъ — *csecsemő*; säugling; сидѣнь-ребенокъ Tr.

lőčká v. *lőčká*.

ločkaldém pattant (ujjával); knarren (mit den fingern) — *ločkoldolám* fr. Bd.

lodém kiváj; meisseln; долблю, всякая выемка на деревѣ Tr. — *lodemaltém* pass. углубляюсь Tr.

lodak kés hüvely; messerscheide Gn. kardhüvely; schwertscheide Ist. 273. Tr. hüvely, tok; scheide Bd. *ladák* (m.) id. Bd. — Össz. *pursá lodák* borsóhüvely; schote Tr.

lodo pocsolya, kátyu; pfütze, wasserriss auf der strasse; лужа, нырокъ, рывина на дорогѣ Tr. — cf. cs. *lobaska* id. Zol.

lodomandém fecseg, tréfát űz; plaudern, hin- u. herreden, spass machen Tr.

logalám hozzáér, talál; berühren, treffen Gn. 51. Bd. попадаю въ цѣль; шевелить Tr. — *it logal* ne érintsd; rühr es nicht an Bd. Ocs. 6. Ist. 8. *kāj sānggaškože mien logalon* der stein bohrte sich ihm in die stirne Ocs. 77. *šinzás logálon azaplemaš* irigység;

neid Bd. — *logalám* (m.) öklel; mit den hörnern stossen Bd. — *logaldém* talál; treffen (mit einem stoss), *logaldolám* fr. id. Bd. — *logalém* препятствую Tr.

logár torok; gurgel Gn. Bd. Tr. *logér* (m.) id. M. 4. Bd. *lugar* Bd. — *logáreš šenčon* megfuladok; ich ersticke, *kukšo-logár* légeső; luftröhre *kukš-l.* id. Bd. *kukšo-logáreš šenčon* krákog; sich räuspern Tr. *kugó l.* begy; kropf Bd.

logedälšë (m.) öklelős; mit den hörnern stossend M. 35.

logo vlmi kis madár; ein kleiner vogel Gn.

lojem (r.) fog; fangen Bd. — *kol-loéc* (m.) halász; fischer M. 10. BM. 4. 19.

lokama csipkerózsabogyó; hagebutte Gn.

lokaštaš (m.) közbenjár, fáradozik; sich verwenden, sich abmühen Tr.

lokšenzám bárdal megfarag; (mit dem beil) behauen Gn. *lokšenzám* (m.) id. M. 66. *lokšinžam* id. Bd. *lokšenzám* id. Tr.

lokšüčmo (m.) bevágás; einschnitt (in einem baum als wegweiser) Bd. — cf. *lokšenzám*.

loktém megront бүвölэссел; durch zauberei verderben, behexen Gn. Bd. Tr. megront; verderben Bd. föllázit; empören Bd. *loktolám* fr. Gn. *jumo verečen tunuktema šomak-šamočam loktolan* az isten felől tanított szókat megvetette; er beachtete nicht die über gott gelehrtten worte Ks. 17. cf. *tör tumdumaš-gočen loktolaltan* az igaz tanítástól eltért; irrte ab von der wahren lehre Km. 23. *loktalan tunukteša* falsches lehrend, häretiker Ks. 17. *loktolaltaren tumdama* tévesztő tanítás; irrlehre, häresis Km. 22. — *loktaltám* sich verderben Ocs. 13. *loktolaltám* verderben (intr.) Ist. 18. Bd.

loktedaltmaš (m.) romlottság; verdorbenheit, schlechtigkeid Bd.

loктоzo varázsló; zauberer Gn. *loктоzo* id. Tr. *loktušo* id. Bd. *loктоza* (m.) id. Bd. *loктоzo* (m.) NyK. 6 : 194. — *loктоzemáš* волхование Tr.

lölpö éger; erle Gn. *lülpö* (m.) id. M. 15. *lülpä* (m.) id. Bd. *lölpe* Tr.

löltém 1. emel; heben Gn. *löldém* id. *löldestám* fr. id. *löldalam* mt. id. Bd. *löltalám* mt. id. G. 43. *lültém* id. Bd. *lültém* (m.) id. Bd. *lültaltam* (m.) pass. Bd. Bk. 12. 54. — 2. épít; bauen Gn. 45. *löltekt-* id. G. 68. — *löltám* emelkedik, fölkel, dicsekszik; sich heben, aufgehen, prahlen Gn. *löldám* emelkedik; sich heben *telže löldes* der mond geht auf Bd. *lült-* (m.): *keča lültma mongor nap-*kelet; orient Bd. *keča lüldeš* (m.) a nap fölkel; die sonne geht auf Km. 61. *lültáš* всходить Tr. *lültaláš* (= *nöltaláš*) приподнимаю Tr. — *lültáš* (die sonne) geht auf M. 50. *kečö lültmő wār* kelet; orient M. 49.

lom (r.) brechstange; ломъ (орудіе) Tr.

lomáš pózna, sövényléc; stange, zaunstecken Gn. *lomákš* id. Tr. — cf. *lowákš*.

lombo ahlkirschbaum, faulbeerbaum Gn. черемуха Tr. *lompo* (m.) id. M. 22. — zelnice meggy; prunus padus Bd. *lomba* (m.) id. Bd. — *pi-lombo* faulbaum; крушина Tr.

lomber ahlkirschwald P. 45.

lomdem küszöb; schwelle Gn. 12.

lomož hamú; asche Gn. Ocs. 43. Ist. 60. Tr. *lomuž*, *lomaž* (m.) Bd. *loměž* (m.) M. 27. — homok; sand G. 22. *lomož* (m.) NyK. 6 : 194. — Össz. *l-wūd* lüg; lauge, *l-purmo* bögöly; bremse, *lomožán-wer* égés helye; brandstelle Tr.

lomožés bög; brüllen P. 27. Tr. béget; blöcken Gn. Bk. 22.

lomožanyā- hamuvá változtat; zur asche verwandeln G. 51.

lomožáy- id. Tr.

lojam gabonát szelel; getreide worfeln; провѣвать зерна Tr.

lončo réteg, rost; schicht, faser; слой, волокна Tr. — *lanco* (m.) id. ibid.

loydem két oldalt elválaszt; nach beiden seiten hin scheiden od. trennen Gn. kikerül; vermeiden G. 73.

londém küszöb; schwelle Ocs. 45. Tr. щибель на зимней дорож Tr.

longo Gn. Bd. *loyu* Bd. loc. *longošto* között Gn. *longušto* id. Bd. *longa* id. P. 50. — lat. *longoško* közé Gn. *longáško* id. P. 9. *longuško* id. Bd. *longuš* id. Bd. *longaš* id. Ist. 54. *longes* id. G. 67. — abl. *longogoc* közül Gn. *longugec* id. Bd. zwischen, unter (wo, wohin, woher).

lop láp; sumpf P. 46. — Össz. *l-šúdo* lapu; klette Tr.

lop-lop-lop onomat. bezeichnet das rauschen der blätter am baume — *lop-lop* bezeichnet das schmatzen — *lop batz!* klapps! хлоп! Tr.

lop-lop onomat. (a víz serczegő hangja a czipőben; bezeichnet das geräusch, wenn wasser in die fussbekleidung dringt) Tr.

lopká széles; breit Pu. 16. — cf. *lapká*.

lopon lent; unten Pu. 34.

löpoš lapú; klette Tr.

löpka lomha, lassú; träge, langsam Gn.

lopšange ganajtűró; mistkäfer B. 3. darázs; wespe Bd. *lopšange*, *lowšange* id. Gn. bremse, жукъ, коровка Tr.

loptek onomat. nachahmung des lautes, der beim mischen z. b. eines teiges entsteht Gn. 25.

lopto-lopto-lopto onomat. laut des siebes beim durchsieben Tr.

lor-lor-lor onomat. das knarren des bauernwagens Tr.

lorgém nevetésre hajlandó; zu vielem lachen geneigt (sing. 3. *lorgá*, *lormá*) Tr.

lormandem felforr; felbuzog; aufwallen; флокочеть Tr.

lörpö jegenyefenyő; *pinus abies* — *lörperla* jegenyefenyves erdő; *pinetum* Bd.

losá getrockneter brachs Tr.

lostora sűrű nyírfa; dichte birke G. 64.

loš ketté; entzwei Gn. *пополамъ, раздѣлно* Tr. *loš liaš* fölbomlik, meghasonlik; sich auflösen, mit sich entzweien Bd. — *lošešlā* felébe; halb u. halb. *исполу* Tr. — cf. *lo*.

loškudo v. *luškodo*.

[Tr.

lot-lot-lot (onomat. das rauschen des wassers beim sieden)

lotká v. *latka*.

lowál (m.) v. *lawal*.

loze őr; wächter; *сторожъ* Tr.

ložás liszt; mehl Gn. 36. Bd. Tr. — *fűrészpor*; sägespáne Bd. *lašás* (m.) Bd. Tr.

lu csont; knochen, bein Gn. Bd. Tr.

lu: loc. *lušto* között, mellett — lat. *lues* közé, mellé — abl. *lugoč* közül, mellől; zwischen, neben Gn. — cf. *lo*.

lu tíz; zehn Gn. Bd. Tr. *luo* Bd. *lumuso*, *luso*, *luša* (m.) *luze* (m.) tizedik, der zehnte Bd. *lucku* tizenöt, fünfzehn Bd. *lucko* id. G. 59. *lučko* Gn. — *indeš-lu* Ist. 101. *indeš-le* Ocs. 71. kilenczven; neunzig.

lűém lö; schiessen Ist. 120. Bd. *lűém* Tr. Ocs. — *lűldam* fr. Bd. *lűjém* (m.) Bd.

lubš v. *lupš*.

lubšandár-harmatot küld; thau regnen lassen Tb. 159.

luburgás szívesnek lenni; freundlich, höflich sein — *lucvurtás* caus. Tr.

lűčká szurós; stehend Tr. *l. panda* csipkerózsabokor; hagebuttenstrauch Tr. *lűčkā pandš* (m.) id. M. 46. *lűčkā-panda* (m.) túskebokor; dornstrauch Bd.

lučko v. *lu*.

lučo (r.) inkább; besser, eher Gn. Ocs. 26. Bd.

lučuk-lučuk cf. *löp-löp* id.

lűdám olvas, számlál; lesen, zählen Gn. Bd. Tr. *lűdám* ny. W. 23. *lűdám* (m.) M. 14. *lűdám* (m.) Bd. *lűdókt*-számláltat; zählen lassen Ist. 120.

lűdám fél; fürchten Gn. 64. Ocs. 7. Bd. Ist. 46. *lűdám* Ocs. 34. Bk. 36. Tr. *lűdókt*-fürchten machen *toj moim ške gočet ške lűdóktó* tedd, hogy féljek tőled; lass mich fürchten vor dir Bk. 68. *lűdűktem* megijeszt; erschrecken (trans.) *lűdektem* (m.) *lűdüktem* (m.) id. *lűdűktolam* fr. Bd. — *lűdtők* félelem nélkül; furchtlos Ocs. 23. *lűtdeak* id. Ist. 31.

1. *lűdó* récze; ente Gn. 47. Tr. *lűd*; gans G. 60. *lűdó* ny. *lűdó*, *lűdó* k. W. 23. *lűdā* (m.) Bd. ente — *sowaláner-lűdó* утка широконоскa Tr.

2. *ludo* szürke; grau Gn. *luda* (m.) Bd. *ludě* (m.) id. M. 42. бурый M. 34. сѣрый цвѣтъ Tr.

lüdö csapda; falle Gn. — nyúl fogó; hasenfalle Bd. *lüda* (m.) id. Bd. — (людо, лёдо) egér fogó; mausefalle Tr. — *l. kaška* a *lüdö* felső fája; das obere holz vom *lüdö* Bd.

lüdmaš félelmes; furchtbar Ist. 31. *lüd máš* Ocs. 23.

luds köd; nebel Pu. 18.

lugém kever; mischen Gn. 25. Bd. *lugedem* fr. Bd. *lugaldam* pass. Bd. — *lugém* fánkot, kenyeret dagaszt; pfannkuchen, brot einteigen; затѣвать блины, хлѣбы; elszór; verschütten; разсыпать Tr.

lügenstém viszket; jucken Gn. *lügenstém*, *lügenstém* (m.) Bd. *lügenstém* Tr. id. *lügenstém* id. Tr.

luj nyest; marder Pn. 34. Tr. — *lej* (m.) Tr.

lűmő boróka; wachholder Tr.

luk (m.) gomblyuk; knopfloch; петля на одеждѣ Tr.

luk sarok (utczán, szobában), kanyarulat (tőé); ecke (z. b. in der gasse, stube), biegung (z. b. eines baches) Gn. P. 51. изгибъ, внутренній уголъ Tr. — r. *luká*.

luk-: *lukon jogaleš* kanyarogva folyik; fließt gewunden Pu. 39. *lukon-lukon korno* gekrümmte strasse Tr. *lukšo* kanyarulat; biegung Pu. 39.

luk- megkezd; beginnen *koišom ona luk* a játékot nem kezd-jük meg; wir beginnen nicht das spiel P. 55. támaszt; hervorbringen *šogsom lukšo jumo* rauch hervorbringender gott Tb. 27.

lukávaj (r.) gonosz, ravasz; böse, listig Bd.

lukkerlă's (m.) aládug, alátöm; unter etwas stecken, stopfen; подтыкать — *lukkerlă'tás* pass. Tr.

lűkő láp, mocsáros hely; moor, sumpfige stelle Tr.

luktám kivisz, kihúz, kinyújt; ausführen, herausnehmen, herausstrecken Gn. Bd. *vydvigaю, vygonяю, vyнимаю* Tr. *loktám* ny. W. 23. *loktám* (m.) Bd. *lűktăš* (m.) id. M. 84. *luktédem* fr. kibocsát, entstehen lassen *mardežom* einen wind Ist. 14. Ocs. 11. — *luktokt-* kiszabadít; befreien Bk. 39. — *jukam luktte* (m.) hallgattott; er schwieg (eig. gab von sich keine stimme) Bd. *lukton koškém* kidob; hinauswerfen Tr. *šupšon luktám* kitép; herausreissen; выдергивагъ Tr.

lűl-: *miž lűlšė*, m. *lűlė* gyapjúgyarató; wollschläger, wolkammer M. 10. *lűlām* id. *mež-lűlė* id. Tr.

lűlă'kš orsókarika; spindelrolle Tr. — cf. *nölă'kš*.

lűltăš főlkel (a nap; die sonne) geht auf M. 50. v. *lűltém*.

lűlpă v. *lűlpő*.

lűlű: *šiškož l.* (m.) síp; pfeife Bd. *lűlű* дудка Tr. — cf. t. *lule* rohr; тpyбka Bud.

lűm név; name (passim) *lűm* Bk. T. Ks. Km. Ocs. — *lim*

(m.) Bd. — *l. oksá* fejadó; kopfsteuer Bd. Tr. adó; steuer Ks. 57. Km. 79. *l. ner* hír; ruf, gerücht Gn. слава Tr. *l.-ner* dicsőség; ruhm Bd. *lümän jing* hivatalnok; beamter Bd. *lümlä* hires; be-rühmt Bd. Tr. *lündeme, lündeme* (m.) nevetlen; namenlos Bd. *lündemo paría* mittelfinger Tr.

lum hó; schnee; *lēm* (m.) M. 48.

lumám: *lum lumes* havazik; es schneit Gn. Tr. Uf. 63. Car.

61. *lumes* id. Bd. — *lumaydém* hóval beborít; mit schnee bedecken, *lumayém* intr. Tr. [id. Tr.

lumé-kož, lumegož boróka; wachholder Gn. Bd. Tr. *lümé-kož* *lümedám* enyvez; leimen Bd. *lümedestám* fr. id. Bd.

lümela kosz; krätze Uf. 57. j.

lumeléc boróka; wachholder — *lumeyéz* id. Tr.

lumeyéz v. *lumeléc*.

lündém nevez: nennen G. 70. Bd. *lündol-* id. Bk. 82. *lëndäs* (m.) id. M. 84. *lündém, lündältém* (m.) id. Bd. *lündal-* BM. 26. 14. *lündölám* csúfnevet ad; einen beinamen geben; дразню, даю прозвище Tr. *lündaldám, lündaltám* (m.) neveztetik; wird genannt Bd. *lümlestäräs* tisztel, dicsóit; verehren, preisen Km. 12. *lündes-täráltše* dicsértessék; gelobt sei Km. 46.

lūmo hályog; staar Tr. — *šinžam lumošo* id. (?) Zag. 29.

lümö enyv; leim Gn. Bd. — cf. *jellem*.

lumuš zobel; biber(?) Tr.

lūneká v. *lūghká* id.

lūngém: *lūnge kumož* auf einem blatte od. einem stück der äussersten birkenrinde blasend spielen Gn. — *lūngal košmo lūnge kumožem* blasend ging ich mein birkenrindchen G. 77.

lūngém (cs.) ing, hintálja magát; wanken schwanken, schaukeln, (intr.) Gn. Bd. Tr. *lūngalt-* id. Pu. 41. *lūngén koštás körüljár*; umherschreiten G. 71. — *lūngaldém, lūngaldam* hintálódik; sich schaukelnd bewegen Bd. — *lūngal-* lebeg; schweben G. 65. *lūngalt-* id. Pu. 41. *lūngaldüktem* schaukeln (trans.) Bd. *lūngüktém* id. Tr. — *lūngaldás* гнуть упругое тѣло Tr.

lūngaltoš hinta; schaukel Pu. 41. *lūngáldeš* id. Bd. *lūngäl-toš* Tr.

lūghká (r.) gödör, gödrös út; grube, ausgefahrenes loch am weg; яма, ухабина Tr. — *lūnge* ухабъ Zol.

lup nedves; feucht Tr.

lupkatá nedves; feucht Tr.

lupkataemām nedves lesz; feucht werden — *lupkataemdém* caus. Tr.

lūplāném megzavarodik; verwirrt sein; смущаюсь — *lūplāektém, lūplāendarém* megzavar; trüben, verwirren; смущать Tr. — cf. *leplanem* = cs. *leplan-* укротиться, успокоиться, при-мирять (sich besänftigen, beruhigen, still werden) Zol.

luplandarás beharmatoz; mit thau benetzen Tr.

lupo háti kosár háncsból; ranzen aus bast Gn. eleséges tarisznya; schnappsack G. 60.

lupš, luws harmat; thau Gn. *lups* id. Bd. Tr. *lupš* (m.) Tr. *lubš* Bk. 49. *luwoš* P. 16. id.

lupš 1. ostor; peitsche Gn. Bd. *luwš* id. — 2. нора́йка Tr.

lupšém ostorral megüt; schlagen mit der peitsche Gn. Bd. odavág; schmeissen Gn. — *löpšaš* (m.) id. M. 84. *lupšalám* id. Gen. megüt; schlagen Ocs. 46. ostoroz; peitschen Bd. ударяю сверху или со стороны Tr. *lupšalám* Ist. 65. — *lupšaltám* geschlagen oder geschmissen werden; sich schwingen Gn. ing; schwanken Pu. 41. *lupšalt kolta* lódit; schwingen G. 15. — *lupš kudém* neki huzalkodik; ausholen zum schlagen Tr. *lupšédám* farkával csóvál; mit dem schweif wedeln; мотать хвостомъ Tr.

lupšém, liwšem (= *rüwšem*) wiegen, schaukeln, pumpen Gn.

lupšás loncz; geissblatt, zwergkirsche, beinholz; жимолость Tr.

lur három kopékás; dreikopeken müntze M. 55. гривна Tr. *wéclur* fünfzehn kopeken M. 55. *šém-luraš-tányä* zwanzig kopekenstück M. 55. *luát-nél-ur* vier kopeken Tr. *luát-šém-ur* fünf kopekenstück Tr. — cf. *lu*.

lürgä's (m.) hasat fölfú; den bauch schwellen Tr.

lűs fenyő tülevele; nadelblätter der fichte G. 51. tangel Ringw.

lustra rongydarab; lappen, fetzen Ringw. — *lűsträ, lesträ* (m.) bozontos; zottig; косматый, нечесанный; широко-кронное (дерево) Tr.

lűstűrmä v. *lűsträ* id. Tr.

lut harmat; thau Tr.

luškém meglazúl; lose werden Gn. 22. — *luškodemám* gyöngül; schwach werden Tr. *loškudemám* id. Bd. — *luškodemtém* gyengít; schwächen Tr. *loškudemdém* id. Bd. *luštem* id. Tr. — *luštarém* lazít; kienged, megereszt; lose machen, nachlassen, abspannen Gn. megold; lösen G. 23. ruhe finden G. 67.

lűskaltaláš mozgattatik; bewegt werden; колебаться Tr.

lűske bölcső keresztfája; hängebaum der wiege; очепъ у зыбки Tr.

luškožo gyenge; schwach Gn. Tr. *loškudo, luškada* (m.) id. Bd.

lűštem fej; melken Gn. Bd. *lűštém* Tr. Bk. 18. *lűstedém* *lűštáš* v. *lűgűštáš* id. [fr. Bd.]

liwäl alj, fenék; boden, der untere theil — *vűt liwälze víz* feneke; wasserstiefe — loc. *liwälne, liwálna* (m.) *löválnä* (m.) alatt; lat. *liwälan, liwäk, liwälän* (sk.), *liwälan* (m.) *liwäka* (m.) *löväke* (m.) *löväk* (m.) alá; abl. *liwäč, liwéc* (m.) alól; unten, unter — *liwäl, lówäl* (m.) Bd.

luwš, luwoš v. lupš.

luwín tizedes; vorgesetzter über zehn mann; десятиникъ Tr.

luwurga iszap; schlamm; тина Zol. — cs. *lugur* id. Zol.

lužortem, lužortem zúz; quetschen Gn. összezúz; zerschmettern G. 54.

M

ma (m.) 1. -e; fragende partikel Bd. *šuko ma, šagal ma ertomeŋe* sok vagy rövid (idő) multán; nach langer oder kurzer zeit Zag. 71. 2. mi; was cf. *mo*.

ma ... v. mo ...

mačá vejsze; fischreuse; котцы, рыболовный снарядъ изъ дранокъ Tr.

máčo (t.) macska; katze P. 25. *mače* Tr. *mače olombál* feljárt a kályhához; zutritt zum ofen; приступокъ у печи Tr.

madáš ugrík; hüpfen BL. 1. 44.

magrém (cs.) bög; brüllen Bd. Tr. *jajgat, sír*; weinen Ocs. 45. Ist. 64. Tr. *nyöszörög*; winseln Tr. *nyávog*; miauen Tr. *magor-rufen* P. 25. *mägrem* (m.) Bd. *mügre*m Ocs. 45. *mageraldem* mom. Bd. *mágráš* (m.) M. 85. *mágrált-* (m.) *sír*; weinen Tr.

maiska (r.) medve; bär P. 6. *maska* Bd.

maj (cs.) alkalom; gelegenheit *ik-maj, ik-maják* szakadatlanúl; unaufhörlich Tr.

majrá (cs.) nő; weib Bd. russisches weib Tr. *m. kugizá* királyné; königin Bd. *majrá-ime* gombostű; stecknadel Tr.

mak (r.) mák; mohn Gn. *make* Tr.

makištás (m.) fejet biczent; mit dem kopf nicken Tr.

maklaká (cs. m.) *čū-m.* kövek; steine BL. 10. 32. *darab kő*; ein stein Bd. *pu-m.* tuskó; klotz M. 46. Bd. *jérgeskő m.* lapda; ball M. 44. — cf. *moklaká*.

makleštás kimenyül; sich verrenken, *mukleštás* id. Tr. — cf. cs. *mugult-* свихнуть, вывихнуть Zol.

mal (t.) vagyon; habe Ocs. 23. Gn. *ónžol-tičmásožo talnét jumo málom líže* das erste unangerührte möge dir gott zum dank dienen P. 21.

malém (= *umalem* Gn.) alszik; schlafen Bd. Gn. Tr. *hál*; übernachten Bd. *maledem* fr. Bd. *maldem* altat; einschläfern Bd.

maldales mond; sagen Pu. 36. Gn.

mamok (cs.) pehely; daune Pn. 42. Bd. Tr. *mamok* (m.) Bd. *matá* Tr. in übertragener bedeutung: weich, sanft; мягкій, пухлавый Tr.

mamorlok fényűzés; üppigkeit Tr. — cf. *mokmur, moxmur*.

manam szól, mond; sagen (passim) nevez; nennen Bd. Ist. 143. *manoldal-* fr. G. 63.

- manák* (r.) barát; mönch Tr.
māṇyitaráš megemlékezik vlmiről; sich erinnern (z. b. der vergangenheit); поминать — *māṇyistaráš* id., für die eltern seelenmesse lesen lassen Tr.
manme értelem; bedeutung Ocs. 39. Ist. 54.
manda mostoha; stiefmutter G. 30. *mand-awa* id. Gn. 28. — cf. ? t. *mändä* diener.
mandar mostoha; stiefmutter G. 41.
manét (r.) egy rubel; ein rubel Tr.
maṅgá (est.) takony; rotz Gn. Tr. *m.-neʻan* ein durch die nase sprechender mensch Gn.
maokl- (r.) nyávog; miauen Bk. 32.
marájem (r.) bepiszkit; beschmutzen Tr. Bd.
marda: *tör mardaš* egyenlő fokra; auf die gleiche stufe Gn. 59. *marda* ordentlich, mittelmässig; порядочный, посредственный Tr. — cf. t. *marda* ce que le vendeur exigé de l'acheteur au delà de ce que la chose vaut (Bianchi, Bud.).
mardež szél; wind, wetter Gn. Bd. Tr. — Össz. *tulo-m.* vihar, sturm; *буря, pertšo-m.* forgószél; wirbelwind; *вихрь, m.-wakš* windmühle; — *m.-on-kugo jumo, m. pujrošo, m.-awá* windgottheiten Tr. — *mardežan* szeles; windig Bd.
mari férj, cseremis; ehemann, tscheremisse Gn. Bd. Tr. tscheremissisch Gn. férfi; mann Bd. Tr. *marilan* od. *marlan kajaš miaš, leктаš* férjhez megy; heirathen (von der frau) Gn. Bd. — *marla* cseremis; tscheremissisch Bd. Tr. Ist. 7. Ocs. 6. *marlak* id. Bd. *maradema vāta* (m.) özvegy asszony; wittwe Bd. *ažak marē* wittwer M. 71. *marla-sowalá* schaumlöffel; уполовник Tr.
marja (r. cs.) orosz nő; russisches weib Zol.
marjá-puč wilder rettig Tr. — cf. cs. *majra-küpsi* id. Zol.
márke P. Tr. v. *marte* id.
martaráš megvet; verachten; презирать Tr. — cf. *marajem.*
marte -ig; bis P. 2. Gn. *te marteda* hozzátok; zu euch Máté 12. 28. *martelan* id. Ist. 227.
maška (r.) medve; bär Gn. *maská* Pu. 15. Bd. *möskä* (m.) *meská* (m.) Bd.
maslina (r. m.) olajfa; ölbaum Bd.
maštor (r.) mester; meister Gn. — *mastar* мастеръ, хитрецъ Tr. *lūdāš mastar* félénk; furchtsam, ängstlich M. 40. *kraš m. törēkeny*; zerbrechlich M. 65.
mašanem hisz, vél; glauben, meinen Bd. *mašanen* = *manan šonen* Km. 67. es dächte ihm Sm. 5.
mašina (r.) maschine Ist. 255.
māštāš bepólyáz; einwindeln Tr.
mate v. *mače* id.
matké -ig; bis (von der zeit) Bd. Tr. — *šumeske m., sumeske-*

dek m. id. (örtlich) *Bd. ale matke* eddig; bis hieher *Bd. álo márke id. P.*

mazar, mazara (m.) mennyi; wie viel *Bd. mazále id. Tr.*

-mbal = ombal Gn. loc. mbalne, lat. mbalke fönt, fölé; oben *Tr.*

me mi; wir (passim) mežat wir auch *P. 48. mā (m.).*

mezš korhadť száraz fa; trockenes faules holz *Gn. mešš Bd. Tr. id. — cf. t. meške* березовая туба, изъ которой дѣлается трутѣ *Bud.*

mel mell; Brust Gn. — himzés az ingmellen; die stickerei am bruststück des hemdes Gn. Bd. mel poldoš stickerei *Tr. — melon, melon (mit dativ) felé; gegen etwas hin, nach etwas zu Gn. 73. 59. — Össz. melwuj* die vertiefung unter den rippen; ложка подѣ ребрами *Tr. mel id. Tr. mel šelész* gyomorégése van; er hat sodbrennen; мучить изжога — *mel-šelmo* gyomorégés; sodbrennen *Tr. — cf. t. bil* taille *Bál. Bud.*

mek, meke (r. cs.) zacskó gyékényből; säckchen aus matte; куклѣкѣ *Tr. Zol. — r. мѣхъ* schlauch; *cs. miž, mejož* säckchen.

meldor sudo (m.) щелчки (трава) *Tr.*

melná (t.) fánk; pfannkuchen *Pm. 27. Bd. Gn. melna id. Gn. mellá Pu. 28. melená (m.) Tr.*

memék velő; mark (im bein) *Tr. — cs. mime.*

meń, miń (m.) én; ich (passim).

men menyhal; quappe; gadus lota *M. 43. Bd. men-kol id. Tr. mendem* habozik, késedelmeskedik; zaudern, zögern; медлить, мѣшкать *Tr.*

menge karó, oszlop, czölöp; pfahl, säule, ständer *Gn. Bd. versztmutató; verstzeiger Bd. mänge (m.) M. 31. — menge* torony; thurm *Uf. 25. Car. 24.*

menžajém (r.) esket; trauen *P. 2. menžajald- (pass.) P. 13.*

mera (r.) mérték; ein mass Ringw.

meray, meray nyúl; hase *Gn. meráy Pm. 1. meřáy Tr. mérang Bd. morén (m.) Bd. Tr. — Össz. m. poč* fülbevaló; ohrgehänge, *ir-m. tengeri* nyúl; kaninchen; кроликъ, *m.-lašká* weisser klee *Tr.*

merčem betegeskedik; kränkeln *Gn. merčem, mercem id. Bd. mercem (m.) Bd. mercaša* beteg; krank *Tr. merciktáš* megbetegít; krank machen; доводить да хвори *Tr. — merc v. ton (?) Tr. — cf. t. merez* krankheit *Bud. r. мерзить*

merdež v. mardež *Ist. 14.*

mesta (r.) hely; platz Ringw.

mešak (r.) zsák; sack *Ocs. 32. P. 45. Gn. Tr.*

mešejem (r.) akadályoz; stören *Gn. — mešanžok* akadály; hinderniss *Tr.*

meta (r.) ménta; krausemünze; мята *Tr. mätva (m.) id. Bd.*

metelkâ (r.) söprő; besen *M. 28.*

mezúet (r.) legifjabb; der jüngste Gn. 17. — cf. r. мизинецъ, мизинный.

mež gyapjú; wolle Gn. Bd. Tr. *miž* (m.) Bd. Tr. *miž*, *miža* (m.) Bd. — *lúdo-mežan* grauhaarig P. 1. *mežan* haarig, zottig; мохнатый, *mežlülmo-kol* a gyapjugarató húrja; saite am wollen-schläger, *mež-lülce* gyapjugarató; wollenschläger Tr. *miž-kem* posztóczipő; tuchschuhe M. 15. — cf. perzsa t. *miš* овца съ курдюкомъ; schaaf mit einem fettschwanz — davon *miši*, *miš* bei den kirgizen *mis*: gegerbtes leder; sack aus lammleder Bud.

meža (r.) határ; gränze Gn. Ist. 224. *miža* Bd.

mežeká (m.) éhség; hunger Tr. — t. *mäckaj* алчный; heiss-hungrig Bud.

mežer kaftán, kabát; kaftan, rock Bd. *možer* G. 43. *možer* Tr. *mižer*, *mižär*, *mižar* (m.) Bd.

mi . . . v. *me* . . .

miém, *mijém* megy, jön; gehen, kommen (passim) *mial*-id. G. 75. Pu. 44. *mialalém* ich bin gekommen Pu. 37. *miedem* fr. *miktem* magával engedi menni; mit sich gehen lassen, gestatten dass jemand mit mir gehe Bd. *üzökten mikten* hivatta; liess ihn zu sich kommen Ist. 109. 288. *pörtöl misonak* mihelyt visszatértek; sobald sie zurückkehrten Ocs. 120. (= *mimošt semonak* Ist. 171.) — *mijme* menés; das gehen Ocs. 24. *mimo* id. Ist. 32. — *Egipet-gočen nalon mimo kindešt* E.-ből hozott kenyerük; ihr von E. gebrachtes brot Ist. 44.

migrám nyöszörög; winseln v. *magrém* Tr. *migremáš* nyöszörgés; das winseln Tr.

mikan valjon; ob (fragende partikel) Zag. 29. 26. *tudom sinžaš* lieš *mikan*? ezt meg lehet tudni valjon; ob man das wissen kann? Zag. 71. — cf. t. *mi*.

mikš v. *mekš* id. Tr.

milost (r.) malaszt; gnade — *milostiv* kegyelmes; gnädig Bd.

mináro mennyi; wie viel Tr.

[cf. *veñer*.

miñer (m.) vászon, gyöles; leinwand Bd. Tr. *mñer* Ist. 76.

miöny onomat. das miauen der katze Tr.

mir (r.) világ; welt Gn. 55. *mer-kugo-jumo*, *mer-kugo pujrošo* der welten gott, erschaffer Tr. *mer-šočen-awážo* a világ kezdetének anyja; mutter des anfangs der welt Tr.

miro (r.) mirha Bk. 112. *mir* id. Ocs. 54.

miréjekt mirrhát készít; mirrha bereiten BM. 5. 9.

miritlem kibékít; versöhnen Gn. cf. r. миръ.

mize fogoly; rebhuhn Bd. *miza* id. Bk. 32. *mizé*, *muzo* (m.) haselhuhn, рябчикъ Tr. — Össz. *mizo-mer* rubus saxatilis; костяника, *ir-m*. rebhuhn, куропатка Tr.

mižay bosszúsnak lenni; muffig, barsch werden; одряблѣть (покрыться шерстю?) Tr.

- mej* én; ich Bk. 18. Tr. Car. 15.
mokmor (cs.) mámor; katzenjammer Ringw. *mokmur*, *moz-*
mur Zol.
mole (r.) halacska; fischchen; молявка, рыбки Tr.
mölgem farkat csóvál; den schweif wedeln Tr.
mon én; ich Gn. Uf. 16.
monáre mennyi; wie viel Tr.
mondér (est.) párna; kissen P. 26.
mondor zsíros, kövér; fett Tr. — cf. *mundurá*.
mönö v. *muno*.
monor vászon; leinwand Pu. 40.
mor: *wopš-m.* ? Gn.
*mör*ész énekes; sänger M. 10. — cf. *mor*, *murem*.
mört (m.): loc. *mörtua* -nál, mellett; bei, neben Bd. *myrtua*
Wied. 184. *morno* при, y W. 43.
möska (r.) medve; bär M. 39. — *möskä* *šödör* nagy medve
(csillag); der grosse bär (gestirn) M. 47.
moskoń (t.) szegény; arm Gn.
möskör *püštö* gyomor; magen M. 6. — cf. *müskür*.
motár (r.) vámszedő; zöllner Bd. csaló, betrüger Tb. 114.
mötök rövid; kurz M. 7. 72. cf. *kötök*, *kütük* id.
motnica (r. m.) vámszedő hely; zollhaus Bd.
mőzaro mennyi; wie viel P. 54. — cf. *mazar*.
mözö fogoly; rebhuhn, M. 41. *m.-mör* костяника M. 22.
mőzer darócz-kabát; rock von grobem tuche vgl. *mež* (wolle)
Gn. — cf. *mežer*.
mlāndō föld; erde P. 18. *mlāndō* Ocs. 3. *mlānda* Bk. 45.
mlāndō Tr. *mlānda* Ks. 4. *mūlānda* Km. 4. *mūlānde* Bd. *mūlāndā*,
mūlānda (m.) Bd. id. — birodalom; reich Tr. — Össz. *m.-ij* зем-
ляное масло, *m.-on-kugo-jumo*, *m.-kugo-pujrošo* erdgottheiten, *m.-*
awā mutter der erde, *m.-saŕče* engel der erde, *m.-kaznačej* schatz-
meister der erde, *m.-arālošo* hüter der erde Tr.
mloec (r.) ifjú; jungling M. 9.
múaro mennyi; wie viel Zag. 17. — cf. sub *mo*.
múier vászon; leinwand M. 16. Ist. 76. *múier* wär сновалки
M. 28. — cf. *mińér*.
mo 1. mi; welcher, was (pron. interr.) passim, miért, ho-
gyan; warum, wie Gn. *ma* (m.) Bd. *molán* miért; warum P. 8. —
mogánie Bd. Tr. *mogaja* Bk. *magańa* (m.) *magańä* (m.) Bd. *magań*
M. 12. *mogaja* Pn. 36. *milyen*; was für ein (qualis) — *monar* Ist.
67. *munar* Ocs. 36. *munara*, *meńare*, *meńar*, *mańer* (m.) Bd. *meny-*
nyi; wie viel cf. *múier*, *meńer*, *mazar*, *mazale* — *munar gana* hány-
szor; wie oft Ocs. 57. *mo-türlön* miképen; wie (quomodo) Bd. —
2. -e; ob (fragende partikel) cf. *ma*.
močá (t.) fürdőszoba; badestube P. 2. 24. cf. *mońža*.

močola (r.) vízbe áztat tt hárshéj; aufgeweichter lindenbast
Gn. *močalá* id. Tr. *močla-jolwa* lindenbastfasern Pu. 42. — *močalá*
stange zum wassertragen mit zwei eimern; коромысло воды,
пара ведеръ съ водою Tr. — cf. *mučelá*.

močko v. *mučko*.

močam játszik; spielen (nicht auf einem instrumente) Gn.
Bd. Tr. *madam* (m.) id. Bd. Tr. M. 84. *modold*- Gn. 67. *modoldal*-
Pu. 37. *modedem* Bd. fr. — *močam* ugrál; hüpfen G. 67.

modokt:- *waš m.* szembe állít egymással; einander gegenübe-
stellen G. 58.

möde:- *m.-wui* domboeska; kleiner hügel Pu. 44. *müdö-w.* Bd.
müdo-w. Tr. id.

mödoš játék; spiel G. 67. *módoš* B. *modolmás* id. Tr.

modo fekete áfonya; schwarzbeere; *vaccinium myrtillus*,
muda (m.) Bd.

modolka (r.) menyecske; neuverehelichte frau Gn. 48. r.
МОЛОДКА.

moger test; körper, leib P. 30. oldal; seite P. 21. *wüden wes*
mogerošta an der anderen seite des flusses Pu. 41. *mógur* Bd.
móngor id. tájék; gegend Bd. *mongar* BM. 2. 1. *moger* (*mogor* m.)
сторона, туловище, тѣло, *umbäl m.* vorderseite; лицевая сто-
рона Tr.

mogralt- *lármáz*; lärmen, *peš kugon mogralten šokten* igen
nagy lármát csapott; machte einen grossen lärm Ocs. 69. vö. Ist.
97. — cf. *magrém*.

moklaká (cs.) tuskó; klotz Gn. Bd. golyó, büttykö, csomó;
kugel, knoten, klumpen Tr. *kü m.* ein runder stein Gn.

mokmur v. *mokmör* Tr.

moko (r.) moha; moos Gn. 46.

mokroká (r.) murok; möhre Tr.

mokš, *možs* (m.) máj; leber Gn. Bd. Tr. *mogš* P. 25.

mokšunžo (r.) menyhal; quappe (*gadus lota*) Bd. *mokšonče*
id. Tr.

moktem (est.) dicsér; preisen Gn. Bd. Tr. *maktem* (m.) id.
Bd. *maktedem* fr. Bd. *moktanem* dicsekszik; prahlen Gn. 53. Ocs.
76. Ist. 107. Tr. *moktaldam* id. Bd.

mökto rozmár; жерихъ (рыба) Tr.

moktomaš dicséret; lob Bd.

mola vagy; oder Bk. 60.

molo más; ein anderer Gn. Bd. Tr. *mole* P. 8. Ocs. 10. *mola*
(m.) Bd. Bk. 50. Ks. 7. Km. 28. *mol* Km. 9. *mulo* Bd. — Össz.
m.-kodom, *m.-genam* máskor; ein anderesmal Bd. *mólan vará* (m.)
egyébíránt; übrígens Bd.

molčá (cs.) fürdő; bad Tr. *molca* (m.) NyK. 6 : 196.

molemam változik; sich verändern — *molemdem* változtat; verändern Bd.

molew- (r.): *moléwon uldomét gódom* míg isteni tiszteletet tartottál; während du gottesdienst gehalten hast P. 2.

molitwa (r.) imádság; gebet Ocs. 75. Ist. 106.

molla (t.) cseremisiz pap; tscheremissischer priester Gn.

molot (r.) kalapács; hammer M. 66.

momocá, momocá (m.) v. *molcá* id. Tr.

moń verstärkende partikel: *kolen moń ogol wara még* nem is halt meg; ist er noch nicht gestorben? Ocs. 33. *no wurgemoštat eyon moń ogol ulmaš* selbst ihre kleider verbrannten nicht Ocs. 113.

monar fenkő; wetzstein Gn. 32. Bd. Tr. *munór* Tr. *manar* (m.) Bd. — *m.-pundašan* keményre sült; hartgebacken Gn.

monaser (r.) klastrom; kloster Bd.

mondem elfelejt; vergessen Gn. Bd. Tr. Zol. *mundem* Bd.

mondalt- (m.) id. Bd. *mondaldam* Bd. *mondaltam* Tr. elfelejtődik; wird vergessen — *monděšě* vergesslich M. 77. *mondědmě* der ein gutes gedächtniss hat ibid. — cf. cs. *man-* id.

mongor v. *mogur*.

möngö hátravaló, nem egyenlő, hitványabb; zurückstehend, nicht gleich kommend, geringer Gn. a mit vlki elhagyott; etwas zurückgelassenes Bd. — *möngö, mönge* vissza; zurück Bd. Tr. *müngö* (m.) NyK. 6 : 195. *mönges* id. Gn. Bk. 50. Ist 66. *möngesak* Ks. 38. *münges* Bd. *minges* (m.) Bd. *minges* Km. 38. id. ismét; wieder BK. 50. *mönges-onés* вадъ-впередъ Tr. *mönges* haza; nach hause Gn. *möngöškö* id. Bd. Bd. *möngöstö* odahaza; zu hause (von wo ich entfernt bin) Bd. *möngögeč* hazulról; von zu hause Bd. *möjoso* домашний Tr. *möngöse* hátulsó, hátramaradt; der hintere, zurückgebliebene Bd. — *müngö* postp. után; nach, *mönga* (m.), — *munga* (m.) *müngä* (m.) *muka* (m.) *mükä* (m.) id. Bd.

möngeshtar- kisebbít; verringern *taretom* den lohn Máté 20. 13. Ist. 231.

mońža (est.) fürdőszoba; badestube Gn. 4.

1. *mor* (r.) pestis; pest, seuche Ist. 79.

2. *mor* ének; gesang Bd.

mör földi eper; erdbeere Gn. 73. Bd. *земляника*, ягоды вообще Tr. *möre* id. P. 46. — *kogo mör* garten erdbeere; клубника M. 22. *izimör* земляника ibid. szőlő; Weintraube Bk. 39. *winograd-mör* id. ibid. *peš mörjan kum orlango* drei grosskörnige Weintrauben ibid. *mör kandará* подвязки у воротника Tr.

morajaš (r.) bepizskít; beschmutzen M. 16.

möreb (t.) pincze, jégverem; keller, eiskeller Bd.

morén nyúl; hase *m.-šuda* euphorbia: молочая трава Tr.

morgomatem morog, mormog; brummen, murmeln, murren Gn. — cf. *magrém*.

morkó (r.) bojt; quaste; кисть; восьмая доля шиша Tr. —
r. мохорь, мохорокь.

morkós (r.) murok; möhre Tr.

morsko (r.) tengeri; meer- (adj.) P. 7.

[*mörtni* M. 6.

mörtnü (kol-m.) halikra; fischrogen *mörtne* (m.) Bd. Tr.

möskölem (t.) szid, csunya szavakkal illet; schimpfen, schmähen Bd. *möskölem* id. Ist. 107. Zag. 33. *muskulém* id. Tr. Gn. gúnyol; verspotten Ocs. 71.

mošk ... v. *mušk* ....

mošna (r.) tökzacskó; hodensack Gn.

1. *moštem* tud, ért; können, verstehen (etwas zu machen) Gn. Bd. Tr. Ks. 56. *muštém* (m.) Bd.

2. *moštém* elfárad; müde werden Bd. Tr. — *moštedem* fr. Bd.

mota v. *modo* id. Tr.

motáem (r.) elpazarol; verschwenden Tr. *motatlem* id. Gn. —
motáen koštám állhatatlan vagyok; ich bin unbeständig Tr. — cf.
r. промотать.

motkočorak (t.) rendkívül; ausserordentlich (adv.) Gn.

motor (t.) bátor; tapfer Bd. gyors, jó, szép; flink, gut, schön Gn. szép; schön P. 26. хорошиу, красивый Tr. *jéyon motoržolán* it k'áne verlanje nicht nach fremdem gut Pm. 22.

motorlandarém diszít, szépít; zieren, schmüc'en Tr.

mrámarnaj kü (r. m.) márvány; marmor Bd.

mrân utálatos, utálat; eckelhaft, eckelhaftigkeit Tr. — ? cf.
morajaš beschmutzen.

mu .... v. *mo* ....

mü méz; honig Gn. Bd. M. 18. *mü* Tr. — Össz. *mü*-kinde mézes kalács; honigkuchen Tr.

muám talál; finden Gn. Bd. Tr. *moam* (m.) id. Bd. M. 84. megnyer; erreichen Bd. *muedem* fr. Bd.

muč (vég): *mučno*: *puš m.* a hajó farán végig; im hinterstevén entlang Gn. — *mučko* át; hindurch Gn. *mučkák*, *mučkók* id. *kečo m.* délig; bis mittag O. 89. den ganzen tag hindurch Tb. 115. *kok keče m.* két napon át; zwei tage hindurch Ocs. 56. *kečo mučkak* egész nap; den ganzen tag hindurch Bk. 28. *ümör m.* egész éltén át; sein ganzes leben hindurch Gn. 6. *kürom mučkak* ewig Bk. 62. (verneinend: nie) Ist. 268. *ola urem mučko* a város utcáján végig; durch die strasse der stadt Ocs. 122. Ist. 173. *kudale korno m.* kifutott az útra; er lief auf die strasse Bk. 18. *mlando m.* a földön; auf der erde Ist. 9. *šolokot m.* auf deinem erste P. 38. *jumo me mučkoná iám čara* isten mitőlünk az ördögöt távol tartja; gott hält den teufel von uns fern Tb. 24. *nunon mučko tunemon ulut* általuk megtanulták; durch sie haben sie es gelernt Ist. 157. *mučka-mučka* egymásután; der reihe nach Ks. 16. Km. 22. *mučan*: *korem m.* am ende des thales Gn. — cf. *močko*.

muča tökzacskó; hodensack, *m.-kü* mony; hode Bd. — cf. *mošna*.

mučas vég, csúcs Bd. Gn. folyó felső folyása, forrása; ende, gipfel, spitze Bd. Gn. der obere lauf, die quelle (eines flusses) Gn. конец, вершина Tr. *pise m.* stachel Ist. 319. *wujžo mučases* feje fölé; über seinen kopf Ist. 144. Ocs. 101. *enger m.* folyó-vég, folyó forrása; flussquelle Bd. *küzö m.* késhegy; messerspitze *cize m.* csecsbimbó; brustwarze Bd. — *pēsö mčāšan* hegyes végű; spitzig M. 70.

mučastás kiszakad, erővel kitépetik; herausgerissen werden; вырваться, силою выбиваться изъ чего нибудь Tr. — *mučustás* Step. 6.

mučastarás befejez; beenden; оканчивать, fölszabadít; befreien, loslösen; разрѣшать Tr.

mučasteme végtelen; unendlich Bd.

mučela vízhordó rúd; wassertrage P. 9. — cf. *močalá*.

mučénja (r.) kinzás; peinigung Bd.

mučitlem (r.) kínoz; peinigen Gn. Bd. *mučem* Bd.

mučo-wuj, *mučowuj* domb; erdhöcker Gn. *muču-wuj*, *müdö-wuj* id. Tr.

müdás elás, eltemet; vergraben, verschütten; закапывать, засыпать Tr.

müdo eine beere, «die hinter der Ufa wächst» (heidelbeere, schwarzbeere) Gn. *muda* (m.) Bd. cf. *modo*.

müdö-wuj kis domb, boly; kleiner hügel, erdhöcker Bd. *müdö-w.* id. Tr.

müdrošt (r.) bölcseség; weisheit Gn. Bd.

mugedalám összekever, összezavar; vermischen, verwirren; смѣшивать, спутывать, *mugedaltám* kever; mischen; мѣшать — *mugedaltomás* zavar, rendetlenség; verwirrung, unordnung Tr.

mugelo (cs.) gumó a fán, összegöngyöltve fésült haj, konty; knorren (an bäumen); der zusammengerollte haarschmuck (bei den verheiratheten frauen) Gn. *mugulo* nyírfagumó; knorren der birke Bd. cf. *moklak*, *moklaká*.

mügreem (cs.) sir, kiált, béget, zúg, csikorog; schreien, heulen, weinen, blöken, brausen, knarren Gn. *mügreem* ordít; brüllen Bd. *mügra* sir; er weint G. 5. *čay mügermaš*, *korémaš* harangozás; das läuten der glocke G. 47. — cf. *magrem*, *migrem*.

müger púp; buckel; горбъ Tr.

mügrép (r. m.) pincze; keller M. 31. *mügrép* Tr. — r. погробъ cf. *möreb*.

muklé (cs.) kelevény, beule; tag, glied; шишка, сочленение Tr.

muklešt- kimenyül; verrenken (intr.) Tr.

müks méh; biene Bd. Gn. M. 60. *müžš* (m.) Bd. Gn. *müžš*

Pn. 35. *mügoš* P. 21. *müks* Tr. Bk. 54. — Össz. *müks-šre* bögöly; bremse M. 60. *müks-ige* méhraj; bienenschwarm Bd. *m.-iga* id. Tr. *m. pažca* méhkas; bienenstock Tr. *m.-šočen-kugo-jumo*, *m.-pujrošo*, *m.-sažce* bienenschützende gottheiten Tr. *m.-kaznačej* надѣлитель пчелами, *m. serlagošo* хранитель пчель Tr.

mükta pisus (sic!) Tr.

muktelaš lovagol; reiten Tr. — ? cf. t. *mögetek* wagendecke; кибитка экипажа Bud.

mukunö (cf. *éowótán*) froschwurm; головастики Tr.

mülande v. *mlande*.

mulgás (m.) remeg, rázódik; zittern, geschüttelt werden; трястись (intr.) *mulguktás* ráz; schütteln, rütteln Tr. *mölgöktaš* (m.) id. M. 85. — *mulg-* (m.) ingat, ráz, mozgat; schütteln, bewegen (trans.) NyK. 6: 213. — t. *bolga-* schütteln, aufrühren, schwenken, winken Bál. *bulga-* Bd.

muluktás csurdultig tele tölt; zu voll giessen, übergiessen Tr. — nyom, fojt; drücken, würgen (?) — megráz; schütteln (?) NyK. 6: 213.

müm rang, rend; rang, ordnung; чинъ.

müma (cs.) segítség; beistand; помочь, kaláka; артельная работа за угощаніе Tr. *müma* id. Zol. — cs. *nüma*, t. *ömä*. — cf. *wima*.

müjä zümmög (a méh); summen M. 115.

mündalás, *mündaltás* (pass.) v. *müdás* id. Tr.

mundér (est. *vánkos*; polster Máté 31. l. j. Tr.

münder messze; fern Gn. *mündür* Bd. *mindör* (m.) Bd. *mündörnö*, -kö, -é(ön) in der, in die, aus der ferne Gn. *mündörnö*, -rne Bd. *mündörnö* Tr. *mindorna* (m.), *mindörnä* (m.) Bd. *mündörnösö* távoli; fern seiend Bd. *mündörnösö* id. M. 11. *mündörnösö* id. Tr. — *mündürän*, *mündürkö*, *mindörka* (m.) *mindirke* (m.) Bd. *mündörök* P. 10. *mündürko* Bk. 56. *mündürkö* Ocs. 9. Tr. *mündörke* Ist. 11. messzire; in die ferne — *mündüré*, *mindörcen* (m.), *mindirc* (m.) messziről; von der ferne Bd.

mundortém fölgombolyít; auf einen knäuel winden Gn. Tr. *mundurtém*, *mandartém* (m.) id. Bd.

mundrá gombolyag; knäuel Gn. *mundurá* Bd. *mundorá* Tr. *mandará* (m.) Bd. id.

mundur (m.) szabad, nem jobbagy; frei, nicht leibeigen; свободный, вольный Tr.

müném gödör, sír; grube, grab Tr. — cf. *woném* id. *müném* (m.) mélység, vadfogó verem; grube, grube als fälle für das wild cf. *veném* Bd.

muñi (fekete) béka; (schwarzer) frosch Gn.

muno tojás: ei Bd. Gn. Tr. mony; hode Gn. *muno* Pn. 28. *mono* M. 28. ny. *muno*, *muno* k. W. 23. *muna* (m.) Bd. — Össz.

muno-oktém tojás sárgája; eidotter, *m.-ošo* tojás fehérje; ei-weiss Tr.

muńža (cs.) fürdő, fürdő szoba; bad, badestube, *momoca* (m.) *mamucá* (m.) id. Bd.

munžém tojik; ei legen Bd. *munčém* id. Tr. Bk. 18.

munžaltém csúszik; gleiten, rutschen Gn. 48. rutschen auf kleinem schlitten Tr.

munžaltoš: *torta m.* gewundes gelenk zum befestigen des schlittenbaumes am schlittenständer Gn. cf. *punžaldeš* Bd.

mur v. *muro*.

murém énekel; singen P. 6. Bd. Tr. Zol. *morem* ny. W. 23. *morem* (m.) Bd. *muralaš* P. 22. *muraldém* P. 6. *muraltém* Ist. 274. Tr. *murlaš*, *murmandáš* мурлыкать Tr. — *mraš* (m.) M. 84. *murokt-zörget*; klappern P. 9. — cf. cs. *muroidat*-singen, t. *murla*-л. чер-*kurle* г. чер. *murlem* пѣть (о кошкѣ) Zol. — г. мурлыкать.

murda kis varsa; kleine fischreuse Gn. 45. fischkorb P. 37.

murja (cs.) kémény; schornstein Gn. 48. *muria* id. Bd. Tr. *murlá* id. Tr. Pn. 29. *murja* ofen G. 72.

murlá, *muria* v. *murja*.

murláge czinege; meise Tr. — v. *wurláge*.

muro ének, dal; gesang, lied Gn. *mur*, *mora*, *mor* Bd.

murskará (cs.) tréfa, móka; spass Tr.

murtno postp. -n; auf; на — *kid-m.* *kiáš* auf der hand liegen; лежать на рукѣ, *puj-vuj-m.* *odoláš* auf den knien (liegend) beten; молиться на коленяхъ Tr. — *mürtna* (m.) mellett; bei NyK. 6 : 20. cf. *mört*.

murž szijács; splint; болона *muržandém* дѣлаю болонистымъ, оболоняю Tr.

muskál (t.) lat; ein loth; золотникъ — t. *mískal*.

muskaráčo (cs.) mókás ember; spassmacher Tr.

uskolem Gn., *uskulém* Tr. v. *möskölem* schimpfen, schmähen.

uskuntém kiherél, castrieren — cf. *uskemtém* Tr. — ? cf. t. *boz*.

uskura (cs.) nevetés, tréfa; gelächter, spass, scherz Zol.

ustuk csökönyös, buta ember; eigensinnig, dummkopf Tr. cf. t. *ustakíl* независимый, самодержавный Bud.

uš csepű, kócz; werg, hede Gn. *fonásra* készített kender; zum spinnen zubereiteter hanf Bd. *волокна* Tr.

múškáš föleszi; aufzehen (t. *möšköj*(?)) жуётъ жваку Tr.

muškám mos; waschen Gn. 23. Tr. Bd. *mškáš* M. 16. *mőškaš* M. 85. *moškam*, *moškedem* fr. Bd. *moškaldam* pass. Bd. *uskoltem* mom. Tb. 44. *mušuldalt-* (m.) megmosdik; sich waschen Bd. *moškoktem* mosat; waschen lassen Bd. *ket mušmo* mosdó tál; waschbecken Bd.

muškoltoš öblögető víz; spülicht Tr.

muškundarém megöklöz; mit der faust schlagen Tr.

muškondo ököl; faust Gn. Tr. *moškundo* Bd. *moškonda* (m.) Bd. *muškundo* (m.) NyK. 6 : 194.

müškor has; bauch Gn. Bk. 54. *müškür* Bd. *müškür* Tr. Ocs. 7. *müškor* Ist. 9. *mišker* (m.) Bd. — **Ussz.** *jol m. lábikra*; wade Gn. Bd. *müškür-lwâl-kandra* sattelgurt, *m.-šužén* éhesnek lenni; hungrig sein, *m.-er* ein langes band am frauengürtel, woran hinten die haarflechte angebunden ist Tr. — *müškeran* terhes; schwanger Gn. *moškeran* Ist. 178. *kogo müškürän nagy hasú, potrohos*; dick-bäuchtig, wanstig Bd.

muškoš hársfahánccsöprü; lindenbastwisch G. 32.

mušlandarás kóczczal betöm, iszkábál; mit werg verstopfen, kalfatern Tr.

muštás Ks. 47. Km. 65. Bk. 40. v. *moštás* id.

muštarem enged, elenged; lassen, fortlassen Ringw.

müšül tavacska; kleiner see; озеро Tr.

mut szó; wort Gn. Bd. слово, выговоръ, укоръ Tr. *mod* Ks. 82. *mad* Km. 33. — *mut sawortoš* közmondás; sprichwort Tr.

mutlanem szól, beszél; reden Gn. Bd. Tr.

mutuk (m.) rövid; kurz Tr.

mutun (wird einem namen nachgesetzt, wenn von dessen familie oder gesellschaft die rede ist: *Iwan-mutun pi peš kajar* Ivánék kutyája nagyon gonosz; der hund der Iwan's ist sehr böse) Tr. — cf. *mut*.

muzikan (r.) zenész; musikan Gn. *muzokan* zene; musik Ocs. 52. Ist. 72.

mužo fajdtyúk; haselhuhn. Gn.

muž- jósol; wahrsagen G. 4. *mužedam* id. Bd. *mužedal-* id. G. 28. *mužetjan* weissage (imper.) G. 26. *mužedeštam* fr. Bd. *mužetš-*, *mužedokt-* caus. G. 28. — *mužedám* id., zusammengebunden werden; догадываться, *mužedoktám* figyelveztet; aufmerksam machen; надоумливать Tr.

mužan jös, jövendölö; wahrsager Ks. 49. Km. 67. *muzan* Ks. ibid.

mužanše jös; wahrsager Gn. *mužangče* id. Bd. *mužányče* hexenmeister, wahrsager Tr.

mužedeš jös; wahrsager Bd.

mužor (cs.) paar Gn. 30. Uf. 21. Car. 20. *mužor* Bd. *mužur* Tr. Ist. 13.

mužo betegség; krankheit Bd. Gn. böser geist Gn. *muž* krankheit Tr. *jüštö m.* Gn. Zag. 66. *jüktö m.* Bd. hideglelés; das kalte fieber, *sokšo m.* forró láz; hitzfieber Bd. — *mužom optoktáš* (sprichwort): aus dem öden ins leere umladen; изъ пустого въ порожнее перекладывать, *mužom kanden ruen* apróságokat adott; er gab kleinigkeiten, wertloses; дряни далъ Tr.

mužodomo nem beteg, egészséges; gesund Bd.
mužolo beteg; krank Bd.

N

- na* (r.) ime, vedd; ei da, nimm Tr.
načalnik (r.) felügyelő; aufseher Ist. 37. Ocs. 28. előjáró; vorgesetzter Bk. 41.
načar (est.) sovány; mager O. 46. j. — cf. *nazor*, *nezér*.
načkë rok mocsaras (nedves) vidék; sumpfiges, feuchtes land M. 63. — cf. r. мочка, быть въ мочкѣ.
nador (r.) áldozat; opfer Bd. Tr. — cf. r. даръ, подарить.
nagarat (ismeretlen szó; unbekanntes wort) *nagarat-wurđan küze küleş* — nyelű kés kell; ein messer mit — stiel ist nöthig P. 49.
nagrađa (r.) jutalom; belohnung Gn. Bd.
najestás (m.) malomkövet simít; einen mühlstein glatt reiben; зати́рать камень мельничный Tr.
ňakem kaffog; belfern Gn.
nakazatlem (r.) megbüntet; bestrafen Ocs. 56.
nakertmás erősnek lenni; stark, mächtig sein Tr. — ? cf. t. *nik*, *niklan*-.
naklat (r.) kár; schaden Gn. *naklad* Bd.
nakpola (r. ?) baj; übel Gn. 60.
nalám vesz, megvesz, elfogad; nehmen, kaufen, empfangen (passim), (mit dativ) treffen (?) Gn. *nalám* (m.) Bd. *nälám* (m.) Bd. M. 14. Km. 19. id. получить наследство M. 85. — *nallalteš* pass. Uf. 77. *naľaltám* id. Tr. *nalikalém* побирывать, *naľkalém* разбирывать Tr. — *mlände ümbaləm wüd ogeš nal* das wasser breitet sich nicht über die erde aus Ocs. 12. *mländöm wüd nalmo* vízözön; sündfluth Ocs. 12. — *nalokt*-. *mlanda ümbaka wüdum nalokten* (*nalokten kolten*) a földre vizet bocsátott; er sendete wasser über die erde Ist. 13. *jüštolan šokšolan naloktote* von kälte u. hitze unberührt lassen G. 58. — *ederem nälám* (m.) feleséget vesz; eine frau sich nehmen Bd. — *nalon-kaém elvisz*; wegtragen, *nalon-kondém odavisz*; hinbringen Tr. — cf. *nangajém*, *namiem*.
naľa sárga; gelb Tr. [Tr.
nalmo vevés; das nehmen — lábszárcsont; schienbein; берцо
naľásłok venni való (árú); die zu kaufende (waare) P. 17.
ňamém kézbe csap; in die hand schlagen (ein spiel) Tr.
namalaš (m.) visz; bringen M. 36. *namál-tolát viszel*; du bringst BM. 5. 23. — cf. *namiem*.
namiem (< *nalon miem*) odavisz; bringen Gn. Bd. *wüdəm nalon mi-at* nachdem sie vom wasserschöpfen gekommen ist G. 14. cf. *wato wüdəm nami-at* ibid. 13.

namarluk (t.) keresmény, bőség; erwerb, überfluss; приобрѣтѣніе, доволство (котораго желали черемисы язычники на томъ свѣтѣ); отрада того свѣта Tr. — üdvözülés; seeligkeit *namarlukam moeš* er wird seelig Bd. — cf. *namor*, t. a. *ma'murluk*.

namasorlanem (m. t.) szemtelenkedik; unverschämt sein, handeln Bd. *namosorlaném* verführt werden; развращаться, *namosorlandaráš* verführen, verderben; развращать Tr. — cf. *names*.

names (est.) szégyen; schande Bd. *names* Tr. Km. 17. *nâmas* (m.) *namas* (m.) Bd. — *namasan* (m.) esunya, utálatos; hässlich, eckelhaft *namesteme* szemtelen; unverschämt *namastemä* (m.) *namasir* (m.) id. Bd.

nameslaném szégyenli magát; sich schämen Bd. *nameslaném* Tr. *namaslaném* (m.) Bd. — *nameslandarem* megszégyenít; beschämen Bd.

namor (t.) vidám; heiter G. 72. glücklich Gn. — t. a. *ma'mur*.

namosor (t.) lelkiismeretlen; gewissenlos; безсовѣстный Tr.

namasor (m.) szemtelen; unverschämt Bd.

namoslém elcsábít, elront; verführen, verderben; развращать *namosdém* elcsábítatik; verführt werden Tr. — cf. *names*.

namoz (r.) ganaj; dünger Bd.

nanagajém (< *nalon kajem*); elvisz; wegführen Gn. Bd. Tr.

nängejem (m.) *nangejem* (m.) Bd.

naprasna (r.) hiába; vergebens Gn.

nar óriás; riese Tr. — cf. kum. *nar* männliches wesen; mas Kuun.

-nare, -nar -nyi; so viel als (passim) *naro* körülbelül; beiläufig Ist. 127. cf. близко, почти около Tr. *tunáre annyi*; so viel Bd. *monarak a mennyi*; wie viel Ist. 3. (v. *mo*) *tudo naroske anynyira*; so sehr Ocs. 3. *šudo i nare* (*narak* Ist. 175.) beiläufig hundert jahre Ocs. 124. *viť tilže nare* öt hónapnyi idő; fünf monate lang Bd. *šodo koreya narom numal mien* er nahm beiläufig hundert pfund Ist. 288. *tejlanet pumo narak, wara tolšolanat puas sorem* so viel ich dir gab, will ich dem später kommenden geben Ist. 231. *ačam iloše ümür narat uke kizot* so alt wie mein vater, bin ich noch nicht Ocs. 36.

nargómož, narkūmūž (cs.) arsenik; мышиякъ Tr. *nargómoš* id. Zol. — cs. *margomoš*.

naronže (t.) sárgás barna; braungelb Gn. *narinže* sárga; gelb Bd. *naronče* id. Tr. *narənzə* (m.) M. 42. *náranza* (m.) *narandza* (m.) Bd.

naronžalteš megsárgúl; wird gelb Sdr. 6. *narinžemam, narinžangam, narandzemam* (m.) id. Bd. *narinžemdem, narinžangdem* sárgít; gelb machen Bd. *naronžemāš* (m.) blau, gelb werden M. 85.

nasol (t.) nemzetség; geschlecht Ist. 123. Bk. 98. Tr. *näsöl* id. Ocs. 88. *näsl* Ocs. 49.

nasledník (r.) örökös; erbe Gn.

nästa (t.) vagyon; habe Ocs. 36. *nästä* tárgy, holmi; waare Ocs. 19. штука, вещь Tr.

našatorlás összeforraszt; zusammenlöthen; спаивать, па-
ять Tr.

našmák (cs.) himzett szalag, melylyel a *šarpant*-t kötik; ge-
sticktes band, womit der *šarpan* (kopftuch) gebunden wird Bd.
головной уборъ женщины, расшитый шелками Tr. — cs.
masmák.

nažom (r.) ganaj; dünger Gn. — cf. *namoz*.

nazor v. *načar*, *nezer* id. Tr.

nazorgém elszegényedik; verarmen Tr.

necke (t.) szelid, ragaszkodó; zahm, anhänglich Gn. нѣжный
Tr. *neckem* (m.) kedvesem; mein lieber Bd. *neckeš tömdömö* kényes;
verwöhnt; избалованный M. 75. — cf. t. *nečkä* dünn Bál.

neckeštarém elkényeztet; verzärteln, *neckelás* sich einschmei-
cheln, sich verzärteln; ласкаться, нѣжиться Tr.

negrál-godam szükség nélkül; ohne nothdurft; безъ нуж-
ды Tr.

nedódka (r.) ritka vászon; valaminő háló; dünn gewebte lein-
wand; eine art netz Bd.

-(o) *nek* alle zusammen; von — an Gn.

nele nehéz; schwer Ocs. 38. *nelo* P. 51. Ist. 53. Tr. *nelon* ne-
hezen; schwer (adv.) P. 30. — cf. *lele*.

nelem- megnehezedik; schwer werden P. 30. Ist. 272. —
nelemd- megnehezit; schwer machen Ocs. 47.

nelam, *nelam* nyel, lenyel; verschlingen Gn. Bd. *nelam* Tr.
nelám (m.) Bd. M. 85. *neledem* fr. Bd.

nelet iga; joch v. *lele* Tr. — cf. t. *nälät* unglück fluch Bál.

ñeme-kož boróka; wachholder Tr. — cf. *lume-kož*.

nemeške eddig; bis jetzt Ocs. 15. пока Tr. *nemesken* id. Bd.
n. matke, *n. jotke* *n. jatke* id. Bd.

ñemeč, *ñemoč* (r.) német; deutsch Gn. *ñemeč* Bd. *nemoč* Tr.

ñemesto-wará v. *numustás*, *numušto-wará* id. Tr.

ñemor (cs.) kása; brei, gekochte grütze Gn. *ñemr* kása; brei,
wiškédö ñ. vékony kása; dünner brei, grützsuppe, кашица M. 18.
ñemer (m.), *nemer* id. Bd.

nemoj (r.) néma; stumm Gn.

nemrí néma; stumm Tr.

ñengez (est.) alapperenda; fundamentbalken Bd. *negoz* лежня,
фундаментъ подъ домомъ Tr.

nenže (t.) iszap, posvány; schlamm, moder Gn. *n. rok* nedves
föld; nasser erdboden; синяя глина Tr. — cf. t. *nem* feucht, feuch-
tigkeit; t. *namčak*- feucht werden Bud.

ner Gn. Tr. *ner* Bd. Gn. orr; nase Gn. Bd. Tr. *ñer* (m.) id.

Bd. schnabel, schnauze, rüssel, vorderstevén, hervorstehende ecke Gn. — Össz. *n. rač* orrlyuk; nasenloch M. 4. *n.-gač* nasenrücken ibid. *n.-lavra* takony; rotz Bd. *neř-lu* nasenrücken Tr. *n.-šuldur* nasenflügel Tr. *n.-rož* orrlyuk; nasenloch Tr. — *čora neř* der russ vom kienspan Gn. 46. *kužō ner* szunyog; mücke M. 60. *neř-pataráa* nátha; schnupfen; *наморкъ neř-šūž* (m.) id. Tr.

nerat: *neratēm čštaš* (m.) überdruss, langeweile erregen; *надоѣдать* M. 85. — *t. nālāt* das schlechte, unglück Bál.

nerém szunnyad; schlummern Bd. *neřém* Gn. M. 85.

nerestám csirázik, sarjadzik; aufkeimen Gn. Tr. *ínerestám* id. Tr. (von *ner vase*; vgl. *karel. oraznenā* saatkeim) Gn. *ínerestókta-lém*, *ínerestaltarém* caus. Tr. — cf. *nörgö*, *nörga*.

1. *nerge* borz; dachs Gn. Bd.

2. *nerge* dögvész; seuche Gn.

nergé (t.) sor, rend; reihe Tr. — *nergén* o, за, по причинѣ Tr. *tudon nergen ojem* deshalb sage ich Ist. 223. *toj nergenet kalasa* te felöled meg fogja parancsolni; er wird über dir befehl thun Ist. 195. *molo nergen* andererseits Ist. 153. Tr. *nergen* jeder für sich (?) Gn. — *nergešto* felöl, über (etwas); *azza-šamočom pukšomaš nergešto peš eskeráš küleš* a gyermekek etetése felöl nagyon kell vigyázni; über die nahrung der kinder muss man sehr acht geben Sdrc. 5.

nerön esökönyös; eigensinnig Gn. cf. *neř-kum neřon* hármas csoportban; zu dreifachen gruppen Gn. 57. cf. *nergé*.

neronžém beken agyaggal; mit lehm beschmieren G. 23. schmieren, bestreichen Gn.

nestér v. *nastá* id. Tr.

newola (r.) kényszerűség; zwang Bd. Gn.

nevolajém (m.) kényszerít; zwingen Bd.

nezer (est. m.) szegény; arm Bd. — cf. *načar*, *nazar* id.

nezérluk (m.) szegénység; armut Bd.

nezeremám elszegényedik; verarmen *nezeremdem* elszegényít; arm machen Bd. *разодратъся, обѣднѣтъ* M. 85.

ni ... v. no ... nu ... nü ...

ni hárs; bast Gn. Bd. Tr. *nî* id. Bd.

ni, nî (verneinende partikel); *ni-ni* sem-sem; weder-noch Ist. *nikö* senki; niemand Uf. Car. 7. *niköät*, *niküät* (m.), *niküžát* (m.) *nigát* (m.) *nigüät* (m.) id. Bd. *niköät* id. Tr. *nikeät* id. Tb. 116. — *nimo* semmi; nichts Ist. 107. *noma* id. Ocs. 76. *nima* Km. 3. *nimát* Bd. *nikušak* sehol; nirgends Ist. 22. *nogušan* Ocs. 17. *nikušaken-at* Máté 8. 20. *nikuštát*, *nigüštát* (m.) *nigüštát* (m.) Bd. — *ni-kuzeat* semmikép; auf keine weise Ks. 29. *nikuceät* Km. 40. — *nimogajo* semmiféle; keinerlei W. 12. *nimogáno* Uf. 13. *nimogat uke* es ist keinerlei Bk. 53. — *ni-kunamát* soha; nie Bd. Tr. *nigünämät* (m.) Bd. *nignamat* Ks. 28. Km. 38. — cf. *no*.

nialám hársat puhít; bast erweichen; размягчать лыко кочедыкомъ Tr.

nijalt- megtapogat; betasten Ist. 29. *nojalt-* Ocs. 22. *nialtém* verwöhnen, liebkosen; гладить по головѣ, ласкать Tr. *noaltém* id. Tr. *nialdem* megsimít; streicheln *nialtem* (m.) id. megken; einschmieren Bd. — *nojalt-* sich waschen (wie es die tartaren thun vor dem beten) Bk. 60.

nigolgém absetzen, heruntersetzen; ссажива́ть кору или тѣло Tr. — *niziltem* (m.) id. Tr. cf. r. внизъ. [cf. *nolle*.

nilnéze halotti tor; todtenerfeier; тризна, помники Tr. —

niškemäm (m.) eltompúl; stumpf werden, *niškemdem* eltompít; stumpf machen Bd. — cf. *nüškö*.

nizáltarém vakar; kratzen Tr. — cf. *nüžam*.

nizgán állandó, változatlan; beständig, unveränderlich Tr.

niziktem-goltás (m.) borotvál; rasieren Bd. — cf. *nüžam*.

no . . . . v. *ni* . . . .

no Gn. *no-no* Ocs. *nogőjat* niemand Gn. *nomat* nichts Gn. 37.: *tuđo nomat šergo ogol ulmaš* das war durchaus (gar nicht) theuer Pu. 37. *nomamát* nichts G. 12. *nomaját* id. Zag. 9. *nogunamat* nie Ocs. 3. *noguskát* sehová; nirgends hin P. 13. *noguzát* sehogy; auf keine weise, keinesfalls Ocs. 114. — cf. *ni*.

nögëdemdäs (m.) sürüsít; verdichten; сгуща́ть M. 85.

nögëdë (t.) sürü; dicht M. 71. — t. *nik* stark, kräftig, fest Bál.

ňogolg- kihull (a haj); das haar fällt aus P. 8.

nok (t.) erösen; stark (adv.) Ocs. 111. Tr. — t. *nik*.

ňoktam nyúz; schinden, abhäuten Gn. Bd. *ňoktam*, *ňükt-* id. Bd. *ňüktäs* (m.) M. 85. *ňüktám* abschälen (die rinde von dem baume), abhäuten Tr.

nol négy; vier Gn. P. 26. *nöl* Tr. *nil* Bd. *nilit* Bd. *nölit* Tr. id. (nom. subst.) — *nolle* Gn. 27. Ocs. 11. *nollu* Ist. 13. *nollo* Pu. 28. *nolno* P. 30. *nölly* Tr. *nille*, *nillu* (m.) Bd. negyven; vierzig; gedächtnissfeier 40 tage nach dem tode Gn. *nölly-kogur* vierzig kopekstück Tr. — *nilemise*, *nilemise*, *niletise*, *nilimše* (m.), *nilimša* (m.) negyedik; vierte Bd. *nilemiste* negyednap; am vierten tage Bd. — *noldor* zehnkopekenstück; гривенникъ Tr.

nöldalám felelemem; aufheben P. 25. *nöltalát* (2. pers.) Pu. 28. — cf. *löldém*.

ňolme nyelv; zunge Gn. — cf. *jolme*.

ňomal alul való; das untere Gn. lat. *nomalke* alá; unter G. 10. be; hinein G. 71. abl. *ňomalé* alól; von unten G. 76. — *numál*, loc. *numálne*, lat. *numálke*, *nimál* (m.); loc. *nimálina* (m.) *nömálne* (m.); lat. *nimáká* (m.), *nimálan* (m.) *nömáke* (m.), *nömák* (m.) Bd. loc. *ňimálne*, lat. *ňimáke*, abl. *ňiméc* (m.) *ňiméc* (m.) *ňëmác* (m.) Bd. Tr. lat. *ňëmec* M. 37.

- nomošte* hársfakéreg; lindenrinde (? sic) Gn.
nongaj- elvezet; wegführen P. 9. cf. *nangajen*.
none ezek; diese (plur. von *tođe*) Gn. *nona* Km. 22. Bd. *nine*
 id. *ninä* (m.) azok; jene Bd.
nër: *nër wëlnë rowotajšë* földműves; landmann M. 115.
nožolge síkos; schlüpfrig Gn. *nožolgon* simán; glatt (adv.)
nožoklás (m.) v. *nuškám* Tr. [G. 58.
nö interjektion um das pferd anzutreiben Gn.
nočkemam (r.) nedvesedik; feucht werden, *nočkemdém* nedve-
 sít; befeuchten Bd.
nočko (r.) nedves; nass, feucht Pn. 27. Gn. 48. Bd. Tr. *načko*
 (m.) Tr. *načka* (m.) nedvesség; feuchtigkeit Bd. — Össz. *nočkoso-*
tarakán мокрица Tr. — cf. *načko*.
nođam ver; schlagen Gn.
nodam (m.) lopódzik, kullog; schleichen, schlendern Bd.
nögá gyermek; kind; дитя Tr. — cf. *ňugar*.
nojem elfárad; müde werden, ermüden Gn. 3. Ist. 9. *noem*
 id. Tr. *nojalam* mom. id. Gn. 71. *nojolam*, *nojedem* frequ. id. Gn. —
nojdarém elfáraszt; erschöpfen, ermüden (trans.) Tr.
nok, *nök*: *n. šogales* hirtelen megáll; bleibt plötzlich stehen
 Gn. 17. 19.
nöka (t.) testes, vastag; wohlbeleibt, dick; породный Tr.
nöktam v. *nöktam* id. Bd.
noľ édes; süss Gn. 57. schmackhaft, angenehm Tr.
noľ lék a jégen; nicht zugefrorene stelle am eise, wuhne;
 полынья Tr.
noľ-neľ taknyos; rotzig; сопливый Tr.
noľ-csepeg (a nedv a fából); träufeln, sickern (der saft aus
 dem baume); сочиться (сокъ изъ дерева) Tr.
nölaš a gyűrű a pörgettyű legalján; der ring am untersten
 theil des kreisels Gn. orsókarika; spindelrolle G. 8. *nölä'kš* id.
 кольцо для веретена Tr.
nolgá vastag; dick P. 25.
nolgo szil; ulme (ulmus campestris) Gn. Bd. Tr. *nolgë* id. M.
 45. *nolgo* kož fehér jegenye; weisstanne (abies picea); пихта Tr.
nólugaž id. Bd. *nolgažla* weisstannen-wald Bd.
nolgodo iszapos hely, iszap, láp; sumpfiger ort, schlamm,
 moor Tr.
nolo iszap; schlamm; илъ Tr.
nolomo v. *nolgodo* id. Tr.
noltém v. *nuldém*.
nöltém fölemel; erheben *kídom* a kezet, die hand Bk. 94.
nöltém поднимать Tr. épít; bauen Pu. 38. *nöltal-* megszerez; er-
 werben Pu. 43. приподнимать Tr. *nöltalt-*: *tölzo gájo nöltalton*
 wie der mond aufgehend (sich erhebend) Pu. 18. — cf. *löltém*.

nölpe éger; erle Tr. — v. *lülpä, lölpe*.

nömaém hanyagúl teszi; nachlässig thun Tr.

nomáks pózna; stange Tr. — v. *lomás, lomáks*.

nönžök tészta; teig Gn. 58. *nönžük* id. Bd. *šapa nünžik* (m.) kovász; sauer Teig Bd. *nönčik* kenyér bele, tészta; мякишъ хлѣба, тѣсто Tr.

nor cserebogár hernyója; raupe des maikäfers Tr.

nörém ázik; nass werden Gn. Bd. *nörém* Gn. Tr. *nöredem* fr. Bd. *nöraldam* benetzt werden Bd. *nörtém* áztat; benetzen, einnässen Bd. áztat; durchnässen Ocs. 93. Ist. 131. *nörtém* id. Tr. bemárt; eintunken *parňa wužom wüdeš* die fingerspitze ins wasser Ist. 235. id. BM. 26. 23. *üek nöröte* ganz trocken (adv.) Ocs. 47.

nöre hajlékony; biegsam; гибкий Tr.

nörép (cs.) pineze; keller Tr. P. 8. — *wüd-nörép* kút; brunnen Tr.

nörgäs porczogó; knorpel Bd. *nörgás* Tr.

nörgö porczogó; knorpel (?) Gn. *nörgö* bimbó; knospe Tr. *nörga* (m.) sarj, hajtás; nachwuchs, schössling Bd. *nörgö* ág; zweig M. 46.

nörpö (ismeretlen fa; ein unbekannter baum bei P. 48.) — cf. *nölpe, lölpe, lülpä* erle.

nörtmő halikra; fischrogen Gn. *nörtme* Tr. *nertme* (m.) id. NyK. 6 : 202. — cf. *mörtne*.

nörš sógor; schwager (der mann der frauenschwester); своякъ Tr.

nošmo szájpaddás; gaumen Gn. NyK. 6 : 202. állkapcsa, kopolyú; kiefer, kieme (? sic) Gn. kopolyú; kieme Bd. id. Tr. gewölbe; сводъ Tr.

nöšmo mag; same Ist. 228. *nöšmő* id. P. 8. *nöšmő* Gn. Tr. *nüšmä* (m.) Bd. *nešme* (m.) NyK. 6 : 202.

nöstölám gyúr; kneten Gn. *nöstölám* Bd. *nöstölám* Tr. *nöstöledem* fr. Bd.

nöstö (r.) vajjon; ob, ob denn, ob — wohl? — r. неужто Gn. *nu* auffordernde interjektion Gn.

nüaltem, nüjaltem simít, simogat; glätten, streicheln Gn.

nüdo sógorné; schwägerin (jüngere schwester des mannes oder der frau) Gn. Tr. *nudő* M. 9.

nugar (t.): *ješ ű.* gyermek; kind Gn. család; familie G. 56. *nugar* szolga; knecht Tr. *nugar* (m.) id. NyK. 6 : 202.

nugodo (t.) sürű; dick (nicht fließend) Gn. *nugudo, nogoda* (m.) *nuguda* (m.) id. Bd. *nugudo* folyadék alja, sepreje; bodensatz, hefe — im allgemeinen: dick Tr. — *nugodon* adv. G. 58. — cf. *nöka, nögedő*.

nugudemem megsűrít; verdichten *nugudemam* megsűrűdik; dick werden *nogodemäm* (m.) *nugudemäm* (m.) Bd.

- nújemä* (m.) no, rajta; nu etc. (auffordernde interjection) Bd.
 — *ny! ny-ko!* понуждение лошади Tr.
nuktá (est.) kötőfék; halfter (aus bast oder hanf) Tr.
nulém nyal; lecken Ist. 235. Gn. Bd. Tr. *nuledem* fr. Bd.
nulalám mom. Bd. Tr. *nēlaš* id. M. 85.
nulém késztet; antreiben, nöthigen; понуждаю, пону-
 кать Tr.
nulgo fehér jegenye; weisstanne; abies picea Gn. — cf. *nolgo*;
nulgodo id. Tr.
nultém rág, rágesál; nagen Gn. *nultalt-* id. G. 36. *noltém* id.
 Tr. *nuldem* fogaival elharap, lerág; zerbeissen, abnagen Bd.
numal v. *nomal*.
numalám visz, hord; tragen Gn. Bd. Tr. *elvisel*, *eltür*; ertra-
 gen, dulden Gn. *namalam* (m.) Bd. *numaleštam* fr. visz; tragen Bd.
numalošt-kostás visel; kleid tragen Máté 3. 11. таскать, носить Tr.
 — *numalöktem*, *namalektem* (m.) vitet; tragen lassen Bd. *müškorom*
numalam teherbe esik; schwanger werden Pm. 12.
numáldeš teher; last Bd. *numaltoš* id. Tr. — *namáltoš* (m.)
 id. Bd.
numorgém összenyomódik; zusammengepresst werden; сжи-
 маться Tr.
numulá слизистый Tr.
numuštás, *numuštás* lerág; abnagen Tr. — *numušto-wará*
hársfa, melyről a háncsot lehámozzák; lindenstock, welcher ab-
 geschält wird, *némésto-wará* (m.) id. Tr.
numuz-numuz onomat. vom schmatzen, kauen Tr.
nünčük kovász; sauerteig Tr. [Km. 22.
nuno ök, azok; jene, sie (plur. von *túdo*) passim, *nona*
nur mező, szántóföld; feld (wald), acker Gn. Bd. Tr. *nör* ny.
 W. 23. *nör* M. 21. — Össz. *n.-mize* rebhuhn, *n.-šer* weideplatz Tr.
nur-pusák mezőszöglet; ecke des feldes P. 16.
nurgédemo rendetlenül, erkölcstelenül; unordentlich, unsitt-
 lich (adv.); беспорядочно Tr. — cf. *nerge*.
nurgémše tejföl, tejszín; milchrahm Tr. *nürgemiš* id. Bd.
nurgulo fecske; schwalbe Bd.
nurmandém orrán át beszél; năseln; гнусить Tr.
nurtem csábít; verleiten Máté 5. 29. *nyalogat*; lecken; обли-
 зывать Tr. [mandém.
nurtoštém horkol; schnauben (das pferd) Tr. — cf. *nur-*
nuškam vánszorog, mászik; sich schleppen, sich ziehen, krie-
 chen Gn. Uf. 17. Car. 16. *nuškoštam* frequ. gleiten G. 56. *nuš-*
m(ə)la mászva; kriechend (adv.) *nuškám* ползаю на сидьни Tr.
nüške jégtörő; eishacke Gn. Tr. пешня Tr.
nüškemam (m.) tompul; stumpf werden, *nüškemdem* tompít;
 stumpf machen NyK. 6 : 202.

nűškő tompa; stumpf Gn. Bd. *nűške* Tr. *nűškő* M. 66. *nűske* (m.) Bd. Tr.

nűške v. *lűškė* id. Tr.

nűsmű: *kečő nűsmű śelmā* (tűlző) *napraforduló*; sonnenblume; *подсолнечник* M. 23. — ? cf. *nűsmő*, *nűsmā*.

nűštalam: *nerom n. orrát fűjja*; sich *schnäuzen* Gn. Bd. *nűštaledem* fr. Bd. *nűštālām* (m.) Bd.

nűštolā's fürdik; sich *baden*; *купаться* Tr. *nűštolā's* id. M. 85.

nűštolām v. *nűštölām* id. Tr.

nuzolt- *kisebesít*; wund *machen* (durch *kratzen*) Sdre. 6. *nozolta* id. Sdru. 6. — cf. *nűžām*.

nűž: *nűž-vécen* (m.) *hátulról*; von *hinten* Bd. *nűžwec*, *nűžwecen* id. Tr.

1. *nuž* *csuka*; *hecht* Gn. 27. Tr. *nuš* id. Bd.

2. *nuž* *csalán*; *nessel* Gn. Bd. Tr. M. 21. *nuž-šudo* (m.) id. NyK. 6: 202.

nűžaném v. *nűžám* id. Tr.

nűžér *csalános hely*; ort *voll nessen* Tr.

nuža (r. t.) *szükség*, *szegény*; *noth*, *arm* Gn. — *nužná* (r.) *szegény*; *arm* P. 22. Tr. *nužná-šudo* *nelke*, *gewürznelke*; *гвоздника* Tr.

nűžam *vakar*; *kratzen*, *schaben* Gn. Tr. Bd. *nižem* (m.) id. Tr. *nűžām* (m.) *dörzsöl*; *reiben* Bd. *nűžedem* fr. *nűžaldem* *mom*. Bd. *nűža's* *скоблить*, *брить* M. 85. (*niž*- m. *töröl*, *kitöröl*; *wischen*, *abwischen* Bd.).

nužem *töröl*, *letöröl*; *wischen*, *abwischen* Gn. — *niž*- (m.) id. Bd. sub v. *nűžam*.

nužda (r.) *erőszak*; *gewalt* Bd.

nűžmő *reszelő*; *reibe* Tr. *n.-küző* *beretva*; *rasiermesser* *ibid*.

nužnangam *elszegényedik*; *verarmen*, *nužnangaldam* id. Bd.

nűžűs *vakaró*; *striegel* Bd.

nűžwec, *nűžvécen* v. *nűž*.

o, ö

obá (m.) ip; schwiegervater (der frau) Bd. Tr. *ová* NyK.
6 : 212. — t. *aba*.

obartás szénát megforgat; heu wenden; *ворочать сѣно* Tr.

obédátlomo (r.) ebédelés; das mittagsessen Ocs. 21.

obédná (r.) déli mise; mittagsmesse Bk. 58.

obizajtle (r.) bántalmaz; kränken Gn. megcsal; betrügen
Ist. 246. *obizatlem* beleidigen Ocs. 16. *obizajem* (m.) id. Bd.

oboca (r.) szokás; sitte Bd.

obrok (r.) földadó; grundsteuer Gn. (m.) adó; steuer Bd.

oé (interjection bedeutend: gieb acht, mach platz) Tr.

öcertem (m.) csikorgat; knarren lassen *püm öcert porlaš fogát*
csikorgatja; mit den zähnen knirschen Bd. — cf. t. *irčait* die
zähne fletschen Radl.

öcone hiuság, gond; eitelkeit, sorgen; *cyera* Tb. 248. *öconé-
ija* teufel der eitelkeit *ibid.* 27. — cf. t. *aconu* mitleid Radl.

öcones hiába; vergebens, unnötigerweise, hazugúl; lügnerisch
Ist. 71. *öceneš* id. Ks. 51. *öcinies* (m.) Tr. Bd. *öcneš* Ocs. 50. *öcnešak*
Ocs. 51. *öcenneš-ak* Gn.

öconareš Uf. 44. j. *öcanareš*, -ak Gn. v. *öcneš* id.

odár (cs.) méhes kert; bienengarten; *пчельникъ* Tr.

odarlandar (cs.) kiszélesít; breit machen Pu. 19. — cf. cser.
uto cs. *otto* прочие, *odaž* очень, весьма.

ödo-wáto votják asszony; votjakin Pn. 29.

odnáka (r.) azonban, hanem; aber *atnaka* (m.) Bd.

odódok rágalmazás, bevádolás; verläumdung, anklage, an-
zeige; *поклепъ*, *извѣтъ* Tr.

odokok v. *odódok* id. Tr.

odoklás elnéz (hibát); nachsehen (ein vergehen); *пота-
кать* Tr.

odolam (m.) imád; anbeten Bd.

odor (m.) (eine art schwämme); *свиногорика* (грибы) Tr.

odore (t.) vakar, gerebél, evez; kratzen, harken, rudern,

odoralam mom. *odorkalem* fr. Bd. *odorás* id. Tr. — t. *udor-* reiben Radl.

öçilâlân ? Km. 34.

og-, *o-* präsensstamm des verneinungswortes: *om*, *ot*, *ogés* (*ō*), *oná*, *odá*, *ogot* (passim) *ok*, *ak* (m.) *ogum*, *om*, *am* (m.); *ogud*, *ogés*; *ágam* (m.), *ágat* (m.), *áges* (m.) Bd. *ogom*, *om*; *ogot*, *ogés*, *oná* (*ogoná*), *odá* (*ogoda*), *ogot* Tr.

ogatak (r.) *nagyon*; sehr Gn. 2. *ogata* id. Ocs. 42. — cf. *oxata*, *oxotán*.

ogol (r.) *szén*; kohle M. 25. Tr.

ógol *nincs*, *nem*; nicht, es ist nicht P. Gn. *ogol* Ocs. Tr. *ogol* (passim) *agal* (m.). — Össz. *jandar-o*. unrein Tb. 82. *kuatán-o*. erőtlen; kraftlos Bk. 66. (acc.) *petošáslök-ogolom inaném* ich glaube die unvergänglichkeit Bk. 86. Ks. 5. Km. 5. — *küşten o*. megtiltotta; hat verboten (eig.: hat nicht befohlen) Ocs. 6. *šūden-o*. id. Ist. 8.

ogolá *nem szívesen*; ungern; *нехотя* Tr. *oglá*: *kombét olmés tagám nalát oglá* statt deiner gans nimmst du wohl den ham-mel? P. 5.

ogorčán *nyereg*; sattel Tr. — cf. cser. *eñerčak* rückenpolster am pferdeggeschirr t. *inirčak* [cs. *jonerček* Tr.] kummetpolster Bál. *ox-ox* oh, oh! Gn.

oxata (r.) *élvezet*; lust; *oxota* Km. 83. *okata* id. Ks. 60. *oxotán* *szívesen*; gerne (adv.) Bd.

oxor *üres*, *puszta*; leer, öde Tr. (m.) *üres*; leer Bd.

oxoremás *pusztává lesz*; öde, wüste werden; *пустѣть, oxo-remdém* caus.

oxorá *hiába*, *hasztalanúl*; vergeblich; *тщетно, напрасно* Tr.

oxotás (r.) *vadász*; jagen *oxotás kasé* *vadász*; jäger M. 90.

oxrá (t. m.) *hagyma*; zwiefel; *лукъ pūän-oxrá* *fokhagyma*; knoblauch Tr. — cf. *oxor*.

oxreštemás *pusztulás*; verödung; *занустьєние* Tr.

oxréc (r.) *ugorka*; gurke; *огурецъ* Tr.

oj ó; ach, oh! Máté 15. 28. Gn.

1. *oj* *mellékfonal*; aufzug (eines gewebes): *ojan*: *kande o*. (z. b. ein gurt) mit blauem aufzug, *nol*, *šom*, *kandaš*, *latkok o*. mit vier-, sieben-, acht-, zwölfädigem aufzug Gn. — cf. t. *oja* *fransen* Radl.

2. *oj* *beszéd*; rede Gn. Bd. Tr. W. 24. *aj* Bd. *tanács*; rath P. 9. Uf. 47. *ójom oštá* *igazat tesz*; lässt recht walten Pm. 25. — Össz. *oj-sawortos* *közmondás*; sprichwort Tr. — cf. cs. *жон* *слова* Zol.

őj-pášä *cselfogás*, *ravaszság*; list, verschlagenheit; *хитрость* Tr. — *őj-dono-kiás* *szinlel*; sich verstellen Tr.

ojem (cs.) *megijed*; erschrecken, *ojuktarem* *megijeszt*; schre-

cken machen Bd. *ojdartém* id. Tr. *ojdartén* pudratás zavarba hoz; verwirren Tr. — cf. *voj*, *vojás*.

ojá vad; wild; дикий Tr. — cf. *ojém*.

ojan vajas; mit butter bestrichen, butterig Gn. 61.

ojar (t.) tiszta, derű; klar, klares wetter Gn. derű, hőség; klares wetter, hitze Bd. Tr. *ajár* (m.) Bd. száraz idő; trockenes wetter P. 57. [(m.) Bd.

ojarém kiderül; es wird klares wetter Bd. *ojaredem* fr. *ajarem*

ojártošo rágalmazó; verläumder Tr.

ojdörčo (cs.) gombolyító, motola; haspel Tr. *ojdörča* id. Zol. *ajdörco* (m.) Tr. *aldörca* (m.) Zol. — cs. *zoldörč*.

ojgo (cs.) szomorúság; trauer Gn. *oigo* Pn. 35. *ojgo* szomorúság, bánat, aggodalom; trauer, kummer, sorge Bd. Tr. Zol. *ojžo* (m.) Bd. *ojža* (m.) Bd. Zol. *ojžö* kummer M. 68. — *ojgán* szomorú; traurig Bd.

ojgorem szomorkodik, bankódik, aggódik; trauern, sich bekümmern Ist. 47. *ojgrém* Ocs. 34. Bk. 39. Tr. *ojgurem*, *ojgorem* id. Bd. *ojzorem* (m.) Bd. *ojžrem* (m.) Bd. Km. 51. *ojžalan* id. Tr. *ojžraktem* (m.) caus. szomorít; traurig machen Bd. *oigorém* klagen P. 11. — *ojgrás* *polšém* kondolieren; соболѣзновать Tr.

ojgörmaš szomorúság; trauer Bd.

ojep: tul *ojep* szikra; funke Tr. — cf. *ip*.

ojoš: *möješ-ojoš* hátul s elöl; hinten u. vorn W. 36. v. *oioš* id. O. 38.

ojlem beszél; reden Gn. 8. Tr. *oilem* id. Pn. 17. *ojlem* szándékszik; gedenken, beabsichtigen Bk. 38. — javít; verbessern; исправляю, ächzen, seufzen; охаю Tr. — cf. *voj* gespräch.

ojmo: *pejedo-o*. mittwoch u. samstag der charwoche, wo nach dem aberglauben der čer. man leicht erkranken kann Tr.

ojnaš (t.) házasságtörés; ehebruch Ocs. 51.

ojorém v. *ojrém*.

ojortemeš külön; besonders, abgesondert Tr. — cf. *ojrém*.

ojortoš külömbiség; unterschied; различие, разность Tr. — cf. *ojrém*.

oipan képes; mit bildniss Pn. 35.

ojrém (cs.) elválaszt; trennen, scheiden (passim) *ojorém* id. Tr. *orkalem* fr. Bd. *ajerem* (m.) *ajirem* (m.) *ajrem* (m.) Bd. — *ikton-ikton* *ojren* *jodot* külön-külön kikérdezik; sie fragen sie einzeln aus Zag. 22. *kočkaš ok-ojro* enni nem szabad; es ist unerlaubt zu essen Ist. 75. — *ojorlem* elválík; sich trennen Gn. *ojrlem* id. Ocs. 74. Ist. 105. *ojrlen* *kajen* entfernte sich ibid. *ojrlode* *košton* trennte sich nicht Ocs. 49. Ist. 69. *oirlodémo* unzertrennlich Bk. 84. *ojraldam*, *orlem*, *ajirlem* (m.) szétválík, eloszlik; sich trennen, scheiden Bd. *ojoralt-* oszlik; sich theilen Uf. Car. 5. *ojoralt-* meghasonlík; sich entzweien Máté 12. 25.

- oirai-* tisztít; klären (bier) P. 51. — cf. *ojarah* Bd.
ojsó ijedős; schreckhaft (auch von pferd) Tr. — cf. *ojém*.
ojza (cs.) gazda; hausherr Gn. Ocs. 34. — cf. *ozá*.
őjza ravasz; hinterlistig Tr. — cf. *őj*.
ojsz beszédes; redseelig Tr. [passim.
ok (begründigende partikel an's ende des wortes gesetzt)
ok-ok oh, oh! Gn.
ok v. og — *okli* es ist unmöglich; нельзя, *ok kül'* es ist un-
nöthig; не нужно Tr.
okém (t.) olvas; lesen Ocs. 119. Step. 5.
oka érczabrincs; metallreifen G. 60. — ? cf. t. *uka*.
oká (t.) sujtás; galone P. 54. Gn. violett (? sic!) Gn. *oka*
jolwa paszomány; posamenttressen Pn. 39. — t. *uka*.
okomaš olvasás; das lesen Step. 5.
ökomaš (t.) bűnét megbánni, bűnbocsánatért esdeni; die sünde
bereuen, um vergebung bitten (= *jazok werčon oğoraš, jazok ošto-*
mom kudaltaš sörwalaš) Uf. Car. 15. j. *ökonmém* id. *ulö čonem-deno*
jazokem werčon ökonmem von ganzer seele bitte ich vergebung
meiner sünde Zag. 11. *ökonokt-* megbüntet; bestrafen Uf. Car. 15.
— t. *ökün-* Radl.
okmák (cs.) ostoba; dumm Tr.
okná (r.) ablak; fenster. — Össz. *o.-komdoš* ablaktábla;
fensterladen, *o.-wajá* наличникъ у окна, *o.-koškár*, *o.-aratá* ablak-
ráma; fensterrahmen Tr.
okša (est.) pénz; geld Gn. Ocs. 33. *oksá* id. halbe kopeke Bd.
oksáluk töke; kapital, *oksalokés puráš* выручать свой
деньги Tr.
okšák (est.) sánta; hinkend Gn. Bd. Tr. *akšak* (m.) Bd.
okšaklás sántít; hinken Car. 39. Tr. Ocs. 91. Ist. 128.
oktem: *muno o.* tojás sárgája; eidotter Bd. Gn.
oktoš tör, hurok; schlinge, dohne Gn. 42.
olēm beszél; reden Bd. P. Uf. 25. Car. 33. *olédem* (fr.) Bd.
1. *olá* (cs.) város; stadt Gn. Bd. *ula* Bd. *alá* (m.) Bd. — *alánoš*
(m.) id. városi kerület; stadtbezirk (? sic) Bd.
2. *olá* (est.) tarka; bunt P. 56. Gn. Bd. Tr. — *o.-warákš*
тетереватниъ Tr.
olá (m.) hús; fleisch Bd. Tr. *olá* id. Bd. *marhahús*; rind-
fleisch Tr.
olača szép; schön P. 49. — cf. *olá* 2.
olák (cs.) magányos, puszta hely; einsamer, öder ort Tr. —
cf. *ulák*.
olán (cs.) lassan; still, langsam (adv.) Gn. 65. Bd. Tr. *olén*
(m.) Bd. Tr.
olänge (cs.) sügér; barsch (*perca fluviatilis*) Gn. Bd. окунь
Tr. *alanga* (m.) Bd.

- olaša* (t.) herélt ló; wallach, *alašá* (m.) Bd.
olase városi (ember); städter Bd.
oldalcik csalás; betrug Bd. — cf. *oltalém*.
oldalmo csalás; betrug Bd. — cf. *oltalém*.
oldorčo v. *ojdorčo* id. Tr.
olemaš beszéd; rede Bd. *olomas* Zag. 12.
olicá (m. r.) utcza; gasse Tr.
olok (cs.) rét; wiese P. 21. *olok* Zol. *olug* Bd. *alak* (m.) Bd.
aluk (m.) Zol.
olom (cs.) szalma; stroh Gn. 47. *olom* Bd. Zol. *ilom* Bd.
olēm M. 37.
olombál lócza (a szobafal hosszában); bank (längs der wand)
Gn. 27. Tr. *olom-bal* Bd.
olon (cs.) menyasszonyi díj; brautpreis Gn. — cs. *zolem*,
kalom.
olká fülbevaló; ohrgehänge Tr.
olmá (cst.) alma; apfel P. 39. Bd. Tr. *álmá* Bd. — Össz.
olma-pu apfelbaum P. 39. *o-pušéje* id. Tr. *rok-o*. krumpli; erd-
apfel Tr.
olmá-kut längenmaass von 5 arschinen Tr.
olmalai pakča almás kert; äpfelgarten P. 39.
olmáya lócza; bank (längs der wand) Tr. M. 27. *olmanga*
(m.) Bd.
olmedaltam (pass.) helyet foglal, leül, lefekszik; platz neh-
men, sich setzen od. legen Gn.
olmés v. sub *olmo*.
olmo hely; stätte Gn. *mčeto* Tr. ülő v. fekvő hely; platz zum
sitzen od. liegen Bd. *olmes* gyanánt, helyett; statt, anstatt Gn. 60.
Bd. Tr. — Össz. *tul-o*. tűzhely; heerd, *veñer-o*. szövőszék; weber-
stuhl, *olm-anga* Bd.
olmektém kijavít, megigazít; repariren Gn. *olmuktém* Bd.
olmektém diszt; verzieren Ist. 172. Tr. gyógyít; heilen Tr. cultivie-
ren; *воздѣлывать* Tr. *olmuktaldam* pass.; *olmaktem* (m.) id. éke-
sít; schmücken Bd.
olmudás vlmihez állít, illeszt, alkalmaz; anstellen an etwas,
anpassen; *приставить, приноровить*, *olmutušťáš* (m.) id. Tr. —
cf. *olmudmaš* Bd.
olmudmaš (m.) ékesség; schmuck, zierde, *olmedmaš* (m.) id.
(< *olmud-*, *olmed-*) Bd.
olno menyasszonyi ajándék; brautpreis Bd. Tr. Ocs. 76. —
cf. *olon*.
oltém füt; heizen Gn. Ocs. 92. Tr. *oldem*, *oltem* (m.) Bd.
tulom o. feuer machen Gn. *tulom* o. id. einheizen Bd. *oltokt-* be-
füttet; einheizen lassen G. 28. — *oltomo tul* tűzvész; feuersbrunst
G. 56.

oltalém (cs.) csal, megcsal; betrügen Gn. 3. 27. Tr. *oldalem*, *altalem* (m.) Bd. *oldalaldam* pass. *altalaltam* (m.) pass. Bd. — *altánzak liaš* (m.) megbotránkozni; ein ärgerniss haben, sich ärgern Bd.

oltalmaš kísértés; versuchung Bk. 66.

öltalém megölel; umarmen Gn. — cf. *eltalém*.

oltar (r.) altar Bd.

öltö öl (fa); ein armvoll (z. b. holz) Gn. — cf. *eltém*.

ölväl pincze; keller, raum unter der diehle; подполье M. 25.

om v. sub *og*; *omo*.

omala, *omla* (m. est.) komló; hopfen Bd.

omartá (t.) kívájt fatörzs (méhek, madarak számára); ausgehöhlter baumstamm (für bienen od. vögel) Gn. fatöke; baumklotz Bd. — méhkas; bienenkorb; улей Tr. *omartpá* id. Pu. 16. *müks* *omartá* id. Bd. *šojorčok-o*. staarnest Tr.

omáš sátor, gunyhó; zelt, hütte Gn. W. 27. ház; haus Uf. 29. *omáks* hütte Bd. *шалашь изъ вѣтвей и сѣна* Tr. *omáš* (m.) id. Tr. *amáš* (m.) id. Bd.

omeštám álmában beszél; in traume reden Bd. — ásitoz; gähnen Tr. *omeštám* (m.) id. Bd.

omoša, *omša*, *omša* ajtó; thür Gn. *omoša* G. 24. *omasá* Bd. Tr. *amasa* (m.) Bd. — Össz. *omasá-jöldém* küszöb; schwelle Tr.

omon álomlátás, álmoság; traum, schläfrigkeit Tr. *omun* traum Bd. *oman* (m.) id. Bd.

omošnás elsorvad; auszehren; чахнуть Tr.

omotá (r. cs.) nyakló; kummet Gn. Tr. — Össz. *omot-šupšul-toš* kummetriemen Tr. *omut* lóiga; pferdejoch Bd.

omož (est.) nád; schilf Gn. 58. Tr. *omuž*, *amoš* (m.) Bd. — Össz. *omož-šuliš* poszméh; hummel Tr.

ömne ló; pferd, *imni* (m.) id. Bd. — *ömnen* lóháton; reitend (auf dem rücken des pferdes), *imnin* (m.) id. Bd.

1. *omo* alvás, álom; schlaf, traum Gn. — álom; traum Bd. Ocs. 29. *uma*, *om* (m.) id. Bd. — *om-puš-dono-kiñilša* holdkóros; lunatiker, *ompušišta popáš* im traume reden Tr.

2. *omo* hullám; welle Tr. — *omo-šor* finne Tr. cf. cs. *hom* id. *omodemáš* álmatlanság; schlaflosigkeit Tr.

ömölka haufen; töpel Gn.

omontém álmában beszél; im traume reden Tr.

ompo urin-, fisch-blase; пузырь мочево́й, ры́бий. — Össz. *šowor-o*. das blaserohr am dudelsack; пузырь у волынки Tr.

omtá (sing. 3. pers.) az emlő megtelik tejjel; das euter füllt sich mit milch Tr.

on (t.) fürst; als bezeichnung der heidnischen götter: *keče on* napisten; sonnengott Tr.

1. *oy* mell; Brust Gn. Tr. *ong* Bd. *vüt* o. hullám; welle Bd. *wüt-oygo* id. P. 32. *opsa oyosito* az ajtó előtt; vor der thüre Ist. 312. *kuruk onges* (m.) a hegyen; auf dem berge Bd. *on-uke* szűkmellűség, rövid lélekzet; engbrüstigkeit, kurzer athem; одышка Tr. *oydemo* schwachbrüstig Tr.

2. *oy* fény (a napnak, holdnak); glanz, schein (der sonne, des mondes) *keče, tolože oy* nap-, hold-fény; sonnen-, mondschein Gn. 58.

3. *oy* hólyag; blase Gn. — cf. *ḡaḡ, aḡ* id.

oném gyűr; kneten Gn. Tr.

oná v. sub *og*.

oná (sing. 3. pers.) vermehrt sich; размножиться Tr.

oná (est.) ágak, vesszők; gezweige Bd. — cf. *ḡaná*.

oyá (est.) deszka; Brett Gn. Bd. Tr. *anga* (m.) *ḡánga* (m.) Bd. *o-pal* wandbrett; полка Tr.

oyada kopja; spiess, fulánkja a rovaroknak; stachel der insekten Tr.

oyajem esendes lesz; ruhig werden Ringw. *šülom umor ke-čošto türedaš oyai* den hafer kann man an einem warmen tag mähen P. 50.

onáka ángy; schwägerin Tr. (m.) Bd. anyós; schwiegermutter M. 8.

onala sűrű bokrok; dickicht Bd. — cf. *ona*.

oyarem (cs.) hangol (hangszert); stimmen (ein instrument) Gn. Bd. Tr. ingerel; reizen Gn. Tr. *tudon osal sulokšošamočom colaštomat ošten oyaren-oyaren onžoktat* dessen sünden alle zusammenstellend(?) zeigen sie auf Zag. 41.

onator-pu onator-baum Gn. 74.

oyazá-pü zápfog; backenzahn — cf. *oyor-pü* Tr.

ondak korán; früh Bd. *ondák, ondakák* id. Tr. korábban; früher Gn. *ondakrák* id. Bd.

ondál (est.) megesal; betrügen P. 8. Tr. *ondáltom* pass. Tr. — cf. *oltalem*.

önde (est.) most, már; jetzt, schon *indé* id. *öndé* (m.) id. Bd.

önglém (t.) ért; verstehen, *öngöldarém* magyarul; erklären, *unglem* (m.) *unguldarem* (m.) *unglandarem* (m.) Bd.

oygo (cs.) bűgel (am schneeschuh, für den fuss) Gn. edényfüle; henkel (an geschirren) Bd. Gn. петля Tr. — Össz. *towar o* das loch für den axstiel — cf. cs. *oya* кольцо.

oygor (cs.) kis harang; kleine glocke Gn. 1. Tr. csengettyű; schelle Gn. *oygr* id. Gn. — Össz. *o-pü* zápfog; backenzahn Gn.

oníška sógor; schwager (der ältere bruder der frau) *oneškä* (m.) Bd.

oyo v. *ompo* id. Tr. — cf. *oy* 3.

oyerkalaš (m.) sántít, inog; hinken, wanken Tr.

oňoš előre, el; vorwärts, weg: *jomak oňoš, moň teňoš* a mese el van, én itt (vagyok); das märchen ist fort, ich bin hier Gn. 1. *moňeš-oňoš* hátra-előre; rückwärts-vorwärts Ocs. 23. *aň*: *aníeš, mingéš aníeš* (m.) id. Bd.

oňláš áll; kinn Gn. Tr. *oňoláš* Pu. 43. *oňlaš* Bd. — Össz. *oňlaš-lu* (m.) állsont; kinnbacken M. 4. Bd. *tovar-o.* fejszenyak; nacken der axt Bd.

oňo ip; schwiegervater Gn. Bd. *oňo* id. Tr.

oňšeka (m.) após; schwiegervater M. 8.

oňská sógor; schwager Tr.

oňžém tekint, megnéz, utána néz; blicken, nachsehen Gn. felnevel; erziehen P. 57. *oňžém* felügyel, felnevel; beaufsichtigen, erziehen Bd. — *oňcem* felügyel; beaufsichtigen Ocs. 28. Ist. 37. *смотрю, разсматриваю* Tr. — *pakšam oňčošo* gärtner Ist. 292. *kapšem oňčen* sogen testét őrizte; er war sein leibwächter Ist. 125. *šonen oňčen kalaso* jól meggondolva mondd; sage gut bedacht Bk. 47. — *oňžoldam* körülnéz; umsichtig sein, *oňžalam* tekint, pillant; blicken, *oňžaledem* fr. — *anžem* (m.) *anžalam* (m.) Bd. — cf. *oňžoktem* caus.

oňža különösen; besonders Gn.

oňžaka v. *oňžoko* id. Ks. 50. *oňžakala lišaškək* a jövőendő; das zukünftige Ks. 16. *anzakla li* id. Km. 21.

oňžalal šogomo előkelő; vornehmer Pu. 42.

oňžamo intés, parancs; mahnung, befehl Tb. 24.

oňžoktém mutat; zeigen P. *oňžuktem* id. Bd. *oňžaktem* id. Ks. 4. *oňčoktem* Ocs. Ist. Tr. jövődöt mondat; sich wahrsagen lassen P. 12. *oňžuktolam* fr. *oňčokt-* megbüntet; bestrafen Ocs. 56. *anžektem* (m.) Bd. *anžaktem* (m.) Bd. Km. 15. *oňžaluktem* megpillantat; erblicken lassen Bd. *oňžuktüktem* megmutattat; zeigen lassen Bd.

oňžoko (lat.) előre, elé; vorwärts, vor (passim) *oňžok* Bd. *ánzaka* (m.) Bd. *totleč o.* ezentúl; von nun an Ocs. 80. *kožet-gočen o.* mostantól fogva; von nun an Ist. 182. *k.-g. oňžokožo* id. Bk. 90. *todo-gočen o.* id. Ist. 15.

oňčokolək (recte: *oňžokolək*) jövőendő; zukunfft Ist. 152. Ocs. 107. — *anzakalák.*

oňžol Gn. *oňžol, oňžul* Bd. *oňčol* Tr. Ocs. Ist. Tb. *oňčal* Bk. *anzal* (m.) Bd. *ancal* Km. előlvaló, eleje; der vordere, der erste, das vordere — *o. iğšuwo* der erstgeborene Ocs. 45. *o. pü* előfog; vorderzahn, *o. keče* vorgestern Bd. — *oňčolkoč kaém* иду на персть Tr.

oňžolan előtt; vor G. 77. Tr. *jumo o.* vor gott Ist. 113. — *anzalan* (m.) Km. 70.

oňžolke v. *oňžoko* id.: *pört oňžolket* házad elé (az udvarba); vor dein haus (in den hof) G. 79. *onzolku* Bd.

oňžolno (loc.) elül, előtt; vorn, vor (passim) — *ánzalna* (m.).

onžolt koštaš sétál; spazieren Ocs. 81. Ist. 114.

ončomaš (recte: *onžomaš*) ország; reich Bk. 62. Tb. 8. *ončomaš* Ks. 34. *ančamaš* Km. 46.

onžüc (abl.) elülről, elöl; von vorne, von Bd. *ončoč* Ocs. 44. *ončaćan* Ks. 22. *ončaćen* Bk. 72. *ončöcön* Ocs. 85. *ončöcön* Ist. 62. *ančac* Km. 30. *ánzac* (m.), *anzacem* (m.) Bd. — *ončoč-koššo* сватуњъ, сватуњья Tr.

onžukeš jövőre; künftig, *onžukšom* ezentúl; von nun an, *ánzak keča* (m.) következő nap; der andere tag Bd.

onžuš fölügyelés, igazgatás; aufsicht, regierung Bd. bezirk, gebiet Tr. *kugožan* o. birodalom; reich, *ola* o. kormányzóság; regierungskreis Bd.

öpkélém (t.) bosszankodik, zugolódik; mürrisch sein Gn. Bd. dörmög; murren Bd. Tr. Ocs. 48. Ist. 67. *öpkälem* (m.) Bd. Tr. *öpkäl-* M. 68. *öpkölem* Bk. 51. — *it öpkälä miñim* (m.) ne panaszkodj reám; beklage dich nicht über mich Bd.

öpkälēmāš szemrehányás; rüge, *škēmžēm* öp. megbánás; reue M. 68.

opša ajtó; thüre Bk. 118. Pu. 43. *opša* G. 31. Ocs. 45. *opša* Pu. 28. *ořša* G. 47.

1. *optém* rak, rárak; legen, laden; складывать Bd. Gn. Tr. önt; giessen; наливать Bk. 14. Tr. *wüt* o. giessen Bd. *pu-üm* o. baumöhl giessen Ist. 103. merit; schöpfen (wasser) Ocs. 40. Ist. 55. rávet; auflegen, aufwerfen Bd. szór; streuen, fészket rak; ein nest bauen Gn. — *optalam* mom. *optaledem* fr. Bd. — *optén-postarén* beisteuer (in geld) leisten *optalaš* лить изъ металла что нибудь M. 86.

2. *optem* ugat; bellen Gn. Bd. Tr. *optaltem* G. 32. *optaldem* mom. Bd. *optaltal-* fr. G. 32. *opteřtam* fr. Bd.

optoš tör, háló; schlinge Bd. Tb. 139. *optoš* (m.) Bd. Tr. *optošla* сѣть, тенета Tr.

1. *or* (cs.) józan; nüchtern *ar* (m.) Bd. *ara* (m.) id. Bd. Zol. — *or-vuján* józanfejű, józan; mit nüchternen kopf, nüchtern Bd.

2. *or* (m. t.) sáncz, palánk, árok; schanze, pallisade, graben Bd. — t. *or* graben Radl.

or: *ör-jöy* fiatal asszony, menyecske; neuvermählte frau P. 2. *or-jöy-wato* id. ibid. *or-jöy-wate* id. Tr. *or-jöy-wato* Tb. 104. *or-jöy-marí* fiatal férj; neuvermählter ehemann Tb. 104. Tr. *or-jölmö* gaumenzapfen P. 30. маленький язычекъ у человека Tr. — cf. t. *orai* klein, unerwachsen Radl.

or: *or-ludo* telelő récze, kriechente (anas querquedula) NyK. 6 : 197.

orem (cs.) megörül; rasend werden Bd. Gn. Tr. *oredem* fr. *arem* (m.) Bd. — *oršo pi* veszett kutya; toller hund Bd. *örošo* bolond, örült; wahnsinnig Krest. 13. *oreše* id. Zol. *orošo* id. Tr. *oršo*

Zag. 9. — Össz. o.-šudo gyógyító fű a veszettség, veszett kutya harapása ellen; heilkraut gegen hundewuth Tr.

őram csudálkozik, megijed; sich wundern, erschrecken Bd. Tr. Ist. 295. Ocs. 63. Ist. 89. — őren koltomó paša csuda; wunder Ist. 215. őrmő paša id. Ist. 212. Zag. 70. őrmő, őrmaš paša id. Bd. — őrektem ámulásba hoz; in staunen versetzen Bd. öröktaraš id. Tr. — őrmő csudálatos; wunderbar Bd.

orá rakás, halmaz, esoport, sor; haufe reihe Bd. — kopná-orá kéverakás; ein kreuz garben P. 13. alom; unterlage, streu; подстилка Tr. orańék nagyban; en gros, im grossen; гуртомъ Tr. — cf. ará.

orá-senga légy; fliege Bd. cf. ara-sengü (m.) id. Bd. a. šöjü M. 60.

oráde (r.) bolond, esztelen; dumm, unverständlich Bd. Tr. oródo (m.) id. Bd. Tr. oródo M. 11. orido (m.) NyK. 3 : 155. oroděš keáš (m.) одурѣть отъ вина M. 86.

oralém fölhalmoz; aufhäufen, aufthürmen Bd. Tr. oraltém id. Tr.

oralde épület; gebäude Gn. 56. oralde Tb. 17. oralte Bd. — orálto gebäude, thurm Tr. kû oralto id. Ist. 17.

orawá (est.) kerék; kocs; rad; wagen Gn. Bd. Tr. aravá (m.) arabá (m.) Bd. — Össz. o. ter szekér; fuhrwerk Bd. o.-kewék kerék-agy; nabe, o.-puč id. o.-paškár tengelyszeg; achsennagel; чека Tr.

orawí (r.) veréb; spatz M. 36. orabí Tr. — r. воробей.

örcáš elszaporodik; sich vermehren Ocs. 4. Ist. 53. Uf. 12. örčoktem szaporít; vermehren Ocs. 57. — peš örčomöjő sok idő multán; nach langer zeit Ocs. 38.

ördém hizik; fett werden Gn. 47. erdám id. Tr. ördoktem hiz-lal; fett machen, mästen Gn. 22. — erde kövér; fett Tr.

orden (pro: ord-jen) menyecske; neuvermählte frau Gn. ording id. Bd. — cf. t. ärdäy jungfrau Radl.

ördö oldal; seite; сторона, ördöšto koštám wandern, reisen; странствовать Tr. — cf. ördöž, érde.

ördöž oldal; félreeső, idegen; seite; fern, fremd Ist. M. Tb. Gn. örtöž, ördüž Bd. — бокъ, сторона Tr. érdőž id. Tr. ördēž (m.) ördöž (m.) id. Bd. erdež (m.) NyK. 6 : 193. — Össz. ö. lu oldal-borda; seitenrippe Tb. 83. M. 5. Bd. Tr. ö.-jen jövevény; fremder Ist. 278. Ist. 266. ö.-aul távoli, ismeretlen falu; ein entferntes unbekanntes dorf Bd. — örtöső abseits gelegen; loc. örtöštö, ördeštü (m.); lat. örtözes, örtöškä, ördeškä (m.) abl. örtöžgeč, ördešgoč abseits Bd. ördeškorák ein wenig abseits P. 9.

orém (est.) utcza; gasse Bd. Tr. — orém-luk keresztút, mellék-utcza; kreuzstrasse, seitengasse Tr.

örén (cs.) iró; buttermilch Bd. Tr. кислое молоко Tr.

örgém (t.) elképed; erstarren, ausser fassung kommen; тер-

яться, столбенѣю Tr. — t. *ürkü-* erschrecken, erschreckt, zurück-fahren Radl.

örg- öklel; stossen (mit den hörnen) *űşköz tagám örgén pűşten* der ochs stieß den hammel tod P. 5. *örgeđál-* egymást öklelni; sich gegenseitig stossen P. 33.

organ (r.) hegedű, harmonika; geige, harmonika M. 44.

orgaže sövény; dickicht W. 32.

örönzák alsó párna; rückenpolster Pu. 28.

orkamak (t.) nagyon jó ló; sehr gutes ross Gn. 59. — t. *ar-gamak* Radl.

örkaném (cs.) lustálkodik; faulenzen Gn. Bd. Bk. 47. *cérkoško kajás örkaném* ich versäume in die kirche zu gehen Bk. 59. *örkäném* id. Tr. (m.) Bd. *erkanem* (m.) NyK. 6 : 193. *örkanedem* fr. *örkanal-dem* Bd.

orlém elválík; sich trennen P. 10. 32. Tr. *szétválík*, eloszlik; sich trennen, auseinandergehen Bd. — *orlemaş* oszlás; das auseinandergehen Bd. — cf. *ojrém*.

orlém (t.) szid, gyaláz; káromol; lästern, schimpfen Gn. Bd. Tr.

orlaj v. *orlage*.

orlaném (t.) megsértődik; sich beleidigt fühlen Tr. Ist. 10. kínlódik; sich abquälen P. 56. *orlandarém* beleidigen Tr. — cf. *orlém*.

orlan vörös berkenye; vogelbeere; *рыбина* Tr.

1. *orlage* gerezd, fűrt (gyümölcs); traube Tr. *orlango* szőlő-fűrt; weintraube Bk. 39. *orlaj*: *winograd* mör o. id. Ocs. 28. Uf. 45. *orlaja* Ist. 38.

2. *orlâge* (cs.) vakondok; maulwurf Tr. — v. *arlán*.

orlanmø: *kien orlanmø* (fekvő) betegség; bettlägerige krankheit Sdr. 4. — cf. *orlaném*.

orlek (t.) nyomorúság; elend (subst.) Gn. Bk. 51. sértés, szenvedés; beleidigung, pein, qual Tr. Bk. 86. *orluk* elend Bd. *orlukán* adj. Bd.

orlomaş szidás; das schimpfen Bd. *orlmáš* (m.) Bd. Tr.

örmö v. sub *öram*.

orodo v. *oráde* id.

oról (cs.) őr; wächter Gn. Bd. Tr. Ist. 312. *uroul* Bd. — Össz. *oróla-waştaltos* örváltás; wache ablösung Bd.

orolém (cs.) őrt áll, őriz; wache halten, hüten Bd. Tr. *jumo orola* hilf gott Ocs. 23. cf. *aralém*.

örş bajusz; schnurbart Gn. M. 4. *öröş* Bd. Tr. *erş* (m.) NyK. 6 : 193.

orśá sörény; mähne, *arźá* (m.) id. Bd. Tr.

orśaká szigony; fischgabel, harpune Tr.

oršmá ör, örző; hüter, aufbewahrer; хранитель Tr.

ort sarló háta; rücken der sense Gn. kakas-sarkantyú; hah-nensporn Bd. — cf. t. *art* hintertheil.

ört lélek, bátorság; seele, muth Gn. духъ, чутъе Tr. ö. *uke* félek; ich fürchte G. 68. *nuno örtöšt lekton ulmaš* sie waren ausser sich Ist. 291. *joŋ-šamočon örtöšt lekton kolšo gaje lin ulut* die männer waren erstarrt gleich todten Ist. 319. *ört lekšašlok naro kugu jükon mügoraš tüŋaloč* bis ihnen der athem ausgieng, so laut fingen sie an zu brüllen Zag. 19.

örtner nyereg; sattel Gn. Bd. *örtner* Pu. 44. *örtüel* Bd. — *örtüi* id. M. 32.

örtüertém nyergel; satteln Gn. 2. *örtertalém* id. Pu. 44.

örtüi v. *örtüer*.

örtöž v. *ördož*.

orugem varr; nähen *oruguštam, ruguštam* fr. *orgem* (m.) *urgem* (m.) Bd.

orugoš varrás; nath Bd.

orwálde a ruha alsó része, szegése; saum des kleides, o. jer himzés az ing alján; stickerei am saume des hemdes Bd.

örža (est.) hársból font kosár; kasten aus (linden-) baumrinde Gn. Tr. *örza* hársból font nagy lisztes kosár; grosser mehlkorb aus lindenbast Bd. *örža* truhe P. 25.

örza, erza kék; blau Bd. *erzá* голубой, лазуревый Tr.

örzangam kékül; blau werden *örzangedem* fr. id. — *örzangdem* kékít; bläuen, *örzangedem* fr. id. Bd.

örža sörény; mähne Gn. — *tényož-örža* landzunge des meeres P. 7. — cf. *orša*. [6 : 194.

öržá (r.) rozs; roggen, *ruža, rža* (m.) id. Bd. *urža* (m.) NyK.

os darab; stück P. 47.

osai (est.) rossz, csunya; schlecht, böse, hässlich (passim), leid P. 13.

osalemam romlik; sich verschlechtern, *osalemdem* rosszabbt, megront; verschlechthen Bd.

osawa platz, wo dem Keremet geopfert wird Gn.

oška bruder des mannes, älter als dieser Gn.

osla (r.) szamár; esel Ocs. 32. Ist. 86.

oslám (est.) nyereség, kamat; gewinn, procent, *oslámšok* uzso-rás; wucherer Tr.

ošol (r. m.) szamár; esel Bd.

ospod' (r.) úr; herr *ospodstva* (m.) birodalom; reich Bd.

ostátka (r. m.) maradék, utolsó; überbleibsel, der letzte Bd.

ostruk (r.) sziget; insel; островъ Tr. *ostrok* (m.) Bd.

oš (m.) ész, emlékezet; verstand, gedächtniss Bd.

oš (attr.) fehér; weiss Gn. *oš jumo* dicső isten; hehrer gott *os kugoža* hehrer könig G. 65. — cf. *ošo*.

ošalge fehéres; weisslich Bd. *ošálga* id. Tr.

ošemám fehéredik; weiss werden Bd. G. 44. elhalványúl; erblassen G. 68. *ošemdem* fehérít; weissen Bd. meszel; einkalken G. 72.

oškedém v. *oškolám*.

ošim-šulis poszméh; hummel Tr.

oškol lépés; tritt Gn.

oškolám lép, jár; gehen, schreiten G. 60. *oškedem*, *aškedäm* (m.) *aškedektem* (m.) *oškedaldem* id. Bd. *oškalám*, *oškedám* Tr. *oškolám* marschieren Ist. 31. Tb. 242. *oškolal-* lépked; schreiten Pn. 34. sétál; spazieren Pu. 43. — *ašked-tolás*, *-miás* (m.) hozzálép, odalép; hintreten Bd.

oško nyárfa; pappel; осокорь *oško pu* id. P. 58. weisspappel Gn. *oško-tuyur* pappelrinde Tr. — cf. t. *os* pappel Radl.

oškok barnásszürke; schwarzgrau; сивый Tr.

oškóz lépés; schritt; шагъ Tr.

ošla fehér; weiss P. 58.

ošmá homok; sand Gn. 75. Ocs. 23. Ist. 31. Bd. Tr. *ušma* Bd. *ošman* adj. Bd. — Össz. *o.-kol* нескаръ (рыба) Tr.

ošno v. *ožno*.

ošo fehér; weiss (passim), *oša* (m.) *oš* (m.) Bd. *ošö* M. 7. — *ošo-kož* weisstanne Tr. *o.-wuján-šudo* kamilla; kamille Tr.

ošó előbbi; früheres Ocs. 29.

ošpö ezüst váldísz, melyet asszonyok viselnek; silberner schmuck von den frauen an der schulter getragen Tr.

1. *otá* sérv; bruchschaden; кила Tr. — ? cf. t. *kotak* schweif, männliches glied Radl.

2. *ota* (cs.) sziget; insel Bd. Tr. liget; wäldchen Tr. *oto* wäldchen Gn. *oto* id. Pu. 18. gebüsch P. 56.

oterlá (m.) bozót; gesträuch, strauchwerk Tr. — t. *otar* weideplatz Radl.

otika (m.) hinta; schaukel Bd. *otik* id. Tr.

ótol tarló; stoppel P. 8. 56. Gn. — cf. t. *ot* gras.

otoro (r.) sziget; insel G. 59. *otro* id. Gn.

otoža hólyagocska; bläschen Gn. *otozá* schote, hülse; крычекъ Tr. *pursa-otoza* borsó-héj; erbsenschote P. 51. *vüt-otoza* hólyag (a kézen); pustel (an der hand) Bd. мозоль Tr.

otkazem (r. m.) elenged, visszautasít; nachlassen, zurückweisen Bd.

otná (r. m.) mindenképen, teljességgel; auf jede weise, allenfalls Bd.

otwet (r.) felelet; antwort G. 73. Bd.

owarém (cs.) felforr, feldagad, felfuvódik, forr, pezseg; aufkochen (intr.), bauschen, schwellen, gähren Gn. Bd. Tr. kifut (a fővő étel); überlaufen (kochendes wasser) Bd. fett werden Uf. 46.

locker werden; дѣлаться рыхлымъ Tr. *obarem* Zol. *owarném* földagad; anschwellen P. 31. *owarlaném* (a tészta) megkel; (der teig) geht auf Tt. *owaral-*: *nizo punet owaraleš* die federn des haselhuhnes sträuben sich P. 46. — *owartém* fölfű; aufblasen Bd. надую (пузырь) Tr. — *owarme šürgö* földuzzadt kép; gedunsenes gesicht Bd. — cf. t. *kabar-* sich aufblähen, anschwellen Bd.

owárce fánk; pfannkuchen; лепешка *nošmō-o.* suppe aus hanfsamen Tr.

owarócok tollból készült füldisz; eine aus flaum gemachter ohrenzierrath G. 49.

owďá (cs.) majom; affe Tr. *obada* id. Zol. *owďa* id. Gn. eule (?) G. 79.

oweda (r.) ebéd; mittagsmahl Gn. *obedá* Tr. *ovada* Bd. *owod* P. 20.

őwertem (cs.) örül; sich freuen, *őwertelem*, *őwertedem* fr. *übürtem*, *ibortem* (m.), *ibortaktem* (m.), *ibortektem* (m.) örvendeztet; erfreuen Bd.

owíca (r.) szokás, erkölcs; sitte Gn.

owo (t.) após (a feleség apja); schwiegervater (vater der mutter) M. 8.

owošká (est.) özvegy ember; wittwer Tr. *ovašká* (m.) nős, férj; verheiratet, gatte Bd.

owśa ajtó; thüre Gn.

owžór (r.) falánk; fresser, gefräßig Tr.

ozá (cs.) gazda, kereskedő; hausvater, kaufmann — *őza* älterer bruder M. 8. — *ozawate* házi asszony; hausfrau Bd.

óza, *ožo* — cf. *ozák*.

ozák nőtlen; ledig, ungeheiratet Tr.

Ozán (m.) Kazán.

ozän (r.) gazda; hausvater Bd.

ozom (r.) téli rozs; winterrogen Pu. 44. *ožom* saatkeim am getreide Gn. *ozim*; *azom* (m.) sommergetreide; яровые хлеба, *ržá-o.* wintergetreide, *kopšta o.* setzlinge; распада (капусты) Tr. *ozüm* vetés, gabona; saat, getreide Bd.

ozorkan ? Zag. 21. j.

ožo mén; hengst Gn. Bd. Tr. *ožö* id. M. 33. *ožö kesö* bakkecske; ziegenbock, *ožö sasna* kandisznó; eber M. 33. — cf. *oza*, *ozak*.

ožgonektém (r.) kínoz; quälen, peinigen Tr.

ožno ezelőtt, előbb; früher, vormals, erst Gn. Ist. 290. Ocs. 44. (m.) Bd. *ožno* Pn. 9. *ošno* Bd. Tr. — *ožnak* zuvor Ks. 11. *ošnók* régen, lange vorher Bd. — *ožnosen* régóta; seit lange Bd. — *ožnoso* előbbi; früheres Bd. *ožnašo* id. Bk. 54. *ožnošožo* gajak sowie früher Ist. 120. *ožnoso* Car. 43.

ožšö (< *ožnošo*, *ožnoso*) előbbi; früheres Ocs. 122. *ožšö* id.

Ocs. 112. ožso Uf. 45. *škenžon ožsö godsö pašašt* seine vorjährigen thaten Ocs. 122.

P

pa . . . v. *po* . . .

pābā' glücklich; благополучный Tr.

1. *pač* folt; flecken Gn. 75. — cf. r. пачкать.

2. *pač* v. *poč*.

pača (cs.) bárány; lamm *pača* (m.) Bd. NyK. 6, 196. — *pačam eštaš* bárányoz; lammen Bd.

pačakidárma mángorló; wäschrolle (eistrutschbahn); ка-токъ Tr.

1. *pačas* (cs.) das männliche gewächs des hanfs Gn. посконь Tr. Zol. — cf. cs. *poza* t. *basa*.

2. *pačás* réteg, emelet; schicht, stockwerk Gn. рядъ, этажъ, слой Tr. zehntel, ein maass für felder, десятина Tr. *ik p.* egy-szerű; einfach Bd. Gn. *kok p.* kettős; doppelt Bd. Gn. kétemeletes; zweistöckig Gn. — *pažaz* (m.) id. Bd. — *kum pačasán három* eme-letű; dreistöckig Bd.

pačemše darázs; wespe Gn. Tr. Bd.

pačer kvártély; quartier P. 13. herberge Ist. 237. — t. *patir* r. квартира.

pačkaš csépel; dreschen M. 22.

pačkatá szálka; splitterchen P. 26. — cf. *pečkém*.

pačoštem apróra vág; zerkleinern Gn. *padeštem* id. Bd. *pa-doštám* Tr. *pardeštam* (m.) Tr. — *padeštelam* fr. *padeštaldam* pass. Bd.

padján (t.) facsésze; holzschale Tr. — t. *badjan* id. Bál.

padrá (m.) törékeny; zerbrechlich Tr.

padraš egy darab; ein einzelnes stück (z. b. eine beere, ein strohhalm, ein gras, ein haar, ein getreide körnchen) Gn. — *pu padraš* fadarab; ein stück holz Uf. 64. кусо́къ мяса Tr.

padreštás (m.) apróra vág; zerkleinern; крошить Tr. M. 87. cf. *pačoštém*, *pardestam*.

pagalem (cs.) tisztel; ehren Gn. Bd. Tr. — cs. *pagala*.

pagár (cs.) bögy; kropf Gn. Tr. zúza; magen der vögel Bd. golyva; kropf (als krankheit) Tr. — Össz. *šenyél-p.* zúza; magen der vögel; — mühlstein; жерновъ Tr. *kočmo p.* bögy; kropf — cs. *pagar* leber, *pagardø* пу́покъ у птицъ Zol.

pāgārštās böffög; rülpsen; рыгать Tr. *pāgreštās* id. ibid.

pagoš v. *pagot* id. Tr.

pagot (t.) idő; zeit Gn. 71. Ocs. 62. *bagot* Uf. 5. — t. *bagit*.

pagór (r.) csáklya; bootshaken Gn. Tr. r. багоръ.

pagrás gyomor; magen Tr. — cf. *pagar*.

payrá (t.) konkoly; lóleh Tr. — t. *bakra*.

1. *paj* hús; fleisch Km. 32. говядина, мясо Tr. — *šoltom p.* gekochtes rindfleisch, *sasna p.* schweinefleisch, *čěwě p.* hühnerfleisch *šark p.* lammernes (fleisch) M. 18.

2. *paj* (t.) rész, osztályrész; theil, antheil Gn. Bd. Tr. Ist. 135. Km. 6. tag, testrész; körperlíed Bd. — t. *paj* Bál.

pajárin, bajárin (m. r.) úr; herr Bd.

pajdá (t.) haszon; nutzen Gn. Tr. siker; gelingen Tr. *pajdalek* id. Tb. 98. — t. *pajda* Bál.

pajdarás meggazdagít; bereichern Tr.

pajol (est.) áldás; segen G. 56. — t. *bazel* cs. *pagil*.

pajlém oszt; theilen Bd. Tr. M. 87. *pajledem* fr. *pajlaldam* pass. *pajlaltam* (m.) pass. Bd.

pajón, pajún (m.) dicsekvő, hetvenkedő; prahler, prahlhans; хвастунъ Tr.

pajram (est.) ünnep; das fest Pn. 35. Gn. *pajrém* id. Tr.

pak: *pak-pak-küzo* (est.) beretva; rasiermesser Tr. — t. *päke* messer Bál. cs. *pek* taschenmesser Zol.

päk (m.) mindig; fortwährend, immer Bd. *päk* всегда *päkäs-tälša* всегдашний, непрестанный Tr. *p. ištaš* megigazit, rendbe hoz; ausbessern, in ordnung bringen Bd. — cf. r. вѣкъ.

pakća (est.) konyhakert; gemüsegarten Gn. *pakća* id. garten Bd. Tr. — Össz. *p.-tar* mák; mohn, *p.-tar-wuj* маковица Tr. — *winograd pakća* szőlő; weingarten Ist. 255.

pakćazo kertész; gärtner Ist. 255.

pake (est.) zsebkés; einlegemesser Gn. — cf. *pak*.

pakel (est.) áldás; segen Step. 8. 6. — cf. *pajol*.

pakila (r.) parasztesizma; bauernstiefel Gn. r. бахила.

pakma rest, lusta; träge Gn. Bd. lassú; langsam Gn. Uf. 25. (besonders vom pferd Bd. Tr.)

pakmangam elrestül; träge werden Bd.

pakšič (t.) steg über einen fluss; palló folyón keresztül Tr. — t. *baskič* treppe.

pal (m.): loc. *palna* másutt; anderswo, lat. *pak* (*vak*) másuvá; anderswohin, abl. *pac* (*vac*) másunnan; anderswoher Bd.

palém (cs.) megtud, megismer; erkennen, erfahren Bd. Bk. 49. отличать, признавать, помнить, знать Tr. *pallem* merken, bemerken Gn. — *pälem* (m.) Bd. *palem* ny. W. 22. — *pälemlem* megismerszik; es ist erkennbar Km. 19. *palokt-* erklären Ist. 229. дѣлать знакъ, мѣтку Tr. *palakt-* id. Bk. 40. *palaltás, pälältás* (m.) bekannt werden Tr. *palokálás, pälükälás* (m.) понемногу узнавать Tr. *paldorás* jelent; bedeuten; значить Tr. *päldorém* (m.) mutatkozik; sich zeigen, *päldortás* mutat; zeigen; обозначать, замѣчать Tr. *palnandarás* ausfragen; дознаваться Tr.

- pālāk* (cs.) jel; zeichen Km. 60. *palok* id. Tr.
palán (est.) kánya bangita; viburnum opulus Bd. калина Tr.
 cs. *palan* v. *polán*.
palaš (cs.) jel; zeichen Ist. 185.
palašem 1. köszöntik egymást; einander begrüßen Gn. 57.
päläsem (m.) kölcsönösen megismerkedik; bekannt werden mit
 einander Bd. — 2. *päläsüs* gágog; gackern die gänse Tr. —
 cf. *palem*.
päldēmō tapasztalatlan; unerfahren M. 75. *paledeme* ismeret-
 len; unbekannt Bd.
paldorn- fényeskedik; glänzen Zag. 54. *päldor-* (m.): *žora*
päldorma *godom* virradatkor; bei tagesanbruch Bd.
pale, palo, palo v. *palle*.
palitlás összeforraszt; löthen; пять Tr.
paloktašašlok megismerés, megtudás; erkennen Bk. 36.
palolok jel; zeichen Ist. 178.
palemé ismerős; bekannt Tb. 173. *paleme* id. Bd.
palošašlok ismertető jel; zeichen Ocs. 68.
palle (cs.) jegy, czél, folt; kennzeichen, ziel, fleck Gn. Ocs.
 59. *pale* jegy, jel; kennzeichen, merkmal Bd. *päle* (m.), *pälä* (m.)
 id. Bd. *palo, päle* (m.) знакъ, мѣта Tr. *palo* zeichen Ist. 200. —
palle *wer* ismert hely; bekannter ort G. 76. *palle* *lieš* es wird sich
 kund thun Ocs. 59. *palla* bekannt Gn. *pale* *lieš* célzt lö; das ziel
 treffen (beim schiessen), *palem* *ēštaš* jegyet c-inál, megjegyez; ein
 zeichen machen, bezeichnen Bd. — *palan* jegyzett; bezeichnet Bd.
 cs. *pallá*.
palmasomáš ismeretség; bekanntschaft; знакомство Tr.
palnák helyesen; richtig; право, вѣрно Tr.
palšalandarém v. sub *polšém*. [eis Pn. 36.
pamáš forrás; quelle Gn. Bd. Tr. lék a jégben; wuhne im
pāṇāš hamis hírnek v. oknak örül, korai öröme van; sich
 freuen in folge einer falschen nachricht o. ursache, sich zu früh
 freuen, *pāṇdās* caus. Tr.
pandaštor szakáll; bart Tr. — cf. *pandaš, pondaš*.
pandē (cs.) 1. fogó nyél; stiel, heft M. 28. *panda* палка Tr.
 Össz. *selmā* *p.* der pfannenstiel *koršok* *p.* krughacken *töl* *p.* ofen-
 krücke, коцупта M. 28. — 2. bokor; strauch. — Össz. *oyož* *p.*
 himbeerstrauch *šaptör* *p.* johannisbeerstrauch *šaršö* *p.* maassholder-
 strauch M. 46. — cs. *panda*.
pañe kanál; löffel Tr. *pañe* Sdru. 6.
pañežaš éget, pörköl; sengen, brennen; палить, *pāṇdēm* el-
 éget; verbrennen; сжигать Tr.
panket (r.) lakoma; gastmahl Bd.
pantasá: tol tol *p.* (bei P. 24. ohne bedeutung) cf. *töl* *pandē*
 ofenkrücke M. 28. v. sub *pandē*.

- pap* kenyérbél; brotkrume; мякишъ Tr. NyK. 6, 202.
pará (r.) nagyanya, őszanya; grossmutter, urmutter; ба-
 бушка, праматер Tr. Bd.
papaleš alszik; schlafen P. 46.
parká gomba; pilz, schwamm; грибъ Tr. NyK. 6 : 202.
parke (r.) madár mellsontja; brustbein der vögel (? sic). —
 cf. *kapke* r. бабки Gn.
par (r.) pár; paar Gn. 73.
par- (*part-*? sic m.) kinyit; öffnen (die thüre) Bd. *parte*
 non aperuit Bd. — cf. *praš* hinausgehen; входить M. 86. cs. *pír-*
 alt. *par-* t. bar id.
parem üt; schlagen Gn. 36. — cf. *perem* cs. *peř-* id.
parak női szeméremtest; das weibliche glied Bd. Gn.
paran (t.) bárány, lamm Gn. 57. zieckelchen Gn. ziegenbock
 G. 24.
parbalás elszegényedik; verarmen; обнищать, *parbalokalém*
 id. *parbaloktém* caus. Tr. *ilen cüé parbalena* bujdosunk; wir sind
 heimatlos, streichen herum; скитаемся BK. I. 4. 11. (Bd.)
parcá (cs.) kalász; ähre P. 19. ágacska; zweiglein; вѣтка
 Tr. — cf. *pérce*.
parcá brustschmuck aus kleinen münzen, fransen Gn.
pārdā bimbó a fán; baumknospe Tr.
pardaš (cs.) cyprinus rutilus Bd.
parém (est.) ünnep; festtag Bd.
paremām gyógyul; heilen (intr.) *paremām* (m.) id. Bd. *pare-*
mām id. Tr. *paremdém* meggyógyít; heilen (trans.) Bk. 78. Bd.
paremtém Tr.
paréye (est.) krumpfli; kartoffel Tr. *parenge* id. Bd.
pargá (m.) félénk, gyáva; feig, furchtsam Bd. sietős, ijedős;
 eilig, schreckhaft (von pferden); торопливый, поспѣшный Tr.
parom (cs.) adósság; schuld Car. 89. Tr. *parom* Bd. *parem*
 Bd. — cs. *parom*.
paron (r.) uraság; herr, herrschaft; баринъ Tr.
paroš (r.) nyereség; handelsgewinn Gn. Tr. *pariš* Bd. —
 r. барышъ.
parlemdem (? *porlemdem*) meghatároz; bestimmen Ringw.
parmö lócsimbe, pferdefliege, hyppobosca, слѣпень M. 60.
pārmā Tr. — cf. *purmo*, *pormo*.
parña (cs.) újj; finger (passim), *jol p.* lábujj; zehe, *kazá p.*
kis újj; kleiner finger, *kožár p.* zeigefinger; *poksčl p.* mittelfinger,
lündeme p. (*lündemo p.* Tr.) der vierte finger, *kugo vuj p.* daumen-
 finger, *kugo p.* id. Tr. — *p.* *kokla fitty*; feige (als geste); кукишъ
 Tr. *p.-pež* kesztyű; handschuh Tr.
parñaš gyűszű; fingerhut Bd. Tr. *parnāš* id. M. 28.
partēš darócz; filz M. 16. *partoš* Tr.

- pärtná* bimbó : knospe M. 46. *pärtni* (m.) id. Tr.
parus (r.) vitorla ; segel Bd.
pasás (cs.) legyőz, bír ; überwinden Tr. — cs. *pos-* cf. *pastaré*m.
pasaná (cs.) sógor ; schwager ; своякъ Tr. — cs. *požana*.
pase (t.) legelő ; weide Gn. 62. *pasú* id. Bd. Tr. — *pase* (*pasa*)
kapka hinterpforte G. 65. — t. *basu*.
pase meredek, lejtős ; abschüssig, steil ; отлогий, покатый Tr.
pasemdás lejtőssé tesz ; abschüssig machen Tr.
pasxa (r.) húsvét ; ostern Bd.
pašivo (r.) köszönöm ; ich danke Gn.
paskeč (cs.) lépcső ; treppe Bd.
paslok (t.) fék ; halfter (aus lindenbast) Bd. — t. *bašlik*.
pasma (t.) kis híd ; kleine brücke Gn. 23. — t. *basma*.
2. *pasma* vászon, gyolcs ; leinwand Ocs. 54.
pasnános besonders, verschieden, mannigfaltig ; особен-
ный, разбѣльный, разный Tr. *pasnaněš* lanin seiner person nach
Wied. §. 97.
pastarem (est.) hajt, kerget, üldöz ; treiben, jagen, nachjagen,
verfolgen Gn. 45. 44. Úf. 62. j. elküld ; wegschicken G. 23. *bántal-*
maz ; beleidigen Step. 10. *pastorkalem* vertreiben G. 56. — t. *bastir-*
cs. *pos-* alt. *pastir-*.
paša munka ; arbeit (passim) *pășă* (m.) *păša* (m.) Bd. *pășă*
(m.) M. 68. *pašaže* munkálkodó, serény ; emsig G. 59. *p. jej* szolgál ;
diener G. 43. *pašáče*, *pašašteše*, *paša-ešteše* arbeiter Bd. *pašam*
eštaš dolgozik ; arbeiten Bd. passim.
pašás szaporodik ; sich vermehren ; родиться, плодиться Tr.
pašarnáš v. *pošarém* id.
paškár szegek, melyekre a húrokat fölcavarják Bd. schraube
(?) oder unterlage, stall (?) für die saiten eines musikinstrumentes
Gn. — cf. *pūtremo p.* колокъ у гуслей, скрипки Tr. *paškár* чижъ
(игрушка) Tr. — toboz ; zapfen am nadelholz Tr. gyujtóska tulya ;
schachtel für schwefelhölzchen ; коробка спичекъ Tr. — Össz.
peške-p. hordócsap ; zapfen einer tonne P. 27. *orawá-p.* tengely-
szeg ; achsennagel, *omasá-p.* завертка у двери Tr.
paškoč (t.) lépcső ; treppe Tr. Car. 36. — v. *paskeč*.
pašma P. 51. v. *pasma* id.
pašmak (t.) bőrczipő ; lederner schuh Gn.
pašport (r.) útlevél ; pass Gn.
pašténge, *paštengese* utolsó ; letzter *pašténgeš* utoljára ; zuletzt
Bd. — cf. *poč*.
pata (cs.) bárány ; lamm M. 33.
pâtár (m.) nagyon, igen, leg- ; sehr, (auch superlativ suffix)
p.-kugo sehr gross *p. jažo* der beste Bd. ? cf. *pator*.
pâtár schwergläubig ; невѣрующій слухамъ Tr.

patarak olló; scheere Bd. *patrák* id. Tr.
patján (r.) veder; eimer; бадья Tr.
patél tejszín; sahné, сливки, *tarék* p. tejfel, dicker milch-
 rahm, сметана M. 18. *pátal* (m.) fecstej, gulászta; die erste mutter-
 milch Bd.

pator (est.) erős; stark Gn. 13. Ist. 80. erő; kraft Gn. 43.
patká csepp; tropfen; капля Tr.
patk- csepeg; tröpfeln Ist. 272. *patkaltás* id. Tr. *patkaltarás*
 fecskendez; spritzen Tr.

patkaltoš v. *patká* id. Tr.
pätnica (m. r.) péntek; freitag Bd.
pazár (est.) vásár; markt, markttag Gn. Tr.
pe . . . v. pi . . . po . . .
pečem bekerít; umzäunen G. 57. Bd. *pičem* (m.) Bd. *pečedem*
 fr. Bd.

pečát (r.) pecsét; siegel Gn. Ist. 162. Bd.
peče sövény, kerítés; zaun (aus stangen) Gn. Bd. Tr. *piča* (m.)
 Bd. — *Össz. kudo pečo* palota; palast Ist. 274. cf. *kudowéce* udvar,
 hof Tr. — *pečan* adj. mit zaun versehen Ocs. 57.

pečkém (t.) vág; schneiden G. 48. einschneiden, ritzen Gn. —
 cf. t. *peč-* kaszál, herél Bud. Bál.

pečke (cs.) hordó; tonne, fass Gn. 27. Pn. 11. *pečké*; *pečká*
 (m.) Tr. *pečke* NyK. 6, 202. — cs. *päcke* r. бочка.

pečke köszörűkő; (runder) schleifstein Gn. Bd. P. 24. *p. kű*
 id. Tr. *pečkeš kučas* schleifen Bd. — cf. cs. *pičik* t. *pičkí* säge (př-
 zákъ, пила Bud.).

pečkemes sötét; finster, *pečkémoš*, *pečkedä* (m.) Bd. — *pečkemš*
 id. M. 47.

pečkemes (m.) besötétedik; es wird finster Bd. *pečkemdem*
 elsötétít; finster machen Bd.

pekała fél; theil; часть Tr. — v. *pel*.

peke, *pekälä* v. *pel*.

pel oldal; seite, richtung (passim) fél; theil Bd. — *pelén*
 mellett, rajta; nebenan, an Bd. Gn. P. 7. Tr. *pele* id. Gn. loc. *pe-*
lešte félén abl. *peleč* felől lat. *peleške*, *peleš* felé, in der —, von der
 —, in die richtung, seite Bd. — lat. *pelke*: *p. list* távol legyenek;
 sie seien weit entfernt Ocs. 59. *peke*: *kok peke ojren* in zwei theile
 getheilt Ocs. 65. (cf. *belko* id. Ist. 91.) *wolgodom ik peke*, *pičkemšom*
weš peke ojren auf die eine seite hat er das licht, auf die andere
 seite die finsterniss vertheilt Ocs. 3. — *pekälä* gegen *keča lüldomas*
p. gegen sonnenaufgang zu Km. 61. — *pelko*, *peloko* in der, in die
 ferne; вдаль, вдаль Tr. — cf. *bel*, *wel*.

peläk (est.) ajándék; geschenk Bd. *pelä'k* Tr. — cs. *pülüz*
 t. *büläk*.

peläks özvegy ember; wittwer Tr.

pelaška tüzkö; feuerstahl Gn. 46.

pele, pel fél; Hälfte; das eine von zweien; Gn. Bd. Tr. *pelo* P. 26. *пеля* Tb. 101. *pel-wes* egyik-másik; einer oder der andere G. 7. *p.-jut* mittenacht Bd. *judpel* (m.) id. *ibid. jéd pel* id. M. 49. *p. ture* halb u. halb, lässig Km. 79. *iktat pele* anderthalb *iktäk peläk* (m.) id. *i-ák pele* anderthalb jahre, *kum kečak p.* vierthalb tage Bd. — *pel-om* félálom; schlummer, *pel-pop* diakon, *pel-wol-godo* morgen- o. abendröthe; *запя, pel-kodán* félkezű; einhändig Tr. *pel-sinzán* einäugig Bd.

pældërcan fürj; wachtel M. 41.

peldrá (m.) könnyelmű, pajkos, ostoba; leichtsinnig, muthwillig, dumm; *верченный, шалунъ* Tr.

peledam virágzik; blühen Gn. 56. *peledam, peledaldam, peled-* (m.) id. Bd.

pelédës virág; blume M. 21, *pelédes* id. Bd. Tr. — Össz. *peledës wurgö* virágszár; stengel *p. ološtaš* levél; blatt M. 21. — *peledöšan*: *šom türlö p. conar pel* hét különböző színű szivárvány; ein siebenfach verschieden farbiger regenbogen Ocs. 12. Ist. 15.

pelek, pölek (cst.) ajándék; gabe Gn. — cf. *peläk*.

pelërme poszméh; hummel Bd. — cf. cs. *pil* honig.

peleštém beszél, szól; reden, sagen Gn. Bd. (m.) süg, flüstern Bd. *jumolan pelešten* gott anrufend G. 58. áldoz; opfern Pu. 37. ein opfer widmen Gn. *peleštám* возражаю Tr. — *peleštede* (m.) elhallgatott; er hörte auf zu sprechen Bd.

pelol ismerős; bekannt(?): *una gane užot ulmaš pelol* (пелыл) *kalokom* vendég gyanánt tekintették az ismerős embereket Step. 10. cf. *palolok*.

pelké fontos; wichtig; *важный, pelkén* adv. Tr.

pelkemäm fontoskodik; grossthun; *важничать* Tr.

peltem olvaszt; schmelzen (trans.) Gn. *peldem* Bd. *pel'tém* wachs, talg schmelzen Tr. *peldömo* ü geschmolzene butter P. 51. — *pelés* umgekocht werden; *переваривается* Tr.

peltöyortin (m.) v. *pužadán* id. Tr.

pempe pinty; finke; *зябликъ* Tr. *pembe* NyK. 6, 202.

penčá (cs.) iszap; schlamm; *иль* Tr. — cs. *pilčik* грязь.

pengöde erős; fest P. 7. *pengöde* stark, fest angezogen, gespannt, knauserig, geizig Gn. *pengede* erős; erősen tartó, fösvény Bd. *penčöd* жесткий, крепкий, скупой Tr. *pingöde* M. 46. — *pingada* Bd. *pingädä* (m.) geizig Bd. — *penčöd* arná nagyhét; char-woche p. *ojmo* v. sub *ojém* Tr.

pengedemam erősödik; stark werden *pingedemam* (m.) id. Bd. *pengedemon-wian lin* er wurde sehr stark Ist. 183. *pengedemdem* erősít; stärken Bd. *pingedemdem* (m.) Bd. Km. 19.

perem (cst.) megüt; schlagen Bd. Tr. *perném* ütődik; geschlagen werden Tr. P. 11. — cs. *per-* t. bär-.

perče, pörče (cs.) ein einzelnes stück z. b. ein getreidekörnchen, ein strohhalm, eine feder, ein haar, ein faden Gn. szem; getreidekorn Bd. *perče* G. 52. *pirča* Bk. 40. *pirca* (m.) Bd. Tr. Zol. *pire* (m.) Bd. *porče* Tr. *porča* Zol. — Össz. *olom-p.* szalmaszál; strohhalm, *üp-p.* hajszál; ein haar Bd. Ocs. 113. *porcat soč kološt* du hast es gar nicht angehört Zag. 40. — cs. *pürčik*.

peregém (r.) öriz, véd, oltalmaz; bewahren, behüten Ocs. 124. Km. 8. Bd. Tr. *peregáltás* sich hüten Km. 9. *peregitem* bewahren, sparen Gn.

peregdém gondatlan; nachlässig, sorglos M. 75.

pereméc (t.) sajtos lepény; käsekuchen: ватрушка Tr. — t. *piröméc* Bál.

pereštem aufgreifen, auffangen; перехватывать Tr.

perzalt: *perzaltén-koltén* váratlanul előrohant; stürzte un-
vermuthet hervor; нахлынул Tr.

perkalás áttör; durchbrechen; пробивать Tr. — cf. *perém*.

perke (est.) áldás, gyarapodás, nyereség, haszon; segen, zu-
wachs, wohl, gewinn Gn. Bd. Tr. *perge* Zol. *pereket* id. Bd. *perkéé*
id. Tr. *perkejan* (m.) *perkeán* (m.) áldásos, termékeny; segensreich,
fruchtbar Bd. — *perikán* áldott; gesegnet Tr. (v. sub *kočkám*)
perke-kugo-jumo; p. *kugo-pujrošo*; p. *awá* gottheiten des segens Tr.

perña gerenda; balken, *praña* (m.) id. Tr. — *porña* P. 49.
G. 46. *parña* Gn. *pörña* Bd. *porña* Máté 7. 3. *brevná* (m.) *prevná*
(m.) Bd. — t. *büränä* r. бревно.

pəro (est.) fűró; bohrer Gn. *pro* M. 66.

pertari (m.) először, eleinte; zuerst, anfangs Bd. Tr. *pertäri*
Km. 4. Bd. *pertariša*, *pertäriše* (m.) id. Bd.

pertärlisa az első; das erste Km. 24.

perwoj (r.) első; először; der erste; zuerst Gn. zuerst Bd.
perwej id. Bd. *perwí* (m.) előbb; früher Bd. Tr. M. 12. *perwé* id.
Bd. — *perwosujaščennik* oberpriester Ocs. 54. Ist. 54.

perwojso első; das erste, *perwíša* (m.), *perwíš* (m.) előbbi,
első; das frühere, erste Bd. *perwíša* прежний Tr.

pesán (ismeretlen szó; unbekanntes wort) P. 31.

pešer (r.) font; pfund G. 43. zehn pfund Gn.

peste fal; mauer Car. 67. umzäunter platz G. 23. hofraum,
hof Gn.

peš (cs.) nagyon; sehr (passim) *piš* (m.) id. Bd. Tr. — p. *er*
korán reggel; früh morgens Bk. 118. — cs. *pit*.

peščere (r.) barlang; höhle Ocs. 90. Ist. 127.

peška (r.) betű; buchstabe Gn. — r. пѣшка.

peškalitás körülvezet; herumführen (ein pferd) Tr. (r. итти
пѣшкомъ).

peškedelanem fősvénykedik; geizen Bd.

peškóde erős; stark, fest Pu. 16. Gn. kemény (fa); fest (holz)

Pu. 41. fösvény; geizig Gn. — *peškodo* v. *peyodo* Tr. — *peşgedemo* hárte, gefühllosigkeit Bk. 66.

petenök (t.) teljesen, végig; völlig, gänzlich Tr. — t. *bötönnek*.

petarém (cs.) zár; schliessen Gn. *peterem* id. Bd. *petrém* id. Tr. Zol. *pitrem* (m.) Bd. Zol. *šinžazom petren* kolten ulut szemét betakarták; sie haben ihm die augen verhüllt Ist. 277. *pitrektem* (m.) caus. Bd. *petroktem*; *türmaške petrokten* liess ihn in's gefängniss schliessen Ocs. 28. *petraldam*, *peternem* bezárul; sich schliessen Bd. *petralt-*, *petraltal-* id. G. 29. *petralám* id. Tr. — cs. *pider-*.

peterteş födél; deckel Bd.

petr-şowoš v. *pož* id. Tr.

petréđ (m.) habaró; quirl; *мытовка* Tr.

pézelme (ny.) vörös berkenyefa; vogelbeerbaum Weske 26. cf. *pözlo*, *pizle*.

pezmén (r.) kézi mérleg; schnellwage, handwage P. 25. Zag. 24. Bd. Gn.

pezotmén, *bezotmén* (r.) szükségképpen; nothwendig (adv.) Bd.

pi . . . . v. *pe* . . . . *pø* . . . .

pi kutya; hund (passim) *pî* Bd. — Össz. *pi-jolme* brustlatz an frauenkleid aus münzen u. knöpfen, *pi-lombo* rhamnus frangula, *pi-pursá* eine art erbsen, *pi-kol* menyhal, *вьюнь* Tr. *pi-şolo*, *pi-pilış* повилица заборная, convulvus arvensis, hederá Tr. *pi-jal* курица на строении, *крюкъ* Tr.

piál szerencse; glück Bd. Tr. *piäl* (m.) *pijäl* (m.) *pijal* (m.) Bd. *pialán* glücklich Bd. Tr. *piälän* (m.) Bd. Km. 12. *pijalán*, *pijälän* (m.) Bd. *pijáltoma* (m.) szerencsétlen; unglücklich Bd.

pialam hunyorit; blinzeln, *pialedem* fr. Bd.

piambar (t.) próféta, szent; prophet, heiliger Gn. P. 53. — t. *pagambär*.

pianca (r.) részeges; trunkenbold Gn. *pijanica* id. Bd.

pić hegyes; spitzig G. 70.

pić szeget, beszegett; brodüre, brodiert Gn.

pic (m.) sűrűség, pusztaság; dickicht, öder ort; *глушь* Tr.

picák furkós; knüttel M. 63.

picál (r.) puska, fegyver; flinte, gewehr M. 62. cf. *počal*.

picandém bekerít; umzäunen, *pican-* intr. — *keča picanén* солнце въ кругу Tr.

piće iramszarvas; rennthier *puča* (m.), *puše* (m.) Bd. *püčö* hirsch NyK. 6, 195.

pičik (cs.) kicsi, piczike; klein Tr. *pičikse* id. Zol. — cs. *pičik*.

pičkältás schösslinge treiben; пускать отростки Tr.

pičö (m.) v. *peče* id. — Össz. *kudö p. udvar*; hof M. 30. *kapšta p.* gemüsegarten M. 10. *skal p.* istálló; stall M. 31. — *petrém p.* sövény, fonott kerítés; geflochtener zaun; плетень M. 30.

- pickatajemdem* (m.) elsötétít; finster machen Bd.
pickejáš (m.) fullad; ersticken, *pickektáš* caus. Tr.
pickemše sötét, sötétség; finster, finsterniss Gn. Ocs. 3. 44.
pickémes (m.) Bd. *kece pic pickemše lin šinčon a nap* teljesen elsötétedett; die sonne verfinsterte sich gänzlich Ocs. 44. cf. *picak pickemoš* Ist. 62.
pickemšaltam (m.) elsötétül; sich verfinstern Bd. Bk. 66.
pickik (m.) levágott darab; abgehauenes stück; отрёзокъ, обрубокъ Tr. — cf. *pečém.*
pickiž (cs.) fűrés; säge Tr.
piculá egymás mögött, csapatosan; hintereinander, schaarenweise; гусемъ, цугомъ Tr.
pidam köt, kötöz; binden, schnüren Gn. Bd. *pidám* вяжу, плету (чулки, сѣтки), опутываю Tr. *pideštam* fr. *pidaldam* pass. Bd.
pidaš: *šma pidaš* szájpadrás; gaumen M. 4. *wuj p.* fejtető; scheidel M. 3.
piđoš békó, kötelék; fessel G. 22. — Össz. *peče p.* vessző, melylyel a kerítést kötözik; zaun-ruthe G. 45. *veňokon piđoš* a fürdőseprő kötője; das band der badequaste G. 45.
pigambar (t.) próféta; prophet Pu. 36.
pigán (m. r.) ruta; raute Bd.
pigär (m.) hordó, tál; fass, schüssel Bd.
pik v. *pikš* Tr.
pika (cs.) rugó; feder (von mittlerer grösse) Gn. *kalop-p.* leistenfeder (? sic) G. 16. — cf. cs. *pukki* гвоздь.
pikan (r.) ruta; raute (ein essbares gewächs) Gn. 47.
pikš (t.) nyíl; pfeil Gn. Bd. Tr. *pigošom* acc. Pn. 38. *pikša* (m.) Bd. *pik* Tr. id. *pik* (m.) *pik* (m.) lándzsa; lanze Bd. — cf. t. *pik* pfeil Bud.
piktém fojt, megfojt; würgen, erwürgen Gn. Bd. Tr. Ocs. 76.
poktém id. Tr. *piktoš-* fr. Ist. 239. *piktedém* fr. Bd. *püktem* (m.) Bd. *piktaldam* pass. Bd. *piktaltám* pass. Tr. *piktanaltam* (m.) sich henken, *püktanaltam* (m.) id. Bd.
piktezaldam hebeg; stottern Bd.
pijë: *wëd pijë piócza*; blutigel M. 62. — cf. r. *пиявка* id.
pil felhő; wolke Bd. *pil* Sr. *pilän* (m.) felhős; bewölkt Bd. —
pilkom ég; himmel Bd. NyK. 6, 202. *pilpóm* id. Tr.
pilém (r.) fűrészel; sägen M. 66. Bd.
pilá (r.) fűrés; säge Gn. Bd.
pilaydém befelhöz; den himmel bewölken, *pilay-* beborúl; sich umwölken Tr.
pilikš fül; ohr Bd Bd. Tr. *pilikše*, *piliš* Bd. *peleš* (m.) *pilš* (m.) Bd. — Össz. *piliš-tuy* halánték; schläfe Tr.

piń magnak hagyott fenyő; zum pflanzen gelassene fichte;
сосна-сѣмянникъ — *piń-šol* вязель; coronilla 'Gr.

piņa pinty; finke v. *pempe* Tr.

pingédő fukar; geizig M. 77.

piņēam miákol; miauen Ringw.

piom piom nachahmung des lautes der maultrommel Gn.

pirca v. *perče*.

pir (m. cs.) metél; schneiden Bd. *piršás* (m. cs.) metsz, vág;
schneiden Tr. *jir piršašluk* körülmetélés; circumcisio Bd. — cs.
puras-: *pura puras-* срубъ рубить Zol. cf. t. *bura-* Bál.

pire, *pire* (t.) farkas; wolf Gn. *pirő* M. 39. *pire* Bd. Tr. *pir*
(m.) *pîre* (m.) Bd. *pira* Bk. 37. — Össz. *pire-wondo* волчье лыко
Tr. — t. *büre*.

piryáš (m. t.) befecskendez; spritzen; спрыскивать Tr. —
t. *börök-* id.

pirxaltás ellenérzést kelt; abneigung erregen; возбуждать
отвращение Tr.

pirkém mogyoróbokor; haselbusch; орѣшникъ Tr.

pirt (m.) perc; minute Tr. egy keveset, nem sokat; ein we-
nig, nicht viel Bd. *pirt koleš* schwer hören Bd.

pirtarzalás (m. cst.) illeszt; anpassen; споровать Tr. — cf.
cs. *perleş-* соглашаться Zol. t. *berdej* gleichförmig Bál.

piša férfi szemérem; das männliche glied Gn.

pisán (t.) bogács; distel; осотъ; hundsblume, löwenzahn,
обуванчикъ Tr. — t. *pečän*.

pise éles, gyors; scharf, flink Bd. Tr. *piso* Ist. Ocs. *püšö* Ocs.
64. *řěšö* M. 66. *pisi* Máté 26, 41. *pisü* (m.) id. gonosz; böš Bd. —
wian püšö erős ép; kräftig gesund Ocs. 64. *piso wian* id. Ist. 90.
čon piso, *kap wian-ogol* der geist ist stark, der körper kraftlos Ist.
272. (Márk 14, 38.) Máté 26, 41. *pisin* gyorsan; schnell (adv.) Bd.
pēsēn kašö, *jogošö* gyorsan járó; ragadósan folyó; schnell gehend;
reissend fliessend M. 73. [schärfen Bd.]

pisemam élesedik; sich schärfen *pisemdem*, *pisemdarem* élesít;

piske (cst.) fűrés; säge Bk. 16. — cs. *počok* t. *pičkí*.

pisma (r.) levél; brief Ist. 318. Tr. *pěsmá* Tr.

pismän (m.) határszél; gränze Bd. *pišmā* id. Tr. — *pisman* =
püšman ? Gn.

piste hársfa; linde Bd. Tr. *pisto* Bk. 28. *pista* Bk. 32. *pište*
Gn. *pišter* Gn. 47. id.

pister hársfaerdő; lindenwald Pu. 37. Tr. *pisterlá* id. Bd.

pistol' v. *postol*.

piškás (m.) dörzsöl, ledörzsöl; reiben, abreiben Tr.

pištém tartani vminek; halten für etwas *puresš pišten* er hielt
es für gut Wied. 20. letesz; legen Km. 22. Bd. — cf. *poštém*,
pöštém.

pište, pišter v. piste.

pištik osawa waldgeist Gn.

pitém (est.) végződik, elfogy; aufhören, zu ende gehen Bd.

pitež- (m.) ein ende nehmen Bd. *pitarém* (est.) eszik, fogyaszt; essen, verzehren Bk. 39. Bd. (Préd. 148.) *pitärem* (m.) végez; endigen, ein ende machen Bd. Km. 17. — cf. *potém, potem.*

pittem reményel, bízik; hoffen, vertrauen NyK. 6, 202. *pito-maš* remény; hoffnung ibid.

pitatlem kísért, megpróbál; versuchen, prüfen Gn.

pitörg-: *pitörgén-sönzás* sich einschliessen; заключаться, запыраться Tr. — cf. *peterem.*

pitorok libelle; стрекоза Tr.

pize spitze; шиль (?) — *sakomo pize* schinke; ветчина Tr.

pizilme v. pisilmä, pizle id. *p. kož* пихта Tr.

pizirém (est.) nyom, sajtol; drücken, pressen Bd. *pizorém* Bk. 39. *pizorém* Gn. *pizrém* Tr. *pizralám* Tr. *pizirtem* (m.) Bd. id. *pizörném* придавляю, прижимаю Tr. *piziralt koltén* agyonnyomódott; wurde todt gedrückt Ocs. 67. *pizrén purenot* benyomúltak; sie drangen hinein (in die stadt) Ocs. 65. — cf. *pozarem.*

pizle, pizle körisfa; eberesche Gn. 46. — *pizle* fojtós berkenye; vogelkirschbaum Bd. Tr. *p. kaik* рябиновка (птица) Tr. *pisilmä* (m.) id. Bd. *pézelmé* id. *pozlo, pozle* id. W. 26. — cf. *cs. pileš t. miláš.*

piž kesztyű; handschuh P. 26. 58. *pež* id. Bd. рукавицы Tr. *pižgom* (m.) Bd. M. 15. *pizkóm* (m.) id. Bd. *pižgam* id. Tr. *pižgérge* варьги Tr. *parña-pež* handschuh; перчатки Tr.

1. *pižám* hozzáragad; anhaften Bd. Gn. Tr. ragaszkodik *osallan* a rosszhoz; dem bösen anhängend Ist. 15. Ocs. 12; felakad; hängen bleiben (der fisch an der angel) Ist. 207. stecken bleiben, вязнуть Tr. — birkózik; ringen Bd. Tr. Gn. ergreifen Gn. — *pižedal-* ringen Ocs. 25. Ist. 33. *pižedelam* id. Bd. *pižoktem* zum ringen bringen Gn. *pižiktem* ragaszt; kleben Bd. *pižoktém* id. Tr. *požoktem* befestigen Gn. 1.

2. *pižám* meggyúlad; sich entzünden Bd. Gn. *tul pižás* id. Tr. *pižektém* gyújt; anzünden Bd. *požoktem* id. Gn. *tulum požoktém* id. Ist. 96. *tulom pižoktém* id. Tr.

pižaltás izzad; schwitzen Tr.

pižáš (m.) fészek; nest Tr. Bd. *pižáš* (m.), *pežáš* (m.) Bd.

pižgém (t. m.) sugdos; flüstern Bd. *pižigaš* id. *pižgaltás* id. rágalmaz; verläumden Tr. *pižgen šaištaš* (m.) verläumden Bd. — t. *piškilda-* flüstern.

pižgiš suttogás; geflüster, *pižgaltomáš* id. Tr.

pižkorgo kesztyű; handschuh; варишка M. 15.

pižmaš harc; schlacht O. 71. j.

po . . . v. pi . . . pe . . . pü . . .

- poč-poč* hunyorgatás; das blinzeln Tr.
poč-počoštá (sing. 3.) hunyorgat; blinzeln Tr.
poč-koltém v. *piktém* id. Tr.
počá (sing. 3.) fogy; abnehmen Tb. 206.
počál (r. cs.) puska; flinte Gn. 48. *pöchál* Bd. — Össz. *p.-kürtnö* flintenlauf, *p.-pu* flintenschaft *p.-pále* célirányzó; zieler *p.-sarawočoš* flintenschloss Bd.
počáložo vadász; jäger P. 7.
poče szarvas; hirsch, *šordo p.* elenthier Tr. — cf. *piče*.
počik női szemérem; weibliches schamglied Tr. — cf. *potik* t. *bätäk*.
počka (est.) fűrész; säge Zol. — cf. *pečke*.
počkemoš sötétség; finsterniss Ist. 66. Tr.
počkemošald- elsötétül; finster werden P. 10. *počkemoštém* elsötétít; finster machen Tr.
podalém megment; erretten Zag. 41. sajnál; schonen Tr. — ? cs. *podar-*.
poj harapófogó; zange; *клевъ* Tr.
pějělmě darázs; wespe M. 60.
pojra barátságos; freundlich Km. 82.
pokše alig; kaum Ist. 328. P. 10. Gn. *pokšě-pokšě* едва-едва, *чуть-чуть* Tr.
pol felhő; wolke Gn. 58. P. 1. *pol* (ny.) *pěl* (k.) W. 26. *pol-pomoš* ég; himmel Gn. Bk. 20. Zag. 54. *pol-bómeš* id. P. 18. *pělgom* id. M. 47. *pjöl wiľńša kugižánoš* az égi birodalom; das himmlische reich BM. 3, 2. *polgomaštalsä* himmlisch Km. 38.
pělé v. *pulé* id. Tr.
pělelaš elgömbül; verbogen werden; *перекосятся* Tr.
peloš fül; ohr Bk. 48. Gn. P. 1. *pělēš* M. 7. *pělēš* levél; blatt *nuž p.* nesselblatt Gn. 1. *wědrá-polš* a vödör füle; die öhre des zubers Pu. 28. — *pělēš těj* agy; schläfe M. 3.
pělēštěmě süket; taub M. 73.
poňem: *üp-p.* hajfonat; haarflechte Gn.
poňége, *poňéne* kölkök kutya; junger hund Tr.
poram (ny.) rág; beissen, kauen Weske 23. *pěrělaš* csíp; beissen M. 61. — cf. *puram*, *purlem*.
porčik v. *perče*, *porčo* id. Tr.
porcok (r.) hólyag, pörsenés; blase, finne Tr. — r. *прыщикъ* Tr.
pordož fal; wand Ist. 66. Pu. 29. *portoš* Ocs. 47. *pordoš* Tr.
pordáš rés; ritze; щель Tr.
pordoge (t.) reggeli; imbiss; закуска Tr.
poréze borjú; kalb P. 32. = *préze* P. 23. Tr. *prejze* Bd. *prezä* (m.) *pirezä* (m.) Bd. *preže* G. 48. *porejze* Ocs. 52. *prezo* Ist. 72. *prejzem ešaš* megborjazik; kalben Bd. — cs. *pru* + t. *bizau*, *bzau*.

poroš macska; katze Gn. *poroš* P. 1. *pers* P. 22. *prs* Bk. 32. *prës* Tr. *proš* kandúr; kater NyK. 6, 203. — cf. cs. *poroš* dachs Zol.

perkém (m.) mogyorófabokor; haselnusstrauch Tr.

perlá (cs.) együtt; zusammen, gemeinsam Zag. 19. Uf. Car.

8. P. *perla* Gn. *prla* Tr. — cs. *perlé*.

porrák (r.) por; staub Tr. — r. прахъ.

persa (cst.): *tarakan persa* bab; erbsen M. 23. — 23. *pusa*.

portém bevisz; hineinführen, bringen Ksm. 3. cf. *purtém*.

posmola (t.) áldd meg; segne Gn. 58. *wosmola* id.

pësma sövény, kerítés; umzäunung, zaun Tr.

posmoltem ízlik; schmecken (indem man «*posmola*» sagt) Gn.

pöstel rövid toll; kurze feder Gn. 38. *pistol*, *pëstol* крупное птичье перо Tr.

poškém csomó, köteg; knoten, bündel; узелъ Tr.

poškemaltam dadog; stammeln Gn. *poškemaltës moñon jolmom* meine zunge stammelt Uf. 58.

poškemdém csomóba köt; in einen knoten binden Gn. 52.

poškermo mogyorófa; haselnusstrauch P. 53. *poškéromo* id. P. 6. *poškérme* id. Tr.

poškeđe kevés, gögös; stolz, hochmüthig (? sic) Gn.

poštém letesz; legen, setzen P. 9. Gn. Ocs. 81. класть Tr. választ; wählen (? sic) P. 50. laden (eine flinte) Gn. *salatom poštrém* malátát készít; malz bereiten P. 50. *poltom p.* id. Gn. *wujm p.* fejet hajt; sich bücken Ocs. 25. *wujem p.* id. Gn. *kidom poštém* kezét emel rája; die hand gegen jemanden erheben Ocs. 79. *kodém p.* unterschreiben; подписываюсь Tr. — *poštókt-* caus. Ocs. 32. — ? cf. cs. *pos-* t. *bas-* Zol.

potém (cst.) végződik, vége van, elfogy; enden, ein ende nehmen, zu ende gehen Gn. 28. тратиться, изнашиваться Tr. elvész; zu grunde gehen, vernichtet werden Ocs. 59. *kólat-da čonoštat pota* sie sterben u. auch ihre seele geht zu grunde Bk. 50. — *potaré* bevégez; endigen, ein ende machen Gn. тратить, уничтожать, оканчивать Tr. elveszt; zu grunde richten Ocs. 71. vernichten Ocs. 16. költ; ausgeben Ist. 238. (Luc. 10, 35.) — *wúrom puškét potárošom* ich habe blut gesprengt Pu. 29. — *ptäräs* kiirt; ausrotten M. 61.

potartoš utolsó; letzter Ocs. 45. *potartošožlan* utoljára; zuletzt Zag. 36.

potomaš vég; ende Máté 24 : 6. Ocs. 62. *potameš* id. Ist. 15.

potik (t.) női szemérem; weibliches schamglied Tr.

potrák (t.) nagyon, kiválóan; sehr, ausserordentlich (adv.) Tr.

pëtü böjt; das fasten Ist. 143.

pozém belekapaszkodik; sich anklammern; вниваюсь Tr.

pozo hús; fleisch Tr.

pozoktás tutajt összekapcsol; flosse zusammenbinden; *сплачивать плоты* Tr. — cf. *požorém*.

pözölmö berkenye; vogelbeere M. 22.

požorem (cst.) nyom, sajtol; drücken, pressen Gn. *požrém* id. Tr. *požorás* давить, гнести, уминать, принуждать Tr. *požoren* kolten megfojtotta; hat ihn erstickt Ist. 225. *požorn*- nyomódik; sich drücken, gedrückt sein P. 22. *požornen* *šogalen* ulut össze-szorulva álltak; sie standen gedrückt Ist. 206. — *požort*- pressen Ist. 38. *сѣснять* Tr. — cf. *pizirém* cs. *požor*- t. *basar*- id.

požaš fészek; nest P. 8. Gn. Ist. 75. *pužaš* Ocs. 53. *pūžaš* Tr. — **Össz.** *kutko-p*. hangyaboly; ameisenest Pu. 27.

pľem падаю нравственно Tr.

plejémdáš meggörbít; krümmen *plejemon* ferdén, hamis; schief, falsch, bandzsán; schielend (adv.); криво, косо Tr.

plotník (r.) ács; zimmermann Bd. Gn.

po . . . v. po . . . pu . . .

poboramas (r.) adófizetés; steuerabgabe Bd.

poč fark; schweif Gn. Bd. Gr. *pač* (m.) *paž* (m.) id. Bd. *pač* rest, ende, schweif Tr. *pač* *gocenža* ezután; hernach Km. 59. *poč* *gocenža* *wara* das letzte Ks. 34. *paž* (m.) *pačkie* (m.) későn; spät Bd. — *počeš* után; hinter, nach Bd. Gn. *сзади* Tr. hátúl; hinten Bd. végre; endlich Bd. *pačeš* (m.) id. Bd. *počela* egymásután; nach einander Bd. Tr. *ikte* *počeš* *weš* einer nach dem andern Ocs. 65. Ist. 92. — **Össz.** *puš-p*. hajókormány; schiffs-steuer Bd. hintersteven Gn. *poč-rädo* kereszttesont; kreuzbein; крестецъ Tr.

počám kinyit; öffnen Gn. 24. Tr. *pačam* (m.) *pažam* (m.) id. Bd. — *počoldam* kinyílik; sich öffnen P. 27. *počuldám* Bd. *počoltam* Tr. G. 29. *počoltal*- G. 28. *pačeltam* (m.) Bd. *pačaltam* Ks. 13. Km. 17. id. — *počeltár*- kinyit; öffnen Bk. 64. *počoltar*- id. G. 55.

počanam hever; herumliegen Gn. *валяться* (про животныхъ) Tr.

pöčelgám sich an nessen brennen; sich wund kratzen Tr.

počo zárár; riegel Tr.

pöčš: *kogo* *pöčš* moosbere; клюква M. 22. *izi* *pöčš* veres áfonya; preisselbeere; брусника ibid.

pöčöš veres áfonya; preisselbeere Bd. *pöčöž* id. Gr. *pöžez* (m.) id. Bd. *pöčoš* kransbeere Gn. — *turjá* *pöčöž* moosbeere; клюква Tr.

pöčöštem hunyorít; blinzeln *pöčöštolum* fr. Bd.

počuž függő lakat kulcsa; schlüssel am vorlegeschloss Tr.

počkém megráz, kiráz; schütteln, hinausschütteln, *počkaldem*, *pačkaltem* (m.) id. Bd. — *počkám* abschütteln; отрясать, *počkaltám* отрясаться Tr.

počkám, *počkedém* fr. nyit, megnyit; öffnen Bd.

počka, *peckä* hordó; fass M. 28. бочка t. *pičkä*.

počkaltarém megcsíp a csalán; von nesseln gestochen sein Tr.
počkáltoš csalán; nessel Ist. 9. Tr. *počkátdeš* id. Bd.
počkama ezüst pénzekkel kirakott mellre való; brustlatze
 mit silbernen münzen Bd. Tr. *p.-koptak* id. P. 52.

pod v. poď.

podá (cs.) szeg; nagel Bd. — cs. *puda.*

podalém szegez; nageln, *podaledem* fr. *pudalem* (m.) Bd.

podaraš (r.) ajándékoz; schenken M. 29.

podark (r.) ajándék; geschenk Ist. 139. *podárka* (m.) id. Bd.

podeštám pattog; knistern, *podeštolám* fr. Bd.

podolám szörpent, kanállal eszik; schlürfen, mit löffel essen
 Gn. Tb. 95. Tr. schlürfen Pu. 44. *podolam* id. Bd. — *podalam* (m.)
 id. Bd. kóstol; kosten Bd. *podolam* (m.) id. Bd. — *podolt-* itat;
 tränken Pu. 43. — *podol-ončém* eine flüssigkeit kosten Tr.

podoltoš korty; schluck; хлебо̀во Tr.

podoloktomo: *svjatój tajnéto* melanna *podoloktometlán wérčon*
 azért hogy a te szentségedet enni adják nekünk (t. i. az úrvacsorát);
 damit man uns zu essen deine heiligkeit (d. i. das h. abendmahl)
 Bk. 90.

podorgem, podortem v. puďorgem.

podpílka (r.) reszelő; feile Gn. 44.

podolásnaj (r.) alattvaló; unterthan Bd.

pogar = *kogar* (ubi?).

pogém (cs.) összeszed, gyűjt; sammeln Gn. P. (passim) *pogém*
 Bd. Tr. *pokalem* fr. Bd. *pogém* beeren pflücken Gn. *pogoném* gyü-
 lekszik; sich versammeln Tr. Ocs. 73. Ist. 22. *pogonem* Bd. *poga-*
nem (m.) id. Bd. Zol. *poganaltam* (m.) Bd. *poganaltem* Zol. id. *po-*
gonalt- id. Ist. 303. pass. Ist. 265. *pogekt-* caus. Ocs. 73. — *tiňom*
pogen optena téged eltemetünk; dich begraben wir G. 13. —
 cs. *pož-*.

pogańá (cs.) baba; puppe M. 44. *p.-wate* id. Tr.

pogatěr (r.) óriás; riese; богатырь Tr.

pogo holmi, vagyon; hab u. gut Gn. P. 7. 25. Máté 18, 25.

poga id. Ks. 60. *pogo, pogomo* Tr.

pogolom meghajlottan; gebogen, gekrümmt (adv.) Gn. 49.
pogolom id. Gn.

pogomo v. pogo.

pogunomaš gyűlés; versammlung Bd.

pojem (est.) gazdagszik; reich werden Gn. Bp. Tr. *pajem* (m.)
 id. *pajdarem* (m.) caus. Bd. *pojktar-* bereichern, segnen Tb. 105.
pojondarem id. NyK. 6, 203.

pojan (est.) gazdag; reich (passim) gazdagság; reichthum Ist.
 209. *paján* (m.) Bd. M. 75.

pojanlök gazdagság; reichthum G. 56. Tr. *pojanluk* Bd. *pajan-*
luk (m.) Bd.

poitlem (r.) összeforraszt; löthen Gn. — r. паять. — cf. *palitláš*. [Tr. — t. *bakra*.

1. *pokró* (t.) konkoly (? sic); kornrade (? sic) Bd. Gn. *күкөл*

2. *pokró* (r.): *p. pajrém* das fest der fürbitte der heiligen jungfrau Tr. — r. покровъ.

poksédek kölyök; der balg G. 13. *poksédek* böses kind Gn.

pokšel közepe valaminek; die mitte Gn. Bd. Tr. *pokšal* (m.) Bd. — *pokšelne* középén, in der mitte Bd. *pokšelno* id. Tr. *pokšálné* (m.) id. Bd. *pokšelneše* középső; das mittlere Bd. — *pokšeka* középbé; in die mitte Ist. 10. *pokšeke* id. Ist. 66. *pokšéks* id. Tr. *pokšelan* id. Ocs. 26. Ist. 35. Bd. *pokšálan* (m.) *pokšáka* (m.) *pokšak* (m.) id. Bd. — *pokšeč* középből; aus der mitte Máté 24, 51. Bd.

pokšum der, reif B. *pokšom* id. Pu. 40. Tr. fagy; frost G. 58. Tr. — *p. kuguzáj*, *p. kubáj* götter des frostes Tr.

poktém hajt; treiben Gn. Bd. Tr. vadász (m.); jagen Bd. *poktalam* (m.) id. Bd. *poktolám* id. Tr. — *poktokt*- Ist. 113. *poktoloikt*- Ist. 113. Acs. 80. kergettet, üldöztet; lässt verfolgen — *poktén* *luk-tám* изгоняю Tr.

pokten = *wokten* mellett, hosszában; neben, längs, vorbei Gn. *возлѣ* Tr.

pöken (est.) szék; sessel Bd. Tr. *pökön* id. Zol. *püken* id. G. 44. — Össz. *moklak* *p.* ülő töke; klotz zum sitzen Bd. — t. *bükän* es. *pogan*.

pöl v. *pel*: *kohtote* *pölen* *šogalten* két részre osztotta; theilte es in zwei theile Ocs. 25.

polán (est.) fürtös bodza; hirschholunder G. 28. schneeballstrauch Gn. *калина* Zol. *НүК.* 6, 194. — cf. *palan* Tr.

polát (r.) *palota* Pu. 34. Tr. *poláta* templom B. — Össz. *pu-p. fa-ház*; blockhaus Pu. 28.

poldoš gomb; knopf Gn. *poldoš* Tr. *poldoš* M. 16. *poldoš* Bd. *poltoš* *НүК.* 6, 196. — Össz. *p. šudo* székfű; *matricaria chamomilla*; ромашка, *p.-ogo* zsinór; schnur; петлица Tr.

poldoštaš begombolni; zuknöpfen M. 17. *poldoštám* id. Tr. *poldoštem* id. Bd. *poldošom* *koltaš* kigombolni; aufknöpfen M. 17.

poldran (cs.) *baldrian* (? sic), ein essbares röhrengewächs Gn. *acanthus*, борщовикъ Tr. *boldoran*, *baltran* (m.) id. Zol. *poldorán* *heracleum sphondilium* Bd. — cs. *poldran* t. *baltirgan*.

pölek (est.) ajándék; geschenk G. 66. *pölok* id. Ist. 25. *pälek* id. Ocs. 19. *pölök* id. Ist. 33. ajándék, rész; geschenk, antheil Tr. *ik-weš* *pölkaže* die eine u. andere hälfte Ocs. 25. — cs. *pülű*, t. *bülek*, *büläk*.

polena (r.) hasábfá; holzscheit M. 46.

polgán bálvány; idol Krest. 8. Tr. statue Ocs. 72. Tr. csunya, gyalázatos, gyalázat; hässlich, schändlich, schande Tr. *p. satú* allerlei waaren Pn. 11. — cf. r. *болванъ* es. *pogaña*.

- policä* (r.) fali deszka; wandbrett M. 27. — r. полка.
polko (r.) ezred, csapat; regiment, schaar Gn. Ist. 96. *polka* (m.) legion Bd.
pölma (t.) szoba; zimmer Uf. 50. — kammer, gastzimmer Gn.
pölma id. Gn. — t. bülmä.
polman könnyű orawan *polmanžom* kočkem oló könnyű kocsit fogtam volna be; ich hätte einen leichten wagen angespannt P. 52.
polmeže dühös; wüthend G. 75. arg, böse, zornig, bissig; quecksilbersublimat Gn. *polméze* gonosz, veszett, vad; böse, wüthend, wild Bd. Tr. — *p. pi* harapós kutya; bissiger hund Bd.
polmezemam gonosz lenni; wild, böse sein Bd.
poloń (m. r.) hadi fogság; kriegsgefangenschaft Bd. — fogság Step. 3. Gn. — *planeš nalen kajme üder* rabságba vitt leány; ein in gefangenschaft geführtes mädchen Ocs. 97.
polšem (est.) segít; helfen Gn. Bd. Tr. *polšokt-* id. Ist. 155.
palšem (m.) Bd. *palšalandarém* — t. buliš- cs. *polš-*
polšokwarém (m.) v. *pošarém* id.
polt (acc. *poltom*) maláta; malz G. 75. *polto* id. Tr.
poltálgo göres a fában; knoten an der baumrinde; свилеватый слой дерева Tr.
poltillek (r.) félrubeles, félrubel érő; ein halbes rubelstück Pu. 39. — r. полтинникъ.
polto maláta; malz NyK. 6, 203.
poluška oksa (r.) drachma, groschen Ist. 232.
pomeščik (r.) földbirtokos; grundbesitzer Bd.
pomola (r.) pemet; ofenbesen G. 4. *pomlá* id. P. 26.
pomoš kebel; busen Gn. 36. 27. öl; schooss P. 31. *pomuž* busen Bd. *pomož* id. Tr. *pomošeš* vele, mit (? sic) Gn. — *ušma p.* szájöreg; mundhöhle Bd.
pomoško illat; geruch G. 58.
pomožalt- fölébred; erwachen Gn. 57. Ocs. 23. Tr. *pomžaldam*, *pomžadolum* id. B. *pomžalt-* id. Uf. 36.
pomnem (r.) emlékszik; sich erinnern Bd.
ponar (r.) gyertyatartó, lámpa; leuchte, laterne Gn. 73.
pondaš szakáll; bart Gn. 2. Bd. Tr. *pandaš* (m.) id. M. 4. Bd.
pandakš (m.) Bd.
pondérbe cobitis; голецъ-рыба Tr.
pongó gomba; pilz Gn. Tr. *pongő* (m.) id. M. 59. — *šurno-p.* spergula; торица Tr.
pongőš kebel; busen M. 5. *pongőš* id. Tr.
ponomar (r.) egyházfi; sacristan Bd.
pojrás rág; kauen; жевать Tr.
poňž-: *lužom tuleš poňžon* a csontját a tűzbe vetve; die beine ins feuer werfend Ocs. 45. *poňžon* id. Ist. 63.

ponžaltaraš álmát félbeszakítja; den schlaf unterbrechen;
сонъ прервать Tr. — cf. *pomžaltam*.

pop (r.) pap: priester Bd. Gn.

popem (m.) beszél, szól; reden, sagen Bd. Tr. Km. 2. Zol. —
cf. cs. *pople*.

popazaš beletalál; hineintreffen M. 63. *vhová jut*; irgend-
wohin gerathen Bd.

popka (r.): *jol-p.* talp; sohle Ist. 306. — r. пупокъ.

por (t.) kréta; kreide, weisse schminke; бѣлила Tr. *p.-kü*,
oš-p. id. Gn. — *porkū* извѣсть Tr. — t. *bur* cs. *por*.

pör férfi; mann *pör-jing* id. Bd. *pör-jen* Gn. *pörjēn* Tr. *pörjen*
jen férfi ember; mannsbild Ocs. 4. *pör-jen orwesō* knabe Uf. 54.

pör- (?) forog, fordúl; sich wenden Bd. *pöršō mardež* forgó
szél; wirbelwind Bd. *pöršō m.* (? statt *pörtšō* von *pörtam*) id. Gn.
pöröktem (m.) fordít, térít; werden, umwenden Bd. выворачивать
Tr. *pörektaš* herstellen, zurückbringen, wenden; возвращать,
обращать Tr. *pöreltáš* возвращать Tr. *pöreltén puáš* сдачи сда-
вать Tr.

pora (r.) idő; zeit, *üdaš p.* zeit zum säen Bd.

poran (cst.) hóvihar, schneegestöber G. 48. M. 48. *zivatar*,
záporesō Bd.

pördam gördül, fordúl; sich rollen, wenden; вращаться Bd.
Tr. *pördedem* fr. *pördüktem* gördít; rollen *pördéktém* верчу, сучу,
катаю Tr. — *pörtalam* hengeredik; sich winden Bd. *pördälām*
sich wälzen; валяться Tr. — cf. t. *bötör-* winden, drehen (oder
pör-?).

pördöšō esztergályos; drechsler Bd. [*pördem* esztergályoz;
drechslen] Bd.

pörem szegély; saum Bd. Tr.

pörém seb; wunde *pöremân* sebes; verwundet Tr.

poremaš egészségessé válik, gyógyúl; genesen G. 4. *poremd-*
gyógyit; heilen G. 4.

pöremáltáš behéged; vernarben; запостать Tr.

pöremdém beszegni; einsäumen Tr. *pörömdem* id. Bd. *pöröm-*
dalam fr. Bd.

pörge jōn férfi; mann Ist. 5. *püerge* (m.) *püérge* (m.) id. Bd.
pörgén id. Tr. *püergē* M. 9.

pöröméc gömbölyű kalács; runder kuchen P. 26. *pöromēč*
quarkkuchen Pu. 29.

pörök (cst.) egyszer; einmal Gn. 69. *pörök* Ocs. 105. *pörk*:
i goč ien idalukošte pörk von jahr zu jahr, jährlich Ocs. 46. *iktat*
*pörök*at mindenki; ein jeder Step. 12. — cs. *por*, t. *bergä*.

porkó, *pürkó*: *ket p.* kéz szára, alkar; unterarm, *jol p.* láb-
szár; (fuss) bein, *üpoñem p.* hajfonat; zopf, *šörmüč* *pürkó* kantár-
szíj; halfterriemen Bd. — cf. *wurgo*.

porlatla (bedeutung unbekannt) P. 57.

pormo löcsimbó, bögöly; bremse Ocs. 43. Ist. 60. Gn. Tr.

poro jó; gut Gn. Tr. Ist. 24. *poro* P. 15. Uf. Car. 3. — *p. pujrmaš* kegylem; gnade Ist. 24. *p. kumul* id. Ocs. 18. Bk. 70. *p. pijalan* boldog; selig Bk. 80. *porom pumo* jótétemény; wolthat Bk. 70. *porom šonomo* jóság; gute Bk. 71. *poreš užes* megáld; segnen Car. 35. *porom kalasaš* id. Ocs. 12. Ist. 16. *porom užaš tolanomo* áldás; segen Ocs. 21. *porom užaš šudomo* id. Ist. 28. *poreš pujrmo* ulat áldott vagy; du bist gesegnet Ist. 180. — cf. *puro*.

porolek, porlek jóság, jóság; das gute, eigenthum Gn.

pöröš zúzmara; reif (an den bäumen) Bd. Tr. *pörš* id. Gn.

pors v. parom Tr.

poršon (cs.) selyem; seide P. 19. Bd. Gn. Tr. *parsan* (m.) Bd. Zol. — *püks-p.* diófa-virág; nussblüthe Tr.

pört (cs.) szoba; stube Gn. P. 7. 25. изба, домъ Bd. Td. *pörtošto* belül, bent; drinnen P. 25. — Össz. *p.-onžol* lépcső; treppe, *p.-si* neue wohnung; новоселье Tr. *šem p.* ein haus ohne rauchfang, von rauch geschwärzt; *oš-p.* weisses haus, d. i. mit rauchfang Bd.

pörtem megfordít, kanyarít; umdrehen, herumschwenken Gn. *ola jör pörten košton ulut* sie gingen um die stadt herum Ocs. 65. *pörtam* fordúl, körüljár; sich drehen, herumgehen Gn. 68. — *pörtšo mardež* wirbelwind Ist. 135. *pörtšo m.* sturm M. 48. — cf. *pördam, pör.*

pörta (m.) esztergályos; drechsler Tr.

pörtol- visszatér; zurückkehren Uf. Car. 17. *mönesak pörtol mien* er kam zurück Ist. 102. *pörtölam* id. Bd. — *pörtölt- visszatérít, hazatérít*; zurück-, nach hause bringen Ocs. 23. Ist. 31. *pörtölüktem* id. Bd.

portoš szőnyeg; teppich G. 67. takaró; decke Pu. 44. 51. filz Pu. 34. Gn. — *portš, portož* воилокъ, кошма Tr. *partaš* (m.) id. Bd. *portoš* NyK. 6. 203.

portoštal- kiterít; ausbreiten Pu. 44.

poruka (r.) kezesség; bürgschaft Gn. bürge Bd.

porwalá (r.) távozz a szemem elöl; geh fort aus meinen augen; провались Tr.

pöržö sógor (a feleség öccse); schwager (der jüngere bruder der gemahlin) Bd. *pöreš* (m.) Bd. *pöröz* Tr. *pörž* schwager: jüngerer bruder der frau oder des mannes Gn.

posem elcsendesedik, elbújik; schweigen, sich verstecken, *pusem* (m.) sich verstecken Bd.

pošana (cs.) sógor; schwager: schwestermann der frau, oder der mann einer anderen verwandten der frau Gn. *posana* Bd. Tr. *pasana* Zol. — cs. *požana*.

pošlem (cs.) kikezd (az egészet); von dem vollen zum

erstermal nehmen, «angänzen» Gn. 63. *poslem* id. P. 21. — cs. *pošla-*.

poslok (t.) retesz, nyomórúd; riegel, heubaum Tr. — t. *bastrík*.

pošúa (cs.) külön; abgesondert, getrennt (adj. adv.), *leć p.* nélkül, kívül; ohne, ausser Gn. Ocs. 50. *posna* Bk. 53. Tr. Bd. *mój goćem p.* ausser mir Bk. 13. — *posnan* különösen, besonders Ks. 6. *posnanak* id. Ks. 11. — *pasná* (m.) Bd. *pasnanosť* személy, egyén; individuum Bd.

pospejem (m. r.) megérik; reifen Bd. *pospejšě* (r.) érett; reif M. 24. — *pospejektem* (m.) caus. Bd.

post (r.) bőjt; das fasten Km. 31.

postaš (r.) bőjtöltni; fasten.

postarem (cs.) szed, összeszed; zusammenlesen Bd. Tr.

posto posztó; tuch (gewebe) Ocs. 54. Gn. Tr. *postou* P. 51.

postoder kante am gewebe Tr. — cf. cs. *postaw*, t. *postau*.

postéke után, mögött; nach, hinter Tr.

postól (m.): *p. olša* hasonló; ähnlich Bd.

poš fuvó; blasbalg; мѣхъ Tr. — *pož* id. Bd.

pošem elszaporodik; sich vermehren Uf. 74. reichlich wachsen Gn. *pošalam* id. Gn. aufblühen G. 73.

pošarém (t.) összenyom; zusammendrücken; нагнетать Tr. 2. *čja pošará* a lidérez nyom; alpendrücken haben ibid. — *meghabonáz*; behexen *aide me pošáromo* behexen des menschen P. 30. *pošarén ketés* er kann ihn behexen P. 32. — *pošartem* a szénát nyomórúddal leköttni; das fuder mittels einer draufgelegten starken stange (*pošartosť*) u. einem seil festbinden Gn. — t. *bas*-, *bastir*.

pošaral- malzen (? sic) P. 51.

pošártosť gerenda, lécz; balken Tr. nyomórúd; fuderbaum Gn. *meghabonázás*; das behexen P. 30.

pöšer (t.) sérv; bruch Tr. — t. *büser*.

poškodo (cs.) szomszéd; Nachbar Gn. 59. Ist. 232. *poškudo* Bd. Tr. *páškuda* (m.) Bd.

pošlek v. *poslek* id.

pošmá (t.) palló; steg Tr. — t. *asma*.

pöštem letesz; legen, hinsetzen *pöštölam* fr. Bd. *pištem* (m.) Bd. Km. 22.

*pošte*k vég; ende, schluss Gn. mögött, után; hinter nach Gn. 41. Bd. — *pašte*k (m.) id. Bd. Km. 17. *pošte*kse utáni; der folgende Bd. — cf. *poč*.

pöštor (t.) hárshéjedény; gefäss aus lindenbast Tr. — cf. r. *пестеря*. — t. *pištor* Tr.

poštoš nemez; filz Bd. NyK. 6, 203. *poštoš* Tr. — *p.-kem* filzschuhe Tr.

pöštür ingelön való himzés; stickerei am vorderhemd Bd.

pot katlan; kessel Bd. Gn. *pat* (m.) Bd. *pad* (m.) Bd. M. 28. id. *pódom* (acc.) P. 15. *pod* котель, чугуны Tr. — Össz. *rage* *pot* kagyló Bd. *pot-kogol* fleischklösschen G. 2.

potem (est.) végződik, elfogy; endigen, aufhören — *potedem* fr. id. — *potarem* végez; beenden, *potaredem*, *potarkalem* fr. id. Bd. — cf. *pittem*, *potem*.

potá (t.) öv; gürtel Pu. 28. Tr. — t. *pota*, *puta*.

potak gyeplő; zügel; повод Tr.

potakajém (r.) részrehajlik; einem zu viel nachsehen Bd.

potana (est.) fürj; wachtel Tr. — cs. *podene* t. *büdene*.

potártes vég, elvégzés; ende, beendigung Bd.

potás v. *pacás* 1. id. Tr.

potemas vég, végződés; ende, beendigung Bd. — *pöttemeske*: *šülüks* p. lélek szakadtáig; bis ihm der athem ausgegangen (ist er gelaufen) NyK. 3, 135. (780.)

potémes v. *pacémse* id. Tr.

potiká (m.) csuda, nevetség; wunder, lächerliches, *oj potika* ach das ist lächerlich Bd.

potolek *äwä* mestergerenda; tragbalken M. 25. — r. по-толокъ.

pöten: p. *nalem* vesz; kaufen Gn. *pötñö* n. id. Bd. *pütma* n. (m.) id. Bd.

potoská *poduska* (r.) az ablak alsó félfája, az első tengely talpfája; unterer fensterpfosten, lageholz der vorderachse Tr.

potsa (imper.) jöjjetek; kommt G. 24.

potus (r.) подуза (рыба) Tr.

powoska (r.) földött szekér v. szán; verdeckter schlitten oder wagen Gn. Tr. *povoška* verdeck am wagen Pn. 38. *povozka* (m.) Bd.

pozalosta (r.) légy oly jó; sei so gut Gn. 23. 44.

pož fűvő; blasebalg Bd. Tr. *požom šowoš* id. Tr.

požem (m.) elemel; wegtragen Bd.

požaldám felébred; erwachen P. 13, *požaltám* id. Uf. 36. Tr.

prazém (est.) elhagy; verlassen Km. 58. 36. 64. покидать, оставлять Tr. — cs. *praz-* t. *brak-*.

praná v. *perná* id. Tr.

pranok (r.) mézes kalács; lebkuchen P. 49.

pravednik (r.) igazságos; gerecht Bd.

pravedno (r.) jámbor; fromm Ocs. 10.

pravda (r.) igazság; wahrheit Bk. 45. jámbor; fromm Ist. 13. gerecht Bd. — *pravdajem* javít; bessern Bd.

prazdnik (r.) ünnep; festtag Bd. — *prazdniklem* ünnepel; feiertag halten Bd.

práža (r.) csat; schnalle Bd. *prežá* id. Tr. — r. пряжка.

prejěktáš (m.) leforráz; abbrühen M. 19. *prejěktáš* парить, распаривать Tr.

premon: *tode čerlo joŋ premon* a beteg fölkelt; der kranke ist aufgestanden Ist. 216.

preňa (r.) gerenda, balken M. 24. cf. *praňá*.

prestol (r.) trón; thron Ist. 139. Bd. altar Ocs. 51. Bd.

pretňok (r.) húzó háló; zugnetz Gn. *pretnök* id. M. 43.

preže v. *poréze*.

pribajem (r. m.) hozzáad; hinzufügen Bd.

pričaga (r.) eskü; eid Gn.

pričaš (r.) urvacsora; das h. abendmahl Tb. 12. Bk. 90. *pričašč* id. Ks. 23. *pričašlok* id. Km. 31. — *pričašajaš*, *pričašajektak* das h. abendmahl nehmen Km. 31. Ks. 24.

prikaššik (r.) kereskedősegéd; handelsbedienter Gn. *prikáščik* (m.) administrator Bd.

primajem (r. m.) fogad, elfogad; nehmen, annehmen Bd.

prisaka (r.) eskü; eid Ks. 31. *pršaka* Km. 70.

pristoň (r.) kikötő; hafen Bd.

prtkä makkrécze; kriecheute Tr.

pruikínšš (r.) szokásos; gewohnt, herkömmlich M. 74. —

r. привычный.

prokašok (r.) frohnvogt Pu. 30. — r. *прикащикъ*.

promatlem (r.) elfogad; annehmen, genehmigen Gn.

prës (m.) v. *poroš* id. Tr.

prkem mogyoróbokor; haselstrauch M. 46. — cf. *porkém*.

pro (est. m.) furó; bohrer Tr. Zol. *prou* Zol. — cs. *pura* t. *borau*.

proc (m.) erősen, nagyon, teljességgel, tökéletesen; sehr, gänzlich, gemeiniglich Bd. *весьма, очень* Tr. *procók* id. Bd. — *proc jamdaš* elveszít; verlieren Bd.

proklat (*lišť*) (r.) átkozott; verflucht Ist. 113. Ocs. 80. *prok-latoj* Bd. Gn.

proklinajaš (r.) megátkozni, verfluchen Bk. 51. Bd.

proročestvovajem (r. m.) prófétáskodik; prophezeien Bd.

prorok (r. m.) próféta; prophet Bk. 53. Bd. *proročica* próféta-nő; prophetin Rd.

prostá (r. m.) egyszerű; einfach Bd. *prostoj* Gn.

prostem (r.) megbocsátani; verzeihen Km. 22. *prostektaš* verzeihung bitten, busse thun Km. 32. *sulukam prostektemä* bűnbánat, reue, busse Km. 24.

prostitlem (r.) elbúcsúzik; abschied nehmen Ist. 90. meg-bocsát; vergeben Gn.

provolok (r.) vasdrót; eisendrät Gn. 49.

psa-olombal szuszék a kályhával szemben; ein niedriger kasten dem ofen gegenüber Tr.

ptäri (r.) azelőtt; früher M. 12.

pu . . . v. *po* . . .

pü . . . *pû* . . . v. *pi* . . . *pø* . . . *pö* . . .

pu fa (mint anyag); holz (passim). — Össz. *pu-senge* élő fa; baum Gn. *pu-senge* P. 11. 26. Uf. 16. Car. 15. Bk. 20. *pu-sengo* Ist. 253. *pu-sängä* Bd. *pu-sanga* (m.) Bd. *pu-sängö* M. 45. *pu-ü* baum-öhl Tr. *pu-tér* lastschlitten; дровни Tr. — *puanáš* elfásúl; verholzen *деревенѣтъ* Tr.

pü fog; Zahn Gn. P. 24. M. 4. *pü*, *püj*, *pü* (m.) Bd. *pü* Tr. — *pü-söl* foghús; zahnfleisch M. 4. *pü-sil* id. Tr. — *püm* šotká mit den zähnen klappern Tr. — *püm irém*, *püm šiém* fogam vicsorítom; die zähne zusammenbeissen Tr.

1. *puém* ad; geben (passim) — *puedem* fr. Bd. *puedám* Tr. *pukalém* fr. Bd. *pukot-* adat; geben lassen Ocs. 32. — *puen-goltás* (m.) *puen-jamdaš* (m.) elárúl; verrathen Bd. *užaslen* *puas* szétoszt; vertheilen Ist. 220. *namál-puas* odaad; hingeben BM. 2, 11. — *mojlaném* *mo puasét ulo pu* was du mir zu geben hast (schuldest), das gib (bezahle) Máté 18, 28.

2. *puem* fú; blasen Gn. Bd. — *pualam* id. Gn. Tr. Bd. *fulam* (m.) id. Tr. schnaufen G. 13. fölfúvódik; aufgeblasen werden, schwellen Bd. Gn. 13. *pualedem*, *pualeštam* fr. id. Bd. — *pualtém* gabonát szelel; getreide schwingen G. 58. Tr. *pualdem* id. Bd. tele fú; voll wehen (mit schnee) Bd. *pualtem* mom. Bd.

püem (est.) bekerít; dämmen Bd. Zol. Gn. Tr. rekeszhálót csinál; eine fischwehr machen Gn. *püal-* id. Pu. 37.

püa (est.) rekesz, kerítés; damm Bd. Gn. 76. *püje* (m.) Bd. fischwehr Pn. 37. Gn. *püa* teich, прудъ Bk. 32. *püä* плотина Tr. *püä* (m.), *püja*, *püa* прудъ, плотина Zol. — es. *püwe* t. böjä.

puč szár; stengel G. 71. síp; pfeife Bd. (*poč* id. Bd.) rohr-pfeife Gn. дудка Tr. trompette Ccs. 50. Ist. 70. rüssel, stachel; хоботъ, жало Tr. — *pualtem-puč* trompette Bd. *pučem* *pualtem* die pfeife blasen Tr. *tar-puč* pulverhorn Bd.

pučem apad, fogy; vermindert werden, abnehmen, fallen,

sinken (vom wasser) Gn. Bd. elpárolog; verdampfen Tr. Car. 21. Uf. 22. — *pućedem* fr. Bd.

puća v. *poće* id. Tr.

pućál v. *poćál* id. Tr. — *pućáлом* *šuškám* a puskát megtölti; die flinte laden, *pućál* *šusmő* töltővessző; ladestock Tr.

puća v. *pőcőš* id. Tr. — cf. cs. *poća* *восца* Zol.

pućestás viszket; jucken; зудѣть, свербѣть Tr.

pućomoš darakása; gekochte grütze Pu. 27. Gn. Bk. 16. *pućumoš* id. Bd. *pućumuš* id. NyK. 6, 194.

pűckam (est.) vág, metsz; schneiden Gn. 50. Bd. *pűckám* Tr. *pűckám* (m.) Bd. — *šedram* *pűckaš* himlőt olt; blattern impfen Sdr. 4. — *pűckedem* fr. Bd. (*šolom*) *pűckedáš* (fleisch) zerstückeln Ist. 129. id. Tr. *pűckedáš* id. M. 18. — *pűckűldam* pass. Bd. — *pűckáláš* *подебкаты*, *подрѣзываты*, *pűckáltáš* pass. Tr. — *pűckáltoš* levágott tuskó; abgehauener klotz; *отрубокъ* Tr.

pűcke (est.) fűrés; säge Tr. *počka* id. Zol. — *peľ-kodán* p. félkézre való fűrés; eine kleine säge nur für eine hand Tr. — cs. *počok* t. *pűcki*.

pűckinžáš fonalat sodor; zwirn drillen Tr.

pűckoš szelet (kenyér); schnitte (brot) Zag. 50. *pu-pűckűš* fadarab; holzscheit Krest. 8.

pućő szarvas; hirsch M. 39. *pűcő* rénszarvas; rennthier Gn. 60. — v. *pűća*.

pűda (cs.) szeg; nagel Gn. P. 24. Zol. NyK. 6, 194. *poda* id. Zol. — cs. *puda*.

pűdalém (cs.) szegez; nageln P. 24. Zol. *pűdalám* id. Tr. *pűdalém* id. Zol. *pűdalált* *kolomét-déne* (keresztre) feszített haláloddal; mit deinem tode am kreuze Bk. 80. — cs. *pűdala*.

pűdapká (r.) pudmérték; pudmaass P. 24.

pűdeštám csattog, sistereg; rárivall, czivakodik; knallen, knistern; anschnauzen, zanken Gn. bersten, knistern Tr. — *pűdeštalt* id. Ist. 124. zúg; sausen G. 51.

pűdóratem (cs.) kever, felkavar, megzavar; mischen, umrühren, verwirren Gn. *pűduratem* id. Bd. *pűdrotém* id. Tr. *putratém* (m.) Zol. *pűdóratem* fellázit; aufwiegeln Ist. 119. *putratem* Zol. *pűduratolam* fr. *pűdurataldam* pass. Bd. — *pűdranem* zavarodik, keveredik; vermischt, verwirrt werden Gn. zavarog; sich empören Máté 26, 5. verderben Ocs. 89. *pűduranem* zavarodik; verwirrt werden Bd. — cs. *putrat*.

pűdörgem eltörik, megreped, forgácsolódik; zerbrochen werden, bersten, sich splittern Gn. P. 6. Ocs. 43. *pűdurgém* id. Tr. — *für lum den* *pűdorgen* hat von regen u. schnee gelitten Pu. 35. *pűdortem* tör, darabol; brechen, zerbrechen, zerstückeln Gn. Ocs. 43. *pűdurtem* Ist. 61. *pűdörtem* M. 14. *pűdurtem* NyK. 6, 194.

pűdorgo stück, brocken Gn. morzsa; brocken Ist. 220. for-

gács; splitter Ocs. 90. *puđurgo* id. Pn. 42. *puđurgošo* id. Gn. *puđurgo* крошки, черепки, обломки Tr.

pūđon iny, foghús; gaumen, zahnfleisch десны Tr.

puđorka (r.) scheffel (getreidemass) Bd.

puđrine harag; zorn; гнѣвъ Zol. — cf. *puđeratem*.

puđerancik (cs.) zavaros; trübe, verworren Bd. *puđerancik* trübe flüssigkeit; мутная жидкость Tr.

puer (m.) v. *pujro* Tr.

pūérğa férfi; mann Tr.

puérła liget; hain Tr.

pūganem, *pūganaltam* görbed; sich biegen Bd. — *pūgänäs* görbit; biegen; нагибать, покорять *pūgärtäs* id. *pūgärnäs* нагибаться Tr. — cf. *pūgürgem*.

pūgö (cs.) járom, meghajtott fa; krummholz Gn. 47. *pūgö* Zol. *pūgä*, *pūga* id. Bd. *pūgö* P. 27. *pūgö* дуга Tr. — cs. *pūgü*.

pūgölmö (est.) fenyőtoz; zapfen (eines nadelbaumes) Gn. P. 53. *pūgülmö* id. Tr. *pūgülmö* makk; eichel NyK. 6, 203.

pugomlá ág; zweig, šopké-pugomlá espenzweig (? sic) P. 2. — cf. *pūgölmö*.

pūgör (est.) görbe, púpos; krumm, buckelig Gn. Bd. P. 26. Tr. M. 73. — cs. *pūgür-* t. *bököre*, *bökörö*.

pūgürgem (est.) görbed, ernyed, hajlik; sich biegen, sich krümmen Bd. *pūgörtém* гнусь въ дугу Tr. *pūgörném* id. Tr. *pūgörgölam* fr. Bd. — *pūgürtem* görbit, meghajt; biegen, krumm machen Bd. *pūgorten wujžom* den kopf beugend Zag. 65. *pūgortem* Tb. 13. *pūgärtäs* Tr. — *pūgörtomo* gebogen Tr. [P. 54.

pūjš dió; nuss Gn. (m.) Bd. *pūkš* Bd. M. 23. *pūkš* Tr. *pūgöš* *puilma* poszméh, hummel Tr.

puirká kicsiny; klein, winzig Tr.

pujorem (t.) rendel, teremt; bestimmen, erschaffen Gn. 53. *puirem* Bd. Pu. 40. *pujorem* Ocs. 33. *pūjrem* Bk. 48. *pujrem* Ist. 25. — *puiršo jumo* teremtő isten; gott schöpfer Pu. 40. *pujoršo jumo* id. G. 23. 55. — *pujurša* apostel Tr. *it pujuro il'e* thue mir das nicht an Ocs. 33. — *pujoralt*: kinde *pujoralton* als das brot schon verliehen war G. 73. — t. *bajor-*.

pujuromo parancs; befehl, *jumon pujuromo dene* auf gottes befehl Ocs. 65. *Isaaklan pujrmo üderam* das mädchen, welches dem I. beschieden war Ist. 25. *porés pujrmo* áldott; gesegnet Bk. 76. cf. *pórom pújro* segne ibid.

puirumas teremtés; schöpfung Bd. *pujremás* vorherbestimmung, gericht Tr. *poro pujrmas liže* seit gesegnet Ist. 243. *poro pujramasän Marija* gesegnete, gebenedeite M. Bk. 76.

pujro méhsér; meth Bd. Tr. *pujor* (m.) Tr.

pujžalam csavarással ráerősít; durch drehen befestigen (die femerstange an den schlitten; r. завернуть) Gn. 11.

- pukalém* lehull; herabfallen Tr.
püken (est.) székes; stuhl Bk. 14. Uf. 74. Gn. *püken* Tr.
pukró (t.) konkoly; kornrade Tr. — v. *pokro*.
pukšem etet, táplál; zu essen geben, füttern Gn. Bd. Tr.
čizem p. szoptat; süngen Gn. *cize* p. id. Bd. — *pukšemo* űškož kövér ökor; gemästeter ochs Ist. 234.
pükšem csomó; knoten, bündel; узелъ M. 16. *pükšem* Tr.
pükšemältäs befészkelődik; sich einnisten Tr. зачинаться (о зародышахъ плодовъ) Tr.
pükšemdäs csomóba köt; in einen knoten binden Tr.
pükšérme v. *puškerme* Tr.
püktem kotlik; hecken, brüten, auf den eiern liegen; *pükten* luktam kikölt; aushecken Gn. Bd. — *püktošo-čowe* kotlóstyúk; brüthenne Tr.
püktäs Tr. *püktem* Bd. v. *piktem* id.
puktaltám hebegni, dadogni kezd; anfangen zu schnucken; заикать Tr.
püktanaltam (m.) alászakad; herabstürzen Bd.
pül felhő; wolke, *šeme pül* viharfelhő; gewitterwolke, *pulayon* borúlt; bewölkt Tr. *pül-gom*: *pülgomaštaša* kugiza mennyei birodalom; das himmlische reich Km. 19.
pul: p.-wuj térd; knie Gn. 53. Tr. schoos Ist. 235. *polwuj*, *polbä* knie Bd. *plwuj* id. M. 5. *plwuj* němäl térdhajlás; kniebeuge M. 6. — *pulwujtem* (m.) térdepel; knieen Bd. Tr. *pulwujtén* térden állva; auf den knien Tr.
pula (r.) golyó; kugel Gn.
pülä, pülä (m.) sok; viel Bd.
pulák görbe, ferde; krumm, schief Tr.
pulámog árpalisztkása; brei aus gerstenmehl Bd.
pulaštar- összekever; vermischen Step. 15. *nunon jolmoštom* *pulaštaren* (= jören) nyelvüket összekeverte; vermischte ihre sprache Uf. 25. j. Car. 24. j.
pulat aczél; stahl Gn. 50.
pulđer (cs.) előszoba, csarnok; vorstube, hausflur Gn. *puldur* wohnung Krest. 9. сѣни Tr. Zol. NyK. 6, 194. *puldor* kammer Bd. cs. *puldur*.
pulđer kotkodácsolást hangutánzó szó; nachahmung eines gluckendes lautes Gn. 27.
pulđerčo fürj; wachtel Gn. 72. Ocs. 48. *puldurčo* id. Bd. *pulđerče* id. Tr. *puldurco* NyK. 6, 195. [rest Tr.
puldoš falat; bissen Bd. *pulduš* stückchen brot, speise-
pulduraš védelmez; beschützen — *puldurtmás* védelem; schutz Tr.
püle elgörbült, ferde, ferdén, görbén, ferdeség, görbeség; verbogen, schief, krumm (subst. adj. u. adv.) Tr. — cf. *pöle*.

püle-kerda sehr wunderbar; очень дивно Tr.

pülém (cst.) rekesz, szakasz, szoba; versschlag, zimmer Zag.
44. Ist. 142. *pülém* перепородка, комната Tr. — cs. *pülmek*
t. *bülem*.

pülemdém elrekeszt, közfalat csinál; verzäunen, zwischenwand machen Tr.

puleštás görbit, meggörbit; biegen, krumm machen Tr.

puloš hónalj, váll; achsel, schulter Gn. *pulš* schulter M. 5.
pulukš oberarm Bd. *puloš* (m.) schulter Bd. *pulukš* плечевая
кость Tr.

pulká (r.) golyó; kugel Tr. Bd.

pülükše, pürükša (cs.) adományozó (isten); der verleih (got-
tes beiname); податель Zol. — cs. *pülüz, pülüzi*.

pulžestarem kificzamít; verrenken Ringw. — cf. *pule*.

pumaga (r.) papier Bd.

pumo ajándék; geschenk Bd. Tr.

pun toll, szőr; (kleine) feder, haar (passim) — *piliš-pun* haj
a halántékon; haar an der schläfe Tr.

punem fon; drohen, zwirnen (passim) *punedem* fr. *punaldem*
mom. Bd. *punuktás* заплетать Tr.

pundaš fenék, alja. vége vlminek; boden, der unterste, äus-
serste od. hinterste theil Gn. Bd. Tr. — Össz. *kožla pundašeš*
mélyen az erdőbe; tief in den wald, *wuj p.*, *wuj wundaš* fejtető;
scheitel *jol-wundaš* talp; fussohle Gn. Bd. *teņož-pundaške* a tenger-
fenékre; in die meerestiefe Ocs. 47. *p.-oja* fenékdeszka; boden-
brett (am hölzernen gefäss) Tr. — *pundašteme* feneketlen; boden-
los Bd. Tr.

pundoš fatöke; baumstumpf Gn. *p.-wuj* id. G. 11. *torke p.*
fenyő-töke; fichtenstumpf G. 37. *pundoš* id. Tr.

pundo pénz; geld Tr. *ši-pundó* silbergeld P. 17. — Össz.
pundo-šočen-kugo jumo; *p.-pujrošo*; *p.-sažče*; *p.-kaznačej*; *p.-ser-*
lagoše gottheiten, die geld spenden Tr.

punuškem penészedik; schimmeln Bd. *ponoškem* id. ibid.
punuškolam fr. ibid. — *punuskem* id. Tr. megromlik (hal, hús);
verderben (fische, fleisch) Tr.

punuškošo penész; schimmel Bd.

punžal időhatár; termin; срок Tr.

punžeštás csavarni kezd, motolál, behajtani a tészta oldalát;
winden, zwirnen, einkneifen den teig (beim gebäck) Tr.

pünžás kireszelni vlmely szerszámot; ausfeilen irgend ein
werkzeug; зубрить какой либо инструмент Tr.

pünžalam kinyom; auspressen P. 16. facsar; pressen Ocs.
28. csavar, kifacsar (mosott ruhát); winden, auswinden (wäsche)
Bd. *punčalám* id. Tr. einschrauben die fernerstange in den schlit-
ten Tr.

punžál-pumo eljegyzés; verlobung Tr.

punžaltem v. *munžaltem* id. Tr.

punžáldes der knoten, womit die deichsel an den schlitten gebunden wird; *завертка* Bd. — cf. *munžaltoš*.

pünžoškem penészesedik; schimmeln Gn.

pünző fenyő; kiefer Gn. *pünző* id. Bd. *pünču* id. Tr. — *pünžerla* fenyves; fichtenwald Bd. NyK. 6, 203. *pünžér* id. Tr. *pünžer* NyK. 6, 203.

pur (est.): *pur-kü* kréta; kreide Tr. *pur-gü* Bd. *pür-guž* mész; kalk; *известь* Tr.

purem bemegy, befér; hineingehen, platz haben (passim) *porom* (m.) id. Bd. — *wüdeš, monžas* p. baden (im wasser, in der badstube); *purem kajem* alámerül; untersinken Gn. *čopeštén purén* elrepül; wegfliegen Tr. *keče purá* die sonne scheint hinein Bd. *kum vedrá puroman kü-ata* három vedert befogadó köedény; ein steinerne gefäss von drei maass inhalt Tb. 94. *purtém* bevisz; hineinbringen Bd. Tr. beereszt; hineinlassen Gn. befogad; empfangen, beherbergen P. 13. Ist. 265. *nunom purten ulut* sie liessen sie hereinkommen Ist. 308. *purtal-* kommen lassen G. 43. — *portem* (m.) Bd. *portem* (m.) Km. 19. *purtedem* fr. Bd.

2. *purem* (est.) gerendát összeró; balkengerüste zusammenstellen Bd. *срубать срубы* Tr.

1. *pürem* (est.) ránczol; falten, fälteln Gn. Bd. *püredem* fr. Bd. *pürnem* sich falten, *pürnülám* fr. Bd. — cs. *pür-* t. bör-.

2. *pürém* rendel, elhatároz; bestimmen *orlokom püren* bün-tetést adott; gab ihnen strafe Uf. Car. 16. *pürem* id. Tr. *püršo* schöpfer P. 20. *pürmaš* (emberi) természet; (menschliche) natur, *pürmašem* meine natur P. 10. — *pürükšo* schöpfer, *pürüjmo* terem-tés; schöpfung, geschöpf, *pürmás* sors; schicksal, *püráš-wate* leány-kérő asszony; brautbewerberin; *сваха* Tr. — cf. *pujorém*.

puram harap, rág; beissen, kauen (passim) fogát csikorgatja; die zähne wetzen Tr. *poram* (ny.) Weske 23. *praš* id. felharap; aufknacken (nüsse) M. 23. *puredem* fr. Bd. *puredál-* egymást ha-rapdálni; einander beissen P. 33. *драться, грызться* Tr. *predäláš* (m.) csíp; beissen (flöhe) M. 61. — *purlem* harap; beissen Bd. *purlám* id. Tr. harapdál, kóstol; kosten Bd. *puralam* (m.) *porlam* (m.) id. *püm öcert* p. die zähne wetzen Bd. *purlókt-* kosten lassen Pu. 43. *purlaláš* прикусить *purldaráš* beleharap; hineinbeis-sen Tr.

1. *purá* (est.) épülő épület; das im bau befindliche gebäude Gn. gabonaláda; kornbehälter im speicher Gn. 36. Bd. gerendá-zat, az éléskamra elkülönített osztályai; gebälk, die abgesonderten verschlage im speicher Bd. Tr. *pura-wiča* istálló; stall Gn.

2. *purá* sör; bier Bd. Tr. Gn. 69.

puraga erős sör; starkes bier Gn. 80.

1. *purak* (r.) por, staub Ist. 9. Ocs. 8.
 2. *purák* bödöny nyirfahéjból; gefäss von birkenrinde Tr. —
 r. *буракъ* cf. *purá* 1.
puraks leánykérő; brautbewerber (vog. *zaitne zum*) Bd. —
 cf. *purem* 1.
puralka (r.) rend; ordnung Gn.
pürém (est.) prém, szeget; verbrämung, besatz Gn. ráncz;
 falte Bd.
purgedám fölkapál; rigolieren Tr.
purgo szár, nyél; stiel Tr. — cf. *wurdo*.
purgošt-: *kindom purgoštén sőndőžo* er möge korn haufen-
 weise niederlegen P. 32.
purgož: *lum-purgožom [kuzé kondén]* wie (der wind) den
 schnee aufhäufend [mit sich bringt] P. 32. (viell. von *purgem* auf-
 häufen? cf. *purgoštém* t. бүр- бүрт- schwellen). — *purgož mardež*
 wirbelwind Uf. 92.
purgožmás wirbelwind, empörung, mischung; вихрь, воз-
 мущение, смѣшение Tr. — cf. *purgož mardež*.
pürdüz fal; wand Bd. *pürdüz* id. Tr.
pureltoš leharapott darab; abgebissenes stück Tr.
purós (est.) bors; pfeffer Gn. *purus* id. Bd. Tr.
 1. *purká* törékeny; zerbrechlich Tr. (*čorostvoj?* sie Bd.)
 2. *purká* (m. t.) pulyka; truthuhn Tr. — t. *kurka*.
purkal-: *kindo purkalén* a kenyér megszáradt; das brot
 wurde trocken, hart Tr.
pürkút (t.) császársas; goldadler Tr. *pürköt* id. Bk. 78. ke-
 selyű; geier Máté 24, 28. — t. *börköt*.
purlá jobb oldal; rechte seite P. 45. Tr. — cf. *puro*.
purlangam (m.) megérik; reif werden Bd. — *purlágon* érett;
 reif, sárgult (levél); vertrocknete (blätter) Tr.
purloštás kigyógyít; heilen; вылѣчивать, выправлять Tr.
purlo (est.) szürkés; graulich Tr. *purlá* id. ibid. — cs. *purla*
 t. *burli*.
purluk vagyon; habe; пожитки Tr. jószág, kincs; schätze;
 сокровище, имѣние Tr. Bd. ló; pferd Bd.
pürmä' (t.) ráncz; falte Tr. — t. *börmä*.
purmola jobb kéz, oldal: die rechte (seite od. hand) Gn. Uf.
 28. j. *purmulá* id. Bd. *purmlá* id. Tr. *wurgumlá* (m.) id. Bd. Tr. —
purmulá weg jobbra; rechts (hin) Bd.
purmo bögöly, pöcsök; pferdefliege (tabanus) Bd. Tr. — Össz.
lomož-p. aschfarbene pferdefliege Tr.
purhá kas, kosár; wagenkorb, korb Tr.
puro jó, gut Bd. Tr. *pura* (m.) id. Bd. Tb. 246. egészséges;
 gesund Bd. *puré* (m.) jószág, kegy; gnade M. 68. *purélők* id. ibid.
puré jāñān könyörületesség; barmherzigkeit M. 68. *pura li* salve

BL. 1, 40. — *purásol* unzeitig, ungelegen Tr. — *puremam* javul; sich bessern Bd. *puremdem* caus. Bd. Tr.

puró (est.) fúró; bohrer — *porolem*, *prolem*, *poroledem* fúr; bohren Bd.

pürö méhser; meth Gn. *püro* P. 25.

purša (est.) borsó; erbse Gn. 46. *pursá* Bd. Tr. *prsa* (m.) M.

20. — *kugo-p.*, *némič-p.* bab; bohne Tr. Bd. *jamšok p.* lencse; linse Tr. — *p.-lodak*, *p.-otoza* babbüvely; schote Tr.

purto nyél, szár; stiel, stengel; черенъ, стволъ, корень у грибовъ Tr.

pürtnük (t.) fodormenta; krausemüntze Bd. *pürtnik* Tr. *prtnök* M. 21. — t. bötnek.

pürüz sógor; schwager; шуринъ Tr.

puržalam kifacsar (ruhát); (die wäsche) auswinden Gn.

pusák szöglet; ecke P. 13. 16. sarok; winkel Ist. 321. внутренний уголъ Tr. — cf. t. *počmak* winkel, ecke.

pusás elrejtőzik; sich verstecken Tr. *pusnás* id. Tr.

püsir, *püšer* v. *pöšer* id. Tr.

puslaš elpárolog, magán kívül van; verdünsten, seine fassung verlieren; выдыхаться, терять должное свойство Tr. — cf. *puš* dampf.

püšman hegy; berg G. 59. cf. cs. *poš*, *puš* haupt u. *mun* hoch, gross.

püšö éles; scharf Gn. 61. schneide, spitze Gn. 50. gyors, ügyes; schnell, flink Gn.

pusta (r.) üres, puszta; leer, öde Gn. Bd.

pustejém megsemmisit, elront; vernichten, verderben Gn.

1. *puš* csónak; bot, kahn Bd. Gn. 68. Tr. *poš* (ny.) Weske 24. — Össz. *tul-p.* gőzhajó; dampfschiff, *p.-kután*, *p.-poč* hajófar; schiffshintertheil Tr. *p.-pundaš* schiffsboden, *p.-ner* hajóorr; schiffsschnabel Bd.

2. *puš* (cs.) pára, gőz; dampf Fn. Bd. Tr. illat; geruch G. 60. *poš* (m.) Bd. — *pušan* gőzös, bűzös; dampfig, stinkend Bd. Tr. — cs. *pus*.

3. *puš* adó; abgabe, steuer Gn. cf. *puem*.

pušém elhallgat; aufhören zu reden NyK. 6, 203. — cf. *posem*.

pušarém (cs.) fingik; fürzen Gn. Bd. Tr. Zol. — cs. *puzur*.

pušara (cs.) mormota; murmelthier Tr. — cs. *psara*.

pušártes, *pušertás* fing; furze Bd.

pušaš megillető resz; antheil P. 21. Car. 31. *wui-pušašem* ukaleš von niemand bin ich abhängig Pu. 38. — *pušašlök* id. Pu. 16.

puše (r.) inkább; mehr W. 205. 1. *pušo* id. P. 8. *puššo* Gn. *pušo* Bd. — r. нуще.

pušem tuchene borte, verbrämung od. einfassung am schuh, *kumda pušman* mit breitem rande versehen Gn. 68.

puškedám fosik; an durchfall leiden Tr. Sdr. 5. — *puškedom* NyK. 6, 213. *würom puškét potárošem* ich habe blut gesprengt Pu. 29.

pūškemā'ltoš csira; keim; зародыш Tr.

puškérme mogyorófabokor; haselbusch Tr. NyK. 6, 203.

puškodo puha; weich Pu. 42. Gn. *puškodo* Bk. 24. *puškudo* Bd. Tr. *puškuda* (m.) Bd. — *puškudemám* puhul; erweichen Bd. Tr. *puškudemdem* caus. Bd.

pūškolam szúr (vlmi rovar); stechen (von insekten) Gn. *puškulám* varrótüvel szúr, tűz; mit der nähnadel stechen Tr. — *šikksam pūškolon* mit silbermünzen verziert Pu. 40.

puškul tűzés; nath Tr.

pušlanem párolog; dünsten Bd. gut, übel riechen Tr. — *pašlanolam* fr. *pušlanaldam* párolgásba jön; ausdünsten Bd. — cf. *puš* 1.

pušlandártoš hőség; hitze, schwüle; зной Tr. — cf. *pušlanem*.

pušném von drohungen sich besänftigen lassen; смири́ться отъ угрозы Tr.

pūšt-kaeš совѣстно; скверный; мерзкий Tr. *pūšt* schlecht, übel (adv.); дурно Bd.

puštam megöl; tödten (passim) — *jing puššo* gyilkos; mörder Bd.

puštolaltaš forróvá lesz; wird heiss Sdrc. 5. *puštolanaš* id. Sdru. 5. — cf. *pušto*.

puštö bél, hurka; darm, magenwurst M. 6. *pušta* (m.) Tr.

puštmo halál; der tod Bk. 55.

1. *pušto* pörkölt s összetört árpából főtt kása Bd. dicker brei aus gekochtem und gemahlenem getreide Gn. толокно Tr. *puštö* (m.) M. 17. *pušta* (m.) Bd.

2. *pušto*: *tovar p.* a nyélnek való lyuk a fejszében; öse an der hacke Bd.

put (r.) *pud* (gewicht) Gn. *pot, pud* (m.) Bd.

putajmaš szorgalom; fleiss M. 69.

putélká (r.) boutelle Tr.

pütön, -nek (est.) egész, ép; ganz; unversehrt Gn. *pütün* Bd. *pütnek* Zag. 46. *piten-ok* (m.) Bd. *pütün, pütünnék* Tr. *pütenek* Zol.

pütörém (t.) teker, csavar; winden, umwinden, drehen P. 15. *pütörém* Gn. *pütürem* кпыры, цучу Tr. *pütörnam* sich wenden P. 32. *pütürnaláš* umwickeln, *pütürnaltám* umgewickelt werden Tr. *pütöralt-* sich verwickeln Ist. 119. Ocs. 85. *pütüralton* verworren G. 73. *kidšom kaza-paran kowašta deno pütören* er umwickelte seine hand mit ziegenfell Car. 34. — t. *bötör-*.

putorák igen nagyon; ungemein sehr P. 7. Ocs. 26. Uf. 87.
potrák Tr. (< *pütohrak*?) — v. *pätár* Bd.

pütmäs (m.) fejsze; beil (u. allerlei geräthe zum holzschneiden) Tr.

pütnik (est.) ménta; krausemüntze Tr.

pütö böjt; das fasten Gn. *pütö* Uf. 99. *pütü* Bk. 59. *pütö* Tr.

putrák hangos; laut, cf. *potrák* Tr. — cf. *putorák*.

pütüränge denevér; fledermaus NyK. 6, 203. *vodo p. id.*
ibid. 204.

pütüréc habaró; quirl; мытовка Tr. — cf. *pütorém*.

pütürme šuvoš v. *pötr-šuvoš*; pož Tr. — cf. *pütorém*.

putürtuk parti fecske; hirundo riparia; стрижь Tr.

püzás fűrészt kireszel; säge feilen; зубрить, *püzoktás*
caus. Tr.

püzmém, *püzralám*, *püzürtém*, *püzürném* v. *pizirém*, *pozorém* Tr.

püz: *püz* wüt izzadság; schweiss Gn. Bd. *püz* Ist. 9. Tr.

pužem (est.) megront; verderben Gn. Bd. Ocs. 87. verzaubern G. 50. *pužaltarás* id. Tr. *pužgal-* verderben P. 21. *pužlem* megromlik; wird verdorben Bd. Ist. 149. Tr. *pužlen* hibás (testű); fehlerhaft Sdr. 4. *pužlaldam* id. Bd. *pužlolam* fr. id. Bd. — cs. *pust. boz-*.

pužadán (cs.) lyukégető vas v. drót; eisen o. drath, womit ein loch ausgebrannt wird; жерало Tr. — cs. *pužadan*.

püžaldam izzad; schwitzen Bd. *pužaltám* Uf. Car. 17. *püžaltam* Tr. Ist. 272. *požaltam* Gn. — (cf. t. *požol* человекъ любящий тепло Tr.)

pužaltás v. *punžaltás* id. Tr.

pužar gyalu; hobel Gn. Bd. Tr. *pžar* id. M. 66. — *pužarem* gyalúl; hobeln Gn. Tr. *pžaraš* id. M. 66. *pužarlem*, *pužarlolam* fr. id. Bd.

pužas csapda vízi madarak részére; der fischreuse ähnliches fanggeräth für wasservogel Gn. *pužas ludet uló* du besitzt gänse, die in die fälle fallen G. 60.

püžakš fészek; nest Bd. *püžákš* Tr. *pežäž* (m.), *pižäž* (m.), *pižás* (m.) Bd. — p. *optaš* fészket rak; nest bauen Bd.

pužok megbabonázás; hexerei p. *tene kia* megbabonázva betegen fekszik; liegt behext krank G. 53. — cf. *pužem*.

R

rabá (m.) kerítéslécz; zaunstackete; тычина Tr. — cf. *pybitь*, *срубъ*.

robotajem (m. r.) dolgozik; arbeiten Bd. *robotajem* id. *ibid.*

robotnik (m. r.) munkás; arbeiter Bd.

räda (m. r.): *šim r.* hétszer; siebenmal Bd.

rädomók (m. r.) sorjában; nach der reihe Bd.

rage (r.) rák; krebs Bd. Tr. — cf. *rake*.

ragoš v. *rakš*.

ražatlan- (r.) esztét veszti; von sinnen kommen; ряхнуться

Ks. 54.

raj (r.) paradicsom; paradise Bk. 48. Gn. Bd.

räjem (m. r.) összebeszél, egyezkedik; sich verabreden Bd.

rake (r.) rák; krebs Gn. *rák* (m.) Tr. — *rakowot* (< *rake-pot*) kagyló; muschel Gn. 6. *rage-pot* раковина Tr.

rakmat (est.) hála, dank Ocs. 11. G. 58. *razmát* id. Tr.

rakš barna; braun (vom pferd); гнѣдой Tr. pej; fuchsfarbig

Bd. *ragoš* пусый Tr.

ram (r.) ablakráma; fensterrahmen Tr.

ransedás arczát ránczolja; das gesicht runzeln; морщить лицо Tr.

ranžem (t. p.) sanyarog; sich abmühen, sich plagen Gn. *ranžoktem* sanyargat; plagen, beschweren Gn. Uf. 54. j. — t. p. *ränže-*

ras (t.): r. *kalasén* világosan megmondta; sagte es deutlich Ocs. 108. *raš* id. Tr. *rašt* id. Ist. 154. — *raš* igaz, helyes; wahr, richtig Bd. Tr. *rašt* вдругъ, внезапно Tr.

rašak v. *ras*, *raš* id. Zag. 20.

raškada világos; hell, klar; свѣтлый, ясный Tr. erős, rendületlen; stark, unerschütterlich Bd. *raškadan* свѣтло, ясно Tr. *tiszta hangon*; mit klarer stimme Bd.

raškademdás megmagyaráz; erklären; пояснять; *raškademās* поясняться Tr.

raskaltem pattog, csattog, reccsen; klatschen, knallen, krachen Gn. *raškaldem* reccsen; krachen Bd. *raškaltá* villámcsapás éri; vom blitz getroffen werden; поражаетъ (молнія) Tr. *raškáltom* erős mennykőcsapás; starker donnerschlag; сильный ударъ грома Tr. — cf. *grom* раскатывается.

raškatan erős mély hangon; mit kräftiger tiefer stimme Bd. *raškan* id. ibid.

raške = *rašt* rasch Gn.

rašt gyors, gyorsan; rasch (adj. v. adv.) Gn. вдругъ, внезапно Tr. hell, deutlich (adv.) Bk. 112. Ist. 154. *rašt toskal* tüchtig trete auf G. 78. — cf. *ras*.

raštá (r. t.) karácsony; weihnachten Tr. — r. рождество.

razum gyermekkrämpfe; младенческая Tr.

rat (r.): *rat tene* sorban; der reihe nach Gn. Pn. 11. *rad* Ocs. 33.

rat (r.) víg; froh Gn. *rad* Bd.

rawé rúd; stange M. 31. — cf. *rabá*.

razbójnik (r.) rabló; räuber Tb. 114.

- razi* (r.) egyszerre; zugleich, plötzlich Bd.
raznoj (r.) különbözö; verschieden Bd.
razzorajem (m. r.) szétszaggat; zerreißen Bd.
regen (m.) moh; moos M. 25. *regénze* id. Bd. *regenze* moosflechte, baummoos Gn.
redoštás (m.): r. *bordāyom* den hopfen von der stange abnehmen; снимать хмѣлевицу съ тычини Tr. — r. рѣдить.
reitlem (r.) megegyezik; abmachen, einen vertrag schliessen Gn. — cf. *räjem*.
réka (r.) folyó; fluss Bk. 48.
rema (r.) idő; zeit Gn. — время.
rese, reskol v. *kres, kres-kol* id. Tr. — *res* id. Bd. *ores* id. P. 12.
réve (r.) répa; rübe P. 25. Tr.
rewez (r.) népszámlálás; volkszählung Gn. *revíza* id. Bd. *revíz* Tr.
rez (r.) galy; reis Gn. 53.
ribiž v. *rowož* id.
ride mécsbél; docht Tr. — cf. *rüdö*.
ripšem v. *rüpšem*.
rišitka (r.) léczkerítés; gatterzaun Pu. 40. *rešotká* id. Tr.
riž szépség; schönheit; красота, *rižtema* nem szép; nicht schön — *rižlá* schön, anmuthig, *rižlemās* felkészül, ellátja magát; sich ausrüsten; снарядить Tr. — cf. t. *räües* gestalt.
rodangam (m.) megrozsódodik; rostig werden Bd.
rogapel rozsa; rost Tr. — *rodapel* id. ibid.
roktalās fölmelegít; aufwärmen Tr. — cf. *oraš, oroktās*.
romaldās besötétedik, szürkül; es dämmert Tr. — cf. *rümbalgaš*.
roskal (t. a.) szerencse; glück Gn. 61. *roskalan* glücklich (adv.) G. 56. *roskaltome* unglücklich Step. 17. — t. *riskal*.
roskalt- (r.) kerül; ausweichen Step. 4. — r. рыскать.
rowož róka; fuchs Gn. Tr. Bd. *rebež, ribāž, ribež, ribiž* (m.) Bd. *ribiž* Tr. *rübüz* (m.) NyK. 6, 195.
roz szerencse; glück (? sic) Gn. 61. — cf. *roskal*.
rozem ráz; schütteln Tr. — *rozarās* (m.) leráz; abschütteln; отряхивать Tr. — *rozaltās* megrázódik; geschüttelt werden Tr. — cf. *rüzem*.
roem: *roen šuaš* leszakít; pflücken M. 23.
roáltoš a paraszting vászonbélése; leinwandfutter am bauernhemd Tr.
rodá törékeny; spröde, zerbrechlich Tr.
rodo (r.) rokon; verwandter G. 57. P. 4. *rodo, roda* (m.) Bd.
rod-tukom rokonság; verwandtschaft Zag. 47.
rogožá (r.) matte, bastdecke; порожа Tr.

rok föld; erde, erdreich Gn. 33. M. 63. Bd. Tr. *molando rokom kočkon ilo* a föld porát egyed s úgy élj; iss staub u. lebe so Uf. 17. Car. 16.

rokmaltem halkan nyerít; leise wihern Gn. 33.

ron turha; rotz Bd. Tr. — *r.-wozjon nátha*; schnupfen Tr.

rongedam böfög; rülpsen Gn. Bd. Tr. — cf. r. рыгать.

ronož szürke; grau; сѣдой Tr. *ronož* M. 34.

ronos gödör az úton; ausgefahrenes loch; ухабъ Tr.

ronos (r.) szajkó; holzhäher; ронжа-сойка Tr.

ronžem fölfejt; eine naht auftrennen Gn. *развивать, расплетать, разбрасывать* Tr. *r. nálmo godomát* mikor széjjel véte-tik, wenn es aus einander genommen wird Pu. 19. *kaván gőčön ronžén šaremašésát* beim a b l a d e n des schobers u. beim ausladen Pn. 16.

rošcot (r.) elszámolás; abrechnung Gn. *rošcot* (m.) Bd.

röskal (t. a.) szerencse; glück Ocs. 24.

rož lyuk; loch Gn. Máté 9, 16. Bd. Tr. *raž* (m.) Bd.

rredáš tisztít, fényez, kopaszt; reinigen, polieren, bepflücken; чистить, полировать, общипывать Tr. — *rridáš* id. ibid.

ru seprő; hafen Bd. Gn. Tr. *kovász, sauerteig* Ist. 228. Máté 13, 33.

ruem vág, levág; hauen, schlachten Gn. Bd. — *rueštam, ruštolam* fr. Bd. *rualam* зарубить, надрубить, *rualoktáš* caus. Tr. — *rojektem* (m.) vágat; hauen lassen Bd. — *roem* (m.) *roalam* (m.) Bd.

rudlmo-poldoš ruhakapocs; häckchen am kleid — *r.-p.-ono* knopfloch; петелька Tr.

rualtem kap vlmi után; fassen, greifen Gn. схватить Tr. *rualdem* Bd. *rualkalem* fr. Bd.

ruáš kovász; teig P. 24. Gn. *ruakš* id. Tr.

rübšaltam ingadozik; schwanken Máté 11, 7.

rüčkalem rázogat; schütteln (fr. von *ružem*) Gn. *rüčkalem* id. Bd. — *rüčká* farkával legyezgeti magát (a ló); das pferd wedelt sich mit dem schweif; онахивается хвостомъ Tr.

rudem old, fölold; lösen, auflösen Gn. Ist. 251. *leoldja láb-tekereseit*; den fusslappen abnehmen Tr. *jol rudem* id. Bd. — *rudkalem* fr. Bd. — *rudaltem* pass. Ist. 160. Tr.

rüdem szakít; pflücken Máté 12, 1. *rüdalt-* abreißen Bk. 39. — *rüdem* eine schnur ausdehnen Tr.

rüdayam rozsdásodik; rosten Gn. 77. *rüdayam* id. Máté 6, 20. *rüdayeš* Tr. *rüdaydärem* mit rost bedecken Tr.

rüdayše rozsda; rost Tr. — *rodáyoše* id. Tr.

rüdö a fa béle, das mark des baumes Gn. 53. — *mlande r.* a föld belseje; das innere der erde Gn. 48. *südor r.* das innere des

sterns P. 47. *sorta-r.* gyertya-bél; kerzendocht *ibid.* *jüt-r.* mitternacht G. 57. — *rüdö* Tr.

rüdo támasztó rúd; stützpfaht P. 26. — *ner rüdö* orr háta; nasenrücken Bd. — ? cf. r. *путь*.

rujém, ružem ráz; schütteln Gn. 75. *rujzalt-* id. G. 32. — cf. *rüzem*.

rum v. run id. Tr.

rüm sötétség; finsterniss; *мракъ* Tr. — *rüm*la sötét; dunkel, finster Tr.

rümbalgem szürkül, sötétedik; dämmern Gn. Bd. *rümbalgem* id. Tr. *rümbülgedem* fr. Bd. *rümälgaš* смеркаться Tr.

rümbälge szürkület; dämmerung Tr.

rümbalgemaš szürkület; dämmerung Bd.

rümbük szürkület; dämmerung — *rümbükan* (adj.) Bd.

rumbuk zavarosság; das trübe Bd. *rumbök* das trübe, bodensatz Gn. *rumbukán* (adject.) Bd. Tr.

rumbuktás zavarossá tesz; trüben Tr. *rumbukangam* zavarossá lesz; sich trüben Bd. *rumbukanydem* zavarossá tesz; trüben Bd.

run turha, takony; rotz, schleim (aus der nase) Gn. Tr. *rün* id. Tr. — cf. *ron*.

rups harmat; thau Tr. — cf. *lupš, luws*.

rüpš függő böcső; hängwiege Tr.

rüpšém inog; wackeln Bd. *rüpšem* качаю, машу Tr. *löpšem* (m.) ingat, ringat; schütteln, schaukeln Bd. — *ropšaltam* (m.) geschaukelt werden Bd. M. 44. *ropšaltam* (m.) schaukeln Bd.

ruš (r.) orosz. oroszúl; russe, russisch Gn. Tr. *rušlá* russisch Ist. 7. Ocs. 6. — Össz. *ruš-aria* sonntag Bk. 34. *r.-a.-kečon* id. G. 63. *r.-a.-kugo-jumo* (*pujrošo*) gott des sonntags Tr. *r.-a.-jumon-awážo* мать бога воскресенья Tr.

rüšt rögtön, egyszerre; plötzlich Bd. *rüšt, rüžd* id. Tr. — cf. *rašt*.

ruštám megrészegszik, részeg; betrunken werden Gn. Tr. Bd. *jun rušton purušo üdrāmaš* ein betrunkenes weib Ocs. 69. — *ruštšo* részeges, säufer Tr. *ruššo* id. Bd. *ruštóktém* опьяняю Tr. *ruštóktarem* megrészegít; betrunken machen Bd.

rušta (r.) rosta-fele készülék a pálinkafőzésnél; eine art sieb beim branntweinbrennen; *коробъ изъ луба со дномъ изъ палокъ для процѣживанья сусла отъ барды* Tr.

ruštmaš részegség; trunkenheit Tr.

rüzem ráz; schütteln Bd. *rüzem* id. Ocs. 67. Ist. 95. *rüzaldem* mom. id. *rüzaldam* megrázkódik; sich schütteln Bd. *rüzaltar-* zum zittern bringen P. 15. — *rüzém* киваю, машу, трясу; *rüzältarém* ветрякиваю; *rüzaltám* трясусь Tr. — *rzem* (m.) Bd. *rzâš* Tr. *rzälem* (m.) megrendül, rezdül; erschüttert werden, erzittern Bd.

rûž zaj; lärm, geräusch Ist. 212.

rûža (r.) rozs; roggen Gn. 22.

rûžge túlzóan, dühösen, könnyelműen, csúnyán; zu viel, wüthend, leichtsinnig, entstellt; слишкомъ, неситово, вѣтрено, безобразно Tr. — cf. *rûžge*.

rûžge zaj, lärma; geräusch Máté 7. 27. — *rûžge šašlaš* lár-máz, kiabál; lärmen, schreien Bd.

rûžgém zörög; rasseln Bd. *rûžgém* lärmén Tr. — *rûžgen-solgomás* lärma; lärm Tr.

rûwšem schaukeln, wiegen, pumpen Gn. — cf. *rûpšem*, *lûwšem*. — *rwaltés* hullámszik; wallen, wellen schlagen; волну-ется Tr.

rweže = *orweže* Gn. *rweza* id. Bk. 59. *rwéze* мальчикъ; де-веръ моложе мужа Tr. — Össz. *rwéza-pušéya* csemete; schössling Tb. 77. *ü-pušéyon rwezá-parcážo* az olajfa bimbói; die knospen des öhlbaumes ibid.

S

1. *sa* (pron. demonstr.): *sáde* az; jener, *šođe* id. Gn. *sádo* id. P. 12. — *sad-deno* Zag. 40. *sandene* Step. 3. *sadolan*, *sadon-deno* Uf. 18. j. *sadelan*, *sáde-verec* Bd. azért; darum — *sadon denak* azzal; mit dem Máté 6, 2. *sadák* точно также Tr. — *sádoge* így; so Ocs. 46. — *sádogok* ép úgy; ebenso Ocs. 72. 118. — *sádeš* ekkor; jetzt Ocs. 87. *sadenam*, *sáde-kodom* akkor; damals Bd. — *sádešak* ott; dort Ocs. 58. — *sagellá* eben dorthin; вонъ туда Tr.

2. *sa* kasza; sense Gn. *sā* M. 38. *sā* Zol. — Össz. *sa-küžö* aus einer sense verfertigtes messer G. 16. — cf. *saba*, *sawa* cs. *sāwá* id.

sāb szénaasztag; heuschober Tr.

1. *sabás* füvet kaszál; gras mähen — cf. *saba* 1.

2. *sabás* (est.) pofon csap; ins gesicht schlagen Tr. Zol. *sabaltás* id. Tr. — cs. *sāp*- t. *čab*-.

3. *sabás* (cs.) liszttel meghint (abrakot); mit mehl das futter bestreuen Tr. — cs. *sāp*- t. *sib*-.

1. *saba* (est.) v. *sa* 2. id. Zol. — cs. *sāwá*.

2. *saba* (m.) tenyér; flache hand; ладошь Tr. — cf. *sabás* 2. — cs. *šopka* ohrfeige.

sāba (cs.) haraszt; reisholz Tr. *sawe* id. Tr. — *sābā* pudrtoš id. Bd. — cs. *sāba*.

sabikalás tapsol; in die hände klatschen — *sabiktém* caus. Tr. — cf. *sabem* t. *čab*- cs. *sāp*-.

sabár v. *sawár*.

sabla (r.) kard; säbel Gn.

saber- v. *sawor*-.

sacém (m.) akar; will BJ. 7, 17. Bd. покушаться, намѣреваться Tr. — *kolás sacá* haldoklik; mit dem tode ringen Bd.

sad (r.) kert; garten M. 10. Tr. — *sado-wiče* id. Tr. — *sat* id. Bd.

sadopka (r.) kert; garten Gn.

sagá mellett, mellette el, körül; neben, vorbei, um-herum; возлѣ, подлѣ, мимо, около, при Tr. Bd.рядомъ M. 88. — *sagarak* közelebb; näher; поближе Tr.

sagaemās közeledik; sich nähern — *sagaemdás* caus. Tr. — cf. *sagá*.

sagal, *sagole* (cs.) kapocs, kampó; haken; крюкъ. — Össz. *tür-wolák-sagole* eine art dachsparren; крюкъ, употребляемый для утверждения нижней стрехи Tr. — cs. *sekle*.

sagát (est.) óra; stunde Tr.

sagonem (t.) gondolni vkire; an jemanden denken Gn. 69. — t. *šagin-*.

saglā v. *sagal* id. Zol.

saglas (r.) megegyező; übereinstimmend Ks. 26.

saj (t.) egészséges, szép; gesund, schön Gn. Bd. *sae* Bd. Tr. *saj kotta* bleibt gesund Bd. *saj čonan* keusch Bk. 68. *saj uwer* das evangelium Máté 40, 23. *saješ užaš* szívesen látni, kedvelni; gerne haben Ocs. 123. *sajlen užaš* id. Ist. 175. *sajnak* adv. Ist. 215.

sajka (r.) kehely; becher Gn. 73.

saják (m.) jövevény; fremder, ankömmling Bd. Tr.

sajlás szépít; zieren Tr. *saemam* szépül; schön werden — *saemdem* szépít, jobbit; verschönern, zieren, verbessern Bd.

sajlém (t.) kiválaszt; auswählen Bd. Gn.

sajrém v. *serém* Tr.

sakem (cs.) fölakaszt; aufhängen P. Gn. Bd. Tr. Ist. Bk. — *sákem* M. 16. Ocs. 61. Tr. — *sakalem* magára akaszt; auf sich hängen P. 9. aufladen (auf das pferd) G. 59. — *sakaldem* mt. Bd. *sakaldam* sich aufhängen Bd. *sákokt-* hängen lassen Ocs. 122. *sakalt-* id. Ist. 173. *sakaltokt* id. Ist. 38. Bk. 39. — *sákem*, *sákált-* *tem*, *sákáltam* (m.) Bd. *sákälem* W. 22. — *šüeš sákáltaš* nyakába borul; um den hals fallen Bd. *oknāeš sákēmō sawe* függő; vorhang M. 16.

sakau (t.): s. *jolman* hebegő nyelvű, beszédű; stotternd Ocs. 41. — t. *sakau*.

sákče (t.) védő angyal; schutzensgel Tb. 247. *saxče* id. Tr. — cf. t. *sak* vorsicht; *sakla* behüten; *saklauči* schützensgel.

sakele v. *sagal*, *sagole* id. Bd.

sakaroj (r.): s. *küwar* diele, deren bretter mit den kanten übereinander zusammengefügt sind Gn. 68.

sakoj (r.) kiki; jeder; каждый M. 12. allerlei Gn. minden; alles Bd.

- saker* czukor; zucker Gn.
saklém (t.) védelmez, őriz, megment; schützen, bewahren, retten Gn. 57. Pu. 16, 17.
saklök (cs.) folt; flicklappen Tr. Zol. — cs. *saplök*.
sakmák (t.) ösvény; fusspfad Tr.
saktarém v. *éaktarém* id. Tr.
salém (cs.) kaszál; mähen M. 21. Zol. *solem* (m.) Zol. Gn. —
salalt- pass. Tr. cs. *sol-* t. *čal-*.
sala (cs. m.) ostor; peitsche M. 32. Zol. *sola* id. Zol. — cs. *solá*.
salaltás leseper; abkehren; метлою спахивать Tr. — cf. *salko*.
salam (est.) üdvözet; gruss Gn. 65. Pu. 40. *salamalök* id. Bk. 60. — *salá* id. Tr.
salat (r.) szalad; malz P. 50.
saltat (r.) katona; soldat Gn. *saldák* id. Bd. *salták* (m.) id. Bd. Tr. — cf. cs. *saldak*.
salom (cs.) láng; flamme M. 27. *salam* (m.) Bd. — cs. *solom*.
salomemäs meggyúlad; sich entzünden — *salomemdás* meggyújt; anzünden Tr.
salko (cs.) seprű; besen M. 38. Tr. — cs. *solga*.
salmá serpenyő; bratpfanne P. 27. Bd. Tr. *selmā* (m.) Bd. *selmā* (m.) Tr. — s. *muno rántotta*; rührei Bd. *salmá-kinde* pfannküchen Tr. — ? cf. *salom*.
salo (t.) tutaj; floss Tr.
samaj (r.) ugyanaz; derselbe; zeichen des superlativs Gn *samoj* Bd.
saman, zaman (t. a.) azonnal; bald, schnell Gn. 7. *samangona* id. Ocs. 119. *samon* id. Tr. *samanorak* id. Ocs. 43.
samawar (r.) szamovár Pu. 42
sámon (m.) tévelygő; irrend — *sámañ* id. Bd. *saman* egyenetlenkedő, czivakodó; uneinig, zanksüchtig Ocs. 8. — Össz. *s-korna* irrweg, *s-keša* tévelygő; irrend Bd.
samorök (cs.) fiatal; jungling; молодой Tr. *samrök, sämräk* (id.) Zol. *sámerök, samerek, samorök, samorek; sämerek* (m.) id. Bd. — *sámerök* kleines kind Gn.
samlas (cs.) nyüni; gäten M. 24. — cs. *šomla-*.
samók (r.) kastély; schloss; замокъ Tr.
sanat (t.) fejedelem; fürst (= *törja*) Ocs. 30. — t. *sanat* tanácsos; der rath Bál. 71.
sandale (t. p.) üllővas; amboss Bd.
sandalök (cs.) világ; welt Bk. 51. Zol. id. atmosphäre Tr. id. ország, föld; land, erde Bd. — *sändälök* (m.) die welt M. 49. *sändäläk* (m.) id. Bd.
sandök szekrény; kasten Tr. — t. a. *sandík* r. сундукъ.

sayga (cs.) homlok; stirn Gn. 22. Tr. Zol. *sämgä* (m.) Zol. —
Össz. *s.-ončol-up* üstök; schopf Tr.

sanzal (m.) só; salz M. 20. Bd. — *sancaltas* besóz; einsalzen M. 43.

sap: *sap kerem* kantár, gyeplő; zaum, zügel Gn. 78. Tr. *sap-kandra* gyeplő; zügel Bd. — *sáp* id. M. 32. *sáp* (m.) id. Bd.

saplő (r.) kard; säbel M. 62. — *sapla* Tr.

saplok v. *saklok* Tr.

sapnaltás belefog a szánkázásba, jávában szánkázik; schlitten fahren; (раскатываться о саяхъ) Tr.

sapnaltos síkos, csúszós út; schlüpfriger weg Tr.

sapónđo (= *sap-wondo* Tr.) csép; dreschflegel Pu. 16. *supónđo* id. P. 10. — cf. *sabás* 2. t. *čub-agač* dreschflegel Bál.

1. *sar* (cs.) sereg, hadsereg; schaar, heer Ist. 257. Bd. Tr. — harcz; schlacht Üf. 71.

2. *sar* (est.) sárga, mézszin; gelb, rothgelb Bd. blassgelb, fahl (von pferden) Gn. 78. соловой, буланый, бланжевый Tr. — *saro* falb M. 34. *sarē* gelb M. 24.

sār, sārā'n (cs.) rét; wiese M. 21. полоса земли, загонъ Tr. *sārān* id. Km. 87. — cf. *sajrēm, serem.*

sārem (cs. m.) forgat; drehen, wenden W. 46. Bd. *sārās* (m.) вертѣть Tr. *sārālās* megfordít, meghajlít; umkehren, umbiegen Tr. *sārāltās* pass. ibid. *sarāl-, sārāl-, sārkalēm* (m.) id. Bd. *sārñölās* M. 44. *sārñem* (m.), *sārñülām* sich drehen Bd. — cf. *saworem.*

sārā (cs.) kopasz; kahl — *sārāmās* meztelenül; nackt (adv.) Tr.

sara-voč (cs.) kules; schlüssel Bd. — *saro-woč* id. Pu. 35. *saravaž* (m.) *sarabáč* (m.) id. Bd. — *s. köveg* lakat; schloss ibid. — cs. *śurá* schloss.

sarai (t. p.) pajta; schuppen Pu. 34. M. 31.

saran (t.) fukar; geizig Zag. 22. Gn.

sarana geisfuss, ægopodium (? sic) Gn. 49.

sarapán (cs.) női ruha; szoknya P. 25. — cs. *sarpan, sorban.*

sarasém (cs. m.) illendőnek, hasznosnak lenni; anständig, nützlich sein Tr. kibékül; sich versöhnen Bd. — cf. *sorasem.*

sārem (cs.) gyp; rasen — *sirém* (m.) id. Bd. *serém* P. 21. — cf. *sār, sārān.*

sarla (cs. m.) sarló, sichel M. 38. Bd. — cs. *śorla.*

sarlagém (cs.) kimél, sajnál; nachsicht haben, schonen Tr. Zol. *surlax-* id. Zol. — cs. *śerlax-*

sarlanem bevádol; anklagen (? sic) Gn.

sarsí (cs.) veréb; sperling Tr. Bd.

sartá (cs. m.) gyertya; kerze M. 27. Bd. — cs. *śorda.*

sasí v. *sarsí* id. Tr.

śaska (t.) virág; blume Gn. 56. gyümölcs; frucht Ocs. 5. —

saská blume Pu. 16. bogyó; beere P. 56. Bk. 20. завязь плода н его цвѣтокъ Tr. *s.-kugo-jumo, pujrošo* gottheit der frucht Tr. — t. *čáčäk* Bál.

šaskalandar- fölvirágoztat; erblühen lassen G. 58.

saslaš (cs.) kuruttyol; quacken M. 62. czinczog; pipen M. 35. krächzen M. 41. кричать, вонить, громко требовать Tr. jaj-gat, sir; wehklagen, weinen, háborog; tumultieren Bd. — t. *čažla-* zischen Bál. cs. *sas* laut, schall.

saslonga ofenthür Gn.

sasna (cs. m.) disznó; schwein M. 33. Zol. *sosna, sosna* id. Zol. — Össz. *s. igē* malacz, ferkel M. 33. *sosna uzo* eber; *s. šu* schweinsborste Zol.

1. *sat* (t.) óra, időtartam; stunde, weile Gn. percz; augenblick G. 51. — t. *sāt*.

2. *sat* (m.) pigejáték; игра въ чижъ Tr.

sātán (cs.) sövény; geflochtener zaun, flechtwerk; плетень — *sāwowie* (m.) id. Tr.

sātormaká (cs.) forgács, száraz haraszt; späne, trockenes reiss Tr. — cs. *sātra, cikmāk* cf. *čodrá* t. *čitir*.

satú (t.) árú; waare Pn. 7. Pu. 17. Tr. *satom štem* handel treiben Gn.

saup (t.) igaz, gerecht *ajdemon poro saup paša-šamočošto, az embernek jó igaz tettei*; des menschen gute gerechte thaten Zag. 6. — t. *sauab* igazolás, üdvözlés; rechtfertigung, seligkeit — *sauablī* adiect. Bál.

sawem (tüzet) kiüt, csihol; (feuer) schlagen Gn. — *sawen* rasch wie das feuer (? sic) G. 59. *kap sawen* so dass der körper funken sprüht G. 60. — cf. *sabás* 2.

sawá (cs.) kasza, sense Tr. Bd.

sawala (cs.) kanál; löffel M. 27.

sawaltem: *wujom s. bólogat*; nicken Gn. — cf. *sabás* 2.

sawame: *tul s. tűzszerszám*; feuerzeug Bd. — cf. *sawem*.

sawár (r.) deszkakerítés; zaun P. 21. Tr. — *sabár* id. Ist. 255. — *kū sabár* köfal; mauer Ist. 172. *kū sawaran* adiect. befestigte (stadt) Ist. 80. — r. заборъ.

sawc (m.) kendő; tuch M. 15. — Össz. *stöl sawc* asztalterítő; tisch Tuch M. 15. *šěrgēm s. törölköző* kendő; handtuch (tlk. arcz-kendő) M. 16. — cf. *šowočo*.

saworém (cs.) fordít, megfordít; wenden, drehen, kehren Gn. 5. 59. Pu. 19. Tr. *sawrén* G. 61. Krest. 6. *sabor-* Ist. 50. *saurem* Bd. — *saworalám* id. Tr. — *saworném* fordúl; sich wenden P. 32. Tr. — *pušton sawornem* umbringen Ocs. 63. *sawrén wozenot* sie haben übersetzt Krest. 6. — cf. *sārem*.

sawortoš: *keče s. sonnenblume*; подсолнухъ Tr. — *sáurtoš, sáortoš* fordulat, hajlat; wendung, biegun Bd.

śawoštarem összecsap; zusammenschlagen Gn. *kok tünžam waš śawoštaren* zwei welten einander gegenüber glänzen lassend (?) G. 61. — cf. *sawém*.

śawuś sáfár; schaffner Gn. 55. *śawoś* id. Gn.

sawut irgendein hochzeitsordner; лицо, наблюдающее за поѣздомъ на черемисской свадьбѣ Tr.

se pron. demonstr.: *seče* ez; dieser — *séda* m. Bd. — *südlan* azért; darum Ocs. 10. — *sédašta* (m.), *sedeštä* (m.) ott, dort Bd. *sedežak*, -ken ide; hierher, *sedaška* (m.) *sedašáken* (m.) oda; dorthin, *sedeškü* (m.) *sedeškebek* (m.) addig; bis dorthin, *sedežeč*, -čen innét; von hier, *sédašeč*, -čen (m.) onnét; von dort, *sedešeč* (m.) id. — *sengé* úgy; so Bd. *segé*, *segelä* id. Tr.

se-panda = *sap-wondo* Tr.

[шать ibid.

sebāš, *sebālāš* v. *sabaš* Tr. *sebéñ-šuaš* betäuben; заглу-
sederán v. *seretán* id. Tr.

śedrā (m.) palló; diele M. 25. *sederä* id. Bd. *sedrā-ümbäl* id. Tr. — cf. t. *sündärä* id.

śelo (r.) egyházas falu; kirchdorf Gn.

selok (r.) ülő pad; bank zum sitzen P. 47.

selmā lábas; pflanze M. 28. — cf. *salma*.

šem (cs.) melodia; melodie Gn. *tombro šem* der ton der ba-
laika G. 78. — *sem* musik Uf. 78. — cf. *šemon*, *semon* gemäss.

sem-sem (m.) fokozatosan; allmählich, stufenweise; посте-
пенно Tr. — cf. cs. *šom* рядомъ, подлѣ Zol.

semet; *sinžam* s. pislog; blinzeln Gn.

semel-, *semäl-* (m.) vigasztalni; trösten Bd. *semälāš* id. Km.
82. *semelāš* id. Tr. *semelältāš* pass. Tr.

šemok (r.) der siebente donnerstag nach den osten Gn. —
semik Bd. *semëk* Tr.

semon szerint, módjára; gemäss, wie Ist. *šemon* Bk. 49. Gn.
semen Bd. *semin* (m.) Bd. Km. 15. *semën* подобно, наподобіе; по;
точь въ точь Tr. — *semon* közben; während P. 35. *užmožo semo-
nak palen* als er ihn erblickte erkannte er ihn Ocs. 31. — *kugoža-
lan šogalmošt semonak iktoštom ikto pušton ulut* wegen (für) der
königlichen gewalt tödteten sie sich einander Ist. 126. — *ni mo
semonat sehogyse*; durchaus nicht Ist. 215. anderst nicht Máté 27,
24. — *semonak* ebenso Ist. 70. *seminak* id. Ocs. 50. *semenók* по-
добно Tr. — cf. *šem*, *sem*.

semja (r. m.) család; familie Bd. Gn. — *semñan* családós;
der eine familie hat M. 71.

semse (cs.) kék; blau Tr.

sen (cs.) szín; farbe — *senle szép*, jeles; schön, vorzüglich
Bd. — cf. t. *šin* schönheit Bál.

sejem (cs.) meggyőz; besiegen; im stande sein Gn. 17. Tr. Bd.
senem id. Bd. *singem* (m.) id. Km. 15. Bd. *söjedäl* sich balgen M. 88.

sepejé gabonavirágzás ideje, mikor a cseremisiz nem végez földmunkát; zeit der ährenblüte, wo die feldarbeit ruht Tr.

sepošáslök győzelmes erő; siegende kraft Bk. 76.

1. *seňék* (t.) szénavilla; heugabel M. 38.

2. *seňék* (r.) előszoba, tornác; vorhaus, flur M. 31.

sep-pandö cséplő; dreschflegel M. 38. — cf. *sap-wondo*.

sepiém (m.) megfogy, elsoványodik; abmagern Bd. epileptisch sein Tr. *sepiása* holdkóros; mondsüchtiger Bd.

sepiá epilepsiz Tr.

ser (cs.) part, ufer Ocs. 11. *ser* Ist. 13. *ser* Gn. 46. *ser* Gn. meeresufer P. 7. *берѣзъ, материкъ* Tr. *sir*, *sir* (m.) Bd. *sir* Zol. — *sérošto* mellett; neben (wo) P. 10. *séroško* mellé; neben (wohin) P. 32.

serem (cs.) ír; schreiben G. 44. *serem* Gn. 74. *serém*, *serém* Gn. *sirem* (m.) Bd. Ocs. 54. *sirem* Tr. *seralt-* pass. Ocs. 106. *seralt-* kapar; ritzen G. 74. *serokt-* irat; schreiben lassen Uf. 102. *sirikt-* id. Tr. *sirkälem* (m.) fr. *sirältem* (mom.) Bd.

serém haragszik; zürnen v. *sorém*.

será (cst.) sör; bier — *sra* (m.) id. Bd. *sra* Bk. 45.

seralem (cs.) elreteszel, bezár; versperren, verriegeln — *suralém* (m.) id. Bd. *sralaş* id. M. 34. — cs. *surá* schloss.

serän (t. m.) piros, veres; roth, fuchsroth; *пыжій* — *serä-memäš* *пыжѣть* Tr.

serasém (cs.) v. *sorasém* id. Tr. — cf. *sarasém*.

serdeškä (r.) сердечникъ Tr.

1. *sereda* (cst.) baktop; gerhardskraut, geissfuss (*ægopodium podagraria*) Gn. *seretä* id. Bd. *seretän* id. Tr. — Össz. s. *káik* kerti sármány; (*emberiza hortulana*) Tr.

2. *seredá* v. *šedrā* id. Tr.

serék sovány; mager — *sereklănás* soványodik; abmagern, *sereklândaráš* abmergeln, entkräften Tr. — ? cf. t. *sejrák*.

serém (cs.) gyeper; rasen P. 21. Tr.

šeroš írás; schrift G. 47.

sergá (t.) fülönfüggök; ohrgéhänge Bd. *sergáš* gyűrű; finger-ring; перстень, кольцо — *serga* id. Tr. — *imni sergáš* schellentrommel, schelle; *бубенчикъ* Tr.

serkalaš ígér; versprechen Tr. — cf. *sorém*.

serlagem (cs.) kegyelmez; verzeihen, sich erbarmen Gn. Bd. Tb. 61. *serlažem* Tr. *sarlagém* Zol. *sörlažem* (m.), *sorlažem* (m.) üdvözít; erlôsen Bd. *surlažem*, *sirlagém* (m.) id. Zol.

serlagoš: *serlagošem pu* ôrizd meg; behüte P. 21. *serlagošan liža ile* erweist euch barmherzig G. 55.

šermec fék, gyeplő; zügel, zaum M. 32. *sermec* (m.) узда Tr.

serték haragos, ingerült; zornig; erregt Bd. — cf. *sorém*, *serém*.

sertnâš (t.) megbotlik, elesik; stolpern, fallen — cf. *sürtnem* t. *sürt-*.

seš : s.-*kürtnü* blech, weisses eisen; жсть, бѣлое желѣзо Tr.
seskâ csira; keim M. 46.

seskem szikra; funke Gn. *šöškemaltam* szikrázik; funkeln Gn.

šet óvatos, vigyázó; wachsam Gn. 78.

setelkâ (r.) nyakló-vánkos; kummetpolster — s. *kerem* черсѣдельникъ M. 32.

seven (t.) kék posztókaftán; ein blauer rock aus tuch Bd. — *sowon* id. P. 25. rock id. ibid. свадебный женскій кафтанъ Tr. — t. *čua* Bál.

si (cst.) csemege; leckerbissen Gn. 63. *ši* id. G. 33. megvendégelés, bewirtung Gn. 64. *ši puš* süsser geruch G. 61. — *sî* tisztelet, megtiszteltetés; ehrung Bd. честь, угощение Tr. — cs. *soj* t. *sij*.

sigirem (cs. m.) kiált, kiabál; schreien, lärmen Bd. — *sigrem* id. Bd. schreien, winseln, bellen Tr. — *sigrâlam* fr. (m.) Bd. *sogrâlam* Sm. 6. — *Egipet-goč* *šigrenam érgam mininam* aus Egipten rief ich meinen sohn BM. 2, 15. — cs. *šoyr-*.

1. *sijan* (cst. p.) kár, károsítás; verlust, nachtheil; beschädigung Tr. — *siänlök* vergehen: *miñ mo siänlökem ulo?* was ist mein vergehen? (v. ö. *mojn mogaje winamatem ulo?* Ist. 113.) Ocs. 80. — cs. *sojan* t. *zijan*.

2. *siján* v. *sūján* id. Tr.

silém megvendégel; bewirten Gn. Tr. — cf. *si*.

silan erős; stark M. 72. — *siladomo* gyenge, laza; schwach, lose M. 71. — cf. t. *sül* kraft Bál.

silim (cs.) háló, gyalom; fischernetz Tr. *silem* id. Bd. — s. *šinža* hálószer; masche am netz.

siltá (m.) bölcsesség; weisheit; премудрость — *siltže* id. Tr.
simlās áldást mond; segen ertheilen, sprechen; благословлять Tr.

simrāš gyűlöl, utál; hassen, verabscheuen Tr. *simrén anžaš* (m.) irigyel; beneiden Bd.

sindārā (cs.) palló; diehle; полати Zol.

sir ... v. *ser* ...

sir (cs.) telepítvény, falu; niederlassung, dorf Tr. — cs. *šír* земля, мѣсто, страна cf. *jir, jer*.

šira (r.) gyújtó; zündhölzchen Gn. — *sirā* schwefel; ропучая сѣра Tr. szurok; pech (m.) Bd.

sirmās levél; brief Tb. 248. schrift BM. 5, 17. *siremās* (m.) id. Bd.

sirip (m.) nehezen, sulyosan; schwer, drückend, lästig (adv.); тягостно Tr.

sišer (m.) tej; milch Km. 32. — cf. *šožer*.

sitém (cs.) elég lenni, genügen Gn. Bd. Tr. *wiet sitema šemon polšo* erödhöz képest segíts; helfe gemäss deiner kraft B¹. 46. *kačken s.* (m.) jóllakik; sich sättigen Bd. — *sitarém* kielégít; befriedigen Bd. *sitäre*m id. Km. 19. *sitarém* anfüllen Tr. *sitenam* gesättigt, befriedigt werden *sitärältäs* id. Tr.

sitá (cs. m.) elég; genug Bd. *sitá* id. ibid. *úto-sító* fölös; überflüssig P. 21. — *Dawidlan mo ogeš site onde* D.-nak mi lehetetlen még; was ist dem D. noch unmöglich Ocs. 78. — *sitédémö* (m.) telhetetlen; unersättlich M. 69.

sitmož törvénytelen (gyermek), kóbor, kora szülött; unehe-
lich, landstreicher, früh geboren Tr.

séc (r.): *truwa s.* korom; russ M. 27. — r. *сѣка*.

sěján v. *sijan* 1.

sěgrāš (cs.) csiripel; zwitschern (der spatz) M. 37.

sělėklanėmaš gond; Sorge M. 68. — cf. *suluk*.

somostāremo szerelemébresztés varázslata; zauberformel für
das erwecken der liebe P. 31. — ? cf. *sen*, *son*.

somsor bünös; sündhaft Máté 11, 19. — v. *son*.

son (cs.) arcz, alak; gesicht, form, *sen* id. — *sendemo* vér-
telen; blütarm, *sendemo* entstellt, hässlich, *sensor* nicht schön,
nicht höflich Tr. — *somsor* bünös; sündhaft Máté 11, 19. *sümsür*
halsstarrig, eigensinnig Tr. — cf. *sen*.

sőnzās (m.) ül; sitzen M. 29. *lemegy a nap*; (die sonne) geht
unter M. 50.

sőnzä (m.) szem; auge — *wėd sőnzä kűtfő*; brunnens M. 31.

sor szöglet, él; ecke, kante P. — cf. *šor* Bd.

sorem haragszik; zürnen Gn. P. 6. Tr. *serem* id. Bd. *šrem* id.
Ocs. 8. — *soroktém* megharagít; erzürnen, zornig machen Ist. 82.
serektém id. Bd. *srektém* id. Ks. 10. Bk. 46. *šratoktém* id. Ocs. 58.
seraktolam fr. id. Bd. *šrüten ulut* megharagították; sie erzürnten
ihn Ist. 99.

sorá (cs.) sör; bier Tr.

sora-woš (cs.) kulcs; schlüssel P. 24. Tr. — *srawač* id. Bk. 38.
cf. *saravoč*.

soralém v. *seralém* Tr.

során (cs.) irha; weissgegerbtes leder Tr.

sorčok (cs. m.) tücsök; hausgrille Zol. — cs. *šorčok* r.
сверчокъ.

sorconém (m.) átázik, megdagad; nass werden, anschwel-
len Tr.

soromo harag; zorn Ocs. 40. *šremo* id. Ist. 30. *šrhožom* harag-
ját; seinen zorn (acc.) Ocs. 107. *šrhožom* Ist. 152.

sorká (t.) eczet; essig Tr. — t. *serkă*.

sosornem (m.) elszakad vlkitől, megválk; sich scheiden Bd.

sosná (cs.) disznó; schwein Tr. *sösna* P. 22. — cf. *sisna*, *sasna*.

sot: *sot-jon* szódé; fresser; *обжора человекъ* Tr.

1. *sotrém* drágán árul, elad; theuer verkaufen Tr.

2. *sotrém* (t.) lenyúz, egészen összetép; ganz zerreißen — t. *sodram*- *раздирать* Tr. t. *žort*- id. Voskr.

sowán (cs.) daganat; geschwür Tr. — *süwán* id. Uf. 74. *süban*, *suwan* (m.) id. Zol. — cs. *span* t. *čüan*.

skalá igen, ép úgy; ja, eben so — *uké sk.* épen nem; eben nicht, *tugé sk.* ja, so Tr.

skamíia (r.) pad; bank Tr.

ski (bedeutung nicht bekannt) P. 24.

skinija (r.) sátor, hütte, zelt Ist. 81. Ocs. 57.

skot (m. r.) gyűlés; versammlung Bd.

skušna (r.) unalom; langeweile M. 68.

slawa hír; ruf, gerücht Gn. dicsőség; ruhm Bd. *slaváluk* id. Bd. — *slawem* dicsőit; rühmen Bd.

slédnik (r.) örökös; erbe Bd.

slěk (cs.) sapka; mütze Tr. — cs. *islek*, *silek*.

slonóvaj (r. m.): *sl. lu* elefántesont; elfenbein Bd.

sluga (r. m.) szolga; diener Bd.

služem (r.) szolgál; dienen Bd. — *služitlem* id. Gn.

služba (r.) szolgálat; dienst Ist. 121. Ocs. 86.

smela (r.) vakmerő, dreist, kühn M. 72. *smělá* Tr.

smirná (r.) békés, szelid; friedselig, demüthig Bd. Ist. 284. — *smirná* alázatosság; demut M. 68.

smokovnaj (r.) *pu* fügefafa; feigenbaum — *smokóvnica* (*pu*) id. Bd.

smola (r.) szurok; pech Ocs. 39. Ist. 54. — *solama* id. Ist. 54. — *smolitláš* theeren; pichen Tr.

snast (r. m.) háló; netz Bd. — *snaš* geräth Gn.

šnege, *šnege* (= *išnege*) eper; erdbeere Gn. 6. P. 45.

šo (r.) még mindig; noch immer Gn. *so* id. Bd.

sobem Zol. *sobalás* Tr. v. *sowém* id.

sobalá (cs.) kanál; löffel Bd.

soberém (cs.) fordít; wenden Máté 5, 39. *soburn*- sich wenden Bk. 72.

sobo v. *sowo* id. Zol.

sočše néne; mubme G. 70.

sodok (r.) egészen úgy; ganz so; *всетакъ* Tr.

sodom (r.) láрма; lärm NyK. 3, 145. (Préd.)

sodor gyors; schnell Tr.

soga (cs.) gallér; kragen Gn. Bd. Tr. — *užar sogan luž* zöld nyakú nyest; marder mit grünem hals G. 60. *kol-s.* kopoltyú; kieme Tr.

- sogá* (cs. r.) eke; pflug Tr. Zol. — cf. *šoga*, *šaga*.
sogalás (cs.) szánt; pflügen Tr. Zol. — *sagalém* id. Zol. cf. *šagalém*.
sogan (est.) hagyma; zwiebel Gn. Zol. — cf. *šogán*.
sogdá (r. m.) mindig; immer, fortwährend Bd.
soglaš (r.) egyesség; eintracht Gn. *soglasja* (m.) egyezkedés; vereinbarung Bd. — *soglasajem* beleegyezik; einwilligen Bd.
sogšas (t.) harczolni; kämpfen Ocs. 49. — t. *sugšš*.
soxtá kalbász; wurst Tr.
šöj harcz; krieg Gn. Ocs. 31. Ist. 96. csatatér; kriegsplatz Ocs. 71.
šöjgém harczol, lármáz; kämpfen, lärm Gn. — *šöjgošo* lázadó, czivakodó; streithans Ocs. 59.
sokmak (t.) mezsgye; ackerrain G. 69. Tr. — cf. *sakmak*.
sokor (est.) vak; blind Ocs. 16. Ist. 22. Gn. 48. Zol. *sokor* Ist. 75. Tr.
1. *solém* v. *salém* id. Gn. 49. Pu. 39. Bd. — *solkalém* fr. Bd.
2. *solém* (cs.) hajít; werfen Gn. 3. 39. 30. — *solkalem* lobogtat, csóvál; schwingen, winken Bd. mit der hand winken Ist. 178. махать Tr. *solaltás* id. Tr. — *poršen gañe ümör solen ilaš* wie die seide der zeit trotzend (?) leben G. 56. — cs. *sollá*-.
1. *sol* (lange) feder, schwungfeder Gn.
2. *sol* láng; flamme Gn. — cf. *solom*, *salom*.
3. *sol*: *šinža* s. szemöldök; augenbraue Gn.
4. *sol*: *pi* s. kutyafű; hundekraut G. 76.
5. *sol* (t.) tutaj; floss Tr. — cf. *saló*.
1. *solá* v. *salá* id. Tr. Gn. Ist. 130. Bd. — *söla* Ocs. 92.
2. *solá* (r.) falu; dorf Tr. — cf. *šelá*.
solá (cs.) az idő egy kis része, percz; ein kleiner zeitraum, minute Tr. — cs. *sol* jahr.
solagáj (est.) bal oldal; linke seite Tr. — cs. *solagaj* t. *sul*.
solém (t.) jégeső; hagel Pn. 16. — cf. t. *sulim* снѣжный Ostr.
söldörá fekvőhely a padláson; schlafstätte im oberen hausboden Bd.
solgá v. *sogá* id. Tr.
solgán czivakodás, hazugság; zwist, lüge Tr. — cf. t. *jalqan*.
solge v. *salko* id. Tr.
solek (t.) törlő kendő; handtuch Tr. kopftuch P. 50. — grosses tuch Gn. *šolek* id. Ringw. — t. *sölge*.
solom (cs.) láng, szikra; flamme, funke Tr. *solom* id. Bd.
solomá siedendes wasser Tr. cf. *salom*.
som (cs.) gaz, pelyva; spreu, unkraut Tr. *sam* (m.) id. ibid. — cs. *šom*.
somán czivakodás, hazugság; zwist, lüge; вздоръ, ложь Tr.
somol (cs.) ügy, dolog; angelegenheit, sache G. 39. Ist. 322.

- somul* id. *samol* (m.) id. Bd. — hausgeschäft Gn. дѣло, нужда. —
somolka apró ügy; eine kleine angelegenheit Zag. 68. — cs. *šomol*.
somolkálok segítő; követ; beistand, gesandter; пособникъ,
 посолъ Tr. — cf. *somol*.
sonar jó vadászó idő, indulás a vadászatra; gutes jagdwetter,
 aufbruch zur jagd Gn. vadászat; jagd Uf. 35.
sonar-wel szivárvány; regenbogen G. 48. s.-pol id. Gn.
sondek szekrény; kasten Gn. 48. — cf. *sandek*.
sojro (t.) süket, taub Ocs. 53. *sojra-jelmodomo* süketnéma;
 taubstumm Sdru. 3. — t. *sajrau* Voskr.
sopkalem kézzel üt; (mit der hand) schlagen Gn. — cf.
sobem, *sowem*.
sopké nyárfa; espe Pu. 28. Bk. 18.
soptera sovány; mager Uf. 46. j. *soptra* id. Zag. 18.
sor serdült; mannbar; взрослый Tr. — cf. *cora* cs. *čora*, *čura*.
šōtem ígér; versprechen Gn. *sōrem* id. Bd. Tr. akar; wollen
 Bd. Máté 11, 27. Ist. 10. *šorem* id. Ocs. 8. kíván; wünschen Bd.
 fenyeget; drohen Gn. — ? cf. *šōrašem*.
sōrān rúzsza (ló); rothfuchs M. 34. — cf. *sar* gelb, *sarō* falb.
šōrašem (cs.) megegyezik, kibékül; vereinbaren, sich einigen
 Gn. *sōrasēm* id. P. 2. *sorase* id. Bd. Tr. eljegyez; verloben Gn.
 Bd. Tr. — *sōrāsalt*- sich verloben Tb. 70. *sōrasáltso šamōč* verlobte
 Tb. 70. — *sorastarēm* kibékít; versöhnen Bd. Tr. — cs. *šōraš-* cf.
*sarase*m.
sorasmaš leánykérés; werbung — *sarāsema idor* (m.) eljegy-
 zett leány; die verlobte Bd.
sōrbalēm v. *sorvalēm*.
sōrem (cs.) gyepes hely; rasen Pu. 39. *šōrem*, *šōrem* ugar;
 ungepflügtes land Gn. — cf. *sárem*, *serēm*.
sōreman: *jōr-s. aŋa* füvel benőtt telek; mit gras bewachsener
 acker Pu. 35. — cf. *sōrem*.
sorla (cs.) sarló; sichel Pu. 16. Gn.
sorlok (cs.) zabola; gebiss am zaume Gn. 45.
sorem (cs.): *pu-s.* fahasáb; holzscheit Gn. — cf. cs. *šorēm*
 rücken, спина.
sorkēm drei arschin langer holzblock Tr. — cf. *carkēm*.
sōrmaš ígéret; das versprechen Bd.
sorokowoj (r.) negyven akós; vierzig eimer fassend Gn. 48.
sorťa (cs.) gyertya; kerze, licht Tr. Gn. Bd. — Össz. *šinža s.*
szem bogara; pupille, augenstern Gn. s. *keče* halottak ünnepe;
 allerseelentag Bd. Tr. — cs. *šorda*.
sorwalem (t.) kér, könyörög; bitten, beten Gn. Bd. Tr. *sorba-*
lēm id. Ks. 7. *sōrbalēm* Tb. 38. Bk. 42. *sorbālēm* Ocs. 20. *sōrwālāš*
 Ist. 21. — *sarvalēm* (m.) Bd. *sarbalem* (m.) Bd. Km. 9. *sarba-*
lam Bd.

- šōša* (cst.) rojt; franse G. 71. — cs. *šūs* haar, t. *sūs*.
sōšan giliszta; bandwurm Tr. — ? cf. *šōša*.
šōškemalt- szikrázik; funken sprühen G. 51.
sōšna disznó; schwein G. 48. *šōšna* Gn. 66. *sōsna* P. 22.
sotá (m.) világosság; das licht Km. 5. *sotē* das licht; hell M.
 47. *sotálga* (adiect.) Tr. — cf. cs. *šut* r. свѣтъ.
sotaráš kárörvendő; schadenfreude haben Tr.
sotona satan Gn.
sotńok (r.) rendőr; polizeidiener Gn.
sowem (cst.) tapsol; (mit der flachen hand) schlagen Gn. Bd.
 Tr. Ocs. 63. pofon üt; ins gesicht schlagen B. *soven koldaš* id. Bd.
 — *sowaldam* simogat; streicheln G. 50. *sovaldam* Bd. — *sewem*
 (m.) *sebem* (m.), *sevälám* (m.), *sabem* (m.) id. Bd.
sowetajdlem (r.) tanácsol; rathen Gn. *sovetajem* tanácskozik;
 sich berathen Bd.
sowon szappan; seife Gn.
sowla (cs.) kanál; löffel Gn. Bk. 14. Sdrc. 6.
sowo tenyér; flache hand — pofoncsapás; ohrfeige Bd. Tr. —
sava (m.) id. Bd. — cf. *sobo*, *saba* cs. *šopka* ohrfeige.
sowók (r.) kis lapát; schaufelchen Tr.
spaj (tp. p.) kedves; lieblich, angenehm Gn. 64. szépség,
 pompa; schönheit, prunk P. 45. — t. *spaji* stutzer Bál.
spor (r.) viszály, harag; streit Ocs. 7.
sporitlaš (r. czivakodni; zanken Ist. 82. Ocs. 86.
sra (cst.) sör; bier M. 19.
ssoráš befoglal; einfassen; оторачивать — *ssoreme* ото-
 рочка Tr.
ssorma (m.) párducz; panther Bd.
stan v. *štan* id. Bd.
starajém (r. m.) igyekezik; sich bemühen, közbenjár; ver-
 mitteln Bd. — *starajšē* szorgalmas; fleissig M. 74. *starajdlem* sich
 bemühen Gn. — *strarajmaš* szorgalom; fleiss M. 69.
statjá (r.) szokás; gewohnheit, mód, alak; art u. weise, form
 Bd. mit einem adiect. verbunden bildet es ein abstractes haupt-
 wort z. B. *turna statja* contumacia Bd. cf. Km. 69. — *magańa*
statjan *lin toleš* in welcher gestalt erscheint er Km. 17.
stel (cs. r.) asztal; tisch Tr. Zol.
šten (= *ešten*): *kugo jukon šten kalašen* nagy hangon erösen
 mondá; er sagte es mit lauter stimme stark Ocs. 91. (= *wian*
 Ist. 129.)
stena (r.) fal; wand Gn.
step sötét; finster P. 45.
stixiá (m. r.) elem; element Bd.
stolm (r. m.) oszlop; säule Bd. *stolmo* id. Tr.
stopká (r.) pohár; trinkglas Tr.

- strojém* (r.) épít; bauen Bd. — *stroitlem* id. Gn. Ocs. 120.
- süan* lakodalom, nász; hochzeit Bd. *süän* (m.) Bd. *süän* Tr. Tb. 56. *suján* (m.) Bd. *šuan* Bk. 60. — *s. vuj* vőfél; brautführer Bd. hochzeitsordner Tr.
- suáp* (cs. a.) üdvözlés; seligkeit Zag. 26. Tb. 40. *заслыга*, *спасение* Tr. *suaplok* id. Tr. *šuáp* (m.) id. Tr. — *suapan* Zag. 26. *suaplo* Tb. 134. adiect. — t. *sauab* cs. *suwap*.
- suarlök* (cs.) zabola; gebiss M. 32. — *suarluk* id. Bd.
- suás* (cs.) tatár Pu. 11. — cf. *čuwaš*.
- sud* (r. m.) ítélet; urtheil Bd.
- sudjaš* (r.) ítélni; urteilen Km. 16. *suditlaš* id. Ks. 12. Bk. 66.
- sujem* (m.) id. Bd.
- suát* (r.) szent; heilig — *suáton* adv. — *suatlanáš* fölszentel; einweihen Tr.
- subuzo* fajdkakas; auerhahn Tr. — cf. t. *čebes* küchlein.
- šue* gänsejäger (mergus merganser) Gn.
- suemeš* szétterjeszkedik; sich ausbreiten Pu. 44.
- šuborčok* (cs.) záptojás; verdorbenes ei; болтунъ яйцо Tr. — *suborčoklandarém* дѣлаю яйцо болтуномъ — *suborčoklaném* intr. Tr.
- suboň* áldás; segen Tr. — cf. *sugoň*.
- südür-ümbäl* v. *sedrā-ümbäl* id. Tr.
- süge* (cs.) söreg; sterlet Tr. *sügö kol* id. Bd. — cs. *sügü* Zol. t. *čögä balik* Tr.
- sugom, sugomaš* (t.) vágó marha; schlachtvieh Gn. 22. 23. — cf. t. *suginnik* Bál.
- sugoň* áldás; segen Uf. 23. Car. 22. j. *suguň* id. Step. 21.
- sugňom* acc. id. Ocs. 21. — ? cf. t. *sügen-* fluchen Bál.
- sügö* (cs.) szű; holzwurm Bd. — cs. *šüge* хлебный червь.
- sügrém* v. *sigrém* id. Tr.
- sügžém* (cs.) diót hámoz; nüsse schälen, *šiglém* (m.) id. Tr. — cs. *šügült-*.
- sujalt-* kinyújt; ausstrecken (*kidetom* deine hand) Ist. 57.
- suk* (cs.) fogadalom, gelübde, kezes, kezesség; bürge, bürgschaft Tr. NyK. 6, 202. — cs. *šugá, šük*.
- šük* (cs.) hulladék, szemét; kehricht Bd. *šük* id. Tr. *šük* id. Zol. — *kol s. halpikkely*; schuppen Bd. — *šükändem* mit kehricht, schutt bedecken, *sukláš* сорить, *šükäném* intr. Tr. — cf. cs. *šüp*.
- sukém* letérdel; niederknieen Bd. Bk. 64. *šukém* Ocs. 25. *sukiém* Tr. — *sukedem* fr. *sukaltem* (m.) mom. Bd. *šukém, sukuném* sich tief verbeugen bis zur erde Tr. *tojlanét sukén kumaloná* wir fallen vor dir nieder Bk. 64. — *sukén šogolaš* knien Bd. — cf. t. *šigül-* sich niederwerfen *šigün-* sich beugen Bál.
- sukor* (cs.) czipó; brotlaib Gn. Bd. s.-kinde id. G. 55. *sukar* zwieback P. 7. *sukur* id. Tr.

suklan- szomorkodik, nem tetszik; betrübt sein, missfallen
Uf. 39. j. — cf. *suluklan-*.

suksa (t.) angyal; engel Bk. 36. *sukso* id. Bk. 48. Tr.

sulem (cs.) megvált, kivált; einlösen, auslösen Ist. 194. Bd.
Tr. megbocsát; verzeihen Ocs. 57. *sulalt-* megbocsáttatik; wird
verziehen Ocs. 9. — *sulen lukmo* megváltás; erlösung Ist. 264.
sulén luktám спасаю, искупаю, свидетельствую въ пользу Tr.
sulén nálám беру обратно заложенное Tr.

sulém (m.) szól, ígér; sagen, versprechen Bd. versprechen
Tr. *sulitlém* id. Gn. — cf. r. *судить* versprechen, cs. *sol-* viel zu-
sammensprechen, behexen.

suléma (m.) ígélet; das versprechen Bd.

sulok hám; kummetriemen; сунюнь Tr.

sulük (est.) piócza; blutegel Tr.

suluk (cs.) bűn; sünde Bd. Tr. *sulukjazok* id. Bk. 46. — *sulok*
sündenlosigkeit (?) Gn. 61. 79. 56. — *sulukán* sündhaft Bd. *sulo-
kán* id. M. 78.

suluklanás elcsügged; verzagen; унывать Tr. *suluklandarém*
vétkessé tesz, megbotráncoztat; zur sünde verleiten, skandalisie-
ren Bd.

sulup zár; riegel Tr. — cf. *sura*.

süm érzet, tapintás; Gefühl, tastgefühl — *kod sümja* tapoga-
tózva; tastend; на ощупь Tr. [id. Tr.

süm: *kol-süm* halpikkely; fischschuppe P. 7. *sümja* v. *šöm*
sumat keče (t.) szombat este; sonnenabend Gn.

sümorém (cs.) eldönt, elpusztít; fällen, umwerfen, zerstören
P. 7. *sümor-* id. Gn. hinabfallen lassen G. 53. *sëmorem* Sm. 8.
sümürém пазрушать Tr. — *sümörlém* eldől; umfallen G. 26.
sümürlém eldől, hengeredik; umfallen, herabrollen Bd. *sümürlém*
разливаюсь, пазрушаюсь Tr. *sümürlütam* fr. Bd. *semerlem* (m.)
zusammenstürzen Bd. — *sümürlen vozaš* elesik; umfallen Bd. —
cs. *sümürle-* Tr. — t. *jimer-* niederreißen, *jimerle-* einfallen, ein-
stürzen Bál.

sumka (r.) batyú; ränzel Gn.

sümsür (cs.) csökönyös; eigensinnig Tr. — *sümosor* szódé;
fressig Tr. *sumsorlanošo* id. (wo?) — cf. *sonsor*.

sümüláš botlik; stolpern Tr. — cf. *sümürlem*.

sünáš (r.) beszárad s megreped; eintrocknen u. risse bekom-
men, sich spalten Tr. — r. *сохнуть*.

sünnatem csudálkozik; sich verwundern Gn.

sur (est.) ősz, szürke; grau Bk. 20. Gn. Tr. — *suro* dunkel-
braun; бұрый Tr. — cf. *sara* cs. *suru* t. *soro*.

sura (cs.) lakat; schloss Gn. — *Össz. s.-počoš, s.-wočoš* kules;
schlüssel Gn. *šura-woč* Ocs. 117. *sura-woč* id. G. 55. *sra-woč* id.
Ist. 166.

sūrā' (cs.) borona; egge, *sūrém* eggen — cs. *süre* Tr.
sūrāgá vonó háló; zugnetz; бредень — cs. *surege* cf. t.
sūrākū Tr.

sural- bezár; versperren Ist. 165. *śural-* Ocs. 117.

suran (cs.) bőr; leder Bd. Gn. — *s.-matar jəŋ* cserző; gerber Ist. 321.

sūrdūr-ūmbāl v. *sedrā-ūmbāl* id. Tr.

suré (est.) darázs; hummel Tr. — cs. *suru-χort* t. *soro-kart*.

sūrém (cs.) pogány áldozati ünnep; ein heidnischer opfertag — *sūrén* id. Tr. — cs. *sórom*.

sūrét (t. a.) alak, szent kép; form, heiligenbild Uf. 26. Step. 8.
sūrét id. Tr.

sūrgém tompán ugat, lármáz; dumpf bellen, lärmern; произ-
 вожу гамъ Tr. *sūrlém* id. Tr. — *surgalt-*, *surkəkt-* cseng, hangzik;
 erklingen P. 36. *surgald-* jauchzen P. 47. *surgaldar-* klappern P.
 47. — cf. *sigirém*.

śūrom (cst.) széngőz; kohlendampf Gn. — *sūrüm* gőz, pára;
 dampf, dunst Bd. *sūrüm* id. Tr. — *s. logálon* угорѣлъ Tr.

surl-: *surlén kéá* (m.) megmosdik; sich abwaschen; замы-
 вается Tr.

surnáj (cs.) duda; dudelsack; волынка Tr.

surt (cs.) telek (ház s a hozzávaló jószág); landgut (die häu-
 ser und der boden) Bd. Gn. alle gebäude im hof Tr. Zol. *śurt* haus
 Ocs. 79. *kūj ś. башня* Ocs. 13. *surtlo məlande* hofgrund G. 55.
s. olmo elhagyott házhely; verlassener hausgrund Bd. — *s.-ört*
 házi szellem; hausgeist Tr. *s.-ūmbāl' saχče* haus schirmender engel
 Tr. *s.-kugo-jumo*, *s. kugo puŋrošo*, *surtom arálošo* gottheiten als
 schirmer des hauses Tr. — *surt-ozá* hauswirt P. 13. *surtlo kuguzáj*
 id. Tr. *surtlo kuwáj* hauswirtin Tr. — *surt* szülőföld; vaterland,
 geburtsort Tr.

sūrtán v. *čurták* id. Tr.

sūrtnem (t.) megbotlik; stolpern, straucheln *sūrthūlam* fr. id.
 Bd. — *śirtniem* (m.), *śertniem* (m.), id. *śirtniktém* (m.) caus. Bd. —
 t. *sūrten-*.

sūs-kel hámszíz; kummetriemen; ружи Tr. — cf. *sūspan*.

suskán dadogó; stotternd Tr. — cf. t. *sūzčān* schwätzer Bál.

susko háló; netz (zum fischen) Tr. — cf. t. *sūz-* fischen Bál.

sūsarém megereszt, kigombol; losbinden, aufknöpfeln Bd.
sūsārém id. Tr. — *sūsūrném* intr. v. *sosorném* id. Tr.

susor (cs.) beteg, sérült, sebesített; krank, krüppelig, ver-
 wundet Gn. *susor* verwundet, krüppelig Bd. — seb; wunde Bd. Gn.
 Ist. 237. Ocs. 94. *susor* id. Tr. betegség; krankheit Bd. Ist. 138.
 fájdalom; schmerz Gn. — *susor* id. Bd. — cf. *śušer*.

susorgém megsebesül; verwundet werden Tr. *susurgem*, -emam,
 -galdam, -gedem megbetegszik, erkranken Bd. — *susorgalte* sértet-

lenül; unversehrt (adv.) Ocs. 119. *susorgodeak* id. Ist. 168. — *susortém* megsebesít; verwunden Uf. 81. Ocs. 5. Tr. árt; schaden Ist. 163. mar (a kigyó); beissen (von der Schlange) Ocs. 9. — *susurtem* verwunden Bd. *susurtedem* fr. id. ibid. — cf. *šušergem*, *šušertem*.

süspan (cs.) nyakló; kummet Bk. 22. Zol. *sűspán* id. Tr. — *s.-pián* kummetkissen, *s.-kol* ружи Tr. — cs. *šűšmeň*.

sűstűkemám dadog; stottern; заикаюсь — *sűstűken* нѣмо, пришепетывая Tr. — ? cf. t. *sűz* wort *tűk*- giessen cf. *suskán*.

susu (m.) öröm, vígság; Freude Bd. Tr. — *s. liaš* örül; sich freuen Bd. Km. 15. *vigasztalódik*; sich trösten Bd. — *víg*; fröhlich Bd. *sunc* id. ibid. — *susuemd*- örvendeztet; erfreuen Km. 19.

1. *sut* falánk; gefräßig Gn. 58. *śut* id. Ocs. 56. *sūt* Tr.

2. *sut* (r.) törvénszék; gericht Gn.

sūt v. *set* id. Tr.

sutká (r.) 24 óra; zeit von 24 stunden Zag. 6. Tr.

sutém éhezik; hungern Tr. *sután* éhes; hungrig ibid. — *sutlaném* falánkan eszik; heiss hungrig essen Uf. 64.

śutolaném (= *öpkelém*) panaszkodik; wehklagen Ist. 79. — cf. *šűdalam*, *šűdalam*.

suto (cs.) világosság, világos; das Licht, hell Bd. Tr. *sota* (m.) id. Bd. Tr. — *s. keče* fényes nap; heller tag, *tul-s.* feuerglanz, *sutom eštaš* világít; leuchten — *sutemam* világosodik; Licht werden *šotemám* (m.), *sotemam* (m.) *sotemáltam* (m.) id. Bd. — *sutemdarem* világosít, fényesít; beleuchten, erleuchten Bd. *sutém*, *sutemtarém* id. Tr. *sotemadém* (m.) *sotemdarém* (m.) glänzend machen Bd.

sűwan (cs.) kelés; beule Gn. Uf. 74. *sűvăn*, *sűvăn* (m.) id. Bd. Zol. *sűban* id. Zol.

sűwe v. *sűgő* Tr.

(poro) *suwoń* áldás; segen Ist. 28. — cf. *sugon* Ocs. 21. *subon* Tr.

sűzlő (cst.) a hársbockor fonására való ár; pfrieme zum verfertigen der bastchuhe G. 49. *śűzlő* id. Gn. *suslo* id. Bd. Tr. *sűzlo* id. P. 27. *sűzelo* id. Tr. *sűzö* id. Zol. — cs. *šűslü* t. *šűšlő*.

suzo nyírfajd kakas; auerhahn Bd. Tr.

sűzö v. *sűzlő*.

swätitel — (r.) felszentel; einweihen Ocs. 86.

śwetoj (r.) szent; heilig Gn. *śwatoj* Bd.

świdetel (r.) tanú; zeuge Gn.

Š

ša . . . *šo* . . .

šab . . . v. *šaw* . . . *sow* . . .

šabá (m.) gyenge; schwach Bd. Tr. — *šabálok* kraftlosigkeit Tr. cf. t. *čamán* faul, träge Bál.

šabaemâš elgyengül; entkräftet werden — *šabaemďáš* caus Tr.
šabalá (cs.) kanál; löffel Tr.

šabákš (m.) vége, hegye; ende, spitze; конецъ Tr. — *šabaš* id. ibid.

šabar (cs.) vászon-kaftán; ein leinwand-kaftan Tr. — *šavar* (m.) v. *šóvor* — cs. *šobor*.

šač выдохмийся Tr.

šačam (m.) születik, terem; geboren werden, wachsen —
šažam id. *šačektem* szül, terem; gebären, fruchte bringen, *šačiš*
 nemzedék; geschlecht, nachkommenschaft Bd. *šačem-ayá* heimat,
 geburtsort Tr.

šačká sótalan; ungesalzen Bd.

šačmë (m.) hétfő; Montag M. 52. — *šačma*, *šažma* id. Bd.

šādāyā (m.) búza; weizen Tr. Bd. *šādāyø* id. M. 20. *šadānga* id. Bd.

šadargáš szárazság folytán megreped; eintrocknen u. bersten;
 разсыхаться *šadartáš* caus. Tr. — cf. *saldorgém* sub *šalaném*.

šador (m. r.) nedves, friss, magvas; saftig, kernig; ядренный
 Tr. — r. ядро t. *jaďera* Voskr.

šadrá (est.) himlő; blattern, — himlőhelyes; blatternarbig
 Tr. *šadrán* id. M. 73. — *šadrá* rauh, holperig Tr. — *š.-wašák*
 ragya; blatternarbe Tr. — cs. *šatrá* t. *šadra* cf. *šedrá*, *šoldra*.

šagá (m.) v. *šogá*.

šagal (cs.) kevéske, rövid ideig; wenig, kurze zeit (adv.) Gn.
 Bd. — *šaçal* (m.) id. — *šagal ginat* legalább; wenigstens Bd.
južožo-š. einige Ist. 171. *j.-šagalže* id. Ocs. 120. *š.-inanošo* klein-
 gläubiger Ist. 210.

sagelemám kevesedik; sich vermindern Zag. 54. Bd. Tr. *šaga-*
lemdem caus. Bd. Tr.

šagat (est.) óra; stunde Bk. 108. Ist. 261. Tr. *šagad* id. Bd.

šago (est.) deszkaállvány asztagok számára; brettgerüst für
 schober, — káposzta veteményes ágy; pflanzschule für kohl —
 pogány oltár; heidnischer opferaltar Tr. — pad; bank, pritsche
 Pn. 15. 15. — cs. *sak* t. *säke*, *sike*.

šaglo (cs.) kampó; hacken P. 25. *šagla* id. Tr.

šažar (m.) parázna; ehebrecher Bd. hure Tr. — *šažarlaném*
 paráználkodik; huren Bd. Tr. *šāžārlān-* id. Km. 82. — cf. t. *čak*
 schlecht, *čaklan* sittlich verderben Bál. (cs. *čagor* schiel).

šail (m.) *šailka* hátul; hinten Tr. *šaiika* id. Bd. *šailan* Tr. Bd.
šailna id. Wied. 206. Tr. — *šailna* hinter Bd. Wied. 187. *šaicen*
 von hinten ibid. Bd. *šaicon* id. Tr. *šaic* id. Bd. *šailnša* hátsó; hinter
 (adiect.) Tr.

šajā v. *šojá*.

šajek: *š.-šinžan* kancsal; schieläugig Ringw, *šajok* id. Sdrc. 3.
šaik Tr. — cf. *šajā*, *šojá*.

- šajke* alattomos; hinterlistig Ocs. 8. — cf. *šaja*, *šoja*.
šajtan (t. cs.) sátán; teufel Uf. 9. Bd. Tr. [cs. *šak*.
šak (cs. r.) halászszerző; fischergeräth Tr. — r. *жакъ*
šaklak bütyök; knorpel Bd. — *jol-š.* Bd. *šaklaka* boka; knö-
 chel Gn. — *šaklaká* v. *koprak* (*koptak*?) Tr. *šaklakā* babkispiei M.
 44. gelenk M. 5.
šakš v. *šekš* 1.
šakšālē (m.) gyík; eidechse M. 62. — cf. *šenksāle*.
šakše (t.) piszok; schmutz Máté 23, 27. *šakši* id. *šaxše* id. Tr.
 — *šakšo* rút; hässlich Zag. 7. Tb. 246. hitvány, gonosz; unnütz,
 böse Tb. 27. Zag. 63.
šakšolandar- megfertőztet; besudeln Máté 15. 11. *šakšlanda-*
rém Tr. *šakšolan-* unzuucht treiben Zag. 34.
šakte (m.) szita; sieb M. 28. — *šaktem* szitál; sieben Tr.
šalá elválasztott; getrennt; *разрозненный* — cf. *šalatem*,
šalanem Tr.
šalam hugyozik; sein wasser lassen Gn. P. 11. Tr. *šalém* (m.
 id. Tr.
šalaltém (cs. m.) int valakinek; ein zeichen geben, winken
 Bd. Tr. — farkat csóvál; wedeln Tr. — cf. *solaltém* cs. *sollá-*.
šalam (cs.) üdvözet; gruss Bd. *šalá* (m.) id. Tr.
šalaném (cs.) elszéled; zergehen Gn. Bd. szétreped; bersten
 P. 11. *kūj pečat škak šalanen šinžon* die steinerne umzäunung fiel
 von selbst herab Ocs. 65. *šalanulam* fr. Bd. — *šalatém* elszéleszt;
 zertheilen Bd. Gn. Tr. zerschmettern G. 43. (sein vermögen) ver-
 schwenden Ist. 223. *šälät-* (m.) szétoszt; vertheilen M. 59. —
šalatulam fr. *šalatem* Bd. — *šaldorgém* durch trockenheit risse be-
 kommen; *разсыхаться* Tr.
šäläš (t.) szénás fészter, padlás; heuschuppen, heuboden;
сѣнница M. 31.
šale (= *šurno*) gabona; getreide Ocs. 43.
šaldra (cs.) nagyszemű; grobkörnig M. 24.
šalenge (cs.) ölyvfajta; eine habichtart Gn. (? sic) P. 55. har-
 kály; specht (? sic) G. 75. — *šalänge* беркутъ Tr. *šelána* скопа Tr.
 cf. *čarlango*.
šalgém áll; stehen M. 34. v. *šolgém*.
šalokton (m.) telhetetlenül; unersättlich (adv.); *ненастно* Tr.
šalném (m.) v. *šolném*.
šalo, *šal* (t.) tutaj; floss — *šalém* tutajt összeköt; floss zu-
 sammenbinden Tr.
šalt (cs.) rajta; wohlan, sogleich P. 36. — cs. *šalt* вдругъ,
 всѣ — cf. *čolt*; *cilt*, *colt* Zol.
šam . . . *šan* . . . v. *šom* . . . *šon* . . .
šam (m.) emlékezet, érzet, beszéd; gedächtniss, gefühl, spra-
 che Tr. gedanke sinne M. 67. — cf. cs. *šan-*.

šamā'n kedvezőtlen idő, körülmény; ungünstige zeit, umstand Tr.

šamba (est.) menyhal; quappe; налимъ Zol. Tr.

šamlaném érez; fühlen Tr. — cf. cs. *šan-*.

šanalt- (est.) *šanalt-keas* (m.) elszunnyad, elalszik; einschlummern, einschlafen Bd. — cs. *šin-* t. *sün-* kialszik; erlöschen.

šayā's kiválogat, kikeres; durchsuchen; перебирать, шариать Tr.

šandál (m. t. p.) 1. gyertyatartó; leuchter Bd. Tr. — t. *šandel* — 2. üllő; amboss Tr. — t. *sandal* cs. *sondal*.

šandás gereben; hanfrechen; щетка чесать кудель Tr.

šangga pástétom-féle; runde, offene, mit brei gefüllte pastete Gn. 23.

šange az imént; neulich Gn. — *šango* id. *leşango* (m.) id. *šángoso* von eben jetzt an, *šángoso* az imént; vorig Tr.

šanók (est.) szénavilla; heugabel G. 49. — *šanök*, *šenik* (m.) villa; gabel Bd. *šanik* Tr.

šanól csúszós szánút; schlüpfiger schlittenweg — *šanólan* adject. Tr. — cf. *sapnáló*.

šantók v. *sandók* id. Tr.

šanža forgács; span, splitter Gn. 68. *šanžás* id. P. 27. *šančás* Tr.

šap . . . v. *šop* . . .

šap' (t.) erősen; stark (adv.) Ocs. 27. Ist. 73. *šāprāk* erősebben; stärker (adv.) Ocs. 92. *šap* id. Step. 22. — *šaple* erős; stark (adject.) Gn. 1. — t. *šāb* rustig, schnell, flink.

šapká halvány, sápadt; blass, bleich — *š.-kol* башклейка (рыба) — *šapkalaném* fakul; erbleichen, verschiessen — *šapka-maltás* blass werden, *šapkalandarás* caus. Tr.

šapréye rigó; drossel Tr. Bd. *šawréye* id. Tr.

šapšak (t.) csúnya, rút; hässlich, garstig Tb. 246. Tr.

šāpšälä (m.) külön-külön; einzeln, abgesondert Bd. — cf. t. *šābāšāj* (*šāp-šāj*) gleich.

šar . . . v. *šor* . . .

1. *šar* lószőr; pferdehaar Gn. P. 26. Bd. *šar šūγoš* szőrös féreg; haariger wurm P. 27. — *šār* (m.) ideg; nerv Bd. — *wūd-š.* haarwurm, *kūr-š.* fangschlinge (tlk. schnur aus lindenrinde) *š.-wondo* rechen Tr. — *š.-šūdo* riedgras G. 16.

2. *šar* (cs.) sereg; menschenmasse Gn.

3. *šar* (= *el*, *jal*) kerület; bezirk Step. 4.

šar-voč nyílfarkú réce; anas acuta Bd.

šarém (cs.) kiterít, kiterjeszt; ausbreiten Bd. Gn. Ocs. 81. *šārem* (m.) id. Bd. *šārās* (m.) M. 25. — kinyit; öffnen Gn. *paз-страивать* Tr. — *šarlem* kiterjed, elszéled; sich ausdehnen, erweitern, zerstreuen Bd. Tr. *šārlem* (m.) id. Bd. *šarlandás* trans. Tr.

— *Sith-gočen šočen šarlošo kalok* das von Seth abstammende volk Ist. 12. cf. Ocs. 9.

šara (cs.) kopaszság; kahlköpfigkeit — *čera* (m.) *carä* (m.) id. *š.-vujan* kahlkopf Bd.

šara (est.) világos barna; lichtbraun Gn. 52.

šaraltmaš (m.) kiterjedés; ausdehnung Bd.

šaranga fűzfa; weidenbaum Pu. 34. Tr. *šarange* Gn.

šaremáš diszít, fölszerel; schmücken, ausrüsten; убирать снаряжать Tr.

šargá szíj; riemen — *šargán-kabašta* kidolgozott bőr, báránybőr; ausgearbeiteter balg, lammfell Tr.

šargalem: *šargalen pačáš* kinyit (könyvet); aufmachen (ein buch) Bd. *šargäláš* begöngyöl; umwickeln; перевертывать Tr. cf. *šarém*.

šārgāš (t.) gyűrű; ring M. 16. — *wujan š.* köves gyűrű; ring mit edelstein ibid.

šargenže (cs.) sörte; nisse Gn. *šargéne* id. *šargénče* id. Tr.

šark (*šerk*-?): *š.-oktoš* eine art schlinge oder dohne Ringw.

šärmáš (m.) ágy; bett Bd. — cf. *šarém*.

šarnem (m.) emlékezni; sich erinnern Gn. Bd. — *šarnulam* fr. id. Bd. *šarnoktém* caus. Tr. *šarnendarém* id. B. *šarnaltés* помнится Tr.

šarpayya (= *šerp'-oya*? sic) brettspiel Pu. 43.

šarpan (cs.) fejre való kendő; kopftuch Bd. Tr. — cs. *sorban*.

šarpe (t.) száłka, gyufa; splitter, zündhölzchen Tr. — t. *širpi*.

šārtni (m.) fűz; weidenbaum M. 45. *šartne* чернотакъ Tr.

šarša (m.) kánya-bangita bogycó; bacca viburni opuli Bd. *šarčá* taracekbúza; triticum repens; пырей Tr. *šarš* massholder Tr. *šaršo* id. M. 22.

šarša-vlā (m.) szülők; eltern Tr. *šarša-gurma* (v. *gūrša*) utódok; nachkommen Tr. *šaršakuša-vlā* gyermekek; kinder Bd. *š.-atā* elődök; vorfahren Tr. — cf. *šarém*.

šartāl karácsony; weihnachten Tr. — cf. *raštā*.

šaške (cs.) iltis Gn. *šaška* nyérez; nörz; mustela lutreola Tr. Zol. *wūd-šašk* id. Pu. 17. *wūd-šaška* pézsmahód; moschusratte Tr. (*šü*-) *šašlok* kragenstoff Pu. 40.

šašt folyton, sürűen; unaufhörlich, häufig Tr.

šawém (cs.) hint, szór; streuen Bd. посыпать, присыпать Tr. vet (gabonát); sáhen Gn. *šawaltém* hint, szór; streuen Ist. 136. Ocs. 96. — *šabaltém* id. Ist. 60. befecskenéz; besprengen Bk. 72. брызгать, швыркать Tr. — *šawen potam* vergeuden Máté 12, 30. *šabem* (m.) elszór, elpazarol, meghint; verstreuen, vergeuden, bestreuen Bd. — *šabem* (k.) *šābem* (ny.) Weske 23. — *šapná* брызжетъ съ колесъ Tr. — cs. *sap*- bestreuen t. *sib*- streuen; giessen, sprengen.

šawréne rigó; drossel Tr. cf. — šapréne, caplaya.

ščiškěš nádi furulya; rohrpfeife, schalmei M. 44. — cf. r. свистокъ t. síbízgi.

še . . . v. ši . . . šo . . .

-še, -že (r.) aber, denn, und (passim) -šo, -žo id.

šeber (cs.) duda; dudelsack šever (m.) šivir (m.) Bd. šowor Tr. šübür Zol. id. — šoworzo dudás; dudelpfeifer šowor-ompo harnblase Tr.

2. šeč: š.-vára csónaktoló pózna; ruderstange Bd. — cs. šoča r. шестъ.

1. šeč (cs.) zoll; hüvelyk P. 27. viertel arschine Ist. 107. Tr. šič id. Tr. — arasz; spanne Bd. Gn. — cs. šot.

šedrá v. šadrá id. Tr.

šegán csipkerózsa; hagebutte Bd. šogán id. Tr.

šege (est.) veteményes ágy; pflanzschule Tr. — cf. šago.

šek elégedetlenség; unzufriedenheit Tr. — cf. t. sagiš Sorge.

šekar cukor; zucker Sdru. 7. — t. šikär.

šekláká az ujjak izülete; gelenk an den fingern Tr.

šekläném (est.) fél, óvakodik; sich fürchten, vorsichtig sein Ocs. 38. šeklanem Ist. 53. Gn. šeklänem (m.) Bd. šekläném Tr. — šeklanodé dreist, kühn Bk. 108. — šeklanokt-: tojn ojlemetak tojm šeklanokta deine sprache verräth dich Máté 26, 73. — cs. šoklan-t. šiklän-.

1. šekš epe; galle Gn. Bd. šexš, šegš id. Gn. segoš Tr. šäxš (m.) šakš (m.) Bd.

2. šekš füst; rauch — šižš (m.) šikš (m.) Bd. Gn. šikša (m.) id. Bd. — šokš id. Tr. šigš (acc. šigošom) id. P. 19. csóva; feuerbrand P. 15. šogoš rauch P. 26. šekšan adiect. ibid.

šelam hasit, hasad; spalten, sich spalten Bd. Gn. Ist. 286. šelam id. Gn. 45. Máté 27, 51. luat-kok užašes šelon tizenkét részre osztotta; theilte (schnitt) in zwölf theile Uf. 71. — šeläm (m.) Bd. šelštäs szétpattan; auseinandergehen M. 25. Tr. — šelon kajem meg-reped; bersten Ist. 286. šelen-geaš id. Bd.

šel (r.) szalonna, zsír; fette, talg; сало Bd. šel' Tr. šelän kövér; fett M. 40. — cf. šil.

šeldra hálóhely a padláson; schlafstelle unter dem dache Gn. — cf. cs. šoldar большая подушка Zol.

šelik (m.) hasadás; riss, spalte Tr. rok-š. barlang; höhle Bd.

šellalt- számláltatik; gezählt werden Uf. 61.

šelše repedés, hasadás; spalte, riss Bd. šelšan adiect. Bd.

1. šem héj; (innere) rinde — kol-š. halpikkely; schluppen (des fisches), pükš-š. dióhéj; nusschale Bd. — cf. šüm.

2. šem hét; sieben Bd. P. šim (m.) Bd. šom (passim) — šemet, šimit (m.) id. (substantive) Bd. šomot Tr. — š.-luo Bd. šomlu Tr. šimlu (m.) Bd. hetven; siebzig — šememese, šemetese, šimše (m.)

šimsa (m.) *šimutsa* (m.) hetedik; siebte Bd. — *šom-lur* zwanzig kopekenstück Tr.

šeme fekete; schwarz Bd. Tr. *šem* P. 25. — *šimä* (m.), *šima* (m.) Bd. *šim* (m.) Bd. Tr. — *šem-koške* giftige schlange Máté 3, 7. *šeme korák* saatkrähe Tr. *šeme-šuldor-kol* cyporinus balenus Tr. — *šim-baž* hölgymenyét; hermelin Bd. *šim-bóč* id. Tr. *šim šadāyā* bükköny; buchweizen M. 20. Tr. — *šemalge* feketés; schwärzlich Bd. *šimālga* id. Tr.

šememam feketedik; schwarz werden Bd. Tr. — *šememdem* schwärzen Bd. — *šemälānem* beborúl; sich umwölken; облабы-ваться — *šemātēm* облагаю шемнотою Tr.

šemšāla gyík; eidechse Tr. — cf. *šoyšālo*.

šen tapló; zunder Gn. Bd. Tr. *šin* (m.) Bd. Tr. *šin* (m.) Bd. Tr. *šin* (m.) Bd. — cf. cs. *šon*-brennen.

šeñge v. *pu-šeñge* Gn. — cf. cs. *šangga* linde.

šengel hátulsó; das hintere Gn. Tr. *šengál* id. Bd. — *šengelno* mögött; hinten P. 28. *šengelno* Tr. *šengálne*, *šengelne*, *šolno*, *šailna* (m.) id. Bd. — *šengeko* hátra, mögé; hinter Car. 30. *šenggako* Ist. 8. *šengelke* Ocs. 7. *šenkeke* Ocs. 41. *šengekože* Ocs. 17. *šengeko* Tr. Ist. 57. *šengak*, *šojuko*, *šengalan*, *šoilan*, *šailan* (m.) *šaika* (m.) Bd. id. — *šengac* hátulról; von hinten Bd. *šengécen* Tr. *šoocen*, *šaičen* (m.) *šaic* (m.) Bd. id. — *šengalneše* hátulsó; der hintere Bd. — *šengél-pagár* kropf Tr.

šepplanem elcsendesedik; still werden Bd. *šiplaném* id. Tr. *šiplendarém* caus. Tr. — cf. *sop*.

1. *šer* ér; ader Gn.

2. *šer* (cs.): *nur-š*. die unebenheiten des feldes Gn. erdei völgy; waldthal P. 45. niederung des feldes P. 15. — cs. *šorma* оврагъ, *šor* крutoй беперь.

3. *šer* (cs.) gyöngy; perle Bd. edelstein Máté 13, 46. *šer* glas-perle, steine der rechentafel Tr. *š.-šot* rechenbrett Tr. — *šer-šüüş* nyakravaló ékesség; halssckmuck M. 16. — cs. *šorža*.

šer tej; milch Tr. *š.-bál* tejfel; obers, *purá-šerbál* hab a sörön; bierschaum Tr. — cf. *sera*.

1. *šerém* kiönt; ausgiessen; разливать — *širāš* szűr, önt; seihen, giessen; цѣдить, сливать Tr. *širenáš* abgiessen, abzapfen Tr. — cf. cs. *šür*-сливать, процѣдить.

2. *šerém* széttép; zerreißen; разрывать Tr.

3. *šerem* legel; weiden (intr.) Gn. 24.

šeram fésül; kämmen Gn. Bd. *šerām* Tr.

šer:- *to šorokšom peš jöräten*, *šeron ilen* ezt a juhót nagyon szerette, becsülte; dieses schaf liebte u. schätzte er sehr Ocs. 82.

šera (cst.) bierwürze Gn.

šerbā kőrisfa; esche Tr.

šerbāká csorba; scharte Tr.

šerda orr; nase (?) — *tolzoštak tendan šerdagočen lekmeško telanda kočkašta šol lieš* egész hónapig míg orrotokon kijön, lesz nektek enni való hús; einen ganzen monat, bis es euch an der nase herauskommt, werdet ihr fleisch haben Ist. 79.

šere kovásztalan, sóltalan; ungesalzen; ungesäuert Gn. Bd. Tr. *širā* (m.) Bd. *širē* (m.) M. 71. id. édes; süss Ocs. 90. *šero* id. P. 20. 45. — *šere kinde* pogácsa; fladen Ocs. 90. *šero kindo* id. Ist. 128. *šergінде* id. Tr. *š.-ušmén* rettig; *бума*, *šerem-temön* fogát elvásitotta; hat sich die zähne stumpf gemacht, untatta; war ihm lästig Tr.

šerem (cs.) gőz; dampf Tr.

šer-embál v. *šer-bál* id. Tr.

šeremét szegényke, kedves; der arme, liebe Bd. *šeremét* милый, любезный Tr.

šeréne keszeg; cyprinus rutilus Tr.

šerenge fűzfa; weidenbaum P. 45. — cf. t. *jirek* erle.

šerengo (cs.): *š.-šinžan* barna szemű; mit braunen augen P. 47. — cs. *šüreń.*

šerewa (r.) rovasos fa; kerbholz Gn. loos Tr. — cf. r. *жребій* werkzeug zum wahrsagen Gn.

šergaldar- (cs.) tele, végig kiabál; mit geschrei erfüllen P. 56. cf. *sigrém.*

šergaltám bokrétát szétszed; ein sträusschen auseinander theilen; eltép; zerreißen Tr. — cf. t. *jirt-* (жырт- Voskr.) cs. *šort.*

šergaltém reng, hullámozik; sich schaukeln, fluthen, *šergáltoš* hullámozás; wallung Tr. — cf. t. *sir-* sich wiegen.

šergaş (cs.) gyűrű; ring P. 56. Ist. 41. *šörgaş* Ocs. 30. *šergaş* (m.) *šärgaş* (m.) *širgăș* Bd. id. *šergăș* id. Tr.

1. *šeré* fésű; kamm P. 26. *гребень* Tr. M. 29.

2. *šerge* drága; theuer Gn. *šerge* Bd. Tr. *šergo* M. 71. *šergo*

Ist. 64. *šerga* Bk. 20. id. — *šerge akašan* wertvoll Ocs. 46. *šerge-akán* Tr. *šergakán* (m.) Bd. *sergäkän* M. 75. id. *šergäkän* edelstein, rubinstein M. 64.

šergeštár- drágává tesz; vertheuern Pu. 17.

(wöd-) *šérgoltš* hullám; welle Tb. 247.

šeroktal- fűszerez; würzen P. 51. — cf. *šére*.

šermot fék; zügel Tr. — *šermot* (k.) *šermoc* (ny.) Weske 35. id.

šerňa fűzfa; weidenbaum — *š. gočko* barka; osterpalme; верба Tr.

šerpeštár- szétforgácsol; zersplittern, *šerpešt*- sich zersplittern Tr. — cf. *šorpe*.

šert (r.) ördög, elkárhozott; teufel, verdammter; чортъ, ока-янный Tr. *širt* gonosz; böse; злой Tr.

šertne fűzfa; weidenbaum NyK. 6, 200. *šertne-pu* лозина Tr.

šeške meny; schwiegertochter; jüngere schwägerin Bd. Gn. Tr. *šeškö* M. 8. *šeškä* (m.) *šeška* (m.) Bd. id. — cf. *šaške* nörz; норка cs. *šaške* kirtg. *šeške* Zol.

šešte (r.) rúd, pózna; stange; шесть Gn.

šetem (cs.) kikel, kicsirázik; aufgehen, aufkeimen — *šitem* (m.) *šotém* id. Tr. *šetedem* fr. *šitiktem* (m.) caus. Bd.

ševokš, *ševokš* nagy bőrzsák; ledersack Bd. *šowokš* id. Tr.

šewer (cst.): *š. waštár* fürdőseprő; badebesen, *šibir-w.* id. Tr.

ši . . . v. *še* . . . *šo* . . . *šü* . . .

ši ezüst; silber Gn. Tr. a fa rétege; baumschicht; слоёй дерева Tr. — *ši-pundó* silbergeld P. 17. *ši-kol* harcsa; hecht; сомъ Tr. M. 43. *ši-gol* (m.) salmo salax Bd. bohne; бообъ Tr.

šiam megver; schlagen Bd. Tr. Ist. 276. kovácsol; schmieden M. 67. csépel; dreschen P. 4. — *šiäm* (m.) Bd. M. 67. *šiedem* fr. *šidem* (m.) fr. *šiedalam* fr. Bd. *šiedäläs* (m.) sich herumschlagen M. 37. — *šiktem* (m.) vereti magát; sich schlagen lassen Bd. — *wujom š.* panaszol; klage führen Gn. Bd. Tr. Ist. 136.

šialtalam füttyül; pfeifen Gn. 75. *šiald*- hangzik; erklingen P. 27. vijjog; schreien (habicht) P. 55. — cf. cs. *šowla*- t. *šaula*. *šialdoš* fuvola; flöte P. 27.

šiaršás brustlatz der frauen aus münzen auf ein rothes band genäht Tr.

šibä (cs. m.) sors; das loos Bd. *šivä* (m.) *švā* (m.) id. *šowá*, *šowā* id. Tr. *šiba* (m.) NyK. 6, 213. — *šibām šuas* das loos werfen Bd.

šič (imperat.) ülj le; setze dich P. 6. *šičšo* (imperat.) möge stehen bleiben P. 32. — *šicmažam* ültet; setzen Km. 5. *šičme*, *šecme* ver ülöhely; sitzplatz Bd. — *šičmo* csendes; ruhig P. 18. — cf. *šinžem*.

šič korom; russ Tr. — cf. *šekš*, *šikš*.

šičlem araszszal mér; mit der spanne messen Gn. — cf. *šec*.

- šidä* (m.) fabél; mark des holzes Bd.
šide harag; gyűlölet; zorn, hass Gn. Bd. Tr. Ocs. 9. — *šede*,
šedä (m.), *šida* (m.) Bd. *šodo* Bk. 47. Ist. 33. *šodo* (ny.) *šede* (k.)
 Weske 26. id.
šideškem haragszik; zürnen Bk. 45. Máté 21, 15. — *šidöškém*
 Tr. *šodeškém* Car. 35. j. *šedešk-* M. 92. *šedeškém* Bd. *šideškém* (m.)
 Bd. id. *šideškenáš* свирѣнѣть Tr. — *šidešt-* megharagszik; zornig
 werden G. 21. — *šideštär-* megharagít; erzürnen (trans.) Km. 13.
šidaštarem Bd. *šidoštarem* Tr. id.
šidoráš fon; spinnen Tr. — cf. *šüder*.
šidoš abroncs; reif (am fasse) Tr. *šodoš* id. ibid.
šidrälaš lábával kapar, bókol; mit den füssen scharren, sich
 verbeugen; шаркать ногами Tr.
šigáš lerág; abnagen; точить, изѣдять (о червяхъ) Tr.
šiga (cs. m.) féreg; wurm; древесный червь Tr. — cs. *šüge*.
šigaláš újra kijavít; vom neuen ausbessern; перечеини-
 вать Tr.
šigiltoš (m.) alkalom, ok; gelegenheit, ursache Bd.
šikäláš (cs.) kopogtatni; klopfen M. 42.
šikar (t.) cukor; zucker Pu. 44.
šil klatfermaas; мѣра съ сажень Tr.
šil-širpe szegecske, czövekszeg; nietsnagel; заусеница Tr.
šil-širpoš id. ibid. — cf. r. шило + *šorpe*.
šilána fulánk, éle vlminek; stachel, schneide, kígyó nyelve;
 zunge der schlange; жало Tr. — cf. *šil* (-širpe).
šiltáš összeforraszt; zusammenlöthen; спаивать, сливать
 Tr. — cf. *širatem*.
šiltoš hókéreg; sneeierinde; черепь снѣжный Tr.
šime, *šimě* v. *šeme*.
šimel sok; viel Gn. 47.
šimlém kikutat; ausforschen; вывѣдывать Tr. — cf. t. *sina-*
 prüfen.
šimšér (t.) falánk; vielfrass, gierig; обжора, жадный Tr. —
 t. *samsra-* обжираться Voskr.
šin (r.) sín; schine Tr.
šináltáš kínál, megvendégel; bewirten, zum essen nötigen;
 подчивать Tr.
šindem v. *šondém*.
šindok (cst. m.) láda; kiste Bd.
šinterláš kiver pénzt; ausprägen (münze); вычеканивать Tr.
šinžiš kék; blau; синій — *šinžimemdáš* blau färben, *šinžiše-*
mām, — *šimältám* kékül; blau werden Tr.
šinža szem; auge Gn. *šinzá* Tr. Bd. *šinžá*, *šinža*, *sinzá* (m.)
šinzá (m.) Bd. *šinča* Bk. 48. *šinza* NyK. 6, 196. id. — blick G. 50.
 — Össz. *š.-sol* szemöldök; augenbraue G. 76. *š.-ol*, *š.-ul* id. Bd.

š.-*gal* id. Tr. š.-*pun* szempilla; wimpern Bd. š.-*pudá* hályog; staar Tr. š.-*raš* augenlied Tr. — *vüt-š.* kütfő; quelle Bd. Uf. 87. j. *eyer-š.* id. Uf. ibid. *pamaš-š.* id. Uf. ibid. *pel šinžan* felszemű; einäugig Bd. *šinžan uššo* varázsló; zauberer P. 12. Bd. — *šinčalan kojšo* sichtbar Ist. 7. *šinčas kojšo* id. Ocs. 6. *šinčas kojdemo (kojtomo)* unsichtbar ibid. cf. *šonča*.

šinžadár gálicz, vitriol; купоросъ Tr.

šinžal só; salz — *šanžál* (m.) *sanzál* (m.) Bd. *šončál* id. Tr. — *šinžalán* gesalzen Bd.

šinžalán-šudo sóska; sauerampfer Tr. — cf. *šinžal*.

šinžaldem sóz; salzen Bd. *šončáltém* id. Tr. *šinžaltém* NyK. 6, 195. *šanžáltém* (m.) id. bosszant; erbittern Bd. *šanžalaltam* (m.) megsózat; einsalzen lassen Bd.

šinžaluk szemüveg; augenglas Bd. *šončálok* id. Tr.

1. *šinžem* tud, ismer; wissen, kennen Gn. — *šinžem* P. *šinčem* Bk. Ocs. Ist. *šinžem* Bd. *šinzem* NyK. 6, 195. *šinžás* Km. 17. *šonžem* Pu. 35. *šončem* Tr. id. — *šinžeme* tudvalévő, ismeretes; bekannt Bd. *šinčotome* unbekannt Ocs. 14. *šinčodemo* id. Ist. 18. — *šinžem* besuchen G. 67.

2. *šinžem* megáll; stillstehen Gn. — ül; sitzen Gn. *šinžém* Bd. *šinžém* P. id. *šončám* id. Tr. *šinč-* Bk. Ocs. *šinžold-* G. 42. *šinželdam* fr. Bd. — *šinžam* leül; sich setzen Gn. *šinžam* Bd. *šinžam* P. 6. *šinžam* NyK. 6. 195. *šinžam* untergehen (von der sonne) Gn. — *šinžiktem* leültet, marasztal; zum sitzen einladen, zurückhalten (den gast), *šinželdem* szálldogál; flattern (von einem sitz zum anderen) Bd. — *košken šinčon* elszáradt; verdorrte Ocs. 38. *keče šinčas* a nap leáldozik; die sonne geht unter Bd. *keče šecmaš* sonnenuntergang Bd. — cf. *šecme, sič, sindem, šondem*.

šip (r.) sonde; щупъ Tr.

šipka bölcső; wiege Gn. 48. Ringw. *šepká* id. Tr. *šépká* Bd. — cf. r. зыбка.

šipkän (m.) konkoly; lolium Bd. *spergula*; торица Tr. szalma; stroh NyK. 6, 213.

širâtaša veszedelmes; verderblich; гибельный Tr. — cf. *širt, šert*.

šircá v. *širt*, *šert* id. Tr.

1. *šire* (m.) gyakran; oft Bd. Tr. häufig Tr. *šeren* oft Bd. üppig, weitläufig Tr. — ? cf. r. шире.

2. *šire* (cs.) borona; egge M. 33. — *širâš* boronál; eggen M. 21. Tr. — cs. *šüre*.

širge lombos fa, erdő; laubholz, laubwald Tr.

širnalâš széttipor, szétnyom; zertreten, zerdrücken; раздавливать Tr. *širlem* zerfallen, einstürzen ibid. — cf. *šerém* 2.

širsâšluk (m.) kenőcs; salbe BL. 23, 56. [setzen Tr.

šišdalâš (*šindalâš?* sic) felállít, elültet; aufstellen, ver-

šišér-šuda vad saláta; wilder salat; дикий салатъ, молоч-
никъ трава Tr.

šišgātā полосы на небѣ Tr. — cf. t. *šizik* strich.

šiškalitás (t.) füttyül; pfeifen — *šiškilaltén-girās* kifüttyül; aus-
pfeifen, auszischen Tr. — t. *šizgír*-.
šišpok (cs.) fülemile; nachtigall Tr. — cs. *šepček*.

šištarém viaszszal beken; mit wachs einreiben Tr. — cf.

šiste 1.
1. *šiste* (*šisto*) viasz; wachs Tr. Gn. 56. — *šosto* Pu. 45.

šoste, *šostā* (m.) Bd. *šěště* M. 18. *šüstő* NyK. 6, 201. — sárga;
gelb Gn.

2. *šiste* harkály; specht Gn. Tr. NyK. 6, 201. *šistě* id. M. 41.
šisto id. P. 27.

3. *šiste* (t.) pohár; becher š. *kudor korka* becher aus maser-
holz G. 74. — t. *šišā* kleines fläschchen Bál.

4. *šiste* szíj; riemen, *šiša* id. Bd.

šit (cs.) negyed; viertel M. 56. четверть аршина Tr.

šitkada (m.) tökéletes, erős; vollkommen, stark, — kivált;
besonders Bd. *šitkada*, *šitkadala* (m.) id. ibid. *šitkada* nagyon,
kivált; sehr, besonders Tr.

šitlem v. *šičlem* id. G.

šiwāl nyál; speichel — *šiwālam* köp; spucken — *šiwālša-šajtán* csiga; schnecke; улитка Tr. — cf. cs. *silige* t. *selägāj*
speichel.

šizam (cs.) érez, tapasztal; fühlen, empfinden, erfahren Gn.
Bd. fölébred; erwachen Bk. 40. *šizām* (m.) id. Bd. — *šožam* Tr. —
šizam lát; sehen Ocs. 40. Ist. 210. erwachen Ist. 246. *šizdeák wdrúg*
kolomáš váratlan, hirtelen halál; unerwarteter, plötzlicher tod Tb.
244. — *šistar*- fölkelt; aufwecken Bk. 94. *šištarém* привожу въ
чувство, внушаю Tr. — cs. *sis*- t. *siz*-.
šizmās szív; herz M. 68. — cf. *šizam*.

šō . . . v. *še* . . . *ši* . . . *šü* . . .

šobaga (t.) sors; loos Ist. 142. *šibaga* Tr. *šowaga* Ocs. 100.
šobagam *koškaš* sorsot vetni; das loos werfen Ist. 142. *šobagam*
kudalten ulut id. Ist. 185. — cf. *šibā*.

šočmo: *kočkaš š. góčen óžno* mielőtt enni leülsz; bevor du zum
essen dich setzst Bk. 57. — cf. *šěčme*, *šičme*.

šóčka mogorva; mürrisch Gn.

šodaj búza; weizen Gn. Tr. *šedáng* id. Bd. *šidán* NyK. 6,
193. — *šem šodaj* pohánka; buchweizen Bk. 34. *šeme š.* id. Tr.

šědän rossz; schlecht M. 11.

šogán (cs.) csipkerózsa; hagebutte Tr.

šogar koporsó; sarg Tr. — *šigar* sír; grab Préd. š.-*woném*
sír; grab *šogártla* temető; kirchhof Tr.

šěgělāš lehámoz; abschälen; лупить M. 92.

šogole szömörös; warze Gn. Tr. *šegele* id. Bd. *šegoľ* id. Tr. — cf. cs. *šobón* id.

šogoltoš hiba, gyarlóság, fogyatkozás; mangel, gebrechen; поро́къ, недостатокъ Tr. — *šogoltošan* кляузникъ ibid. — cf. cs. *šogam-* t. *jugalt-* verlieren.

šogor szűk; eng P. 3. *šogor* id. Ist. 211. Tr. *šögör*, *šeger* id. Bd. *šigor* id. Gn. — sürgős, sietős; eilig P. 8. [*šigirčik*]

šogorčok, *šongorčok* (cst.) seregély; staar Tr. — cs. *šongorč* t.

šogorem szűkit, szorít; beengen Tr. *šogaremdém* id. Tr. *šögöremdém* id. Bd. *šogoremd-* bedrängen Tb. 207. *šegerem* szorít; drücken, beengen Bd. *šögöremam* eng werden Bd.

šokë-šokë (onomat. das geräusch beim aufpicken der hühner) Tr.

šokšám füstöl; rauchen — *šok-šoktém* räuchern, rauch machen — *šokšanám* geräuchert werden, mit rauch bedeckt werden, *šokšaným* (trans.) Tr.

šol hús; fleisch Uf. 36. Car. 34. Gn. Bk. 39. Ocs. 21. *šil* Bd. *šil'* Tr. *šel* (m.) *šël* (m.) Bd. id. — *šilgoč* lektész húshagyó; letzter faschingstag; *šiliško-purá* húsvét; ostern (der erste fleischtag nach den fasten) Tr.

šolem elfut; weglaufen, entrinnen Bk. 56. Ocs. 72. Ist. 109. *šilām* id. Bd. *šiltáš* id. Tr. *šiltem* (m.) elfordít; abwenden (das auge) Bd. — *šilše* *saldak* szökött katona; desertirer Bd. *šilše* landstreicher Tr.

šolam elrejtőzik; sich verbergen P. 1. 58. Gn. Uf. 7. Car. 7. *šolam* (ny.) *šulam* (k.) titkol; geheim halten Weske 24. *šilām* sich verbergen Tr. *šilandš* id. ibid. — *šolon* titkon; geheim (adv.) Ist. 212. Ocs. 24. Zag. 41. *šolon* *utaralt-* retten Ist. 111. *šolon* *ilemo* wer menedék; asyl Ist. 111. — *šolt-* elrejt; verbergen Ocs. 64. verheimlichen G. 16. — *šolastaš* verbergen Uf. 7. Car. 7. *šiltém* id. sich verbergen Tr.

šolá-kol (cs.) süllő, fogas; lucioperca Tr. — cs. *šolla* *pola* cf. *šol* zahn.

šoldormá orsó czérna nélkül; spule ohne zwirn; цѣвка безъ нитокъ Tr.

šolejá (r.) hámszíz, nyakló; kummetriemen; шлея Tr.

šolkamá бромка Tr.

šoltal-: *kalokem osalon ilomoštlan šoltala ulmaš* a népet rossz élete miatt korholta; er schilt das volk wegen seines schlechten lebenswandels Uf. 96.

šoldër šaldër onomatopoetisches wortgebilde, das eine (flatternde, brodelnde) bewegung darstellt Gn. 78.

šoldörge szép, édes, hízeglő; schön, süß, schmeichelnd (?) oder: klingend (? t. *šaltira-* cs. *šaldort-*): *š. šere šomák* süsse worte P. 19.

šolož a ló dereka; der untere theil des rücken, das kreuz (bei pferden) Gn. 59. *šiliž* die gegend am kreuzbein NyK 6, 201.

šom, šoć, šna, šta (*šem, šec* k. Weske 26.) v. oš.

šoma (t.) sima; glatt Gn. 71. Tr. *šomošo* id. (?) Zag. 66. — *š. puč* engelwurz; angelica (pflanze) Tr. — *š. wuč* id. P. 51. schilf P. 24.

šomákšo a fejkötő lelóggó hátsó része; der herabhängende hintere theil der tscheremissischen weibermütze P. 28.

šomarém a szájat a harapáshoz összeszorítani; den mund (zum beissen) zusammenziehen Gn.

šomatém vigasztalni; trösten Ist. 250. Bk. 46. hizeleg, vele érez; schmeicheln, mitempfinden Tr. *šomantém* id. ibid. — *šomat-lás* geschmeichelt werden Tr.

šomat v. *šomákšo* id. rubus saxatilis Tr.

šoy sűrű; dicht, fest Tr.

1. *šoyaš* megijeszteni; erschrecken Car. 46. Uf. 48.

2. *šoyaš* (t.) próbára tesz; auf die probe stellen Car. 31. Uf. 32. — t. *šina-* prüfen, versuchen Bál.

šona-šowočo a cseremis asszonyok hegyes fejkötője; die spitze haube der tscheremissenweiber Gn. gesticktes (spitziges) hüthen G. 70.

šogá (cs.) szúnyog; mücke Gn. Ocs. 43. Ist. 60. Tr. *šengá, šingá* (m.) Bd. id. *šəŋä-wlä* insekten M. 60. — *orá-š.* légy; fliege Bd. Tr.

šoyal- illik; passen *tor alašat torta koklaš ok š.* der braune wallach passt nicht in die gabeldeichsel Pu. 42. befér, *kiwitka körgeš ok š.* nem fér el a szánban; hat nicht raum im reiseschlitten ibid. — cf. *šondal-*.

šoyalok (cs.) ponyva; placke G. 47. szunyogháló; netz gegen mücken Tr. *šengálok* id. Bd. *šəŋäləh* (m.) bettvorhang M. 29. — *šoyalok omaš* vászonsátor; leinwandzelt Ocs. 50. Ist. 70.

šonča szem; auge — *š. wozen* behexen (mit den augen), *š. sortá* szem feketéje; augenstern, *šončalok* szemüveg; brille, *š. pun szempilla*; wimpern, *š. ošo* hályog; augenstaar, *š. wüd* könny; thräne — *šončán, lišol-š.* kurzsichtig, *šörn-š. šaik-š.* schielend, *pozornik-š.* kurzsichtig, *peš-š.* félszemű; einäugig — *šonča-nuš* hexenmeister; *знахарь, š. komdoš* szemhéj; augenlied Tr. — cf. *šinža*.

šončalém nyerit; wiehern Bk. 32. *šinžalam, šinžaledem* fr. Bd.

šončor (est.) láncz; kette Ist. 41. Tr. *šinžer* id. Bd. — *šonžor-an pi* lánczos eb; kettenhund P. 51.

šondarém v. *šoném*.

šondém ültet, letesz; setzen, stellen Gn. Tr. állít; stellen Bk. 16. *šéndém* M. 28. *šindem* ültet, letesz; setzen, stellen Bd. *šinde-dem, šindolam* fr. id. ibid. — *šondem* setzen, placieren P. 6. épít;

bauen P. 34. *šuškon šondén úlot* teletömték; sie stopfen voll P. 6. *šondal-* letesz; stellen Pu. 36. — *šindiktem* (m.) caus. Bd.

šongortoš v. *šongorcók* id. Tr.

šonošaš (cs.) megátalkodottság, makacsság; verstocktheit Zag. 62. — cs. *šonoš-*.

šonšálo gyík; eidechse P. 31. *šonšále* id. Gn. *šonšále* Tr. Ist. 322. id. *senkšále* id. Bd. *sejšále* id. Tr. *šigšále* NyK. 6, 193.

šop (cs.) halkan, lassan, csendesen; sachte, still (adv.) Gn. Tb. 93. geheimniss Ks. 18. *š. umor* stilles wetter Máté 8, 26. *šopak* csendesen; still adv. Ocs. 69. Ist. 97. Zol. *šopakon* id. Zol. *ergoždec šopak* fia tudta nélkül; ohne wissen seines sohnes P. 12. — *šep* Bd. *šip* Tr. v. *šep* id. *šip* (m.) titkon; geheim (adv.) Bd. *pološeš sip kalasaš* a fülbe sügni; in's ohr flüstern Máté 10, 27. *šepok* csendes; still Bd. — cs. *šoppen*.

1. *šor* természetes hasadás a fán; ritze, spalte am baum — *omo-š. finne* Tr.

2. *šor* szar; unrat, koth Tr.

šorém szétdob, széthurczol, ellop; auseinander werfen, verschleppen, entwenden Tr. — cf. *šerém* 2.

šoratem (cs.) olvaszt; schmelzen Gn. *širatem* (m.) Bd. *širatem* Tr. id. — *šoranem* olvad; schmelzen (intr.) Gn. *širanem* Bd. *širānem* Tr. id.

šorčá rozsnok; bromus secalinus Tr.

šorča (cs.) kaláris; glasperle Gn. 48. *šorča* esőcseppek a leveleken; regentropfen auf den blättern Tr.

šorčal- gyöngyöt felvarr; perlen aufnähen G. 48.

šorčo (cs.) jászol; (heu)krippe Ist. 185. Pu. 43. *šorče* id. Tr. — cs. *šoros*.

šorčók (cs.) sáska; heuschrecke Gn. 58. *šorčók* Ocs. 44. 61. id. *сверчокъ* Tr. — *šérčik* szökese; grashüpfer Bd. *širčik* NyK. 6, 193.

šorčoném (cs.) nedves lesz; nass werden Tr.

šordán (cs.) kolbász; wurst Tr.

šorgálče makkréce; kriechente; anas querquedula Tr.

šoroém fogát csikorgatja; die zähne fletschen Tr. — ? cf. cs. *šol* zahn.

šorka (cs.) bibe; staubfaden Gn. 58. *širzá* (m.) id. Tr. — *šorkalandarem* die staubfäden befruchten; fruchtttragend machen ibid. — cs. *šorgá* t. *serká*.

šorkama (cs.) mellcsat; brustspange Gn. brustlatze mit silbernen münzen (*počkama*) Tr. — cs. *šülgeme*.

šorpe (cs.) czövek, ág; zwecke, zacken Gn. *šorpö, šorpák* szálla; splitter Tr. *šorpá* id. Zol. *šérpé* id. Bd. Tr. — cs. *šorbok* t. *šorpe* Zol.

šěšer tej, milch M. 18. *šožer* id. Tr.

šěšo čer (cst.) poklosság; krätze Ist. 221. *šějšo čer* id. Ocs.
97. — cs. *šoš-čir* t. *seš*.

1. *šošom* hét; sieben (?) (veraltet) Gn.

2. *šošom*: *kok š. jot* két egymáshoz teljesen idegen; zwei einander völlig fremde G. 57. *š. kōšō* vadkecske; wildgais G. 40. *šošom* (od. *šom*) *pünjō* fichte G. 40.

šěwāš köp; speien M. 92. *ševem* (m.) id. Bd. — cf. *šiuwalam*.

šěwčn (cs.) emelőrúd; hebebaum; *рычаг* M. 63.

šoworčok (t.) záptojás; verdorbenes ei Tr.

šowordom: *š. š. jūr toleš* prasselnd u. tropfend kommt der regen P. 45. (viell. *šowordon* cf. cs. *šuw-* regnen, schneien, oder: t. *šiuart-* begiessen).

šozirgāš fűrészt élesít; säge einfeilen; *зубрить* Tr.

šoze ősz; herbst Bd. *šožo* Tr. *šeže, šize* (m.) Bd. — *šezem, šizam* (m.) im herbst Bd. *šožom* id. Tr.

šožoktem fecskend; sprengen, spritzen Gn. Tr. *šiziktem* NyK. 6, 193. *šezektem, šezektelam* fr. *šezektedam* fr. id. Bd. *šožoktarém* kiönt; vergiessen Tb. 169. *šezektaldam* sich bespritzen Bd.

šězwčk (cs.) fülemile; nachtigall M. 42. — cs. *šepčok*.

škal tehén; kuh M. 33. Tr. *škol* id. Km. 87.

škalā tudniillik; nämlich W. 206. Tr. Bd. — cf. *skalā*.

ške, šket v. *eške, oške* id. *škenžom ške* önmagát; sich selbst (acc.) Ist. 176. Ocs. 124. — *šketān* magános ember, családalan; ein alleinstehender mensch M. 71. — *škemon, škemdon, škenžčn, škemān, škendān, škemčšton* ich, du, er, wir, ihr, sie, selbst; мой, твой etc. собственный. Tr. cf. *šketem*, (pers. 1.) *škečok* (pers. 3.) *šketešta, škečest* (plur. pers. 3.) ich etc. allein W. §. 85. — *škenžim ške ojlā* bevall; eingestehen, *ške tüleš ludām* magamban olvasok; ich lese für mich selbst Tr

šl ol (r.) iskola; schule Gn. *škola* id. Bd.

šmā v. *ušmā* id. Tr. *šma poyoš* pofa; wange ibid.

šo . . . v. ša . . .

šočam születik, nő; geboren werden, wachsen Gn. Bd. wachsen P. 45. *paždatsja* Tr. *čočam* id. Bd. — *šočold* — geboren werden Pn. 40. wachsen P. 35. — *šočoktém* szül; gebären Bk. 76. wachsen (trans.) P. 20. *paždau* Tr. *čočuktem* gebären Bd. — cf. *šačam*.

šočoš nemzetseg, család; geschlecht, familie Tb. 247. *ajdémon cola šočošžom* des menschen ganzes geschlecht Tb. 84. *Jessejan šočos* der stamm Jesaja's ibid.

šočo (gen. *šocon*) rokon; verwandter P. 48. G. 69. *šoče* geliebter G. 63. — *šočen awa* gazdagság anyja; mutter des reichthums P. 29. *šočen roska* glück G. 68.

šočmo hétfő; Montag Bk. 34. *šočmet godšen -ak* seit deiner geburt Bk. 42.

šočešo gyermek, utód; kind, nachkomme Uf. Car. 3. *nemzet-*

ség; geschlecht Ist. 79. *šočsom oštet* du wirst gebären Car. 16. — *šočšo* szerető; geliebte G. 65.

šođer šođer giebt eine plötzliche bewegung an Gn.

šođo tüdő; lunge Gn. Bd. *šādā, šoda* (m.) Bd. *šodē* M. 6. id.

šoda-šudo üröm; wermut (*artemisia absinthium*) Tr.

šoe (m.) ritkán; selten (adv.) M. 48. Tr. *ritka, gyér*; undicht Bd. *šoje* id. ibid.

šoeráš megréfál; foppen, zum besten haben; подшучивать Tr.

šogem áll; stehen Gn. P. 2. marad; bleiben P. 8. ér; kosten, wert sein *ik mutso šoga teng-akaš* jedes wort von ihm ist einen rubel wert G. 66. — *kren šogeš* megver Ocs. 39. Ist. 55. *šogalám* áll; stehen Pu. 19. *türedáš š.* kezd; anfangen P. 8. *šogolam* megáll, föláll; stehen bleiben, aufstehen Bd. *šagalam* (m.) id. ibid. *šogalám* встāju Tr. — *šogaltém* fölállít; aufstellen P. 15. *šogaldem* id. Bd. *šogaltém* ставлю Ocs. Tr. Bd. megválaszt; erwählen, bestellen (*kugužalan* zum könig) Ocs. 73. Bd. cf. *kugožalan šogaltaš* zum könig machen Uf. 77. *k. šogalen* er wurde könig ibid. 81. *k. šogen* er war könig ibid 81. — *šogaltel-* id. Ocs. 124. *šogokt-* Tb. 157. *šogaltem* (m.) Bd. — *šogolaldam* pass. Bd. — cf. *šolgem*.

šogáš hebeg; stottern; заикаться Tr.

šogá (cst.) eke; pflug Gn. Tr. *š. wui* id. P. 26. *šaga* M. 33. *š.-sowalá* csoroszlya; pflugschar Tr. *šoga mező* NyK. 3, 121. cf. r.

šogalém szánt; ackern Tr. [coxa.

šogán (cst.) vörös hagyma; zwiebel P. 25. *šogan* Bd. Tr.

šogertén szarka; elster P. 24. Gn. 34. Nyk. 61, 194. — *šoger-tán* Bd. *šogerten* Gn. Bk. 18. *šogertén* Tr. *šagarten* (m.) Bd. id. — cf. cs. *šengerč*.

šoyoš füst; rauch P. 25.

šogo hebegő; stotterer; заика Tr.

šoj: *olá-šoj* kacsafajta; mergus albells Tr.

1. *šoja* (cs.) hazugság; lüge Gn. Bd. Tr. hazug; lügnerisch Gn. kérdés; prahleria Bd. Tr. — *šaja* (m.) lüge Km. 71. fecsegés; geschwätz Bd. *šajaeš* lügnerisch (adv.) Km. 70. — *šojáče* lügner Bd. betrüger, schwätzer Tr. *šojánzék* lügner Tr.

2. *šoja*: *š.-korem* halánték; schläfe Tr. *šaja-gorem* (M.) nyakszirt; nacken Bd.; *š.-korka* nyakszirt; nacken Gn. Tr. — r. шея (?) Bd.

šojak hazugság; lüge Bk. 38. prahler Zol. — *šojakeš* lügnerisch (adv.) Ks. 51. — Össz. *š.-jumo* götzen Ocs. 124.

šojaklém megcsal; betrügen Ocs. 43.

šo'ik: *šo'ik-šo'ik šušpokšo* die nachtigall mit ihrem schlage P. 56.

šojestám hazudik; lügen Uf. 44. *šojestám* hazudik, rászed, kérekedik; lügen, betrügen, prahlen Bd. *šojstám* lügen, betrügen, verwöhnen Tr. *šaištam* (m.) beszél, reden, *šajist-* (m.) id. lügen Bd. —

šajštaš рассказывать, разговаривать другъ съ другомъ M. 92. говорить взборъ, лгати; застѣнять, темнить Tr. *šajšma* hazudás; das lügen Km. 71. — *šojštém* a világosságot elvenni; das licht einem benehmen; застѣняю, заслоняю Tr. elrejt; verbergen *šké čurečtam moj gočém it- šójšto* dein antlitz verberge nicht vor mir Tb. 206. *šojštalt-* wird verborgen Máté, 4, 14.

šojlan mögött; hinter (wo) Ocs. 47. *šojklá* mögé; hinter (wohin) Tr.

šoklá (t. m.) gödrös hely az uton; ausgefahrenes loch am wege Tr.

šokláká (r. m.) újj-izület, könyök-bütyök; fingerelenk, ellenbogenhöcker Tr. — r. щиколка (csigolya).

šokmak (t.) ösvény pfad Gn. — cf. *sokmak*.

šokš ruhaujj; ärmel Gn. 72. Bd. Tr. *šogš, šoxš* id. Gn. — cf. jakut *siäx*.

šokšemam melegül; heiss werden, sich erwärmen *šokšemdem* melegit; wärmen Bd. — *šokšešteš* forró; ist heiss Sdr. 5.

šokšo G. meleg, forró; warm, heiss Gn. Bd. *šokše* Tr. *šokšo* P. 18. *šokšö* (m.) M. 70. *šokše* (m.) *šokša* (m.) Bd. id. *šikču* (m.) hőség; hitze Bd. — *šokšo* čer fieber Máté 8, 15.

šoktá kolbász; wurst P. 25.

šoktem hangszeren játszik, hangzik, cseng; (auf einem instrumente) spielen, klingen Gn. Bd. бречу, издаю звуки Tr. *šoktedem* fr. Bd. *šaktem* (m.) Bd. M. 44. id. — kiált; schreien Ist. 11. Ocs. 9. *šoktal-* fuvelyázik; auf der flöte spielen Pu. 44.

šoktam szítál, kiszemel; sieben, sichten Gn. sieben Bd. *šaktas* id. M. 93, чѣю мыку Tr. — *šokmaš* szítálás; das sieben G. 47.

šokte szita; sieb Gn. Bd. Tr. — *š.-šüder* siebengestirn Gn. — *šokto* liszt; mehl Pu. 19.

1. *šol* (cs.); *kut-š*, karperecz; armband Gn. P. 53. *kid šola* Ist. 25. *šol* id. Tr. — cs. *sola*.

2. *šol* (cs.): *š.-tul* izzó tűz, parázs; glühendes feuer, kohle Bd. — cs. *solu* огниво.

1. *šolam* fő, bugyborékol; kochen, sieden Gn. Bd. Tr. *šoledem* fr. id. *šolem* (m.) fő, olvad; kochen, schmelzen, *šoldem* főz, kochen (trans.) *šoltem* (m.) id. *šoltolam* fr. Bd. *šoltem* Tr. *šoldem* gar kochen P. 23.

2. *šol*- folyik; fliessen *tudo mlandošto čonak šör i nu šolon šinča* azon a földön valóban tej és méz folyik; in diesem lande fliesst wirklich milch u. honig Ist. 80. Ocs. 57. *šoleman* jur *šolon* es regnete hagel Ocs. 43. — *šolokt-* hervorquellen, fliessen lassen *kuromaš ilomašom šolokten-lukšo pamaš* das ewige leben hervorquellende quelle Ist 205. — ? cf. cs. *šuw-* regnen, schneien, hageln.

3. *šolaš* (r.) pajzánkodik; mutwillig sein; шалить Tr.

šöl- das hintere: *šölnö* megett; hinter; *šölan, šölkö* mögé;

hinter, *šölč(on)* mögül; von hinten her, hinter — hervor; *šölšö*, *šölnošö* megett való; hinten befindlich Gn.

šola (m.) tolvaj; dieb Bd. *šolo* id. Tr. — *šola karem* diebs-höhle BM. 11. 17.

šola (cs.) öcs, unokaöcs; jüngerer bruder, neffe Bd. Gn. *šälä* Bd. — *šolo* id. Gn. 27. Tr. atyafi; verwandter Ist. 266. — *šolaš* Gn. *šola* M. 8. jüngerer bruder.

šolagaj (est.) bal, linke (hand) Gn. Ist. 145. *šola* id. Gn. *šolagaj* Bd. Tr. *šolaxaj* Zol. *šalaxaj* (m.) Bd. Tr. — *šolašte*, *-ške'*, *-goč* auf, nach, von der linken seite Gn.

šoläpe, *šöläpe* Tr. v. *šäläpe*, *šalepe*.

šölčök ajtókilincs; thürklinke Tr. — cf. защёлка.

šölčök bugócsiga; brummkreisel; волчёрк Tr.

šoldorga (a híd) szétválík; (die brücke) löst sich auf G. 62.

šoldo v. *šuldo*.

šoldomandém csörög, dobol; klirren, trommeln — *šuldoman-dém* id. Tr.

šoldra (cs.) darabos; grob; крупный Gn. Tr. *šaldra* id. M. 72. *šoldora* id. Bd. — undicht (?) Gn.

šöldrä palló; diehle — *š.-umbäl* wandbrett Tr. — cf. *šedrä*.

šole v. *šülö*.

šolem jégeső; hagel G. 58. Bd. Tr. *kűj šoleman jur* köeső; steinregen Ocs. 65.

šolgem áll; stehen Gn. P. 21. Bd. Tr. *šalgem* (m.) id. — *šolgoldam* megáll, álldogál; stehen bleiben, *šolgoktem* állít; stellen *šalgaktem* (m.) Bd.

(tul) *šolgom* (cs.) izzó parázs; glühende kohle G. 14. *šolgom* Zag. 7, *šolgom* Tr. — *šol* cs. wom feuer Zol.

šölöstám lop; stehlen Bk. 122. Ocs. 51. Ist. 71. Gn. Tr. Bd. *šolaštám*, *šölštám* id. Bd. — *šološtám* NyK. 6, 201. *šolep* titkon; heimlich Gn. Zag. 26. *šolopon* id. Zol. *šolön* id. Tr. Ist. 183. *šolokon* id. Tr. *šolepšo* tolvaj; dieb Tr. — *šolep ojlém* flüstern Gn.

šolök (r.) tetőoromzat; die firste Pu. 38. — поборы, сборы Tr.

šolkamá (cs.) az ing mellén való csat; schnalle an der hemd-brust Bd.

šolkön (cs.) hidegség; kälte Ringw. — cs. *solgon*.

šolnem (cs.) dülöngözni; hin- und herwackeln (im schlitten, auf abschüssigem wege) Bd. *šalnem* (m.) hinabrollen Tr. lenyugszik; (die sonne) geht unter Bd. *šolneštes* ferde hely a szánuton; abschüssiger schlittenweg Bd.

1. *šolo* bél; darm Gn. Bd. *šol* id. Tr. M. 6.

2. *šolo* szilfa; ulme Gn. Bd. Tr. *šolö* Pu 41. *šol* M. 45. — *šolér lá* szilfaerdő; ulmenwald, *ter šolo* querholz am schlitten Bd.

3. *šolo* (est.) talphajó; fähre, floss Gn. Bd. Tr. — *š. küvar* fähren-brücke G. 62.

šolop (r.) eresz; dachrinne Gn. 30. Tr.

šomak (est.) szó, beszéd; wort, rede P. 19. 43. Bk. 47. Bd. Tr. — *šamak* (m.) Bd. Km. 4. — cf. *jomak*.

šomaklaném pöröl, veszekedik, megdorgál; zanken, schelten Bd. Tr. — *šamaklanēm* (m.) szól, prédikál; reden, predigen Bd. — *šamaklanmaš* rede Bk. 1, 2, 4.

šon agyag; lehm Bd. Tr. *šun* (m.) Bd.

šonj hab; schaum Gn. 29. Bd. Tr.

1. *šön* ín, ér; sehne, ader Bd. Tr. Zag. 62. *šün* (m.) id. Bd. *šen* NyK. 6, 193. — *š. šupšeš* görcsöt kap; krämpfe haben Tr. *luš-kada šön čerän* gutaütött; vom schlag getroffen Bd. — cf. cs. *šonor* t. *seger* id.

2. *šön* fösvény; geizig — *šönlanem* fösvénykedik; geizig sein Bd.

šonem (est.) gondol; denken Bd. Gn. *šonaldem* mom. *šanem* (m.), *šankalem* (m.) fr. Bd. *šänem* (m.) Sm. 10. id. — *šonem* kíván; wünschen G. 63. — *šonokt* gondolni enged; denken lassen Bk. 68. *šandarém* biztat, hiteget; hoffnung machen jemanden, ver-trösten Tr.

šonalme öregség; alter Ocs. 14. *šonemme* id. Ist. 19.

šonaltem magára ölt; kleiden, anziehen Gn. 31. — *šonalaltam* refl. Gn. 49.

šonán-pol szivárvány; regenbogen P. 27. Car. 22. *šongan-pol* Ist. 15. *šonánbul* Tr. — *šona-pol* Car. 22. j. *šana-pěl* (m.) M. 47. id. *šonár pil* Bd. *š.-pěl* Tr. *š.-pol* Uf. 23. *š.-wülö* Uf. 23. j. *šanál* *pjül* (m.) Bd. v. *šonán-pol* id.

šondále (cs.) üllő; amboss Tr.

1. *šondaš* kenderkefélő; flachsbürste Gn. 13. *šondáš* P. 24.

2. *šondaš* üllő; amboss Tr. *šondoš* id. Zol. — cf. *šondále*.

šondo húgy; urin Gn. Tr. einer der oft uriniert Tr.

šonemám öregszik; alt werden Ocs. 18. Ist. 24. Bd. Tr. *šonkemám* Uf. 72. *šongememdēm* fr. *šongemaldám* Bd. id. — *šoneštareēm* alt machen Tr.

šoneštam habzik; schäumen Bd. Tr. *šoneštalam* fr. Bd. *šonay-gám* Tr. id. — *šonaygdám*, *šošgeštáš* caus. Tr.

šongo öreg; alt Gn. Bd. Tr. *šonga* (m.) Bd. Bk. 41.

šonomaš gondolat; gedanke Bk. 46. *šonomáš* P. 23. *šonoma* Bk. 48 *šanama* (m.) Bd. id. [igel Tr.]

šonyšo sündisznó; igel Pu. 29. Gn. béka; frosch Ocs 42. *šonyše*

šontán árnyékszék; abort Tr.

šönžalam nyerít; wiehern G. 47.

šönžal só; salz Gn. 56. Ocs. 17.

šopke rezgő nyárfa; espe P. 2. Bk. 18. Bd. Tr. — *šopoke* Gn. *šapki* (m.) Bd. id. — *sopkerlá* nyárfaerdő; espenwald Bd. *šopkér* id. Tr.

šopém savanyodik; sauer werden Gn. Bd. — *šapem* (m.) Bd. M. 92. *šopedem* fr. Bd. id. — *šopoktare*m säuern, *šopoktaredem* fr. *šapemdem* (m.) id. Bd.

šopo savanyú; sauer Gn. Bd. Tr. *šapo*, *šopo* id. Weske 21. kovász; saurteig Bd. *šapo* kwasz M. 19. — *š. šudo* sóska; sauerampfer Tr.

šopš orsó a fonállal; spule mit zwirn Tr.

šopšár létra; leiter (aus einem astigen baume) Gn. P. 23. Tr. auf den zaun aufgelegtes ästiges holz um das übersteigen zu verhindern Tr.

šoptor ribiszke; johannisbeere Gn. *šoptor*, *šaptar* (m.) id. Bd.

šor szar; unrath Bd. Tr. P. 25. *šur* P. 25. Tr. *šr*, *šor* id. Tr.

šoram szarik; scheissen Gn. Bd. Tr. *šoredem* fr. Bd. — cf. cs. *šes* id.

šorém tapos; treten; топтать Tr. — *šorām* átlép, áthág; übertreten; напущать Tr.

šor-wondo gereblye; rechen, harke Gn. 6. Tr.

1. *šör* szöglet, -él; kante Gn. Bd. P. 49. *šör* Bd. *šör* id. Tr. — *šörön* egyik oldalára fordulva, dölve; auf eine seite geneigt Bd. *šörn* id. Tr. *šörön kuwa* krummes mütterchen P. 28. *šöräkän* geschliffen Tr. — cf. *šer* 2.

2. *šör* tej; milch P. 9. Gn. *šör* id. Gn. Tr. — *š.-wal* tejfel; sahné Gn. — cf. *šer*.

šör-: *šörön onža* — haragosan tekint; schaut finster drein G. 75. — *šor-* (m.) veszekedik; streiten, zanken Bd. — *šürča* haragos, vad, veszekedő; zornig, streithans — *šürčalanem* veszekedik; streiten, *šürčanedem* id. Bd.

šoras eljegyez; verloben G. 75.

šörém (cs.) felbont, felfejt, lebeszél; auftrennen, abrathen Gn. Tr. Bd. *šörkalém* fr. Bd. megszüntet; einstellen (den zorn) Tb. 244; *šorém* loswickeln, losflechten; развивать Tr. — *šört-* felbomlik. sich auflösen Máté 24, 12. — *šörökt-*: *šodom šörökten koštšo* die friedfertigen, die ihren zorn einstellen Tb. 166. Bk. 82. Ist. 208.

šorákš mocsáros hely az erdőben; sumpfige stelle im walde Tr. *šorája* v. *šarája* Tr.

šorandáš behomályosít; trübe machen; сдѣлать тусклымъ Tr.

šoránne gombafélék, a melyek fatörzsön nőnek; pilze, die auf baumstummeln wachsen; ивишение Tr.

šorđo jávorszarvas, elenanthier Gn. 60. Bd. Tr. — *š. šodor* nagy medve-csillag; der grosse bär (gestirn) Tr. — *š.-modo* áfonya; vaccinium uliginosum ibid. *šorto-moto* id. ibid.

šoré sirály; sterna hirundo Tr.

šörgém a zsinor végét megköti, hogy föl ne bomoljék; das ende der schnur binden, damit sie sich nicht löse — *šörgältém* csomót, hurkot köt; einen knoten binden; захлестывать Tr.

šör'gä hurok; fangschlinge; СИЛОКЪ Tr.

šör'gaš (est.) gyűrű; fingerring Gn.

šorgonže (cs.) serke; nisse Bd. *šorgénče*, *šorgene* id. Tr. *šorgenze* NyK. 6, 196.

šórok (est.) juh; schaf P. 25. Tr. *šórok* Bd. *šarék* (m.) M. 33.

šarak (m.) *šáarak* (m.) Bd. id. — *š.-šudo*, *š.-puč* бүрөк; *cicuta* Tr.

šorok sirás; das weinen Ocs. 35.

šoroktam sir; weinen Gn. 4. Tr. *šoroktam*, *šaraktam* (m.) *šá-raktam* (m.) *šoroktedem* fr. Bd. *šortám* P. 32. Bk. 37. Tr. id. *šorton* *šonoma* zerknirschung Bk. 74. — *šortokt*-megrikat; weinen machen Bk. 69. *šoroktare*m, *šoroktuktulam* Bd. id.

šorkmo sirás; das weinen Step. 19. *šorokmaš* id. Bd.

šorlem: *šorlatem* megingat; zum wanken bringen — *šorlektem* botránkoztat; skandalisieren Bd. — *šorlema* feslett, kicsapongó; ausschweifend Tr. *šorlemaš* kicsapongás; ausschweifung Tr. *háboruság*; tumult, zwist Bd.

šörl- elterül; sich ausbreiten (der rauch), *šöröktem* ausbreiten; *рассы́ваю* Tr. — cf. *šarém*.

šörlem kijózanodik; sich ernüchtern, *šörlölám* fr. Bd.

šörmoč fék; zaum Gn. 2. *šörmüč*, *sermič* (m.) Bd. id. *šörměč* *ременная узда*, *š.-purgo*, *š.-kol* gyeplő; leitseil Tr. *šermeč* NyK. 6, 195.

šorom-pondo gereblye; rechnen NyK. 6, 201.

šorš üröm; wermut Tr.

šörthalt-wožam megbotlik, elesik; stolpern, fallen Tr. *šörtñalt-keäš* id. M. 91.

šörtñö arany; gold Gn. Bd. *šörtñe* (m.) Tr. Bd. *šörtña* Bk. 20. *šörtñi* M. 64. *šörtñä* (m.) Bd. *šertñe* NyK. 6, 193. — *šörtñedam* meg-aranyoz; vergolden, *šörtñedelam* fr. Bd.

šorwá (est.) serbet Pu. 15. P. 21. ital; trunk G. 61. *jašman š.* mischung von bier (ohne hopfen) u. honig Gn.

šošgeštám v. *šošeštám*.

šošo tavasz; frühling Bd. Zol. *šáša* Bd. *šošom*, *šošam* (m.) *tavaszszal*; zur frühlingszeit Bd. — *šošom* frühling Gn. 62. P. 8. Tr. M. 52. zur frühlingszeit Tr.

šöstém elsötétít; beschatten Gn. 1.

šot (r.) számadás; abrechnung Máté 25, 19. Tr. *šotdemo* un-zählbar Zag. 68. — *šer-šot* rechenbrett; *счеты* Tr. — *kok i šoterak iläšäwläm* die noch nicht zwei jahre lebenden W. §. 140. — cf. *čot*.

šotkém vaczog (a foga); (mit den zähnen) klappern Tr.

šotlém kiszámít; berechnen Tr. rechnen Ist. 239. — *toi üdö-retlän šotlén ašnenát* lányodnak tartva öt felnevelted; du hast sie als deine tochter (gerechnet) außerzogen P. 2.

šowaš (cs.) akó; eimer P. 58. *šowáks-wočko*, *š.-legéž* kleider-truhe Tr. — cs. *šobaška*.

šove vessző; ruthe in der falle *lüdö kaška* genannt Bd.

šowočo abrosz; tisch Tuch P. 15. kabát; rock Pu. 35. *šowočo* tuch (kopf, handtuch etc.) Gn. 28. *šowoč* id. Tr. *šoboč* Máté 27, 51. *šoboč* NyK. 6, 194. *šobočo* schweisstuch Ist. 251. — *šovulžo, šobulžo, šogulžo, šaboč* (m.) id. Bd. *šowolčo* kopftuch Tr. — (< *šower*).

šowon (est.) szappan; seife *šovun, šávan* (m.) Bd. *šobon* Zol. NyK. 6, 194. *šawon* Zol. id.

šower (cs. vászonkabát; kittel aus grober leinwand Bk. 14. Gn. 72. Tr. *šovur, šávur, šavar* (m.) frauenkleid aus leinwand Bd. *šobor* NyK. 6, 194. — cs. *šobor* t. *čúva* cf. *čúar*.

šowo kwas, kofent Gn. 23.

šowokt- savanyít; säuern Máté 13. 33, *šobokt-* id. Ist. 228.

šož árpa; gerste Gn. 80. Bd. M. 20. Tr. *šāž* id. Bd.

šožgošám leszakít; abreissen Tr. — cf. cs. *szar-* id.

šralaš betaszít; hineinstossen (ein messer) M. 92.

šrāš M. 48. v. *šürakš, šüraš* id.

šrātāš olvaszt; schmelzen M. 92.

šre v. *müks*.

šremdém gyakran tesz, ismétel; oft thun, wiederholen Tr. — cf. *šire*.

štan (r.) alap; fundament Bd. — *stan* id. *stan kelesema* bizonyítás; beweisung BJK. 1, 2, 4. *to stat'anók uglema* daraus erkennen wir BIs. 1, 4, 6.

šte lem káposztaleves; krautsuppe M. 18.

štem = *oštem* Gn. P. 21.

šter-woster söprü; besen Tr.

štik (r.) érczdarab; metallklumpen Gn. 51.

štor Tr. v. *oštor* id.

štolm (r.) oszlop; säule Bd.

štop (r.) flüssigkeitsmaas Pu. 43.

štrap (r.) büntetés; strafe Tr.

štraš (t.) durva posztó; tuch (gewebe) Gn. Tr. — *posto-štr.* id. Tr. cf. *čštöräs*.

štuklá «черная палка» игра въ прятки Tr.

šu ... šü ... v. ši ... šö ...

1. *šu*: *ime š.* tűfok; nadelöhr Gn. Bd. Tr. *ime šužo* Ist. 244. *im šüz* (m.) Bd. id.

2. *šu* korpa; kleie Gn. Tr. *peľyva*; spreu Bd.

3. *šu*: *šosna šu* serte; borste Tr. Gn. *sisna šu* id. Bd. — cf. cs. *šus* haar.

4. *šu* (cs.) egészséges; gesund Tr. Bd. — cs. *su*.

1. *šü szén*; (kalte) kohle Gn. M. 27. Bd. *šu, šü* id. Tr. *šúj* id. Tr. *tulán-šúj* Tb. 16. a fáklya hanva; die vom kienspan herabfallenden verkohlten schnuppen Pu. 27. — *šinža-šü* csipa; augenbutter Bd. *šu-nalme* hamvvevő; lichtscheere Tr.

2. *šü nyak*; hals (passim) *šü* Tr. Ocs. 21. *šúj* Ocs. 25. id. *šújá*

id. Tr. — Össz. *šû korém* halánték; schläfe Tr. (cf. *šoják.*), *šû-sawe* nyakkendő; halstuch M. 15. *šû-jer* nyakláncz; halskette Bd. — cf. r. *шея*.

3. *šû* genyedség; eiter Gn. *šu*, *šû* id. Tr. *šûj* id. Sdru. 3. *šûj* Tr.

šüam, *šüjam* genyed, rothad; eitern, faulen, modern Gn. Ist. 59. *šüam* gähren, P. 51. reifen Bd. — *šüam* faulen Bd. *šüam* eitern P. 51. *šüam* id. Tr. Ocs. 42. *šüedem* fr. Bd. — *šüša ɣang čer* (m.) poklosság; aussatz Bd. *šüşv čer* id. Máté 8, 2. *šüşo jora* id. Uf. 57. j. *šüşö* verfault G. 35. — cf. *šüksö*, *šüktem*.

šüam odaér, megérkezik; gelangen, ankommen Bd. Tr. Gn. föler vele; gleich sein P. 52. *šoam* (m.) Bd. Tr. M. 67. — *kidšom šuen* er streckte die hand aus Ocs. 88. *kočmem šueš* ich will essen Gn. *lin šueš* megtörtént; hat sich erfüllt Ist. 40. *luat kok i šun ulmaš* er war zwölf jahre alt Ist. 191. *šun* készen van; fertig sein Gn. Bd. *šüun* id. Gn. 28. — *pundaške wolen wozin šutak* mihelyt a fenékre estek; sobald sie auf den boden gefallen sind Ocs. 115. — *wijšt šumo dene ereje telhetőleg*; soweit seine kraft reicht Step. 16. *wiem šutomo* id. Zag. 23. — *-ške, -dek, vak šumeške* -ig; bis Bd. — *šuktem* = *šüam*, eine sache zu etwas führen Bd. Tr. P. 20. — *luđen š.* megolvasta; hat gezählt P. 30. *iktat akšom šukten ogol* keiner wollte den preis bezahlen Pu. 41. *šuktam* einholen Tr. — *palen šuktedéma* unbekannt, geheim Bk. 72.

1. *šuem* evez; (mit einem ruder) rudern; Gn. — *šualtém* rudern; грести весломъ Tr.

2. *šueš* (sing. 3. pers.) gyalúl; (er) hobelt Pn. 38. *šuas* (infin.); *rewe š.* rüben beschneiden Gn. 4.

3. *šuem* vet, dob; werfen Bd. P. 11. M. 93. *šult-* (m.) fr. *šuldfr.* Bd. *разсыпать, кидать* Tr. *šulden-puštaš* agyon dobál; todt werfen Bd.

šüaltem mosogat, öblöget; spülen Gn. *šüaltem* id. Tr. *šualtem* wäsche spülen Tr. *kirtnim š.* отпускать жельзо Tr. — *ate šualtəšo* spülicht G. 59. — *šualt-keš* folydogálni kezdett; fing an zu träufeln, fließen; *запало, заструилось* Tr.

šuar (cs.): *š.-wóndo* csipkerózsabokor; hagebuttenstrauch P. 26. Tr. *š.-bondo* id. Ist. 211. — cf. *šulan*.

šüayđ- szénné éget; verkohlen G. 51.

šúáp viszonzás, visszafizetés; entgelt; возмездіе, воздаяніе Tr. — cf. *suáp*.

šuar mozsár; mörser Gn. Bd. Tr. — cf. *šurem*.

šuarém eisen härten; калить Tr.

šúarmo-wakš zúzomalom; stampfe Tr.

šüäs gallér; kragen M. 15. *šüäs* Tr. *šüéslä* nyakas, makacs; balsstarrig Bd.

šub- egyesít; vereinigen; соединять Tr.

šubal- ráolvas, varázsol; durch sprüche bezaubern — *šubalmo* lektomo zauberer Ist 104. *šubolt*- id. Tb. 219. — cf. *šüwalam*.

šubedás v. *šüwalam*.

šubok rokonság; geschlecht Tr.

šubon (cs.) karó; pfahl (hebebaum, рычаг? sic) Tr. — cf. cs. *šübün* заступь деревенный.

šuber Tr. v. *šower* id.

šuboš v. *šuwoš*.

šubš . . . v. *šupš*. . . .

šüč korom; russ Gn. *šüč* id. Bd. *šüč* Tr. *šoc* (m.) Tr. *šüčán* verkohlt P. 9. — *šüčangem* megkormosodik; russig werden, *šüčal-gem* russige farbe bekommen Bd. *šüčandém* räuchern; копчу, *šüčedám* lehanvaz; счищать копоть Tr. — ? cf. r. сажа.

šučko (= *tüsdömo*) alaktalan; gestaltlos Zag. 55. 29. — cf. *šüksö*.

šüdem parancsol; befahlen Gn. Bd. Uf. Car. 10. — *šüdem* Bk. 36. Tr. Ks. 15. *šüdam* Km. 20. *šüdem* Tr. Bd. *šüdedem* fr. Bd. id. — *šüdás* звать, приглашать M. 92. *šudalt*- parancsot kap, engedelmeskedik; einen befehl erhalten, gehorchen Tr. — *om šüdő* tilt; verbieten Bd. — *šüdomo* parancs; befehl Bk. 48. *š.-ogol* tilos; es ist verboten Ist. 323.

šüdalám szid, megátkoz; fluchen Gn. Ocs. 22. Ist. 29. Máté 5, 44. Bd. (m.) Tr. — *šüdalam* id. Bd. — *šüdal* koltomo elátkozott; verflucht Ocs. 7. *šudaltma* id. Bd. — *šüdalóktém* verfluchen lassen. Tr.

šudayás füvel benő; mit gras bewachsen — *šudaydás* caus. Tr.

šüdor (cs.) csillag; stern P. 26. Gn. — *šüdür* Tr. *šüdor* Bk. 37. *šödör*, *šeder*, *šidar* (m.) *šidor* (m.) Bd. *šödör* Tr. id. *šüdür* NyK. 6, 195.

2. *šüdor* (= *šüdő -ur*) rubel P. 39. *šüdör*, *šüder* (m.) *šudur* (m.) id. Bd.

3. *šüdor* orsó; spindel Gn. P. 26. *šüdür* Bd. *šüdür* Tr. *šüder* Bk. 16. *šödr* M. 32. tengely; axe Gn. *šüdür* id. NyK. 6, 201. — *orawa š.* karrenspeiche G. 31. ось телеги Tr. *arawa šödr* achse M. 32.

šüdorém, *šüdrém* fon; spinnen Gn. *šüdürem*, *šüdirem* (m.) *šüdirem* (m.) *šederem* (m.) Bd. *šüdürem* Tr. *šüder*- Bk. 16. *šödörös* M. 92. id. — *húz*, vonszol; ziehen, schleppen Gn. Pu. 29. *šüdrás* тащить, терзать Tr. — *šüdorném* vonszolódom; sich schleppen Pn. 11. G. 6. *šüdürném* id. Tr. *koške šüdürnén* kaja die schlange kriecht Tr. *šüdóralt*- wegschleppen G. 6. — *šüdürmö* fonat; gespinnt, faden Bd.

šüdoš abrinces; fassreif Gn. 48. Pu. 36. kötél; strick P. 26. *šüdős* id. Tr. *šüdüks* Bd. *šüdüks* Tr. id. — *koszorú*; kranz Tr. *šüdoš* id. Máté 27, 29.

šudo fű, széna, növény; gras, heu, pflanze, kraut Pu. 29. Gn. — *šudo* Bd. *šuda* (m.) Bk. 24. Tr. *šudě* M. 21. id. — *osal šudo* tövis, konkoly; unkraut, lolch Ist. 225, 227. *šap šudě* sauerampfer M. 21. *klop š.* wermut M. 21. *kombo lapan š.* klee M. 21. *ošo š.* rozs-nok; bromus secalinus Tr.

šüdö száz; hundred P. 26. Gn. *šüdö* Bd. Uf. Car. *šudo* Ocs. 9. Tr. *šuda* Ist. 11. Bk. 51. *šüdö* Ocs. 11. *šude* Máté 19. 29. *šude* (m.), *šuda* (m.), *šüdu* (m.), *šudu* (m.) id. Bd. — *šudo-wič-ur* dreissig kopeken, *š.-něl-lur* vierzig kopeken, *š.-pačáš* dömböcz; labmagen Tr. *šuduluk* rét; wiese Tr. NyK. 6, 201.

1. *šue*: *kutko š.* hangyaboly; ameisenhaufen Gn. 48. Bd.

2. *šue* récze; ente Bd.

3. *šué* fésű; kamm; гребенка Tr.

4. *šué* ritka, gyér; undicht Gn. Bd. Tr. *šoe* (m.) id. Bd. — *šuen* ritkán; selten Gn. Bd. Bk. 26. *šoje* (m.) id. Bd. — *šuemam*, *šuangam* ritkúl, gyérül; undicht werden, *šuemdem* caus. Bd.

šué-wondo csipkerózsa; hagebutte, heckenrose Tr. — cf. *šué* v. *šúár* id. Tr. [šúan-u.

šugáš vet, hajít; wegwerfen Tr.

šügár sír; grab Uf. 53. Gn. Bd. *šügartla* Bk. 98. Ist. 27. *šü-gārlā* Ocs. 37. id. — *šügarlā* temető;friedhof Bd. *šügārtlā*, *šügártlo* id. Tr. — v. *šögár* cf. t. a. *ziyarat* Voskr. *zirat* Bál.

šugaremdém = *šögoremdém* Tr. v. *šögor*.

šuge mennydörgés; donner Ist. 303. *šuije* id. Ist. 302. — cf. *čana*, *šugortal*.

šugortal-dörög az ég; es donnert M. 49. — cf. *caŋor* t. *šingirda*-klingen.

šúroš (cs.) féreg; wurm P. 27.

šugór (cs.) galler; kragen Tr. *šügór* id. ibid.

šuguño (cs.) emelőrúd; hebebaum Tr. — cf. *šubon*.

šujem kinyújt; ausdehnen Pu. 45. Gn. *šujnem* sich ausdehnen, sich verlängern — *keče šujná* der tag wird länger, *koško šujná* die Schlange entrollt sich Tr.

šuja kakas sarkantyuja; sporn (des hahns) Gn.

šujú fajdkakas; auerhahn Gn. 66.

šujmen jégtörő vas; brecheisenstange, пешня Bd. Tr.

šüjrukt-porrá zúz; zu pulver zerreiben Tr.

šük (cs.) szemét, törmelék; kehricht, schutt, *pilá š.* fűrészipor; sägespäne Gn. — gaz; unkraut Ocs. 7. szemétdomb; kehrichtshau-fen G. 36. 79. — cf. *sük*.

šükem taszít; stossen Gn. *šükém* Tr. *šükal*-id. G. 27. *šökäl*-M. 91. — *šükem* tol; wegschieben *šikem* (m.), *šukem*, *šükedem*, *-de-lam* fr. *šükalam*, *-kaldem* mom. id. Bd. *šükälām* id. Tr. *šükalaldam* pass. Bd. — ? cf. cs. *šakk*-t. *suk*-schlagen.

šükältoš toló zár; riegel; задвижка Tr. — cf *šükem*.

šukčo (t.) angyal; engel G. 55. *šukčo* Uf. 3. Ocs. 6.

šukemam sokasodik; sich vermehren Bd. *šukajemam* (m.) id. ibid. *šukemām* id. Tr. *šukam* — id. Ocs. 10. *šukemalt* id. Tb. 83. — *šukemdēm* szaporít; vermehren Bd. *šukemtēm* id. Tr.

šukersek sokáig; lange (adv.) Step. 3. *šukersen*, *šukersek* régóta; seit langem Bd. *šukersék* id. Tr. *šukéršen* (m.) id. Bd.

šukertak régen; längst Ist. 150. oft Zag. 32. *šukérte* Bd. Tr. *šukerto* Ist. 186. *šukerda* (m.) *šukerde* (m.) Bd. id. — *šukerdo* agél vor einigen tagen; напередни M. 12.

šuklan- paráználkodik; huren Tr.

šuko sok; viel (passim) *šuka* (m.) Bd. *šukö* M. 97. id. — sokat, soká; viel, lange (adv.) Bd. Gn. Ist. 12. nagyon, legfelebb; sehr, höchstens Bd. sokkal; viel (mehr) Bd. — *šuko leč šuko* sehr viel Ocs 86. *šukon* sokan; viele Máté 27, 55. *šukeš* sokára; nach langer zeit Bd. — *šukešak* sokáig; lange (adv.) Uf. 74. *šukok* id. Ocs. 123. — *šukaná* (= *šuko-kanak*) oft Tr.

šukš (cs.) féreg; wurm M. 61. Gn. 58. Ocs. 102. Bd.

šukšondal fürdőszobai manó; badstubenkobold Gn. 51. *šukšükšö* v. *šüktém*. [šendal id. ibid.]

šüktém trágyáz; düngen Tr. *šüktém* id. M. 91. *šüktém* rothaszt; verfaulen lassen *šüktedem* fr. Bd. *šüktám* kendert áztat Bd. *šuktal-gähren* lassen P. 51. — *šukše* rothadt elviselt; verfault, abgetragenen Tr. *šükšö*, *šüžše* (m.), *šukša* (m.) id. Bd. — *šükšö* schlecht (wenn auch neu) Gn. — *šükšemaltsáslök* rothadás; fäulniss Tb. 164. — cf. *šüam*.

šüktar- bántalmaz; beleidigen *ajdemom šomak-deno šüktarmo* Zag. 17. — cf. *šükém*.

šuktošáslök: *šudométam ištén šuktošáslökom pú add* hogy megtegyem parancsodat; verleihe mir die erfüllung deines gebotes Bk. 70. — cf. *šüam*, *šuktem*.

šülém (cs.) lélekzik; athmen Gn. *šülem* Bd. *šülém* id. Tr. *šülältäš* вдохнуть M. 91. *šülälten -goltaš* (m.) sóhajt; seufzen Bd. *čož-čaž-š.* röcheln; хриплю Tr. *šüläl'tarén-koltáš*, *šüläl'toktén koltas* megfojt; erwürgen Tr. — t. *suli*- cs. *sowla*-

šulám metsz, szel, szab; schneiden, schnitzeln, zuschneiden Gn. Bd. Tr. *šulošt*- zerschneiden G. 51. *šuluktém* (m.) kiherél; kastrieren Bd. *šulokt* — id. Tr.

šülem olvas; schmelzen (intr.) Gn. 52. P. 32. NyK. 6, 194. *šülen-kaja* verschmilzt G. 50. *kü kuruk-šamočat šülen kajat* selbst die felsen bersten Tb. 24. — *šuloktar*- caus. Uf. 66. *šuluktar*- пазвести, растворить Tr.

šulak (cs.) egészség; gesundheit Km. 51. *šulok* id. Tb. 4. Tr. *šuluk* (m.) id. NyK. 6, 213. — *škat šulokan li a te* egészségedre; zu deiner gesundheit (antwort auf *kočošet perikán liže*) Tr. — *šulukán* (m.) adiect. Bd. — cf. *šu*.

šulan (cs.): *š.-wondo* csipkebokor, dornstrauch Uf. 56. Gn. — cf. *šuan-w.* — cs. *šolan* dornbush.

šulänge fulánk; stachel; жало Tr. *šláng*a (m.) id. Bd.

šuldal- megérkezik; ankommen P. 51. G. 73. *monare wüdlan* *šuldat*at wie viel wasser wird dir zu theil, mennyi vízhez jutsz Pn. 39. — cf. *šuam.*

šuldal- szid, pirongat; zurechtweisen; журить Tr. — cf. *šudal-*.

šuldo olesó; billig Gn. Tr. *šuldo* (m.) M. 65. *šulda* (m.) Bd. *šoldo* Bd. id. — *šuldeštarém* wohlfeiler machen Tr. P. 17. *šuldemám* wohlfeil sein Tr.

šuldor szárny; flügel Gn. Tr. *šuldur*, *šolder* (m.), *šuldor* (m.) id. Bd. — *ušzósárny*; flosse Gn. *kol-š.* id. Bd. — *šuldoran* adiect. Ocs. 4. *šuldrán* (m.) *šuldurán* (m.) id. Bd. *š.-kaik* vogel Tr.

šuldoš szelet; schnitt (brot) G. 33. *šuldoš* id. Bd. *šultoš* Ocs. 90. *šultoš* Ist. 128. id. *šulduš* id. Tr.

šülö sün; igel; ежъ M. 39.

šuloš: *kem š.* csizmaszár; stiefelschaft (? von *šulam*) Gn. *šulukš* id. Bd. Tr.

1. *šülö* (est.) zab; hafer Bd. Gn. *šüle* Bk. 34. *šülü* Tr. *šölö* M. 20. *šile* Zol. id. — *š.-kaik* kerti sármány; emberiza hortulana; овсянка, *kup-š.-kaik* szajkó; corvus glandarius Tr.

2. *šülö* öl; klafter Gn. *šülö*, *šel* (m.) id. Bd. — *šüle* armlänge; маховая сажень Tr. *šole* id. ibid.

šult- elvetődik; wird weggeworfen; бросается, кудается Tr. M. 93. — cf. *šuem* 3.

šültkäs kopog; klopfen; стучать M. 91.

šülüş, *šülükš* (est.) lélekzet, lélek; athem, geist Bd. *šülüş* Ocs. 4. *šuloš* Ist. 104. Ocs. 74. Tb. 4. *šülis* Tr. *šülis* (m.) *šüleš* (m.) Bd. — *šüleštlám* lelkendezik; keuchen Tr.

1. *šüm*, *šüm* szív; herz (passim) — *šümän*, *šümän* szives buzgó; wolwollend, eifrig — *šumán* liebhaber von etwas Tr. *šümem* jula fáj a szívem, sajnálom; das herz thut mir weh, es ist mir leid Bd. *šüm* koršta schmerzen haben unter der herzgrube (beim magenkatarrh) Tr. — *šümbel* bruder Bd. Tr. verwandter Gn. *šümpel* bruder M. 8. *šumbel* (m.) id. Bd. *šümbel* id. Km. 48.

2. *šüm* halpikkely; fischschuppe Gn. Bd. héj; baumrinde P. 27. Gn. schale Tr. *šöm* id. Tr. — cf. *šem*.

šumem köszörül; schleifen, schärfen Gn. Bd. Tr. *šömaš* M. 29. id. — *šumedem* fr. Bd. *šumaltás* pass. Tr.

šumam elfárad; müde werden, ermüden Gn. Bd.

šumäs szétmetsz; zerschneiden; разтзывать Tr.

šümäktem zúg, lármáz; lärmen, brausen Bd.

šumala (m.) gyarló; hinfällig NyK. 6, 213.

šumat (cs.) *š.-kečo-* szombat; sabbat Ist. 287. Bk. 34. Bd. Tr.

šûmed- genyed; eitem — *šûmälá* rothatag; verweslich; тлѣнный Tr.

šûmeštar- szivesnek lenni; gefällig sein; угождать Tr.

šûn Gn. Tr. M. 6. v. *šôn* id.

šun agyag; lehm Gn. 23. Tr. NyK. 6, 194.

šûnčal Car. Uf. Bk. v. *šônžal* id.

šunén-ílém utazik, vándorol; reisen, wandern; странствую Tr.

šûngá röpülés; flug der vögel; птичий полетъ Tr.

šungâ kopogás; das klopfen; стукъ *šungâ* id. — *šungâš*, *šûngâš* kopog, dörömböl; klopfen; стучать Tr.

šungâ domb; hügel Tr. *šûngâ* id. ibid. *šûngâ* (m.) id. NyK. 6, 213.

šungaltam arczra esik, alábukik; auf das gesicht fallen, tauchen Gn. — tauchen G. 47. Tr. *šungaldam* id. Bd. stolpern, fallen Tr. *wujžo dene šungalt kajen* fiel rücklings auf den kopf Ocs. 72.

šungáldeš mély gödör; tiefe grube Bd.

šupká iszap; schlamm; илъ Tr.

šupsám húz; ziehen Gn. 15. Bd. Tr. Ocs. *šučšám* id. Gn. 46. *šubsám* Ist. Bk. *šopšám* (m.) Bd. *šuwšám* ránczigál; zerren Pu. 28. *šëps-* M. 91. — szopik; saugen Tr. Gn. *cizem š.* id. Bd. — dohán-yoz, tobákol; tabak rauchen od. schnupfen Tr. Gn. *tamaka š.*, *pipka*, *trupka š.* id. Bd. — *šupsalam* fr. Bd. *šupsulam* zupfen, reisen Tr. *šupsedem* fr. Bd. *šupsedektem* (m.) hurezoltat; wegschleppen lassen oder befehlen Bd. *šopštem* (m.) zu wagen führen, *šupštem* czipel; schleppen Bd. *šëpštás* возить M. 91. — *šupsedás*, *dektás* *šupskedás* задергивать Tr. — *šupsen nalaš* wegnehmen Bd. *šuwšôn n.* id. Pn. 11. *šupsunluktam* id. Tr. *šubsokten kajaš* führen Bk. 26. *šupsul-počas* fölránt; aufreissen (die thüre) Bd. — *šupsuktás* ziehen, rauchen, führen lassen (caus.), *šupsultás* gezogen, geführt werden Tr.

šupsal csók; kuss Bd.

šupsalam, *šuwšalam* csókol; küssen Gn. *šupsalam* id. Bd. Tr. — *šëpsalam* id. M. 92. *šubsalam* id. Ist. 223. megölel; umarmen Ocs. 24.

1. *šur* szarv; horn Bd. Tr. — *šurdemä* szarv-talan; ohne horn Bd. *šurán* mit horn Tr.

2 *šur* szar; dreck, koth Gn. Tr. P. 24. *ššur* Tr.

šurem (cs.) mozsárban tör; (im mörser) stossen Gn. *šurám*, *šuralás* id. Tr. — cs. *sora-*.

šurem (cs.) taszít, tol, szúr; stossen, schieben, stechen Bd. — *šuraltém* stechen Ocs. 67. Ist. 94. Tr. Bd. *šuraldem* Bd. *šuralam* (m.) durchstechen Bd. *šaralam* (m.) stechen Bd. — *šurkal-* szürkál; stechen (fr.) Ocs. 92. *šurkedolám* id. Tr. *šuraltol-* id. Ist. 130. — *šural-goltaš*, *šral-g.* kiszúr; ausstechen (die augen), letaszít; hinunterstossen, zörget; pochen (an der thüre) Bd. — *šuralt-šôn-*

dém втыкать Tr. — *šuraldam* sich anschlagen, anstossen, einbohren Bd. — *šürgedás* тыкать, колоть Tr. — cs. *šor-*.

1. *šürem* (cs.) hálóval vagy varsával halász; mit netz oder reuse fischen Gn. — cf. *šürágá*.

2. *šürem* (cs.) mázsol, ken; schmieren Gn. Bd. Uf. 43. Car. 42. Zol. *šurém* Zol. *šürem* Ist. 36. Tb. Tr. *šerem* (m.) *šorem* (m.) *šrem* (m.) Bd. *širem* (m.) Bd. Km. 24. id. — *šürkalem* fr. *šürkalem* Tr. Bk. 37. fr. id. — *šürält-* sich einschmieren Tb. 47.

3. *šür-* (cs.) szűr; seihen Sdr. 6. — cs. *šúr-*.

šüranem (cs.) megolvad; schmelzen Ist. 73. *šurandarém* caus. Tr. — cf. *šoratém*.

šurang- elsötétül, elhervad; sich verdunkeln, verwelken; потемнѣть, поблѣкнуть Tr. — *šurágon* оскомина набилась Tr.

šüraks dara; gries, graupe Bd. — *šürākš* Tr. *šüraš* Gn. 60. P. 11. *šüraš* Gn. *šüraš* Ist. 67. *šürāš* Ocs. 48. *šuráš* Tr. id. — *šurášma-šudo* uti fű; plantago Tr. [cf. *šürö*.

šürča v. *šör-*.

šuré (cs.) halháló; fischnetz; неводъ Tr. — cf. *šureká*.

šüré, *šürét* Tr. v. *šürét* id.

1. *šuré*, *šujré* (cs.) borona; egge Tr. *šürä* id. Bd. — *šürem* boronál; eggen Bd. *širem* (m.) id. Bd. M. 91. *šujrāš* id. Tr. — cf. *šürä'*.

2. *šuré* (cst.) poszméh; hummel NyK. 6, 201. — cf. *suré*.

šureká (cs.) Tr. v. *šürágá* id.

šurém Tr. v. *šürén* id.

šürgö arcz; antlitz Gn. 48. *šürgö* id. Bd. *šürgü* id. Tr. Ist. 276. *šürgö* Weske 48. M. 4. — *š. šowečo* törölköző; handtuch G. 48. *šürg-üstös* id. Bd. *šürg-üstös* id. Tr. *š.-tačká* wange Tr. *towar-š.* fejszeap; axtblatt Gn. Bd.

šürgö nagy erdő; grosser wald Bd. *šürgö* чернолѣсье Tr. — *šörgö* (m.) id. M. 45. *šerge* (m.) *širga* (m.) Bd. erdő; wald — *š. kesü* vadkecske; wildgaiss Bd.

šurka alterthümliches festliches kopfzeug der weiber Gn. mütze Pu. 42. schopf; хохоль Tr. — ? cf. *šorka*.

šurl- (cs.) mormog, dorombol; schnurren, knurren Tr. — cs. *šürle-*.

šurmangés hiuz; luchs Pu. 17. *šurmangoč* id. Tr. *šurmanše* id. Ringw. Tr.

šurno gabona; getreide Gn. 55. Tr. *šurna* (m.) id. Bd. *š-vuj* kalász; ähre Bd.

šürö káposztaleves; kohlsuppe Gn. 21. *šür* Bd. *šür* Tr. *šürü* Bk. 14. id. *puršan šür* linsengericht Ocs. 21. — cf. cs. *šürbe*.

šüršö balha; flob M. 61. *šüršo* P. 25. Tr. Bd. *šürša* (m.) Bd. — ? cf. cs. *šört-* beissen; кycать.

šürtö czérna, fonál; garn, zwirn Gn. Bd. Bk. 16. *šörtö* M. 28. *šúrto* id. Tr. *šürdé* gedreht P. 27. — drót; draht Gn.

šürtnem (t.) botlik; stolpern Gn. 56. 60. *šürtnem* id. Tr. Tb. 140. *šürtnem* id. Gn. — cf. *šürtnem*.

šurtuš mész; kalk Tr. *šurtuš* id. ibid.

šusa (t.) vetelő; weberschiff Gn. Bd. Tr. M. 28. — t. *susa*.

šüsa nyakravaló; kragen — cf. *šü* hals Gn.

šüş genny; eiter Sdr. 3. — cf. *šúj*.

šuşel korpa; kleie Tr.

šüşkán (t. m.) süket; taub Bd. — cf. *suskán*.

šüşkám töm, betöm; einstecken, hineinstopfen Gn. Bd. *šüşkám* id. Tr. köpül; buttern; пахаты Tr. *šüşkās* соваты M. 92. — *pöčal š.* puskát tölt; gewehr laden Bd. *šüşkám* id. Tr.

šüşkem füttyül; mit dem munde pfeifen Gn. *šüşkém* id. Tr. *šüşkalt*- Pn. 36. *šüşkalđ* P. 54. id. *šüşkalám*, *šüşkaldém* id. Tr. — cf. *šüşkaltal*.

šüşked- csepüvel bedug; kalfatern Tr.

šüşkolám vág (állatot); schlachten Gn. 23. *šüşkülám* id. Tr. — *šüşkülám* öl; tödten Bd. *šüşkil*- (m.) Bd. *šüşkül*-, *šüşkül* Bk. 36. — *šüşkéläs* M. 93. id. — *šüşkültás* запѣзываться Tr.

šüşko habszedő kanál; schaumlöffel Tr.

šüşmako (r.) paradicsom; paradis Zag. 42.

šüşmo köpült vaj; geschlagene butter P. 51. *šüşmá* torok sajt käse Tr. — cf. *šüşkám*.

šüşo érett; reif — *kapeš-š.* felseirdült; mannbar Tr. — cf. *šuum*.

šüşpok (cs.) fülemile; nachtigall Gn. 54. *šüşpük* Bd. *šüşpük* Tr. id.

šüşr (cs.) nyomorék; missgeburt; уродъ M. 13. *šüşer* seb, he gedés; wunde, kruste (an der wunde) Tr. wunde; krank Bd. v. *šusor* — *šüşort*- megüttni; anschlagen M. 117. *šüşertem*, *šüşergem* v. *šüşörgém*.

šüştám lábbal dörömböl; mit den füßen klopfen — *šištám* id. Tr.

šüştő . . . v. *šište* 4. id. *šüştő* id. Tr. — *šüşto-wuj* bőr kantár; riemenzaum Pu. 36. *š.-kowászte* weissgegerbtes leder Tr.

šüt Tr. v. *šot* id. — *šutém* kapzsiskodik; gierig verlangen; жадничать Tr.

šütém (t.) átfúr; durchbohren Gn. 1. долблю durchlöchern, eine wuhne aufhauen Gn. fölbont, megbont; auflösen Bd. Gn. 27. распутывать, развязывать, развивать Tr. развязать M. 91. sich ausrecken; вытягиваться Tr. *šütném* refl. Tr. — *šütetem* fr. = *šütém* Bd. — *šinčažem šüten* joktaren liess ihm das auge ausstechen (ausfliessen) Uf. 96. — *šütkal*- lyukat rág; ein loch nagen P. 1. — *šütlém* felpattan; aufbrechen (die blattern) Sdr. 3. развязываться Tr. — *šüten* kolten (der same) keimte auf Ist. 225. Tr. *šütlen* lek-teš id. (præsens) Zag. 55.

šūwalam (cs.) köp; spucken Gn. *šūwālām* Bd. *šūwālām* Tr. *šūbalam* Tb. 32. *šivāl-* (m.), *ševem* (m.) Bd. id. *šūwaledém*, *šūwedem* fr. Gn. — *šūwedem* ráolvas; zaubersprüche flüsternd hersagen Gn. *šūwedám* заговариваю Tr. Zag. 29. *šubedám* id. ворожить, гадать Tr. *šūwalaktaša* ráolvasó; zauberprophet Ks. 49. *šūwālaktaša* id. Km. 67. — *šūwālme* köpedék; spucke Bd. — v. *šūwol*.

šūwol-wüt nyál; speichel Gn. *šūvül-wüt* Bd. *šūwül-wüd* Tr. id. *šübül* NyK. 6, 195. — cs. *silige*.

šūwor (cs.) duda; sackpfeife Gn. 49. P. 24. harnblase Gn. *šūbur* id. Tr. — cf. *šeber*, *šower*.

šuwos tömlő; schlauch, lederner sack Gn. *šuwös* M. 67. *šubos* schlauch, sack, quersack Tr. Bd. kosár; korb Bd.

šuwosked- küzd, vitatkozik; streiten, kämpfen *moj nergenem nuno ia-šamoč-deno šuko šuwoskeden šogošt*; meinethwegen haben sie viel mit den teufeln gekämpft Zag. 33. — cf. t. *sugiš-* kämpfen.

1. *šüwö* áldozatra szánt darab kenyér v. hús; opferstück (vom brot und fleisch) Gn. 61.

2. *šüwö* (cs.) borkenkäfer, holzwurm Gn. — cf. *sügö*.

šuvo: ige *-šuvo* — gyermek; kind Gn. 61. *šúbo* id. Bd.

šuvo: *kurwalanaš kumol šuwosom sejen jon* ein mensch, der seine begierde zum ehebruch besiegt. Zag. 35.

šužo fajdkakas; auerhahn Gn. 46. *šujžo* id. Gn.

šuž káka, szittyó; röhricht Tr.

šužém éhezik; hungern Bd. megéhezik; hungrig werden Gn. Bd. — *šužám* hungern Tr. *šužošo* hungernd, hungrig Tr. *šužén kolén úlot* starben vor hunger P. 6. *šužasa* id. BL. 1, 53. — *šužén* éhség; hunger Tr.

šužar nőtestvér; schwester Ocs. 24. Ist. 32. hűg; jüngere schwester Bd. Gn.

šužel Tr. *šužl* M. 29. v. *süzlö* id.

šužer tej; milch Bd. *šužér* Tr. *šišér* (m.) Bd. — *šužer-val* obers Bd.

šužge oldalszurás; seitenstechen Gn.

šužo hasonló; vergleichlich, ebenbürtig Gn. 65.

T

ta . . . v. *to* . . .

ta (pron. demonstr.): Bd. *ta kū* valaki; jemand, *ta mam* valami; irgend etwas, *ta magána* egyvalaki; ein gewisser, W. §. 68. *ta-kū*, *ta-ma*, *ta-magána* Bd. — *tatošt* ezek; diese Ocs. 124.

ta (m.) vagy; oder — *ta-ta* entweder, oder Bd.

tábém felduzzaszt; aufblähen; пучить *tábén šinzén* aufgeblasen; вспучить — *tawā* пучить ледь Tr.

1. *tabá* (t.) serpenyő; pfanne Tr.

2. *taba* (m.) pehely, csepű, rongy; flocken, werg, fetzen; охлопокъ, клокъ Tr. — *tabán* verfilzt; клочистый Tr.

tabák-süer табачная мельница Tr.

tabo (m.) kút; brunnen — *t.-wedrá* vödör; eimer Tr.

taboš (t.) haszon; gewinn Bk. 26. Tr.

tače ma; heute Gn. 55. Tr. Ocs. 50. Bd. *tača* Ks. 37. Bk. 26. *tačo* Tb. 3. *taáče* Tr. id. — *tačelok* a mai napra; für heute bestimmt, das heutige Tr. *tačalok* id. Bk. 64. *tačelok* id. Tr. — cf. *tagáče*.

taga (est.) kos; schafbock, widder Gn. Bd. *tägä* M. 33. *tägä* (m.) Bd. *taga* Tr. id. — *tagás* kleiner hammel, *kačaká-taga* ziegenbock, *jumon-t.* schnepfe; бекасъ Tr.

tagačö M. 52. *tagáče* (m.) Bd. Tr. *tagača* Km. 51. *tagáčlok* Ks. 34. v. *tače*, *tačelok* id.

tagan (est.) patkó; hufeisen Gn. Bd. Tr. *tagan* P. 26. — *taganlém* patkol; (mit hufeisen) beschlagen Bd. Tr. *taganlelam* fr. Bd. — *taganlőktém* szerszámmal patkol; mit einem werkzeug beschlagen Tr.

tagana (est.) teknő; трөг; начевки Tr. *tägänä* id. M. 31. *tagna* id. Tr. — *tagna* lisztes láda, kosár; mehlkufe Gn. 6. mehlkorb P. 50. — *tagna* id. Gn. — cs. *tagana* t. *tigänä*.

tagárše mai; der heutige tag Tr.

tagdúš (*tanđuš*, *tandúš*?) barát; freund NyK. 6, 201. — cf. *tanj*.

tagom-kebék bizonytalan meddig; nicht bestimmt wie lange; неизвестно до коихъ поръ Tr.

tajá zwei räderchen, an welchen die wiert (°) auf- u. abgehen (Reguly) Bd.

tajal- (est.) meghajt; beugen, biegen Pn. 36. *tajem*, *tajedem* fr. *tajaldem* fr. id. Bd. — *tajném* hajlik; sich biegen Gn. Bd. *tajnelam* fr. id. Bd. — *tajném* beugen; наклонять, приклонять Tr. *tajnostás* sich bewegen, wanken; шататься, мотаться Tr. *tajnardarás* (m.) beugen, einer sache sein ohr leihen; наклонять, приклонять ухо Tr. — cs. *tajol-* t. *tajil*.

tajém (r.) elrejt; verbergen M. 88. *tajalt* elbujik; sich verbergen Tr. — r. таить, таивать.

tajol lankás lejtő; (nicht steiler) bergabhang Gn. *tajil* Tr. — cf. *tajal-*; cs. *tajlok* наклонный, покатый.

tajzá (t.) fejkötő-féle; eine art haube für mädchen Tr. — cf. *takja*.

tajn (r.) szentség; sacrament Tb. 9. *tajnstwo* id. Tb. 12. *tajna* id. titok; geheimniss Bk. 90. Bd.

tajšen titkon; geheim (adv.) W. p. 207. cf. *tajem*.

takes (cs.) babona; aberglaupe Ks. 49. Km. 68. *t. idol* hamis bálvány; falscher götzen ibid. *t. šalgat* sie stehen unbeschäftigt BM. 20, 3. *t.* напросно, даромъ Km. 70. Bk. 46. Tr.

takja (t.) menyasszonyi főkötő; kopfputz der braut Gn. — *taklá* főkötő; haube Pn. 42. — *t. takja* achselband.

takor (t.) letaposott; hartgetreten Pu. 39. Tr. *уличный* Tr. *taker* kemény, egyenes; hart, geebnet Bd. — hely; platz Pu. 39. ugar; blachfeld Bd. *дворина* Tr. — *t. takir*.

takortém letapos, kitapos; festtreten, feststampfen Tr. *taker-tem* Bd. — *takor-takortoša* utód, örökös; nachkomme, erbe Tr. — *takorgém* festgetreten werden Tr.

1. *takmak* tánczdal; tanzlied («mit vielen worten») Gn. 78.

2. *takmák* v. *tápnák* Tr.

täktä vad (méz); wilder (honig); *дикий* (кажется медъ) Tr. *tákta* id. NyK. 6, 212. — *täktä* (m.) darázs; hummel Bd.

tälém (t. m.) törvénykezni vlkivel; processieren Bd. *täläs* id. Tr. — cf. *t. daulaš*-id. [sturmwind.

tal: *kugu -tal mardež* vihar; gewitter Bk. 54. — cf. *t. dauil tal* Bd. v. *tajol* id.

tala bátor; tapfer Tr. *talo* erős; stark P. 16. Tr. *tal* serény, egészséges; flink, gesund Bd. *peš talon* sehr P. 9. *talon* stark (adv.) Sdrc. 3. *talalok* kühnheit, jugend, stärke Tr. — cf. *t. daula-* gewalt anthun.

taláka kicsi; kleiner (*puše kahn*) P. 48.

talan szerencse; glück Bd. Tr. *siker*; das gelingen Tr. — cf. *t. a. taliga* id.

talasa (t.) rabló; räuber Tr. — *t. talauči*.

talé v. *kosa-talé*.

talgođe csikó; junges pferd, füllen (von 1 bis 5 jahren) Gn. 15. *talgede* Bd. *talgođe* stute, welche noch keine füllen geworfen hat Tr.

talgoštolám ide-oda lebeg; herumflattern G. 56. *talgoštem* in der luft herumfliegen (wie ein hopfenkopf) Gn.

talingga (r.) tányér; schüssel Pn. 38. Zag. 50.

talošná forró láz; hitziges fieber; *горячка* Tr.

talmo az övnek azon része, a hova a fejszét akasztják; der theil vom gürtel, wo das beil eingesteckt wird Tr.

taluk (cst.) esztendő; jahr Gn. Tr. *talok* Gn. Bk. 34. *talik* Bd. *tauluk* Gn. id. — *talik* (m.) *tälik* (m.) idő, időszak; zeit, zeitabschnitt Bd. — *i-talik* jahr Bd. *i-talok* jährlich Ist. 64. *i-daluk* jahr Bd. jährlich Ocs. 46. — *talukás* egy éves; ein jahr alt Tr.

talve öv; gürtel Gn. *t.-küžö* (*t.-toward*) messer (od. axt), die am gürtel getragen werden Gn. 56.

tam (t.) íz; geschmack Gn. Bd. Tr. — *tamle* izes; schmackhaft. Bd. Tr. *tamla* Ist. 6. *tamlo* Ist. 67. *tämle* Ocs. 5. *tamán* id. Tr. *tamelon* izesen, torkosan; schmackhaft, gefrässig (adv.) Zag. 18. 45. *tandeme* ohne geschmack Bd. — *tämlan-* izessé lesz; wird schmackhaft Ocs. 48. — *t. täm*, *tämne*.

tamaka (t.) dohány; tabak Bd. Tr. Gn.

tāmākā kicsi, finom, sekély; klein, fein, seicht Tr. — cf. t. *tam* tropfen.

tamga (est.) ismertető jel, folt, kézjel, czél; merkezeichen, fleck, handzeichen, ziel Gn. *tamgá* bélyeg, folt, bepíszkolt hely; stempel, fleck; Tr. — *tamgaemdém* bepíszkít; beflecken, *tamgaemám* refl. Tr.

tamok (est.) pokol, alvilág; die untere welt, hölle, todttenreich Gn. Tr. — *tamuko* hölle Bk. 51.

tan tisztelet; ehre G. 78. hír; ruf, leumund Gn. *tän* hír; híresség; ruf, berühmtheit Ocs. 13. — *taŋ* jóság, szépség; güte, schönheit — *taŋán* derék, szép; statlich, schön — *taŋdemo* unstatlich, unschön Tr. — *tanle* híres, berühmt Ocs. 22.

taŋ (cs.) egyenlő; gleich Tr. kortárs; altersgenosse Tr. barát, társ; freund, kamerad Gn. Bd. *täng* (m.) id. Bd. *taŋ* neben einander Gn. gemeinsam (adv.) P. 36. — *ik taŋgaš* egykorú, kortárs; altersgenosse Bd. — *taŋot* (= *taŋ-kot*) annyira mint; so weit als Tr. — cs. *tan* t. *tiŋ* jak. *täŋ*.

tängä (t.) rubel M. 55. *tänkä* (ny.) *tenke* (k.) Weske 28. *tänga* pénz; geldstück Bd. — *taŋäk* *peläk* anderthalb rubel M. 55.

taŋaštar-, *taŋaštar-* (cs.) hasonlít; vergleichen Uf. Car. 8. *taŋaštarém* magasságban kiegyenlíteni; in der höhe anpassen; уравнивать величины Tr. *tängaštarém* (m.) egyenlít, hasonlít; ausgleichen, vergleichen Bd. *tängäštaräs* id. M. 89. *tängäštaraltás* id. pass. *tängöštarém*la leicht vergleichbar; удобосравнимый Tr. — *tängäs-* versenyez; wetteifern, wetteifernd arbeiten Tr.

taŋgata fatöke; holzklotz NyK. 6, 213.

tanok (t.) tanúság, tanú; zeugniss (zeuge? sic) Gn. zeuge Tr. NyK. 6, 201. — *tanokos* tanúság; zeugniss Tr.

tängol- cseng, hangzik; klingen, tönen; звенеть Tr.

tanoštar- tanuskodik; bezeugen Tr.

tänlandar- dicsőit; rühmen Ocs. 122.

[(adv.) Tr.

tapöron (m. r.) néha, változékonyan; zuweilen, unbeständig

tapném merészel; sich erkühnen; осмеливаться Tr.

täpnäk, *täpnák* (m.) uti táska; reisekoffer Bd.

taplan- megszárad, kiszellőzik; trocknen, gelüftet werden; провядать, процахнуть, провѣтриваться Tr.

taptém kovácsol; schmieden; ковать Tr.

täptarem (cs.) szorít, nyugtalanít; bedrängen, beunruhigen — gyönyörködtet; ergötzen Bd. — cs. *taprat-* cf. *tarwanem*.

1. *tar* (est.) puskaapor; schiesspulver Gn. Bd. Tr. — *užar-tar* vitriol; купоросъ — *payča-t.* mák; mohn Tr.

2. *tar* (cs.) bér; miethé, lohn, gehalt Tb. 167. Gn. 61. Bd. *tarā* id. Tr. *tär*(m.) id. Bd. antheil Tr. *svätoj tar jümö* (m.) das heil. abendmahl Bd. *tareš puraš* sich verdingen Bd. *tarom juktás* részesíteni; theil geben — *tarom juaš* részesül; theil bekommen Tr.

3. *tar* (est.) köles; hirse Tr. Zol. t. *tari* cs. *torá*.

tar-: *taram* *elat* (bedeutung unbekannt) P. 58.

tara (cs.) turó; topfen M. 18. — cf. *torok*.

taráj vörös pamutszövet; rothen baumwollenstoff P. 58. Bd.

tarakán (t.) keleti csótán; blatte kaberlak P. 3. Tr.

taraltém a szívet érdekli, gyönyörködteti; das herz interessieren, erfreuen Bd. *taraném* buzgó, lelkesül; eifrig oder entzückt werden — *taratem* érdeklődést kelt, biztat, rábeszél; interessieren, aufmuntern, überreden Gn.

tarazá (cs.) kútgém; brunnenschwengel Tr. — cs. *tarazá* wage.

tarazém kifeszít; überspannen; перетягивать — *tarazaltám* pass. Tr.

tarb- hasít; spalten; откалывать, выкалывать Tr.

tarča, *tárza* szolga; diener Tb. 247. *tarozo*, *tarčo* id. Car. 32.

j. *tarče* béres; lohnarbeiter Bd. Tr. *tarozo* Tr. — cf. *tar* 2.

targoktarém visszatart, erőt vesz rajta; zurückhalten (wider wunsch), überwältigen Tr.

tarlém bérel, bérbe fogad; miethen, dingen Ist. 229. Bd. Tr. *tärlem* (m.) Bd. M. 89. — *tarlalt*-pass. Zag. 21. — *tarlema* oksá fizetés, bér; lohngeld Bd.

tarék (r.) aludt tej; saure milch M. 18.

tarmán vagyon, birtok; vermögen Bd. szerszám; werkzeug Tr.

tarta rúd; deichsel M. 32.

tärtöm: t. *pošten* elhatározta; beschloss (*pator waštareš* *lek-taš* gegen den helden zu ziehen) Ocs. 76.

tarwaném (cs.) megindul, mozdul; sich bewegen Bd. Gn. Tr. Ist. 233. *tarbaném* Ocs. 69. *tärvänem* (m.) *tarbänem* (m.) *tarvanulam* fr. Bd. *tärvänöläš* M. 89. id. — *tarwatem* mozgat; bewegen Gn. Bd. *tarbanem* (k.) Weske 22. *tärvätem* (m.) *tarbätem* (m.) *tarvatelam* fr. Bd. *tarwatolam* Ist. 98. id. — *tarbalt*- nyugtalanít, megrendít, felizgat; beunruhigen, erschüttern, aufwiegeln; тревожить, колебать, смущать Tr. — cs. *tapran*- t. *tibren*-.
tarwaš forgács; späuchen M. 46. *tarbáš* id. Tr.

taškás gyolcsdarab, melyen az esküvőn a jegyesek állnak; ein stück leinwand, worauf das brautpaar bei der trauung steht Tr. — cf. *toškém*.

taškém v. *toškém*.

tašlém kiárad; überschwemmen. Gn. Tr.

tasmá (t.) szalag; band Gn. Tr. *tašmá* id. Tr.

tata czompó; cyprinus tinea Tr.

taton (t.) egyetértve, barátságosan; einträchtig, in freundschaft Gn. 65. *tatoloktome* egyenetlenkedve; uneinig Gn. — t. *tatiu* eintracht.

- tātká* v. *tāktá* id. Tr.
tatulas- (t.) kibékül; sich versöhnen, Ocs. 24, 64. — cf. *taton*
t. tatiulan-
tau (t.) köszönet, hála; dank, dankbarkeit Gn. Bd. Tr. M. 68.
tau kelešaš (m.) hálát mond; sich bedanken Bd.
taulo surt palota, palast, Uf. 81. j.
tauluk Gn. v. *taluk* id.
tauštem hálálkodik; danken Zag. 66. G. 55. Tr. — *tauštulam*
fr. tauštarem id. Bd. — *tauštolá* mit dankbarkeit, dankbar Tr.
tawem (cs.) kapar; scharren (die erde mit dem hufe) Gn. 46.
tawalam Gn. *tawaltém* Gn. 13. id. топать ногой Tr. *tawém* при-
 пывать ногами; переминаться съ ноги на ногу Tr. — cs. *tap*
tawan szántalp; schlittenkufe Gn. [t. *tapta*.
tawo kút; brunnen P. 26. *tave* id. Bd. Tr. *tabe* Ist. 203. —
tawe (kút)gém; (brunnen)schwengel Gn. (? sic!) Tr.
tawol hinta; schaukel Tr.
tawolém hintál; sich schaukeln — *tawoltém* caus. Tr.
tawoš (t.) bőség, élés; vorrath G. 60. haszon, nyereség; nutzen,
 gewinn Gn. Step. 10. — cf. *taboš*.
tawukán helyenként; stellenweise Tr. *tárukan* id. Bd.
taza (est. p.) egészséges; gesund. Gn. Bd. Tr. *taža* id. Uf. 42.
 Car. 41. (m.) Tr. — kövér; fett Bd. M. 76.
tazálok egészség; gesundheit Ocs. 73. Tr. *tazalek* id. Bd.
tazalém kövéredik; fett werden; Bd. Tr. jó színben van; gut
 aussehen Bd. *tazalandarém* hizlal; mästen Tr. — *tazarg-* meggyó-
 gyúl; genesen Zag. 63. *tazangam*, *tazalanem* id. Bd. *tazart-* meg-
 gyógyít; heilen Ocs. 83. *tazandem*, *tazalandarem* id. Bd.
tazolán sikos, nyálkás; glatt, schlüpfrig, schleimig Tr.
te . . . v. *ti* . . . *tó* . . . *tü* . . .
te ti; ihr (plur. 2.) passim *tä* (m.) Bd.
teak, *tejak* még mindig; noch immer Gn. — cf. *tegak*.
tebe v. *tewe*.
teg, *tegók* többé; noch (in der zukunft) Bd. *tegak* (= *ereak*)
 immer Uf. 8. j.
tegeña (m.) (= *tugaja*) ilyen, olyan; solcher Bd. Km. 84.
tegeñe Tr. *tegeñä* (m.) Bd. id.
teget (r.) nyirfadeget; birkenetheer Gn. *teget* Tr. Bd. Ist. 167.
 Ocs. 117. *tegot* Gn. id.
tekšorl- (t.) megvizsgál, kipróbál; untersuchen, erproben;
 испытывать Tb. 29. 39. 247. — t. *tikšer*.
tekte vad méhraj; wilder bienenschwarm Gn. *t. mükš* id. Gn.
 59. — cf. *tātká*, *tātká*.
teldorem pajzánkodik, lármáz, zajong; muthwillen treiben,
 lärmern, toben — *teldormas*, -*me* pajzánkodás, zenebona; ausge-
 lassenheit, tumult Gn. — cf. *t. tiler-* nährisch werden.

tele tél; winter (passim) *telä* (m.) Bd. *tel* M. 52. — *telem* télen; im winter Bd. *telim* Tr. — *telese*, *telemse* téli; winterlich Bd. *tele*: *vüt t.* mocsári szalonka; *scolopax gallinago* Bd.

teletlá különös, különösen; besonderer, besonders; *особенный*, *особенно* Tr.

temam megtelik, jól lakik; voll, satt werden Bd. Gn. *temām* (m.) *temām* Tr. *temedem* fr. Bd. id. — *vüt t. a* víz nő; das wasser steigt Bd. Ist. 14. *telže t. a* hold telik; es wird voll mond Bd. *kočken t.* sich satt essen Bd. *kočkon temmejošt wara* nachdem sie satt geworden sind Ist. 220. — *tem:nam* jól laktam; ich bin satt Bd. — *temneške* telesteli; ganz voll Ocs. 92. *t. juktä* megitat; satt tränken Ocs. 19. — *pel i temmo kečoštožo a fél* évet befejező napon; am tage wo das halbe jahr zu ende ist Zag. 51. — *temdeme* telhetetlen; unersättlich Bd. — *temektem* sättigen Bd.

temem megtölt; füllen Bd. Gn. Tr. jól lakat; sättigen Bd. Gn. *temedelam* fr. Bd. — *temal-* megtölt; füllen Pn. 36.

temân (cs.) tömjén; Weihrauch Tr. Zol.

temedem nyom; drücken Gn. Bd. rányom; aufdrücken Bd. (m.) fojt; ersticken Bd. *temdalam* mom. drücken Bd. *нажимать* Tr. (m.) elnyom; bedrücken Bd. *temdeštam* fr. oft drücken Bd. (m.) tapogat; betasten Bd. *temdeštäm* id. Tr.

tembáko közelebbre, ide erre az oldalra; näher, auf diese seite Tr. *tembak-tumbak* ide-oda; hier-her, dorthin Krest 13. *tembáke-umbáke* id. Tr. — *tembál* innensó oldal, diese seite Bd. Gn. Uf. 40. külső oldal; aussenseite Gn. *tembálne* innensó félen; auf dieser seite Bd. *tembálno* id. Tr. *tembalan* auf diese seite Bd. *tembač* innenről: von dieser seite Bd. *tembáčon* id. Tr. (— passim).

teme tele; voll Tr.

temon mindannyi; sämtlich *mlánda ümbálnožo témon üleša šámoc* sämtliche auf der erde lebenden Tb. 181. — *megelégedett*; zufrieden P. 18. — *kurukwlak lečat küškö temon küzen* (das wasser) stieg höher als die höchsten berge Ocs. 11.

temloše kérő; freierwerber Ringw.

temušká (r.) kis gyékényzsák; mattensäckchen Tr.

teñ te; du — *tiñ, töñ, tej, tiñ* (m.) *toñ* (m.) id. (passim). *neš tene* (cs.): *tenes puraš* keresztelkedni; sich taufen — *te purtaš* keresztel; taufen Bd. *toneš* id. Tr. Ist. 193.

tene az idén; dieses jahr, heuer Bd. Gn. *ten'e* id. Gn. *tenéj* id. Tr. *tene-e, tene-i* id. Bd. — *tenéje, tenejés, teneiso* idei; heuriges P. 8. 5. *enese* id. Bd. — *teñe most*; jetzt W. 207. Bd. *teñé wará* nun aber BG. 4. 9. *teñés* (m.) *teñésa* (m.) mostani; das jetzige gegenwärtige Bd.

tene, dene, ěene bei; mit, sammt, und; entlang, über, durch; mittelst; von, aus (welchem stoff, welcher ursache) (vgl. *ter*: *terne*) — *teke, deke, ěeke* zu (vgl. *ter*: *terke*) Gn.

tepe így; so M. 13. Km. 22. какъ точно Tr. *tinge* id. BM. 3, 15. *tepelä* ilyen; solcher — *tepeläok* ebenso M. 57. *tepeläok* id. Km. 12.

teñersa mostani; das jetzige, gegenwärtige Tr.

teŋge (t.) rubel Gn. 66. Tr. geld Pn. 35. NyK. 6, 201. *teŋgelok* groschen Ist. 220.

teŋgéčo (= *teŋ-kečo* Uf. 56. Car. 53.) tegnap; gestern P. 2. Tb. 173. *teŋgeče* Gn. Tr. *teŋgeča* W. 207. *teŋgečš* M. 52. id. *teŋgése* tegnap; gestrig Tr.

teŋgol (cs.) pad; bank Bk. 26. P. 24. Gn. *teŋgel*, *teŋgel'* (m.) скамейка Tr. *tēggöl* id. M. 27.

teñoš ide; hierher Gn. 1.

teŋož (cs.) tenger; meer Gn. Ist. 65. *teŋoc* Tr. *tāŋož* Tr. *teŋož* Ocs. 46. *teŋgez* NyK. 6, 196. *teŋgež*, *taŋgaž* (m.) *tāŋgož* (m.) *tanaš* (m.) Bd. id. — *t-on-kugo-jumo*, *t.-kugo-pujošo*, *t.-awá* meer-götter Tr.

tepenä verem; grube in der riego; овинная яма M. 38. — cf. *än-tepenä*.

teptér fejtegetés, fogalom; lehre, begriff, idee; толкъ, понятие — *kiváncsi*, *tanulékony*; neugierig, lernbegierig; пытливый — *tepterlém* untersuchen; испытывать Tr.

ter szán; schlitten Gn. Tr. *ter*, *tir* (m.) Bd. M. 32. *tor* (m.) Bd. id. — *ter kudáltomo pairém* gyümölcsoltó boldogasszony ünnepe; Mariä verkündigung (feiertag) Tr. — *ter-dovan* szántalp; schlittenkufe, *ter-šolo* a két talpot összetartó keresztfák; kreuzbaum zwischen den schlittenkufen Bd.

1. *ter* kövér; fett — *terlem* hizik; fett werden — *terlektarem* hizlal; mästen Bd. — cf. t. *tere* lebendig.

2. *ter*: *terne*, *terke*, *teré(en)* (gewöhnlich mit possessivsuffix) otthon, haza, hazulról; im oder zu hause, ins haus oder nach hause, von hause Gn. 28. Ocs. 80. (*terke*, *terēc*, *terēcén*) Tr. *terán* mellé; neben (wohin) P. 3. *tereš* otthon: zu hause Uf. 49. j.

terén (t. m.) görbe, meghajlott; schief, gebogen, *tireń* (m.) id. Bd.

tergaš (t.) fölállítani; aufrichten Zag. 61. — cf. t. *torgoz*.

terēs (cs.) ganéj, trágya; mist dünger Tr. *tereš* id. Bd. — cs. *tiris*, t. *tires*.

terke (cs.) tányér, schüssel Gn. NyK. 6, 201. *tereke* id. P. 22. — cs. *tirik*.

terkúš v. *tervuš* id. Tr.

terlaltém v. *törlatém* Tr.

termen: *krest termen* *pudalaltsa xristos* a keresztre feszített Kr.; auf's kreutz genagelter Kr. Km. 26. — cf. *ter* 2.

tornalée *pornalée* Gn. nachahmung der stimme der krähe u. a. Gn. 35. *tornalée* *wernalée* id. *ibid*.

terpem (r.) tür, szenved; dulden, leiden Tr. Bd. *terpen* beteg; krank (adv.) Tr. P. 2. *terpöšë* geduldig M. 69.

tersiak jeges bukdár; colymbus articus Bd.

terštám v. *törgeštám* Tr.

tertež kör, körület; kreis, umkreis — *tirdeš* (m.) id. — *ter-těške* kerek; rund — *terteškem* kerek lenni; rund sein, *terteškaldam* dim id. — *terteštem* kerekít; runden Bd.

tervúš hegyes, keskeny karimájú süveg; spitzer schmalkrämpiger hut Bd. Tr. — *terkúš* id. Tr.

tešte sammlung von zehn Gn.

tetej männliches glied (bei kindern) Gn.

tetěle háló; fischernetz; сѣть, которой ловятъ рыбу, плыви въ двухъ лодкахъ Tr.

tetrad (r.) füzet; heft Bk. 28.

teve ime; siehe Gn. Bd. Tr. *tebe* id. Bk. 53. Bd. *tebeš* (m.) id. Bd. *tewiš* id. Ocs. 61. — *teve* most; jetzt Bd. — *tebe kuze* következőkép; auf folgender art Ocs. 50. *tebe tege* der folgende Ks. 31.

tewák majdnem; beinahe Gn. *tevok* id. mindjárt; sogleich Bd.

tevún a minap, nem rég; jüngst, nicht lange vorher — *tevenesen* nem rég óta; es ist nicht lange her, vor kurzem Bd.

tí ... v. *te* ... *tó* ... *tü* ...

tí tetü; laus Pn. 28. Bd. *tü* Pm. 25. *tó* (m.) Bd. *tő* M. 61. Tr.

tí pron. demonstr. v. *tó*.

tiak (r.) deák; schreiber Gn. 75. *těák* id. Tr.

tič tele; voll Gn. *tičak* id. G. 44. *tič*, *tičak*, *cič*, *cicok* W. 30. *cic*, *coc*, *cocók*, *tic*, *tiť* Bd. id. — *těč* Tr. *točák* Tb. ganz voll.

tičmaslaném teleképüvé, vastaggá lesz; ein volles gesicht bekommen, fett werden Bd.

tičmašlok teltség; fülle G. 56. *tičmaš* Bd. *tičmaš* G. 55. id. *t. kinde* még meg nem kezdett, egész kenyér; unangebrochenes, ganzes laib brot Bd. cf. *ónžol-tičmaš* die noch unberührte (speise) P. 21.

tigr (r.) tigris; tieger Bk. 32.

tigođe kicsi, finom; klein, fein Gn.

timalme ki van, tele van varrva; (voll) ausgenäht Gn. 70. (? *temalme*, cf. *temem*).

tinoš (t.) békesség; friede Tb. 13. *tinóšlok* id. Bk. 100. *tonoc iláš* békében élni; in frieden leben Ist. 19. *tnniš* id. Tr. — *t. tnič*, *tničlik*.

tir Bd. v. *tür* id.

tiť tele; voll — *tic*, *čic* (m.) *coc* (m.) *cocók* (m.) id. Bd.

tište: *kit-t*, *kittošte* kézjegy; handzeichen Gn.

tize v. *čize*, *číze* Tr.

tizék fecske; schwalbe Tr.

tó ... *tě* v. *te* ... *tü* ...

to, ti (pron. demonstr.): *tōde, toda, tođo, tēde, tide, tidä, tedä, tido* ez, (az); dieser, (iener) — *todälän* Km. 84. *tēdlanin* (m.) Tr. azért; darum — *toğé* P. G. *tige* Bd. *tenge* (m.) Bd. így; so *tegak, tiak* id. Step. 14. — *togáno* Uf. *togajo* Car. *tögäñe* Tr. *tegeña* (m.) Bd. ilyen; soleher — *togolaj jon* közönséges ember; ein gewöhnlicher mensch Car. 28. Uf. 66. — *toletla* többé ezután; nachher Uf. 22. Car. 21. weiter Uf. 96. — *ténár* Tr. *tonár* (m.) Bd. *tinärü* (m.) Bd. *tinare* Bd. ennyi; so viel — *ténärön* so viel wert M. 117. — *toņke* *mogor* az innenső oldal; diesseits Car. 38. *toleč toņežo* ezen-túl; von nun an Zag. 40. — *tošan* Ocs. Ist. *těžán* Tr. itt; hier *tošak* id. G. 1. *tište, tošta* (m.), *tištä* (m.), *teštä* (m.) Bd. *tēšte* Tr. id. *tošta* ott; dort Km. 29. — *toške* G. Ocs. *toško* Ist. *těško* Tr. *tiške, tiš, tižak, tižagen, toška* (m.) *tiškü* (m.) *teškü* (m.) Bd. *tēšte* Tr. ide; hierher — *tošet* Ocs. *tōšec* Tr. *tošec* Gn. *tošecon* Ocs. *tižeč, tižečen, tošec* (m.) *tošecen* (m.) *tišec* (m.) *tešec* (m.) innen; von hier — *těškebék* (m.) Tr. Bd. *tiškebek* (m.), *teškebek* (m.) Bd. *tiškeren, tišken* Bd. eddig; bis hieher — *tonam* (m.) *tinäm* (m.) *tenäm* (m.) ekkor, akkor; damals Bd. — *tonoš* most; jetzt Bk. 86. *tošagon* ezalatt; während dessen Ocs. 31. *to-müñgö, to-möñga* (m.) ezután, azután; nachher Bd.

to-to és-is; sowohl—auch P. 52.

točák v. *tič*.

tēganēkt- elkoptat, megsemmisít; abnützen, vernichten; из-носить, уничтожить Tr. — cf. *t. tigen* unnütz (adv.).

tēgir (cs. m.) tükör; spiegel Tr. — *togar* id. Bd. *tigir* NyK. 6, 213. — cs. *tüğürt*.

togodo apró, kicsiny; klein Pu. 37. *tögede, tegede, tuqúda* (m.) id. Bd. *tigide* NyK. 6, 193. *togode* id. finom; fein Ocs. 48. *tēgode* Tr. *togodo* Ist. 67. *tēgödē* M. 24. *t. oksá* aprópénz Tr. — sürű; dicht Pn. 28. — ? cf. *t. tigiz* eng, dicht gedrengt (kamm, rechen-zähne) Bál.

tēžäläök (m.) szüntelenül; unaufhörlich; непрерывно Tr. *tožaláok* még, többé, mindig; noch, immer Bd. *t. olam* megmarad, (kitart); ausdauern Bd. — cf. *toká, tokáleš*.

tojém Ocs. 70. v. *tajal-* id.

tēkölt-: *t. šagalaš* támaszkodik; sich stützen, lehnen; опираться M. 88.

toklacē (cs.) mutter des schwiegersohnes oder der schwieger-tochter, сватья M. 9.

tokwa (r.) tök; kürbiss Ist. 144. Ocs. 102.

tol v. *pantasá* P. 24.

tol toll; feder Gn. NyK. 6, 201. cf. *postol* Gn. (= *poč-tol*?)

těl: *t. kü* tűzkő; feuerstein M. 64. *těl-íp* szikra, funken M. 27.

tělēk (cs.) árva; waise M. 71.

tělēp (r.) gallér; kragen M. 16. — cf. *tulup*.

tolože hold, hónap; mond, monat Gn. *tolozo* Uf. Car. 10. *ti-lozo* Uf. 10. j. *tolčo* P. 26. *tolče* Tr. *tolze* P. 18. NyK. 6, 196. *telže*, *tilze* (m.) *tolza* (m.) Bd. id. u *tolozan* ujholdkor; am neumond Máté 17, 15. *toložas* egy havi járó (út); ein monat langer (weg) G. 65. — *točmás* t. vollmond, u-t. neumond, — t. *pujrošo-kugo-jumo*, t-on, t. *awá* mondgötter Tr. — t. *volgodo* mondschein Bd.

tolmatlem (t.) tolmácsol; dolmetschen — *tolmač* tolmács; dol-metscher Gn. 61. NyK. 6, 201.

tömenšö tanuló; schüler M. 10. tanult; gelehrt M. 77. *töm-döšö* tanító; lehrer M. 10.

tomok szélesend; windstille Gn. béke, csendesség; friede, ruhe, stille Tr. — cf. *tmok*.

tomolge nedves; feucht Gn. 63. frisch Gn.

toŋ (est.) erő, kezdet, lét; kraft, anfang, dasein — *toŋgoč kaém*, ich verliere die kraft. — Tr. est *tín* seele, verstand.

tonduš kikeresni; durchsuchen Uf. 51. j.

toŋgá bremse (kisebber als pormo; schlagt nicht nieder) Gn. *српора* Tr. — cf. *šongga*.

tonoš v. *tinoš*.

tonošlandar- meggyógyít; heilen Tb. 5. *tnnislandarém* lecsendesít megnyugtat; beruhigen, besänftigen Tr. — cf. *tinoš*.

tonošlök (t.) nyugalom, békesség Pu. 20. nevededés; gedeihen Pu. 15. — cf. *tinoš*.

tonnonni duda hangja; laut des dudelsackes (onomat.) Tr.

topak (cs.) nyugodtan, csendesesen; still, ruhig Step. 8. Gn. — cs. *toppon*.

topláném megszünik beszélni, elhallgat; zu reden aufhören. still schweigen Gn. Step. 9. [79. — t. *tír*, *dír*.

1. *ter*, *der* (nachgesetzt) valószínűleg; wahrscheinlich Gn.

2. *ter* zsíros; fett Tr.

3. *ter* (t.) serény; flink Gn. — *toro-al-deno kodšo-šamoč* az élve maradtak; die lebendig gebliebenen (eig. mit gesünder oder frischer kraft) Zag. 55. — t. *tere* lebendig.

4. *tor* (m.) éle, széle valaminek; schneide, rand; *оцрpie*, *лез-bie*, *край* Tr. Bd. *der* id. Bd. *pisä torän* (m.) éles élti; scharfschneidig Bd. — cf. *tür dorašta* (m.) szélén; am rande. *dírbä* (m) hozzá; zu, *dorgčor* (m.) töle, szélétől; von, vom rande Bd.

lššrinde: *izi t.* kis szánkó; kleiner schlitten, darab fakéreg; stück helzi; *салазки*, *лубокъ* M. 44. — t. *kädě* vadgalamb; turtel-oaube M. 41.

tördör bűgő csiga; brummkreisel; *волчѣкъ* M. 44.

torgém csörgedez, habzik, kilocscsan; rieseln, schäumen, aus-tspritzen; *журчить*, *рябѣть*, *плескаться* Tr.

torgdéma partijeg, jégtorlódás; ufereis, eisstauung; *закраина* Tr. — cf. *torgest*.

torgešt- (est.) tolakodik; sich stürzen, drängen BMK. 3, 10. W. §. 108. — *torgeštarém* taszit, bevet; stossen, hineinwerfen; толкнуть, ввергать Tr. — cs. *toron-* запинаться, утыкаться t. *tört-* stossen, *törtön-* sich anstossen, in etwas hineingerathen.

töryöšö türelmes; geduldig M. 97.

töröz- (m.) tapos, gyür; treten, kneten, мять — *töröz šëndäš* измять — *törözalt-* pass. M. 89. — cf. *turžam*.

törke fiatal fenyő; junge kiefer Gn. 37. 48.

törker fenyves; fichtenhain G. 61.

torlém felelevenedik; lebendig werden Tr. *trlén* kiülät feltámadnak; sie werden auferstehen Ks. 28. Tb. 169. *trlokt-* fölelevenít; lebendig machen *trloktén* *koneltá* liess auferstehen Tb. 169. *trendar-* feléleszt; beleben, lebendig machen Ocs. 91. — t. *terel-*.

tormá (t.) borona; egge Pu. 28. t. *törma* Gn. t. *tirma*.

tor-suluk eresz; dachtraufe Tr.

törš (t.) fáradozik, iparkodik; sich bestreben Ocs. 57. Step.

8. — t. *tirış-*.

törtešt kikerekít; abrunden Tr. — cf. t. *tirä* rund um.

törtös gömbölyü; rund Tr. — cf. t. *tirä* rund um.

törtña (est.) daru; kranich M. 40. — cf. *turña*.

törwö ajak; lippe U. 4. — cf. *türwé* Tr.

tosto bélyeg, czél; stempel, ziel; клеимо, мѣта Tr.

tošk- ragaszt, enyvez; kleben, leimen M. 89.

tošlem megfedd, megdorgál; einen verweis geben, ermahnen

Bd. — (m.) megvizsgál; besehen, prüfen; разсматривать Bd.

tošmek segg; arsch (?) P. 24. — cf. t. *tisek*.

tošto: *kočain tošto- kórno* — ösömtől kijelölt út; der vom vater bezeichnete weg Pu. 16. — cf. *tuštem*.

töt (= *töde jedom*) ezen éjjel; in dieser nacht Tr.

tötäk vétek; schuld — *tötekän* bűnös; schuldig — ártalmas; schädlich — nem messze; nicht weit Tr.

tötörä v. *tüträ*.

totr- (m.) ködbe borúl, füstöl; nebelig werden, rauchen BL.

9. *totralto-* id. Tr. cf. *tüträ*.

tmana M. 41. v. *tumana* id.

tmeñ- tanul; lernen M. 115. *tmeñ šoaš* (läktäš) mesterséget megtanulni; ein handwerk erlernen M. 67.

tmin (r.) kömény; kümmel Máté 23. 23.

tmok béke; friede; миръ Tb. 248. csendes; still Bk. 24. Tr. —

tnäm akkor; damals M. 13.

[cf. *tomok*.

tnoš Tb. 31. v. *tenoš*, *tinoš* id.

to . . . v. ta . . . tu . . .

tobaloktem összezavar; verwirren NyK. 6, 201. — cf. *towanem*.

tobsá (t.) ajtósark; thürangel Tr. пята у полевыхъ воротъ

ibid.

töcém törekszik, akar; streben, wollen Gn. 3. *töcém* Ocs. 17.
P. 7. *tocem* Bd. *točém* Tr. id.

točás (r.) mindjárt; sofort Bd.

tod (est.) íz; geschmack Km. 28. cf. *tut*.

[*dem* fr. Bd.

1. *tođam* fon; flechten, stricken P. 54. Gn. M. 30. Bd. *tođ-*

2. *tođam* (cs.) tör; brechen (transit.) Gn. ein brot aufbrechen
Bd. *kindom todolon* brach das brot an Ist. 220. — *todolam* letör;
abbrechen Bd. *todolam* Tr. — *todoledem* fr. *todolaldam* pass. *todol-*
koldaš abreissen, *todoštam* tördel; brechen Bd. — cs. *tat-* рвать.

todolám behajt, összegöngyölget; einbiegen, zusammenrollen;
загибать, свертывать Tr. — *todolm kūžo* zsebkés; taschenmes-
ser Tr.

tođđajem (r.) eltalál; errathen P. 13. *togadajem* (m.) gyanít,
észrevesz; vermuten, bemerken Bd. *togadajtem*, -*ajdlem* észrevesz,
bizalmatlankodik; bemerken, misstrauen Gn.

tögedemdem aprít; zerstückeln Bd.

togon (t.): *orawá t.* keréktalp; radfelge; ободъ колеса Tr. —
kürino-tognan orawa ein bereifter wagen P. 49. — t. *tugim*.

tozatka, dozatka (m. r.) találós beszéd; parabel Bd. — r.
догадка.

toj (cs.) sárgaréz; messing M. 64. Gn. Bd. Tr. — *toj koško*
anguis fragilis Tr.

tojem (r.) elrejt, eltemet; verbergen, begraben Bd. Gn. Ist. 20.
toem id. Tr. Ocs. 39. Ist. 54. *tajem* (m.) Bd. *tajsen* (m.) titkon;
heimlich (adv.) Bd. *tojdeak* nyiltan; offen (adv.) Ks. 23. *tajdeak* id.
Km. 32. — *tojalt-* begraben werden Tb. 53. *tojald-* sich verbergen
Tr. — cf. *tajalt-, tajem*.

toja (cs.) bot; stab, stock Gn. Bd. Tr.

tojalém támaszkodik; sich stützen — *tojalemo tojá* bot; stab
Tr. Ist. 57. — cf. *toja*.

tójmo temetés; begräbniss Bk. 86.

tok vagyonos; wohlhabend, vermögend Gn. — cf. t. *tuk* satt,
zufrieden, voll.

toká, (tokan) egy kevésbé, alig, imént; ein wenig, kaum, so-
eben Gn. Bd. *tokarak* id. Bd. *tuka* только что Tr. *toko* kaum, nur
Wied. p. 207. *tokó-tokó* (m.) kaum Bd. *toka-toka* id. черезъ силу
Tr. *tokáleš* csak egy kis időre; auf kurze zeit Bd. — cf. *tojalaok*.

tokā (m.) leány; mädchen Tr.

tokta: t. *ludo* buvár; colymbus; rarapa Tr. *tukta-l.* id. *ibid*.

tolém (t.) rabol, lop; rauben, stehlen Gn. Bd. Tr. — *talem*
(m.) id. Bd. — t. *tala-*.

tolám jön; kommen (passim) — *toledem* fr. *toloktem* caus. *to-*
lold — fr. *toldal-* fr. G. 69. *tolšaš* jövő; zukünftig, *nalen tolaš* brin-
gen Bd. — *tolašen* mien odafutok; ich laufe hin Bk. 74. *tolaštar-*
siettet, indulni késztet; zum gehen auffordern Ist. 22. *talašem*

(m.) siet; eilen Bd. M. 88. *tolšolá* auf dem wege hierher; по пути сюда Tr.

tole (cs.) tiló; hanfbreche Gn. — *tolem* tilól; (hanf) brechen Gn. — cs. *tolla* t. *talki*.

tolane menyasszony; braut (?) wo?

tolašem bajlódik, erőlködik; sich anstrengen Gn. sich abmühen Bd. Ocs. 86. Tr. *iparkodik*; sich anstrengen Bd. Bk. 44. *talašem* id. Km. 18. sich beeilen M. 88. — *tolaštare*m bajt okoz; mühe verursachen Bd. antreiben, belästigen Tr. — ? cf. cs. *tawlaš-*, *talaž-* t. *daulaš-* streiten (od. zu *tolam*?) t. *daula-* gewalt anthun.

1. *tolk* (r.) tartozás; schuld Gn. — *tolga* (m.) *dolga* (m.) id. Bd.

2. *tolk* (r.) értelem, ügyesség; verstand, geschicklichkeit Gn. *tolka* (m.) Bd. — *tolkan* okos; klug M. 74. *tolkadeók* (m.) oktan; unklug Bd.

tolke (r.) csak; nur P. 57.

tolken (t.) hullám; welle Gn. Tb. 24. *mardež-tolkon* szélvihar; windsturm Ist. 215. — t. *tulkin*.

tolkenlan- fáradozik, bajlódik; sich abmühen Tb. 157.

tolota (r.) véső; meissel M. 66.

tom mag; kern Tr. *püks* t. nusskern Bd.

toma (r.) ház; haus M. 24. Bd. *domá* id. Bd. — *tonna* otthon; zu hause M. 117.

tomám üres, sovány; leer, mager Tr.

tomaša (t. a.) zavar; verwirrung Pu. 42. etwas ausserordentliches P. 50. gond, fáradság; sorge, mühe Tr. — t. *tamaša*.

tomažiki- gyengít; schwächen, entkräften; истощать Tr. — cf. *tomaša*.

tomboro (r.) balalaikaspiel G. 79. *tombəro* balalaika Gn.

tomona (cs.) bagoly; eule P. 48. — *tómana* Bd. Zol. *tomná* P. 26. *tumana* (m.) Zol. id. — cs. *tumana*.

tomlandarém rátukmál; aufnöthigen Gn.

tomnoj olvasztó kemence; hochofen Gn. 51.

toŋ mag; kern Tr. id. dióbél; nusskern NyK. 6, 213.

toném (t.) eltagad; verläugnen — sich von einer sache zurückziehen; запира́ться, — отря́каться отъ совершенныхъ дѣйствіи Tr. — t. *taŋ*.

toŋatá tuskó; klotz Tr. *taŋatá* id. M. 46. — cf. t. *tümgäk*.

toŋgél (est. m.) ágy; bett Tr. Bd. — cf. *teŋgöl*.

toŋgezemäs vánkös; polster Bd. — cf. *toŋgél*.

top (est.) labda; ball (zum spielen) Gn. Bd. Tr. ágyú; kanone Bd. Tr. — *tobé* (m.) puska; flinte Tr.

töp (onamot.) klatsch Gn. 17.

topán (est.) talp; sohle; полозъ Tr. — cs. *toban*, t. *taban*.

toplá муха (игра) Tr.

toplót mindig; immer M. 12. *непрестанно* Tr.

topros törvényszéki vizsgálat; gerichtliche untersuchung Gn.

1. *tor* (est.) pej; braun (pferd) G. 70. Pu. 38. Tr. — cs. *tor t. turí.*

2. *tor* (t.) szűk, szoros; eng M. 73. Bd. Tr. *tôr* id. Bd. szorultság; drückende verhältnisse Bd. — t. *tar.*

tor: *torošto* felől; über, von Uf. Car. 4. — cf. *der, dor.*

1. *tör* (t.) díszhely; ehrenplatz Pn. 34. az ajtóval szemben levő sarok; die ecke gegenüber der thür Gn. — t. *tür.*

2. *tör* (cs.) egyenes; gerade Bd. *tör* id. Tr. *tör* sík, lapos; eben, flach M. 65. Pu. 36. Gn. magas; hoch Pn. 34. — igaz; rechtschaffen Bd. csendes; ruhig (v. *túra*) Bd. *tör, tör* eben, rechtschaffen Gn. — igazán, jól; richtig, gut adv. Bk. 54, 55. — *török, török* (m.) Bd. *törák* Tr. — *ik törak* egyforma; gleich Ks. 6. Pu. 36. *ikanák török* Km. 16. *tör* P. 47. id. *ik ganiák töreš ošten* egyformára tette; machte gleich Ocs. 37. *ik töromak išten* id. Ist. 51. — *ik töraš* egykorú; vom gleichen alter Bd. — *tor-kečonoš* tag- u. nachtgleiche Tr. — cs. *türe t. töz.*

3. *tör* v. *tür.*

törem hallgat; schweigen Bd. — v. *turlem.*

torém kiszélesíték; breit machen P. 26. — eltávolít; entfernen Gn. *разъединяю, раздвояю* Tr. *torlém* eltávolodik, elválik; auseinander gerückt werden, sich absondern Tr. *torlal-* sich entfernen P. 48. — cf. *tora.*

tora (cs.) távol egymástól; weit von einander Gn. *далеко* Tr. széles; breit Bd. *toreš* keresztül; quer Bd. Gn. Tr. *torés* (m.) szélesség; breite Bd. M. 57. — *torés-towar* kapa; hacke; мотыга Tr. *toréšlok* bélfonal; einschlag (im gewebe) — cs. *turuх* длина, вДоль.

törä (est.) úr; herr Gn. 43. előkelő; vornehmer Bk. 38. *töra* bojare Pu. 34. bíró; richter Bd. *törä* (m.) id. Bd. *törä, torä* magnat, richter Tr. — cs. *töre t. türä.*

torakan (t.) moly; schabe G. 79. kakerlak Gn.

törülem (m.) ítél; urtheilen Bd. *toralém* id. Tr.

torg (r.) kereskedés; handel Gn. *torg* (m.) Bd. *torgo* Tr. id.

törgém szökik, ugrik; hüpfen, springen P. 16. Gn. Tr. — *törgalt-* P. 33. *törgeštem, torgešt-* (m.) *törgeštelam* fr. Bd. *törgeštol-* (m.) M. 44. *törgeštäm* Tr. *törštem* Ocs. 41. Gn. 3. Pu. 28. *törštol-* Pu. 9. *törštle* Tr. *töštem* Gn. *toroštol-, teroš-, törtšaldém* Tr. id. — *törštel-* tánczol; tanzen G. 48.

torgajém (r.) kereskedik; handel treiben Bd. *torgaém* Tr. *torgejem* (m.) Bd. *torgajtle* Ist. 199. id. — *torgeješa* (m.) kereskedő; kaufmann Bd.

törgält- nem ragad; sich nicht ankleben; отлипать Tr.

torgomšök kalmár; kaufmann Pu. 40.

torgoŝtal- heveskedő, indulatos lesz; heftig, zornig werden Tr.
torgóvaj (m. r.) kereskedő; den handel betreffend Bd.

torok (cs. r.) aludt tej; geronnene milch Gn. *творогъ* Tr. *torok* kvargl Bd. — *vuj t.* agyvelő; Gehirn Gn. Bd. *t. wūd* savó; molken Tr. — cs. *torox* r. *творогъ*.

törl- ítél; urteilen Ocs. 79. *törlăş* id. Ocs. 49.

törlém (cs.) egyenget; ebenen, glätten, *törlölám* fr. *tör iŝtaş* (m.) id. Bd. — *torlem* sich demüthigen lassen; *смириться* M. 89. *törlanem* egészséges lesz; gesund werden Gn. Zag. 69. nüchtern werden Gn. megjavúl; sich verbessern Ocs. 96. Bd. *törlăném* id. Tr. *törlănem* (m.) id. Bd. — *törlatem* megigazit, megjavít; verbessern Bd. *törlém* (m.) id. Bd. *törlătém* Tr. Ocs. 105. *törlataldam* megigazodik; sich verbessern Bd. — *törlalt*- helyreállít; herstellen Tb. 5. *törlöktar*- gyógyít; heilen P. 2. *törlatokt*- herstellen lassen Ist. 150. — *torlokt*- ebenen, gleich machen Tr. — *törletem* ígérétét, az elvállalt munkát teljesíti; sein versprechen, die bedungene arbeit erfüllen Zol. *törlaltem* (m.) id. ibid. *törlem* уплачивать Tr. — cf. cs. *türllet*.

torlém (m.) dorgál, szidalmaz; zurechtweisen, schelten Bd.

tormakan (t.) ágas; gezweigt *kuđ-t. tumo* sechs gezweigte eiche Pu. 35. — t. *tarmak*.

törna: t. *pöčoš* moháfonya; vaccinium oxycoccos Bd. — cf. *turna*, *türna*.

torožmo heves, indulatos; heftig, zornig, *torza-čonán* id. Tr. *törser* egyenetlen; ungrad *törsir* (m.) Bd. — *törsir* igazságatlan; ungerecht, *törsirlok* ungerechtigkeit Tr. — cf. *tör* 2.

törşoremđ- halmossá csinálja; hügelig machen *tör molandom* *törşoremđen* den glatten boden hügelig machend G. 77.

töršť-, *töršťel*- v. *törgém*.

tortá (est.) rúd; deichsel, fiemerstange P. 6. Bd. Tr. Gn. *tortálok* id. P. 6. — *tortá* schlittenbaum Gn. *torta-puncáltoş* Tr. v. *pun-žáldes* — cs. *torda*, t. *tärtä* Tr. Zol.

törza (t. p.) ablak; fenster Gn. 31. *törzá* Pu. 28. — t. *täräzä*.

tos (cs.) barát; freund Ocs. 77. Gn. szerető; geliebter G. 80. barátság; freundschaft; *дружба* Tr. — *toslaş* barátságot kötni; sich befreunden — *toslá* barátsággal; freundschaftlich (adv.) Tr. — cs. *tos*.

toş (cs.) késfok; messer rücken Gn. Bd. fejszefok; hammer-rücken Bd. Tr. axthammer Gn. — cs. *tuş*.

toşa sovány; mager M. 76. Tr. — *toşca* id. Uf. 46. — r. то-щая cf. *tomám*.

töşäk v. *tüşäk*.

toşkem lép, tapod, tipor; treten, zer-, niedertreten Gn. 22. Bd. Tr. — *toşkedem*, *toşkeştam* fr. *toşkalam* mom. *toşkaldam*, *toşkalaldam* pass. Bd. *toşkaltam* pass. Tr. — *taşkem* (m.) Bd. M. 89. *taşkalam* (m.) Bd. M. 25. id.

toškáltoš lépcső; *trappe* Tr. Pu. 37. *toškáltes* id. lépés; *schritt* Bd. *taškaltas* (m.) *trappe taškáltoš* (m.) Bd. *taškaltēs* M. 31. id.

töstem v. *törgem*.

toštám mer, mérészel; *wagen*, sich erdreisten Gn. Tr. magában bízik, mer; in sich vertrauen, *wagen* Bd. — *toštem* (m.) *toštemdem* fr. id. Bd.

toštan- elavúl; alt werden Tr. *tošteman* id. Bd. *toštemdem* elavít, elkoptat; veraltern, abnützen Bd.

tošto régi, ó; *vorig*, alt Gn. Bd. Tr. — *tošta* (m.) Bd. *tošto* Ocs. 9. Uf. Car. 3. id. — *t. godom* régente; früher (passim) *tűg t. g.* im voralter zeit Uf. Car. 3. *t. godsa* régi; alt Bd. — *tošton* adv. Ist. 12. *tošdon* Máté p. 32. *tošton olša* das vergangene Km. 21. *toštan ulša* id. Ks. 16.

t'otā (r.) nagyapa; *grossvater* Km. 46. *t'otā* id. Tr. M. 8. *t'otān* *ätāžē* urgrossvater M. 8.

totar tatár; *tartar* G. 46. *todar* Tr.

totešt- (m.) megédesít; ansüßen Tr. megkóstol; *kosten* Tr. élvez; *geniessen* Bd. *toteštalt-* pass. Tr. — cf. *tut*.

totla v. *tutlo*.

toto лить Tr.

töwa (cs.) halmocska; hügelchen Gn. 57. *hegy*; *berg* Gn. 74. *vorgebirge*, *insel* Gn. — cs. *tübe* t. *tübä*.

towa (cs.) eskü; *schwur* Ocs. 34. *tobalmaš* id. Zol. *tovatlemaš* id. Bd. — cf. *towatát*.

towalas- megesküszik; schwören Ocs. 21. *towalašem* bűnbánó; reuig sein Ringw. *towatlém* id. Tr. Bd. *towatáštar-* megesküt; schwören lassen Ocs. 106. *towalektem* Bd. *towalektot-* id. Ist. 15. — cf. *towa*.

tovan (cs.): *ter-dovan* szántalp; *schlittenkufe* Bd.

towanem, *towaŋam* megbonyolódik; sich verwickeln Gn. *tovangam* id. Bd. — *tovaŋgdem* Bd. *towatem* bonyolít; verwickeln Gn.

towar (r.) fejsze; *axt* Gn. Bd. *tavar* (m.) Bd. M. 65.

towatát (cs.) igen-igen, bizony; ja-ja, wahrlich Tr. *tobat* id. Zol. *towat* istenemre; bei gott Bd. — cs. *tobada*.

towok (t.) *pulwuj* t. térdkalács; kniescheibe G. 53. — t. *topik*.

towel kegyes; gnädig; милый Tr. *towalen* gnädig (adv.) G. 55. — *towalém* pártol; beschützen, verteidigen Tr. *towalém* genehmigen Gn. — cf. cs. *tobala-* судить.

towelgo (r.) bajnócza; spierstaude P. 57. *bäumchen* G. 69.

towró valószínűleg; wahrscheinlich P. 14.

tozgon zivatar, vihar; sturm, wetter Bd.

tožo (r.) is; auch Gn. *toža* (m.) de mégis; dennoch Bd.

traktír (r. m.) vendéglő; *gasthaus* Bd. — *traktíršik* vendéglős; *gastwirt* ibid.

tr'an (r.) piszok, hulladék; unreinlichkeiten, kehricht; *дрянъ*.
trän (m.): *t. caška* tál; schüssel Bd. *trân* sôtartó; salzfass
 Tr. — ? cf. *treñ*.

tranča (cs. r.) lécz, vékony deszka, zsindely; latte, dünnes
 brettchen, dachschindel Tr. — *treńža* id. Gn. 7. *terančá* gespalte-
 nes (nicht gesägtes) brett Bd.

tredáš arat; ernten M. 21. nyír; scheeren M. 34. Tr.

treñ, *trén* Tr. v. *tereñ* id. — *triñem* meggörbül; sich krumm
 biegen Tr.

trlém v. *torlém*.

treš (m.) vége; ende; *оконечность* Tr.

tritortor füstkata; coccinella Tr.

trma Bk. 16. v. *terma* id. — *trmal-* boronál; eggen Bk. 26.

trop (r.) srét; schrot Gn. Bd. jégeső; hagel Gn.

trri (est.) pacsirta; lerche M. 41.

trts Tr. v. *törtös* id.

trudítlem (r.) dolgozik; arbeiten Gn.

trujem (r. m.) fárad, dolgozik; sich bemühen, arbeiten — *tru-*
jektem fáraszt; bemühen (trans.) Bd. *trujšë* szorgalmas; fleissig
 M. 13.

trujbá (m. r.) fáradság, munka; mühe, arbeit Bd.

truk (r.) egyszerre; plötzlich Gn. Bd. *trük* id. Ist. 209.

trütkä pásztorkürt; hirtenhorn Tr.

truvá (r.) trombita; trompete Tr. — *trubá* (m.) id. Bd.

trual eresz; dachtraufe M. 25.

tu . . . v. *to* . . . , *tü* . . . v. *tö* . . . *tö* . . .

tu, *tudo* az; jener (passim) *tudo* Zag. 32. *tudo* *kečónak* ugyan-
 ezen a napon; am selben tage Ist. 293. — *tulečla* azontúl; nach-
 her Ocs. 39. (= *tudlečon utla* Ist. 54.) *tutleč* mert; weil Ocs. 74. —
tugé úgy; so P. 12. *tugák* szintúgy; ebenso P. 13. (*tugé*, *tugák*)
tugeák Tr. *tugéla* Bd. *tugelá* Tr. *tuge* *goña* tehát; also Máté 17, 26.
t. gonat mindamellet; trotzdem Zag. 32. — *tugák* *ok* teljességgel
 nem; durchaus nicht P. 12. *tuzát* (m.) id. Bd. — *tugaja* hasonló;
 ähnlich Bk. 22. *tugañe*, *tugaje* olyan; solcher Ist. 73. *tugát* и такъ
ничуть Tr. *tukadär* annyira; so sehr Ocs. 10. *tugadär* id. Ocs. 92.
 — *tumbálno* távol; in der ferne *taxpálno* (m.) id. — hier; тутъ,
tumbáko, *tumbácin* in die —, aus der ferne Tr. *tuleč* *tumbak* azon
 túlra; darüber hinaus Bd. — *tundén* ennélfogva; daher also P. 3. —
tunam akkor; damals Bd. *tunamše* id. Ocs. 9. *tunamša* akkori; da-
 maliger Bd. — *tunar*, *tunáre* annyi; so viel, *tunaroško* annyira;
 so sehr, *tunaraška* annyiszor; so oft Ks. 48. *tunarolan* annyiért;
 für so viel (theuer). — *tu-čólo* annyi; so viel Tr. — *tušo* ottani;
 dortiger Ocs. Tr. *tušo* id. Bd. *tuštosó* id. Ist. — *tušto* ott; dort, *tu-*
šan, *tušakon* id. Uf. Car. Ocs. *tuškén* id. Ocs. 31, — *tuško* oda;
 dorthin *tuško* Uf. Car. *tuškat* Ist. *tužák* Bd. Tr. *tužagen* Bd. *tuža-*

gon P. 8. id. *tušéc* Tr. *tušecon* Ist. Ocs. *tužéc* Bd. *tužecon* P. 16. on-
nét; von dort — *tuškebé* bis dahin Tr. — *tužagát* dazu noch P.
21. — *tušakak* azonnal; sogleich Ist. *tušakonak* Ist. *tušagonak*
Ocs. *tušanak* Uf. id.

tü tetü; laus P. 25.

tu zászló, bélyeg; fahne, stempel; знамя Tr.

tüém (t.) szétdarabol; zerstückeln Gn. 51. szétzúz; zerstossen
Gn. *tüjem* id. Gn. 2 *tüém* толку, рублю капуцы Tr. Zol. — *tüješ-*
ona vágó deszka; hackbrett Gn. 6. — t. *tőj* cs. *tüw*.

tuák (cs.) egyszerű (ember, paraszt: hivatal nélkül); einfacher
(mensch, bauer: ohne amt) — ingyen; umsonst (*eštaš, puas* arbei-
ten, geben) — *tuákeš* ingyen, hiába; umsonst, vergeblich *tákeš* (m.)
id. Bd. Tr. — *tuák* id. Tr. *tuák-keče* hétköznapi; werktag Tr. — cs.
tugak t. *tik*.

tuámbalo (m.) hiába; vergeblich Tr. — cf. *tuák*.

tuará (cs.) sajt; käse Tr. Gn. P. 46. — cf. *tara*.

tuán (cs.) atyafi; anverwandter t. *erga* rechtmässiger sohn
Bd. — cs. *tuwan*, t. *tugan*.

tuarém Gn. (cs.) kifog (lovat); abspannen (pferde) Gn. Bd.
Tr. *tuarkalem* fr. t. *tuar-* cs. *tuwar-*.

tuatkal sajtos lepény; käseküchen M. 17. — cf. *tuará*.

tub . . . v. *tuw* . . .

tübdál páros szám; gleiche zahl v. *tügäl* id. Tr. — ? cf. cs. *tübā*
theil, loos.

tubur v. *tugur*.

tübütök v. *tüwot*.

1. *tüč-* bezár; schliessen *opsam* die thüre Ist. 13. Bd. *tüčon-*
šonden ulut bezárkóztak; sie versperrten sich Ist. 262. — cf. *tükö*,
čüčam.

2. *tüčém* fogát csikorgatja; knirschen mit den zähnen Tr. —
cf. *čučém* (? t. *teš* Zahn).

3. *tüč-* csepeg; tropfen — *mlandoško tüčen*, a földre hullt
(izzadsága); (sein schweis) tröpfelte zur erde Ist. 272. *tuč-* id. Tr. —
cf. *čučém*, *čučém*.

tuč- úgy tetszik, érződik; es scheint, wird so gefühlt Ist. 55. —
cf. *čučam* — einem zwecke zustreben Zag. 64. Tr.

tuča (r.) csapat, tömeg; schaar, menge Tr.

tüčá nyom; spur; слѣдъ Tr.

tüčkodon gyakran; oft Uf. Car. 13. — cf. *čučkodon*.

tüčü v. *čučü*.

tüé (cs.) teve; kamel Tr. — *tüje* id. NyK. 6, 201.

tüemlā engedetlen, ellenkező; ungehorsam, widerstehend Tr.
tugém tör; brechen Gn. *paren tuga* — széttöri; schlägt ent-
zwei G. 41. — *tugoldém* törik; brechen (intr.) Gn. 10.

tügäl páros szám; gerade zahl Tr.

tüganem elkopik; sich abnutzen, abgetragen werden Gn. Bd.
tügáném id. Tr. — *tüгатem* elköptat; abnutzen, abschleissen Gn.
 köszörül, leköszörül; abschleifen, schleifen Bd.

tüganđomó- végtelen; unendlich Pu. 16. — cf. *tüganem*.

tugodo kicsi, finom; klein, fein Gn.

tügel Gn. (lockungswort) Gn. 22.

tügö v. *tünö*.

tugok közönséges (ember); gemeiner (mensch, aus dem volke)
 Bd. — cf. *tuak*.

tugulaće (cs.) nászom, lányom napa; schwiegermutter der
 tochter oder des sohnes Gn. 47. *tugulaće* id. Gn. — *tugolar* schwie-
 gervater der tochter oder des sohnes Gn. — *tugular* leánykérő;
 brautbewerber *tugularce* brautbewerberin NyK. 6, 201. — cs.
tuxlač.

tugum (est.) nemzedék, nemzetség; geschlecht — *tugumtoš*
 rokon; verwandter Tr.

tugur ing; hemd Bd. Tr. *togor* (m.) *tugor* (m.) Bd. *tögör* (m.)
 M. 15. — *tubur* Bd. Tr. *tuwör* P. 3. *tuwör* Gn. *tuwur* Tr. id.

tugurdok halom; hügel Tr.

tugurlök ingre való; stoff für das hemd Tr.

tüöl külső; äusserer — *tüölé* kívülről; von aussen Gn. *tül* id.
 Bd. — cf. *tünö* cs. *tol* aussenseite.

tuják (r.) olvasó; der leser NyK. 6, 201. — r. ДЯКЪ.

tuješk- beteg lenni; krank sein Zag. 70. — cf. *tuju*.

tüjmo mozsártörő; mörserkeule Tr. — cf. *tüem*.

tujs edény hársfaháncsból; gefäss aus birkenrinde; бупакъ,
 чилакъ Tr.

tuju beteg; krank *tuju lite gečak* betegség nélkül; ohne krank-
 heit Ocs. 5. *tuj* krank Tr. Ist. 213.

tük szarv; horn Gn. 26. *tükö* Tr. *tüke* Car. 32. — cf. cs. *tüf*.

tuk, *tukum* v. *tugum* id. Tr. — *tukum*, *tüküm* Tb. 247. *tukom*
 Uf. 4. j.

tük-manša-kek (m.) pirók; gimpel (loxia pirrhula) Tr.

tükem (cs.) érint; anrühren Bd. Tr. taszít, meglök; stossen,
 anstossen Gn. тпорать, стукать, бодать Tr. *t. opsam* an der
 thüre klopfen Ist. 326. *komdok tüken kolta* auf den rücken fallen
 lassen G. 4. — *tüknem* anrühren Tr. ér; gereichen (von der erde
 bis zum himmel) Ist. 17. Ocs. 13. *šapaškošo kü mien tüknen-da* der
 stein bohrte sich in seine stirne Ist. 176. *tükna moňon jolmem* meine
 zunge stottert Uf. 58. — *tükalam*, *tükaldam*, *tükedem* Bd. *tükälem*
 Tr. anrühren — *tikäläm* (m.) *tokal-* (m.) Bd. *tokäl-* Tr. id. — *tokem*
 (m.) kopogtat; anklopfen Bd. — *tükalt-* közeledik; sich nähern
 Ist. 70. *tükeđal-*: *waš t.* egymással ökleldzik; gegen einander stös-
 sig sein P. 33. *tükedolám* mozdít; bewegen; двигать, befühlen, be-
 tasten Tr. *toklalt-* (m.) rugdozni; mit den füssen stossen Bd. — *ony*

tūkataš das kreuzeszeichen machen (eig. die brust berühren) Bd. — cs. *tük-*.

tūkálá mindenfélekép, különfélekép; auf allerlei, auf verschiedene art u. weise Tr. — cf. *tükö* 1.

tukált-, *tukn-*: *tode wátam tūkáltoša- šamočlan jázokoštom kudálto* bocsásd meg bűneiket a kik ezen asszonyt ápolják; verzeihe ihre sünden, denen die diese frau pflegen Tb. 6. cf. *todo wato belen tuknöšo-šamoč* Tb. 21.

tükelem bereteszel; verriegeln Bd. *tüklém* задвигать Tr. *tükeledem* fr. Bd. *tükältäm* sich einschliessen Tb. 16. Tr. *tükältoš zává*r, retesz; riegel Tr. — cf. *tükö* 2.

tüken mustra, bánásmód; muster, manier Tr. — cf. *tükem*.

tukláče Bd. Tr. *tuklár* (cs.) brautbewerberin, brautbewerber Tr. v. *tugulače*, *tugolar* id.

1. *tükö*: *kum t.* — háromszoros, háromféle; dreifach, dreierlei Gn. 55. *weš t.* másféle; anders beschaffen, verschieden Gn. *tüka* NyK. 3, 154. — cf. *tūkálá*.

2. *tükö* (t.) kilincs; thürgriff Gn. 48. retesz, tolózár; thürriegel Bd. Gn.

1. *tul* tűz; feuer (passim) *tol* (ny.) Weske 24. *tol* (m.) Bd. — *tul-kü* kova; feuerstein, *t.-solom* láng; flamme Bd. Tr. *t. sawame* tűzszerszám; feuerzeug Bd. *t.-šol* glühende kohle, *t.-wondo* ofenkrücke, *t.-olmo* tűzhely; brandstelle, *tul-wuj* üszök; glut NyK. 6, 201. *t.-on-kugo-jumo*, *t. pujrošo*, *t.-awá* gottheiten des feuers Tr.

2. *tul* szél; wind Pu. 37. vihar; sturmwind Wied. 19. — cf. cs. *tuwól*, *tut t. dauil*.

tül v. *tüöl*.

tulem kiabál, lármáz; schreien, lärmen Bd. Tr. háborog; tumultieren Uf. 68. j. — *it tulo* hallgass; schweig Bd. — cf. *t. daulagewalt* anthun *daulaš-* cs. *tawlaš-* streiten.

1. *tülem* elszaporodik; sich vermehren Ist. 12. 18. Gn. Tr. *tüländar-* megszorít; vermehren Tb. 67. — *tül-wuján* termékeny; fruchtbar Pu. 16. *tülö wujan* Gn. *tüle-wujan* Tr. id. — ? cf. *t. tul* voll werden.

2. *tülem* (cst.) megfizet; zahlen Bd. Gn. Tr. Pu. 43. Ist. 239. *tüledem* fr. Bd.

tulač, *tular* P. 48. *tulárče* Tr. v. *tuklače*, *tuklár* id. — *tulárčemo* verlobt; сговоренный, сосватанный Tr.

tule (cs.) kendertiló; hanfbreche — *tulem* tilol; hanf brechen Bd. — cf. *tole*, *tolem*.

tülés: *ške-t.* magában (olvas, gondolkozik); bei sich (lesen, denken) Tr.

tuletta többet, többé (nem); (nicht) mehr Bd. — cf. *tulčela* sub *tu*. [cs. *tüñe*.

tülók (t.) kémény; schornstein Gn. 46. — *t. tünlök* Bd.

- tulom* ismertető jel; merkmal, kennzeichen; примѣта Tr.
tülošaš adós; schuldner Ist. 223. *tülošašlok-jöy* id. Ist. 239.
tülö = *türlö*. G. 57.
 1. *tulo* Tr. v. *tule* id.
 2. *tulo* kemény, kegyetlen; hart, grausam Tr. — cf. cs. *tolá*
t. tula grobes tuch.
tulo-mardež vihar; sturmwind Tr. — v. *tul* 2.
tulšo tüzes; feurig (vom pferd) Tr.
tuluk, tulok (cs.) árva, özvegy; waise, wittwe, wittwer Gn. Tr.
 Bd. *t. vate* wittwe, *t. pörjing* wittwer Bd.
tülügen héja; falke Bd.
*tulukto*мо скопец Tr.
tulup (r.) báránybőr-suba; schaafspelz Bk. 14. Tr. *tulop* Pn. 43.
tülürgém elájul; magán kívül lesz; in ohnmacht fallen, be-
wusstlos werden Tr. — cf. *tülüzg*.
tülüzg- kimerül; sich erschöpfen — *tülän*- fárad, iparkodik,
törekszik valamire; sich bemühen, sich eifrig bestreben einer sache
Tr. — cf. *tolašem* *t. tal*- müde werden.
tülzo hold, hónap; mond, monat Bk. 28. *tülza* Bk. 37. 48.
tum (schallnachahmend) Gn. 34.
tüm-tüm (onomat.) laut der trommel Tr.
tümā (cs.) halom; hügel Tr. cs. *tüm'*.
tumajem (r.) gondol; denken, meinen.
tumán (est.) köd; nebel Gn. Tr.
tumaná (cs.) bagoly; eule Pn. 26. Zol. Tr. *tumoná* G. 34. *tu-*
məná Gn. *tumna* Pn. 43. *tomana* Bd. Zol. *tomná* Pm. 26. — cf.
tumanl- czivakodik; sich streiten Uf. 55. [tmana.
tumbak (m. r.) ólom; blei Bd.
tümbör halverő bot; plumpstock, störsange Gn.
tumegéle makk; eichel Tr. *tumleje* id. ibid.
tümen (t.) ezer; tausend Gn. *tümen* id. P. 20. *tümém* million
Tr. *tümém* id. NyK. 6, 201. számtalan; unzählig P. 26.
tümén kánya; habicht Tr.
tumenám (m.) tanul; lernen Tr. Km. 3. *tumenam* (m.) *tome-*
näm (m.) Bd. *toméniám* (ny.) W. 24. *tumdém* tanít; lehren Tr. Bd.
tomdem (m.) *tundakalem* (m.) id. Bd. *tomdem* (ny.) W. 24. *tomdek-*
tem (m.) unterrichten lassen Bd.
tumer cserfaerdő; eichenwald Pu. 37. *tumerlá* id. Bd.
tumonego makk; eichenzapfen P. 51.
tumoš folt; flick Gn. P. 24. (m.) Bd. — *tumož* (m.) Bd. *tumuš*
 Bd. Tr. id.
tümlém v. *tüglem* id. Tr.
tumo cserfa; eiche Gn. Bd. Tr. — *tumo* Uf. 29. Car. 27. *tuma*
 Bk. 32. id. — *t. šogele* gubacs; eichapfel *t.-kol* garda; clupea alosa;
 бѣшенка рыба *t.-kaik* császársas; goldadler Tr.

tümür (r.) dob; trommel Bd. Tr. — *tümürzö* tambur Tr. t. *toja* dobverő pálcza; trommelschläger Bd.

tumuštém megfoltoz; flicken, einen fleck ansetzen Bd. за-плачиваю, чиню Tr. — *tumaštem* (m.), *tumuštulam* fr. Bd.

tüñ tövé, kezdet; wurzelende, anfang Gn. — fa töve, kezdet, eredet; baumwurzel, anfang, beginn, echt Bd. *tuñ*, *teng* (m.) *ting* (m.) id. Bd. — *tüñ* комель Tr. — t. *kugezo-ača* urahn; patriarch Uf. 20. Car. 19. *tüñ-ača* id. Tb. 72. t. *iliše* urbewohner, *tüñ-ajdem* ősemler; urmensch Tr. t. *lümžö* sein echter nahme Bd. — *tüñgö* hozzá; zu: *pünžö* t. zur flichte G. 40. — *tüñlan*: *kindö-tüñlan*, *oksa-t. šuas ok li* lehetetlen kenyérhez, pénzhez jutni; es ist nicht möglich zu brot (geld) zu kommen P. 57.

tüñam (t.) megmerevedik, megfagy; erstarren Bd. Gn. sich biegen, vor kälte krumm werden Gn, *tüñgedem* fr. Bd. *tüñen*- Tr. — *tüñdem* meghajt, meggörbít; biegen krümmen Gn. Tr. erstarren Tr. feszít, hajlít NyK. 6, 201.

tuna (est.) tinó; farse, junge kuh Gn. Bd. M. 33. Tr.

tüña (t. a.) világ; welt NyK. 51. P. 48. Tr. Tb. 13.

tüñalam kezd; anfang, beginnen Pn. 11. Bd. *tüñälam* Tr. *tunalam* Bd. Tr. — *tengäläm* (m.) *töngalam* (m.) *tingäläm* (m.) Bd. id. (hilfszeitwort für das futurum) Bd. *tunalam* NyK. 6, 194.

tüñáltoš: kezdet; anfang Bk. 48. *en-tüñáltoš ajdém*-a legelső ember; der erste mensch Tb. 71. *kurum* t. örökkévalóság; ewigkeit Bk. 48. *tüñaltešdemo* örökkévaló; ewig ibid.

tünd- görbít; biegen — *tünduktaš* изогнуть — *tündoš ráncz*, hajlás; false Tr. — cf. *tüñam*, *tüñdem*.

tunemam tanul, megszokik; lernen, sich gewöhnen Gn. P. NyK. 6, 194. Bk. Tb. (k.) W.: 24. *-tünemam* Bd. Tr. *tüñemedem* fr. Bd. id. — umgang pflegen mit jemandem P. 12. sich aufhalten irgendwo G. 42. *tunoktem* tanít, szoktat; lehren, unterrichten, gewöhnen Gn. P. *tunuktem* Bd. Bk. Tb. (k.) W. 24. *tüñüktem* Bd. Tr. — *tüñüktedem* — *ktelam* fr. Bd. — *tüñüktüktem* taníttat; unterrichten lassen Bd.

tunémšo tanítvány; schüler Bk. 118. *tunemša* id. ibid. 20.

tüñgö vastag fakéreg; dicke baumrinde Gn. *pu tüñgur* id. Bd.

tüñök (t.) kémény; rauchfang P. 24. *tüñük* Tr. NyK. 6, 195.

tüñük id. Tr. — cf. *tüño*.

tunoktomaš tudomány; wissenschaft Ist. 157.

tüñlem csudál, bámul; staunen, bewundern Tr. — cf. cs. *tül-lén-*, t. *tañla*- Zol. *tañga kalmak* Bál. [зоряться Tr.

tüñlänem (est.) elpusztúl, tönkre jut; zu grunde gehen; paz-tüño (cs.) füstnyílás; rauchfang Tr. *tuño* id. Bd. — cs. *tüñe*.

tüñö künn; draussen Gn. 49. *tüñ* id. Tr. — *tüñö* ki; hinaus Gn. 6. *tüñö* вонь изъ комнати Tr. *tüga* hinaus Máté 9, 24. *tüñö* Ist. 218. *tüñö* Ocs. 35. id. — cf. *tüöl*, *tül*, *tüño* — t. *tış*.

tunuktošo tanító; lehrer Bk. 28.

tüğültém elszokik; abgewöhnen; отвыкать Tr.

tünü (cs.): *tünüška purtema* kereszstelés; das taufen Ks. 18. — cs. *tüéne*, *tene* taufstein.

tünža (cs.) világ; welt Gn. — *tünžá* Bd. *tünča* Tr. Uf. Ocs. *tünze* Tr. *tüm* Tr. id. — *t.-ümbäl* ég; himmel, *t.-kugo-jumo*, *t.-kugo-pujrošo*, *t.-ümbäl šočen awá* gottheiten der welt Tr.

tünžogem (t.) fuladoz; ausser athem werden Gn. *tünžügem* megfúlád; ersticken (intr.) *tünžüktarem* megfulaszt; ersticken (trans.) Bd. — *tünžoz-* ersticken *глюхнуть*, *tünžozélök* taubheit *глухота* (?) Tr. — *t. tončok*.

tünük v. *tünök*.

tuö sovány; mager Ocs. 29. *tue* üres; leer Ist. 40. *temtome tuö wuj-wlak* Ocs. 29. *tueš kodoč* üresen maradtak; sie blieben leer Ocs. 29. — cf. *tuju*.

tup hát; rücken Gn. 60. — *t.-lu* hátgerincez; rückgrat Bd. *t.-rúdo* id. Tr. — *tupon* háttal fordulva; mit dem rücken zugekehrt, rückwärtig Bd. P. 19. G. 59. *tupon ištaš* ellene cselekszik; zuwider handeln Ist. 312.

1. *tüp*: *t. ömie* rudas ló; deichselpferd Bd. *tup-ömüi* id. Tr. *tüp-imíe* id. Gn. — cs. *tüpri* t. *töb* at Zol.

2. *tüp* (igen) régi; (sehr) alt Gn. *tüpső* id. Step. 6.

tupká csepű, kőcz; P. 24. werg Tr. guzsaly, kunkel.

tupraš das füllsel von erde auf dem oberen boden Gn. (cs. *tupra* t. *tuprak*?) cf. *tuwráš-rok* id.

tur alap; unterlage Gn. fundament Bd. säulen unter einem gebäude Tr. *turo* id. Tr.

tur: *tur-gede*, *t.-kăda* (m.) gerlicze; turteltaube Bd. — v. *kede*.

tür szél, part; rand, strand Bd. Gn. seite Gn. *tör* P. 24. *tür* P. 26. *dür* P. 53. — *türon* ferde; schief (adv. Gn. — *türoško* mellett; an der seite Ist. 55. *türuško* Ocs. 40. *türošto* elött; vor Uf. 87. *törošto* P. 24. *türštö* mellett; bei Ocs. 19. *turaš* id. Ist. 25. — *türäre* legszélös; letzte; крайний Tr. — cf. *tür*.

tür (t.) eleje, kezdete; vordertheil, beginn — *t.-wolák* ereszdachtraufe Tr. — cf. *tör* 1.

türa (cs.) himzés; stickerei Tr. *tür* P. 53. 26. *türö* id. G. 22. *türö* brodüre Gn. — cs. *tür*.

turá (t.) meredek; steil Gn. P. 47. Bd. Tr. *turo* id. Gn. — *t. sir* meredek part; steiles ufer Bd. — egyenesen szemközt; gerade gegenüber Gn. Bd. *ture*, *dure* (m.) id. Bd. *turák* id. P. 11. dennoch Bk. 55. — *tura* fölött; über, oberhalb *nunon tura* über ihnen Ist. 194. *tura onžaš* mereven néz; starr hinsehn Bd. — *toréš* (m.) ellen; gegen Bd. *turaš szembe*; entgegen Ist. 237. Ist. 242. *turaš tolmo* megérkezés; ankunft: *sajrak žap t. tolmom wučen košten* wartete bis eine günstige gelegenheit sich darbietet Máté 26, 16. *turaš to-*

lon erreichte sein ziel Ist. 202. *turušto* = *turáš* Tr. — *turasko* (*türasko*?) *aza t. mien šuun a gyermekhez ért; gelangte zum kind* Máté 2, 9. — *t. turi, turuk. cf. cs. türe.*

túra (est. m.) csend, béke; ruhe, frieden, Bd. *turá* id. Tr. — csendes, békés; ruhig, friedfertig Bd. *tör* id. Bd. *tur* id. Tr. — *t. wiš-šudo lathræa squamaria* Tr.

turangdem meredekké csinál; steil machen Bd.

turbaš: *pört turbašom počon ulut a szoba tetejét fölnyitották; sie deckten das dach des hauses auf* Ist. 216.

türbé v. *türwö.*

türedäm vág, arat, nyír, borotvál; schneiden, ernten, scheren, rasiren Gn. ernten, scheren Bd. Ocs. 67. *turedäm* (m.) Bd. — cf. *tredäm.*

turgóc allgütig; всеблагий Tr.

turgón (m.) lüg; lauge Tr.

turguštár- nyugtalankodik; unruhig werden — *turguž-čónán* haragos, heves; aufbrausend, heftig Tr.

turi (cs.) pacsirta; lerche Gn. Bd. *tori* id. Tr. *türi* id. Tr. *coccinella* Tr. — *t. lem* suppe M. 18.

türös (est. p.) egész, ép; ganz, unversehrt Gn. — *türüs, türüsok* Bd. *türüs* Tr. id. *türüs čonžo dene* mit seiner ganzen seele Ocs. 70. *t. jeŋ* rechtschaffener mensch Ocs. 73. *türüs joratoma* aufrichtige liebe Tb. 67. *suditlomém mejn t.* mein urteil ist gerecht ibid. 171. *türüşön* őszintén; ehrlich (glauben an gott) ibid. 63.

türkém szenved, tűr; leiden, dulden Bd. Tr. hallgat; schweigen Tr. — *turxem* (m.) Bd. Km. 5. — *torxem* (m.) Bd. *turxalem* Tr. *turxoktém* caus. *turxomla* tűrni való; zu erdulden Tr. *turxamala* id. Km. 64.

turká goromba, kemény, csökönyös; grob, hart, eigensinnig Tr.

türka sűrűség; dickicht Uf. 33.

turlem (est.) leülededik; sich klären (vom wasser) — lecsilapodik, nem kiabál, elhallgat; sich beruhigen, nicht schreien, schweigen Bd. Tr. *törem* (m.) schweigen ibid. — *turlokt*-caus. Tr. — cf. *törlem.*

türlém (cs.) hímез; sticken Bd. Tr. P. 53. Gn. 22. — *türlö-maš* stickerei Bd. *türlemo* id. Tr.

türlö (est.) különféle; verschieden (passim) *türlö* Uf. Car. 10. *türlü* mód, minta; art, kategoria Tr. Bd. Zag. 47. *tide türlön* ekképen; auf diese weise Bd. *türlöca* különfélekép; auf verschiedene weise Ocs. 108. *türlü-türlü* id. Tr.

türmá (r.) börtön; gefängniss Bd. Gn. *türmā* Ocs. 28. *türomá* id. Bd.

turmalém boronál; eggen Tr. — cf. *tormalém.*

turmo hiuz; luchs Tr.

turná (est.) darú; kranich Gn. Bd. *türna* id. Tr. — *türna-pö-
cök* moháfonya; moosbeere Tr.

turnoj (r.) ostoba, pajkos; dumm, muthwillig Gn. — *turná*
engedetlen, ellenszegülő; halsstarrig Bd. *turná* Tr.

türö v. *türa*.

türtém összeveszít; zank stiften Tr.

turtoktem ránczol; runzeln, falten Gn.

turwa (r.) cső; röhre Gn.

türwonçam prüszög; niesen, schnaufen Gn. — *türwünçam*
Tr. *türvençam*, *türvenćedem* Bd. *tərbēncam* Tr. id.

türwö ajak; lippe Gn. Bd. — *türvé* Tr. Ocs. 69. *türbe* Ist. 98.
tervä (m.) *tüvä* (m.) *torbä* (m.) Bd. *tërbe* id.

turžam dörzsöl; reiben Bd. Gn. *turžém* (k.) W. 24. *torzem* ny.
W. 24. — *turžam* tapos, gyúr; treten, kneten; мять *turžaltám*
pass. Tr.

1. *tüs* (r.) cylindrisches gefäss aus birkenrinde Gn. 23. — r.
туязъ.

2. *tüs* (est.) kép; bild Tr. — *jumon tüs* szentkép; heiligen-
bild Bk. 14. Tr. *tüšan* götzen Bk. 122. — *tüsün* különféle, külön-
félekép; verschieden (adiect. u. adv.) Tr.

tüs bünjel; schuldbeweis; поличное Tr. — ? cf. *tüs*.

tüsem (est.) kiáll, kitart, eltűr; ausstehen, dulden Gn. 72.
Ocs. 32.

tusarém álmot fejt; traum deuten — sejt; ahnen Tr. — cf.
t. *töš* traum.

tüšto tükör; spiegel Tr.

tuš (est.) (dió) magva; kern (der nuss) Gn. kern Zag. 55. Tr. —
cs. *tüs* t. *töš*.

tüs v. *tüž*.

tüšak (est.) párna; polster, matratze Gn. — *tüšäk* Tr. (m.)
Bd. *töšak* Bd. *töšäk* Tr. id.

tüška bokor; gesträuch Ist. 56. *tüško* id. Bk. 32. *tüškä* Tr. *toške*
Bd. id. — sereg, tömeg; schaar, menge Tr. *tüška* id. Bd. — ?
cf. *tuča*.

tuškaltem bemárt; eintunken Gn. *tuškalta* fr. Gn. 36.

tušl- figyel, kikutat; acht geben, erforschen Tr. — *tuštám* ki-
találásra felad; zum erraten aufgeben, rätsel vorlegen *tuštem* id.
Gn. Tr. — *tustem* kitalál; erraten (ein rätsel) Bd. *tuštulam* fr. Bd.

tušman (est.) gonosz; böse Gn. gonosz lélek, ember; böser
mensch, geist Bd. ellenség; feind Bd. Tr. hexenmeister Tr. Bd.

tušto rejtvény; rätsel Gn. 45. Bd. példabeszéd; parabel Ist.
226. rechenaufgabe Tr.

tuštom- v. *tuštam* id. Tr. — *tuštom-* *tuštomaš* kétértelmű; zwei-
deutig sein Tr.

tut (cs.) íz, édesség; guter geschmack Gn. Bd. Tr. Zol. *tot*

(m.) id. Bd. Zol. — *tutlo* édes, ízes; süss, schmackhaft — *totla* (m.) Bd. Tr. *totlë* M. 71. id. — *tutlölök* lieblichkeit G. 56.

tút tele; voll Pu. 16. *tuto* Tr. Ist. 40. — v. *tít*- cf. t. *tulí*, *tutír*- (= *tuldír*-).

tütan vízözön; sintflut Uf. 20. Car. 19. *tütén* áradás; überschwemmung Tr.

tutes v. *tutušak*.

tütküném hebeg; stottern Tr. *tütkenošo* stotterer Ist. 58.

tutlemam édesedik; süss werden — *tutlemdem* édesit; süss machen Bd. — *tutuštém* id. üdit; laben Tr. — cf. *tut*.

tutloga (*moñon jolmem*) akadozik az én nyelvem; meine zunge stottert Uf. 58. — *tutén ojalaš* id. Tr.

tuto tömött, szilárd; kompakt Gn. érett; reif Tr. — *tutön* keményen; fest G. 58.

tütrém füstöl; räuchern Gn. Tr. *tütürem*, *totrem* Bd.

tütra (cs.) köd; nebel Bk. 54. Gn. — *tütra* Tr. *tütora* G. 52. *tütürä*, *teterä* (m.) *toträ* (m.) Bd. *tötörä* (ny.) W. 25. id. — *tütürän* ködös; neblig Bd. *tütrán* Tb. 242. — *t.-kugo-jumo*, *t.-kugo-pužošo* gottheiten des nebel's Tr.

tutušak gyakran; oft Ks. 37. *tutušok* Ks. 23. *tutošok* Km. 50. — *túteš* (m.) id. mindenütt; überall Bd.

tütüt pásztorkürt; hirtenhorn Tr. — cf. cs. *tüt*.

tüwä (t.) halom; hügel Tr.

tüwállok egészség; gesundheit P. 21. — cf. t. a. *däülät*.

tüwe: *tüwem pörčöm* (*kuđaltená*) samenkörner (wir säen) Pu. 19.

tüwor v. *tugur*.

tüworčök szaporulat; Zuwachs (der heerde) G. 57.

tüwortoš (cs.) aludt tej; geronnene milch, (ungebackener) käsestoff Gn. *tuburtáš* id. Tr. *tüwortoš* tűró; topfen Bd. *tuburš* id. Zol. — *tüwurtos vüt* Bd. *tuburšus vüd* Zol. savó; molken.

tüwö ni csak; sieh da G. 15. *t. tode* sieh dieser Ocs. 117. *tüwoš* id. Gn.

tüwöt: *oj t. išeř* o, ein solcher dummkopf Gn. — *tüwüt*, *tüvütök* éppenséggel, egyáltalában (nem); durchaus (nicht) Bd. *tübütök* = ЧИЛТ (alle ohne rest? plötzlich?) Tr. — cf. *tüwö*.

tüwras padlás; der obere boden Tr. *tüwraš* id. *t.-rok* das füllsel auf dem oberen boden P. 26. *tüwuraš* id. Bd. — cf. *tupraš*.

tüwulém óltalmaz, véd; vertheidigen, beschützen Km. 55. Ks. 43. — *tubulém* id. békéltet; frieden, stiften Tr. szabadít; befreien Bd. *tubuloša* békéltető; friedenstagter Tr. *tubulomaš* védelem, ótalom; schutz Tr. — *tüvülö* holmiját megkimélő, jól őrző; der auf seine sachen acht gibt, sie schon't Bd.

tüéz (t.) fürge, délezeg; hurtig stattlich Gn.

tüz- (t.) rendel; verordnen (ein gesetz) Ocs. 115. — *tüzat-*

kijavít; ausbessern Máté 4, 2. diszít, ékesít; schmücken, verzieren Ist. 172. *tüzatokt*- schmücken lassen Ist. 150. *tužat*- helyreigazít; in stand setzen Pu. 19. — *tüžlanem* fölékesíti magát; sich schmücken, *tüžlandarém* fölékesít; schmücken Bd.

tüzá (t.) öltözet; kleidung P. 26. — *tüžö* ékesség; schmuck Bd.

tüž (t.) *t.-wal* külső oldal; aussenseite Gn. Bd. *t.-walna* künn; draussen Máté 12, 47. *t.-wälnö* id. Tr. *tüžwälnoso* külső; äusserer Máté 22, 13. *tüžwälnoso* Ist. 258. — *tüžwäk* ki; hinaus Pn. 11. *tüžwako* Máté 13, 48. *tüžwakö* Tr. *tüžbako* Ist. 256. id. — *tüžwäcön* von draussen Tr. — *t. tiš* cf. *tüöl*, *tünö*.

tüž terhes; trächtig (kuh, sau) Gn. 57. P. 16. *tuž*, *tüžgo* id. Tr. *tüš*, *tüž* (m.) id. Bd.

tüžem ezer; tausend (passim) *tižem* (m.) Bd. *tožem* (m.) Bd. Tr. *tužem* Tr.

U Ű

ű új; neu Gn. (m.) Bd. *u* P. 20. Tr. (m.) Bd. — *ugoč* újból; von neuem G. 67. *ugoc* (m.) Bd. *ugočen* Bk. 72. id. *ugeš* G. 27. 80. id.

ű vaj, olaj; butter, öhl Gn. Bd. *ű* Bd. Tr. — *škal-ű* tehénvaj; milchbutter, *pu-ű* faolaj; baumöhl Bd. — *ű-arña* tejes hét; butter-woche (vor den fasten) Tr.

uém (t.) őriz, véd; hüten, schützen (z. B. der vogel seine jungen) Gn. — *t. uja* wach sein.

ua fűzfa; fűzblätterige weide, *вѣрѣа* M. 45. Bd. *таљникъ* Tr. — *jokšar ua* salix capræa Bd. — *ualá* füzes; weidenhain Bd. — cs. *žwa*.

uač, *uač* (hangutánzó szó a nyulról mondják; onomat. vom hasen) Pu. 40.

uákš gázló, zátony; furt, sandbank Tr.

üäl- iszik; trinken *užar-körgan korkažo üaleš* a zöld belsejű merítő kanál iszik; die inwendig grüne kelle trinkt P. 47.

uán bizalommal, bizvást; zuversichtlich, getrost; *надѣжно* Tr.

uanem (m.) bízik, remél; vertrauen, hoffen Bd. Tr. — *uan-maš* remény; hoffnung M. 68. *uanodemáš* kétségbeesés; verzweiflung Tr.

űč: *űčum konda* emlékezetbe hoz, megemlékezik; in erinnerung bringen, sich erinnern Ocs. 37. — cf. *uš*.

űčašem veszekedik; zanken Gn. *űčašem* id. Uf. 82. Ocs. 114. Ist. 187. Tr. *űčažem* Bd. *űčašem* Ocs. 86. — cf. *t. űč*; *űčik*- sich ärgern.

učenik (r.) tanuló; schüler Bk. 22.

učenom (r.): *u. jəγ*- tudós; gelehrter O. 102.

űcorém (t.) otthon talál; zuhause treffen Tr. — *t. očorat*.

uço (t.) előkelő; vornehm Step. 6. — cf. *uça* stütze, gönnerschaft Radl.

üdem vet; säen Bd. Tr. *üdedem* fr. Bd. — *üdešo ajdémó* földműves; bauer Tb. 241. — cf. *wüdem*.

ude (r.) sovány; mager Uf. 46. j. *uda* rossz; schlecht, schlimm Tr. Bd. — r. худой.

uditlen (= *wašken*) *tolon* gyorsan, rohanva jött; er kam schnell, eilend Zag. 34. — cf. cs. *χwatla* сильный; *udetlänem* Tr.

udetläném mohón kíván; begierig verlangen; жадничать Tr. — cf. cs. *χwatlan*- sich anstrengen, sich bemühen.

udolám imádkozik; beten Gn. imád; anbeten Pu. 16. — *udelam* beten G. 28. *udolam* id. Tr. rufen; звать Bk. 66.

uđor (cs.) vakondok; maulwurf Gn. Tr. — cs. *udur* bisamratze.

üđor leány; tochter, mädchen Gn. P. *üđür* (passim), *eder* (m.) *idir* (m.) *idör* (m.) id. Bd. — *ü.-vel'* mostoha leány; stieftochter Bd. Tr. *kajše üđür'* braut, *ü.-kudon*, *ü.-guin* (m.) kranzelmädchen; подруга невесты Tr. *ü-araka* hochzeitswein G. 75.

udörém vakar, gereblyéz; kratzen, harken Tr. *udrem* kratzen, ritzen, harken Gn. 24. kratzen P. 13. graben G. 24. — *uduralám* id. Gn. — *uduralam* kratzen Bd. *udoralám* id. Tr. *udurkalem* fr. Bd. *udorkalém* fr. Tr. id. *uduraldam* sich kratzen Bd. — *udurkalem* (m.) aggódik; besorgt sein Bd. Tr. — cf. t. *uđor*-reiben, abreiben Radl.

üđorá v. *übüřá* id. Tr.

udoraltoš vonás; strich Máté 5. 18.

üđoramasš asszony; weib P. 58. — *üđürämäsš* Tr. *üđüramasš* Bd. *üđoramasš* jey Ist. 5. *üđüramasš* Bk. 16. *üđramasš* Uf. Car. 11. *üđrämäsš* jey Ocs. 4. *ederämäsš* (m.) *idöremäsš* (m.) *idrämäšš* (m.) Bd. id.

udöröktošo rüh; krätze; чесотка Tr.

udral vonás, vonal; strich, linie Tr. *udralmasš* id. Bd. — cf. *udörém*.

uđralam jelt ad, int; winken Gn. *uđralam* (m.) id. Bd.

uđur fogas borona, földvakaró; karst (rastrum) Bd. — cf.

udörém. [udörém.

udurkalmás gond, aggodalom; sorge; cyera Tr. — cf.

üé fűzfa; weide Tr. — cf. *uá*.

üedam tisztel, dédelget; ehren, liebkosen Gn. — cf. osm. t. *öjät* lobenswert ujj. *ögä* ehre Radl.

uemám megújul; sich erneuern Bd. Tr. *uemedem* fr. Bd. — *uemdém* megújít; erneuern Bk. 78. Bd. Tr. *uemdar*- id. Tb. 34.

uemaltsásšlok megújhodás; erneuerung Tb. 45.

ueštám v. *uštám* Tr.

ugol (r.) sarok; ecke Tr. Bd. *ugol* id. Gn. *ogol* (m.) Bd.

uguršo műks fiatal, egyéves méhek; junge, einjährige bienen Bd. *ugurša* (m.) méhraj; bienenschwarm Tr.

űj Ocs. 11. v. ű id.

űjedam Gn. v. űedam id.

ukaleš nines; es ist nicht Pu. 38. — cf. úke.

uke nines, nem; ist nicht, nein (passim) — uke-gen különben; übrigens Bd. — uke semmi; nichts Tb. 12. uka (m.) id. Bd. uke-šamoč vagyontalanok; vermögenslose Zag. 23. ukem ojošo hazug; lügner Ocs. 79. ukemak koklalen lügnerisch verläumdend Ocs. 27. — ukelanak lügnerisch (adv.) Ist. 37. egytől-egyig; alle insgesamt; bis auf den letzten; molo pop-wlakomat kandasle wič popom ukelanak puštokten koškokten die übrigen priester; 55. priester alle bis auf den letzten liess er morden Ocs. 79. — ukeán kinek nines semmije; der nichts hat, ein habenichts Máté 25, 29. Tr. ukán id. Bd. — kuát-uke erőtlenség, tehetetlenség; kraftlosigkeit, ohnmacht Tb. 5. wina-uke ártatlanság; unschuld Tb. 20. uke-godom abwesenheit Tr.

ukelok szegénység; dürrigkeit, armut Tr.

ukora (r.): u.-šud schnittlauch (? sic) P. 49. ukrá fokhagyma; knoblauch Tr.

uksos (r.) eczet; essig Gn. uksuc Bd. ukšec Tr. id.

ukš, uyš ág; zweig, ast Gn. Bd. Tr. ugoš P. 24. ukša (m.)

ukšič-, ukšoč- v. ukšonžam.

[Bd. id.

ukšonžam, uyšonžam (t.) okád; sich erbrechen Gn. okšončám Tr. ukšinžam, ukšinžedem fr. Bd. ukšoč- G. 3. ukšoč- Ocs. 56. ukšič-Ist. 243. id. — t. ukšo- rülpesen, übelkeit haben Radl.

űkšekt- (t.) lehűt; meghidegít; kalt werden lassen, abkühlen M. 90.

űl valaminek alja; das untere (partikel-stamm) űl Tr. — űlöl alulvaló; das unten befindliche G. 59. Bd. űlöl Uf. 70. — űlnö, űlnä (m.) Bd. űlno Tr. alul, lent; unten (loc.) — űlnösö űlnša (m.) Bd. űlnošo Bk. űlnaša Ks. űlnäša Km. unten befindliche — űlűk, űlűkö, űlka (m.) űlkä (m.) Bd. űlkö G. űlko Tb. űloko Ist. űlkö Ocs. űlűkö Tr. le, lefelé; abwärts — űlkók aljáig; bis unterst, űlki-lärák weiter hinunter Bd. — űlän alá; hinunter (lat.) — űlűc, űlec (m.) űlec (m.) űlečen (m.) űlűc Tr. alulról; von unten (ablat.)

ulam vagyok; ich bin (cf. olam, olam) — ulo, ulo van; ist — minden a mi van, összes; alles was vorhanden ist, all, ganz: ulo kalokšo dene mit allen seinem volke G. 60. čola ulo atožom pogen alle vorhandene gefässe nahm er her Uf. 93. ulo wižo deno mit ganzer kraft P. 9. mo ulo pogožom čola užala alles was er hatte sein ganzes vermögen verkaufte er Ist. 228. možo ulo etc. Ist. 233. ula (m.) id. Bd. — ulan a kinek van; vermögend Máté 25, 29. Gn. piš u. liaš bővölködik; in überfluss sein Bd. — ulgěce ha, hacsak; wenn, wenn nur Tr. — uldaleš van; ist Pu. 44. G. 64.

ulá (cst.) elfogat; vorspann Gn. Tr. Bd. — cs. olaw t. itau alt. ula.

ula (t.): u. puaš álnoksággal élni NyK. 3, 135.

ulák (est.) magányos; einsam Gn. Bd. Tr. csendes, rejtett hely; einsamer ort Bd. magányosság; einsamkeit Tr. Ist. 220. az ifjuság összejövedele; gesellschaft junger leute Tr. *olák* (m.) Bd. — *ulakoško* titkon; heimlich (adv.) Máté 2, 7. cs. *olax* t. *aulak* alt. *ulak*.

ulemd- jóakaró lenni; wohlwollen Tr.

ulica (r.) utca; gasse Bd.

ulmo ške pora ulmožo šemon az ő jósága szerint; seiner gute gemäss Bk. 49. *u. godom* jelenlét; gegenwart Tr. — v. *ulám*.

ulmo (t.) férj; verheirateter mann Gn. 73. *ulmu* férj, ur; gemahl, herr Bd. — cf. t. *ul*, *ulim*.

ulmo: *u. kür* aus lindenrinde genähter, (ein klaffer langer) kasten Gn. 40.

ultém imádkozik; beten Uf. Car. 9. NyK. 6, 198. Tr. *uldem* Ks. 29. *uldem* id. P. 2. — *odolen ultenet* imádkozásban voltak; sie waren beim beten Bd. — *ultemas* imádság; gebet Bd. *uldemo* id. P. 2. — cf. *jumuldem* Bd.

um- terem; wachsen *šom i šurno peš umomo (šočno) godom* Ocs. 30.

üma száj; mund (bei kleinen kindern) Gn. *üma* P. 47. — *üimam, üimadom pu* gieb einen kuss! Gn.

üimä: *üimäste* taval, a minap; im vorigen jahr, vor einigen tagen — *üimäsen, üimästegeč* taval óta; vom vorigen jahr an — *üimäse* tavali; vorjährig Bd.

umalém alszik; schlafen Gn. Bk. 116. Tr. — cf. *malém*.

umalmo ágy; bett G. 69.

üimat csók; kuss Pu. 43. — cf. *üima*

umbal túlvaló, tulsó rész; jene seite, ferne (partikel-stamm) — *umbálne, umbálna* (m.) Bd. *umbálno* Tr. túl, valamin túl; jenseits; на за (loc.) — *umbáke, umbák, umbáka* (m.) Bd. *umbáko* Tr. túlra; jenseits hinüber (lat.) — *umbácon* Tr. *umbéčen* túlról; von jenseits (abl.)

ümbal Gn. P. Bk. Ist. *ümbäl* Bd. *ümbäl* Tr. Ocs. a felseje valaminek; die oberfläche, das obere — als adject: *ü. wurgem* oberkleid Ist. 134. *ümbälsä* v. id. Ocs. 12. *ümbalan* id. G. 60. — *ümbälne, umbälne* Bd. *ümbalna, ümbalno* P. *ümbálnö* felett, rajta; darüber, obenauf — *ümbalnošo* (adject.) Bk. 74. Ist. 150. — *ümbalan* Pn. 34. Ocs. 9. id. — *ümbalke* Ocs. 9. *ümbak* Bk. P. *ümbák rája*; darauf (lat.), *ümbälan* Bd. *ümbalan* Bk. 34. *umbalan* Bd. id. — *ümbäč* Bd. *ümbäč, ümbäcon* P. felülről, róla; von oben herab (abl.).

umdola (est.) poloska; wanze Gn. 79. Tr. *umdula* Zol. *undula* NyK. 6, 196. — cs. *zentla* t. *kandala*.

umdor (est.) hód; bieber Gn. 66.

umdo ösztöke, szurony, nyárs; stachel, bajonnett, bratspiess Bd. *umdó* id. Tr. *umdo* bratspiess Bd. P. 7. *dárda, lándzsa*; spiess, lanze Ist. 287. Uf. 79. *undo* NyK. 6, 196.

umola, umla (cs.) komló; hopfen Gn. *umlá* Tr. *umula, omala* (m.) *omla* (m.) *umla* (m.) Bd. — *u-watréye* komló-inda; hopfenranke, *u-wará* hopfenstange, *u-kaik* tengelicze, *u-šuks* махаонъ (ein wurm) Tr.

ümöl (cs.) árnyék; schatten Ist. 144. — *ümül* Bd. *ümül* Zol. *ümül* Tr. *ümöl* Tb. 154. *ümöl* W. 25. *imil* (m.) *ümülüks*, *ümülkä*, *emelkä* (m.) Bd. id. — *imílka* schattenbild, gespenst Bd. — *ümülüksán* schattig Bd. — cs. *ümülge*

ümoltém beárnyékoz; beschatten Ist. 247. *ümültém* Tr.

ümülkä v. *ümöl* . . .

ümülüks v. *ümöl*.

umör (cs.) meleg (idő); warm (vom wetter) P. 50. Gn. 58. csendes (idő); ruhiges (wetter) Tr. *ümör* id. Tr. *umor, umur* ruhiges (wetter. wasser) Bd. *umur* nedves; feucht Tr. — cs. *amör*.

ümör (cs.) életkor; lebenszeit Gn. *ümür* Bd. *ümür* Tr. Ocs. 9. — *kužu umoran li* hosszú életű légy; lebe lang Uf. 101. — *üm-řeš* örökké; ewig Ocs. 3. *ümrešak* id. Uf. Car. 7. *ümürdömö* id. Bd. *umoša* száj; mund Gn. 36. *umsa* id. Gn. P. 14. NyK. 6, 196.

umulém megért; begreifen Bk. 22. *ummulém* id. Bk. 108. Tr. sich erinnern Ks. 33. — *umuldarém* megismertet; verständlich machen Bk. 72. — *umoldarém* belehren Tb. 185. *umlandarem* id. Ocs. 106. erklären Ist. 227. *ummultarém* belehren Tr. — cf. t. *uyna-*, *ayar*, *ayar*- wissen *uynat*- belehren Radl. — v. *urolém*, *önglem*.

umurlanem megcsendesedik (a szél); der wind legt sich Bd. — cf. *umör*.

uŋ ész; verstand G. 58. — cf. t. *ay*.

uŋem (t.) buján nő, tenyészik; üppig wachsen, gedeihen Gn. 73. — t. *uŋ*- id. Radl.

üŋäš (t.) turbékol; girren M. 37. — t. *ün* stimme, *ündä*-schreien Radl. *öndä*- Bál. cf. *oŋarem*.

1. *uná* (t.) amaz; jener — t. *ana* Tr.

2. *uná* (cs.) vendég; gast Gn. 31. Bd. Tr. *χana* (m.) *χnna* (m.) *χuná* (m.) id. Bd. — *undla kajem* zu besuch gehen Gn. 31.

unaloktém megvendégel; bewirten — *χunalem* (m.) vendégeskedik; zu gaste sein Bd.

unaloma vendégség, lakodalom; gastmahl Máté 23. 6. *unálok* id. Bd.

und(o)r Gn. *undur* Bd. Tr. v. *umdör* id.

undo Tr. v. *undo* id.

undula Bd. *undola* Tr. v. *umdola* id.

undrém kínlódik, gyötrődik; sich abquälen; мучиться — *undralt*- измучиться Tr. — cf. t. *onto*- stöhnen; seufzen Radl.

üŋgö (cs.) bagoly; uhu. Bd. Gn. Tr. *üŋgo* P. 56. *üŋgö* M. 41. *üŋgo* Zol. *üŋgä* (m.) Bd. — cs. *üge*.

uŋolém (t.) megért; begreifen Tr. *uŋlo* emlékezzél; erinnere

dich Ocs. 50. — *ungoldarém* megtanít; belehren Ist. 151. Km. 3
ungoltarém id. Tr. — *unglem* (m.) *ungaldarem* (m.) *unglandarem* (m.)
 Ad. — v. önglém cf. *uj*, *umulém*. [(m.) Bd.]

unoka (r.) *unoka*; enkel, enkelin Gn. *unuka* Bd. Tr. *mnuka*
ünöšo, *ünšo* csendes, szelid; still, mild Gn. *üngše*, *ünšo* Bd.
ünše Tr. *ünšo* Bk. 47. *ünša* Bk. 68. *ünšo* Bk. 80. — *ünšo*son *lišaş* lok
 alázatosság; demuth Bk. 106. — cf. t. *änč*, *änčü* ruhe, friede Radl.
unšan eszes, böls; weise Bk. 36.

üngšemdem kibékít; versöhnen Bd.

üngürčük lassu, buta; langsam, dumm Bd. — cf. t. *ayor*-
 langsam, ohne aufmerksamkeit handeln; nicht wissen, was man
 thut Radl.

üngürčükemam megbutúl; verdummen Bd.

unžolo fejfel lefelé; mit dem kopfe nach unten Gn. 53. —
ünžülük Bd. *ünčülük* Tr. *ünčoli* Zag. 64. id.

1. *üp* haj; haupthaar (passim) — *üprüne-purgo* hajfonat; haar-
 zopf Tr. *üpońem porkó* id. Bd.

2. *üp* szikra; funke Tr. — cf. *ip*.

upkalem (t.) harapdál, nagyon étkes; herumbeissen, gefrässig
 sein Gn. Tr. sehr hungrig sein G. 20. — t. *up-* verschlingen, *upkin*
 vielfrass.

upš sapka; pelzmütze P. 35. Gn. Tr. — *upš-tür* paszománt a
 sapkán; besatz an der mütze Tr.

üpš illat; geruch Gn. 55. Bk. 94. Bd. Tr. *üçš*, *üwš* Gn. *upoš*
 Bd. — *üpšan* duftig Bd.

üpšem szaglik; riechen (intr.) Bd. *üpsam* id. Tr. NyK. 6, 198.
üpsáltam id. Ocs. *üpsaltam* bűzlik; stinken Tb. 167. *üpsaldam*
 überall duften, riechen Bd. *üpsältäm* Tr. — *üpsinžam* riechen
 (trans.) Bd. Tr. *üpsinžam* id. *üpsinžedem* fr. Bd.

upša száj; mund Gn. 29. Tb. 248. Tr.

upšal- sapkát fejébe teszi; die mütze aufsetzen Pu. 43. Bk.
 60. *upsäl-* id. Ocs 45. *upšalal-* id. G. 74.

ur mokus; eichhorn M. 39. Bd. Tr. Gn. *kopeke ig-ur*, *kok-ur*
 eins, zwei *kopeken* Bd. *šémur* zwei *kopeken* M. 55. *wězur* halbe
kopeke ibid. *kmur* eine *kopeke* ibid. — *lur*, *luraš* zehn *kopeken* Bd.
 drei *kopeken* M. 55. *wislur* halber rubel Bd. *wěchlur* id. M. 55. *šüdör*
 rubel (100 kop.) Bd. *kömlö wzur* 10 *kopeken* stück; гривенникъ M.
 55. — *šémluraš täjā* 20, 25, 50. *kopeken*stück M. 55. — *uröm*-
tupán-kola mezei egér; feldmaus Tr. *ur-poč-šudo* equisetum Tr.

1. *ur-* behányzni földdel; bewerfen mit erde; обваливать Tr.

2. *ur-* elszakittatik, elsodortatik (a föld a viztől); wegge-
 schwemmt werden (erde vom wasser) Bd. *urón keaş* beszakad; ein-
 stürzen; провалиться Tr. — elpusztít; zerstören; разрушать Tr.
 — *uruktarem* elsodor; wegschwemmen Bd. — *urukt-* lever, leüt;
 herumschlagen; сшибить Tr.

ura félénk, gyáva; furchtsam, feige Gn.

urbal- (m.) kever; mischen Bd. für das vieh futter mischen Tr.

1. *urdém* öntöz, kiöblít; begiessen, ausspülen; заливать, промывать Tr.

2. *urđem* (jóságot) tart; halten (haus, vieh, diener) Gn. el-tart, megóv; aushalten, behalten Bd. ernähren Km. 21. erziehen Tr. fortsetzen, beaufsichtigen, halten Tr. — cf. *urlok*, *urman*.

urdešaš kereset, foglalkozás; erwerb, gewerbe; промышлен-
ние Tr.

urém (t.) utca; gasse Ist. 143. P. 10. Ocs. 101. t. *uram*.

urgem varr; nähen Gn. 35. Pu. 44. Tr. (m.) Bd. *urguzo*, *urgočo* szabó; schneider Tr.

urgoš varrás; nath P. 58. *urguš* id. Tr.

uromto csikos evet; sciurus striatus Tr.

url- elválasztatik, elkülönítettik; getrennt, vereinsamt werden Tr. — cf. *ur-* 2.

urlok (cst.) vetőmag; same Gn. 58. Bd. Tr. táplálék; nahrung Ocs. 10. Ist. 13. nemzedék. nachkommenschaft, geschlecht Car. 4. Ocs. 14. Ist. 18. — *urluk* Bd. Ocs. 10. Ist. 13.

urlokaš vetőmag; samen P. 48. *wüdəš urlukaš* id. Step. 18.

urman gyarapodás; wachstum, gedeihen Bd. *urmán* szerencse; glück Tr. — cf. *urđem*, *urlok*.

urmaš vízmosás; wasserriss; пытина Tr. — cf. *ur-*, *url-*.

urmožam vonít; heulen Gn. Žag. 3. Tr. — *urměžam* M. 40. *urmužam*, *urmužedem* fr. *urmužaldem* mom. *urmožam* (m.) Bd. id.

urok (r.) lecke, tanítás; lection Bk. 30.

urumdo Gn. v. *uromto* id.

urus (cs.) aczél; stahl Tr. Bd. *urs* Bd. *urso* Tr. — cs. *žors*.

urwál himzés; stickerei Pu. 29. *urbál* szegés; saum Tr.

urwálde szegés; saum Gn. szoknya; schoss G. 58. *urwálde* ing; hemd P. 26. — *urwalto* schoss, saum Tr. — (< *urgém*) cf. *orwálde* Bd.

urweže Gn. 59. v. *orwože* id. *urbéže* Tr. — NyK. 6, 194. (*ür-beze* ? *ibid.*)

urzo marék; handvoll, die hohle hand Ist. 128. *urző* Ocs. 90. *urzá* Tr. — cf. cs. *uš*, *uzé* id. t. *ūs* Radl.

urža (r.) rozs; roggen P. 9. Pu. 39. Tr. — u.-awá спорыня Tr.

uškar- uszít; hetzen Tr. — r. уськать.

üşkürt csökönös; halsstarrig; упрямый Tr. — ? cf. t. *iskär* arbeitsam Radl.

usłowo (r.) szerződés; vertrag (schriftlich) Tr.

ušso a pogány pap segédje; gehülfe des heidnischen pri-
sters Tr.

usta (cs.) kézműves, mester; meister, handwerker Gn. Tr.

üstel (r.) asztal; tisch *üstel'* Gn. *üstöl* Ist. *östel* Ocs. *ustel*, *stel* Bd. id. — *üstembalan* auf den tisch Zag. 8. (= *üstel ümbalan* ibid.).

üstelem (t.) hozzátesz; hinzulegen Gn. — t. *üstälä-* Radl.

uš ész, emlékezet; sinn, vernunft, gedächtniss (passim) *oš* (m.) *aš* (m.) Bd. *ěš* (m.) M. 67. *us* Tr. id. — *ušán* eszes, okos; gescheut, weise *uštomo* esztelen; dumm, *uštema* (m.) id. Bd. — cf. cs. *us* t. *us* Radl. is Bál.

űš bunkó; (hölzerne) keule Gn. 7. Tr. sulyok; schlägel Tr. kalapács; hammer Bd.

ušem (cs.) egyesít; vereinen, verbinden Gn. 52. Tr. Bd. *volükem ikverčž* u. a. marhát összehajtani; das vieh zusammentreiben Bd. — hozzáad; hinzufügen Tr. Ocs. 43. — *ušnem* egyesül; sich vereinen, sich verbinden Bd. *ušnalem* id. Pu. 39. *ušlaném* id. Bd. Tr. übereinkommen Tr. — *uštarem* hozzácsatol; hinzufügen Bd. egyesít; vereinen (m.) Bd. Km. 45. Ks. 33. *ušlandarém* id. Tr. (m.) Bd. in übereinstimmung bringen Tr. — *ušal-* magával visz; mitnehmen P. 42. — *ušar-* megegyeztet; anpassen, in übereinstimmung bringen Tr. — cs. *χοσ*.

ušakol bölcseség; weisheit Tr. Bk. 60.

ušanem (t.) szomorkodik; betrübt sein Pn. 40. Tr. *ušanal-* id. G. 71. — t. *usan-* sich langweilen, eckel empfinden Radl.

űšaném (t.) hisz, bizik; vertrauen Ocs. 14. Ks. 5. Bk. 74. Ist. 50. Zol. — *űsandar-* vertrauen einflößen Ist 172. — t. *űšan-* cs. *űšan*.

űsandarem nyugtalanít, háborgat; beunruhigen, stören Bd. — cf. *űšanem*.

ušęstarém oktat; belehren Bd. emlékezik; denken an etwas, bedenken Ocs. 45. *űke jažokűom* seine sünden Ocs. 66. — *űsendar-* belehren Tr. — cf. *űš*.

űšök (t.) árnyék; schatten, védelem; schutz (gegen wind, regen) Gn. 64. — t. *oűšök* windstillor ort, zuffluchtsort Radl.

űskal tehén; kuh Gn. Bd. Tr. — cf. *űskal*.

űskalém vetélkedik, törekszik; eifern, streben; ревновать Tr.

űškoű ökor; ochs G. 44. — bika; stier Gn. Ist. 199. *űšküű* id. Bd. Tr. — *wűűd-ű.* daru; weiher P. 17. *vusko* ű. ochs Bd.

űškurém (t. m.) föлиндít, fölingerel; aufregen, reizen Bd. — t. *űčeklä-*.

űšmá száj; mund Bd. Tr. cf. *űma* — u. *tokmak* szájpadlás; gaumen Tr.

űšmęn (cs.) retek; rettig Gn. 47. Bd. *űšman* M. 23. *salták-u.* kohlrübe Pu. 28. *űir-u.* id. M. 23. *koűe-u.* rettig Tr. *űokűar-u.* czékla; rothe rübe Bd. Tr.

űšnomaű egyesülés; verbindung Bd.

űšluk bölcseség; weisheit Bd.

üstam tisztít; reinigen P. 21. törül, seper; wischen, kehren Bd. Gn. *üstäm* id. Tr. *üstedem* fr. *istäläm* (m.) *istolam* (m.) megtörül; abwischen Bd. *üstolal-* seper; fegen G. 75. *üstolam* kehren, abwischen W. 25. *üstolām*, *üstürám* id. Tr. [cf. *uš*.

üst-:üstomō (= *ušeš nalmō*) említett; erwähnt Zag. 50. —

üstam ásít; gähnen Gn. Tr. Bd. *üstedem* fr. *ibid.* — beten (= *kumal-*) Zag. 50. — *üstalam*: *üstal koltem* egyet kiált; einmal schreien Gn.

üstalam övez; umgürten P. *üstälām* Tr. *istal* (m.) *štal-* (m.) Bd. id. — *üstälöktém* umgürten lassen, befehlen Tr.

üstél (r.) asztal; tisch P. 15.

üster-wóštor seprű; besen P. 26. Gn.

üstoš: *šürgö-ü.*, *kit-ü.* törölköző; handtuch Gn.

üstoš verست Gn. (m.) Bd. — *üstēs* M. 56. *üstás* Tr. (m.) Bd.

uštoš Bd. *uštuš* Step. 18. id. — *šēm üstēs* meile M. 56.

üstö öv; gurt, gürtel Gn. Tr. Bd. — *iste* (m.) *ešte* (m.) *što* (m.) Bd. id. — *üstöleá* (-*dea*?) ohne gürtel, losgeknöpft Tr. *üšlé tárva-nyitva*; sperrweit-offen (adv.) Tr. — *štövär* (m.) derék; taille (gürtelplatz) Bd.

üstö (t.) hideg; kalt M. 19. — t. *üšü-* frieren Radl.

utaš (cs.) segíteni helfen Ocs. 40. *utlém* megmenekül, megszabadúl; sich retten, entgehen Gn. Bd. Tr. *atlem* (m.) id. Bd. — megszabadít; befreien Ocs. 45. *utarém* megment, megszabadít; befreien, erretten Bd. *atarém* (m.) id. *ibid.* bewahren Gn. *üdvözít*; selig machen Ist. 245. *utaraltám* megmenekül; errettet werden Tr. *üdvözöl*; selig werden Ist. 245. — *utaralt lekmo* befreiung Ist. 64. *utlen kajmō* id. Ocs. 46. — *utarošo* megváltó; erlőser Ist. 24. — cs. *judol-*.

utém fölős lenni; in überfluss sein Bd. Tr. *utemeske* mértéken túl; übermässig Bd. *utomesko* zu viel, mehr wie nötig Ist. 79. — *uteštam* megnövekszik; anwachsen, zunehmen *utemdem* megnöveszt; vermehren Bd. — cf. *uto*.

uta ajtó; thüre Bd.

utaraltmaš szabadulás, üdv; rettung, heil, спасение Bk. 116. Tr. *utarošaš* kiszabadítás; rettung (trans.) Ocs. 42.

utém: *u.-tügāl* (cs.) páros vagy páratlan; paar oder unpaar? Tr. — cs. *ot-tigel* id.

utlá (cs.) több, többet, sokkal; mehr als nötig, zu viel Bd. Gn. 36. Tr. Zol. — *utlarak-* inkább; vielmehr, eher Máté 10. 7. több, többet, többnyire; mehr, öfters Bd. — cs. *otla*.

uto (cs.) fölős; überflüssiges Gn. Bd. *uto-sito* id. P. 21. — *uta* (m.) egybeknél több, kamat; mehr als das andere, zins Bd. — cs. *otto*.

utarg- (t.) megzavarodik; verwirrt sein, *utart-* verwirren, aufregen Tr. — t. *utan-* sich schämen, verwirrt sein Radl.

- uwá* pej; schwarzbraun (pferd) Tr. — cf. t. *kiua* Voskr.
uwaltém (t.) rág; kauen G. 28. fal; fressen G. 21. harap;
 beissen Gn. — t. *up-*, *ub-* verschlingen fressen cs. *ʒop-*.
uwer kuwa (t.) boszorkány; hexe G. 17. *uwer* id. Gn. 30. —
 t. *ubír*.
uwér (est.) hír; nachricht Gn. Tr. Zol. *uwer*, *ubér* (m.) Bd. —
uweremdem hírül adni; benachrichtigen Tr. *uberlem* (m.), *uberlan-*
darem (m.) hirdet; verkünden.
üwörä (cs.) igen kicsi légy; sehr kleine fliege; *молка* Tr.
üwra Gn. *üwrä* Ocs. 43. id. *üwürä* szunyog; gelse Bd. *übüra* id.
 NyK. 6, 195. — cs. *üpre*.
üwoš- szaglik, illatozik; duften Pn. 39. cf. *üpšem*.
uwoš kalap; hut P. 52. főkötő; haube P. 25.
uwša Gn. *upša* id.
uzaktarém (est.) elkísér; begleiten Bd. Tr.
užom (t.): *u. pušeje* szőlővessző; weinrebe Uf. 23. Car. 22. —
 t. *jözöm*.
užo (cs.) hím; männlichen geschlechts Bd. Gn. Tr. *uzo*, *oza*
 (m.) Bd. Zol. *oža* (m.) Zol. *užo* P. 57. — cs. *aža*.
užmak (t.) paradicsom; paradies Step. 9.
užüklém (r.) uszít; hetzen; *уцкать* Tr.
užam lát; sehen (passim) tisztel; verehren Ocs. 117. *užaktem*
 caus. Bd. *užaltám* pass. Tr. *čolám užmo jumo* allsehender gott Bk.
 61. *čerom užte* ohne krankheit Ocs. 10. — *užon og ket* irigyel; be-
 neiden Bd. *užen ak kert* (m.) id. *ibid. užon it kert* (pers. 2.) Máté
 5, 43. *užon kertde* irigykedve; beneidend Bk. 124. *užon kertdemo*
 irigy; neider Bk. 120. — *užén kertēmāš* irigység; neid M. 68. *užon*
kettemaš id. Bd. — *kogeš užšš* kevély; stolz M. 68. *kugulán užšo*
 id. Bk. 100.
užam Gn. hív, meghív rufen, einladen Gn. 69. Bd. Ocs. 37.
užüm (m.) Bd. Tr. *užüktem* meghivat; einladen lassen Bd. — *užak-*
tem Bk. 40. *užéktém* Tr. id.
užá ár; preis Bd. rész; theil P. 16.
užalem elad; verkaufen Gn. Bd. Tr. *vužalem* (m.) Bd. Tr. *vu-*
šalem Bd. — *žalkalem*, *žaledem* fr. Bd.
užalšašluk eladó; zu verkaufen Bd. *užalošášlok* id. P. 17.
užar (attrib.) zöld; grün Gn. 43. P. 25. *u. kap* zarter körper
 G. 66. fiatal; jung (*wuj* kopf) G. 66. *u. ajšan kapše* kis gyerek
 teste; der körper eines kleinen kindes Ocs. 98. — cf. t. *jáš*, *jášel*
 Bál. *žüş*, *žüşel* Voskr. Ostr.
üžär göndör, eres, bütykös; kraus, maserig; *кудреватый*,
свилеватый Tr.
üžara, *ižara* (t.): *er ü*, *er i*. hajnalpir; morgenröthe Gn. 50.
üžará (morgen oder abend) röthe P. 32. *üžärá*, *žará* id. Tr. — t.
zärä Tr.

užarge (absol.) zöld; grün G. 69. Pu. 38. Bd. Tr. *žarga* (m.) Bd.

užargem zöldül; grünen *užargemam* id. *užartem*, *užargemdem* zöldit; grün färben Bd.

užas rész; teil, anteil Ocs. 65. Ist. 92. Gn. *uža(k)s* id. Tr. *nol* u. négyszeres; vierfach Ist. 246. *kok* u. zwiefach Máté 23, 15. *šudo* u. hundertfach Ist. 225.

užašlém megoszt; teilen Máté 25, 8. Tr. Gn.

užatém (est.) elkísér; begleiten Tr. Gn. 72. Ocs. 15. Ist. 20. — cf. *uzaktarem*.

užawá (r.) béka; frosch P. 31. Tr.

užgá bunda; pelz P. 26. Bd. Tr. *žga* (m.) Bd.

üžgar mesterség; gewerbe Gn. *üžgar*, *üžgar* szerszám, eszközök, holmi; werkzeug, geräth, allerlei sachen Bd. — *üžgará* allerlei sachen Bk. 55. *žgar* (m.) id. Bd. *üžgär*, *üžgär* соруя, инструментъ, allerlei arbeitsgeräth Tr. — *ömne* ü. lószerszám; pferdegeschirr, *vočko* ü. konyhaszerek; küchengeräthe Bd. — *üžgaran* tevékeny; betriebsam Gn. *üžgartome* munkanélküli; geschäftslos Gn.

üžowor ein kleiner vogel (nachtigall?) Gn. *kendericze* häuf-ling G. 69. pinty; fink G. 67.

W

wa ... v. *wo* ...

wabš háló; netz zum wild- u. fischfang Ist. 297. *wapš*, *waws* id. Tr. *wāpš* M. 43. — *wapš* háló, gyalom NyK. 6. 203

wacak (est. m.) tüzhely; heerd M. 26. herd, ofen Bd.

wač, *wač* ellenére, daczára; wider, zuwider Bd.

wačas: *šudo-wačasán* — száz rétű; hundertfältig P. 27. — cf. *učaš*.

wače váll; achsel, schulter Gn. Bd. Tr. *wača* id. Bd. — cf. t. *uča* cs. *wiče*.

wackak Tr. v. *wacak* id.

wačkalt-kézzel üt; mit der hand schlagen; *трепать руку* Tr.

wačkö (r.) sajtár; zuber M. 28.

wačmaltém csipog; zwitschern Pu. 18. Tr. — cf. t. *awaz* stimme, *awazla*-schreien Bál. Radl.

wačréngo (karó a növények mellett; stange neben den gewachsen-): *umlá-w.* komló-karó; hopfenstange P. 32. u. *wačoréngo* id. P. 27. *winograd w.* szőlőkaró; weintrauben-stange Bk. 39.

wada (m.) este; abend Km. 43. Bd. Tr. *wadë* M. 53. — *watna* Bd. *wadna* abends Km. 42. *wadeš* este felé; gegen abend ibid. 44. — *wodo* este; abend, *wotno* gestern abend Gn. Tr.

wadár tőgy; euter Tr. Bd. *wođar* id. Gn. 24. Tr.

wadož (cs. m.) bálvány; götzenbild Km. 67. Bd. *wodož* id. Tr.

védő szellem; schutzgeist G. 55. kobold Gn. gonosz szellem; böser geist Tr. *tul w.* feuergeist G. 61.

wajš malom; mühle Gn. *wajš* P. 19. *wagoš* P. 27. id. — v. *wakš*.

wajš- bevetni az ágyat; zusammenlegen das bett G. 45. kiterit; ausbreiten (einen teppich) G. 67.

wajšoš pelenka; kinderwindel G. 30.

waja hosszú szőr az állatbőrön, gubancz; die längeren haare an fellen; die zotte an wollenstoffen Gn.

wāk cél, szándék; ziel, vorhaben; предмет Tr.

wake (est.) lék a jégben; wuhne im eis Gn. 27. Tr. — *wake-rož* id. Gn. 27. *wakorož* id. Gn.

wakokt- émelegést okoz; übelkeit erregen; тошнить Tr.

waklān-ludo pirok récze; anus tadorna — buvár; mergus Tr.

wākš malom; mühle, *wēd w.* wassermühle, *mardež w.* windmühle, *imūi w.* (pferde) tretmühle *šrāš itrājmo w.* daratisztító malom M. 31. — *wakš*, *wākš* (m.) Bd.

wakš ágy; bett NyK. 6, 203.

wakšām, *wajšām* kiterít, padlóz; ausbreiten (den fussboden) dielen Gn. 67. *wakšām* постилатъ Tr. *wakšoktem* caus. Gn. 68.

wakšoš ágy, ágynemű; bett, bettzeug Gn. — *wakšoš* bett Tr. *wakšteš*, *wākšeš* (m.) id. Bd. — *wajšoš* id. Gn. — *ajža w.* pelenka; kinderwindel G. 30. [Bd. Tr.

waktem (m.) csepeg; tropfen — *paktem* id. Bd. *waktalt-* id.

1. *waktoš* kis vejsze; kleine fischreuse Gn.

2. *waktoš* csepeg; tropfen Gn. Bd.

wal, *bal* oldal, fél; seite hálft: *tembal* diese seite, *tumbal* jene seite, *ūmbal* oberfläche, *kečowal* dél; mittag, *tüzwal* külső oldal; äussere seite Gn. — *wal-* valaminek föle, szine; oberfläche — *walne*, *wūlnō*, *wūlnā* (m.) *wilna* (m.) rajt; auf (loc.) — *walan*, *wak*, *wūlān*, *wūlkō*, *wūlke* (m.) *wūke* (m.) *wilka*, *wika*, *wlān* (m.) rá; auf (lat.) — *wač*, *wūlec* (m.), *wilwec*, *wilwecen* (m.) ról; von Bd.

wala, *wola*: *jola-w.* mindenféle fortély, rágalom, boszorkányság; allerlei ränke, verläumdungen, hexereien Gn. 60. 56. Pu. 19.

walōwaj (r.): *w.* űškűž ökör; ochs Bd.

wajem leselkedik, figyel, örködik; lauern, aufpassen, wache halten Gn. 5. *waném* id. Tr. *wajgem* les; lauern, *wāngem* (m.), *wajgedem* fr. id. Bd. — *wajém* v. *ajdém* id. Tr. — *wāngém* örködik; aufsicht haben Tr. — *wāngen kaša* (m.) kém; spion Bd. *wānaša edém* álnok ember; ränkesüchtiger, schlauer mensch Tr.

wanžak, *wančak* v. *wonžō*.

wapš v. *wabš*.

warém összekever; mischen Ist. 284. Bd. Tr. *warném* keveredik; sich vermischen Tr. — *warém*, *warlém* beken, bepiskit; besmieren besudeln Gn. *warlalt-* pass. G. 59.

1. *wará* (cs.) későn, azután, később; nachher, spät, de, még pedig; aber, denn, doch (passim) — *wararák* später Bd. *warás* későre, későbbre; nachher, auf lange hinaus Bd. későbbi, *warása* id. NyK. 6, 213. *warazo* nachher Bk. 37. *warazom* später Ist. 7. Ocs. 6. — *waraza* későbbi; das spätere Bk. 52. *warása* (m.), *waráše* id. Bd. — cs. *wará*.

2. *wará* pózna; stange; *wüt-w.* vederhordó pózna, wassertrage Bd. Gn. Tr. *umlá-w.* hopfenstange Tr. [6, 203.

waraksim fecske; schwalbe Pu. 28. 54. *waraksén* id. NyK. *warasém* fecske; schwalbe Gn. 56.

waraséngo fecske; schwalbe P. 18. *warasénga* Tr.

waras ölyv, héja; habicht P. 23. 51. *varákš* id. Bd. Tr. *wārāš* M. 41. — *w. ätā, wātē* mostoha apa, anya; stiefvater, stiefmutter M. 9.

warčok (r.) ohrschmuck aus gänseadaunen Gn.

warkendar- v. *wakokt-* id. Tr.

waría v. *paría* id. P. 46.

wasitlaš csipog (a fecske); zwitschern (die schwalbe) P. 54.

waša vejsze-féle; fischergerät aus latten; *котцы* Tr.

wasartol- undorodik, fitymál; eckeln; *брезговать*.

wáš összefüggő; zusammenhängend, verbunden; *слитно* Tr.

waš szemközt, ellenében; gegenüber, gegen einander (passim) *wáš* (m.) Bd. — *w. liaš* szemben találkozik; sich begegnen Bd. Tr. *w. tolám* szembe jön; entgegen kommen Tr. — *w.-omša* doppelthüre P. 56. — *waš-waš-tene* egymással; mit einander, gegenseitig, *wáš* id., *w.-w.-tek* egymáshoz; zu einander Bd. *wašákšo* *đéno* id. Pu. 20. *waš-waš koštaš* együtt élni, keveredni; zusammen leben, sich vermischen Ocs. 123. Ist. 175.

wašák maradék; rest P. 20. *lem-w.* leves-maradék az edényben; suppen rest im gefäss — *šadrá-w.* blatternspuren Tr. — *jor-wašák* kreis, umkreis (?) *kūšan j.-w. polpomos* Tb. 187.

waškalém bepiszkít; beschmutzen Tr. *waškalalt-* pass. Zag. 31.

waške (cs.) gyors; schnell Bd. gyorsan, mindjárt; bald, schnell (passim) *waškerak* id. Gn. 27.

waškém (cs.) siet; eilen Bd. Tr. Bk. 47. *waškeše* hamarkodó; übereilig Bd. — *waškoktém* caus. Tr.

wašlandarém v. *waškalém* id. Tr.

wašt v. *wošt*.

wašt- v. *wostarém* id. Tr.

waštaltém változtat, cserél; wechseln, tauschen Tr. *waštaldem, waštaltém* (m.) Bd. *woštaltém* Gn. 68. *oksám w.* pénzt vált; geld wechseln Ist. 199. *waštaltošo* geldwechsler Ist. 264. — *waštaldam* változik; sich ändern, *waštaldam* cserélődik; sich umtauschen Bd. — *waštálteók* változatlanul, örökké; unveränderlich, ewig Km. 6.

waštaltemas változás; veränderung Bd. *waštaltoš* (m.): orolaw. örváltás; wache-ablösung Bd. — *kok waštaltoš wurgem* két öltöző ruha; zwei anzüge Ist. 139.

waštár jávor; acer platanoides Bd. Tr. P. 47.

waštareš eleibe, ellen; entgegen, gegen Bd.

wastoš ágy; bett (v. *wakšoš*) Tr.

wate asszony, feleség; weib, ehefrau (passim) *wato* Gn. 2. Ocs. Ist. *wätü* (m.) *wäta* (m.) Bd. *wätö* M. 82. — *watëdëmö* nőtlen; ledig, *wätän ëdër nälšë* házas; verheiratet M. 71. *aza šočmaško koštšo w.* hebamme Ist. 53. Ocs. 38.

watér (r.) szállás; quartier Tr.

watolok feleség; gemahlin Ocs. 83. Ist. 118. *watelukeš nalaš* feleségül venni; heiraten, zur frau nehmen Bd.

watrënge v. *wačënge* id. Tr. — *čara w.* denevér; fledermaus Tr.

waze hagyma; zwiebel Tr.

wažár (m.) csökönyös; widerspenstig Tr. keményszivű; hartherzig (m.) Bd. — *wažarangam* (m.) hartherzig sein Bd. — ? cf. t. *oza zorn, ozarlo* beleidigend Radl.

wažok rézsutos; schief P. 6. Gn. Tr. *wažok* id. Bd. — *wazokemdem* rézsutossá tesz; schief machen Bd. — cf. t. *auš* schief Radl.

wažon kettéágazás; gabelung Tr. *enđer wažonošto* an der gabelung des flusses NyK. 3, 135.

wažok öl; klafter Bd. *wažok-kut* сажень длины Tr.

we ... v. *wi* ...

wečërna (r.) vecsernye; wesper Ocs. 92. Ist. 131.

wéčo kerítés; zaun P. 16. kert; garten P. 25. *wiča* G. 1. 66. — *weče*: *kudow.* udvar; hof Bd. *wiča karám* istálló; viehhof, stall *wečkeš* v. *wičkiž*. [Gn. 57.]

wečkežemam vékonyodik; dünn werden — *wečkežemdem* Bd. *konyit*; verdünnen Bd.

wëdra (r.) veder; eimer Gn. 27. *wedrä* Bd.

wejã prem; gebräme; онымка Tr.

1. *wëk* (t.) tagadó igével: soha; mit negation: niemals G. 67. *w'ëk* Step. 8. Ocs. 30. — *wëkat* Gn. *w'ëkat* Ocs. 32. *wëgát* id. — *wëkát* talvn; vielleicht Bd. *wëkät* gewiss Tr.

wëlam elesik; hinunterfallen G. 67. *kihull*; ausfallen (haare) Bd. *wëlam* id Gn. allmählig nieder- oder umfallen Gn. — *wëlem* elejt, elönt; fallen lassen, giessen Bd. Tr. Gn. *elszór*; verstreuen Tr. giessen P. 15. *wëledem* fr. *wilem* (m.) Bd. Tr. *fémet olvaszt*: metall schmelzen (eig. giessen) Uf. 66. Tr. *wëlokt*-schmelzen lassen; *šörtňö dene wëlokten šondokten* lis es mit gold belegen (vergolden) Ocs. 54. [(m.) *wël* (m.)

wële csak; nur Gn. Ks. Km. *wële* Bd. *wëlo* Uf. Car. P. *wëlä*

welē hám; innere baumrinde Bd. Tr. *wile* Tr. *welo* P. 47.

welož ék, ék alakú ereszték a ruhában; keil, zwickel (im gewande) Gn. *welēž* einsatz im kleide, wo die geraden streifen des zeugs nicht hinreichen Bd. — cf. t. *bül-* abscheiden, zerteilen *bülem* abschnitt, kapitel Bál. *ülüš* anteil, abteilung Radl.

wem velő; mark Gn. Bd. — *wim* (m.) Bd. M. 6. — *wuj-w.* agyvelő; gehirn Gn. *wuj-wim* (m.) id. Bd. — cf. *memék* cs. *mime.*

weje vő, sógor; schwiegersohn eidam, der mann der jüngeren schwester Gn. Tr. *weyge* Bd. *winggö* id. M. 9.

wenčajem (r.) megesket; trauen *w'enčajalt* összekel; sich verhehlichen Tb. 67. *wenčajamo tajn-* házasság szentsége; ehesakrament *ibid.* 86.

weněc (r.) koszorú; kranz Bd. *wenčá* id. Tr. *weněcá* (m.) Bd.

wenők (r.) fürdő seprő; badequaste Gn. 45. *wońok* P. 25. *wońik* Tr.

wer hely; stelle, platz Gn. P. Ks. Km. Bd. *weř* Bk. Gn. Ocs. Zol. *wār* (m.) (*per*) Bd. — *werě*, *werčon* helyett, miatt, végett, róla; anstatt, wegen, von Gn. — *wereč*, *werečen*, *werič*, *werec* (m.) *werecen* (m.) *perec* (m.) Bd. *werčon* P. 11. *werčon* Bk. *werě* Ist. 283. *wäreš* (m.) Bd. id. *werěčin* за, о, ради, по причинѣ Tr. — *werem* id. Bd. — *ilome wer* lakás; wohnung Ist. 46. — cf. cs. *woron* stelle, platz.

weřa (r.) hit; glaube Gn. *wera* Bd. *w'era* Tr. Bk. Ocs. Ist.

werblud, *welblud* (r.) teye; kamel Bd. Ocs. Ist.

weremja (r.) idő; zeit Tr.

weremtém helyet elkészíti valami épület alá; platz bereiten unter ein gebäude Tr. — *wereštam* valahová jut; irgendwohin geraten Gn. Bd. fogságba jut; gefangen werden Gn. talál; finden (als etwas) Bd. Ist. 245. Máté 24, 46. попадаться, причитаться, приноровляться Tr. — *wereštedem* fr. Bd. — *wereštare*m megtalál, elér; erreichen, auffinden Bd.

werež gerenda; dachsparren Gn. — ár; pfrieme Bd. *wěrež* id. Tr. [(m.) Tr.]

werge vese; niere Gn. Bd. *weřge* id. Tr. lép; milz Tr. *wāřge* *werkos* lápföld, ingovány; moorgrund Tr.

weřme v. *werge* id. Tr.

w'erno (r.) igazán; wirklich Ocs. 70.

weršók (r.) hüvelyk; zoll P. 26.

wesa vederhordó rúd; wassertrage Ringwall. — cf. вѣсы *wage.*

weše, *weš* más, második; ein anderer, der zweite Gn. Bk. Tb. *wese*, *wes* Bd. *weson-weson* oškenoštom egymást; einander (acc.) Car. 24. *ikton-weson* id. Uf. 25. *ikta-weše* id. Bk. 59. — *wes-were*, *wes-werešte* másutt; anderswo — *wes-wereš* máshová; anderswohin — *wes-wergeč* másunnan; anderswoher — *wes-kana* máskor; andersmal Bd.

wesla (r.) evező; ruder Tr.

wet (r.) hiszen; ja, nämlich Gn.

wet-wulno ólom; blei; свинець Tr. NyK. 6, 204.

wi ... v. *we* ...

wi (cs.) erő; kraft Bd. Tr. *wiä* (m.) Bd. — *wies* erőszakosan; gewaltsam (adv.) — *wipes* alig; kaum Tr. *wipes ištošo* (= *osalam išt.*) gonoszúl cselekvő; böse handelnd Tb. 167.

wias- egyenes (*kue nyírf*a) gerade (*birke*) P. 58. Gn. *wijaš* id. Gn. igazságos; gerecht Gn. — *wiakše, wiäkše* őszinte, őszinteség; aufrichtig, aufrichtigkeit Bd. *wijaš* (m.) szerény alázatos; bescheiden, unterwürfig Bd. — *wijákš* mild, ruhig, gerecht Tr. — *wiašan* csendesén; ruhig (adv.) Ks. 43.

wiašlok igazságosság; gerechtigkeit G. 70.

wiĉ, wiĉ v. *wiĉ*.

wiĉ viz; wasser G. 4. — v. *wüt*.

wicašem (t.) veszekedik; sich streiten BMK. 9, 34. Tr. *wičašem* id. Tr. — cf. *učašem*.

wičerange, wiĉorange venyige, inda; rebe, ranke Gn. *umola-w.* hopenranke G. 45. *woĉo w.* denevér; fledermaus Gn.

wičke (m.) kegyesen, hízeltgően, gyengéden; gnädig, schmeichelnd, zärtlich (adv.) Tr. — *w. purtaš, nalaš* befogad, fölvesz; annehmen, finden *w. kološtaš* meghallgat; anhören Bd. — *wičkialt-kézzel* vereget (hízeltgésből; leicht mit der hand schlagen (schmeichelnd) Tr.

wičkož vékony, finom; fein, dünn *wičkiž* Pu. 44. — *wičkež, wiĉkedä* Bd. *weĉkeš* Bd. *woĉkož* Tr. *wēčkōž* M. 20. id. *wičkiž* NyK. 6, 193. — *wičkož mardež* erős szél; scharfer wind Gn. 72.

widaŋdēm elsüllyeszt hajót, eláraszt; versenken ein schiff, überschwemmen; потопляю Tr.

wigák v. *wik* id. Tr.

wij = *wi* Step. 4. *wijge* mindnyájan; alle Ocs. 11. *wojge* alles G. 3. *wijtōk* erőszakosan; mit zwang Ocs. 52. *biteš* id. Ist. 72. *wi-onlok* erő; kraft G. 61.

wijanmáš szelídség, alázatosság; sanftmut, demut Tr.

wik egyenes; gerade (adiect.) Bd. Tr. adv. Gn. *wikošt deno kalasaš* gradaus (aufrichtig) sprechen Zag. 16.

wikšlandarēm bepiszkít, beken; verunreinigen, beschmieren Tr. — cf. *ukšonžam* t. *ukšo*.

wiktarēm kiegyenesít; grade machen Bd. Tr. kinyújt; ausstrecken (die hand) Bd. Máté 12, 13. Ist. 66. eligazít, gyógyít; zurecht machen, heilen Bd. *kōrablam w.* hajót kormányoz; das schiff lenken Ist. 142. — *wiktäräs* lenken, regieren; править M. 34.

wiĉ (m.) = *wel*: *wilnä* Km. 11. *wilnäšä* Km. 18. — *wlān* BL. 1, 35. *wike* BM. 5, 23. *wēk* Sm. 8. *wēkō* Sm. 12. *wika* BM. 5, 11. —

wilecen Km. 60. *wlec* M. 18. *wilwec* BJ. 6, 32. v. *welne* — *welan* — *welko* — *welič* id.

wilam (cs.) megdöglük; krepieren Tr.

wila (cs.) dög; aas Máté 24. 28. Tr.

wilk (r.) vessző, ág; gerte, zweig Bk. 72. *wilik* id. Tr. — *wilka* villa; gabel (esszeug) Tr.

wilő növény-nedv; fruchtsaft M. 46. — cf. t. *üläm* pflanze.

wimä (t.) segítség; hülfe Tr. (m.) Bd. *wima* id. Bd. — gemein-
same unentgeltliche hilfsarbeit Tr. — t. *ömä*.

winem kiegyenesül, kinyújtózik; gerade werden, sich aus-
strecken Gn. Bd. Tr. *wojné* id. Tr. gesund werden Gn. *winem* so-
galem sich erheben Pn. 11. — *winal-* fölegyenesedik; sich aufrich-
ten G. 64. *winaldam* sich ausstrecken Bd. — cf. *wik*.

winamat (r.) bűnös; sündig Ist. 47. *wijnamat* Ocs. 35. *wina-*
mato bűn; sünde Ist. 37. *wijnamate* id. Ocs. 28. *wujnomat* (m.)
Bd. Tr.

winamatlas (r.) vádolni; anklagen Zag. 14. *wujnomatlanda-*
rém (m.) id. Bd.

winė gödör; grube Gn. 22. Ocs. 92. *wé*nem, *wähäm* (m.)
Bd. *wié*ma Bk. 37. *wé*em Máté 8, 20. *wó*em P. 6. Ist. 131. Tr.
id. — pincze; keller Gn. medve téli tanyája; winterlager des bä-
ren G. 79. — cf. *mü*nem.

*wi*ner vászon; leinwand Gn. 17. *wó*ner, *wé*ner id. Bd. *wó*ner
Tr. — cf. *mi*ner.

winograd (r.) szőlő; traube Uf. 23. Car. 22.

wir (r.) világ; welt Bd.

wire (cs.) köles; hirse Bd. *wir* Tr.

1. *wi*sem mér; messen, wägen Gn. Tr. *wi*sen *šuktodemo* meg-
mérhetetlen; unermesslich Ist. 42. *wi*sem, *wi*sedem, *wi*skalem Bd. —
*wi*saldam das mass treffen (intr.) Bd. — cf. cs. *wi*ś.

2. *wi*sem (cs.) repül; fliegen Tr. — cs. *wi*ś- t. *o*ć-.

*wi*śa mérték; mass, gewicht Gn. Bd. mérleg; wage M. 54.
*wi*śadeak mértéktelenül; masslos Ks. 60. — cs. *wi*zi r. вѣсъ,
вѣсы.

*wi*śkor : *w*.-*lu*do récze-fajta; irgend eine entenart Gn. *wi*śker
id. Bd.

*wi*slaném ellene kel, rátámad; losgehen gegen jemanden, an-
greifen Gn. *wi*slänem (m.) id. Bd. — megsért, megboszúl; beleidi-
gen, rächen Tr. *wi*starém verwirren, in aufregung bringen; мясти —
antreiben (das pferd), погонять (лошадь) Tr. — cf. *ü*časem u. t.
*ü*snä- widersprechen, *ü*stäs- sich anfeinden Radl.

*wi*šte tönköly; spelt Gn. *wi*šte Bd. Tr. *puri-wi*šte (m.) id. Tr.

*wi*ś nyitott; offen Bd. Gn. Tr.

*wi*śkóde folyékony, híg; flüssig Gn. — *wi*śkódo Tt. *wi*śkőde
M. 65. *wi*śkede Bd. *wó*śkőde M. 71. *wi*śkódo, *wi*śk'od'o W. 30. id.

wiškedemam higúl; flüssig werden, sich verdünnen — *wiškedemdem* caus. Bd.

wišnöpka (r.) cseresznye; kirschbaum M. 45. — r. вишня.
wišrás köles; hirse M. 20.

wit öt; fünf Bd. *wic* P. Gn. *wic* (m.) *wiz* (m.) Bd. — *wizot* (abs.) Gn. *wizot* Ist. *wizit* (m.) Bd. Tr. — *wisle* ötven; fünfzig Gn. Bd. *wizle* (m.) *wizlu* (m.) *wislu* (m.) Bd. — *wizemise*, *wizemiše*, *wizitise*, *wizimša* (m.) *wizimše* (m.) ötödik; fünfte Bd. — *wic-or* fünfkopekenstück Pu. 39. *wzur* M. 55.

wit erőszakkal; mit gewalt, gewaltsam Ringw. *witeš* id. Zag. 33. Máté 5, 41. *biteš* Ist. 72.

wita: *tumer wošet tul wita* a tölgyesen keresztül a szél fú; der wind weht durch den eichenwald Pu. 37. *kuer wošet jür, lum wita* eső, hó járja át a nyirest; der regen, schnee schlägt durch den birkenwald ibid. — cs. *wit-* t. üt-.

witá (cs.) istálló, ól; stall Bd. Tr. *witü* (m.) Bd.

witnem kér, imádkozik; bitten, beten Gn. 55. *witneze* докладчик изъ числа мелкихъ боговъ Tr. — t. üten-.

witñalal-: *witñalal- witñalal kaina* fortwährend antreibend (? sic.) fahren wir P. 58. — cf. *wita*.

wizatka (r.) megvesztegetés; geschenk zur bestechung (взятка) Gn.

wo . . . *wö* . . . v. *we* . . . *wi* . . . *wo* . . . *wu* . . .

wočomatém csipog; zwitschern Gn. 57.

wöcköžemd- vékonyít; verdünnen M. 80. — cf. *wicköž*.

1. *wějákš* font, rőf; pfund, elle Tr.

2. *wějákš* gerades holz, tauglich zu kienspänen Tr. — cf. *wijákš*.

wor elrepül; wegfliegen P. 27.

worá (m.) nemzetség, származás; geschlecht, herkunft Tr. — cf. cs. *wur* samen.

worceán (m.) szép; schön, hübsch; красивый Tr.

worék: *kaštá w.* rúd, pózna; stange P. 27. — cf. *kaštá* 1.

worém belső, kebel; нѣдро Tr. — cf. cs. *woron* — t. *urintin* insgeheim Bál. *urun* heimlich Radl.

woręške gömbölyü; rund Gn.

worloč pautz (onomat.) Gn. 1.

worlok (cs.) mag; same Zol. *wurlok* id. Tr. — cs. *wur* cf. *wurlok*.

worwoká hengeralakú; cylindrisch, walzenförmig Tr.

wose sovány; mager Tr.

woswurak (r.) összes; alle insgesamt Ocs. 43.

wladika (r. m.) fejedelem; fürst Bd.

wlast (r. m.) hatalom; macht Bd.

wlec, *wńem* v. *wilec*, *wńem*.

wo . . . v. wa . . . wu . . .

woč: *wočan* farkú; schwanzig G. 59. — r. *хвостъ*.

wočiná (r. m.) ország, vidék, haza; land, gegend, heimat Bd. *wočíná* ibid.

wočok öl, mérték; klafter, mass M. 56. *wočik* Tr.

wočko (r.) sajtár, bödön; zuber P. 56. Ocs. 90. Tr. Gn. *wočka* Bk 14. *w. üzgar* konyhaszerek; küchengerät Bd.

wočma lefekvés; das sich niederlegen Ks. 31. *wacma* Km. 42. *wočmo* leesés; das niederfallen Pn. 11. — v. *wozam*.

wočmalt- csipog; zwitschern Pu. 38.

woco reves, korhad; maserig (holz) Tr.

wočšaš járandó; was jemandem gebürt (zufällt) (*tar* der lohn) Zag. 46. — *wočšašlök járandóság*; der gebührende (zufallende) an- teil Ist. 233. v. *wozam*.

wodo pütüränge denevér; fledermaus NyK. 6, 204. — cf. *wada*.

woer vad; wild — *woerlan-* menschenscheu werden; *дичать* — *woerlandar-* caus. Tr. (< r. боѣ, борець?)

wojńča (= *đene*) vele, szerint; mit, gemäss: *jumon küštömö* w. gottes befehl gemäss Ocs. 41. *wojńča* id. 118. — ? cf. *wojna*.

wojna (r.) had; heer Uf. 96.

wokolmaš, wokolmuš szégyenérzet; schamgefühl Bk. 50.

wokšom dér; reif G. 53. [baum) Bd.

woktam megnyes, lehámoz; beschneiden, abschälen (einen) *wokten* (*woktena*) mellette el, hosszában; neben, entlang Bd. Tr. rajta; an Pu. 28. *woktenák* P. 11. *возлѣ, подлѣ, около* Tr.

wol (cs.) kis teknő; trog Gn. Bd. válú; rinne Bd. — *wal* (m.) Bd. *wolo* jászol; krippe Ist. 185.

wolém leszáll, leereszkedik; sich herablassen, herabsteigen Gn. Bd. Tr. *woledem* fr. Bd. — *walem* (m.) id. Bd. lenyugszik (a nap); (die sonne) geht unter M. 50. *wolen-kajem* elmerül; unter- sinken Ist. 221. *woltem* leszállit; herablassen Bk. 108. Ist. 288. Tr. *woldem, waltem* (m.) Bd. *widen w.* levezet; hinabführen, *šupšon w.* lehúz; hinabziehen — *woltokt-* levetet; hinabnehmen lassen Ist. 287. — *wolalden wojžes* leesik; fällt hinab G. 44. *wolen-wožes* id. Tr.

wola (r.) akarat, szabadság; (freier) wille, freiheit Gn. Bd. — tágas; geräumig M. 73.

wolak (cs.) válú; rinne Pn. 40. Gn. 71. Tr. — cf. *wol*.

wolgaltam (*wolgaldam* Bd. *wolgoltam* Tr.) világít; leuchten G. 50. Tr. fénylik; glänzen Bd. Gn. villámlík; blitzen Bd. világos lesz; licht, hell werden Gn. — *walgaltam* id. M. 81. — *wolgalde-* dem fr. Bd. — *wolgaltarem* megvilágít; erhellen Gn. *wolgoltarém* id. Tr. *wolgaldará* villámlík; es blitzt Bd. *wolgončá* id. Tr.

wolgáltmo napfény; tageslicht P. 27. *wolgaltmo* hajnal; däm- merung, tagesanbruch Ist. 33. *wolgaltšaš* id. Ist. 289.

wolgénze villám; blitz P. 19. — *wolgénze* Gn. 58. — *wolgunzo*, *walganzä* (m.) *wálganca* (m.) Bd. *walgénzész* M. 49. *wolgonžo* NyK. 6, 194. *wolgončo* id. Tr. — *kukšo w.* wetterleuchten Tr. *w.-kugo-jumo*, *w.-kugo-pujrošo* gottheiten des blitzes Tr.

wolgodo világos; hell, leuchtend Gn. 50. *wolgodo* id. Tr. hell, glänzend Bd. *világosság*; licht G. 50. — *keče w.* napfény; sommerschein Bk. 49. *wolgodołok világosság*; helligkeit G. 56.

wolgežam hajnalodik; es tagt Tr. *wolgežšam* id. ibid. — *wolgežam* id. Bd. *wolgežšaš* hajnal; dämmerung, tagesanbruch Car. 38.

wolgodemam megvilágosul, fényesedik; hell, glänzend werden — *wolgodemdem caus.* Bd.

wolžuo (r.) böles, jós; weiser, wahrsager Máté 2. 1. Ist. 188.

wolok (cs.) jószág, marha; vied Gn. 35. — *woluk* Bd. *wolek* (m.) Bd. *wolik* Ocs. 10. Tr. Bk. 48. (m.) Bd. id. — *w.-šočen-kugo-jumo* oder *kugo-pujrošo* oder *awá*, *w.-sažče*, *w. kaznače*, *w.-serłagoše* vieherhaltende gottheiten Tr.

wološ (r.) község; kommune Gn. — *wolosnoj* præfect einer *wološ* Bd.

wolnaj (r. m.) szabad; frei Bd.

wondo szál; stiel, stengel Gn. id. bot; stecken Bd. Tr. bokor; strauch Tr. *panda* (m.) Bd. *wondo* P. 47. *toja-w.* bot; stab Gn. *äy-galtoš panda* (m.) id. Bd. *tul-w.* pizskafa; feuerkrücke Gn. *šuar-w.* mozsár; stössel Gn. Bd. *kugo-wuj wondo* weberwalze Bd. *löcka-panda* (m.) tuskbokor; dornbusch Bd.

wonžem vizen átkel; über ein wasser gehen od. waten Gn. — *wonžem*, *wanžem* (m.) Bd. *wončem* Tr. über etwas hinübergehen — *wonžoktarém* hinübertragen Ocs. 64. über ein wasser hinübergehen lassen Tr. — *wonžuktaré* Bd.

wónžo átkelés; überfurt P. 21. *wončák gázló*; furt Tr. *wánžak* id. NyK. 6, 213.

wopš méhkas egy faüregben; in einen wachsenden baum ausgehöhlter bienenstock Gn. Tr. *w.-mora* id. G. 59. *w.-kandra* ein strick, vermittelst dessen man zum bienenstock klettert Tr.

wor tolvaj; dieb P. 22. Gn. Tr. — cs. *wuru* r. воръ.

wor-piro farkas; wolf Ist. 211. — cf. cs. *wurum-žüre* id. (eig. lang-schwanz.)

worotá (m. r.) kapu; thor Bd.

worwanže, *worwanže* árnykép; schattenbild Gn.

wosko (m.) v. nűske id. Tr.

wošt keresztül, át; durch (passim) *wašt* (m.) Bd. Km. *waštak* (m.) Tr. *woštak* kezdettől fogva; von anfang an Zag. 26. — *jüt w.* die ganze nacht P. 11. — *w.-ónčomo* tükör; spiegel Tr. *wašt-kajša* átlátszó; durchsichtig Bd. *waš kajšo* id. M. 65. *wašt tumeúdemä* klar gelehrt Km. 23.

woštarem v. *wonžoktarém* id. Bd. Tr. — *waštem* (m.) id. Bd. *woštareš* eleibe, ellen; entgegen, gegen Gn.

woštolam nevet; (laut) lachen Gn. P. 3. Tr. Ocs. 12. *woštolam* Ist. *woštulam*, *waštalam* (m.) Bd. id. *waštölam* M. 80. — *woštoltém* megneveltet; lachen machen Tr. *woštuldem*, *woštuldolam* fr. Bd. — cf. t. *czai*- lächeln Radl.

woštolmáš nevetés; das lachen Tr. *woštulmáš* Bd.

woštuldos nevetség; lächerliches Bd.

wošter vessző; ruthe, gerte Gn. reis P. 24. *woštor*, *wáštor*, *maštar* (m.) *wašter* (m.) Bd. — *šter-w.* fürdőseprő; badebesen Tr. — cf. *üster-w.*, *kertni-w.* drat M. 64.

wot feszes kötél; gespannter strick, *eyeremše w.* garn (nicht gewebe) der spinne Gn. — *wod egeremše pókháló*; spinnenge-wowá gödör; grube Tr. [webe Bd.

wowoš P. 26. v. *wopš*, *wowoš-kerém* P. 25. v. *wopš-kandra*, *wowošan pušéngö* ein baum mit einem bienenstock P. 25.

wowsek (r.) teljesen, általában; ganz und gar, im allgemeinen Tr.

wozam esik, lefekszik; fallen, sich legen Bd. Ist. *wazam* (m.) Bd. — *wožam*, *wožám* niederfallen, sich niederlegen, haften, anschlagen; gerathen, kommen Gn. — *wožam* gelingen, von statten gehen; *лажыць*, *woleń-wožám* niederfallen Tr. — *wožám* sich niederlegen Ocs. 23. — *woč* (pers. 3.) er legt sich nieder P. 3. *wočšo* (prt.) P. 30. *wočde* lefekvés nélkül; ohne sich niederzulegen Uf. 23. Car. 22. — *taržom monaro wozes telanda puem* den lohn, der dir gebührt, gebe ich dir Ist. 230. *wozedem* fr. *wazalam* (m.) mom. — *wazaktem* (m.) *wazektem* (m.) ejt, helyez; fallen lassen, stellen Bd. — *keča wazalma napnyugot*; sonnenuntergang Bd.

wozém ír; schreiben Bd. Tr. Ist. Tb. *wojzém* Ocs. *wozaldam* pass. Bd. — *wozén koltomo* levél brief Tb. 168. *wozomáš* id. ibid. 248. *oyaš wozomo tüš* festmény; malerei (bild) Zag. 11.

wožak, *wožak* (cs.) tüzhely; herd Gn. 17. *wožak* Tr. id. *wozak* id. kályha eleje; platz vor dem ofen *wacák* (m.) Bd. — *wozaka* kályha; ofen P. 51. — cs. *wočax* t. *učak*.

wož gyökér, ág, fog; wurzel Gn. Bd. *korno w.* keresztút; weg-scheide Gn. Bd. *wožon ágas*, kétágú; zweizinkig Bd. — *waž* (m.) id. Bd.

wožolám szégyenli magát; sich schämen Tr. — *wožolám* Ist. Ocs. *wožólám* Gn. *wožlám* Bd. *wažlam* (m.) *wažalam* (m.) Bd. *wažolám* M. 80. id. — *wožoltarém* megszégyenít; beschämen Tr. Ocs. 70. *wožoltarém*, *wažaltarém* (m.) id. Bd. *wožolt*-szomorkodik, levert; niedergeschlagen sein; *унывать* Tr. — *wažčlšö* szégyenlős; schamhaft M. 74. *wožulšan* id. Bd. *wažčltömö* szemtelen; frech M. 74. *wožuldomo* Bd. *wožoldemo* Bk. 68. id. *wožuldók* szégyen nélkül; ohne scham Bd. — cf. t. *iza* scham Radl.

wožolmaš szégyenkedés, szemérmesteskedés; scham, blödigkeit Tr. szeméremtest; schamteile Ocs. 15. Ist. 20. *wožolmaš* lelkiismeret; gewissen NyK. 3, 149. — *w. paša* schändliche that Ist. 37. *w. šomák* unsauberes, ungeziemendes wort Bk. 59.

wožlanem gyökerezik; wurzeln — *wažanggam* (m.) id. *wažanektem* (m.) meggyökereztet; wurzeln lassen Bd.

wr-gečč, wrgeńčj v. *wür* . . .

wüć, wić (= *wüt*) folyó; fluss G. 58. *os w.* der fluss Bje-laja Gn.

wučem vár; warten Gn. Tr. Bd. kíván; wünschen Bd. *wočem* (ny.) W. 23. *wožem* (m.) *wužem* (m.) Bd. — *wučedók* váratlan; unerwartet Bd. *wučodémo godomak* unerwartet, plötzlich (adv.) Bk. 66. — *wučomés nălám* hitelbe vesz; auf borg nehmen, *wučomés puém* auf borg geben, leihen Tr. *wučaš puém* kölcsön ad; leihen Zag. 23.

wüčkem vállát veregeti; auf die schulter klopfen Bd. simogat; streicheln G. 57. — *wüčken* örvendve; euch freuend G. 55.

wüčö rovátka; kerbe Gn. Bd. *piks-w.* nyíl-rovátka; pfeilkerbe Bd. — *wüčü* czélgomb a fegyveren; fliege an der flinte Tr.

1. *wüdəm* vet; säen Gn. 42. Bd. — *szór*; streuen Gn. — *wüdəm* säen Tr. Ocs. 9. — cf. *üdem*.

2. *wüdəm* vezet; leiten, führen Gn. — *wädém* Bk. 18. *wëdem* Ocs. 122. *widém* Bd. Tr.

wüdažem vizessé, nedvessé lesz; nass, feucht werden — *wüdužgém* id. Tr.

wüdəlam begöngyöl, föltekér; wickeln Gn. *wüdəlam*, *wëdəlās* M. 81. *widolam* (m.) id. *widedelam* fr. Bd. *wüdəlām* einwickeln Ist. 185. *wüdul-* id. Ist. 29. *wüdüläm* Tr. betakar, bepólyáz; einhüllen, *wüdülältám* pass. Tr. — *wüdülen olaš* hadarva beszél; schnell reden, schnappern Bd.

wüdnaleš vizessé lesz, megvizesedik; feucht werden P. 50.

wüdülká tekercs, nyaláb; rolle, ein stück; свертокъ, штука матерія Tr. — cf. *wüdəlam*.

wuğel hangutánzó, a mint valaki a vizbe megy; onomat. wenn man ins wasser geht G. 27.

wuj fej, vég; kopf, gipfel (passim) kalász; ähre Gn. Tr. Bk. 40. — *ške wujšto dene ojlen ulut* sprachen für sich Máté 9, 3. *jen wuješ ik kuwšinom puen* fejenként egy korsót adott; jedem einzelnen gab er einen krug Ocs. 68. *kudo wueš* házanként; von haus zu haus Ocs. 45. — *wujan* fejes Bd. *šörthö wujan ši šorgaš* ein silberner ring mit goldener fassung G. 73. — *wujgok, wojge, wojgen* minden; alles Gn. *wüjge* id. Uf. 59. *wujgók* egészen, mindenestül; gänzlich Bd. *wüjgeak* teljesen; völlig, gänzlich Zag. 63. — *Össz.* *w.-šepěl* nacken, genick, *w.-koprák* agy; schädel, *w.-korka* (m.) id., *w.-tórok* agyvelő; gehirn, *w.-p'ordém* fejtető; spitze des kopfes, *w.-*

sawertoš szarufa; dachsparren (*papká* m.) — *wuj-dene ojla* im fieber phantasieren, *w. ümbäl-kugo jumo* (*kugo-pujrošo*) beschützer des kopfes Tr.

wijaš szerény, szelíd; bescheiden, mild NyK. 6, 213. — cf. *wijaš*.

wujém ož nyakszirt, agy; nacken, schädel Tr.

wuingorka halottak emlékünnepe; gedenkfeier für die toten — *w. čuktaš* eine solche feier halten Bd.

wujlok főnök; vorgesetzter Ocs. 94. *wulik* id. Tr. *wujluk*, *wulik* (m.) gubernator, fürst Bd.

wujstok (m.) a fej alja; der untere teil des kopfes; внизъ головою Tr.

wujšanem (= *wujš-šanem*) gondolkodik; denken Bd.

wujžr ár; pfrieme M. 29. *wujžor* id. Tr. — cf. *wөрѣž*.

wül (m.), *wil* (m.) Bd. v. *wal* id.

wula (r.) méhkas; bienenstock Tr.

wulača: *olača-wulača* tarka; bunt P. 58. — cf. *ola* 2.

wulducán fürj; wachtel Tr.

wulén megsárgult; wurde gelb Tr.

wulno ólom, ón; blei, zinn Gn. *wulno* Pn 34. M. 64. *wulne* P. 15. *wolne* Bd. Tr. *wulna* (m.) Bd. *wolno* Tr. — *w. šor* свинець Tr. *oš-w* олово Tr.

1. *wülö* kancza; stute Gn. P. — *wülö*, *wlä* (m.) Bd. *wüle* Bk. 18. *wülü* Tr. *wölö* M. 33.

2. *wülö* szijács; splint Gn.

1. *wüma* (t.) segítség; hülfe Gn. *wümā* id. Tr.

2. *wüma* = *üm'a*: *wümam pu* adj egy csókot; gieb einen kuss! Gn.

wundo: *jot-w*. sark; ferse; *ši w. kazna* geldkasten mit silbernem boden (? sic) Gn. — *ši w. pénz*; geld G. 55. — cf. *pundo*.

wür, *wür vér*; blut Gn. — *wür*, *wir* (m.) Bd. *wür*, *wir* (m.) Tr. *wür* Bk. *wür* Uf. Car. *wör* M. 6. — *w. korno ér*; ader Bd. *w. šer puls* Tr. — *wür-geče* szerda; mittwoch Bd. — *wir-geže* m. *wür-kečo* Bk. 34. *wrgečo* M. 52. id. — *würän véres*; blutig Bd.

würáy (cs.) kötél; strick Pu. 23. *würay* bindschnur, bindstrick Tr. *würay* wurfschlinge, spannstrick Gn. — *würan*, *würen*, *wiren* (m.) Zol. — cs. *wireń*.

würangam megvéresedik; blutig werden — *würangdem* caus. Bd.

wurdá-nyél; stiel P. 21. *wurtó* id. Bd. *wurt* weber-schaft Gn. *wurt-toja* id. G. 31. — *wurtaš* nyélnek faragott fa; zum stiel geschnittes holz Bd.

wurgem ruha; gewand, kleider P. 7. Bd. Gn. Bk. 14. *worgem* M. 15. *worugem* Bd. — *w. pač* saum des kleides M. 15. *w. körgö* kleiderfutter ibid.

würgeñe réz; kupfer Gn. Bd. — *wörgenö* M. 64. *wirgeñe* (m.) *wergeña* (m.) Bd. *würgeñe* Tr. Ist. Ocs. id. — *w. oksá* kupfergeld Tr. — cf. cs. *pogor* t. *bakir*.

würgenžok (t.) fátyol; schleier P. 52. — t. *börkäüč* decke *börkän-* sich bedecken.

wurgo Gn. *wurgo* P. 6. *kit w.* kar; arm. Gn. *jol w.* lábszár; bein Gn. *jol w.* id. P. 6. *šudě wurgě* stengel M. 46. *towar w.* axenstiel Gn. 3. — *wurgan*: *kužo w.* hosszúlábú; langbeinig Gn. 60. — cf. *porkó* (cs. *wuraz*, *wuragon* t. *uzak*?)

wurgumná jobb oldal; rechte seite Tr. *wurgumlá* id. Km. 5. *wuróš*, *wurš* aczél; stahl G. 56. — *wuráš* Gn. *wurus* Tr. *w.-kürtiö* Gn. 77. id. — *wulno-wursan* aus blei-stahl Pu. 35.

wurk interj. von hüpfender bewegung Gn. 20.

würlém bevérez; mit blut beschmieren Ocs. 27. földagad viz-kórságtól; aufschwellen von wassersucht — elájúl; in ohnmacht fallen Tr.

würlänge czinege; meise, parus Bd. *würlänge* Tr. *wörlänge* M. 41. — cf. *murlänge*.

wuršem (cs.) szid; schelten Gn. *wursem* Zol. Bd. Ocs. 70. *wursen* haragosan; zornig Ist. 98. *worsem* (m.) Bd. *worsem* (ny.) W. 23. — *wursedem* háborúskodik; krieg führen Bd. *wursedelam* fr. Bd. *wursedalam* Bk. 45. (m.) Bd. *wursedelam* (m.) veszekedni; zanken Bd. — cs. *wurš-*.

wursu cs. háború; krieg Ks. 58. *wursa* Km. 86. *wurso* Bd. *wurs* Ist. 96. *wuršo* Uf. 71. j. id. — *wursa* (m.) veszekedés, hadakozás; zank, streit, krieg Bd. — cs. *wurš*.

wurt, *wurtaš* v. *wurďá* — *wurt* die netze am weberstuhl (an die stapfen angebunden, welche mit den füßen getreten werden) Bd.

wurt-wart tüstént; unverzüglich; немедленно Tr.

1. *wuržalam* letelepedik; sich niederlassen Gn. 55. *keče wuržalme* napnyugot; westen Gn. *wuržaltarem* (sich?) sesshaft machen Gn. hinpflanzen G. 59.

2. *wuržalam* = *puržalam* nyom, facsar; pressen Gn.

würžo fali fecske; mauerschwalbe; ласточка-качатка Tr. — *würžümö* kaik id. ibid.

würž ár; ahle, pfrieme Gn. *würž* жегало Tr. *würž* NyK. 6, 195.

wuskemtém kiherél; castrieren Tr. *wuskemďém*, *wuskemdelám* Bd. — cf. *muskuntém*.

wuško herélt (ló, ökör); kastriert (ochs, waltach) Gn. *wusko* Bd. *wussa* böség; fülle Pu. 17.

wuš (cs.) illat; geruch, duft *salma wuš* a serpenyő illata; duft der bratpfanne G. 55. — v. *puš*.

wüt Gn. P. Bd. *wüd* Uf. Car. *wüd* Tr. Tb. *wüd* G. 27. *wöd* M.

24. *wez, wit* (m.) Bd. *wid* (m.) Bd. M. 19. víz; wasser — Össz. *w. onə kryrť na wodť* Tr. hullám; welle Tb. 219. *w. tolkon* id. *ibid.* *w.-wal* id. Tb. 247. *w.-wom* id. *ibid.* *w.-wálmo* vízözön; sintflut Tb. 46. *w. nalmáš* (m.) id. Bd. *w.-nalmáš* überschwemmung Bd. *w.-nálon* id. Tr. *šinža-w.* könny; thräne Gn. Bd. — *w.-wara-šoder* orion-gestirn; *cozwtǝdie petrowť kreťť, w.p'ortem* örvény; wasserstrudel, *w.-tele* schnepfe, *w.-otozá* tyúkszem; hühnerauge, *w.-türaka* ufer, *w.-šar, w.-űgo* haarwurm, *w.-korem* meder, flussbett, *w.-šör, w.-jčgoť* wassersucht — *w.-on-kugo-jumo, w.-pujrošo, w.-awá* wassergottheiten Tr.

wut-wut lautliche nachahmung des windes Gn.

wütá istálló; stall P. 18. — v. *wita.*

wütel szalonka; schnepfe Pu. 42. *wütele* (k.) W. 31. — v. *wüt.*

wuwer (cs.) gonosz szellem; böser geist (beim menschen) Gn.

waraš-w. der böse geier P. 58. — meteorstein, welcher nahe zum zuschauer herabfällt und von zauberern für einen drachen gehalten wird Tr. — cf. *uwer.*

wuzil: šorok-wuzil murom muren ilen (molitwa-wlakom muren) — siralmas gyász dalt énekelt; er sang ein trauriges klagelied Ocs. 110.

wužuk: čola úur wužuk lin potenot merő vér lettek; sie wurden ganz voller blut Ocs. 92. — ? cf. t. *ožok* feuchtigkeit, nässe.

wužalém elad; verkaufen Tr. *wžalém* M. 19. — *wžalem* kašě kereskedő; kaufmann M. 10.

wžatka (r. m.) nyereség; gewinnst Bd.

Z

zäj v. izäj, ožäj Bd. Tr.

zakon (r.) törvény; gesetz Gn. Bk. 42. (m.) Bd. *zakonnik* (m.) törvénytudó; jurist Bd.

zamon, zamanrak (t.) gyorsan; schnell G. 4.

zapás (m. r.) eleség, készlet; vorrat Bd.

zapowed (r. m.) parancs: befehl Bd. Bk. 53.

zar, zara (m.): mazar, mazara mennyi; wie viel Bd. — cf. *nare.*

zara (r.) hajnal; morgenröthe Gn.

zarčene v. wacrene id. Tr.

zautřená (r.) reggeli mise; frühmesse Bk. 58.

zawet (r.) szerződés, szövetség; vertrag Gn. Bd.

zawetnan (r.): z. čučes es verursacht neid oder ärger Gn. 27.

zawot- (r.) műhely; werkhaus Pu. 34.

zдорowajtem (r.) üdvözöl; grüssen Gn. *zдорowitem, zdrawlajem* (m.) id. Bd.

zerla méreg; gift Tr.

zlod'ej (r. m.) gonosztevő; bösewicht Bd.
zülükt-, züz- hámoz; schälen; *лущить* Tr. — cf. *sügzem* id..
zw'er (r.) vadállat; wildes thier Uf. 11. Car. 10. Ist. 155.
 Ocs. 109.

Ž

1. *žalajem* (r.) kíván; wünschen Gn.
2. *žalajem* (r.) sajnál, bedauern Bd. *žalaém* Tr. *žâlâém* Km.
42. *žalajnem* Bk. 37. — *jängēm žâlājšē* kegyes; mild U. 78.
žalga kék; blau; *синій* Tr. — cf. *žarge*.
žalkalem, žaledem v. *užalem* Bd.
žalwaná (r.) fizetés; gehalt Gn. *žalowanja* zsold; sold Bd.
žap idő; zeit Gn. 58. Tr. Pu. 40. jahreszeit Bk. 34. *ik žapoš-*
tak egy pillanat alatt; in einer secunde Bk. 46. — cf. t. *čak* zeit
 cs. *čož*.
žapaš utravaló; reisekost Gn.
1. *žaplem* (cs.) tisztel, becsül; ehren Gn, Uf. 23. Car. 22. Ist.
 135. Tr. — cf. *čaplem* — *žeplem* id. Tr. Bd. — cf. *ežaplem*.
2. *žaplem* (a.) számot ad; rechenschaft geben Bd. Bk. 43.
žeplem (m.) id. Bd.
- žará* (r.) hajnalpír; morgenröthe Bd. *žora* (m.) Bd. *žärä, žerä*
 id. Tr.
- žarga* zöld; grün Bd. *žarge* Tr. *žargo* M. 24. v. *užar, užarge*.
žaritlem (r.) süti; braten Gn.
- žawa* (cs. r.) béka; frosch Gn. Tr.
- že* (r.) ugyan, pedig; aber, dagegen — *ža* (r.) Bd.
- žep* (cs.) tisztelet; ehre Km. 47. — cf. *čap* — számadás; re-
 chenschaft Bd. *žepā* состояние Tr. — cf. *ežep*.
- žertva* (r.) áldozat; opfer Bk. 85. Ocs. 18. Ist. 23.
- žertwennika* (r.) oltár; opferaltar Ocs. 51.
- žga* v. *užga*.
- žgar, žgār* v. *užgar*.
- žogol* ofengabel; *ухватъ* Tr.
- žom: žom žom ojár* — teljesen világos; ganz hell P. 26.
- žwata* (r.) szerszám; geräthschaft Gn. 58. ruhák; kleider G.
5. 22. ágy; bett G. 45. ágynemű; bettzeug Gn. — r. *живота*.

Genetz Arvid gyűjtésének felhasználásával szerkesztette

SZILASI MÓRICZ.

SZÓMUTATÓ.

A számok a lapot jelentik. Összetételek az előtag szava, igekötő
igék az igező alatt vannak csoportosítva.

A

- aas 282.
- ab 36. -gabe 185. -gezehrter 104. -hängig 72, 185. -ort 227. -rechnung 190, 229. -schnitt 280. -schüssig 107, 159. -satz 91. -seits 150. -sicht 59. -theilung 54, 69, 280. -wärts 268. -wesenheit 268.
- abend 14, 69, 276. -mal heiliges 170, 177, 242. -röthe 161. -s 69, 276.
- aber 4, 141, 213, 278, 291. -glaube 44, 240.
- ach 4.
- achsel 182, 276. -band 241. -höhle 88, 97. -zwickel 7, 76.
- achsen -nagel 150, 159.
- acht 66. -zig 66.
- achten 5. ver- 121.
- achtungswert 27.
- acker 4, 139, 203. -beet 8. -bau 39. -rain 202.
- ackern 224.
- ader 101, 214, 227, 288. goldene 27.
- adler 103.
- administrator 177.
- affe 154.
- after 94.
- ahle 289.
- ahlkirschbaum 115.
- kirschbaumwald 115.
- ahn 82, 92.
- ahnen 264.
- alaun 9, 13.
- all 268. -gemein, 18, 25, 286. -gütig 263. -jährlich 38, 40. -mählich 197.
- allein 34, 39, 223. -ig 34.
- alle 18, 20, 22, 23, 34, 193, 281, 287. allenfalls 153. -insgesammt 22, 28, 134, 268. -rlei 22, 100, 108, 193, 259. -rseelentag 203.
- alpendruck 175.
- als 18, 36, 105, 197. ∞
- ob 14.
- also 40, 256.
- alt 95, 227, 255, 262. einjahr- 241, jahre- 90.
- altar 25, 146.
- alt 227.
- altersgenosse 242, 253.
- altern: ver- 255.
- amboss 13, 194, 211, 227.
- ameise 79, 103. -haufe 103, 233. -nest 169.
- amen 7.
- amphibien 48.
- amt 20.
- amüsieren 84.
- an 103, 160, 284. -bau 28. -fang 162, 249, 261, 285. -gelegenheit 202, 203. -gemessen 105. -genehm 18. 56, 137, 204. -hänglich 134. -höhe 10. -klage 141. -kömmling 153. -kunft 262. -muthig 189. -statt 145, 280. -ständig 108, 195. -theil 156, 171, 185, 242, 276, 280, 284. -verwandter 96, 257. -zeige 141. -zug 7, 279.
- ander 46, 125. -mal 125, 280. -seits 135.
- anders: -wo 156, 280, -woher 156, 280. -wohin 156, 280. -züngig 197. [51.]
- anderthalb 161.
- angel 20, 32. -wurm 52.
- angeln 8, 32.
- anker 46.
- antlitz 9, 29, 237.
- antwort 153.
- apfel 145. -baum 145. -garten 145.
- apostel 180.
- appetit 68, 83.
- arbeit 159, 256. -er 95, 159, 187. -geräth 276. -losigkeit 90. -sam 23, 272.
- arbeiten 37, 159, 187, 256, 257. aus- 5, 39.

arche 91.
 arg: -listig 28. -wohn 55.
 arm 58, 93, 124, 135.
 140, 215, 289. -band
 225. -länge 235. -voll
 32, 146. um ∞ en 31,
 32, 74, 146, 236. ver
 ∞ en 13, 134, 135,
 140, 158.
 armee 11.
 armut 135, 268.
 arsch 91, 250.
 arschin, fünf 145. viertel-
 213.
 arsenik 133.
 art 247, 263. -igkeit 107.
 -und weise 204, 259.
 arznei 32.
 arzt 109.
 asche 84, 115. -n lauge
 87. -r mittwoch 87. in
 ∞ verwandeln 115.
 ast 268.
 asyl 220.
 athem 152, 176. ausge-
 hen, ausser -werden
 262.
 athmen 234, 235.
 atmosphäre 194.
 auch 12, 248, 255.
 auer: -hahn 205, 208,
 233, 239. -henne 104.
 auf 14, 30, 127, 130, 226,
 277. -bewahrer 152.
 -erstehung 40. -regung
 59. -richtig 47, 263,
 281. -richtigkeit 281.
 -seher 132. -sicht 149,
 277. -zug 103, 142.
 aufwiegen 85, 96, 179,
 243.
 auge 200, 217, 221. -an
 der wurzel 8.
 augen: -braue 217, 202,
 37. -lied 218, 221, 87,
 37. -glas 218. -stern
 221, 203. -staar 221.
 -butter 230. -blick 97,
 196.
 aus 78, 245. -dehnung
 212. -drusch 106. das

-einandergehen 151.
 -gelassenheit 244. -ge-
 sponnen 55. -satz 231.
 -sätzig 112. -schlag
 103, 229. -schliesslich
 58. -schweifung 229.
 -zehrung 85.
 ausrecken 238.
 ausrotten 168,
 aussenseite 245, 258.
 266.
 ausser 175. -ordentlich
 11, 34, 127, 168, 252.
 -sich sein 152.
 axe 232. -nstiel 289.
 axt 255. -blatt 237. -ham-
 mer 254. -spähne 16.
 ächzen 143.
 ähnlich 67, 175, 256.
 ähre 10, 158, 237, 287.
 -nblüte 198.
 ändern 278. um- 45. ver-
 126.
 ängstlich 121.
 ärgern 146, 266.
 ärmel 225.
 äusserer 71, 258, 266.

B.

babkiispiel 210.
 bach 9, 32, 41. -stelze 24.
 backen 45, 96. -bein 47.
 -zahu 44, 147.
 bad 125, 130. -e-besen
 216, 286. -platz 61.
 -quaste 280. -stube 124,
 126, 130. -stubenko-
 bold 234.
 baden 24, 61, 140, 183.
 bajonnett 269.
 balalaika 252. -spiel 252.
 bald 50, 52, 194, 278.
 balg 171, 212.
 balgen 80, 93, 197.
 balken 70, 74, 80, 162,
 175, 177.
 balkon 109.
 ball 120, 252.

band 131, 133, 164, 243.
 -wurm 204.
 bank 14, 72, 145, 197,
 201, 209, 246. -note
 64.
 barmherzig 98. -keit 184.
 barfuss 19.
 barsch 6, 123, 144.
 bart 157, 172.
 bast 135. -decke 20, 23,
 189. -matte 12. -schuh
 50, 52, 56, 59.
 bauch 131. -grimmen 10.
 bauen 114, 137, 205,
 222. brücke ∞ 104. er-
 112. nest ∞ 149.
 bauer 267. -n stiefel 156.
 baum 39, 46. krum ge-
 wachsender 21. umge-
 fallener 70, 147, 178,
 -mit bienenstock, 286.
 -chen 255. -klotz 146.
 -knospe 158. -moos
 189. -öhl 178, 266.
 -rinde 235, 261, 280.
 -schicht 216. -stamm
 146. -stoff 243. -stumpf
 182. -wurzel 261.
 bauschen 153.
 batz 115.
 bär 120, 121, 124, 228.
 be: -deutung 121. -dürf-
 niss 73. -endigung 176.
 -fehl 148, 180, 232,
 290. -freiung 274. -gei-
 sterung 4. -ginn 261,
 62. -gräbniss 251. -griff
 246. das -hexen 175.
 -jahr 43. -kannt 156,
 157, 161, 218. -kannt-
 schaft 157. -leidigung
 151. -lohnung 132.
 -rühmt 16, 118, 242.
 -rühmtheit 242. -satz
 184, 271. -schädigung
 199. -scheiden 31.
 288. -schwerde 281. -sin-
 nung 12. -sitz 13. -son-
 ders 5, 58, 143, 148,
 159, 175, 219, 245.
 -ständig 136. -stechung

283. -such 270. -trieb-
 sam 276. -trug 145.
 -trunken 60, 191. -trü-
 ger 47, 124. -weisung
 230. -wirtung 83, 199.
 -wunderungswürdig
 34. -zirk 149, 211.
 beamter 20, 118.
 beben: er- 21, 23.
 becher 45, 48, 69, 88,
 193, 219.
 beere 36, 32, 76, 79, 128,
 196.
 beet 53.
 befehlen 102, 232, 274.
 begegnen 278.
 beginnen 117, 261.
 behend 106.
 behherbergen 183.
 bei 30, 111, 124, 130,
 245, 262. -läufig 133.
 -nahe 81, 247. ∞ sich
 259. -spiel 7. -stand
 10, 123, 203.
 beichten 42, 69.
 beide 85.
 beil 187.
 Bein 116, 173, 187, 289.
 -holz 119.
 beissen 18, 29, 167, 183,
 208, 237, 275. herum-
 271. hinein- 183. zer-
 139. die zähne zusam-
 men- 178.
 belfern 132.
 bellen 59, 149, 199, 207.
 benedeien 180.
 bequem 56, 57.
 bereitwillig 54.
 berg 10, 100, 147, 185,
 255. -abhäng 240. -an
 96.
 bergen: ver- 220, 225,
 240, 251.
 berloque am gürtel 104.
 bersten 15, 49, 179, 209,
 234.
 besen 62, 122, 194, 230,
 274.
 beschäftigten 70.
 beschiessen 243.
 beschützer des kopfes
 288.
 beseitigen 68.
 bessessen 43.
 besudeln 107, 210, 277.
 besser 116.
 bessern 50, 176, 185.
 aus- 4, 69, 143, 156,
 217, 254, 266. ver- 193.
 beten 43, 61, 97, 203,
 267, 269, 274, 283, an-
 61, 141, 267.
 bett 7, 67, 92, 212, 252,
 269, 277, 279, 291.
 -decke 47, 109. -vor-
 hang 221. -zeug 277,
 291.
 betteln 93.
 bettler 58, 72, 76, 93.
 beugen 5, 112, 180, 205,
 240. nieder- 63. ver-
 107, 205, 217.
 beule 128, 208.
 bewahren 16, 162, 194,
 274.
 bewegen 82, 119, 129,
 240, 243, 258.
 bewusstlos 8, 45, 260.
 bieber 269.
 biege: -sam 113, 138, -ung
 117, 196.
 biegen 5, 13, 63, 64, 65,
 75, 170, 180, 182, 256,
 261. ein- 251. um- 68,
 195. ver- 167, 181. zu-
 rück- 70.
 biene 41, 106, 128. ein-
 jährige- ∞ 267. bienen
 -garten 141. -korb 146.
 -stock 129, 285, 288.
 -schwarm 129, 244,
 267.
 bier 49, 80, 183, 198,
 200, 204, 229. -schaum
 214. -würze 215.
 bieten: ver- 16, 232.
 bild 35, 264. -niss 143.
 billig 56, 61, 235.
 bindschnur 288.
 binden 47, 56, 73, 79,
 164, 228. auf- 75. fest-
 175, knoten ∞ 168,
 181. los- 73, 207. um-
 42. ver- 49, 71, 273,
 278. zusammen- 131,
 169, 210.
 binnensee 50.
 birke 17, 46, 84, 95, 116,
 281. birk-hahn 73, 79.
 -huhn 79, 94, 104. bir-
 ken-rinde 98. -stamm
 106. -theer 244. -wald
 95.
 bis 46, 58, 121. ∞ dort-
 hin 197. ∞ hieher 122.
 -jetzt 6, 134. -weilen
 74, 82. ∞ wohin 102.
 bisamratze 104, 267.
 bissen 181.
 bissig 172.
 bitte 97.
 bitten 43, 54, 93, 203,
 283. umvergebung 144.
 verzeihung 177.
 bitter 63, 83. -böös 53.
 -wurzel 87. er ∞ n
 218.
 blachfeld 241.
 blase 147, 153, 167. -balg
 175, 176. -rohr am du-
 delsack 146.
 blasen 31, 118, 178. auf-
 23, 178, 239. voll- 23.
 blass 19, 211. -gelb 195.
 blassen: er- 29, 153.
 blatt 37, 43, 112, 161,
 167.
 blatte 243.
 blatter 29, 209. -narbe
 209. -narbig 209. -spu-
 ren 278.
 blau 15, 58, 66, 112, 152,
 197, 217, 291.
 blähen 99. auf- 68, 154,
 239.
 blech 10, 65, 100, 111,
 199, 211.
 blei 260, 281, 288. -stift
 68.
 bleiben 83, 224. ver- 31.
 bleichen: er- 211.
 blick 217.

- blicken 148. er- 148.
 blind 202. -schleiche 81.
 blinzeln 29, 167, 163,
 169, 197. das ∞ 167.
 blitz 188, 285.
 blitzen 56, 284. das ∞ 28.
 block 75. -haus 171.
 bloss 211.
 blöcken 115, 128.
 blöde 55.
 blume 161, 195, 196.
 blut 288, 290. -arm 200.
 -egel 24, 206. geronne-
 nes ∞ 7. -ig 66, 288.
 -igel 164.
 blühen 161, 196. auf-
 175.
 boden 65, 113, 119, 182,
 265. -brett 182. -los
 182. -satz 69, 138, 191.
 bogen: -sehne 73, 79.
 bohne 185, 216.
 bohren 27, 185, 258.
 durch- 238. ein- 237.
 bohrer 162, 177, 185.
 boot 185. -haken 155.
 bot 185.
 borgen 11, 101.
 borken: -käfer 239.
 borste 230. -ig 27.
 borte, tuchene 186.
 boutelle 186.
 böse 5, 6, 46, 64, 74, 117,
 152, 165, 172, 210,
 216, 264. -wicht 291.
 brachs 108, 116.
 brand: -stelle 115, 259.
 -wunde 5.
 branntwein 9.
 brasse 34.
 braten 53, 92, 291.
 bratpfanne 194.
 brauchbar 48.
 brauchen 93.
 braun 37, 99, 188, 215,
 253. -gelb 133.
 braut 252, 267. -bewer-
 ber 184, 258, 259. -be-
 werberin 69, 183, 258,
 259. -führer 205. -preis
 145.
 bräutigam 10, 63.
 brausen 21, 105, 128,
 235. auf- 263.
 brech: -eisenstange 233.
 -stange 114.
 brechen 179, 251, 257.
 ab- 151, 252. auf 238,
 251. durch- 162. ent-
 zwei- 99. er- 268. hanf-
 brechen 259. unter-
 173. zer- 108, 179.
 brei 134, 181, 186.
 breit 97, 115, 253. -e 97,
 253. aus ∞ en 68, 80,
 132, 174, 205, 211,
 229, 277.
 bremsen 115, 129, 174,
 249.
 brennen 32, 48, 52, 60,
 157, 214. an- 84. an
 nessen an- 169. ver-
 40, 52, 84, 157. vor
 begierde 4.
 brett 8, 37, 88, 147.
 -chen 256. -gerüst 209.
 -spiel 212. -wand 28.
 brief 165, 286.
 brille 91, 221.
 bringen 22, 87, 132, 168,
 251. hervor- 117. hin-
 132. in ordnung 156.
 hinein- 183. um- 10,
 196. zurück- 173, 174.
 brocken 179.
 brodiert 163.
 brodüre 163, 262.
 brot 77, 181, 247.
 -krumme 77, 158. -laib
 205. -rinde 77, 87.
 bruch 53, 175. -schaden
 153. -stück 71.
 bruder 42, 154, 235.
 jüngerer 226. des man-
 nes 152.
 brummen 112, 126.
 brummkreisel 226, 249.
 brunnen 86, 138, 200,
 240, 244. -schwengel
 243.
 brust 122, 147. -bein
 158. -latz 163, 170,
 216, 222. -schmuck
 158. -spange 222.
 -warze 128.
 brücke 104, 159.
 brühe 109.
 brühen: ab- 176.
 brüllen 32, 105, 115, 120,
 128.
 brüten 181. aus- 39.
 brüthenne 181.
 buch 66, 80, 82. -stabe
 14, 87, 162.
 buchweizen 214, 219.
 buckel 128. -ig 65, 180.
 bund 73. -lade 78. ver
 ∞ en 71.
 bunt 6, 29, 36, 144, 288.
 busch: -ig 107. -schwan-
 zig 107.
 busen 172.
 busse 69, 177.
 butter 238, 266. -fladen
 4. -ig 143. -milch 53,
 150. -n 238. -teig 31.
 -woche 266.
 bücken 97, 168.
 bügel 147.
 bündel 168, 181.
 bürge 205. -schaft 174,
 205.
 bürste 16.
 büschel 89.

C

- calico -stoff 108.
 capriziös 28.
 castrieren 130, 289.
 ceremonie 60.
 charwoche 161. mitt-
 woch und samstag der-
 143.
 circumcisio 165.
 cousin von väterlicher
 seite 100.
 cultivieren 145.
 cylindrisch 283.

D

- da: -gegen 291. -her 256.
-hin 257. -sein 249.
- dach 109, 110. -rinne 227. -schindel 256. -sparren 70, 193, 280, 288. -traufe 250, 256, 262. -zinne 70.
- dachs 135.
- damaliger 256.
- damals 192, 248, 250, 256.
- damm 178.
- dampf 4, 185, 207, 215. -ig 185. -schiff 185.
- dampf 52.
- dampfen: ver- 103, 179.
- dank 188, 244. -bar 244. -barkeit 244.
- danken 159, 244. be- 244.
- dar: -auf 269. -um 36, 52, 192, 197, 248. -über 269.
- darlehen 10.
- darm 186, 226.
- darrscheune 13.
- dasselbe 35.
- dauern: aus- 23, 248. be- 16, 291.
- daumenfinger 158.
- daune 120.
- dämmen 178.
- dämmern 189, 191.
- dämmerung 191, 284, 285.
- däucht mich 121.
- decke 110, 174, 289. -1 87, 88, 163.
- decken 110. auf- 263. be- 34, 81, 289. ent- 24. zu- 87.
- döhnen: aus- 22, 26, 44, 56, 190, 211, 233.
- deichsel 243, 254. -pferd 262.
- demuth 201, 271, 281. -ig 93, 201. -igen 94, 107, 254.
- denken 193, 227, 260, 273, 288. be- 273. ge- 143. unrichtig ∞ 5.
- denn 213, 278. -noch 6, 255, 262.
- denunciation 24.
- derselbe 39, 194.
- desertirer 220.
- deuten: be- 156. traum- 264.
- deutlich 188.
- deutsch 134.
- dicht 25, 28, 67, 91, 107, 136, 221, 248. ver ∞ en.
- dick 24, 25, 67, 82, 104, 137, 138. -bäuchtig 131. -e 104. -icht 17, 23, 147, 151, 163, 263. ver ∞ en 25.
- dieb 226, 285. -shöhle 226.
- diehle 104, 193, 197, 199, 226.
- dienen 25, 201.
- diener 17, 27, 47, 96, 121, 159, 201, 243.
- dienst 27, 201.
- dienstag 81, 102.
- dieser 137, 197, 239, 248.
- diesseits 248.
- dillenkraut 88.
- dingelchen 81.
- dingen 243. ver- 242.
- disputieren 18.
- distel 90, 165.
- doch 278.
- docht 41, 54, 189.
- dohle 16.
- dohne 144, 212.
- dolmetsch: -en 249. -or 249.
- donner 79, 94, 233. -n 79, 94, 233. -schlag 188.
- donnerstag 11, 42, 197. siebente nach den ostern 197.
- doppel: -matte 23. -t 155. -thür 278.
- dorf 4, 13, 31, 46, 202.
- dorn: -busch 235, 285. -strauch 116, 235.
- dort 192, 197, 248, 256. -hin 192, 197, 245, 256. -iger 256.
- dörren 72, 90.
- drache 81.
- drachma 172.
- draht 187, 237, 286.
- draussen 261, 266.
- drängen 42, 250. be- 81, 220, 242. zusammen. 15.
- drehbaum 63.
- drehen 29, 173, 174, 186, 195, 196, 237. um- 174.
- drechslen 173.
- drechsler 173, 174.
- deck 236.
- drei 97, 88. -einigkeit 98. -erlei 259. -fach 259. -mal, -ssig 97. -stöckig 155.
- dreist 201, 213. er ∞ en 255.
- drengen, eng. dicht 248.
- dresch: -boden 52. -en 13, 48, 74, 80, 155, 216. -flegel 195, 198.
- drillen 179.
- dringen 17. durch- 91. hinein- 166.
- drinn 89. -en 174.
- dritte 98. -mal 66.
- drohen 36, 182, 203.
- drossel 99, 211, 213.
- drücken 129, 166. 169, 199, 220, 245. ∞ de verhältnisse 253. -an- 12. auf- 245. unter- 12. zer- 108, 218. zusammen- 42, 175.
- du 223.
- dudel: -sack 207, 213. -sackspfeife 22. -pfeifer 213.
- duft 289. ∞ der bratpfanne 289. -en 275. -ig 50, 271.
- dulden 19, 23, 139, 247, 264. er- 21, 263.

dumm 41, 144, 150, 161, 264, 271, 273. -kopf 60, 130, 265. ver ∞ en 271.
 dunkel 191. -braun 206.
 dunkeln : ver- 237.
 dunst 4, 52, 207.
 durch 82, 127, 245, 285.
 -aus 18, 22, 51, 197, 265. -sichtig 60, 285.
 ∞ und ∞ 79.
 durstig 60.
 dünger 133, 134, 246.
 -n 78, 234.
 dünn 134, 279, 281. ver-
 dünnen 279, 283.
 dүнsten 186. aus- 186.
 ver- 185.
 dürfen 57.
 dürftigkeit 268.
 dürre 95, 96.

E

eben 253. -bürtig 239.
 nicht ∞ 101. ∞ nicht
 201. -so 35, 105, 192,
 197, 201, 256.
 eberesche 166.
 ebnen 39, 241, 254.
 echt 22, 261.
 ecke 117, 135, 185, 200,
 253, 267.
 eckel 51, 98. -haft 127,
 133. -haftigkeit 127.
 edelstein 214.
 egge 207, 218, 237, 250.
 -n 207, 218, 237, 250,
 256, 263.
 ehe : -brecher 14, 209.
 -bruch 143. -frau 279.
 -mann 121, 149. -paar
 51. -sacrament 280.
 eher 116, 274.
 ehlichen : ver- 280.
 ehre 19, 242, 267, 291.
 -nplatz 253.
 ehren 5, 155, 267, 291.
 ver- 64, 118, 275.
 ehrlich 19, 263.

ehrung 199.
 ei 5. -da 132. -ei 29.
 ei 65. -dotter 130, 144.
 ∞ legen 130. verdor-
 benes ∞ 205, 223.
 -weiss 130.
 eiche 254, 260. -apfel
 260. -horn 271. -l 31,
 180, 260. -nwald 260.
 -zapfen 260.
 eid 177.
 eidam 280.
 eidechse 210, 214, 222.
 eifer 4.
 eifern 273. an- 4. wett-
 242.
 eifrig 12, 235, 243.
 eigen : -sinn 11, 17, 21,
 86. -sinnig 21, 130, 135,
 200, 206, 263. -schaft
 98. -thum 174.
 eilen 4, 252, 278. be-
 252. -d kommen 267.
 eilig 158, 220.
 eimer 160, 203, 229, 240,
 279.
 ein 39. -ander 280. -äugig
 90, 161, 218, 221. -fach
 155, 177, 257. -fassung
 186. -fältig 8. -geweide
 71. -händig 25, 26, 161.
 -ige 39, 209, 234. -jäh-
 rig 38. -legemesser 156.
 -mal 39, 66, 71, 81, 173.
 -öde 91. -sam 269.
 -samkeit 269. -satz
 im kleide. 280. -schlag
 253. -schnitt 67, 114.
 -tracht 202, 243. -träch-
 tig 243. -zeln 39, 211.
 -zig 39.
 einen : ver- 273.
 einflössen. vertrauen
 273. [231.
 einigen 203. ver- 10, 71,
 einsam : ver ∞ en 272.
 eis 31, 38, 43. -gang 55.
 -hacke 139. -keller 126.
 -stauung 249.
 eisen 100, 199. -draht
 177.

eisern 24.
 eitelkeit 33. 141.
 eiter 231, 238. -n 48,
 231.
 element 204.
 elend 151.
 elennthier 228, 167.
 elfenbein 201.
 elle 77, 283. -nbogen
 74, 80. -nbogenhöcker
 225.
 elster 224.
 eltern 4, 212, 236.
 empfangen 183.
 empfinden 219. eckel-
 273. mit- 221.
 empören 114, 179.
 empörung 184.
 emsig 19, 23, 159.
 ende 127, 128, 168, 169,
 175, 176, 209, 256. -gül-
 tig 57. -lich 169. -los
 100.
 enden 168. be- 176.
 endigen : -be 20, 22, 91,
 128, 166, 168, 176.
 eng 8, 15, 220, 248,
 253. -brüstigkeit 147.
 engel 206, 207, 234. frei-
 tags ∞ 10. -wurz 221.
 engen : be- 15, 220.
 enkel 44, 271. -in 271.
 ent : -gegen 262, 279, 286.
 -gelt 231. -haltsam 16,
 79. -lang 127, 245, 284.
 -weder 239. -zückt 243.
 -zwei 105, 116.
 ente 64, 111, 116, 233.
 -nart 9, 282. -nförmig-
 er gang 107.
 epidemie 51.
 epilepsie 198.
 epileptisch 198.
 er 223.
 er : -folg 12. -füllung 234.
 -giebig 106. -holung
 46, 49. -kennbar 156.
 -laubniss 98. -leichte-
 rung 67. -löser 274.
 -lösung 206. -neuerung
 267. -quickung 56.

-schaffer 123. -schei-
nung 65. -werb 133,
272.
erbarmen 16, 198.
erbe 134, 201, 241. -theil
39.
erbse 163, 168, 185. -n
schote 153.
erde 124, 190, 194. -ap-
fel 145. -beben 23.
-beere 42, 95, 126, 201.
-boden 134. -höcker
128. -hügel 27. -reich
190.
erfahren 156, 219.
ergötzen 242.
erlauben 102, 110.
erle 114, 138. -nwäldchen
10.
ernteten 256, 263.
erquicken 32.
erst 154. -e 162. ∞ dann
43. -geborene 148. ∞
mensch 261.
erzengel 91.
esche 215.
esel 34, 152.
espe 203, 227. -nwald
227. -nzweig 180.
essen 68, 83, 166, 170,
208, 231. das ∞ 68.
satt- 245.
essig 200, 268.
esszeug 282.
etwas 6.
eule 154, 252, 260.
euphorbia 126.
euter 146, 276.
evangelium 193.
ewig 100, 127, 261, 270,
278. -keit 101, 261.

F

fackel 19, 21, 78.
faden 232. -nudel 107.
fahl 195.
fahne 257.
fahren 54, 64, 90, 283.

schlitten $\sim$ 195. zu
bote $\sim$ 54. zurück-
151. zusammen- 23.
falb 18.
falke 260.
fall: -e 67, 96, 117, 187.
-sucht 18.
fallen 178, 199, 229, 236,
258, 260, 279, 286. aus-
55, 136, 279. ge- 57,
58. um den hals $\sim$ 193.
herab- 57, 181, 210.
hinab- 206, 284. hin-
unter- 14. auf das ge-
sicht $\sim$ 236. miss-
206. nieder- 205, 279,
286. in ohnmacht $\sim$
260, 289. rücklings $\sim$
236. um- 206, 279. zer-
108, 218.
falsch 55, 57, 65, 169.
-heit 55.
falte 184. -n 183, 264.
falz 41.
familie 51, 52, 54, 59,
69, 94, 138, 197, 223.
fang: -schlinge 211, 229.
-geräth 187.
fangen 72, 93, 114, 280.
an- 81, 162, 224. fische
 $\sim$ 72.
farbe 20, 197.
farnkraut 100.
farse 261.
faschingtag 220.
faser 115. -chen 112. lin-
denbast -n 125.
fass 160, 164, 169. -reif
232.
fassen 93, 190. ein- 204.
muth $\sim$ 23. wurzel $\sim$
39.
fas-sung 185. goldene $\sim$
287. ausser $\sim$ kommen
150.
fasten 5, 68, 175, das $\sim$
168, 175, 187. ∞ wo-
che 11.
faul 31, 34, 47, 55, 56,
208. -heit 34, 47. -en-
zen 47, 56, 77, 151.

-baum 115. -beerbaum
115.
faust 131. [234.
faulen 231. ver- 231,
fädeln: auf- 74.
fähigkeit 11, 56.
fähre 226. -mann 37, 47.
-nbrücke 226.
fällen 206.
fälteln 183.
fältig 82.
färben 20. blau $\sim$ 15.
grün $\sim$ 27.
fäulniss 56, 234.
feder 15, 164, 168, 182,
202, 248.
fegen 45, 274. aus- 45.
fehlen 56.
fehler 5, 55, 57. -haft
57, 187. -los 11, 33,
48.
fehlgeburt 113.
feier 52. -tag 48, 56.
feiern 5, 64. leichen-
schmaus $\sim$ 20.
feig 6, 272.
feige 158.
feigenbaum 201.
feile 170.
feilen: aus- 182. ein- 223.
säge $\sim$ 187.
fein 53, 242, 247, 248,
258, 281.
feind 264. an ∞ en 282.
feld 41, 56, 67, 139.
-maus 271.
fell 91.
fenchel 86.
fenster 47, 144, 254. -la-
den 87, 144. -pfosten
11, 176. -rahmen 68,
81, 144, 188. -scheibe
67, 69.
ferkel 196.
fern 129, 150, 160, 256,
269. ent ∞ en 143,
160, 253.
fertig 47, 49, 110, 231.
ver ∞ en 47.
ferse 46, 55, 71, 88, 91,
288.

- fessel 28, 66, 164, ∞ n
 74, 100.
 fest, das 156, 171, -tag
 158, 176.
 fest 17, 27, 45, 161, 152,
 221, 265. be ∞ igen
 27, 166, 180, 196. -set-
 zen 5.
 festung 27, 92.
 fett 58, 67, 84, 124, 150,
 153, 213, 244, 246,
 247, 249. -en 46, 213.
 fetzen 107, 119, 240.
 feucht 40, 59, 61, 118,
 134, 137, 249, 270,
 287. -igkeit 137, 290.
 be ∞ en 137.
 feuer 32, 56, 58, 225,
 226, 259. -brand 213.
 -brunst 145. -geist 277.
 -glanz 208. -gottheit
 259. -krücke 285. -stahl
 48, 161. -stein 15, 48,
 92, 248, 259. -zeug 196,
 259.
 feurig 15, 32, 260.
 fexung 82.
 fichte 46, 165, 223. -n
 hain 86, 250. -n
 stumpf 182. -nwald 24,
 46, 183.
 fieber 21, 131, 225, 241.
 fiemerstange 254.
 filz 47, 56, 158, 174,
 175. -decke 55. -schuhe
 175.
 finden 127, 280, 281.
 auf- 280. ruhe ∞ 119.
 finger 158. -gelenk 225.
 -hut 158. kleiner ∞ 70.
 71. -ring 198, 229.
 zeige ∞ 70.
 finke 161, 165, 276.
 finne 37, 167.
 finster 160, 164, 167,
 191, 204. -niss 61, 164,
 167, 191. ver ∞ n 164.
 first 226.
 fisch 79, 85. -angel 8.
 -blase 105, 146. -chen
 124. -gabel 99, 151.
 -korb 130. -milch 75.
 -netz 237. -reuse 120,
 130. -rogen 127, 138.
 -schuppe 206, 235.
 -suppe 109. -wehr 178.
 fischen 237.
 fischer 86, 93, 114. -ge-
 rath 210, 278. -netz
 14, 73, 199, 247.
 flach 107, 253.
 flachs 42. -bürste 227.
 -knocke 98.
 fladen 84, 215.
 flamme 194, 202.
 flasche 47, 82. -chen
 219.
 flattern 218. herum- 241.
 flechte 29. -werk 196.
 flechten 95, 251. haar ∞
 95. los- 228.
 fleck 242.
 flecken 155. be- 242.
 fiedermaus 17, 187, 279,
 281, 284.
 flehen 97.
 fleisch 9, 74, 144, 156.
 168, 220. -klöschen
 176. zer ∞ en 99.
 fleiss 15, 186, 204. -ig 18,
 204, 256.
 fletschen 141, 222.
 flick 107, 260. -lappen
 194. ∞ en 261.
 fliege 9, 45, 59, 69, 89,
 150, 221, 275, 287. an
 der flinte 287.
 fliegen 26, 90, 282. he-
 rum- 241. weg- 80,
 183, 283.
 fließen 54, 98, 225, 231.
 aus- 55. über- 66.
 fliesstein 95.
 flink 15, 17, 19, 22, 23,
 37, 67, 106, 127, 165,
 185, 211, 241, 249.
 flinte 163, 167, 252. -n
 lauf 167. -nschaft 167.
 flocken 240.
 floh 237.
 floss 66, 194, 202, 210,
 226, 235.
 flöte 38, 216.
 fluch 134.
 fluchen 205, 232. ver-
 68, 177, 232.
 flug 236.
 fluss 9, 32, 189, 287.
 -bett 290. -quelle 128.
 flüss:-chen 39. -ssig 282,
 283. -ssigkeit 180.
 -ssige masse 108, 230.
 fluthen 215.
 flügel 235.
 flüstern 161, 166, 222,
 226.
 folgen 171, 247. ver- 13,
 159.
 folgende 175, 247.
 foppen 224.
 fordern 49, 52. auf- zum
 gehen 251.
 form 200, 204, 207.
 fort:-schritt 12. -wäh-
 rend 37, 156, 202, 283.
 forschen: aus- 217. er-
 264.
 fördern: be- 18.
 fragen 54. aus- 156.
 franse 24, 81, 158, 204.
 frau 31, 68, 95, 103. jun-
 ge 9, 46, 53. -enkleid
 230. neuverehlichte ∞
 125, 149, 150. -enrock
 50. zweite ∞ 42.
 frech 286.
 frei 33, 48, 49, 129, 285.
 der arbeit 56. -heit 33,
 284. -tag 11, 84, 95,
 160. -werber 245. be ∞
 en 34, 41, 45, 117, 263,
 274.
 fremd 50, 51, 58, 150,
 193.
 fressen 83, 275.
 fresser 154, 201.
 fressig 206.
 freude 38, 84, 97, 208.
 freuen 45. er- 208.
 freund 71, 80, 95, 240,
 242, 256. -lich 6, 29,
 107, 112, 116, 167.
 -schaft 71, 243, 254.

-schaftlich 254. be ∞ en 254.
 freuen 38, 45, 54, 154, 157, 287. er- 154, 243.
 fried: -fertig 263. -hof 233. -selig 201. -stifter 265. be ∞ igen 200.
 frieden 66, 247, 249, 250, 263, 265, 271.
 frieren 78, 80, 86, 274. ge- 79, 80. er- 80, 86.
 frisch 18, 56, 60.
 froh 92, 188.
 fröhlich 208.
 frohnvogt 177.
 fromm 6, 176.
 frosch 129, 227, 276, 291. -wurm 129.
 frost 5, 79, 80, 109, 171. -ig 80.
 frucht 50, 79, 195, 209. -bar 84, 162, 259. -saft 282. be ∞ en 222.
 früh 33, 43, 178, 153, 154, 147, 162, 255. -messe 290. -er 162.
 frühling 229.
 fuchs 189. -farbig 188. -roth 198.
 fuderbaum 175.
 fuge 41, 44.
 fuhrwerk 150.
 fundament 103, 262, 230. -balken 134.
 funke 5, 41, 143, 199, 202, 271.
 funkeln 28, 199.
 furche 89.
 furcht: -bar 117. -los 116. -sam 55, 158, 272.
 furt 68, 92, 82, 266, 285.
 furze 185.
 fuss 7, 46, 53, 55, 88, 93. -fetzen 35, 107. -fessel 74. -lappen 45. -pfad 194. -sohle 88, 107, 182. -weg 42.
 fugehobel 71.
 fügen: hinzu- 177, 273. zusammen- 47.
 fühlen 27, 103, 211, 257.

be- 258. beleidigt ∞ 151.
 führen 87, 90, 231, 236, 287. aus- 117. herum- 162. hinab- 284. hinein- 168. krieg ∞ 289. über- 15. ver- 14, 31, 52, 60, 133, voll- 70. weg- 133, 137.
 führen 95.
 fülle 72, 247, 289.
 füllen 16, 20, 21, 26, 146, 241, 245. an- 200. er- 231, 254.
 füllsel 262.
 fünf 283. -zehn 116. -zig 111, 283.
 für 14, 105, 106. -bitte 171.
 fürchten 116, 152, 213.
 fürst 14, 146, 194, 283, 288.
 fürzen 185.
 füttern 181.

G

gabe 161.
 gabel 211, 282. -ung des flusses 279.
 gackern 64, 65, 73, 79, 82, 97, 157.
 gais 90.
 galle 70, 213.
 gallerte 81.
 galone 144.
 gang 12, 28.
 gans 65, 87.
 ganz 18, 22, 186, 263, 268. ∞ so 201. ∞ und gar 286. angä-zen 175.
 gar 92.
 garbe 73, 80, 88, 97. -n haufen 88. -nkreuz 150.
 garn 237, 286. -gewinde 55. der spinne 286.
 garten 193, 156, 279. -beet 50. -erdbeere 30.
 garstig 211.

gast 37, 42, 270. -haus 255. -mahl 157, 270. -wirt 255. -zimmer 90, 172.
 gasse 145, 150, 269, 272.
 gatte 51, 154. -in 51, 53.
 gatter: -thor 8, -zaun 189.
 gaumen 138, 164, 180, 273. -zapfen 149.
 gähnen 59, 68, 69, 146, 274.
 gähren 102, 153, 231, 234.
 gänserich 87.
 gänzlich 18, 22, 23, 28, 57, 58, 163, 177, 287.
 gärtner 148, 156.
 gäten 194.
 gebär: -mutter 94. -en 39, 200, 209, 223, 224.
 gebäude 150, 183.
 geben 57, 83, 93, 178, 257, 287. acht ∞ 141, 264, 265. auf- 83. aus- 168. beinamen ∞ 118. borg ∞ 287. essen ∞ 181. hin- 178. kuss ∞ 288. rechenschaft ∞ 291. strafe ∞ 183. theil ∞ 242. ver- 177. ver-weis ∞ 41, 89, 250.
 gebet 61, 97, 126, 269.
 gebiet 36, 149.
 gebiss 203, 205.
 gebrauch 60.
 gebräme 279.
 gebrechen 220.
 geburt 24, 223. -sort 24.
 gebühren 284, 286.
 gebüsch 153.
 gedanke 89, 227.
 gedächtniss 152, 210, 273.
 gedärme 37.
 gedeihen 12, 249, 270, 272.
 gedenkfeier für die tod-ten 288.
 geduld 21. -ig 23, 247, 250.
 gefahr 71.

- gefährlich 60.
 gefällig 98, 236.
 gefängniss 71, 263.
 gefäss 12, 175, 184, 258, 264.
 geflüster 166.
 gefrässig 154, 241, 208, 271.
 gefühl 206, 210. -losigkeit 163.
 gegen 105, 122, 262, 279. -einander 278. -seitig 278. -über 262, 278. -wart 269. das -wärtige 245, 246. ∞ zu 30.
 gegen 6, 46, 125, 284.
 gehalt 242, 291.
 geheim 62, 220, 222, 231, 240. -niss 15, 62, 222, 240.
 gehen 5, 6, 12, 64, 90, 123, 153, 285, 286. auf- 109, 114, 117, 216. aus- 71, 152. auseinander- 151, 213. be-(fehler) 57. ent- 274. fort- 68, 174. herum- 109, 174. hin- auf- 109, hinaus- 158. hinein- 183. hinüber- 285. jagd ∞ 90. los- 282. um- 54. unter- 200, 218, 226, 284. ver- 34, 199. verloren ∞ 47. vor- über- 34. zer- 210. zu ende ∞ 166. zu grunde ∞ 168, 261.
 gehirn 254, 280, 287.
 gehorsam 86.
 gehülfe des heidnischen priesters 272.
 geier 100, 184.
 geige 151.
 geis wilde. 76. -blatt 76, 101, 119. -fuss 195, geissel 67. [198.
 geist 21, 235, 290. böser ∞ 13, 75, 131, 277.
 geizen 162.
 geizig 161, 163, 165, 195, 227.
 gelage 34.
 gelächter 130.
 gelb 132, 133, 195, 219, 288.
 geld 144, 182, 246, 288. -beutel 26. -kasten 288. -stück 242. -wechsler 278.
 gelegenheit 120, 217.
 gelehrt 249, 285. -er 266.
 gelenk 35, 51, 54, 130, 213.
 geliebter 223, 224, 254.
 gelingen 56, 156, 241, 286.
 gelse 275.
 gelübde 205.
 gemahl 269. -in 279.
 gemäss 30, 197, 269, 284.
 gemein 258. -iglich 177. -sam 168, 242. -schaft- lich 28.
 gemüse 30. -garten 67, 156, 163.
 genau so 35.
 generation 86.
 genesen 173, 244.
 genick 89, 287.
 geniessen 255.
 genosse 55.
 genug 200.
 genügen 200.
 gerade 253, 281, 282. nur 33. zahl 257.
 geräth 201, 276. -schaft 291.
 geräumig 56, 84, 284.
 geräusch 59, 192, 220.
 gerben 39.
 gerber 39, 91, 207.
 gerecht 176, 196, 263, 281. -igkeit 281.
 gerhardskraut 198.
 gericht 208. -sstube 67.
 gering 126.
 gerne 142. ∞ haben 193.
 gerste 230.
 gerte 282, 286.
 geruch 172, 185, 199, 271, 289.
 gerücht 16, 118, 201.
 gesamt 283.
 gesang 126, 130.
 gesandter 203.
 geschäftslos 276.
 geschehen 110.
 geschenk 55, 160, 170, 171, 182. ∞ zur beste- chung 283.
 gescheut 273.
 geschickt 55. -lichkeit 252.
 geschlecht 10, 31, 54, 59, 133, 209, 223, 224, 232, 258, 272, 283. männliches ∞ 275.
 geschmack 241, 251, 264.
 geschöpf 39, 183.
 geschrei 215.
 geschwätz 224.
 geschwind 67.
 geschwister 42.
 geschwür 201.
 gesellschaft 269.
 gesetz 290.
 gesicht 19, 21, 29, 110, 154, 200. -sfarbe 19.
 gespenst 40, 270.
 gespräch 37, 143.
 gestaltlos 232.
 gestank 83, 97.
 gestern 35, 246.
 gesträuch 10, 153, 264.
 gesund 19, 34, 132, 165, 184, 193, 230, 241, 244, 254, 282. -heit 234, 244, 265.
 gestell 94.
 getränk 61.
 getrost 266.
 getroide 77, 81, 154, 162, 210, 237. -korn 162.
 gevatter 97. -in 97.
 gewalt 140. ∞ anthun 241. -sam 281, 283.
 gewand 288.
 gewandt 15, 19, 22, 24, 37, 64.
 gewächs, des hanfs 155.

gewehr 163.
 gewerbe 272, 276.
 gewicht 77, 80, 282.
 gewinn 12, 152, 162, 240.
 gewinnst 290.
 gewiss 5, 22, 33, 75, 279. -er 239.
 gewissen 37, 287. -los 37, 133.
 gewitter 94, 241. -wolke 52, 181.
 gewohnheit 204.
 gewöhnen 40, 177, 261. ab- 262.
 gewöhnlich 248.
 gewölbe 138.
 gewürznelke 140.
 gezweige 147.
 gichtbrüchtig 54.
 gierig 217.
 giessen 24, 55, 81, 149, 208, 212, 214, 279. aus- 76, 214. be- 23, 24, 61, 76, 223, 272. über- 129. ver- 78, 223, gift 290. -ig 214.
 gimpel 258.
 ginnen: be- 117, 261.
 gipfel 128, 287.
 girren 270.
 gitter 22.
 glanz 16, 147.
 glänzen 22, 52, 84, 157, 284, 285.
 glas 47, 48, 67. -perle 214, 222.
 glatt 46, 137, 221, 244. -haarig 54.
 glaube 32, 280. -n 32, 40, 42, 44, 121.
 glätten 54, 138, 254.
 gleich 29, 39, 76, 105, 211, 242, 253, 257. -niss 30, -förmig 165. das -gültigmachen 60. -erweise 39. -wie 35.
 gleichen: aus- 242. ver- 105, 242.
 gleiten 46, 130, 139. be- 83, 275, 276.

glied 8, 28, 51, 247. männliches ∞ 153, 158, 165. weibliches ∞ 158, 168.
 glocke 16, 147. -chen 33, 51, 77.
 glucken 73, 79.
 glut 259.
 glück 17, 56, 163, 189, 190, 241, 272. -en 97. -lich 17, 19, 133, 155, 163, 189. -seligkeit 56.
 glühend 13.
 gnade 14, 58, 97, 123, 174, 184.
 gnädig 98, 123, 255, 281.
 gold 229. -adler 184. 260. ver ∞ en 229, 279.
 gott 61, 255, 275. -heit 71, 75. -heit des blitzes 285. -heit des nebels 265. -esdienst 126.
 göttlich 91.
 gönnerschaft 267.
 götzen 25, 42, 75, 240, 264. -bild 276. -diener 75.
 grab 89, 106, 129, 219, 233. -hügel 100. -stein 14.
 graben 64, 67, 71, 92, 98, 149. aus- 67. be- 170, 251. ver- 128.
 gras 232, 233. -hüpfen 222.
 grau 15, 117, 190, 206. -haarig 123. -lich 184.
 grausam 18, 260.
 graupe 237.
 grämen 49.
 gränze 123, 165.
 greifen 93, 190. an- 89, 282. auf- 162. be- 15, 270. er- 8, 166.
 greis 95.
 grenze 20, 36. -nachbar 52.
 gries 237.
 griff 8, 89.
 griffel 36.

grimmig 9, 74.
 grind 85, 112.
 grob 24, 45, 226, 263. -körnig 210.
 grollen 20.
 groschen 172.
 gross 24, 84, 92, 95, 150, 185. -mutter 104, 158. -vater 12, 82, 92, 255.
 grösse 95. ver ∞ ra 95.
 grube 26, 89, 106, 118, 129, 236, 246, 282, 286. grübchen am gesicht 106.
 grummet 64.
 gruppe 135. -iren 67.
 grund: -besitzer 172. -steuer 141.
 grunzen 92.
 gruss 55, 194, 210.
 grün 275, 276, 291. -en 276. -ling 43. -specht 28.
 grüssen 290. be- 97, 157.
 grütze 134, 179. -nsuppe 134.
 gubernator 288.
 gunst 98.
 gurgel 114.
 gurke 76, 142.
 gurt 274.
 gusseisen 24.
 gut 50, 57, 127, 170, 174, 176, 184, 242, 253.
 gürtel 30, 42, 45, 48, 58, 66, 176, 241, 274. -tasche 26.
 gürtlen: um- 42, 274.

H

haar 61, 96, 162, 182. ∞ anfallen 277. -flechte 167. -ig 123, 211. -locke 49. -scheitel 89. -schmuck 128. -wurm 61, 211, 290. -zopf 211.
 habe 11, 43, 120, 134.

- 170, 184. -nichts 268.
-seligkeit 49.
haben zum besten 52.
habicht 260, 278. -art 210.
hacke 71, 253. -n 64, 193, 209. -brett 257. häckchen 92, 190.
hafen 177.
hafer 235. -mehl 107.
haften 286. an- 81, 166. be- mit wunden 57.
hage: -butte 109, 114, 213, 219, 233. -buttenstrauch 116, 231.
hagel 202, 226, 256. -n 225.
hager 49.
hahn 4, 9, 12. -kamm 73. -sporn 152.
hain 180.
halb 161, 116. -rund 99.
halfter 139, 159. -riemen 79, 173.
hallen: wieder- 56.
hals 230. -kette 231. -schmuck 214. -starrig 16, 200, 231, 264, 272.
halten 12, 27, 72, 93, 165, 272. auf- 16, 67, 261. aus- 272. be- 93, 272. feier ~ 288. feiertag ~ 176. mass ~ 105. unter- 54. wache ~ 277. zurück- 218.
hammel 240. [243.
hammer 20, 24, 126, 273. -rücken 254.
hamster 10, 86.
hand 7, 76, 78, 82, 88, 89, 107. -arbeit -fläche 78, 88. 192. 204. hohle ~ 272. -schuh 87, 158, 166. -tuch 196, 202, 230, 237, 274. -voll 89, 272. -werker 163, 272. -wage 163. -zeichen 242, 247.
handel 253, 254. -sbedienter 177. -sgewinn 158.
handeln 111, 133, 271. böse ~ 281. unrichtig ~ 5. zuwieder ~ 262.
hanf 74, 77, 80, 130. -breche 252, 259. -brechen 211, 259. -brecher 74. -faser 79. -rechen 211.
harfe 73, 69, 78, 101.
harke 66, 228. -en 43, 141, 267.
harmonika 151.
harnblase 8, 213.
harpune 151.
harren: aus- 23.
hart 17, 45, 48, 54, 63, 65, 67, 70, 72, 76, 85, 184, 241, 260, 263. -herzig 54, 279. -riegel 76. -gebacken 126.
harz 6, 78.
hase 69, 122, 126.
hasel: -busch 165, 186. -huhn 131. -nusstrauch 168. -strauch 177.
hasenfalle 12, 117.
haspel 55, 143. -n 10.
hass 75, 217. -en 199.
haube 221, 240, 241, 275. [114.
hauen 190. auf- 238. be- haufen 9, 10, 51, 69, 146, 150. -weise 70.
haupt 185. -balken 70. -haar 271.
haus 30, 39, 94, 126, 146, 174, 207, 246, 252, 287. -boden 85. -dach 110. -flur 181. -frau 154. -geist 207. -geschäft 203. -grille 200. -grund 207. -herr 144. -thier 12. -vater 154. -wirt 207. -wirtin 207.
hausirer 8.
haut 91. -chen 27, 107.
hauzahn 13.
hälfte 79, 161, 171, 277.
hänge:-baum 119. -wiege 191.
hängen 72, 193. an- 166. auf- 72, 193. er- 72. ~ bleiben 166. zusammen- 49, 278.
häresis 114.
häretiker 114.
härte 163, 231.
hässlich 7, 12, 38, 46, 54, 133, 152, 171, 200, 210, 211.
häufen 28. auf- 184. häufig 212.
häufing 276.
häuslich 94.
häuten: ab- 12, 136.
heb:-amme 279. -ebaum 223, 233.
heben 104, 114. auf- 16, 136. er- 102, 137, 168, 282. über- 95.
hecht 27, 140, 216.
hecken 181. aus- 181.
hecken: -kirsche 76. -rose 233.
hede 74, 130.
heer: -de 69, 76, 103, 195, 284. -haufen 10.
heerd 9, 70, 276, 286.
hefe 69, 138, 190.
heft 157, 247.
heftig 64, 254, 263.
hehlen: ver- 49.
hehr 152.
heide 37, 50. -nisch 25.
heidelbeere 44, 128.
heil 274. -en 32, 145, 158, 173, 184, 244, 249, 254. 281. -kraut 150. -ig 163. 205, 208.
heiligen: -bild 61, 207, 264. -schrein 91.
heimat 209, 284. -los 158.
heimlich 24, 38, 40, 49, 51, 54, 226, 251, 269, 283. ver ~ en 220.
heiratgabe 104.
heiraten 43, 64, 121, 279. ver- 154, 279.
heiss 9, 41, 84, 186, 225. -hungrig 123.

- heiser 17. -keit 59.
 heiter 84, 133.
 heizen 145. ein- 145.
 helfen 84, 172, 274.
 hell 48, 188, 204, 208,
 284, 285, 291. -braun
 37. -igkeit 285. er ∞
 en 284.
 helm 66.
 hemd 258. -stoff 258.
 hengst 154.
 henkel 89, 147.
 henken 164.
 henne 24, 38.
 her: -ab, von oben 269.
 -aus 89. -kömmlich
 177. -kunft 283. -vor
 226. -um 50, 51, 94,
 103.
 herb 45, 46.
 herberge 155.
 herbst 223.
 hermelin 58, 214.
 herr 14, 36, 152, 156,
 158, 253, 269. -gott
 61. -schaft 158. -schen
 105. -scher 106.
 herz 219, 235. -grube
 235. -lich 57.
 hetzen 272, 275.
 heu 233. -baum 175.
 -boden 210. -gabel 198,
 211. -schober 88, 192.
 -schrecken 88, 222.
 -schuppen 210.
 heuer 245.
 heulen 61, 128, 272.
 heute 240.
 hexe 4, 275. -nmeister
 56, 59, 131, 221, 264.
 -erei 187, 277.
 hexen: be- 114, 175, 221.
 hicken 59.
 hier 245, 248, 256. -her
 197, 246, 248. von ∞
 197.
 hilfsarbeit 282.
 himbeere 33, 44. -strauch
 157.
 himmel 60, 61, 63, 71,
 164, 167, 262. -blau
 86, 82. -sgewölbe 61.
 -isch 167.
 hin: -auf 101, 102. -aus
 261, 266. -durch 127.
 -ein 60, 89, 136. -fäl-
 lig 235. -unter 268.
 hindern 16, 48. be- 9.
 hinderniss 9, 122.
 hinken 6, 144, 147.
 hinten 169, 209, 214,
 226. -und vorn 143.
 von ∞ 140.
 hinter 169, 175, 209,
 214, 225, 226. -einan-
 der 164. -listig 144,
 210. -pforte 159. -theil
 152.
 hiruschale 88.
 hirsch 167, 179. -holun-
 der 171.
 hirse 243, 282, 283.
 hirt 103. -horn 256, 265.
 hitze 5, 109, 143, 186,
 225. -blase 29. -fieber
 131. er ∞ n 37.
 hyppobosca 158.
 hobel 50, 91, 104, 187.
 -n 187, 231.
 hoch 63, 95, 96, 102,
 185, 253. -ofen 252.
 -müthig 168.
 hochzeit 205. -ordner
 197, 205. -wein 267.
 hode 128, 129. -nsack
 127, 128.
 hof 31, 93, 94, 162, 163,
 279. -grund 207. -raum
 162.
 hoffen 32, 42, 49, 166,
 266.
 hoffnung 166, 227, 266.
 hohlweg 106, 110.
 ho-ho 35.
 hold 48.
 holen: er- 19. ein- 231.
 wieder- 230.
 holperig 70, 76, 85, 91,
 209.
 holz 178, 283. -block
 203. -eimer 109. -hä-
 her 99, 190. -klotz
 106, 232. -rinde 249
 -schale 155. -scheit 17-
 43, 87, 171, 179, 203.
 -wurm 205, 239. tro-
 ckenes ∞ 122. zu kien-
 spänen 283. zum stiel
 288. ver ∞ en 178.
 honig 161. -scheibe 68.
 hopfen 146, 270. -ranke
 270. -stange 278.
 horehen: ge- 85, 97, 232.
 horn 11, 236, 258.
 hort 9.
 hosen 55.
 hostie 61.
 höchstens 234.
 höflich 112, 116.
 höhe 93, 96. er ∞ n 95,
 96.
 höhle 89, 162, 213.
 höhlung 106.
 hölle 4, 78, 242.
 hören 60, 85. an- 281.
 auf- 16, 161, 185. (zu
 sprechen) 93, 166, 176,
 249. schwer ∞ 165.
 hu 45.
 hufeisen 240.
 huhn 20.
 hummel 107, 146, 153,
 161, 180, 207, 237,
 241.
 hund 38, 163, 167. -kraut
 202. -blume 96, 165.
 hundert 233. -fach 276.
 -fältig 276.
 hunger 123, 239. -n 208,
 239. -ig 68, 131, 208,
 239, 271.
 hure 101. -en 101, 209.
 234.
 hurtig 265.
 husten 64. das ∞ 85.
 hut 247, 275.
 hübsch 19, 283.
 hüfte 10.
 hügel 26, 92, 125, 128,
 236, 258, 260, 265.
 -chen 255. -ig 101,
 254.
 hühnchen 24, 38.

hühner: -auge 7, 290.
-fleisch 24, 156.
hülfe 282, 288.
hüllen: ein-110, 287. ver-
163.
hülse 69, 89, 104, 153.
hüpfen 120, 125, 253.
hütchen 221.
hüten 14, 151, 162, 266.
be- 9, 198.
hüter 152.
hütte 109, 146, 201.

I

ich 122, 124, 223.
idee 246.
idol 171.
igel 227, 235.
ihr 223.
iltis 104.
imbiss 167.
immer 18, 33, 75, 82.
156, 202, 248, 253.
impfen 179.
indianhuhn 24.
individuum 175.
inhalt 183.
inneres 89. der erde. 190.
erinnern 12, 121, 172,
212. 266, 270.
insekt 221.
insel 108, 152, 153, 255.
interessieren 243.
irgend: -ein 62. -einmal
36. -etwas 239. -wann
39. -wie 104. -wo 62.
irr: -ig 57. -lehre 44, 114.
-thum 55.
irren 5, 57, 194. ver- 56.
ist 30, 268.

J

ja 22, 30, 31, 45, 50, 201,
255.
jahr 38, 202, 241. ver-
gangenes- 40. voriges-

269. -lich 173, 241.
-eszeit 291.
jagd 203. -wetter 203.
jagen 142, 159, 171.
nach- 159.
jauchzen 207. auf- 80.
jäger 142, 167.
jäten 99.
jeder 37, 50, 51, 54, 72,
82, 173, 193. ∞ ein-
zelne 287.
jegalich 72.
jemand 6, 8, 36, 39, 62,
239.
jener 137, 139, 192, 256,
270.
jenseits 269.
jetzt 6, 44, 78, 82, 147.
192, 245, 246, 247, 248.
erst ∞ 43.
joch 134. unter ∞ en 27.
johannis: -beere 228.
-beerstrauch 157. -kä-
fer 86.
jucken 63, 93. das ∞ 93,
117, 179.
jugend 55, 241.
jung 33, 44, 50, 275.
-frau 150. ∞ von thie-
ren 38.
jurist 290.
jüngling 85, 124, 194.
jüngst 247. der -e 123.

K

kaberlak 243.
kachelofen 65.
kaftan 123.
kahl 17, 85, 195. -kopf
212. -köpfig 17. -kö-
pfigkeit 85, 212.
kahn 185.
kaiser 95. -lich 17.
kalb 42, 167. -en 110,
167.
kalfatern 131, 238.
kalk 183, 238. ein ∞ en
153.

kalt 60, 61, 86, 268,
274.
kamel 257, 280.
kamerad 242.
kamille 153.
kamm 215, 233.
kammer 18, 172, 181.
kaninchen 122.
kanone 252.
kanne 71, 88.
kante 175, 200, 228.
kapelle 17.
kapitel 280.
kapital 144.
karausche 68.
karrenspeiche 232.
karst 267.
kartoffel 69, 158. -suppe
109.
kasten 49, 86, 152, 177,
194, 203, 269.
kastrieren 234, 289.
kategorie 263.
kater 168.
katze 91, 120, 168. -njam-
mer 124.
kauen 57, 139, 167, 172,
183, 275. wieder- 57.
kauern: nieder- 27.
kauf: -geld 66. -laden 107.
mann 154, 253, 290.
kaufen 132, 176. er- 268.
ver- 201. theuer ∞ 275,
290.
kaulbarsch 61, 75, 80,
81.
kaum 15, 27, 29, 43, 167,
251, 281.
käfer 88.
käfig 19.
kälte 61, 226.
kämmen 214.
kämpfen 75, 202, 239.
käse 18, 21, 238, 257.
-kuchen 162, 257. -stoff
265.
kätzchen 76.
käule 25.
kehren 4, 196, 274. ab-
194. um- 195. zurück-
4, 123, 174.

- kehricht 82, 205, 233,
 256. -haufen 233.
 keifen 15.
 keil 42, 280.
 keim 186, 199.
 keimen 113. auf- 135,
 216, 238. [135.
 kein: -esfalls 136. -erlei
 kelle 6.
 keller 87, 126, 128, 138,
 146, 282. -wurm 80.
 kennzeichnen 157, 260.
 kennen 218. er- 156, 157,
 230.
 kerbe 67, 287. -holz 215.
 -pfeil 287.
 kerben 26. ein- 80.
 kern 252, 264. -ig 209.
 kerze 195, 203. -ndocht
 191.
 kessel 176. -boden 103.
 -hakenstange 32, 33.
 kette 22, 221. -nhund
 221.
 keuchen 235.
 keule 76, 273.
 keusch 193.
 kiebütz 76, 104.
 kiefer 46, 138, 183, 250.
 kieme 138, 201.
 kienspan 19, 23. -halter
 43. -holz 19, 23.
 kind 5, 13, 33, 38, 39,
 44, 137, 138, 171, 194,
 223, 239. -heit 13, 43.
 -skrämpfe 188. -swin-
 del 277.
 kinn 148. -backen 148.
 kirche 19. -dorf 197. -die-
 ner 46. -hof 219.
 kirschbaum 283.
 kissen 80, 90, 124.
 kiste 10, 217.
 kittel 230.
 kitzeln 20, 21.
 klaffer 8, 11, 235, 279,
 284. -maas 217.
 klage 31, 216. -lied 290.
 klagen 41, 143. an- 24,
 55, 195, 282. be- 31,
 149. weh- 96, 208.
 klammer 12. eiserner 71.
 an ∞ n 168.
 klang 56.
 klappern 58, 130, 207,
 229. mit den zähnen
 54, 178.
 klapps! 115.
 klar 48, 84, 143, 188,
 285.
 klatsch 252. -en 53, 188,
 192.
 klären 144, 263. er- 15,
 147, 156, 188, 270.
 kleben 66, 250. an- 253.
 klee 122.
 kleid 112, 288, 291. -er-
 futter 288. -haken 79.
 -saum 55. -truhe 229.
 kleiden 227. an- 20. aus-
 94.
 kleidung 266.
 kleie 230, 238.
 klein 42, 43, 44, 149,
 163, 180, 241, 242,
 247, 248, 258. -gläubi-
 ger 209. -müthig 106.
 kleinern: zer- 155.
 klette 69, 86. 89, 91,
 100, 115.
 klettern 81, 93, 104. hin-
 auf- 100.
 klingen 48, 57, 225, 242.
 er- 207, 216. (die harfe)
 80.
 klingeln 220.
 klirren 56, 226.
 klopfen 25, 80, 107, 217,
 235, 236, 238, 258.
 auf die schulter 287.
 an- 258. das ∞ 69, 236.
 kloster 126.
 klotz 70, 103, 120, 125,
 171, 179, 252.
 klößen 26.
 klug 45, 48, 64, 252.
 -heit 7, 47.
 klumpen 125.
 klümpchen 87.
 knabe 13, 33.
 knallen 179, 188.
 knarren 46, 54, 76, 113,
 115, 128, 141. der stie-
 fel 83. des thores 78.
 knauserig 161.
 knäuel 129.
 knecht 138.
 kneifen 18, 24. ein- 182.
 kneip: -en 21. -zange 24.
 kneten 57, 138, 147,
 250, 264.
 knicken: ein- 7.
 knie 181. -bein 88. -beuge
 181. -kehle 51. -scheibe
 255.
 knippsen 22. -en 181,
 205. nieder- 205.
 knirschen 27, 78, 141,
 257.
 knistern 16, 170, 179.
 das ∞ 112.
 knittern 99.
 knoblauch 142, 268.
 knochen 116.
 knopf 171. -chen 104.
 -loch 117.
 knorpel 138, 210.
 knorren 128.
 knospe 78, 138, 159,
 192.
 knoten 35, 73, 80, 125,
 168, 179, 181, 183.
 knöchel 210.
 knöpfen: auf- 171. los-
 274. zu- 171.
 knöpfeln: auf- 207.
 knurren 41, 44, 237.
 knute 90.
 knüllen 99.
 knüpfen 79. ver- 10.
 knüttel 61, 163.
 kochen 101, 225. auf-
 153. um- 161.
 kofent 230.
 kohl 67, 91, -rübe 273.
 -suppe 109, 237.
 kohle 142, 225, 226,
 230, 259. -ndampf 207.
 ver ∞ en 231.
 kommen 12, 123, 176,
 183, 251, 286. auf die
 welt ∞ 39. zu sich ∞
 12, 49. von sinnen ∞

188. an- 79, 231, 235.
 be- jungen 38. be-
 schwindel 53. be- theil
 242. be- volles gesicht
 247. entgegen- 278.
 herein- 183. um- 10.
 überein- 273. zurück-
 174.
 kommune 285.
 kompakt 265.
 kondolieren 143.
 kopeke 44, 97. (dreissig-)
 136. (zehn-) 233. (dreis-
 sig-) 144. (halbe-) 214.
 (zwanzig-) 271. (halbe,
 eins, zwei, drei, zehn,
 zwanzig, fünfundzwan-
 zig, fünfzig-) 283.
 kopf 287. -putz 241.
 -schmerz 89. -steuer
 118. -tuch 202, 212,
 230. -zeug 237.
 korb 80, 89, 100, 105,
 184.
 korn: -behälter 183. -blu-
 me 66, 86, 103. -dörre
 4, 7. -rade 171, 181.
 kost: -bar 65. -en 86.
 170, 183, 224, 255.
 koth 108, 222, 236. -ig
 108.
 könig 224. -adler 7, 100.
 -in 120.
 können 57. 73. 75. 76,
 127.
 körper 9, 67. -glied 156.
 -theil 54. ver ∞ n 67.
 krachen 15, 16, 188.
 kraft 6, 11, 13, 46, 47,
 75, 92, 160, 198, 199,
 249, 268, 281. -los 92,
 106. 142. 165. -losig-
 keit 6, 89, 268. ent-
 kräften 31, 198, 209,
 252.
 kragen 16, 67, 82, 201,
 231, 233, 238, 248.
 -stoff 212.
 krampf 227.
 kranich 250, 264.
 krank 6, 13, 19, 37, 122,
 132, 207, 238, 247,
 258. -heit 6, 13, 19,
 37, 71, 77, 90, 122,
 131, 151, 258, 275. er
 ∞ en 207.
 kranz 232, 280. -mäd-
 chen 267.
 kratzen 18, 43, 74, 136,
 140, 141, 267. wund ∞
 169.
 kraus 94, 275. -beere
 169.
 krausemünze 122, 185,
 187.
 kraut 233. -suppe 230.
 krächzen 196.
 kräftig 6, 18, 92, 136.
 -en 92.
 Krähe 68.
 kränkeln 122.
 kränken 141.
 krätze 91, 118, 223, 267.
 -ig 37, 91.
 krebs 28, 44, 188. -ge-
 schwür 20. -scheere 13.
 krehn 92.
 kreide 173, 183.
 kreis 50, 52, 247, 278.
 -el 137.
 kreisen: um- 89.
 krepieren 282.
 kreuz 44, 72, 92, 221.
 -baum 246. -boin 91,
 169, 221. -strasse 150.
 kreuzen: be- 29.
 kreuzigen: be- 44.
 kriechen 12, 139, 232.
 kriechente 10, 21, 149,
 177, 222.
 krieg 202, 289. -sgeräthe
 36. -sgefangenschaft
 172. -splatz 202.
 krippe 49, 222, 284.
 kropf 114, 155. 214.
 krug 71, 89, 104, 287.
 -haken 157.
 krumm 65, 94, 180, 181,
 228, 261. -holz 180.
 kruste 238.
 krücke 82.
 krüllen 94.
 krümmen 65, 169, 170,
 180, 261.
 krümmeln: zer- 70.
 krümmung 21.
 krüppelig 207.
 kuchen 65, 173.
 kugel 29, 46, 125, 181,
 182.
 kuh 223, 261, 273. -stall
 89.
 kukuk 96.
 kummet 7, 37, 146, 208.
 -filz 37. -kissen 208.
 -polster 32, 142, 199.
 -riemen 28, 37, 146,
 206, 207, 220.
 kummer 143.
 kunkel 80, 262.
 kunst: -stück 7.
 kupfer 289. -geld 289.
 -münze 38.
 kurz 81, 82, 93, 103,
 105, 124, 131. -sichtig
 221.
 kuss 236, 269.
 küchen: -geräth 276,
 284. -schabe 108.
 kühl 56, 59. -e 56.
 kühlen 60. ab- 61. 268.
 kühn 201, 213. -heit
 241. er ∞ en 242.
 kümmern 110. be- 67,
 86, 143.
 kümmel 65, 250.
 künftig 38, 149.
 künden: ver- 50, 275.
 kürbiss 36, 248.
 kürzen 78, 93. ver- 93.
 küssen 236.
 kvargl 254.
 kwass 92, 230.

L

labmagen 233.
 laben 49, 265.
 lachen 52, 84, 115, 286.
 aus- 39, 51, 52. das ∞
 286.
 laden 149, 168. auf- 193.

- ein- 93, 102, 275. flink
 179. gewehr 238. um-
 131.
 ladestock 179.
 lage 37. -holz 176.
 lager 7, 106. -holz 70.
 lahm 6.
 lallen 41.
 lamm 155, 158, 159. -en
 155. -fell 32, 212.
 lampe 12, 106.
 land 31, 46, 194, 284.
 -gut 207. -mann 137.
 -streicher 73, 77, 200,
 220. sumpfig 132. -zun-
 ge 152.
 lang 104, 234. -beinig
 289. -weile 53, 58, 201.
 -weilen 60. -weilig 60.
 langen: ge- 231, 263.
 ver- 59, 61, 92, 238.
 langsam 34, 43, 78, 115,
 144, 156, 271.
 lanze 53, 164, 269.
 lappen 103, 119.
 lassen 12, 42, 83, 87,
 131. auf- 83. ent- 17,
 48, 77. fort- 131. her-
 ab- 87, 284. hinein-
 183. hinter- 83. los- 87,
 nach- 119, 153. über-
 83. ver- 45, 83, 93, 94.
 176. zurück- 83.
 last 139. -schlitten 178.
 laterne 172.
 latte 256.
 lau 109. -warm 113.
 laub: -holz 218. -wald
 218.
 lauern 277.
 laufen 80, 87, 93, 99,
 100, 101. davon- 87.
 hin- 251. über- 153.
 weg- 93, 220.
 lauge 115, 263.
 laus 247, 257.
 laut 16, 21, 23, 47, 59,
 187, 196. -bild 112.
 lächeln 52, 286.
 lächerlich 176, 286.
 lähmen: gelähmt 54.
- lämmernes 156.
 länge 79, 103, 104. -lich
 104. -nmass 79. ver ∞
 rn 104, 233.
 längs 44, 171. -t 5, 34,
 234.
 lärm 192, 201. -en 13,
 59, 125, 192, 199, 202,
 207, 235, 244, 259.
 lässig 161.
 lästern 151.
 lästig 96, 199. be ∞ en
 8, 58, 252.
 läugnen: ver- 252.
 das läuten 128.
 leben 26, 39, 43, 270.
 das- 39, 40, 43, 100.
 be- 26, 39, 250. in frie-
 den ∞ 247. zusammen-
 278. -szeit 40, 100, 270.
 lebend 26. -ig 26, 39,
 246, 249, 250.
 leber 125. -stein 15.
 lebkuchen 176.
 lecken 139.
 leckerbissen 199.
 lection 272.
 leder 91, 123, 200, 207,
 238. -n 159. -sack 216.
 -tasche 66.
 ledig 154, 279.
 leer 48, 49, 89, 142, 185,
 252. ∞ bleiben 262.
 aus ∞ en 49.
 legen 145, 149, 165,
 168, 175, 270, 286. auf-
 149. hin- 83. hinein-
 18. hinzu- 273. nieder-
 184, 284, 286. rätsel
 vor- 264. zusammen-
 lehm 227, 236. [277.
 lehnen 248. an- 32.
 lehre 246.
 lehrer 249, 262.
 lehren 260, 261. be- 270,
 = 271, 273.
 leib 79, 125. -eskraft 39.
 -wächter 148.
 leicht 11, 102, 172. -ig-
 keit 102. -sinnig 161,
 912.
- leid 235. be ∞ igen 9-
 141, 151, 159, 234,
 279, 282.
 leiden 13, 19, 21, 90,
 186. an durchfall ∞
 247, 263. er- 29, 58.
 noth ∞ 8. -schaft 47,
 53.
 leihen 240, 287. das ∞
 11. aus- 9, 101. borg
 ∞ 10. ohr ∞ 240.
 leim 50, 110, 118. -en
 50, 118, 250.
 lein: -saat 42. -tuch 109.
 -wand 123, 124, 159,
 243, 282. -wandfutter
 189. -wandkaftan 209.
 -wandzelt 221.
 leise 34.
 leisten 66. beisteuer-149.
 leiter 228.
 leitseil 229.
 leiten 287. ver- 7, 40, 45,
 52, 61, 75, 103, 139,
 206.
 lende 10.
 lenken 93, 100, 281.
 lerche 256, 263.
 lernbegierig 246.
 lernen 250, 260, 261. er-
 250.
 lesen 111, 116, 144, 223.
 das- 144. zusammen-
 175.
 leser 111, 258.
 letzter 6, 32, 71, 152,
 159, 168, 169, 262,
 268.
 leuchte 172. -r 211.
 leuchten 208, 284, 285.
 be- 208. er- 208.
 ieu-mund 242.
 licht 203 204, 208, 225,
 284, 285. -braun 212
 -scheere 230.
 lieb 48, 215. -chen 49.
 -e 48, 57. -en 48, 57.
 -kosen 32, 104, 136.
 267. -lich 204. -lichkeit
 265. -ling 97.
 lied 130.

liederlich 50, 59.
 liegen 77, 181, 187. he-
 run- 169.
 linde 165, 214. -bast 65,
 107, 125. -bastwisch,
 -rinde 99, 137. -stock,
 -wald 165.
 linderung 102.
 lineal 110.
 linie 20, 267.
 linke 226. -seite 202.
 linse 49, 185. -ngericht
 237.
 lippe 250, 264.
 list 7, 26, 142. -ig 7, 24,
 64, 65, 117.
 lob 16, 125. ver ∞ en
 79, 203, 228, 259.
 loch 147, 190, 225.
 locken 31, 60.
 locker 154.
 lodern: auf- 43.
 lohn 47, 242, 284, 286.
 -arbeiter 243. -geld
 243.
 lolch 156, 233.
 loos 216, 219. unglück-
 liches ∞ 15.
 lose 119, 199.
 loth 130.
 löcherig 106.
 löschen: durch- 238.
 löffel 65, 157, 196, 201,
 204, 209.
 löschen: aus- 57. er- 57,
 211.
 lösen 55, 119, 190. auf-
 116, 190, 226, 228,
 238. aus- 206. ein- 206.
 er- 45, 198. los- 128.
 löthen 157, 171. zusam-
 men- 134, 217.
 löwe 10, 11, 109. -nzahn
 85, 96, 165.
 luchs 237, 263.
 luft 59, 62. -röhre 96,
 114.
 lunatiker 146.
 lunge 224.
 lust 142. -ig 215.
 lüften 242.

lüge 202, 224. -en 224.
 das ∞ 225.
 lügner 224, 268. -isch
 141, 224, 268.

M

maass 45, 122, 155 284.
 -los 282.
 maasholderstrauch 157,
 212.
 machen 34, 45, 84, 112,
 224. ab- 189. abschüs-
 sig- 159. angemessen-
 106. arm 135. auf- 212.
 aufmerksam- 131. be-
 trunken- 191. biegsam-
 113. bitter- 83. breit-
 97, 141, 253. bunt- 6.
 dick- 104. diener- 27.
 ende- 166, 168. erbe-
 ben- 23. feuer- 145.
 fett- 150. finster- 160.
 164. fischwehr- 178.
 freude- 54. gelb- 133.
 geräumiger- 56. gewis-
 sen aus etwas- 37. git-
 ter- 22. glatt- 46. glän-
 zend- 208. gleich- 253,
 254. grade- 281. gross-
 63. heiss- 32. heiter
 84. hoffnung 227. hüge-
 lig- 254. irre- 4. krank-
 19, 122. kreuzeszei-
 chen- 28, 259. krumm-
 180, 182. kund- 45. la-
 chen- 286. lärm- 125.
 leicht- 102. lieblich-
 84. lose- 119. nackt-
 19. nass- 108. nüch-
 tern- 4, 11. prangend-
 60. schallen- 48. schief-
 279. schiffahrt- 55.
 schlüpfrig- 46. schnur-
 87. schrecken- 143.
 schwer- 109, 134. selig-
 274. sesshaft- 289.
 spass- 113. stumpf- 25,
 136, 139. süss- 265.
 traurig- 143. trinkbar-

58. trüb- 228. verständ-
 lich- 270. wachsen-
 102. weich- 6. weiter-
 113. welk- 113. wohl-
 feiler- 235. wund- 140.
 zeichen- 157. zornig-
 200. zu- 87. zurecht-
 281. zwischenband-
 182.
 macht 13, 283.
 magd 96.
 magen 68, 124, 155.
 -wurst 68, 186.
 mager 10, 31, 49, 67,
 88, 96, 132, 198, 203,
 252, 254, 262, 267,
 283. ab ∞ n 31, 45, 49,
 198.
 magnat 253.
 mahlen 57.
 mahnen 12. er- 37, 250.
 mahnung 148.
 maikäfer 67. [286.
 mal 66. -en 23. -erei
 malz 172, 194. -en 175.
 manchmal 62.
 mangel 8, 54, 220.
 manier 259.
 mann 53, 121, 173, 180.
 -bar 67, 203, 238. -sbild
 173. -haft 16. junger
 ∞ 63. der (älteren)
 schwester 100. verhei-
 rateter ∞ 269.
 mannigfaltig 159.
 marder 112, 117, 201.
 mark 44, 122, 190, 280.
 ∞ des holzes 217.
 markt 14, 160. -tag 160.
 marmor 127.
 marschieren 153.
 masche 199.
 maschine 121.
 maser 94. -holz 94. -ig
 275, 284. -n 41, 89.
 mastdarm 63, 103.
 maträtze 264.
 matte 23, 189. -nsäck-
 chen 245.
 mauer 75, 97, 162, 196.
 -schwalbe 289.

- maul: -trommel 91.
 -wurf 10, 11, 151, 267.
 maus 65, 96.
 mächtig 37, 132.
 mädchen 31, 38, 251, 267.
 mähen 192, 194.
 mähne 11, 151, 152.
 märchen 56.
 mässig 16, 79. [246.
 mästen 58, 150, 244,
 mäusefalle 117.
 meer 246. -busen 15, 39.
 -enge 39. -götter 246.
 -katze 85. -rettig 44.
 -tiefe 182. -ufer 198.
 mehl 116, 225. -brei 81,
 107. -korb 152. -kufe
 240. -speise 26, 108.
 mehr 185, 259, 274. -als
 18, 82. -wie nöthig
 274.
 mehrten: ver- 10, 147,
 150, 159, 175, 234.
 259, 274.
 meiden: ver- 115.
 meile 274.
 meinen 121, 260.
 meise 78, 81, 130, 289.
 meissel 5, 38, 43, 252.
 -n 27, 113.
 meister 121, 272.
 melken 45, 119.
 melodie 197.
 melone 36.
 membran 107.
 menge 70, 257, 264.
 mengen: ver- 9.
 mensch 5, 31, 50, 53,
 104. -enmasse 211.
 rechtschaffener ∞ 263.
 -enscheu 64.
 mergeln: ab- 198.
 merk: -mal 157, 260.
 -zeichen 242.
 merken 15, 156. be- 15,
 156, 251.
 messen 104, 216, 282.
 messer 81, 192, 241. -rü-
 cken 254. -scheide
 113. -spitze 128.
 messing 251.
 metall: -klumpen 230.
 -reifen 144.
 meteor: -stein 290.
 meth 180, 185.
 miauen 108, 120, 121,
 165. das ∞ 123.
 mieth 47, 242. -en 47,
 243.
 milch 51, 200, 214, 222,
 228, 239, 288. -butter
 266. geronnene ∞ 7,
 254, 265. -rahm 139,
 160. saunere ∞ 243.
 -strasse 87.
 mild 271, 281, 291.
 million 7, 260.
 milz 89, 109, 280.
 minder ver ∞ n 20, 103,
 178, 209.
 minute 165, 202.
 mirrha 123.
 mischen 57, 117, 128,
 179, 272, 277. ver-
 128, 179, 181, 278.
 mischung 184.
 missgeburt 238.
 missen: ver- 56.
 mist 98, 102, 246. -käfer
 88, 115.
 mit 14, 30, 35, 245, 284.
 mitleid 16, 141. be ∞ en
 16.
 mittag 72. 277. -essen
 141. -mahl 154. -messe
 141. -sonne 72.
 mitte 79, 171. -lere 25,
 85, 171.
 mittel 56. -finger 118,
 158. -mässig 121. -st
 245. ver ∞ n 113, 204.
 mitternacht 52, 62, 161.
 mittwoch 288.
 moder 134. -n 231.
 mohn 120, 156, 242.
 molken 254, 265.
 monat 249, 260.
 mond 41, 249, 260. -göt-
 ter 249. -schein 41,
 147, 248. -süchtiger
 198.
 montag 24, 209, 223.
 moor 117, 137. -grund
 280.
 moos 125, 189. -beere
 169, 264. -flechte 189.
 morast 99, 106.
 morchel 99.
 morden 268.
 morgen 33, 34, 41, 162.
 -röthe 161, 275, 290,
 morsch 48. [291.
 moschus: -ratte 212.
 -ratze 51.
 motte 83, 84.
 möbel 108.
 mögen: ver- 73, 75, 76.
 möglich 6, 110. -erweise
 76.
 möhre 125, 127.
 mönch 68, 121.
 mörder 186.
 mörser 231. -keile 258.
 möve 17, 85.
 muffig 123.
 muhme 201.
 mund 269, 270, 271, 273.
 -höhle 172.
 munter 103. auf ∞ n
 243.
 murmel: -n 41, 126.
 -thier 185.
 murren 41, 44, 126,
 149.
 muschel 188.
 das musizieren 26.
 musik 197. -ant 131.
 musse 49.
 muster 51, 259, -n 19.
 muth 152. -ig 23. -wil-
 lig 161, 255, 264. ver
 ∞ en 251. er ∞ igen
 23.
 mutter 4, 12, 24. -chen
 228. -milch 160. ∞ des
 schwiegersohnes 248.
 mücke 135, 221.
 müde 127, 137, 235, 260.
 er ∞ n 48, 49, 137,
 235.
 mühe 58, 252, 256. ab
 ∞ n 58, 114, 188, 252.

be- 37, 77, 204, 256, 260, 267.
 mühle 277. -stein 155.
 wasser- 277. wind- 277, tret- 277.
 mündung 39.
 mürrisch 45, 149, 219.
 müssig 33.
 mütze 34, 94, 201, 237, 271.

N

nabe 150.
 nabel 73, 79.
 nach 30, 82, 126, 169, 175, 226. -bar 175.
 -einander 169. -her 248, 256, 278. -komme 223, 241. -kommen- schaft 209, 272. -läs- sig 37, 55, 162. -richt 275. -sicht 38, 195. -sichtig 38. -theil 199. -wuchs 138.
 nacht 52, 61, 250, 285. -dämmerungsblindheit 24. -lich 62. über ∞ en 120.
 nachtigall 219, 223, 224, 238.
 nacken 33, 68, 148, 224, 287, 288. 183. -grüb- chen 89.
 nackt 17, 19, 195. -heit 17.
 nadel 40, 53. -blatt 119. -förmig 40. -öhr 40, 230.
 nagel 42, 78, 93, 170, 179. -n 170, 179, 246.
 nagen 57, 139, 238. ab- 139, 243.
 nah 111, 112, 245.
 nahrung 11, 83, 272.
 name 117, 261. -nlos 118.
 napf 89.
 narbe 57. ver ∞ n 173.
 naschwerk 50.

nase 134, 215. -nloch 135. -flügel 135. -rü- cken 35, 135, 191.
 nass 108, 137, 138, 200, 222, 287.
 nath 44, 152, 186, 272.
 natur 183.
 nächster 46, 111.
 nähe 111. -r 193, 245.
 nähén 44, 152, 272. auf- 222. aus- 247. aus lin- denrinde ∞ 269.
 nähern 111, 112, 193, 258.
 nähren 83. er- 12.
 närrisch 244.
 nämlich 223, 281.
 näpfchen 5.
 närrisch 45.
 näseln 139.
 nässe 290. ein ∞ n 138. durch ∞ n 138.
 nebel 117, 260, 265. -ig 265.
 neben 14, 30, 94, 111, 116, 124, 171, 193, 198, 246, 284. -an 242. -einander 242.
 necken 11, 13.
 neffe 226.
 nehmen 132, 174, 177. ab- 20, 167, 178, 189, 190. abschied- 177. an- 177, 281. auseinander- 190. borg- 10, 287. ende- 166, 168. fest- 93. frau- 132, 278. her- 268. heraus- 117. hin- ab- 284. mit- 273. muth- 13. platz- 145. pries- 20. übel- 20. wahr- 15, 34. weg- 236. zu- 274.
 nehmigen: ge- 177, 255.
 neid 114, 275. -er 275.
 neiden: be- 13, 88, 199, 275.
 neigen 115, 228.
 nein 5, 268.
 nennen 118.
 nessel 140, 170. -blatt 167.

nest 166, 169. -bauen 187.
 netz 201, 207, 221, 276. am weberstuhl 289.
 netzen: be- 119, 138.
 neu 266. -gierig 246. -lich 211. -mond 249.
 neuern: er- 6, 267.
 neun 40, 44. -zig 116.
 nicht 142, 256. -s 135, 136, 268. zu -werden 56. ver ∞ en 56, 58, 111, 168, 185, 248.
 nicken 120, 196.
 nie 72, 135, 136. -mals 279. -mand 135, 136.
 nieder: -lassung 199. das -fallen 284. -ung 214.
 niedrig 105, 106. er ∞ en 43. 107.
 niere 280.
 niesen 264.
 niesswurz 77.
 nietnagel 217. [136.
 nirgends 135, 136. -hin nisse 212, 229.
 nisten. ein- 181.
 noch 4, 6, 34, 244, 248. -immer 201, 244.
 nockerl 26.
 nord 62.
 noth 8, 13, 140. -durft 134. -wendig 73, 74, 79, 163.
 nörz 212, 216.
 nöthig 96.
 nöthigen 139, 217. auf- 11, 252.
 nu 139.
 nudel 26, 108. -suppe 108. -walker 58.
 nur 33, 36, 74, 80, 251, 252, 279.
 nuthe 41.
 nutzlos 48.
 nutzen 46, 58, 156, 244.
 nuss 180. -blüthe 174. -kern 252. -schale 213.
 nüchtern 4, 5, 9, 11, 21, 149, 254. er- 229.

nützen: ab- 106, 248,
255, 258.
nützlich 74, 195.

O

ob 80, 86, 123, 124, 138.
-gleich 80. -wohl 35, 36.
obacht: be- ∞ en 34.
oben 95, 96, 101, 102,
103, 122. -auf 269.
ober: -e 102, 269. -arm
182. -fläche 269, 277.
-halb 262. -haupt 95.
-kleid 269. -priester
162.
obers 214, 239.
object 49.
obst 50, 53.
ochs 181, 273, 277.
oder 7, 45, 110, 125,
239.
ofen 66, 87, 88, 97, 130,
276, 286. -bank 87.
-besen 172. -brett 72.
gabel 291. -krücke 157,
259. thür 196.
offen 251, 282.
oft 28, 33, 218, 234, 257,
265. ∞ thun 230.
oh 142.
ohne 48, 175.
ohnmacht 18, 268.
-mächtig 53.
ohr 164, 167. -feige 192,
204. -gehänge 7, 89,
90, 122, 145, 198.
-schmuck 278. -zier-
rath 154.
omen 44.
onkel 28, 95.
opfer 25. heidnisches,
57, 60, 97. 101, 132,
291. -altar 209, 291.
-n 25, 34, 60, 97, 152,
161. das -n 25. -stück
65, 239. -tag, heidni-
scher 207.
ordentlich 121.
ordnen 73. an- eine un-

tersuchung 15. ver- 5,
265.
ordnung 19, 51, 56, 129,
184.
orient 114.
orion gestirn 290.
ort: bekannter 157. ein-
samer 144, 269. öder
163. sumpfiger 137.
windstillter 273.
osten 72.
oster: -palme 216. -sonn-
abend 5. ∞ n 95, 159,
220. -fest 92.
otter 87.
o weh 12.

Ö

öde 48, 142, 185.
öffnen 68, 158, 169, 211.
öffnung 8.
öfters 274.
öhl 50, 59, 266. -baum
121.
öse 186.

P

paar 131, 158, 274.
packen 89.
palast 94, 260, 244.
pallisade 149.
panther 204.
papier 64, 182. bogen-
111.
pappel 153. -rinde 153.
parabel 251, 264.
paradies 188, 238, 275.
pass 159.
passen 25, 221. an- 73,
145, 165, 242, 273.
auf- 277.
passend 25, 38, 56, 73,
105.
pastete 84, 87, 100, 211.
-rolle 54.
patriarch 261.
pautz 283.

pech 78, 199, 201. -wan-
ne 78.
pein 13, 151.
peinigen 13, 58, 128,
154.
peinigung 128.
peitsche 112, 119, 194.
pelz 100. 276. -mütze
271.
perle 214. -band 11.
-muschel 21. -mutter
person 9, 29. [21.
pest 126.
pfad 61, 89, 225.
pfahl 70, 122, 232. -zaun
17, 23.
pfand 100.
pfaune 197, 239. -kuchen
31, 39, 77, 104, 117,
122, 194. -stiel 157.
pfeffer 184. -schwamm
92, 101.
pfeife 22, 117.
pfeifen 45, 216, 219, 238.
aus- 45. 219.
pfeil 164. -bogen 57.
pferd, 27, 40, 44, 146,
184, 241. -decke 12.
-fliege 158, 184. -ge-
schirr 276. -haar 211.
-heerde 10. -joch 146.
-stall 7.
pfingstvogel 31, 91.
pflanze 233, 282. -schule
209, 213.
pflanzen: hin- 289.
pflege: -sohn 12. -toch-
ter 12.
pflegen 16, 66, 259. um-
gang ∞ 261.
pflug 4, 79, 88, 202, 224.
-fest 4. -schar 100,
224.
pflücken 20, 170, 189,
190. be- 190.
pflügen 99, 202.
pforte 67.
pfrieme 208, 280, 288,
289.
pfund 75, 77, 80, 92,
162, 283.

pfütze 113.
 phantasieren 288.
 pichen 201.
 picke 269. -n 20, 29, 50.
 pilz 65, 158, 172, 228.
 pipen 196.
 pips 103.
 piroge 31.
 placieren 221.
 placke 221.
 plagen 40, 44, 53, 188.
 ab- 58.
 platz 122, 162, 183, 241,
 280. vor dem ofen 286.
 plaudern 103, 113.
 plantz 27.
 plättchen 16.
 plötzlich 22, 56, 66, 74,
 189, 191, 256, 260,
 265, 287.
 plumpstock 260.
 pochen 236.
 polieren 52, 190.
 polizeidiener 204.
 polster 129, 252, 264.
 -überzug 109.
 poltern 69.
 posamenttressen 144.
 postknecht 37, 47.
 prahlhans 90, 156.
 prahlen 114, 125.
 prahler 156, 224. -ei
 224.
 prangen 84.
 prasseln 223.
 präfect 285.
 prägen: aus- 217.
 predigen 227.
 preis 5, 37, 46, 275. -en
 118, 125.
 preisselbeere 169.
 presse 105.
 pressen 166, 169, 182,
 289. aus- 182. zusam-
 men- 41, 139.
 priese 20, 24.
 priester 69, 126, 173,
 268.
 pritsche 209.
 probe 221. er ∞ n 15,
 34, 244.

procent 12, 152.
 processiren 241.
 prophet 88, 163, 164,
 177. -in 177.
 prophezeien 177.
 prunk 204.
 prüfen 166, 250.
 pud 186. -maass 179.
 puls 288.
 pulverhorn 178.
 pumpe 29. -n 119, 192.
 pupille 203.
 puppe 89, 170.
 purpurroth 65, 69.
 pustel 153.
 putzen 18, 54, 71, 91.
 pünktlich 42, 105.

Qu

quacken 196.
 quackente 90.
 qual 13, 37, 151.
 quappe 106, 122, 125,
 211.
 quartier 155, 279.
 quaste 46, 81, 127. -n
 55.
 quälen 13, 14, 37, 40, 58,
 154. ab- 151, 270.
 quecksilber 61. -sublimat
 172.
 quelle 78, 128, 157, 218.
 hervor ∞ en 225.
 quer 79, 253. -balken
 38, 41. -holz 226. -sack
 239. -stab 68.
 quetschen 120. zer- 24.
 quirl 163, 187.

R

rabe 16, 100.
 rad 150. -felge 251. -spur
 26.
 rahmen 10.
 rain 53.
 rand 262, 249.
 ranke 281. hopfen- 281.

ranzen 119.
 rasch 17, 67, 188. über
 ∞ en 33, 48.
 rasen 70, 195, 198, 203.
 -streif 70.
 rasend 13, 149.
 raserei 13.
 rasiermesser 140, 156.
 rasieren 136, 263.
 rasseln 22, 192.
 rath 142, 194. -schlag
 66.
 rathen 66, 204. ab- 228.
 be- 204. er- 251, 264.
 ge- 8, 173, 280, 286.
 ver- 93, 178, 213.
 ratte 10, 35, 85.
 raub: -en 251. -fisch 81.
 -thier 93. -vogel 93.
 rauch 213, 220, 224. -en
 220, 236. -fang 261.
 rauh 45, 67, 70, 76, 91,
 209. -haarig 27.
 raum 221.
 raupe 138.
 rauschen 59. das ∞ 115.
 raute 164.
 räderchen 240.
 ränke 277. -süchtiger
 277.
 ränzel 206.
 rätsel 264.
 räuber 188 241.
 räuchern 45, 220, 232
 265.
 räuspern 15, 114.
 räutern 96.
 rebe 281.
 rebhuhn 41, 123, 139.
 rechnen 92, 211, 228, 229.
 rechnen: -aufgabe 264.
 -brett 214, 229. -schaft
 291.
 rechnen 27.
 rechnung 27.
 rechte 184. -seite 184.
 rechtfertigung 196.
 rechts 184.
 rede 142, 145, 227. -see-
 lig 144.
 reden 131, 143, 144, 161,

- 173, 224, 227, ins ge-
 wissen $\sim$ 37. her- 113.
 hin- 113. miteinander
 $\sim$ 103. schnell $\sim$ 287.
 im traume $\sim$ 146.
 über- 32, 85, 98. verab-
 188.
 regen 61. -bogen 164,
 203, 227. -tropfen 222.
 -wetter 108. -wurm 43.
 regen: auf- 103, 273,
 274. er- 9, 37, 198.
 abneigung 165. lang-
 weile 29. übelkeit 58,
 277. überdruss 135.
 regiment 172.
 regieren 95, 281.
 regierung 17, 149.
 -skreis 149.
 regnen 61, 223, 225.
 reibe 140.
 reiben 46, 52, 54, 140,
 142, 165, 264, 267. ab-
 267. ein- 219. glatt
 132. einen mühlstein
 zer- 233.
 reich 17, 95, 124, 149,
 152, 170. himmlisch
 181. -lich 4, 49. -thum
 10, 170, 223. be $\sim$ ern
 156, 170.
 reichen 231. aus- 57. er-
 33, 127, 263, 280. ge-
 258.
 reif 92, 101, 174, 175,
 184, 217, 238, 284.
 der $\sim$ 171. -en 78, 175,
 231.
 reihe 9, 19, 51, 69, 127,
 135, 150, 188. -nfolge
 19, 69.
 reiher 16, 17. 273.
 rein 5, 6, 33, 34, 41, 42,
 48. -heit 41. -lich 54.
 -lichkeit 54.
 reinigen 41, 42, 96, 190,
 274. verun- 12, 46,
 281.
 reis 189. 196. -holz 70,
 192.
 reise 44. -koffer 242.
 -kost 291. -en 150,
 236. -ender 89. -schlit-
 ten 99.
 reissen 74, 99, 236. ab-
 71, 91, 97, 99, 190,
 230, 251. auf- 11,
 wunde, 48, 236. aus-
 einander- 41. herab-
 24. heraus- 117, 128.
 los- 70, 97. nieder-
 206. zer- 81, 86, 201,
 214, 215.
 reiten 73, 129, 146. be-
 39, 64, 168. vorbe- 47.
 reiz 53.
 reizen 13, 41, 147, 273.
 an- 37. auf- 103.
 religion 60.
 renken: ver- 21, 52, 120,
 128, 182.
 renn: -en 93. -thier 163,
 179.
 renovieren 6.
 rest 83, 169, 278.
 retten 9, 220, 274. er-
 167, 274.
 rettig 18, 88, 121, 215,
 273.
 rettung 274.
 reparieren 145.
 reue 149, 177. be- n 64.
 144. -ig 255.
 richten: auf- 246, 282.
 ein- 70. hin- 86. unter-
 260, 261. zu grunde
 168.
 richter 253.
 richtig 105, 157, 188,
 253. benach $\sim$ en 275.
 richtung 44, 160.
 riechen 28, 61, 271. gut-
 186. übel- 83, 186.
 riedgras 15, 76.
 riege 4, 7, 246.
 riegel 169, 175, 206, 233,
 259.
 riegehn: ver- 198, 259.
 riemen 75, 212, 219.
 -zaum 238.
 riese 133, 170.
 rieseln 249.
 rigolieren 184.
 rinde 8, 68, 87, 213.
 rindfleisch 144, 156.
 ring 86, 137, 212, 215.
 silberner 287.
 ringelnatter 81.
 ringen 80, 99, 166.
 rinne 88, 284.
 rinnen: ent- 220.
 rippe 91.
 riss 8, 213.
 rittlings 55. $\sim$ sitzen
 102.
 ritze 167, 222.
 ritzen 88, 99, 160, 198,
 267.
 rock 123, 124, 199.
 rogen 152, 192, 272.
 roh 40.
 rohr 7, 15. -pfeife 178,
 213.
 rolle 287.
 rollen 57, 80, 173. ent-
 233. herab- 206. hinab-
 226. hinein- 98. zusam-
 men- 251.
 rollholz 54.
 ross 151.
 rost 189, 190. -en 44,
 190. -ig 189.
 roth 19, 46, 55, 58, 65,
 198. -fuchs 203. -gelb
 195.
 rotz 121, 190, 191. -ig
 137.
 röcheln 234.
 röhre 264. -ngewächs
 171. -icht 239.
 röthe 19, 275.
 röthen 55. er- 46, 65,
 66.
 rubel 18, 121, 246, 232,
 271. anderthalb 242,
 halber 172, 271.
 ruder 86, 281. -n 42,
 141, 231. -stange 213.
 ruf 59, 118, 201, 242.
 rufen 28, 60, 93, 102,
 120, 199, 267, 275. an-
 161. zusammen- 60.
 ruhe 46, 49, 67, 107,

249, 263, 271. -en 66,
73. -ig 67, 147, 216,
249, 253, 263, 270.
-wetter 281. be -ruhi-
gen 49, 66, 67, 118,
249, 263. beun- 242,
243, 273.
ruhm 16, 118, 201.
-reich 16. -sucht 16.
rulpsen 190.
rund 29, 52, 54, 247,
250, 283.
runden 247. ab- 52, 250.
runzel 99. -ig 99. -n 99,
188, 264.
russ 135, 200, 215, 232.
-ig 232.
russe 191. -isch 191.
ruthe 37, 229, 286.
rutschen 130.
rübe 44, 55, 76, 189,
rothe 273.
rück : -grat 262. -lings
15, 87. -wärtig 262.
-wärts 148.
rücken 152, 221, 262.
-polster 142, 161. aus-
einander- 253. vor- 12.
rüge 149.
rühmen 103, 135, 201,
242.
rühr : -löffel 40. -stock
40. -ei 194.
rühren : an- 27, 32, 258.
auf- 129. be- 27, 113.
um- 179.
rülpsen 155, 190, 268.
rüsten : aus- 36, 189.
212.
rütteln 129.

S

saat 154. -keim 135, 154.
-krähe 68, 214.
sabbat 235.
sache 11, 202, 276.
sachte 222.
sack 23, 97, 122, 123,
239. -pfeife 239.

sacrament 240.
sacristan 172.
saffian 47.
saftig 18, 209.
sagen 65, 120, 161, 173,
188, 204, 206. auf ∞
die freundschaft 107.
her- zaubersprüche
239. wahr- 131, 148.
sahne 160, 228.
saite 73, 79. am wollen-
schläger 123.
salat 219.
salbe 218.
salz 195, 218, 227. -fass
12, 256.
salzen 218, ein- 195,
218.
same 138, 272, 283.
samen 272, 283. -gehäuse
76. -körner 265.
sammeln 170. ver- 42,
170.
samm lung 10, 247.
samstag 72, 96.
sammt 245.
sand 115, 153. -bank 68,
82, 92, 266. -stein 95.
-weide 10.
sanft 120. -mut 281.
sarg 86, 200, 219.
satan 204.
satt 245, 251.
sattel 66, 142, 152. -gurt
5, 131. -n 34, 152. -rie-
men 10.
sauber 54.
saug : -en 236. -rohr 21.
sauer 45, 46, 51, 70, 81,
90, 228. -ampfer 16,
138, 190, 228, 233.
saum 44, 152, 173, 272,
288.
sause 59, 179.
säbel 192, 195.
säckchen 122.
säen 81, 212, 267, 287.
säge 160, 164, 165, 167,
179. -n 164. -späne
116, 233.
sämm tlich 245.

sänftigen : be- 118, 186,
249.
sänger 124.
sättigen 200, 245.
säuern 228, 230.
säufer 60, 191.
säugen 181.
säugling 21, 68, 113.
säule 122, 204, 230, 262.
säumen 59, 62. ein- 173.
ver- 151.
schaaf 42, 123, 228.
-bock 240. -pelz 260.
-stall 89.
schaar 10, 172, 195, 257,
264. -weise 164.
schabe 253. -n 140.
schachtel 10, 87, 159.
schaden 29, 82, 91, 132,
208. -freude 204.
schaffen : be- 259. er- 39,
110, 180. recht- 253.
ver- erholung 66.
schaffner 197.
schale 4, 65, 69, 88, 98,
108, 235.
schall 16, 25, 26, 196.
-en 47.
schalmei 213.
scham 286. -blödigkeit
287. -gefühl 284. -haft
286. -teile 287.
schande 133, 149, 171.
scharf 42, 165, 185.
-schneidig 249.
scharren 217, 244.
scharte 215. -ig 113.
schatten 32, 40. 270,
273. be- 229. -bild 270,
285.
schattig 270.
schatz 9, 72. -kammer
72.
schauen 98, 228.
schaufel 81, 86, 92, 204.
-chen 204.
schaufeln : zusammen-
96.
schaukel 118, 153, 244.
-n 118, 119, 191, 192,
215, 244.

- schaum 227. -löffel 121, 238.
 schäckerei 84.
 schädel 288.
 schädigen : be- 32, 91.
 schädlich 48, 60, 250.
 schälen 112, 291. ab- 91, 136, 284, 219. aus- 91.
 be- 93. nüsse ∞ 205.
 schämen 37, 133, 274, 286. be- 133, 286.
 schändlich 171, 287.
 schärfen 165, 235.
 schätze 184. -en 18, 214.
 schäumen 227, 249.
 scheckig 6.
 scheere 63, 64, 160. -n 256, 263.
 scheffel 180.
 scheibenhonig 68.
 scheide 113. -n 143, 200.
 schein 147. ∞ en 27, 32, 75, 84, 247. er- 84, 88. hinein- 183.
 scheissen 228.
 scheitel 109, 164, 182.
 schelle 44, 53, 147, 198. -ntrommel 88, 198.
 schelten 41, 49, 227, 254, 289.
 schenkel 33, 170.
 schenken : be- 19.
 scherz 84, 130. -en 84, 103.
 scheu 27, 37, 103.
 scheuen : verab- 51, 52, 54, 199.
 scheune 109.
 schicht 37. der birkenrinde 110, 115, 155.
 schicksal 183.
 schicken 64, 102. schnell- 99. weg- 159.
 schieben 88, 236. weg- 233.
 schief 63, 64, 79, 169, 181, 262, 279.
 schiefertafel 11.
 schiel 59, 79. -äugig 90, 209. -en 169, 220.
 schienbein 46, 132.
 schiesspulver 242.
 schiessen 110, 116. ver- 211.
 schiff 68, 88. -boden 185. -fracht 92. -hintertheil 185. -schnabel 185. -steuer 169.
 schilf 60, 146, 221.
 schimmel 70, 99, 182. -n 7, 70, 182, 183.
 schimmern 22.
 chimpfen 127, 130, 151.
 s das- 151.
 schinden 136.
 schiene 217.
 schinke 166.
 schirm 207. dach 17.
 schirren : an- 36, 76.
 schlacht 166. -en 190, 238. -vieh 205.
 schlackwetter 108.
 schlaf 146. -losigkeit 146. -stätte 202. -stelle 213.
 schlafen 7, 120, 158, 269. be- 95. ein- 211.
 schlagen 27, 74, 80, 119, 131, 137, 158, 161, 203, 204, 216, 233, 276, 281.
 an- 74, 237, 238, 286. aus- 28. be- 240. but- ter ∞ 102. durch- 283. ein- 80. entzwei- 257. er- 94. feuer ∞ 196. ins gesicht ∞ 192. herum- 80, 216, 271. nieder- 286. schnippchen ∞ 24. wellen ∞ 192. zer- 74. zusammen- 197.
 schlamm 58, 120, 134, 137, 161, 236.
 Schlange 78, 76, 81, 214, 232. -nbiss 29.
 schlau 55, 277. -heit 55, 65.
 schlauch 239.
 schläfe 164, 167, 224, 231.
 schläfrigkeit 146.
 schläfern : ein- 121.
 schläger 123. -ei 93.
 schlecht 37, 64, 103, 135, 152, 186, 209, 219, 234, 267. -igkeit 64, 114. ver ∞ ern 152.
 schleichen 137. hinzu- 8. schleier 289.
 schleifen 27, 93, 160, 228, 235, 256. ab- 256.
 schleifstein 92, 160.
 schleim 191. -ig 244.
 schleissen : ab- 258.
 schlendern 137.
 schleppen 101, 139, 232. ver- 222. weg- 232, 236.
 schleunig : be ∞ en 18.
 schliessen 27, 71, 97, 163, 257. be- 243. ein- 166, 259.
 schlimm 18, 267.
 schlinge 28, 67, 144, 149, 212.
 schlingen : ver- 134, 271, 275.
 schlitten 26, 78, 99, 176, 246, 249. -baum 254. kufe 244, 246, 255. weg 211, 226.
 schlittschuhe 51.
 schloss 84, 91, 194, 195, 198, 206.
 schlucht 89, 68, 110.
 schluchzen 52, 59, 61, 62.
 schluck 170. -en 59.
 schlummer 161. -n 135.
 schluss 175.
 schlummern : ein- 211.
 schlüpfzig 46, 137, 244. weg 195.
 schlürfen 170.
 schlüssel 169, 200, 206.
 schmackhaft 12, 137, 241, 265.
 schmahl 8.
 schmatzen 139. das- 115.
 schmaus 60.
 schmähnen 127, 130.
 schmecken 28, 168.
 schmeichelei 65.
 schmeicheln 220, 221, 281. ein- 134.

- schmeissen 119.
 schmelzen 34, 41, 109, 161, 222, 225, 230, 234, 237, 279. metall, talg- 161. wachs- 161.
 schmerz 5, 64, 89, 90, 235.
 schmetterling 109, 112.
 schmetter: zer- 108, 120, 210.
 schmied 9, 104. -e 9, 104. -en 9, 74, 216, 242.
 schmiere 46. -ig 7.
 schmieren 237. be- 135. mit lehm 277, 281, 289. mit blut ein- 136, 237.
 schminke 173. -en 74.
 schmuck 145, 153, 266.
 schmutz 7, 38, 46, 210.
 schmutzen: be- 7, 46, mit mehl 108, 121, 126, 127, 278.
 schmücken 18, 19, 20, 69, 127, 145, 212, 266.
 schnabel 135.
 schnalle 176, 226.
 schnalzen 24.
 schnapp: -ern 287. -sack 119.
 schnaps: -glas 17.
 schnattern 107.
 schnauben 139.
 schnaufen 178, 264.
 schnauze 135. an ∞ en 179.
 schnäuzen 140.
 schnecke 24, 219. -schale 24.
 schnee 61, 81. dünner 118. -ballstrauch 171. -flocke 78. -gestöber 173. -rinde 217. -schuh 50, 66. -wehe 100.
 schneide 185, 217, 249. -r 272.
 schneiden 42, 160, 165, 179, 234, 263. ab- 280. be- 231, 284. ein- 160. grimassen 28. zer- 99, 234, 235. zu- 67, 234.
 schneien 118, 223, 225.
 schnell 19, 23, 51, 58, 70, 99, 165, 185, 194, 201, 211, 267. -kommen, 278, 290. -en 22. -wage 163.
 schnepfe 26, 61, 100, 240, 290.
 schnippchen 24, 27.
 schnitt 179, 235. -lauch
 schnitzeln 234. [268.
 schnucken 52, 59, 181.
 schnupfen 135, 190, 236.
 schnuppe 230.
 schnur 67, 79, 171. -bart 151. -ren 237.
 schnüren 164.
 schober 67, 71, 88.
 schon 40, 44, 147.
 schonen 16, 167, 195, 265. ver- 16.
 schoos 32, 172, 181.
 schopf 195, 237.
 schornstein 130, 259.
 schoss 272.
 schote 113, 153, 185.
 schön 16, 19, 20, 38, 50, 127, 144, 189, 193, 197, 220, 242, 283. -färber 20. -heit 50, 79, 189, 198, 204, 242.
 schöpf: -eimer 12. -er 180, 183. -schaufel 12. -kelle 89. -ung 183.
 schöpfen 70, 90, 149. er- 13, 14, 16, 31, 137, 260.
 schössling 138, 192.
 schraube 159.
 schrauben: ein- 182.
 schränken: be- 9, 15.
 schrecken: er- 21, 37, 59, 142, 150, 151, 221.
 schreckhaft 144, 158.
 schreiben 198, 286. un- ter- 168.
 schreiber 30, 247.
 schreien 15, 28, 76, 107, 128, 192, 199, 216, 225, 259, 263, 274, 276.
 schreiten 12. fort- 10, 12. umher- 118.
 schrift 198, 199. -gelehr- ter 82.
 schritt 12, 153, 255.
 schrot 256.
 schrumpfen: zusammen- 8.
 schuh 55, 71.
 schuld 5, 68, 81, 101, 158, 250, 252. -beweis 264. -ig 250. -losigkeit 41. -ner 11.
 schuldigen: be- 5. ent- 5.
 schule 223.
 schulter 33, 41, 44, 182, 276.
 schuppen 4, 65, 85, 104, 109, 195, 205, 213.
 schur 111.
 schuster 44.
 schutt 82, 90, 233.
 schutz 181, 265, 273. -engel 193. -geist 277.
 schüler 249, 261, 266.
 schüssel 89, 97, 98, 164, 241, 246, 256.
 schütteln 25, 41, 45, 129, 169, 189, 190, 191. ab- 169, 189. hinaus- 169.
 schüttern: er- 191, 243.
 schützen 194, 266. be- 77, 181, 255, 265.
 schürzen: auf- 75.
 schütten: ver- 117, 128.
 schwach 8, 16, 88, 106, 112, 119, 199, 208. -brüstig 147. -sinnig 59.
 schwager 138, 147, 148, 159, 174, 185. -in 53, 138, 147, 216.
 schwalbe 20, 21, 59, 139, 247, 278.
 schwanger 131, 139.
 schwamm 36, 92, 158.
 schwan 60.
 schwanken 118, 119, 190.
 schwanz 108. -ig 284.
 schwarz 214. -beere 125, 128. -braun 275. -en 214. -grau 85, 153. -lich 214. -specht 75.

- schwäche 6. -n 119, 252.
 schwätzer 52, 207, 224.
 schweben 118.
 schwefel 199.
 schweif 103, 153, 169.
 schweifen : aus ∞ d 50, 59, 229.
 schweigen 49, 117, 174, 249, 253, 259, 263.
 schwein 196, 201, 204.
 -borste 196. -fleisch 196.
 schweiss 187. [156.
 schwelgen 50.
 schwelle 55, 115, 146.
 schwellen 113, 119, 153, 178. an- 23, 154, 200.
 auf- 29, von wasser- sucht 289.
 schwemmen : über- 243, 281. weg- 271.
 schwende 60.
 schwengel 244.
 schwenken 45, 129. herum- 174.
 schwer 58, 109, 134, 199.
 -gläubig 159. be ∞ en 188.
 schwert 75. -scheide 113.
 schwester 239. ältere- 5.
 jüngere vaters- 5. des grossvaters, der grossmutter- 85.
 schwieger : -mutter 95, 103, 147, 258. -sohn 280. -tochter 216. -vater- 141, 148, 154, 258.
 schwiele 7.
 schwimm : -en 31, 38, 43, 50. -holz 66.
 schwindflechte 29.
 schwinden : ver- 56, 84.
 schwingen 119, 202. getreide- 178.
 schwitzen 166, 187.
 schwören 29, 255.
 schwungfeder 202.
 schwur 29, 255.
 schwüle 109, 186.
 slave 63.
 sechs 95, 103. -te 95. -zig 103.
- secunde 291.
 see 46, 48, 131.
 seele 26, 31, 47, 152, 263. -ig 174, 274. -igkeit 133, 196, 205. -nlos 26.
 seelen : be- 26.
 segel 159.
 segen 14, 156, 162, 174, 205, 208. -sreich 162.
 segnen 14, 162, 168, 170, 174, 180.
 sehen 88, 219, 275. an- 38. aus- 19, 29, 244. gut be- 250. hin- 262. nach- 141, 148, 176.
 seher 13.
 sehne 101, 227.
 sehr 32, 42, 48, 112, 142, 159, 162, 168, 177, 219, 234, 256.
 seicht 106, 242.
 seide 174.
 seife 204, 230.
 seißen 55, 214, 237.
 sein 43, 110, 268. das ∞ 110.
 seit 90. -lange 154. -wärts 49.
 seite 14, 81, 125, 150, 160, 245, 262, 269, 277. -ngasse 150. linke- 226. rechte- 289. -nrippe 150. -nstechen 12, 18, 20, 239. -nstrick 18.
 selbst 45, 223.
 selten 224, 233.
 senden 87, wasser über die erde 132. ver- 17.
 sengen 157. ver- 84.
 senken 106. ver- 281.
 senfkorn 36.
 sense 192, 196.
 serbet 229.
 sessel 171.
 setzen 13, 101, 102, 145, 168, 216, 218, 221. in stand 266. ab- 136. an- 261. (fleck). auf- 271. fort- 78, 272. her-
- ab- 43. herunter- 136. hin- 175. über- 101, 196. ver- 218. (in staunen) 150. wieder- 21. ziel- 26.
 setzling 154.
 seuche 13, 135.
 seufzen 41, 77, 126, 143, 234, 270.
 shawl 49.
 sichel 195, 203.
 sicherlich 75.
 sicht : -bar 84, 218. -lich 7. ∞ en 225. das- 225. be ∞ igen 143. be-, auf- 148, 272.
 sickern 137.
 sie 139, 223. [210.
 sieb 191, 225, 210. -en sieben 213, 214, 223, 225. -mal 187. -zig 213.
 siede : -n 225. -haus 94.
 siedeln : über- 101.
 siegel 160.
 siegen : be- 197, begierde 239. ver- 100.
 siehe 247.
 silber 216. -geld 216. -rubel 18.
 sinken : unter- 183.
 singen, klagelied 290.
 sitzen 29, 200, 218. be- 93.
 sitzplatz 216.
 sitte 17, 60, 141, 154.
 singen 38, 130.
 sinken 179. hin- 49. unter- 284.
 sinn 273. -los 8.
 sintflut 265, 290.
 skandalisieren 206, 229.
 sklaverie 27, 47.
 so 45, 105, 197, 246, 248. -auch 30. -eben 109, 251. -fort 251. -gleich 17, 32, 50, 52, 71, 210, 247, 257. -gut 26. -ist 22. -viel 26. -weit 249. -wohl 248.
 socken 18.

- sodbrennen 122.
 sohle 55, 173, 252.
 solcher 244, 246, 248, 256.
 sold 291. -at 194.
 sohn 33, 257.
 sommer 74. -getreide 154. -kaftan 16. -rogen 48. -sprossen 10, 96.
 sonde 218.
 sondern : ab- 143, 175, 211, 253.
 sonn : -abend 206. -tag 11, 191.
 sonne 72. -aufgang 160. -blume 72, 140, 196. -gott 146. -ig 72. -schein 72, 147, 285. -strahl 72. -untergang 218, 286.
 sorge 143, 213, 252, 267. -los 162.
 sorgen 77, 141. be- 267.
 söhnen : ver- 123, 195, 203, 244, 271.
 spalte 213, 222. -bar 45.
 spalten 17, 213, 243. ge- 106. los- 70.
 span 102, 196, 211, 243.
 spanne 213.
 spannen 76, 161. ab- 119, 257. ein- 79. über- 243. vor- 76.
 spannstrick 288.
 sparen 162.
 spass 130. -macher 130.
 spat 86.
 spatz 150.
 spazieren 149, 153.
 spät 169, 278. das -ere 278. ver ∞ en 20.
 specht 21, 210, 219.
 speichel 219, 239.
 speicher 182.
 speien 223.
 speise 50, 70, 83. -kam- mer 79. -rest 181.
 spelt 282.
 sperling 65, 195.
 sperren : ver- 198, 207, 257.
 sperrweit, offen 274.
 spiel 84, 125. -en 125, flöte 225. stutzer 91.
 spiegel 29, 248, 264, 285.
 spierstaude 255.
 spiess 53, 147, 269. brat- sommer 269.
 spindel 232. -rolle 117, 137.
 spinn : -geräth 98. -ge- webe 286. -rocken 74, 98.
 spinne 8, 31, 32, 48. -ge- webe 31.
 spinnen 217, 232.
 spion 277.
 spitze 185, 209. kopfes 287. -bube 90. -n 91. -ig 53, 70, 90.
 spitzmaus 29.
 splitter 180, 211, 212, 222. -chen 155. -n 179.
 splitttern : zer- 216.
 splint 130, 288.
 sporn 233. -en 94.
 spotten : ver- 112, 127.
 sprache 51, 210.
 sprechen 52, 103, segnen 199. 281. frei- 73. ver- 110, 198, 203, 206. wider- 282.
 sprengen 168, 212, 223. be- 212. blut ∞ 186.
 spreu 10, 40, 202, 230. -kammer 10.
 sprichwort 47, 131, 142.
 spriessen : hervor- 87.
 spring : -en 253. -feder 57.
 spritze 29.
 spritzen 27, 99, 160, 165, 223. aus- 249.
 spröd 64, 189.
 sprössling 9.
 sprühen, funken 196, 204.
 spucke 239. -en 219, 239.
 spule 228.
 spur 52, 76, 78, 257.
 spülen 231. aus- 272.
 spült 130, 231.
 staar 23, 118, 218, 220. -nest 146.
 stab 8, 251, 285.
 stachel 53, 90, 128, 147, 217, 235, 269.
 stadt 6, 144. -bezirk 6, 144.
 stahl 181, 272, 289. blei- 289.
 stall 159, 163, 183, 279, 283, 290.
 stamm 223.
 stammeln 168.
 stampfe 231.
 stampfen : fest- 241.
 stand 197. einver ∞ en 87.
 stange 80, 115, 125, 138, 188, 216, 276, 278, 283. weintrauben- 276.
 stark 17, 18, 23, 27, 132, 136, 160, 161, 162, 165, 188, 199, 211, 219, 241.
 starr : -sinnig 61.
 starren : er- 150, 152. 261.
 statt 145. -lich 242, 265.
 statue 171.
 statur 67.
 staub 168, 184, 190. -fa- den 222.
 staunen 261. er- 9.
 ständer 122.
 städter 145.
 stärke 92, 241. -n 18, 161.
 stätte 145.
 stechen 21, 23, 33, 40, 74, 116, 170, 186, 236. aus- 236, 238. durch- 236.
 stecknadel 120.
 stecken 117, 285. an- 81. -bleiben 166. ein- 74, 238. heraus- 84. hin- ein- 18, 73. ver- 174, 185.
 steg 38, 156, 175.
 stehen 210, 216, 223. 224, 226. auf- 40, 43, 77, 80, 177, 224, 250.

- aufer- 40. aus- 264.
 -bleiben 16, 67. da- 48.
 einge- 223. ent- 84, 117.
 unbeschäftigt- 240.
 ver- 15, 41, 44, 127,
 147. wider- 257. zu-
 rück- 126.
 stehlen 226, 251. ver-
 stohlen 51.
 steigbügel 75, 100.
 steigen 104, 245. auf-
 104. herab- 284. hin-
 auf- 22, 93. höher- 245.
 steil 159, 262, 263.
 stein 92, 120. -igen 74.
 -regen 226.
 steiss 103.
 stelle 34, 280. sumpfige-
 108. -nweise 244.
 stellen 65, 145, 221, 222,
 226, 286. auf- 68, 69,
 80, 218, 224. be- 45,
 224. ein- 228. ent- 192,
 200. gegenüber- 125.
 her- 173, 254. ver- 142.
 zusammen- 183.
 stelze 82.
 stemmeisen 38.
 stempel 37, 82, 242, 250,
 257. -eisen 82.
 stengel 31, 35, 161, 178,
 185, 285, 289. [69.
 steppe 41, 37. -nfuchs
 sterben 34, 71, 83, 86,
 101, 239.
 sterlet 295.
 stern 232. morgen und
 abend- 26.
 stets 71.
 steuer 59, 68, 101, 118,
 141, 185. -abgabe 169.
 steven : hinter- 169.
 sticken 263. -er 114, 164,
 169, 262.
 stickerei 86, 122, 152,
 175, 262, 263, 272.
 stief : -mutter 12, 42, 121,
 278. -sohn 33. -tochter
 267. -vater 12, 278.
 stiefel 74. -schaft 87,
 235.
 stieglitz 89.
 stiel 157, 184, 185, 285,
 288.
 stier 273.
 stiften 265. an-, tumult
 14. zank- 264.
 still 51, 110, 118, 144,
 214, 222, 249, 250, 271,
 -stehen 218.
 stille 104, 249. -en 51.
 stimme 59, 188, 270,
 276.
 stimmen 147. be- 158,
 180, 183, 240. überein-
 193.
 stinken 185, 271.
 stirn 109, 195.
 stock 251. bienen- 285.
 -werk 155.
 stolz 63, 65, 84, 88, 90,
 91, 168, 275. -ieren
 71, 91.
 stolpern 199, 206, 207,
 229, 236, 238.
 stoppel 153.
 stopfen 117, 222. hin-
 ein- 131. mit werg
 238.
 storch 17.
 stoss 11.
 stossen 28, 33, 114, 151,
 233, 236, 250, 258. an-
 11, 237, 250, 258. hin-
 ein- 74, 230. hinunter-
 236. zer- 206, 257. zu-
 rück- 15.
 stotterer 224, 265.
 stottern 41, 164, 193,
 207, 208, 224, 258, 265.
 stöhnen 77, 270.
 störsange 260.
 stören 58, 122, 273. zer-
 23, 271.
 störrig 15.
 störung 67.
 stössel 285.
 stössig 258.
 strafe 230. -losigkeit 80.
 strafen : be- 132, 144,
 148.
 strand 262.
 strauch 69, 104, 153,
 157, 285. -eln 207.
 sträuben 154.
 streben 251, 273. be-
 77, 250, 260. wider-
 21. zu- 257.
 strecken 68, 69. aus- 21,
 205, 231, 281, 282. her-
 aus- 117.
 streich : herum ∞ en 77,
 158. [287.
 streicheln 136, 138, 204,
 streifen 89.
 streit 22, 75, 204, 289.
 -en 15, 228, 239, 252,
 260, 281. -hans 202,
 228.
 streng 46, 76. an ∞ en
 252, 267.
 streu 150.
 streuen 149, 212, 287.
 aus- 55. be- 192, 212.
 ver- 212, 279. zer- 211.
 strich 17, 20, 267.
 strick 67, 75, 232, 285,
 286, 288. -en 251.
 stroh 145, 218. -halm
 162.
 strom 55.
 striegel 140.
 strümpfe 28.
 stube 174.
 stufenweise 197.
 stuhl 181.
 stumpf 136, 139, 140.
 -näsig 105.
 stumm 51, 134.
 stunde 17, 193, 196, 209.
 sturm 121, 174, 255.
 -wind 241, 259, 260.
 stute 49, 241, 288.
 stutzer 18, 91.
 stück 107, 108, 152, 155,
 162, 164, 179, 184, 287.
 -chen 107.
 stückeln : zer- 179, 251,
 257.
 stürzen 250. be- 9. ein-
 218, 271. herab- 181.
 hervor- 162. um- 97.
 zusammen- 49.

stütze 17, 267. -pfahl 191.
 stützen 17, 32, 248, 251.
 an- 32.
 suchen 76, 78. be- 218.
 durch- 211, 249. unter- 15, 24, 244, 246. ver- 67, 80, 166, 221.
 summen 129.
 sumpf 115. -ig 228, 132.
 suppe 107, 109, 263.
 -nrest 278.
 süden 72.
 sünde 14, 50, 98, 206, 282. -fluth 132. -haft 50, 200, 206. -ig 282.
 -losigkeit 206.
 süß 215, 220, 265. an- ∞ en 255.

T

tabak 242.
 tadeln 49.
 tafe! 8.
 tag 34. (morgige) 41, 72, 103, 149, 240. (heutige) 269. (vor einigen) -en 285. -esanbruch 1 57, 284, 285. -eslicht 284.
 -lich 72. -sichtigkeit 24. -und nacht 52, 62.
 -und nachtgleiche 253.
 taille 274.
 talent 11. -voll 44.
 talg 213.
 tambur 14, 261.
 tangel 119.
 tannen: -wald 91. -zapfen 31, 91.
 tante 6, 51, 92. -chen 53.
 tanz 102. -en 102, 253.
 -lied 241.
 tapfer 16, 90, 127, 241.
 tartar 255.
 tasche 76, 78, 81, 101.
 -chen 67. -nmesser 156, 251. -ntuch 97.
 tasse 89.

tast: -gefühl 206. ∞ en 206. be- 136, 245, 258.
 tatze 88.
 tau 87.
 taub 25, 64, 73, 84, 86, 167, 203, 238. -heit 262. -stamm 203.
 tauchen 28, 236. ein- 22.
 taufe 92, 262. -n 25, 28, 29, 92, 245. -mutter 12.
 -stein 262.
 taugen 57.
 tauglich 57, 58.
 tauschen 278. um- 278.
 tausend 260, 266.
 täuschen 97.
 teich 178.
 teig 138, 190. ein ∞ en 117.
 tenne 7, 38.
 teppich 55, 174.
 termin 182.
 testament 30.
 teufel 7, 13, 14, 30, 38, 43, 49, 74, 96, 210, 216.
 thal 89, 106, 107.
 thau 116, 119, 191.
 thälchen 106.
 theer: -en 201. -gefäß 106.
 theil 30, 69, 85, 156, 160, 235, vom gürtel 241. 275, 276, untere- des kopfes. 288.
 theilen 143, 156, 160, 171, 213, 276, er- 199. (segem) zer- 210, 280. ver- 210.
 theuer 48, 92, 215. ver ∞ n 216.
 thier 26, 104. wildes- 47. 48, 64, 112, 291.
 thor 285.
 thräne 221, 290.
 thron 177.
 thun 34. an- gewalt 252, 259. busse 177. gross- 161. kund- 157. leide- 32. nachlässig- 138.
 thurm 122, 150.

thüre 7, 146, 147, 149, 154, 274. -angel 46, 250. -griff 78, 259.
 -klinke 226. -pfosten 11, 47.
 thürmen: auf- 150.
 tief 73. -e 73. ver ∞ en 73.
 tieger 247.
 tinte 19. -nfass 47.
 tisch 273, 274. -tuch 196, 230.
 toben 13, 244.
 tochter 43, 59, 267.
 tod 13, 86, 186, 219.
 -tenfeier 136. -esreich 242.
 tonne 160.
 tornister 100.
 topf 89, 96, 108. -chen 89.
 topfen 243, 265.
 tödten 86, 186, 238.
 tölpel 146.
 tölpisch 103.
 tönen 48, 242. hell- 47.
 traben 12, 50, 109.
 tragbalken 176.
 tragen 87, 139, 258. ab- 234. er- 139. hin- 64. hinüber- 285. kleid- 139. weg- 132, 176.
 traube 76, 151, 282.
 trauen 122, 280. anver- 11. miss- 251. ver- 32, 49, 166, 255, 266.
 traum 146.
 trauer 143. -ig 58, 64, 86. -kleid 104. -n 143.
 trächtig 266. kuh 110.
 träg 56, 115, 156, 208.
 tranken 59, 170, 245.
 träufeln 137, 231.
 treffen 113, 114, 132.
 an- 33, 48. hinein- 173.
 mass- 282. schlag 227.
 über- 82. ziel- 157. zu hause- 266.
 trefflich 11.
 treiben 13, 159, 171.
 ab- 165. an- 139, 252,

282, 283. handel- 196,
253. muthwillen- 244.
schösslinge- 163. spä-
se 103. unzucht- 78.
zeit ver- 34, 87. zu-
rück- 15. zusammen-
273.
trennen 115, 143, 151,
175, 210, 272. auf- 190,
228.
treppe 92, 156, 159, 174,
255.
treten 228, 250, 254, 264.
auf- 188. fest- 241.
hart- 241. hin- 153.
nieder- 254. über- 228.
ver- 10. zer- 108, 113,
218.
treu 32, 42.
triftig 17.
trink: -bar 58. -gelage
60. -glas 28, 204.
trinken 59, 266. be- 60.
aus- 60. das- 61.
tritt 153.
trocken 10, 59, 85, 96,
138, 184.
trocknen 90, 242. aus-
63, 72, 90. ein- 209.
ver- 184.
trodel 24.
trog 89, 240, 284.
trommel 261, -n 37, 226.
-schläger 261.
trompete 178, 256.
tropfen 19, 24, 27, 28,
29, 160, 223, 242, 257,
277.
trotzdem 256.
trotzen 202.
trösten 32, 54, 197, 208,
221. ver- 227,
tröpfeln 19, 24, 27, 160,
257.
trunk 229. -enbold 163.
-enheit 191.
trut: -hahn 100, 103.
-huhn 184.
trübe 180, 191.
trüben 96, 118, 191. be-
206, 273.

trug: betrügen 6, 97,
141, 146, 147, 224.
tscheremisse 121. -isch
121.
tuch 42, 45, 49, 175,
196, 230. hand- 230.
-hosen 22. kopf- 230.
-schuhe 123. -waare
98.
tumult 229, 244. -ieren
196, 259.
tunken: ein- 138, 264.
turm 14.
turteltaube 64, 73, 95,
249, 262.
tüchtig 54, 188.

U

ufer 198, 262, 290. -eis
249.
uhu 270.
ulme 137, 226. -wald
226.
um 50, 54, 94. -fang 32.
-friedung 8. -gebung
52, 103. -herum 193.
-kreis 50, 247, 278.
-sonst 10, 33, 48, 257.
-stand 211. -zäunung
75, 168.
unaufhörlich 17, 39, 77,
120, 212, 248.
unangenehm 96.
unanständig 6.
unaussprechlich 75.
unbefleckt 33.
unbehülflich 78.
unbekannt 157, 218,
231.
unberührt 132, 247.
unbeschäftigt 48, 240.
unbeständig 127, 242.
unbeugsam 46.
unbrauchbar 48, 58.
und 30, 38, 213, 245.
undicht 224, 226, 233.
uneben 65, 69, 85, 106.
-heit 214.
unehelich 200.
uneinig 194, 243.
unendlich 128, 258.
unerfahren 157.
unermesslich 282.
unersättlich 75, 200,
210, 245.
unerschöpflich 93.
unerschütterlich 188.
unerwartet 287.
unerwaschen 149.
unförmlich 38.
unfruchtbar 41.
ungebührlich 6.
ungeduldig 4.
ungefähr 103.
ungeheiratet 154.
ungehorsam 257.
ungelegen 185.
ungemein 187.
ungerecht 254. -igkeit
254.
ungern 142.
ungesatzen 209, 215.
ungesäuert 215.
ungeschehen 110.
ungestüm 11, 70.
ungepflügtes land 203.
ungeziemend 287.
unglück 15, 134, 135.
-lich 17, 163, 189.
ungrad 254.
ungünstig 211.
unhöflich 200.
unklug 252.
unkraut 90, 202, 233.
unlöslich 58.
unmöglich 144.
unnahbare 110.
unnötigerweise 144.
unnütz 210, 248.
unordentlich 139.
unpaar 271.
unrath 222, 228.
unreif 95.
unrein 12. -igkeit 98.
-lichkeit 256.
unruhe 67. -ig 263,
unsauber 42, 287.
unschön 242.
unschuld 268. -ig 5.
unsichtbar 218.

unsittlich 139.
 unstatthch 242.
 untauglich 58.
 unten 53, 60, 115, 119.
 268. mit dem kopfe
 271.
 unter 53, 111, 113, 115,
 119, 136. das -e 53,
 136, 268. -arm 74, 173.
 -brechung 77. -kleid
 53. -lage 150, 159, 262.
 -schied 143. -suchung
 54, 253. -than 170.
 -welt 76, 242. -werfung
 97. -würfig 107, 281.
 untrinkbar 58.
 unveränderlich 136, 278.
 unverboden 17.
 unverlässlich 32.
 unvermögend 76.
 unverschämt 133.
 unverseht 186, 208,
 263.
 unverständlich 150.
 unverzüglich 289.
 unwürdig 58.
 unzählbar 229.
 unzeitig 185.
 unzertrennlich 143.
 unzucht 210.
 unzufriedenheit 213.
 ur: -ahn 261. -enkel
 44. -grossvater 255,
 -mensch 261. -mutter
 158.
 ursache 217. ver ∞ n
 mühe 252. neid- 290.
 überdruss 8.
 urtheilen 205, 253, 254.
 ver- 49.
 urin 104, 227, -ieren
 104, 227.

Ü

übel 132, 186. -keit 268.
 über 82, 135, 245, 253,
 262. -all 18, 67, 265.
 -bleibsel 152. -druss 8,
 29, 135. -eilig 278.

-einkunft 100. -fluss
 133, 268, 274. -flüssig
 96, 200, 274. -furt 285.
 -mässig 274. -morgen
 41, 98. -schwemmung
 4, 265, 290. -zieher 50.
 überwältigen 13, 61, 243.
 übrigens 125, 268.
 üppig 218. -keit 120.

V

vater 4, 12. -bruder 42.
 -land 207. -schwester
 85.
 vase 135.
 verabschieden 34, 83.
 verachtung 52.
 veränderung 279.
 verbindung 273.
 verbrämung 40, 55, 184,
 186.
 verbündeter 71.
 verdacht 40, 55.
 verdächtigen 55.
 verdammniss 56.
 verdammter 216.
 verderben 114, 133, 179,
 182, 185, 187, 209.
 verderblich 218.
 verdorbenheit 114.
 verdorren 218.
 verdruss 55, 58.
 vereinbaren 66, 203.
 vereinbarung 202.
 verfault 234.
 verflucht 177, 232.
 verfolgung 87.
 verführung 53.
 vergangen 83, 255.
 vergeblich 142, 257.
 vergebens 141.
 vergessen 126.
 vergesslich 8, 126.
 vergeuden 22, 212.
 vergleich: -bar 242. -lich
 239.
 vernügen 34, 50.
 verhör 30.
 verkaufsbude 76.

verlässlich 32.
 verläumden 5, 46, 47,
 55, 85, 166, 268.
 verläumder 85, 143.
 verläumdung 6, 31, 46,
 55, 59, 141, 277.
 verleih 182.
 verlieren 22, 47, 56, 177,
 185.
 verlobte 203.
 verlobung 183.
 verlust 56, 199.
 vermittler 85, 113.
 vermögen 13, 36, 40, 46,
 243, 267. -d 65, 251.
 -los 268.
 vernunft 6, 56, 273.
 verödung 142.
 verringern 43, 74, 226.
 versammlung 29, 170,
 201.
 verschieden 159, 189,
 259, 263, 264.
 vorschlag 77, 182. -enheit
 26, 142.
 verschwenden 127, 210.
 versehen 5, 57.
 versprechen 110, 203.
 verstand 56, 152, 252,
 270.
 verstocktheit 222.
 verstorbener 85.
 verstauchen 21.
 verstzeiger 122.
 versuchung 14, 50, 146.
 vertheidigen 255, 265.
 vertiefung 106. unter
 den rippen 122.
 vertrag 189, 272, 290.
 vervollkommen 10.
 verwandschaft 189.
 verwandter 189, 223,
 226, 235, 258.
 verwesung 47.
 verweslich 236.
 verwirrung 252.
 verworren 180, 186.
 verwöhnen 45, 134, 136,
 224. das ∞ 38.
 verzeihen 5, 69, 83, 177,
 198, 206, 259.

verzierung 55.
 verzweiflung 266.
 verzug 32.
 viburnum opulus 157.
 vieh 285. -hof 279. -hüter 103.
 viel 112, 133, 165, 181, 217, 234, 248. -frass 217. -leicht 6, 8, 15, 44, 279. -mehr 274.
 vier 136. -fach 276. -halb 161. -ter 136, 158. -finger, -zig 136.
 viertel 23, 219. -pfund 19.
 violett 144.
 violine 68, 91. -bogen 91.
 vision 40.
 vitriol 218.
 vogel 69, 73, 81, 114, 235, 276. -beere 151, 169. -beerbaum 163. -beertrauben 76. -kirschbaum 166.
 volk 10, 37, 46, 66. -zählung 189.
 voll 245, 247, 251, 259, 265. -kommen 22, 219. -mond 245, 249.
 von 14, 36, 52, 78, 85, 89, 94, 103, 127, 149, 245, 253, 277, 280. -aus 52. -nun an 148, 149. -vorne 140.
 vor 30, 148, 262. -bedacht 58. -bei 111, 171, 193. -fahren 212. -gebirge 26, 255. -gesetzter 120, 132, 148. -gestern 72, 148. -haben 277. -handen 268. -hang 17, 72, 193. -haus 198. -ig 40. (jahr) 211, 255. -jährig 40, 155, 269. -mals 154. -n 148. -nehm 30, 82, 148, 253, 267. -rath 244, 290. -ratshaus 73. -ratskamer 82. -sänger 46. -sicht 193. -sichtig 34, 213. -spann 268. -stube

181. -theil 47. -theilhaft 12. -über 111. -wand 7. -wärts 8, 105, 148. -zeit 39. -züglich 197.
 vorder: das -e 148. -seite 125. -steven 135. -theil 262. -zahn 148.
 votjakin 141.
 völlig 18, 22, 47, 58, 163, 223.

W
 waare 134, 171, 196.
 wach 266.
 wach: -holder 117, 118, 134. -holderstrauch 109.
 wache: ablösung 151, 279. -halten 151. -sam 15, 23, 199.
 wachen 223. be- 110. -er 172, 176, 219.
 wachs 219.
 wachsen 102, 175, 209, 269, 270. an- 274. er- 10, 67. hochge- 67.
 wachstum 272.
 wachtel 161, 176, 181, 288. -könig 68.
 wackeln 191. her- 226. hin- 226.
 wade 46, 131.
 waffe 36.
 wage 77, 80, 280, 282.
 wagen 10, 150, 251. -decke 129. -korb 184.
 wagen 255.
 wahnsinnig 43, 149.
 wahr 22, 74, 77, 188. -haft 22. -heit 75, 176. -lich 22, 255. -sager 131, 285. -scheinlich 249, 255.
 waise 248, 260.
 wald 22, 24, 46, 85, 91, 237, 283. -geist 166. -thal 214. -taube 73. -teufel 11, 50. -wiese 17. -wild 65.
 wallfisch 78.

wallach 6, 145, 221.
 wallen 83, 192. auf- 115.
 wallung 215.
 walten 142.
 walzenförmig 283.
 wand 167, 184, 204. -brett 70, 147, 172, 226.
 wandern 34, 150, 236.
 wange 237.
 wanken 112, 118, 147, 229, 240.
 wann 82, 98. -immer 36. -wanstig 131.
 wanze 82, 269.
 warm 41, 113, 225, 270.
 warten 26, 27, 42, 82, 262, 287.
 warum 124.
 warze 20, 220.
 was 120. für ein 124. -immer 75.
 wasch: -becken 130. -haus 94.
 waschen 130, 136. ab- 207. aus- 18.
 wasser 24, 202, 210, 281, 290. -blase 37, 93. -geist 38. -gottheit 290. -melone 10. -riss 26, 113, 272. -sucht 289, 290. -strudel 290. -tiefe 119. -trage 128, 278, 280.
 waten 73, 285.
 wächter 116, 151.
 wägen 282.
 wählen 168. aus- 193. er- 224.
 wähen: er- 274.
 während 90, 197, 248.
 wäldchen 153.
 wälzen 57, 80, fort- 41.
 wärmen 32, 33, 41, 44, 109, 225. auf- 189. er- 225.
 wäschrolle 155.
 weben 82, 92, 96.
 weber: -kamm 41. -schaft 288. -schiff 238. -stuhl 145.

- wechsel 7. -n 278. -seitig 101.
 wecken : auf- 77, 219. er- 40.
 wedeln 119. schweif 124, 190, 210.
 weder -noch 135.
 weg 52, 89, 148, 249, 250. krummer- 65.
 wegen 52, 197, 280.
 wehen 43, 178. voll- 283.
 wehrmut 10, 182, 224, 229, 233.
 weib 38, 43, 53, 120, 267, 279. -chen 12. russisches- 121.
 weich 120, 186. die $\in$ en
 weichen : ab- 88. aus- 88, 189. er- 108, 136, 186.
 weide 159. filzblättrig 266, 267. -baum 212, 215, 216. -hain 266. -platz 139, 153.
 weiden 76, 103, 214.
 Weih : -nachten 188, 212. -rauch 105, 111, 245. -wasser 111.
 weihen 33, 34. ein- 205, 208.
 weil 256.
 weile 196.
 weilen : ver- 62. lang- 273.
 wein 55. -garten 156. krug 20. -rebe 275. -traube 11, 126, 151.
 weinen 61, 69, 120, 128, 196, 229. das- 229.
 weise 263, 271. auf jede- 7, 153. auf keine- 135, 136. unnützer- 33.
 weisen : be- 23. -zurecht 235, 254. zurück- 153.
 weiss 152, 153. -en 153. -lich 153. -pappel 153. -tanne 137, 139, 153. -tannenwald 137.
 weit 56, 97, 113, 250, 253. -läufig 218.
 weiter 248. er $\in$ n 211.
 weizen 209, 219.
 welcher 95, 124.
 welk 63.
 welken : ver- 61, 113, 237.
 welle 82, 83, 146, 147, 216, 252, 290.
 welt 123, 194, 261, 262, 282.
 wenden 4, 54, 63, heu 141, 173, 186, 195, 196, 201. ab- 220. ent- 222. um- 173. ver- 114.
 Wendung 196.
 wenig 20, 209, 251. ein- 165. er- 43. -stens 37, 82, 209.
 wenn 36, 80, 268. -gleich 72, 82.
 wer 72, 79, 82. -immer 75.
 werben : er- 112, 137.
 Werbung 203.
 werden 39, 110, 224, 231.
 werfen 37. blasen 93, 76, 81, 172, 202, tod- 231, auf- 149. ausein- 222. be- 271. hin- 93. hinaus- 117. hinein- 250. in ketten- 68. nieder- 205. um- 206. weg- 223, 235.
 werg 130, 240, 262.
 werk : -haus 290. -tag 257. -zeug 36, 43, 243, 276.
 werst 274.
 werth 18, 224. -los 6. -voll 216.
 wesen 98. männliches 133.
 Wespe 115, 155, 167.
 Wesper 279.
 Westen 72, 289.
 wesswegen 36.
 wette 100.
 wetter 5, 62, 121, 222, 255. das- leuchten 96, 285.
 wetz : -a 183. die zähne, -stein 126.
 wichtig 95, 161.
 wickeln 75, 287. auf- 75. ein- 27. los- 228. um- 186, 22. ver- 10, 68, 72, 96, 186, 255.
 wider 276. -spänstig 279. pruch 75. -willen 6. -willig 31.
 widder 8, 240.
 Widme 161. opfer.
 wie 724, 93, 105, 124, 197. ft 25, 26. -viel 26, 98, 122, 123, 124, 3.
 wieder -hall 56.
 wiege 9, 218. -n 119, 192.
 wiehe 190, 221, 227.
 wiese 145, 195, 233.
 wild 41, 30, 41, 47, 48, 65, 74, 87, 112, 143, 241, 284. das- 41. e 65. -gais 223, 237. $\in$ ern 4.
 wille 98, 284.
 willigin $\in$ en 73, 202.
 wimp 218, 221.
 Wind 121, 259, 281.
 dacl 09. -gottheit 121. 121. -mühle 121. lile 249. -sturm 252.
 winde
 winde 129, 173, 182, 186. 33, 47, 55. aus- 185. um- 186. über.
 windel ein- 121.
 Winkel
 Winkel 29, 212, 210, 267.
 winseln 123, 199. das-
 winter 5. -getreide 154. -des bären 282. -45. -roggen 154.
 winzig

wir 122, 223.
 wirbel : -säule 4. -wind
 121, 173, 174, 184.
 wirklich 22, 76, 7, 280.
 -wahr 111.
 wirren : ver- 15, 6, 118,
 128, 143, 179, 20, 274,
 282.
 wirt : be ∞ en 1, 199,
 217, 270.
 wischen 140, 2. ab-
 42, 46, 140, 27.
 wissen 218, 22, 270.
 -schaft 261.
 wittwe 14, 71, 1, 260.
 -r 14, 71, 15, 160,
 260.
 wo 82, 101, 111, dort
 101. -her 92, 1, 115.
 -hin 97, 98, 10, 115.
 woche 11. -ntag.
 woge 83.
 wohl 162. -an 5, 12,
 210. -feil 235. -fin-
 den, das 34. -leibt
 137. -feil 235. -stal-
 tet 70. -haber 251.
 -leben 11. -tha 4.
 wohn : -en 39, 39.
 -ung 174, 181, 1.
 wolle 123. -ba 83.
 -kammer 117. -lä-
 ger 57, 117, 12, toff
 35.
 wolf 165, 285.
 wolke 164, 167.
 wollen 5, 193, 231,
 251. wohl- 935,
 269.
 worfeln, getreid.
 wort 84, 131, 2.
 wolke : be- -w 72,
 164, 181. u 64,
 214.
 wucherer 152.
 wuhne 41, 137, 277.
 wunde 49, 57, 173,
 207, 238. ver 57,
 206, 208.
 wunder 13, 28, 176.
 -bar 28, 150.

wundern 13, 28, 59, 150.
 be- 261.
 wurm 88, 211, 217, 233,
 234.
 wurst 202, 222, 225.
 wurzel 88, 286. -ende
 261. n 287. -schlinge
 288.
 wuth 9.
 wünschen 59, 87, 203,
 227, 287, 291.
 würgen 129, 164. er-
 164, 234.
 wüste 41, 48, 142.
 würzen 216.
 wüthen 9, 59, 172, 192.

Z

zacken 222.
 zagen : ver- 86.
 zahl 9, 27.
 zahlen 259. aus- 97.
 zahm 134.
 zahn 58, 178. -fleisch
 178, 180.
 zange 8, 13, 14, 20, 167.
 zank 22, 289. -en 45, 59,
 69, 179, 189, 227, 228,
 266, 289. -süchtig 194.
 zapfen 31, 159, 180. ab-
 214.
 zart 113. verzärteln 134.
 zauber : -er 56, 62, 88,
 114, 218, 232. -formel
 200. -prophet 239.
 -spruch 59.
 zaubern : be- 232. ver-
 187.
 zaudern 59, 122.
 zaum 195, 198, 229.
 zaun 8, 160, 163, 168.
 196, 279. -pfeiler 20.
 -ruthe 164. -stecken
 115. -stakete 187.
 zausen 99.
 zählen 27, 116, 213, 231.
 er- 56, 65, 87, 103.
 zänkerei 21.
 zärtlich 281.

zäumen : ab- 77. um- 77,
 163.
 zäunen : um- 36, 160.
 ver- 79, 182.
 zechen 66.
 zehe 55, 158.
 zehn 116. -te 116. -tel
 155.
 zehren : auf- 130. aus-
 146. ver- 166.
 zeichen 157.
 zeichnen 88. be- 157.
 zeige : -n 14, 30, 65, 84,
 88, 148, 156, 158. -fin-
 ger 158.
 zeit 38, 43, 49, 90, 96,
 103, 150, 155, 173, 189,
 208, 241, 251, 255, 280,
 291. -ab- schnitt 241.
 -raum 38, 202. jahres-
 291.
 zeisig 71.
 zelle 73.
 zelt 17, 58, 109, 146,
 201.
 zerbrechlich 68, 121, 155,
 184, 189.
 zerren 236.
 zeuge 208, 242. -niss
 242. [17.
 zeugen 15. be- 242. über-
 zieckelchen 158.
 ziege 63, 65, 71. -bock
 63, 71, 76, 154, 158.
 junge- 76.
 ziegel 40, 76. ungebrann-
 ter- 78.
 ziehen 139, 232, 236.
 ab- 20. an- 20, 227.
 aus- 26, 94, 102. er-
 148, 229, 272. heraus-
 93, 99. hinab- 284.
 hinaus- 104. zurück-
 15, 252. zusammen-
 54, 221.
 ziel 67, 250, 277. -en 8.
 -er 167.
 ziemen : ge- 25, 34, 73.
 zierde 145.
 zieren 127, 193. ver- 145,
 186, 266.

- ziermünze 21.
 zimmer 28, 39, 75, 77,
 79, 172, 182. -mann
 95, 169. -n 26.
 zimmer 89.
 zingeln: um- 13, 54.
 zinn 288.
 zins 274.
 zwischen 21, 30, 196. aus-
 45, 219.
 zittern 21, 23, 129. er-
 191.
 zitze 21.
 zobel 118.
 zoll 213, 280. -haus 124.
 zopf 173.
 zorn 9, 13, 180, 200, 217.
 -ig 172, 198, 217, 228,
 254, 289.
 zotte 277.
 zottig 40, 96, 113, 119,
 123.
 zögern 16, 59, 122.
 zöllner 124.
 zu 14, 30, 94, 105, 111,
 121, 261. -erst 162.
 -fluchtort 273. -frieden
 245, 251. -gleich 31,
 189. -hörer 86. -kunft
 148. -künftig 111, 251.
 148. -letzt 66, 159, 168.
 -tritt zum ofen 120.
 -versihetlich 266. -viel
 192. -vor 8. -wachs 162,
 265. -weilen 242. -wi-
 der 276.
 zuber 276, 284.
 zucker 194, 213, 217.
 -behälter 12.
 zug 10. -netz 117, 207.
 -vögel 65.
 zunder 214. [217.
 zunge 5, 51, 113, 136,
 zupfen 99, 236.
 zurück 40, 126. der -ge-
 bliebene 126.
 zusammen 28, 39, 72,
 168. -kunft 29.
 zügel 75, 107, 176, 195,
 198, 216.
 zünden: an- 28, 33, 166.
 ent- 166, 194.
 zündhölzchen 199, 212.
 zürnen 20, 198, 200,
 217. er- 5, 29, 200,
 217.
 zwang 135, 281.
 zwanzig 85, 86.
 zwecke 222.
 zwei 85. -deutig 264.
 -stöckig 155. -te 85.
 -zinkig 286. zu ∞ en
 85. ent- 116, 143.
 zweig 37, 42, 138, 180,
 268, 282. -lein 158. ge
 ∞ en 254. ver- 37,
 106.
 zwerg 113. -kirsche 119.
 zwie: -back 205. -fach
 276.
 zwiebel 80, 142, 202,
 224, 279.
 zwickel 280.
 zwicken 18.
 zwilling 51, 52. -brüder
 38, 51.
 zwingen 60, 135.
 zwirn 83, 237. -en 182.
 -haspel 77. -winde 76,
 81.
 zwischen 79, 85, 113,
 115, 116. -raum 9, 85,
 113.
 zwist 21, 202, 229.
 zwitschern 21, 23, 200,
 276, 278, 283, 284.
 zwölf 108.

